7756.

Descriptive Catalogue of Manuscripts

IN THE

GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY

deposited at the

Bhandarkar Oriental Research Institute

Serial Number 33

KALPASŪTRAS

Bhandarkar Oriental Research Institute

POONA

1993

7756

Descriptive Catalogue of Manuscripts

IN THE

GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY

deposited at the

Bhandarkar Oriental Research Institute

Serial Number 33

KALPASŪTRAS

Bhandarkar Oriental Research Institute
POONA
1993

Descriptive Catalogue of Manuscripts
Serial Number 33
Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona 4 (India)

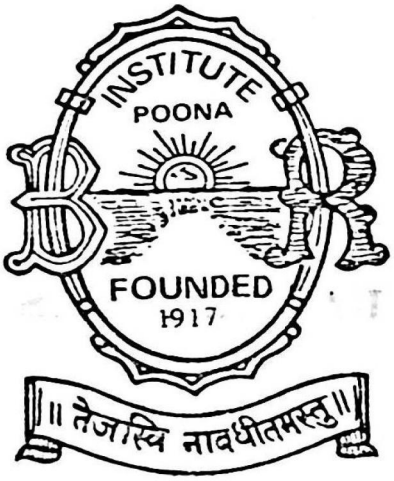

Printed at : The Bhandarkar Institute Press, Poona.

Published by : R. N. Dandekar, Honorary Secretary,
Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona.

7756

Descriptive Catalogue of Manuscripts

IN THE

GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY

deposited at the

Bhandarkar Oriental Research Institute

Serial Number 33

Volume IV, Part I

KALPASŪTRAS

A. Śrauta Works

Seen through the Press by

P. D. NAVATHE

Curator

Bhandarkar Oriental Research Institute

POONA

1993

The Bhandarkar Oriental Research Institute acknowledges with grateful thanks the generous grant made by the National Archives of India, Government of India, towards the publication of this volume of the *Descriptive Catalogue of Manuscripts*.

CONTENTS

KALPASŪTRAS

A. ŚRAUTA WORKS

No.		Pages
1	Agnicayanakārikā	1–2
2	Agniṣṭoma: Acchāvākaprayoga	2
3	„ Āgnīdhraprayoga	2–3
4	„ Grāvastutprayoga	3–4
5–6	„ Neṣṭṛprayoga	4–5
7–8	Agniṣṭomapaddhati	5–7
8A	Agniṣṭoma: Potṛprayoga	8
9	„ Pratihartṛprayoga	8–9
10–11	Agniṣṭomaprayoga	9–11
12	„ (from Āpastambaśrautasūtra)	11
13	Agniṣṭomaprāyaścitta	12
14	°cittāni (of Āśvalāyanas)	12–13
15	Agniṣṭoma: Brāhmaṇācchaṁsiprayoga	13–14
16–17	„ Maitrāvaruṇaprayoga	14–15
18	„ Saptahautraprayoga	15
19–20	Agniṣṭomahautra	16–18
21	„ (Somahautraprayoga)	18–19
22	°hautraprayoga	19–20
23	Agnihotrahoma	20
24	Agnyādhāna	20–21
25	°dhānahautra	21–22
26	Agnyādheyakarma	22–23
27	Acchāvākaprayoga	23
28	Atirātraprayoga	24
29	Antyeṣṭiprakaraṇabhāṣya (Kapardibhāṣya)	24–25
30	Andhayaṣṭipaddhati	26
31–34	Anvārambhaṇīyeṣṭi	26–29
35	°ṣṭihotṛprayoga	29–30
36	°ṣṭihautraprayoga	30–31
37	Apatnīkādhānapaddhati	31–32
38	Aptoryāmaśastrāṇi	32
39	Aśvamedhahautra	33

No.		Pages
40	Āgrayaṇaprayoga from Prayogaratnabhūṣā	33–34
41	,,	34–35
42	Āgrayaṇasūtra (Bodhāyanīya)	35–36
43	Āgrayaṇeṣṭi	36–37
44	°ṣṭikālanirṇaya	37
45	°ṣṭiprayoga	37–38
46	°ṣṭihautra (Āśvalāyanīyam)	38–39
47	Ājyaśastra (Praugaśastra)	39–40
48	Ājyaśastrādi	40–41
49	Ādhānapaddhati, also cal'ed Prayogapaddhati	41–42
50	Ādhānaprayoga	42–43
51	Ādhānahautraprayoga amd two other works.	43–44
52	Ādhānādicāturmāsyānta (According to Baudhāyana)	44–45
53–57	Āpastambaśrautaśūtra	45–49
58–59	°sūtravṛtti	49–51
60	°sūtra Bhāṣyadīpikā	51–52
61	°sūtrabhāṣya (Dhūrtasvāmibhāṣyavṛtti)	52–53
62–64	°sūtra Bhāṣyavṛtti	53–57
65	Āpastambasūtravṛtti(Sūtradīpikā)	57–58
66	Āpastambaśrautasūtravyākhyā	58–59
67	Āpastambasūtradhvanitārtha-kārikā or Trikāṇḍamaṇḍana	59–60
68–69	,,	60–62
70	,, with Commentary	62–64
71	Āpastambāgnihotraprāyaścittapradīpikā	64–65
72–73	Āvasathyādhāna	65–66
74	°dhānapaddhati	67
75	°dhānaprayoga	67–68
76	Āśvalāyanabrahmatvaprayoga	68–69
77–83	Āśvalāyanaśrautasūtra	69–75
84	,, (Praiṣādhyāya)	76
85	°sūtraṭīkā called Prayogadīpikā	76–77
86	°sūtrabhāṣya	77–78
87–89	°sūtravṛtti	78–81
90	°sūtravyākhyā	81–82
91	Āśvalāyanaśrautasūtravyākhyā	82–83
92–93	°yanāgnihotrahoma	83–85

No.		Pages
94	°yanottaraṣaṭkaprayoga (Gavāmayanādiprayoga)	85
95	Ahīnakalpavyākhyā	85–86
96	Iṣṭakāpūraṇapariśiṣṭa	86–87
97	Iṣṭakāpūraṇabhāṣya	87–88
98	Iṣṭakāpūraṇavyākhyā	88–89
99	Iṣṭikālanirṇaya	89–90
100	Iṣṭiprayoga	90–91
101	Iṣṭihautra	91
102	Ukthyaprayoga	91–92
103	Utsargeṣṭipunarādheyaprayoga	92–93
104	°ṣṭihautraprayoga	93–94
105	Ṛtvigvaraṇanirṇaya	94
106	Evayāmarucchastra (Acchāvākaśastra)	95
107	Aikāhikacāturmāsyapaddhati	95–96
108	°māsyahautra	96–97
109	°māsyahautraprayoga according to Bodhāyana	97–98
110	Aikāhikahautra	98
111–113	Aiṣṭikaprāyaścittāni	99–101
114	Aiṣṭikaikāhikacāturmāsyaprayoga	101–102
115	Kātyāyanapaśubandhasūtra	102–103
116	°bandhasūtravyākhyā	103
117	Kātyāyanayajñasūtra	104
118–130	°yanaśrautasūtra	105–117
131	Kātyāyanaśrautasūtrapaddhati (Agniṣṭomapaddhati)	117–118
132–133	,, (Darśapaurṇamāsapaddhati)	118–120
134	,, (Paurṇamāseṣṭi)	120–121
135	,, Nirūḍhapaśubandhapaddhati	121–122
136–146	,,	122–133
147	°sūtrabhāṣya	133–134
148	,, (Kātīyasūtrabhāṣya)	134–135
149–166	,,	135–153
167	°sūtraṭikā called Yājñikavallabhā	153–155
168–173	Kātyāyanasūtravyākhyāna	155–161
174	Kātyāyanaśrautasūtravyākhyāna	161–162
175–177	°yanasūtravyākhyāna	162–166

No.		Pages
178	Kātyāyanīyasūtravivaraṇa	166–167
179	Kātyāyanasūtravyākhyāna	167–168
180	Kātyāyanahautrapariśiṣṭa	168–169
181	°pariśiṣṭabhāṣya	169–170
182	Kāmyeṣṭiprayoga	170–171
183	„ according to Hiraṇyakeśisūtra	171–172
184	Kārīriṣṭi	172–173
185	Kārīriṣṭihautra	173
186–187	°hautraprayoga	173–175
188	Kraturatnamālā	175–176
189	Gopālakārikā	176–177
190–192	Cāturmāsyāni	177–180
193	„ (Aiṣṭikāni)	180–181
194	°māsyakaumudī	181–182
195–197	°māsyapaddhati	182–184
198–202	°māsyaprayoga	184–188
203	„ (according to Hiraṇyakeśisūtra)	189
204–209	„	189–194
210	°māsyamantrāḥ	194–195
211	°māsyayājamāna	195
212–214	°māsyahautra	196–198
215–218	°hautraprayoga	198–201
219	°māsyādhvaryuprayoga	201–202
220	°māsyeṣṭikārikā	202–203
221	Chāgalakṣaṇa	203–204
222	Chāndogyasūtravṛtti	204–205
223	Jāteṣṭiprayoga (Baudhāyanīya)	205–206
224	Jyotiṣṭoma	206–207
225	°ṣṭomapaddhati	207–208
226	°ṣṭomaśastrāṇi	208
227	°ṣṭomasaṁhitā	208–209
228–229	Darśapūrṇamāsa	209–211
230	„ (Āpastamba)	211–212
231	„ (According to Bodhāyana)	212–213
232–233	°māsapaddhati	213–214
234	°māsaprakaraṇa	215
235	°māsaprayoga	215–216

No.		Pages
236	Darśapūrṇamāsaprayoga (Ātharvaṇa)	217
237	„ (Āpastamba)	218
238	„ (Baudhāyanīya)	219
239	°māsaprāyaścitta	219–220
240	°cittāni	220–221
241	„ (from Hiraṇyakeśisūtraprayogaratna)	221–222
242	„ (According to Hiraṇyakeśisūtra)	222–223
243	°māsabrahmatvaprayoga (Atharvaveda-Kauśikasūtra)	223–224
244	°māsavihārakārikā	224–225
245–252	°māsahautra	225–232
253	„ (from Śāṅkhāyanasūtra)	232–233
254	°māsahautraprayoga	233–234
255–260	°māseṣṭi	234–239
261	°māseṣṭipaddhati	240
262	°māseṣṭiprayoga	240–241
263	Darśeṣṭi	241–242
264	Devatrātabhāṣya	242–243
265	Drāhyāyaṇasūtradhanvibhāṣya	243–245
266	Dvādaśāhaprayoga	245
267	°śāhamahāvrataprayoga	245–246
268	°śāhamaitrāvaruṇaprayoga	246–247
269–270	Nakṣatrasatra	247–249
271	°satraprayoga or Nakṣatrasūtrabhāṣya	249–250
272	°satrayajña with Bhāṣya (from Baudhāyanaprāyaścittasūtra)	250–252
273	°satrahautra	252
274	°satreṣṭiprayoga	253
275	Nakṣatreṣṭi	253–254
276	°treṣṭinirūpaṇa	254–255
277	Navānnahautra	255
278	Nityahoma etc.	256
279	Nirūḍhapaśubandhaprakaraṇa	256–257
280–281	°bandhaprayoga	257–259
282–284	°bandhamaitrāvaruṇaprayoga	259–262
285–286	°bandhahautraprayoga	262–263

No.		Pages
287	Nṛsiṁhakārikā (Hautrakārikā)	263–264
288	Neṣṭṛprayoga	264–265
289	Pañcavidhasūtra	265–266
290–291	Padārthādarśa (Aiṣṭikāni Cāturmāsyāni)	266–268
292	Paryāyaśastrāṇi	268–269
293–296	Pavitreṣṭi	269–272
297–299	°treṣṭiprayoga	272–275
300	,, (Baudhāyanayajamānopayogī)	275–276
301–302	°treṣṭihautra	276–277
303	°treṣṭihautrapayoga	277–278
304–305	Paśubandhaprayoga	278–280
306	Paśuhautra with Maitraāvauṇaprayoga	280–281
307	Pāśukāni Cāturmāsyāni	281
308	Piṇḍapitṛyajñavidhi	282
309–310	Piṣṭapaśumīmāṁsā	282–285
311	Piṣṭapaśusādhakagrantha called Yajñapaśumīmaṁsā	285–286
312	Putrakāmyeṣṭi	286
313	Punarādheyahautraprayoga	286–287
314–317	Puṣpasūtra	287–291
318–319	°sūtrbahāṣya	291–193
320	Pūraṇaślokas	293
321	°ślokavyākhyā	294–195
322	Pūrṇabhāṣya	295
323	Potṛtvaprayoga	296
324	Pauṇḍarīkasaptahautra	296–297
325	Paurṇamāseṣṭi	297–298
326	Prajākāmeṣṭi and two other works	298–299
327	Pratiprasthātṛprayoga	299–300
328	Pratihārabhāṣya	300–301
329	Prayogaratna	301–303
330	Prāyaścittapradīpa (Cāturmāsyaprāyaścittāni)	303–304
331	Prāyaścittāni (Śrautakarma)	304–305
332	Praiṣādhyāya	305
333–334	Brhatīsahasraśastra	306–307
335	Baudhāyanakarmāntasūtra	307–308

No.		Pages
336	Baudhāyanakarmāntasūtrabhāṣya	308–309
337	Baudhāyanakalpavyākhyā	309–310
338	°yanakāmyeṣṭisūtravyākhyā	310
339	°yanacāturmāsya	311
340	°māsyaprayoga	311–312
341	°māsyavyākhyā (Subodhinī)	312–313
342	°yanadarśapúrṇamāsabhāṣya	313–314
343	°māsavyākhyā (Subodhinī)	314–315
344	Baudhāyananakṣatreṣṭi	315–316
345	°yanaprāyaścittakārikā	316–317
346–347	°yanaśrautaprayogaprāyaścitta	317–318
348–351	Baudhāyanaśrautasūtra	318–322
352	°sūtrabhāṣya	322–323
353	°sūtravyākhyā	323–324
354	„ (called Subodhinī)	324–325
355–356	Baudhāyanasomaprayoga	326–327
357	°somasūtra	328
358	Brahmatvamañjarī from Āśvalāyanasūtra	329–330
359	Brahmaprayoga	330
360	Brāhmaṇācchaṁsiprayoga	331
361	Bhāradvājasūtra	331–332
362	Mahāgnisarvasva	332–333
363	Mādhyaṁdinasavana	334
364	Mānavaśrautasūtra	334–335
365	Mitravindāmahāvairājīṣṭi	335–336
366	Mitravindeṣṭi	336
367	Mṛgāreṣṭi	337
368	°ṣṭiproyoga	337–338
369	°ṣṭisūtra	338–339
370	„ or Rahasyeṣṭisūtra	339–340
371–373	Mṛgāreṣṭihautra	340–342
374	Maitrāyaṇīyaśrautasūtra	343
375–378	Maitrāvaruṇaprayoga	344–347
379	Maitrāvaruṇa (dvādaśāha) prayoga	347–348
380	Maitrāvaruṇaśastra	348
381	Yajñatantrasudhānidhi	349–350
382	Yājamāna	350–351

No.		Pages
383–388	Lāṭyāyanaśrautasūtra	351–356
389	„ with Bhāṣya	356–357
390	°sūtre Brahmatvam	357–358
391	Vājapeya-Udgātṛprayoga	358–359
392	Vājapeyaprayoga	359–360
393	Vājapeyasarvapṛṣṭhāptoryāmodgātṛprayoga	360–361
394	Vidhurādhānaprayoga	361–362
395	Vidhyaparādhaprāyaścitta	362–363
396	°cittavivṛti	363–364
397–398	Vihṛtaṣodaśiśastra	364–365
399	Vṛṣākapiśastra	365–366
400–406	Vaitānasūtra (of the Atharvaveda)	366–373
407–408	Vaitānasūtrabhāṣya	373–375
409	Vaiśvadevaparvahautra	375–376
410	Vaiśvānarīyeṣṭi	376
411–412	Śāṅkhāyanaśrautasūtra	377–379
413–414	°sūtratikā called Śāṅkhāyanasūtrapaddhati	379–381
415	Śrautakarma (prāyaścitāni)	381–382
416–418	Śrautapaddhati	382–384
419	Śrautahoma (Sāyaṁprātaragnihotrahoma)	385–386
420	Śrautasūtravyākhyā	386
421	Śrautādhānapaddhati	386–387
422	„ (Brahmatva)	387–388
423	Ṣaṭsādyaskraprayoga	388–389
424	Saptasomasaṁsthāpaddhati (Agniṣṭoma)	389–390
425	Sarvatomukhodgātṛtvaprayoga	390–391
426	Sarvapṛṣṭhācchāvākaprayoga	391–392
427	Sarvapṛṣṭheṣṭi	392–393
428	Sarvapṛṣṭheṣṭihautra	393
429	Sāvitracayanaprayoga	393–394
430	Suparṇacityasya ṛjupakṣasya vyākhyā	394–395
431	Somapadārthakathānaka	395–396
432	Somapaddhati	396–397
433	Somaprayoga (Hiraṇyakeśī)	397–398
434	„ (Vājasaneyinām)	398–399
435	Somayāga	399–400

No.		Pages
436	Somayāgadvādaśaśastra	400–401
437–438	Somayāgaprayoga	401–402
439	Somādhvaryava (Somaprayoga)	403–404
440	Sautrāmaṇihautra	403–404
441–443	Svargadvāriṣṭisatraprayoga	404–407
444	Hiraṇyakeśisūtram	407–408
445	Hiraṇyakeśisūtre Prāyaścittavivaraṇa	408–409
446	Hirāṇyakeśtsūtralhāṣya (Mātṛdattiya)	410–411
447	Hiraṇyakeśiśrautasūtravyākhyā	411–412
448	,, ,, (called Vaijayanti)	412–414
449	Hiraṇyakeśiya-ādhāna-yājamānaprayoga	414–415
450	Hotuḥ paryjāyaśastrāṇi in the Atirātra	415–416
451	Hotṛprayoga also called Prakṛtihautra	416–417
452	Hotṛprayoga	417
453–456	Hautra	418–421
457–4 8	Hautramaijarī	421–422
	Supplemant	
2 A	Agniṣṭoma-Acchāvākaprayoga	423

KALPASŪTRAS

(Vol. IV. Part I)

A. ŚRAUTA WORKS

अग्निचयनकारिका — Agnicayanakārikā

No. 1 — 43 / 1899–1915

Size — 8¾ in. by 3⅞ in.

Extent — 81 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old and musty in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges extremely worn out; brittle leaves; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1612

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

पक्षादौ पक्षयोः संधे सन्निकृष्टतरं दिवा ॥
पौर्णिमास्यां प्रधानानि कर्त्तव्यान्यत्र नो गुरुः ॥
यागान्वाधानयोर्मध्ये पर्वसाध्वेव पक्षयोः ॥
किं तु संधेः प्रधानानां संन्निकर्षोनपेक्षितः ॥ etc.

fol. 3b दर्शपुर्णमासकारिका समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 6b इति पितृयज्ञकारिका समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 81a

पशुस्विष्टकृतेष्टवाथ हविष्युद्वास्य वा जयेत् ॥
उरुं हि राजेत्येतस्य ... श्लोक ॥ छ ॥
समानमेव वरुणप्रघास ... नोन्यः सोयमग्निः समाप्यते ॥

इत्यग्निचयनकारिका ... शके १६१२ प्रमोद संवत्सरे ॥ वैशाखमासे कृष्णपक्षे द्वादश्यां

समा ... ना ... ज्योतिर्विद ... लिखितमिदं पुस्तकं ॥ शुभमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥ छ ॥

अग्निष्टोम
अच्छावाकप्रयोग

Agniṣṭoma
Acchāvākaprayoga

No. 2

37(5)
1895–1902

Size — 9¾ in, by 3¾ in.

Extent — 6 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, leigble and uniform; borders ruled in double red lines; moth eaten; complete.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाग्निष्टोमेछावाकप्रयोगः ॥

सोमप्रवाकेणामुकशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवताछावाकीयं कर्त्तव्यमित्युक्ते । तं पृच्छति । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणेति । etc.

Ends — fol. 6*b*

समिद्ग्रहणादिसमिदाधानांतं पूर्ववत् । ओं च म इति संस्थाजपः ॥ इत्यग्निष्टोमे अच्छावाकप्रयोगः समाप्तः । । शके १६९६ जयसंवत्सरे दक्षिणायने ग्रीष्मर्तौ आषाढकृष्ण ६ गुरुवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं गंधोपनाम्नः मुरारेः सूनुना जनार्दनेन लिखितं तृतीयप्रहरे समाप्तिमगमत् ॥ ॥ श्रीरेणुकामार्तंडाभ्यां नमः ॥ कृष्णाय नमः ॥

अग्निष्टोम
आग्नीध्रप्रयोग

Agniṣṭoma
Āgnīdhraprayoga

No. 3

37(2)
1895–1902

Size — 9¾ in by 3¾ in.

Extent — 6 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; moth-eaten; complete.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाग्निष्टोमे आग्नीध्रप्रयोगः ।

सोमप्रवाकेण अमुकशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता आग्नीध्रं कर्तव्यं । तं पृच्छति । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणेति । etc.

Ends — fol. 6a

समिद्ग्रहणानंतरं निधनं ब्रूयात् । एह विश्वं समत्रिणं दह ॥ इति सोमाग्नीध्रप्रयोगः समाप्तः ॥ ॥ शके १६९६ जयसंवत्सरे दक्षिणायने वर्षाऋतौ श्रावणशुद्ध ५ तद्दिने इदं पुस्तकं गंधोपनाम्नः मुरारेः सूनुना जनार्दनेन लिखितं ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु ॥

अग्निष्टोम ग्रावस्तुत्प्रयोग

Agniṣṭoma Grāvastutprayoga

No. 4

37(4)
1895–1902

Size — 9½ in. by 3¾ in.

Extent — 5 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; moth-eaten; complete.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ अग्निष्टोमे ग्रावस्तुत्प्रयोगः ॥

सोमप्रवाकेणामुकशर्मणः सोमो भविष्यति। तत्र भवता प्रावस्तुतीयं कर्त्तव्यं इति। सोमप्रवाकं पृच्छति। को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणेत्याह। etc.

Ends — fol. 5[a]

पितृणां समिदसि दुरिष्टेर्मा पाहि स्वाहा॥ ओं च मे स्वरश्च म इति संस्थाजपः॥ ॥ इति ज्योतिष्टोमे प्रावस्तोतृप्रयोगः समाप्तः॥ शके १६९६ जयसंवत्सरे आषाढशुद्ध ८ तस्मिन् दिने इदं पुस्तकं गंधोपनाम्नः मुरारेः सूनुना जनार्दनेन लिखितं॥ छ॥

अग्निष्टोम
नेष्टृप्रयोग

Agniṣṭoma
Neṣṭraprayoga

No. 5

54(a)
1884-87

Size — 9¼ in. by 3⅜ in.

Extent — 2 leaves; 12 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; moth-eaten at the top and bottom of the folios; complete.

Age — Saṁvat 1799

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः॥

अथ नेष्ट्रप्रयोगः॥

आपो मे होत्राशंसिन्यस्ता मे होत्राशंसिन्यो नेष्टारममुशर्माणं। वृणे। वृतोस्मि स वृतो जपेत्॥ etc,

Ends — fol. 2[b]

आहवनीयस्य प्रत्यगुदग्देशेरिथत्वा। आ ... अथान्वचारिषं रसेन समगस्महि। पयस्वानग्न आ ... हि तं मासं सृज वर्चसा। गृहीतक्रमेण समिधोभ्यादध्यात्। अग्नेः समिदसि तेजो ... तेजो मे दाः स्वाहा। सोमस्य समिदसि दुरिष्टेर्मा पाहि स्वाहा॥ पितृणां समिदसि मृत्योर्मा पाहि स्वाहा॥ ॐ च म इत्युपस्थाय॥ संतिष्ठते ज्योतिष्टोमः॥

अग्निष्टोम
नेष्टृप्रयोग

Agniṣṭoma
Neṣṭṛprayoga

No. 6

37(1)
1895–1902

Size – 9¾ in. by 3¾ in.

Extent — 3 leaves; 10–11 lines to a page; 35–36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios being torn pasted with paper-slips; moth-eaten; complete.

The Ms. contains 8 other works.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाग्निष्टोमे नेष्टृप्रयोगः ॥

सोमप्रवाकेणामुकशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता नेष्टृत्वं कर्त्तव्यं तं पृच्छति । etc.

Ends — fol. 3^a

समिद्ग्रहणादि समिदाधानांतं पूर्ववत् । ओं च म इति ॥ संस्थाजपः ॥ इत्यग्निष्टोमे नेष्टृप्रयोगः समाप्तः ॥ ॥ शके १६९६ जयसंवत्सरे श्रावणवद्य ८ इंदुवासरे तस्मिन् दिने इदं पुस्तकं गंधोपनाम्नः मुरारेः सूनुना जनार्दने लिखितं ॥ स्वार्थं परार्थं च ॥

———

अग्निष्टोमपद्धति

Agniṣṭomapaddhati

No. 7

116(1)
1879–80

Size — 9⅜ in. by 4⅛ in.

Extent — 106 leaves; 9 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the

portion; edges worn out; brittle leaves; fol. 38 missing; the Ms. contains Jyotiṣṭomapaddhati and Agniṣṭomaprayoga; incomplete.

Age — Saṁvat 1731

Author — Rāmakṛṣṇa, (also called Nānābhāi), son of Dāmodara

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाग्निष्टोमसंस्थस्य प्रयोग उच्यते । ऋत्विगार्षेयोनूचान इत्यादि लक्षणवान् ऋत्विक् भवति । असौ ज्योतिष्टोम वक्ष्यते तत्रोद्गात्रं भवता कर्त्तव्यमिति सोमप्रकारेण प्रार्थित उद्गाता यद्यार्त्विज्यं न चिकीर्षति तदा नमः सोमाय राज्ञ इत्युक्त्वा सोमप्रवाकं प्रत्याचक्षीतान करिष्यामोति । etc.

fol. 30^{b} इति श्रीत्रिपाठीदामोदरसुनुना नारायणकृष्णेन नानभाईद्वितीयनामधेयेन कृतायां ज्योतिष्टोमपद्धतौ प्रातःसवन समाप्तं

fol. 41^{a} इति श्रीत्रिपाठोदामोदरसुनुना रामकृष्णेन नानाभाईद्वितीयनामधेयेन कृतायां ज्योतिष्टोमपद्धतौ माध्यंदिनं सवनं समाप्तं ॥

Ends — fol. 51^{a}

अथ नारदो ऽइ । इंद्रसोमा २३ पाः । गिरामुपश्रधा इं चा ३ रा गिरामू २३४ पा श्रूता ३ उवा ३ । उप । चा २ रो ३५ दाई ॥ ३ ॥ पूर्णाहुतिपक्षेपि प्रस्तोता उद्धशीयं तृचे गायेत् ॥

इति श्रीत्रिपाठीदामोदरसुनुना रामकृष्णेन नानाभाईद्वितीयनामधेयेन कृतायां ज्योतिष्टोमस्य पद्धतौ तृतीयसवनं समाप्तं ॥ लिखितं पंचोली श्रीरामजोसुनुना वीश्वनाथे लिखितमिदं ॥

इति ज्योतिष्टोमस्य पद्धतिः समाप्ता ॥ शुभमस्तु कल्याणमस्तु ॥

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum: i, 3^{a}; ii, 1^{a}.

Begins — fol. 52^{a}

अथाग्निष्टोमस्य प्रयोग उच्यते ।

तत महान्मे वोचरन्य । दिसमिदाधानांतो विधिरग्निष्टोमवद्भवति विशेषस्तूच्यते । विश्वरूपाज्योतिर्गानयोर्धूर्गानानां च निवृत्तिः । etc.

Ends — fol. 106^{b}

अत्र कात्यायनसूत्रं । हिंकृत्य साम गायति पुरस्ताद्वायत्रं दक्षिणे पक्षे रथंतरमुत्तरे बृहदात्मनि वामदेव्यं पुछे यज्ञायज्ञीयं दक्षिणे निकक्षे प्रजापतिहृदयमिति रथक्रचिदादिषु पक्षपुछाद्यभावे तत्प्रदेशे गानमिति विशेषः । अन्यत्सर्वमग्निष्टोमेन समानं ॥ छ ॥ श्रीः ॥

इति श्रीत्रिपाठोदामोदरसूनुना रामकृष्णेन नानाभाईद्वितीयनामधेयेन कृता चयनपद्धतिः समाप्ता ॥

श्रीरस्तु । अद्येह श्रीवृद्धनगरवासितव्यं आभ्यंतरनागरज्ञातीयपंचोली-श्रीजीवासुत-पंचोली श्रीरामजीसुतविश्वनाथपुत्रपौत्रादिपठनार्थं लिखितं विश्वनाथेन लिखितमिदं ॥ स्वस्ति संवत् १७३१ वर्षभाद्रवा वदि १३ भौमे लिखितमिदं ॥

Then follow a few lines.

प्रभूदत्तसुन० भवानीसंकरसुन० वुलाखीरामेणात्र० गुलाबरामकरस्य स्वपठनार्थं क्रष्णारपणं दत्त

अग्निष्टोमपद्धति — Agniṣṭomapaddhati

No. 8 — 69 / 1891–95

Size — $9\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{7}{16}$ in.

Extent — 41 leaves; 9 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; folios 1–40 missing; the Ms. ends also abruptly; incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 41*a*

... क्त्याहो महवनी ॥ प्राशित्रहरणे ॥ इडापात्री ॥ अंतर्द्धानकठश्च ॥ उपकल्पनीयानि ॥ इध्मा ॥ etc.

Ends abruptly — fol. 109*b*

आवेदेस्तरणं ॥ अन्यैरवच्छादनबर्हिर्होमः ॥ प्रणितावियोक्तः ॥ व्रतविसर्गः ॥ इति पयस्या ॥ उदवसानीयाग्नेयः पंचकपालसमासमारूढनिर्मथिते हिरंण्यं द...

अग्निष्टोम
पोतृप्रयोग

Agniṣṭoma
Potṛprayoga

No. 8A

37(3)
1895 1902

Size — 9¾ in. by 3¾ in.

Extent — 3 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; moth-eaten: complete.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणपतये नमः ॥

अथाग्निष्टोमे पोतृप्रयोगः ॥

सोमप्रवाकेणामुकशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता पोतृत्वं कर्त्तव्यं। तं पृच्छति। को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणेति। etc.

Ends — fol. 3a

समिद्ग्रहणादि समिदाधानांतं पूर्ववत्। ओं च म इति संस्थाजपः। इत्यग्निष्टोमे पोतृप्रयोगः समाप्तः ॥ ॥ शके १६९६ जयसंवत्सरे दक्षिणायने वर्षाऋतौ भाद्रपदशुद्ध ८ भौमवासरे तस्मिन् दिने इदं पुस्तकं गंधोपनाम्नः मुरारेः सूनुना जनार्दनेन लिखितं। स्वार्थं परोपकारार्थं ॥ श्रीरेणुका प्रसन्।

———

अग्निष्टोमप्रतिहर्तृप्रयोग

Agniṣṭomapratihartṛuprayog

No. 9

54
1884-87

Size — 9¼ in. by 3⅜ in.

Extent — 2 leaves; 13 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; moth-eaten at the top and bottom of the folios; complete.

The Ms. contains two more works, viz:—Agniṣṭomaneṣṭr-prayoga and Agniṣṭoma-achhavākprayoga.

Age — Saṁvat 1799

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ ज्योतिष्टोमस्य प्रतिहत्रप्रयोगसामस्य वरणमंत्रः ॥ महन्मे वोचो भर्गो मे वोचो यशो मे वोचः स्तोमं मे वोचो भुक्ति मे वोच सर्वं मे वोचस्तन्मामवतु तन्माविशतु तेन भुक्षिषीयेति । ओं भवामीति प्रपद्यते । etc.

Ends — fol. 2[b]

अपो अद्यान्वचारिषद् रसेन समगास्महि ॥ पयस्वान्न आगमं तं मा सꣳ सृज वर्धसा ॥

इति प्रतिहृतदुपयोगीमंत्र ज्योतिष्टोमः ॥

सं १७९९ आश्विनकृष्ण १२ काश्या नृहरउत्तरेश्वरेण लिखितं ॥ श्रीगणपतिहार्पणमस्तु ॥

अग्निष्टोमप्रयोग Agniṣṭomaprayoga

No. 10 $\frac{522}{1882\text{–}83}$

Size — $9\frac{3}{8}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent — 69 leaves; 8–10 lines to a page; 28–30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; edges slightly worn out and moth-eaten; foll. 1–78 missing; red pigment used for marking; the Ms. ends abruptly; incomplete.

The Ms. has been copied by one Janārdana Bapat at Karavira.

Age — Modern

Author — Not mentioned.

Begins abrupty — fol. 79^a

..... ज्ञेता भवेत्यंतं। ततो मधुपर्कः सर्वेषां। स्वस्तिवानं यजमानाय सोमसमर्पणं। यजमानस्य मांगल्यकरणं। ततो देवयजनप्रार्थना। etc.

fol. 102^a इत्यग्नीषोमीयः समाप्तः ॥

fol. 140^a इत्यग्निष्टोमः संपूर्णः ॥ ९ ॥ सप्त सोमसंस्थाः ॥ छ ॥ छ ॥ क ॥ इदं पुस्तकं करवीरे बापटोपनामजनार्दनेन लिखितमिदं ध्रुवं ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Ends abrupty — fol. 147^b

इष्टाहोत्रीयं सामगायं। तद्दानं। चात्वाले मार्जयंते सपत्नीका ऋत्विजः सुमित्रिया न इति। उद्वयमित्युत्क्रमणमुत्तरपू .....

अग्निष्टोमप्रयोग — Agniṣṭomaprayoga

No. 11 — 90 / 1887–91

Size — 9¾ in. by 4½ in.

Extent — 59 leaves; 10–12 line to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः।

अथाग्निष्टोमस्य प्रयोगः ॥

तत्रादौ प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं ॥ तत्र देशादि संकीर्त्य करिष्यमाण अग्निष्टोमसंस्थज्योतिष्टोमांगभूतं मातृकापूजनं वसोर्द्धारां आयुष्यजपं नांदीश्राद्धं पुण्याहवाचनं च करिष्ये। etc.

Ends — fol. 59^b

सवनीयपयस्यार्थं पुनर्वत्सापाकरणं। इंद्राय मित्रावरुणवते भागमिति विशेषः ॥ अन्यतः ...गारोपगृहनं। यजमानस्य पशून्याहि अग्निंष्ट रशनास्थापनं।

आवसन्योन्मर्दनातंकरणदंतप्रक्षालनानामध्वर्यवेदानं ॥ इत्यग्नीषोमीयः पशुः ॥
समानतंत्रतापक्षे त्वैद्राग्नः परतो भवेत् ॥
पश्चाद्वा सवनीयेन सह तंत्रेण ... पशुरिति । १ । वराहकारिकायां ॥

अग्निष्टोमप्रयोग from (आपस्तम्बश्रौतसूत्र)

Agniṣṭomaprayoga from (Āpastambaśrautasūtra)

No. 12

123
1887–91

Size — 11 in. by 5⅞ in.

Extent — 62 leaves; 16—18 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and somewhat careless but legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; slightly moth-eaten; complete.

Age — Śaka 1606

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

ॐ श्रीगणेशाय नमः
श्रीपार्वतीसंगमेश्वराभ्यां नमः ॥
अथ सोमप्रयोग उच्यते ॥

यज्ञ्यमाणस्य पिता ... तामह ... अनिष्टप्रथमयज्ञौ स्यातां स ऐंद्राग्नेनेष्टवा सोमेन यजेत ॥ आश्विनं दौर्व्राह्मण्यनिर्हरणार्थं अग्नीषोमीयस्योपलंभौ कुर्यादैंद्राग्नाश्विनौ । वसंते पौर्णमास्यां यथासुत्या स्यात्तथोप्रक्रमः कर्त्तव्यः ॥ etc.

Ends — fol. 61b

अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति ॥
काले प्रातर्होमः संतिष्ठतेग्निष्टोमोग्निष्टोमः ॥ छ ॥
इत्यापस्तंबश्रौतसूत्रे अग्निष्टोम प्रयोग समाप्तः ॥ छ ॥
समाप्तो ज्योतिष्टोमः ॥ छ ॥ श्रीयज्ञेश्वरार्पणमस्तु ॥ छ

शाके १६०६ रक्ताक्षीनामसंवत्सरे श्रावणवदि ६ षष्ठी गुरुवासरे तद्दिने समाप्तः ॥ छ ॥

अग्निहोत्रप्रायश्चित्त — Agnihotraprāyaścitta

No. 13

91
A/1881-82

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 9 leaves; 10 lines to a page; 25–28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; country paper used for foll. 2, 3, 4, 8, 9; folios numbered in the left-hand margins; incomplete.

Age — Not old.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1*a*

॥ अथाग्निहोत्रद्रव्ये अधिश्रिते क्षरणप्रायश्चितं ॥
स्थालीमूलेन द्रव्यं यदा स्रवति तदा अभिमंत्रयेत् ॥

गर्भं स्रवंतमगदमकर्माग्निहोता पृथिव्यंतरिक्षं यतश्चुतदग्नावेव तन्नाभि प्राप्नोति निर्ऋतिं परस्ताम् ॥ दुष्टमप्सु प्रक्षिप्य सर्वंप्रायश्चित्तं हुत्वा शेषेण जुहुयात् ॥ etc.

Ends — fol. 9*b*

अविहृतगार्हपत्यस्यैष नियमो विहृतानामपि सर्वेषां युगपन्नयनेपि भवति नैकैकस्य नयने । अन्यथा नयनेग्नीनां लौकिकत्वं स्यादेव । अनसा नयने क्वचिदप्यनुच्छ्वासनियमो नास्ति अथवा गार्हपत्ये आज्यं संस्कृत्य तुभ्यं ता अंगिरस्तम विश्वाः सुक्षितयः पृथक् ॥ अग्ने कामाय येमिरे स्वाहा इत्याहवनीये आज्याहुतिं हुत्वा समारोप्य गंतव्यं ॥

अग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि (आश्वलायनानाम्) — Agnihotraprāyaścittāni (of Aśvalāyanas)

No. 14

126
1886-92

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 5 leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out and moth-eaten; complete.

Age — Saṁvat 1796: Śaka 1661

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाश्वलायनानामग्निहोत्रं प्रायश्चित्तान्युच्यते ॥

तत्र गार्हपत्यानुगमनप्रायश्चित्तं ॥ गार्हपत्येऽनुगते भस्मनारणी संस्पृश्य इतो जज्ञे प्रथममेभ्यो योनिभ्यो अधि जातवेदाः ॥ स गायत्रिया त्रिष्टुभा जगत्यानुष्टुभा च देवेभ्यो हव्य वह नः प्रजानन् । etc.

Ends — fol. 5*b*

यादि गार्हपत्योनुगच्छेत् तदा भस्मनारणी संस्पृश्य मथित्वाऽऽपतने निधाय भूरित्युपस्थाय पूर्ववद्धुत्वा यजमानोपस्थानांतं समानं ॥ दक्षिणाग्न्यनुगमने योनित उत्पाद्य भूरित्यादि यजमानोपस्थानांतं समानंम् ॥ अथ पिंडपितृयज्ञ उद्धृतोल्मुकनाशे सर्वप्रायश्चित्तं दक्षिणाग्नौ हुत्वा पुनरुल्मुकोद्धरणम् ॥ श्री ॥ संवत् १७९६ शाके १६६१ ॥

अग्निष्टोमब्राह्मणाच्छंसिप्रयोग

Agniṣṭomabrāhmaṇācchaṁsiprayoga

No. 15 — 37(6) — 1895–1902

Size — $9\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent — 6 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; moth-eaten; complete.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Subject — A mannual of rules, *Mantras* and *Śastras* for the use of the Brāhmaṇāchaṁsin priest at the Soma-sacrifice.

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाग्निष्टोमे ब्राह्मणाछंसीप्रयोगः ॥

सोमप्रवाकेणामुकशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता ब्राह्मणाछंसित्वं कर्त्तव्यं । तं पृच्छति । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणा इति । etc.

Ends — fol. 6[b]

इत्यग्निष्टोमे ब्राह्मणाछंसीप्रयोगः समाप्तः ॥

। शके १६९६ जयसंवत्सरे दक्षिणायने ग्रीष्मतौ आषाढकृष्ण ९ भानुवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं गंधोपनाम्नः मुरारेः सूनुना जनार्दनेन लिखितं स्वार्थं परार्थे च । श्रीरामकृष्णाभ्यां नमः ॥

अग्निष्टोममैत्रावरुण-प्रयोग

Agniṣṭomamaitrāvaruṇa-prayoga

No. 16 — 70 / 1891-95

Size — $7\frac{7}{8}$ in. by $3\frac{9}{16}$ in.

Extent — 35 leaves; 7-8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines: red pigment used for marking the portion; edges on the left slightly worn out; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Saṁvat 1804

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथ मैत्रावरुणप्रयोगः ॥

घृतोस्मि करिष्यामि । अनाधृष्टमस्यनाधृष्यं देवानामोजो अभिशस्तिपाः । अनभिशस्त्यंजसा सत्यमुपगेषां स्विते मा धाः । तानूनप्त्रमभिमृशति । etc.

fol. 24b इति माध्यंदिनं ॥

fol. 32b इति अग्निष्टोममैत्रावरुणः समाप्तः ॥ सं. १८०४ वर्षे श्राव. शु. ९

Ends — fol. 35b

ये ३ यजामह इंद्रावरुणा मधुमत्तमस्य वृष्णः सोमस्य वृषणा वृषेथां । इदं वामंधः परिषिक्तमस्मे आसद्यास्मिन्बर्हिषि मादयेथां ३ वौ ३ षट् । सोम० द्विर्वा गोजः । पूर्ववद्भक्षः ॥

अग्निष्टोममैत्रावरुण-प्रयोग

Agniṣṭomamaitrāvaruṇa-prayoga

No. 17

37(7)
1895–1902

Size — 9¾ in. by 3¾ in

Extent — 17 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; moth-eaten; complete.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मैत्रावरुणप्रयोगो लिख्यते ॥

प्रशास्तस्तीर्थेन प्रपद्यस्वेति प्रेषितश्चात्वालोत्करावंतरेणागत्य होतृपाण्योरधस्ताद्दंडं गृहीत्वा ॥ etc.

Ends — fol. 17a

इति अग्नीषोमीयैंद्राग्नाश्विनपशूनां तंत्रेण मैत्रावरुणप्रयोगः समाप्तः ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥

परिगृहीतपक्षा कारिकायां उक्ताः ॥

रूपं कालोनुनिर्वाप्यो देवताश्रपणं तथा ॥
पूर्वं ये विधृताः पक्षास्त एव स्युः सदैव हि ॥

॥ शके १६९६ जयसंवत्सरे चैत्रमासे शुक्लपक्षे द्वितीयायां तद्दिने इदं पुस्तकं मुरारेः सूनुना गंधोप ... ना जनार्दनेन लिखितं ॥ स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥

अग्निष्टोमसप्तहौत्रप्रयोग Agniṣṭomasaptahautraprayoga

No. 18 118/1887-91

Size — $8\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 88 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

This work is identical witn No. 52 Extr. 9 of Ulwar Mss. Catalogue.

Age — Saṁvat 1846

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ सोमसप्तहौत्रप्रयोगः ॥
अथ सोमप्रवाको होतृगृहं गत्वा तं प्रत्याह ।
यज्ञशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता हौत्रं कर्त्तव्यं इति । etc.

Ends — fol. 88*a*

इमामग्नेशरणिंमीमृषो न इममध्वानं यमगाम दूरात् ।: आपिः पिता प्रभृ ... तिः सोम्यानां भूमिरस्पृषिकृन्मर्त्यानां स्वाहा ॥ अग्नय इदं ॥ वरणनप्रभृति एतदंतं व्रतस्थेनास्ते ततो यथार्थं प्रवजेत् ॥ इत्यग्निष्टोमसप्तहौत्रप्रयोगः ॥ श्रीमहिषमर्दिनि दुर्गा प्रीयतां न मम ॥ गुरोरर्पणमस्तु ॥ शिवरामेण लिखितं संवत् १८४६ श्रावणकृष्ण ६ चंद्रे शोधितं द्विवेदी-जीवनरामेण ॥ शुभमस्तु ॥

अग्निष्टोमहौत्र Agniṣṭomahautra

No. 19 53/1884-87

Size — 9 in. by $4\frac{1}{2}$ in

Extent — 90 leaves; 8 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; very old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; edges worn out; foll. 75, 80–82, 86. 89 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1763

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥

अथाग्निष्टोमहो(त्र)प्रयोग उच्यते ॥

सोमप्रवाकेणामुकशर्मणः सोमो भविष्यति ॥ तत्र भवता हौत्रं कर्त्तव्यं । इत्युक्तो होता तं पृच्छति । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणेति तेन प्रतिवचन उक्ते याजमानेन वृतः सन् जाति ॥ etc.

Ends — fol. 95b

अग्नेरिंदुमतः प्रिया० अग्नेः प्रि० अया ... वानामित्यादि जुषतां हविरग्रे तमद्याश्वन्नस्तो० मात ॐ हैवो ३ षट् ॥ सूक्तावाके । अग्निर्बुद्धिमानिदं हविः ॥ अग्निरिंदुमा .. हविः ॥ अग्निरिदं हविः । देवा ... पा इत्यादि । शिष्टं पौर्णमासवत् ॥

इति ज्योतिष्टोमानिष्टोमस्य हौत्रं संपूर्ण ॥ सं १७६३ वर्षे ज्येष्टे मासि कृष्णे पक्षे १२ रवौ लिखतः

Then follow a few lines.

अग्निष्टोमहौत्र — Agniṣṭomahautra

No. 20 — 91 / 1887-91

Size — 9½ in. by 4⅝ in.

Extent — 40 leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राऽ; very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; bordersruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; moth-eaten; foll. 1–5 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1547

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 6a

..... त्वं भद्रो असि क्रतो । अनुवाक्या । सोमं यजेत्युक्ते ये यजामहे सोमं गयस्फानो अमीवहा वसुवित्पुष्टिवर्द्धनः सुमित्रः सो मनोभवा वौषट् ॥ etc.

Ends — fol. 45a

... पा तेन नो मित्रावरुणावविष्टं सिषासंतो जिगीवांसस्यामावौ । इलाय-यजमान ... त्तस्यामित्यादिसूक्तवाकश्च अवभृथे शिवन । स्विष्टक्तदादिसूक्तवाकातं कृत्वा वाजिनयागं च कृत्वा संस्थाजपं करोति ॥ छ ॥ छ ॥

इति अग्निष्टोमहौत्रं षट्होतारसहितं उ ... षोडशीसहितं ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीः ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ ॥ शुभं भवतु । ॥ संवत् १५४७ वर्षे माघवदि ८ गुरे लिषितं । छ ॥ छ ॥ छ । छ ॥ द्वि० आती आ

अग्निष्टोमहौत्र (सोमहौत्रप्रयोग)

Agniṣṭomahautra (Somahautraprayoga)

No. 21

63
1884-87

Size — 9⅝ in. by 5 in.

Extent — 76 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; red pigment used for marking; slightly moth-eaten; complete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Subject — Re. the duties of the Hotṛ priest at the Jyotiṣṭoma sacrifice.

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥
अथ ज्योतिष्टोमस्य होत्रप्रयोगो लिख्यते ॥

सोमप्रवाकेण अमुकशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता हौत्रं कर्त्तव्यमित्युक्ते होता तं पृच्छति ॥ को यज्ञः । क ऋत्विजः । का दक्षिणेति तेन प्रतिवचन उक्ते यजमानेन वृतः सन्जपति ॥ etc.

Ends — fol. 76a

आपिः पि ... प्रमति सोम्यानां भृमिरस्य ऋषिकृन्मर्त्यानां स्वाहा ॥ अभय इदमिति त्याग । वरणप्रभृति एतदंतं व्रतस्थेनास्ते ॥ ततो यथार्थं प्रव्रजेत् ॥ इत्यग्नि ॥ इत्यग्निष्टोमहौत्रं समाप्तं ॥ होतृवक्त्रिस्त्रिरेकैकां प्रणवेन संधाय ॥ हिंभूर्भुवःस्वरोजो बलं ब्रह्म क्षत्रं यशो महत्सत्यं तपो नाम ॥ रूपममृतं चक्षुः श्रोत्रं मन आयुर्विश्वं यशो सहः समंतपोहरोभो ३-ज्ञातवेदा यदि वा पावकोसि वैश्वानरो यदि वा वैद्युतोसि ॥ शं प्रजाभ्यो यजमानाय लोकमूर्जं पुष्टिं ददद्भ्यावृत्स्वो ३ म् ॥ इति प्रणवेनार्धचं संततं त्रिरन्वाह ॥ समाप्तश्चायं प्रयोगः ॥ ॥ श्रीरामजी ॥ छ ॥

अग्निष्टोमहौत्रप्रयोग — Agniṣṭomahautraprayoga

No. 22

37(9)
1895–1902

Size — 9¾ in by 3¾ in.

Extent — 68 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; moth-eaten; complete.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ सोमहौत्रप्रयोगः ॥

अथ सोमप्रवाको होतृगृहं गत्वा तं प्रत्याह । यज्ञशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता हौत्रं कर्त्तव्यं इति । होता तं सोमप्रवाकं पृच्छति । को यज्ञ इति । etc.

Ends — fol. 68a

इमाममे शरणिं मी० त्यानां स्वाहां । अभय इदं० । वरणप्रभृति एतदंतं व्रतस्थेनास्ते । ततो यथार्थं व्रजेत् ॥ ॥ इत्यग्निष्टोमहौत्रप्रयोगः समाप्तः ॥ ॥

शके १६९६ जयसंवत्सरे ग्रीष्मऋतौ आषाढशुक्ल ९ तद्दिने इदं पुस्तकं गंधोपनाम्नः मुरारेः सूनुना जनार्दनेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ॥ श्रीरेणुका ॥

अग्निहोत्रहोम — Agnihotrahoma

No. 23 — 127 / 1886-92

Size — 10 in. by 4¾ in.

Extent — 4 leaves; 10–11 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; edges worn out; yellow pigment used for corrections; white chalk also used; leaves brittle; complete.

Age — Appears to be old

Author — Kātyāyana

Subject — Directions for offering oblations to the household fire, as prescribed by Kātyāyana

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ कात्यायनोक्तोग्निहोत्रहोमः ॥ गार्हपत्यमपरेण कुश ... र्नीकोपविश्य कुशान् धारयमाणो मासाद्युल्लिख्य मम सपत्नीकस्य आत्म ... रपूर्वकं श्रीपरमेश्वरप्रीतये अमुकद्रव्यणे सायमग्निहोत्रं होष्ये ॥ etc.

Ends — fol. 3*b*

ततोग्निमंत्रा ... प्रभृतीन् उपतिष्ठते ते च सामिधाग्नि कंडिका ३ वासवस्त्वा नव । चतुर्भिश्च ... त्यादि स्तुतिरिति सायंहोमः । अथ प्रातः । अग्निस्थाने । ॐ सूर्याय स्वाहा । इदं सूर्याय न मम । उपस्थाने सौरमंत्रान् त्रिप्रभृतीन् ते च । उद्वयमुदुत्यं चित्रं देवानामिति वा । विश्राडनुवाकेन इति विशेषः ॥ इति अग्निहोत्रहोमः ॥

———...

अग्न्याधान — Agnyādhāna

No. 24 — 1 / 1899-1915

Size — 10½ in. by 4¾ in.

Extent — 29 leaves; 13 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in two double red lines; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Ananta

Begins — fol. 1^{b}

श्रीगणेशाय नमः ॥

आधानाहिताग्निप्रायश्चित्तानि लिख्यंते ॥ तानि त अधिकारानंतरमकरणे ॥ अधिकाश्च ज्येष्ठस्याहिताग्नित्वे ॥ तद्यथा ॥ त्रीनेकं वाध्यात्मविदर्षहत्वेनोपवेद्य कृतस्नान आद्द्रंवासा अभुंजानः पर्षदं प्रदक्षिणीकृत्य साष्टांगं प्रणमेत् ॥ etc.

fol. 6^{b} इति बौधायनोक्तः कूष्मांडहोमः ॥

fol. 10^{a} इत्याधानकालः ॥

Ends — fol. 29^{b}

सर्वाधानिना तु ॥ लौकिकाग्निं निधाय पुनस्त्वेति समिधमाधाय तेनैव चतुगृहीतं हुत्वा तत्र कार्यं ॥ पुनराधेये ब्रह्मौदनाग्निसिद्धिमि ... मभिधाय विछिन्नाधानेप्येवमिति केशवोक्तेः ॥ छ

बौधायनीयकल्पोक्तमग्न्याधेयमितीरितं
अनंतेन द्विजप्रीत्ये यज्ञेशः प्रीयतां तया ।

छछ इत्याधानं समाप्तं ॥ छ ॥ छ ॥ श्री ॥ छ श्रीसोमेश्वरार्पणमस्तु ॥ छ छ राम ॥ छ

अग्न्याधानहौत्र — Agnyādhānahautra

No. 25 — 89 / A/1881–82

Size — 8 in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 2 leaves; 8 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रिवेदपुरुषाय नमः ॥

॥ अग्न्याधानहौत्रं लिख्यते ॥ वृतो होता जपति ॥ महन्मे वोचो भगो० ॥ अग्निष्टे होता स ते होताहं ते मानुषः ॥ अग्निर्देवो होता दैवो होता स ते देवयजनं ददातु ॥ etc.

Ends — fol. 2[a]

सूतुवाके सर्वत्र कृता इति इद्राग्नोरिदं ह विरजुपेतामवीवृधेता महो ज्यायोक्रातां ॥ देवा आज्यपा इत्यादि सर्वं प्रकृतिवत् ॥ संपूर्ण ॥ छ ॥ छ

———

अग्न्याधेयकर्म — Agnyādheyakarma

No. 26 — 386 / 1883–84

Size — 12⅛ in. by 4¼ in.

Extent — 11 leaves; 8 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in right hand margins only; edges worn out; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्री ॥ अमवास्यायामग्न्याधेयं ॥

अग्न्याधेयमिति वक्ष्यामाणस्य कर्मणः सज्ञा संव्यवहारार्था कुरुक्षेत्रे परिणाहिस्थलेग्न्याधेयमित्यादौ ॥ सा चाग्न्यागारकरणादिष्टयंतस्य कर्मसमुदायस्य संज्ञा नेमयनसा २ त्रस्य स्थापनमात्रस्य वा । तच्चाग्न्याधेयममावास्यायां भवति । अत्रामावास्याशब्देन गौण्या वृत्या प्रतीपदुच्यते । etc.

Ends — fol. 11[a]

इतरस्य दक्षिणाग्नेर्दक्षिणतो वितृतीये स्थानं । तस्य साधनोपायः शुल्बकारेनोक्तः । गार्हपत्याहवनिययोरंतर षडधा सप्तधा वागतुतसमं त्रेधा विभज्या-

परवितृतीयलक्षणेन दक्षिणानायभ्य तस्मिन्नग्निरित्येकः प्रकारः। अपि वांतरत्रिभागोनया रज्वा पूर्वार्द्धं समचतुरस्रं कृत्वा श्रोण्यामग्निरिति द्वितीयः प्रकारः॥ एवमन्यतरोपायेन स्थानं कृत्वा ततः षोडशांगुलतार्तीयवृत्तं स्यात्षोडशांगुलं॥ तावदेव तवो गत्वा इरेइतमथर्यको

अच्छावाकप्रयोग Acchāvākaprayoga

No. 27 387 / 1883–84

Size — $8\frac{1}{16}$ in. by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 9 leaves; 8 lines to a page ; 28 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Subject — A mannual on the performance of the Acchāvāka priest.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः॥

ॐ महन्मे वोच इति जपति॥ आपस्ते होत्राशंसिन्यःस्तास्ते होत्राशंसिन्योच्छावाकोहं ते मानुषः॥ अथ मधुपर्कः।। अहं वर्म्मस० भिदासति॥ उदग्रे विष्टर उपविशेत्॥ पादौ प्रक्षालयीत दक्षिणं पूर्वं अर्घ्यमंजालिना प्रतिगृह्य अमृतोपस्तरममसीत्यप आचमति॥ मधुपर्कमाहियमाणमीक्षते॥ etc.

Ends — fol. 8^b

आग्नीध्रीये दधिद्रप्सान्भक्षयंति॥ दधिक्राव्णो अकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः॥ सुरभि नो मुखा करत्प्र ण आयूषि तारिषत्॥ आचम्य॥ सख्यविसर्जनं जपंति॥ उभा कवी युवा नासत्यादाघर्मणस्यतो परिसत्यधर्मणादि सख्यानि सृजामहे॥ अवभृतार्थं गच्छति॥ इति अच्छावाकप्रयोगः समाप्तः॥ हेरंब॥ ॥ लघाटोपनामक आबाभट्टेन लिखितं॥ ॥ हेरंब॥

अतिरात्रप्रयोग — Atirātraprayoga

No. 28 — 2 / 1895-98

Size — 11 in. by 4§ in.

Extent — 38 leaves· 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; very old and musty in appearance; handwriting clear and legible but at times not quite legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges extremely worn out; almost every folio more or less moth-eaten; foll. 15 onwards extremely brittle; foll. 23, 24 missing· incomplete.

Age — Fairly old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमो गणेशाय ॥ अत्राहर्गणं वक्ष्यामः ॥

तत्रापि द्वादशाहस्य प्रकृतत्वात् द्वादशाहस्तावत् द्वादश दीक्षा द्वादशोपसदः सुत्यान्यहानि द्वादशातिरात्रः सुत्यानां प्रथमं चोत्तमं च मध्ये दशरात्रः पृष्ठ्यः षलहस्त्रयश्छंदोमा दशममहः ॥ तत्र प्रायणीयोदयनीययोरतिरात्रयोरच्छावाकस्य प्रथमे पर्याये स्तोत्रियः पन्यं पन्यमित्सोतारः ॥ etc.

Ends abruptly — fol. 40^b

अध्वर्यो येषां वा अपहतपाप्मानंमेवं विद्वान्गृहपतिर्भवति । अपि वै स गृहपतिः पाप्मानं हते । अप ते यजमानाः पाप्मानं घ्नते । येषामेवं विद्वान् गृहपति भवतीति ॥ छ ॥ प्रजायत इति ... ति । मन ... ति । मनसा भक्षः । मनसोरोभिमर्शनं ।

अन्त्येष्टिप्रकरणभाष्य (कपर्दिभाष्य) — Antyeṣṭiprakaraṇabhāṣya (Kapardibhāṣya)

No. 29 — 1 / 1866-68

Size — 12¾ in. by 3¾ in.

Extent — 18 leaves; 8 lines to a page· 55-60 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks· Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; slightly moth-eaten in the margins and at the edges; complete.

The Ms. contains commentary called ' Kapardi - bhāṣya ' from the Bhāradvājasūtra.

The Ms. is copied at Kolapur by one Ganesh Shastri Rukdikar. It is a bound copy and bears the embossed stamp of the Elphinstone College Bombay.

Age — Śaka 1789

Author — Not mentioned

Subject — A manual on funeral ceremonies.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

भारद्वाजापरसूत्रकपर्दिभाष्यं ॥ पैतृमेधिक-कर्म वक्ष्यते ।

पूर्वोक्तानि कर्माणि जीवतां पुरुषाणां जातकर्मप्रभृतीनि नित्यनैमित्तिककाम्य-प्रायश्चित्तानि जातकर्मादीनि उभयं साध्ययंतीति पुरुषसंस्काराश्च नित्यानि ब्रह्मचर्यांतानि च नित्यमृणसंस्तुतेः तथा सोमांतानि प्रजोत्पत्तिश्च प्रायश्चितं द्विविधं पुरुषापराधे कर्मापराधे च तेन स्मार्त्तांण्युक्तानि च ते सर्वे उक्ताः जीवतां । अथेदानीं मृतस्य कर्मोच्यते etc.

fol. 6^a इति भारद्वाजसूत्रे परिधानीयके कपर्दिभाष्ये प्रथमः पटलः ॥

fol. 7^b भारद्वाजसूत्रे कपर्दिभाष्ये द्वितीयः पटलः ॥

Ends — fol. 18^b

सवर्णसहग्नीनाधाय व्रत्येन पशुना यजेत गिरं गत्वाग्नये क्षामानीष्टिं निर्वपेत् ततो नित्यनैमित्तिककाम्यानि कुर्वंति ॥

इति भारद्वाजसूत्रे कपर्दिभाष्यं समाप्तं ॥

अंत्येष्टिप्रकरणं समाप्तम् ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ शके १७८९ प्रभवनाम संवत्सरे कार्तिककृष्ण १ भौमवारे कोलापुरे बाल-कृष्णेन लिखि०

इदं पुस्तकं रूकडीकरेत्युपनामकगणेशशास्त्रिणा यथामति अशोधि ॥ ग्रंथसंख्या ५५० ॥

———

अन्धयष्टिपद्धति — Andhayaṣṭipaddhati

No. 30 — 6 / A/1882–83

Size — 9¼ in. by 4 in.

Extent — 23 leaves; 16 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting very small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; folios numbered in right-hand margins; slightly moth-eaten; complete.

The Ms. contains several small sacrificial rituals.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीमहागणपतये नमः ॥ ॐम् ॥

अथ दर्शेष्टिः ॥ सा च द्विविधा ॥ साऽग्न्याधेयवतीयं सोमयाजिनः ॥ सोमयाजिनो विकल्पेन ॥ साऽग्न्याधेयपक्षे चतुर्दश्यां सायं अमावास्यायां प्रातरपि दध्नाऽग्निहोत्रः ॥ हुतशेषस्थापनं ... यजमानो दर्शेनाहं यक्ष्ये ॥

fol. 7^b इति प्रयोगवृत्तौ दाक्षायणयज्ञप्रकरणं संपूर्णं । श्रीः ॥

Ends — fol. 23^b

आहिताग्निः कदाचित्तु कृष्णपक्षेथ वा यदि ।
तदा शेषाहुतीः सर्वा जुहोतीत्याश्वलायनः ।
अन्ये तथैव दर्शेष्टिं कुर्वंत्येह मृतस्य तु ॥
शुक्लपक्षे नहि मेतस्येच्छंति प्रातराहुतिं ॥ श्रीः ॥
इत्यंधयष्टिपद्धतौ गौणकालनिर्णयः ॥ श्रीः ॥

———

अन्वारम्भणीयेष्टि — Anvārambhaṇīyeṣṭi

No. 31 — 20 / 1883–84

Size — 8⅝ in. by 3½ in.

Extent — 2 leaves; 10 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges worn out; fol. 2 pasted with paper-slips; complete.

Age — Saṁvat 1745

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीः अन्वारंभणीयेष्टिप्रयोगः ॥

॥ सा पौर्णमास्यां पौर्णमासेन सोपवसथा कार्या । पूर्वेद्युर्नांदीमुखं रात्रावुदकशांतिं प्रतिसरबंधं च कृत्वा श्वोभूते स्नानादिपंचकं कुर्यात् । पुण्याहेऽस्माविष्ण्वादयः प्रीयंतां । याः पुरस्तादित्यादि निविष्टमित्यंतं जपित्वा देशकालौ संकीर्त्य श्रीपरमे० त्यर्थं सत्यधिकारे यावज्जीवं स्वर्गकामो दर्शपूर्णमासाभ्यां यक्ष्य इति मनसा त्रिःसंकल्पयते त्रिरुच्चैः । etc.

Ends — fol. 2[b]

स्विष्टकृतो याज्यानुवाक्ये पौर्णमासवद् द्रष्टव्ये । अन्वाहार्यमासाद्य मिथुनौ गावौ ददाति । देवस्यत्वेत्यादि ब्रह्मणे मिथुनौ गावौ ताभ्याममृतत्वमश्यामित्यादि । यथादैवतं सूक्तवाकः । ब्राह्मणतर्पणांतं व्रतविसर्गं न कुर्यात् अविसृष्टत्वात्त एवाग्नयः । अन्वारंभपौर्णमासयागयोः सहान्वाधानकृतत्वात् । पौर्णमासयागः प्रतिपदि कार्यः ॥ ॥ इत्यन्वारंभणीया ॥ संवत् १७४५ आश्विनकृष्णद्वादश्यां

———

अन्वारम्भणीयेष्टि — Anvārambhaṇīyeṣṭi

No. 32 — 388 / 1883–84

Size — 9½ in. by 5⅜ in.

Extent — 3 leaves; 9–10 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear and legible but not quite uniform; edges slightly worn out; complete.

The Ms. contains आग्रयणेष्टि also.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अन्वारंभणीयेष्टि लिख्यते ॥ उद्धरणं ॥ अग्न्यन्वाधानं ॥ अग्नाविष्णू एकादशकपालेन पुरोडाशेन ॥ सरस्वतीं चरुणा ॥ सरस्वंते द्वादशकपालेन पुरोडाशेन ॥ सद्योह यश्ये ॥ etc.

Ends — fol. 3[a]

प्रधानयागे । इंद्राग्निभ्यामनुब्रूहि । इंद्राग्नीऽयज ॥ विश्वेभ्यो देवेभ्यो विश्वां देवां यज ॥ द्यावापृथिवीभ्या० द्यावापृथिवी यज ॥ स्वष्टकृतेनुब्रूहि । अग्निꣳ स्विष्टकृतं यज ॥ व्यूहने ॥ इंद्राग्न्योर्विश्वेषां देवानां द्यावापृथिव्योः ॥ इंद्राग्निविश्वेदेवाद्यावापृथिविस्त० इति आग्रयणेष्टिः ॥

———

अन्वारम्भणीयेष्टि — Anvārambhaṇīyeṣṭi

No. 33 — 131 / 1886–92

Size — 8⅞ in by 4⅛ in.

Extent — 3 leaves; 10 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; complete.

Age — Does not seem to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथान्वारंभणीयेष्टये विशेषः ॥ आचमनं ॥ शिखाबंधनं ॥ संकल्पः ॥ अद्येत्यादि ॥ पंचभूसंस्काराः ॥ अग्न्यन्वाधानं ॥ etc,

Ends — fol. 3[a]

अस्या इष्टेः समृध्यर्थं ब्राह्मणभोजनमेकं ॥ तथा स्मृत्युक्तां यथासंख्याकान् ब्रा० ॥ अस्या इष्टेः न्यूनातिरिक्तदोषोपशांत्यर्थं मूर० गो० स्ये ॥ सेयेति जपः ॥ इत्यन्वारंभणियेष्टिः ॥ श्रीरस्तु ॥

———

अन्वारम्भणीयेष्टि Anvārambhaṇīyeṣṭi

No. 34 92/1887-91

Size — 9¾ in. by 4⅝ in.

Extent — 10 leaves; 11 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines with a thick line of red pigment used for marking; edges slightly worn out; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ ॐ नमो यज्ञेश्वराय ।

कृताधानस्य प्रथमपौर्णमास्यां मातृपूर्वकं श्राद्धं । ततोऽन्वारंभणीया । पुनः स्वरस्थाने निर्णयः । पुनः पंचभूसंस्कारा । उद्धरणं ॥ वैकल्पिकपदार्थावधारणं । बद्धशिपः कुशोपग्रहः । षडसमिधो गृहीत्वाऽग्निन्वाधानमाहवनीयगार्हपत्यदक्षिणाग्निषु । व्याहृतिपक्षे गार्हपत्यदक्षिणाग्याहवनीयेषु । तूष्णीपक्षे गार्हपत्याहवनीयदक्षिणाग्निषु युगपच्च समिदाधानं मंत्राभावात् । यजमानो वै एतत्कुर्यात् । etc.

fol. 6b इष्टि समाप्तः ॥

Ends — fol. 10b

अग्निहोत्रेणैवाग्रयणसंपत्तिमिच्छतो न वै ... ग्निहोत्रहोमः । सायं प्रातः । तदाशिताया वा गोः पयसा यवेषु । नियमेन तदाशितायाः पयसा दीक्षितस्याग्रयणकाल आयाते तदाशिताया गोः पयोव्रतं । उपसत्सु आग्रयणकाले रौहिण्यौ कुर्वीत आ ...

अन्वारम्भणीयेष्टि-होतृप्रयोग Anvārambhaṇīyeṣṭi-hotṛprayoga

No. 35 82/1884-87

Size — 8⅛ in. by 4 in.

Extent — 2 leaves; 11 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीवेदव्यासाय नमः

अथान्वरंभणीयेष्टिहोतृप्रयोगः

ॐ नमः प्रवक्त इत्यादि पंचदश सामिधेन्यः अग्नाग्नाविष्ण्वादीनां चतुर्णां प्रधानदेवतानामुपांशूच्चारणं अग्निमग्नआ ३ वह सोममा ३ वह । etc.

Ends — fol. 2[a]

देवा आज्यपा इत्यादि संस्थाजपांतं प्रकृतिवत् ओं च म इत्यादि संस्थाजपः इत्यान्वारंभणीयेष्टिहोतृप्रयोगः केण्युपाह्वयेन माधवेन लिखितं श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

———

अन्वारम्भणीयेष्टि-हौत्रप्रयोग

Anvārambhaṇīyeṣṭi-hautraprayoga

No. 36 — 18(5) / 1899–1915

Size — 8$\frac{3}{8}$ in. by 4 in.

Extent — 2 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Same as No. 82/1884–87.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

अथ अन्वारंभणीयेष्टिहौत्रप्रयोगः ।

नमः प्रवक्त इत्यादि पंचदश सामिधेन्यः । आवाहने आज्यभागांते । उपांशु अग्नाविष्णू आवह । उपांशु सरस्वतीं उच्चैः आवह । etc.

Ends — fol. 2a

इंद्राग्नी इदं० येता० धेतां० क्रातां। अदितिः इ० कृत। देवा आज्यपा इ० संस्थाजपांतं प्रकृतिवत्॥ ॥ इदं पुस्तकं रघुनाथेन लिखितं॥ श्रीहेरंबार्पणमस्तु॥ ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु॥ एकेष्टिपक्षे० पंचदश सामिधेन्यः। आवाहने। अग्निं आवह। अग्निं पवमानं आवह। उत्तमे प्रयाजे। ये० हे अग्निं स्वाहा अग्निं पवमानं स्वाहा०। स्विष्टकृतः। सहव्यवाळम० ये० हेग्निं स्विष्टकृत० तां हविरग्निहोंता पुरो० सदेवयज्ञमानुपान्वौ० ॥ सूक्तवाकादिसस्थाजपांतं ॥ आग्नावैष्णव एकादशकपाल सारस्वतश्चरुः सरस्वते द्वादशकपालः अग्नये ... गिनेष्टीकपालः। अग्नाविष्णोरहं० वीर्यवा ... सरस्वतोह देव० श्रद्धामना। भूयासं।

अपत्नीकाधानपद्धति Apatnīkādhānapaddhati

No. 37 389/1883–84

Size — 12⅝ in. by 3⅞ in.

Extent — 20 leaves; 5 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of foll. 1–2 ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Nīlakaṇṭha, son of Govinda (Chaudhari)

Subject — A Gṛhya ceremony on the right of a widower to keep the sacred fire.

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः॥ अथ विधुरोपासनं॥

आश्वलायनः॥

उत्थृत्य चाग्निं प्रण(या)येन चाहान्वग्निरित्याहरेत्पुरस्तान्निधाय पृष्टो दिवीति मंत्रेण॥ ततस्तु होमः॥ शकलैश्चतुर्भिर्जले खादयो नैववतत्सवितुस्तां सवितुर्विश्वानि देवाद्यानहमे च मंत्रांतेनारोपणं वाचोत्पत्तिरेवं विष्णु(धु)रानलस्यानित्यानि नैमित्तिककाम्यकर्म तत्रैव कुर्याद्विधुरः सदैवेति॥ etc.

fol. 17b एवं त्रिविधानप्यग्नीनादधीत विनैवाधानं मृतस्यापत्नीकस्य पुत्रा अवश्यं प्रेताधानं कुर्युरित्यर्थः॥ तदेतदनंतदेवादिग्रंथे स्पष्टं॥ चौधरी गोविंदतनुजनीलकंठस्य कृतिः समाप्तिमगमत्॥ छ॥ छ॥ छ।

Ends — fol. 19b

यस्यैषां पत्नीं नैच्छेत्तस्मादपत्नीकस्याधानं कुर्वंत्यपत्नीकोग्निहोत्रं कथमग्निहोत्रं जुहोति श्रद्धा पत्नी सत्यं यजमानः श्रद्धा सत्यं तदित्युत्तमं मिथुनं श्रद्धया सत्येन मिथुनेन स्वर्गाल्लोकां जयतीति ॥ २ ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

———

अप्तोर्यामशास्त्राणि Aptoryāmaśastrāṇi

No. 38 390 / 1883–84

Size — 9⅛ in. by 4 in.

Extent — 31 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but beautiful, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्री० ॥ अथ अप्तर्यामस्य शस्त्राणि ॥ मंत्राव रुणास्य ॥

हिभूर्भुवः स्वरोशों ३ सावों ३ मा नो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूतिमुक्षितं मध्वा रजांसि सुक्रतों ३ त्रिः । मरुशंसा जथः । द्राविः व्रतो ३, गृणाना० सीदंत । पातं वृधो ३ । नतानः शक्रं पार्थिवस्य महो रायोदिव्यस्या महि वां क्षत्रं देवेषो ३ मृनमृतेनसपंतेषिरं दक्षमाचाते ॥ etc.

Ends - fol. 31b

अभिश्रवो माहिनं यजत्रिों ३ त्रिः परिदध्यात् ॥ उक्थं वाचींद्रापदेवेभ्य आशुताय त्वा ॥ ये ३ यजामहेग्ने मरुद्भिः शुभयद्भि ऋक्वभिः सोमं पिब मंदसानो गणश्रिभिः ॥ पावकेभिर्विश्वमिन्वेभिरायुभिर्वैश्वानर प्रदिवाकेतुनासज ३ वों ३ षट् ॥ छछ इदं पुस्तकं तकले-पांडुरंगे स्वयंमगमत् ॥ ॥ समाप्तोयं ॥ रामचद्रं ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

———

अश्वमेधहौत्र

Aśvamedhahautra

No. 39

93
1887–91

Size — 9 in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent — 30 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, and legible but not quite uniform; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; edges worn out; hence some of the portion is gone; incomplete.

Age — Saṁvat 1798

Author — Not mentioned

Subject — A mannual on the duties of the Hotā priest at the Horse-sacrifice.

Begins — fol. 1^b

.....गणेशाय नमः ॥

अश्वमेधेन संकल्प्याश्वोत्सर्जनात्पूर्वमिष्टिद्वयं कुर्यात् । प्रथमायाम ... ने मूर्द्धन्वान्देवता . सामिधेनीषु धाय्ये भवतः । ... वाहने अग्निर्मूर्द्धन्वंतमावह । उत्तमे प्रयाजे । स्वाहाग्निं मूर्द्धन्वंतं स्वाहा देवा इत्या ... वधानस्य अग्निर्मूर्द्धा भुवो यज्ञस्येति याज्यानुवाक्ये । स्विष्टकृति प्रेद्धो अग्न इति पुरो ... क्य । etc.

Ends — fol. 30^a

उक्थं वार्चींद्राय आशुत्पैत्वा । ये ३ विश्वेदेवाः । प्राकृतमेवाग्निमारुतं । दाशुषोंशोः जातवेदसे सुनवाम दुरितात्यग्नोंशोः प्र तव्यसीं नव्यसीमित्यादि० रात्रिपर्यायाः प्राकृता एव । केषांचिन्मते प्राकृता एवातिरात्रो भवति । इत्याश्वमेधहौत्रं ॥ सं १७९८ ज्येष्ठशुक्ल १४ रवौ पंडयानाथूरामेण स्वार्थं परार्थं वा लिखितं ॥ शुभमस्तु ॥ Then follows some portion beginning with हुं० भू० अ० शों० त्वामिद्धि हवामहे साता वाजस्य कारकः । etc. and it ends with ज्योतिष्टोमे प्रारब्धं चेद्भवति ।

आग्रयणप्रयोग from प्रयोगरत्नभूषा

Āgrayaṇaprayoga from Prayogaratnabhūṣā

No. 40

391
1883–84

Size — $8\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.

...5

Extent — 8 leaves; 10 lines to a page; 35–38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1690

Author — Devī Raghunātha

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः

मंडणं गोपवेषस्य गोपीगोरसलालसं ॥
मयि वस्तुकेमप्यस्तु स्फुरन्नीरधरच्छवि ॥ १ ॥

अथाग्रयणं ॥ तत्त्रिविधं ॥ etc.

fol. 7*b* अवादीत्थमनंतेन शिष्टेष्टजनतुष्टये ॥
बौधायनीयाग्रयणं तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥

इति देवीरघुनाथकृतौ प्रयोगरत्नभूषायां आग्रयणप्रयोगः ।

Ends — fol. 8*a*

अत्र च शांखायनसूत्रीष्वभाष्यादि स्वरसेन प्रकृत्या सहाग्रयणप्रयोगे प्राकृतहविरुत्तरकाल,नि वै कृतानि तेपो पशुपुरोडाशवदेवसूहनिर्वत्प्रसंगित्वा प्राकृतमेव तंत्रमिति सिध्यति ॥ इति कौस्तुभे ॥ इत्याग्रयणप्रयोगः समाप्तः शके १६९०

सर्वाब्दे भाद्रपदे मासे चतुर्थ्यां गुरुवासरे ॥
दक्षिणायनगे सूर्ये सिंहस्ते च तथा रविः ॥ १ ॥
गुरौ तूलास्थिते तत्र चद्रौ तूलास्थितं भवेत् ॥
यद्दिनं लिखितं ग्रंथं आग्रणं श्रौतमेव च ॥ २ ॥

मोघे इत्युपनामक केशवेन लिखितं परोपकारार्थं ॥ साष्टांगं प्रणम्य सद्भिः शोधनीयमेवं विज्ञातिः ॥

———

आग्रयणप्रयोग

Āgrayaṇaprayoga

No. 41

44
1899–1915

Size — 8⅛ in. by 3⅞ in.

Extent — 4 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders of the first two folios ruled in two double red lines; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥ ओम् ॥

याः पुरस्तादित्यादि० श्रीपरमे० व्रीहिश्यामाकाग्रयणाभ्यां तंत्रेण यक्ष्ये ॥ त्रिरुपांशु त्रिरुच्चैः । व्रीहिश्यामाकाग्रयणोष्टिसंबंधि हविः । व्रीहिमयः पुरोडाशो द्रव्यं । etc.

Ends — fol. 4[a]

समुद्रं त्वा प्रहिणोम्यक्षितं स्वां योनिमपि गच्छ । अछि० रघुनाथेन लिखितं पुस्तकं ॥ रघुनाथेन लिखितं ॥ हे सत्य अथाग्रयणप्रयोगः ॥ रेवतीपर्वद्वयं शरदि पौर्णमास्यमावास्यां वा दैवदिनं कृत्तिकादिविशाखांतेषु यत्पुण्यमात्मानुकूलं नक्षत्रं देवनक्षत्रसंज्ञं ॥ द्वितीया द्वितीयादि प्रयोगे प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा यजमान ऋत्विजाश्च सर्वे पवनादि कुर्युः ॥ इति प्रारंभः ॥ ॥ अनया व्रीहिश्यामाकाग्रयणेष्टयां श्रीयज्ञनारायणस्वरूपी परमेश्वरः प्रीयतां ॥ यथोक्त आग्रयणविधिः ॥ वर्षासु श्यामा...

आग्रयणसूत्र (बोधायनीय)

Āgrayaṇasūtra (Bodhāyaniya)

No. 42

7
1883–84

Size — $8\frac{9}{16}$ in. by $3\frac{7}{16}$ in.

Extent — 1 leave; 11 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for the colophon; complete.

Age — Samvat 1745

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीः वर्षासु श्यामाकाग्रयणं करिष्यन्भवति तस्य प्रज्ञात उपवसथोऽथ प्रातर्हुतेग्निहोत्रे पृष्ट्याꣳ स्तीर्त्वाऽपः प्रणीय ... श्यामाकं चरुं निर्वपति हविष्कृता

वाचं विसृज्य गार्हपत्य आज्यं विलाप्योत्पूय स्रुचि चतुर्गृहीतं गृहीत्वाऽहवनीये ऽज्यानीर्जुहोति etc.

Ends — fol. 1*b*

इंद्र आसीत्सीरपतिः शतक्रतुः कीनाशा आसन्मरुतः सुदानव इति संतिष्ठत एषेष्टिः सपूर्णपात्रविष्णुक्रमाविसृतते व्रतम् ॥

इति श्रीमद्भगवद्बोधायनोक्तमाग्रयणसूत्रम् सिगिपंखोर्हिवेम संवत् १७४५ आश्विनकृष्णत्रयोदश्याम् छ श्रीः ।

श्रीरामः शरणं मम श्रीकृष्णः शरणं मम श्रीहरिं भजे

———

आग्रयणेष्टि

Āgrayaṇeṣṭi

No. 43

113
1880–81

Size — 8¾ in. by 4$\frac{1}{10}$ in.

Extent — 12 leaves; 7 lines to a page; 25 letters to a line,

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

। अथाग्रयणेष्टिः ॥

तच्च शरद्दिपौर्णमास्याममावास्यां वा शुक्लपक्षयुक्तदेवनक्षत्रेषु वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भौ धारयमाणः पत्या सह प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य श्रीयज्ञपुरुषप्रीत्यर्थं स्यामाकसमान तंत्रेण ग्रीह्याग्रयणेन यक्ष्या इति संकल्प्य। विद्युदसि ॥ etc.

Ends — fol. 11*b*

ओदनस्य प्रतिग्रहं कृत्वा नयतु देवि दक्षिणे० उत्तान० त्विस्यादिर्द्रव्यस्य प्रतिग्रहः ॥ इडाभक्षणं यजमागप्राशनं च ग्रीह्याग्रयणदेवतान्यत्सर्वं ॥ इति यवाग्रयण समाप्तं ॥ छ ॥

॥ स्वस्तधाराण्वुत्साम्यक्षीयमाणतनि तानि दधुः पृथिवीमंतरिक्षं दिवं चैतैः ओदनवत्सवासोभिः अतितराणि मृत्युंग इमानि वः ओदनवत्कावाससि यथाणगर्ग्हसंतः प्रतिः ॥

———

आग्रयणेष्टिकालनिर्णय Āgrayaṇeṣṭikālanirṇaya

No. 44 — 523 / 1882–83

Size — $11\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 2 leaves; 12 lines to a page; 52 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges slightly worn out; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीअथाग्रयणेष्टिकालविषये किंचिदुच्यते ॥

शरदि यस्मिन्कस्मिंश्चित्पर्वणि व्रीह्याग्रयणमुक्तं सूत्रकारेण तत्र पर्वण्याग्रयणकरणपक्षे ॥ आवर्तनादूर्ध्वपर्वप्रतिपत्संधौ प्रकृतिविकृतियागविषये विवाद एव नास्ति ॥ etc.

Ends — fol. 2[a]

सद्यस्कालायां पौर्णमास्यां व्रीह्याग्रयणं कृत्वा तदैव प्रकृतियागः कर्त्तव्य इति । तदुक्तं कालनिर्णयदीपिकायां । दर्शेष्टयाः परमुक्तमाग्रयणकं प्राक् पौर्णमासाच्च तदिति ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

पर्वण्यन्वाधानलोपेचित्तार्थमपरेह्नि ।
हुत्वा पाथिकृतीं पूर्णामन्वाधानादिकं चरेत् ।

———

आग्रयणेष्टिप्रयोग Āgrayaṇeṣṭiprayoga

No. 45 — 96 / A/1881–82

Size — 6 in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent — 8 leaves; 10 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Modern paper with water marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

ॐ अथ आग्रयणेष्टिः ॥ तत्राग्रयणं त्रिविधं ॥ श्यामाकाग्रयणं ॥ व्रीह्याग्रयणं ॥ यवाग्रयणं ॥ वर्षासु श्यामाकैः ॥ शरदि व्रीहिभिः ॥ व्रीह्यादिषु मध्ये यस्मिन्देशे यदेव निष्पद्यते तत्र तेनैव यजेत ॥ etc.

Ends — fol. 8^b

भद्रांङ्नः श्रेयः समनैष्ट देवास्त्वंया वसेन समशीमहि त्वा स नो मयोभूः पितवाविशेह शन्नो भव द्विपदे शं चतुष्पदे ॥ प्राश्य । द्विराचम्य नाभिमालभेत ॥ अमोसि प्राण तदृतं ब्रवीम्यमासि सर्वानसि प्रविष्टः ॥ समे जरा रोगमपनु...

आग्रयणेष्टिहौत्र (आश्वलायनीयम्)

Agrayaṇeṣṭihautra (According to Aśvalāyana)

No. 46

94
1887–91

Size — $9\frac{5}{8}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 2 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless but clear legible and uniform; borders carelessly ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Saṁvat 1862

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

अथाग्रयणेष्टेर्होत्रं लिख्यते ॥

तत्र नमः प्रवस्क इत्यादि । सप्तदश सामिधेन्यः ॥ आवाहने अग्निमग्न ॥ आवह । सोममावह ॥ इंद्राग्नी आवह ॥ विश्वान्देवानावह ॥ etc.

Ends — fol. 2a

द्यावापृथिवी इदं हविरजुषेतामवीवृधेतां महो ज्यायो कृतां देवा आज्यपा इत्यादि संस्थाजपांतं प्रकृतिवत् ॥

इति आग्रयणेष्टिहौत्रं आश्वलायनीयं कात्यायनानुसारेण ॥ संवत् १८६२ भाद्रपदशुक्ल १३

आज्यशास्त्र (प्रउगशास्त्र)

Ajyaśastra (Praugaśastra)

No. 47

392
1883-84

Size — $8\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 2 leaves; 9 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः

ॐम् अथाज्यशास्त्रं अध्वर्युः प्राङ्मुखो भवति तदा होता जपति सुमत्यद्वग्दे पिता मातरिश्वा अछिद्रा पदाधादछिद्रोक्था कवयः शंसंन् सोमो विश्वविन्नोथा निनेपद् बृहस्पतिसक्यामदानि शंसिषद्वागायुर्विश्वायुर्विश्वमायुः क इदं शंसिष्यति स इदं शंसिष्यति इति जपित्वा अनभिहिकृत्य शों ३ सावों ३ इत्युच्चैराहूय तूष्णींशंसं शंसेत् etc.

Ends — fol. 2b

पावका नः सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवती यज्ञं वष्टु धिया वसों ३ चोदयित्री सूनृतानां चेतंती सुमतीनां यज्ञं दधे सरस्वतों ३ शो ३ सावों ३ महोऽअर्णः सरस्वती प्रचेतयति केतुना धियो विश्वा विराजतों ३ त्रिः उक्थं वाचइलोकाय त्वेति पठेत् ये ३ यजामहे विश्वेभिः सोम्यं मध्वग्न इंद्रेण वायुना पिबा

मित्रस्य धामभी ३ वौं ३ षट्। सोमस्याशे० द्विर्गोजः॥ इति प्रउग शस्त्रं॥

आज्यशस्त्रादि

Ajyaśastra etc.

No. 48

4
1886-92

Size — 10½ in. by 4§ in.

Extent — 22+7 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; the Ms. contains the following topics—

1	आज्यशस्त्र	8	मैत्रावरुणसस्त्र
2	प्रउगशस्त्र	9	ब्राह्मणाच्छंसिशस्त्र
3	मैत्रावरुणशस्त्र	10	अच्छावाकशस्त्र
4	ब्राह्मणाच्छंसिशस्त्र	11	माध्यंदिनसवन
5	अच्छावाकशस्त्र	12	आग्निमारुतशस्त्र
6	माध्यंदिनसवन	13	तृतीयसवन
7	निष्केवल्यशस्त्र		

The folios are numbered as foll. 1–7 and then 1–22.

Same as No. 392/1883–84

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः

अथाज्यशस्त्रं अध्वर्यु· पराङ्मुखो भवति तदा ह्याता जपति सुमत्यद्गन्दे पिता मातरिश्वा अछिद्रापदाधारछिद्रोक्था कवयः शंसन् सोमो विश्वविनाथा निनेषद् बृहस्पतिरुक्थामदानिश सिषद्वागायुर्विश्वायुर्विश्वमायुः क इदं शंसिष्यति सऽइदं शंसिष्यति etc.

Ends — fol. 22*a*

यः पार्थिवानि विममे रजांसो ३ यो अस्कभायदुत्तरं सधस्थं विचक्रमाणस्त्रेधोरुगायो ३ शों ३ सावों ३ तंतुं तन्वन्नजसो भानुमन्विहि ज्योतिष्मतः पथो

रक्षा धिया कृतो ३ मनुत्वणं वयतजौ गुवामयः मनुर्भव जनया दैव्यं जनों ३ शों ३ सावों ३ मेवा न इंद्रो मघवा वीर...करत्समा चर्षणी धृदनवो ३ त्वं राजा जनुषां धेह्यस्मे अधि श्रवो मा हि नयज्ञरिओं ३ त्रि इति तृतीयसवनं समाप्तं छ

आधानपद्धति
also called
प्रयोगपद्धति

Ādhānapaddhati
also called
Prayogapaddhati

No. 49

524
1882–83

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 33 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; the Ms. contains several topics from Maṇikādhānaprayoga to Upākarma.

Age — Modern

Author — Gaṅgādharabhaṭṭa

Subject — A manual on rites to be performed.

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

गगनाथं नमस्कृत्य शारदां गुरुमेव च ॥
आधानपद्धतिं कुर्वे स्मार्त्तसंग्रहकारिकां ॥
वैकल्पिकानृपीं च्छंदो देवतागृह्यकर्मसु ॥ १ ॥
देवतानामभिध्यानं वक्ष्ये संकल्पपूर्वकं ।
अग्न्याधानं द्विजेंद्राणां स्यात्कृत्तिकविशाखयोः ॥ २ ॥ ets.

fol. 9a इति स्मार्त्तपदार्थसंग्रहे मणिकाधानप्रयोगः ॥

Ends — fol. 32b

सह नोस्तु सत्यनोवतु सह न इदं वीर्यवदस्तु ब्रह्म ॥ इंद्रस्तद्वेद येन यथा न विद्विषामहे ॥ इमं मंत्रं ॥ त्रिरात्रं नाधीयीरन् लोमनखानानि कृंतं तनं न करिष्यमहे इति सर्वेषां संकल्पः प्रागुत्सर्गाद्वा नियमो लोम । नखनिकृंतनस्या उत्सर्गावधि लोमनखनिकृंतनं न करिष्ये इति छंदसां उत्सर्गात् । प्राक् मंत्र-ब्राह्मणयोरध्ययनं ॥

...6

इति गंगाधरभट्टविरचितायां प्रयोगपद्धतौ उपाकर्म समाप्तं ॥ छ । छ । छ

Reference — Mss – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :–i, 45[a]

आधानप्रयोग — Ādhānaprayoga

No. 50 — 71 / 1891–95

Size — 9¾ in. by 4 in.

Extent — 29 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Not very old

Author — Anantadeva

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ।

॥ अथ अनंतदेवेन विरचिता आधानप्रयोगप्रारंभः ॥

फलमत उपपत्तेरिति नयतो यो शेषकर्मफलदाता ।
तमहं सकलसुराणां परमं परमामि यज्ञनामानं ॥ १ ॥

तत्र कल्पसारः ।

आधोत्सुरग्नीन्पुरतो विशुद्धः शिष्टाननुज्ञाप्य तथोत्तमर्णान् ॥
कृच्छ्रादिशुद्धः कुशली सजायो मैत्रीं व्रजेत्प्राणिभिराकुमारं ॥ etc.

fol. 24[a] इति श्रीमदनंतदेवकृतो आधानप्रयोगः ॥

Ends — fol. 29[a]

हस्तावनिज्य यत्रिराचामेद्भिः परिमृज्य सकृदुपस्पृश्य सव्यं पाणिपादौ प्रोक्षति । यच्छिरश्चक्षुषी नासिके श्रोत्रे हृदयमालभ्य । यत्रिराचामति । घटना-प्रकारः संग्रहे ।

आयामं पंचधा कृत्वा द्विभागं पात्रमुच्यते ।
त्रिभागं दंडमित्याहुरेतदायामलक्षणं १

पात्रायामोर्धतः पात्रविस्तारश्च तदर्धतः ।
ग्रीवा विस्तारतस्यार्धं विलस्योच्छ्राय इष्यते २

विस्ताराद्विगुणं पात्रं विस्तारश्च तदर्धतः ।
अन्यानि तु लक्षणानि विस्तरभयेन नोक्तानि ।

अत्र वरशब्देन किं । ब्राह्मणस्य गौः । दशमाषमिदं रौप्यं वा गुंजद्वयं सुवर्णं वा ॥ ॥

इति श्रीमदनंतदेवेन कृत आधानप्रयोगः समाप्तः ॥ छ ॥
... नामक ..... नाथभट्टस्येदं पुस्तकं ॥ छछ

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

आधानहौत्रप्रयोग and two other works

Ādhānahautraprayoga and two other works

No. 51

41
1895–1902

Size — 9 in. by $4\frac{1}{5}$ in

Extent — 6 leaves; 12 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; very old and musty in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for colophons; edges worn out; moth-eaten; folios numbered in both margins; the Ms. contains three works viz—

1 आधानहौत्रप्रयोग
2 अन्वारम्भणीयाहौत्र
3 पुनराधेयेष्टि; complete

Age — Appears to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाधानप्रयोगः ॥ नमः प्रवक्त्र इत्यादि पंचदश सामिधेन्यः ॥ आवाहने आज्यभागांते । अग्निं आ ३ वह । अग्निं पवमानं आ ३ वह । देवां आज्यपानित्यादि । पंचमे प्रयाजे ये यजामहे । स्वाहाग्निं स्वाहा सोमं स्वाहाग्निं पवमानं स्वाहा देवा इत्यादि । etc.

fol, 3^b इत्याधानहौत्रप्रयोगः समाप्तः ॥

fol. 4*b* इत्यन्वारंभणीहौत्रं दर्शपूर्णमासयोः ॥

Ends — fol. 6*a*

अग्निरिदं० । कृत । अग्निः पवमान इदं० कृत । अग्निरिदं ०कृत देवा इत्यादि शेषं पूर्ववत् । इष्टिऽसंतिष्टते । समाप्तोत्सर्गेष्टिः पुनराधेयेष्टिश्च ॥

महाद ... ट वडनेरकरस्य सुतेन भटं भटने लिखितं

आधानादिचातुर्मास्यान्त
(बौधायनानुसारि)

Ādhānādicāturmāsyānta
(According to Baudhāyana)

No. 52

22
1883-84

Size — 9½ in. by 4⅛ in

Extent — 49 leaves; 12 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and uniform but sometimes not quite clear; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins only; complete.

Age — Samvat 1742

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

जयादिभिरनो निर्हरणं कृत्वाऽधानादिकर्माणि कुर्वंति । ब्राह्मणेनोक्तं कुर्यात् । रुद्रैकादशिनीजपः । कृच्छ्रादितपोभिर्गोभूम्यादिदानैः कूष्मांडहोमैस्त्रिरात्रोपवासेन च विशुद्धात्मा सपत्नीकोग्नीनादधीता वैशाख्यायों पूर्णमास्या उपरिष्टादमावास्यायां प्रतिपदि वा यस्यां तिथौ रौहिणीयोगस्तस्यामर्धोदिते सूर्य आहवनीयमादधाति । etc.

Ends — fol. 49*b*

द्वे । छ ॥ चातुर्मास्यं समाप्त ॥ छ ॥ अग्निष्टोमो नित्यः काम्यश्च । आधारे संकल्पोयं भवति । सोमेन यक्ष्यमाणः सर्व ... कार्योग्नीराधास्य इत्येकः । सर्व-

कामोग्नीनाधास्य इति चापरः। तत्र प्रथमे सुहरे मयि गत्वा सोमेनेष्ट्वैवाग्निहोत्रारंभः॥ द्वितीयेग्निहोत्रादिपूर्वं ... मयि भवति। आधाराद्वा पशोर्वापि च॥ संवत् १७४२॥

आपस्तम्बश्रौतसूत्र

Āpastambaśrautasūtra

No. 53

21
A/1879-80

Size — 10⅞ in. by 4⅛ in.

Extent — 37 leaves; 10 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in left-hand margins; the Ms. contains Praśnas 1–4.

Age — Modern

Author — Āpastamba

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणपतये नमः॥ श्री आपस्तंबाय भगवते नमः॥

ॐम् अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः प्रातरग्निहोत्रꣳ हुत्वान्यमाहवनीयं प्रणीयाग्नीनन्वाधधाति न गतश्रियोन्यमग्निं प्रणयति देवा गातुविदो गातुं यज्ञाय विंदत। सनस्यतिना देवेन वाताद्यज्ञः प्रयुज्यतामिति जपित्वा मम।ग्ने वर्चो विहवेष्ट्वस्त्वित्याहवनीयमुपसमिंध उत्तरया गार्हपत्यमुत्तरयान्वाहार्यपचनं

fol. 2*a* प्रथमः पटलः

fol. 4*a* द्वितीयः पटलः

Ends — fol. 37*b*

अथैनं प्रतिदिशं व्यूहति। इंद्रस्य वैमृधस्याहं देवयज्यया। दशहोतारं वदेत्। तृसिरसि गायत्रं छंदः। अयं प्रस्तरः। अभिश्रेम बर्हिः चतुःशिखंडाः। देवा देवेषु। दक्षिणेनाहवनीयं अयं पितृणामग्निः। याजमानं व्याख्यामः॥॥ इत्यापस्तंबसूत्रे चतुर्थप्रश्नः॥

॥ हरि ॐ॥ श्रीराम॥ श्रीराम॥ श्रीलक्ष्म्यै नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ छ छ॥

References — (1) Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum : i, 49a.
B – Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. Nos. 294–97, 4642–46; R. Mitra, Notices No. 1226; Bikaner Mss. Cat. No. 259; Cal. Sans. College Cat. Nos. 206–7.
(2) Printed Editions :– 1. by Dr. W. Caland, Götingen, 1921; 2 Translation by R. Garbe ZDMG 34 (1880) etc.

आपस्तम्बश्रौतसूत्र — Āpastambaśrautasūtra

No. 54 — 42 / 1895–1902

Size — 12§ in. by 5§ in.

Extent — 125 leaves; 7–8 lines to a page; 36–38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders of some folios ruled in two double black lines and of some in double black lines; extremely moth-eaten; foll. 1–39, 67–69, 84–125 missing; folios numbered in both margins; the Ms. contains Praśnas 4–14. Though the last colophon reads as इत्यापस्तंबसूत्रे त्रयोदशः प्रश्नः it is in fact the 14th Praśna; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Āpastamba

Begins abruptly — fol. 40b

..... कामानीया दाक्षिणसद्मय उपहर्त्तवा इति संप्रेष्यति । वाग्यत आसत आ मार्जनात् । अभिघार्येडा॰ होत्रे प्रदाय । इडामेके पूर्ष॰ समामनंति ॥ छ ॥ इडामेक औपभृतमाज्यलेपान्यथेत॰ स॰ स्थाप्य ब्रह्मिष्ठो ब्रह्मा षट् ॥ छ ॥

इति तृतीयप्रश्नः समाप्तः ॥ छ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ etc.

fol. 50b इति चतुर्थप्रश्नः समाप्तः ॥ छ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥

Ends — fol. 208b

उद्गातृभ्यो हरंति । वाममद्य सवितरिति । प्रचरणकाले । जागतः पंथाः । आदित्येभ्योनुब्रूहि । आदित्यारंभणं तृतीयसवनं । मरुत्वतीयाभ्यां प्रचरतः ।

दक्षिणतः सदस्यासीनेभ्यः ॥ हिरण्यं पूर्णपात्रं । सन्नेषु नाराश॰ सेषु । दध्निघर्मस्य यजेति । ज्योतिषे हिंकुरु । शुक्रामंथिनौ ॥ अभिषवादि ॥ अभिषवादि सन्नेष्वादित्यारंभणं वामं परिधिष्ववभृथस्य प्रायणीयावत्सप्त ॥ छ । छ ॥

इत्यापस्तंबसूत्रे त्रयोदशः प्रश्नः ॥

Reference — See No. 21/A-1979–80.

आपस्तम्बश्रौतसूत्र — Āpastambaśrautasūtra

No. 55 — 3 / 1899–1915

Size — 12⅞ in. by 5⅝ in.

Extent — 157 leaves; 13 lines to a page· 44 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters: new in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; leaves slightly brittle; the Ms. contains Praśnas 5–22.

Age — Modern

Author — Āpastamba

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अग्न्याधेयं व्याख्यास्यामो यो अश्वत्थः शमीगर्भ आरुरोह त्वे सचा तं ते हरामि ब्रह्मणा यज्ञियैः केतुभिः सहेति शमीगर्भस्याश्वत्थस्यारणी आहरत्यप्यशमीगर्भस्येति वाजसनेयकम्

fol. 9a इत्यापस्तंबसूत्रेग्न्याधेये पंचमः प्रश्नः समाप्तः

fol. 18a इत्यापस्तंबसूत्रेग्निहोत्रप्रश्न षष्ठवः समाप्तः

Ends — fol. 157a

बहुप्रतिगृह्ययोः १९ हिरण्यस्रजमुद्गात्रे २० ततश्चतुर्पुमासेषु २१ अक्षय्य ह वै २२ चत्वारस्त्रिवृतोग्निष्टोमाः २३ चितिस्तोमः प्रजननकामः २४ त्रयो वाचस्तोमाः २५ एतेनोत्तरे व्याख्याताः २६ उदित आदित्ये दीक्षिते २७ अन्नादश्च भवति २८ एकाहेष्वहीनेषु ॥ इत्यापस्तंबसूत्रे एकाहः प्रश्नः ॥ द्वाविंशप्रश्नः समाप्तः ॥ चतुर्विंशतिपरमाः सत्रमासीरन् ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

आपस्तम्बश्रौतसूत्र — Āpastambaśrautasūtra

No. 56 — 4 / 1899–1915

Size — 12⅞ in. by $5\frac{11}{16}$ in.

Extent — 28 leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; the Ms. contains Praśnas 1–4.

Age — Modern

Author — Āpastamba

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्री मार्तंडभैरवाय नमः

श्रीमद्दालक्ष्म्यै नमः हरिहिः ॐ

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः प्रातरग्निहोत्रꣳ हुत्वा as in No. 21/A-1879–80.

fol. 9^b इत्यापस्तंबसूत्रे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥ श्री ॥

fol. 15^b इत्यापस्तंबसूत्रे द्वितीयः प्रश्नः ॥ छ ॥

Ends — fol. 27^a

यो नः सपत्नो etc. up to जपति जपति १६ as in No. 21/A-1879–80 followed by चतुर्थः पटलः यो नः सपत्नो योरणः १

..... अयं पितृणामग्निः १५ याजमानं व्याख्यास्यामः १६ इत्यापस्तंबसूत्रे च ॥ याजमानं चतुःशिखंडो दशहोतारं सोमस्याहं चत्वारि ॥ याजमानसूत्रं समाप्तं ॥ तुर्थः प्रश्नः समापितः ॥

अग्न्याधेययाख्यास्यामः ॥ ॥

Reference — See No. 21/A-1879–80.

आपस्तम्बश्रौसूत्रभाष्य — Āpastambaśrautasūtra Bhāṣya

No. 57 — 67 / 1884–87

Size — 12¾ in. by 4¼ in.

Extent — 330 leaves; 8 lines to a page; 50 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear bold and uniform; borders unruled yellow pigment used for corrections; folios 1–22 are of blue colour; complete.

Age — Appears to be old

Author — Dhūrtaswāmī

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः ॥ अथोपोद्घातः ॥ यज्ञं व्याख्यास्याम इति परिभाषायां यज्ञजातिशब्देनैकविंशति संस्छस्य यज्ञस्य व्याख्या प्रतिज्ञाता कथमेकविंशतिसंस्थो यज्ञ इति चेत् । सप्तपाकयज्ञसंस्छाः । औपासनहोभो वैश्वदेवं पार्वणमष्टका मासिश्राद्धं सर्पबलिरीशानबलिरिति । etc.

Ends — fol. 330[a]

हिरण्ये नग्न एव कुर्वं क्रियते तस्माद्रजतग्न हिरण्यमतिश्चतस्र बहिष्पवमान-क्लुप्तोपि सर्वचेदस सहसेवाभिक्रियते तक्षा नेतरे ॥ ॥ अष्टमः पटलः समाप्तः प्रश्नः । ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीरस्तु ॥ ॥ समाप्तिं धूर्तस्वामिभाष्य पुस्तकं अगमत् ॥ छ ॥ छ ॥

आपस्तम्बश्रौतसूत्रवृत्ति — Āpastambaśrautasūtravṛtti

No. 58 — 22 / A/1879–80

Size — $9\frac{7}{16}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent — 224 leaves; 9–10 lines to a page; 35–40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters ; old in appearance; handwriting clear and legible but nct uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out and moth-eaten; folios numbered in both margins; folios numbered as 1–144 and 1–80; the Ms. contains a commentary on the Āpastamba Śrautasūtra — Praśnas 1–9,

Age — Appears to be old

Author — Rudradatta

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

शुक्लांबरधरं देवं शशिवर्णं चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशांतये ॥ १ ॥

आज्ञा श्रुतिस्मृती यस्य यस्य यज्ञाः सभाजनं
नमः परस्मै विश्वस्मात्तस्मै श्रीवत्सलक्ष्मणे ।
आदिमं ब्रह्मणः कोशं मध्यक्षितिपरावरं ।
अपास्तदोषपाप्मानमापस्तंबमृषिं नुमः ।
आपस्तंबीयसूत्रार्थेषु दक्षनिज्ञानसंशयान् ।
सूत्रदीपिकया वृत्त्या रुद्रदत्तः परास्यति । etc.

fol. 32^b इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तंबसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायां अष्टमः पटलः ॥ छ प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

fol. 49^a इति भट्टरुद्रदत्तकृते प्रणीतायामापस्तंबसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायां द्वितीयः प्रश्नः ॥

Ends — fol. 224^a

यद्यग्नेः कृष्णवर्णो धूम उत्थितः दक्षिणां दिशं प्रतिगच्छेत् । अथ वा यं किंचिदप्याहुतिसमुत्थं धूमं वातः प्रसव्यमानेष्टयेत् । अतस्तत्परिहारार्थं सर्वप्रायश्चित्तं जुहुयात् । सर्वप्रायश्चित्तं च प्रागेव व्याख्यातं । पंचमं पटलं ।

इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तंबसूत्रवृत्तौ सूत्रप्रदीपिकायां नवमः प्रायश्चित्ताख्यः ॥ ॐ श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः । शुभं भवतु ॥ छ ॥ श्री ॥

Reference — See No. 44/1895-1902.

आपस्तम्बश्रौतसूत्रवृत्ति — Āpastambaśrautasūtravṛtti

No. 59 — 44 / 1895-1902

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{7}{16}$ in.

Extent — 137 leaves; 11 lines to a page ; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; edges slightly worn out and moth-eaten; red pigment used for marking the portion;

yellow pigment used for corrections; the Ms. contains a commentary on the Āpastamba Śrautasūtra Praśnas 1–8.

Age — Appears to be old

Author — Rudradatta

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥
श्रीकालभैरवाय नमः ॥

शुक्लांबरधरं देवं शशिवर्णं चतुर्भुजं etc. as in No. 22/A-1879–80.

fol. 23^b प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

fol. 35^a इति भट्टदत्तरुद्रप्रणीतायामापस्तंबसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायां द्वितीयः प्रश्नः ॥

Ends — fol. 137^a

अन्यारंभणीययोर्यावज्जीवप्रयुक्तयोरप्येक एवारंभ इत्यारंभार्थान्वारंभणीया स सकृदेवादौ प्रयुज्यते न तु प्रतिपर्यायमावर्त्तते । तद्वदेवात्र चैतद्वय ... ति ॥

इति षष्ठं पटलं ॥ इति दरुद्रदत्तप्रणीतायांमापस्तंबसूत्रदीपिकायांमष्टमः प्रश्नः ॥

यादृशं पुस्तकं दृष्टवा तादृश लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥ छ ॥

References — (1) Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 50; ii, 10^a, 189^a: iii, 11^b.

B – Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. Nos. 298–300 and 4647; R. Mitra, Notics No. 1807; Cat. Sans. College Cat. No. 209.

(2) Printed Editions :– 1 Ed. by Richard Garbe, Calcutta Asiatic Society of Bengal. 1882, 1885, 1902.

आपस्तम्बश्रौतसूत्र
भाष्यदीपिका

Āpastambaśrautasūtra
Bhāṣyadīpikā

No. 60

7
1902–07

Size — $9\frac{3}{4}$ in by $4\frac{1}{6}$ in.

Extent — 135 leaves; 15 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; the Ms. contains a commentary on the धूर्तस्वामिभाष्य; it contains Paṭalas 1–7.

Age — Śaka 1697

Author — Kauśikarāma

Begins — fol. 1ᵇ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

आदौ तावत्परिभाषायामेकविंशतिर्यज्ञाख्येयतया प्रतिख्याताः ॥ तेषु पाकयज्ञाः सप्त गृह्ये व्याख्याताः । शेषेषु हविर्यज्ञाः सप्त कर्माणि । अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम इत्यारभ्य यथान्वारंभणीयेत्येवमंतेनोक्तानि । etc.

Ends — fol. 135ᵇ

अत्रेष्ट्यनंतरमेवाग्निहोत्रारंभार्थमवश्यसायमग्निहोत्रमिति वक्तव्यं संतिष्ठत इत्यस्य न्यायप्राप्तानुवादत्वान्न तन्निर्देशक्रमो विवक्षित इति ॥ सप्तमः पटलः ॥ समाप्तः प्रश्नः ॥ इति श्रीमत्कौशिकेण रामेण कृतायां धूर्तस्वामिभाष्यदीपिकायाग्निष्टोमः समाप्तः ॥ ॥ श्रीराम ॥

ऋष्यंकरसभूशाके मन्मथेब्दे नभः सिते ।
एकादश्यामिदुवारे बालकृष्णोलिखत्स्वयं ॥

Reference — See No. 86/Viś I

आपस्तम्बश्रौतसूत्रभाष्य (धूर्त्तस्वामिभाष्यवृत्ति)

Āpastambaśrautasūtrabhāṣya (Dhūrtasvāmibhāṣyavṛtti)

No. 61

86
Viśrāma(i)

Size — 12 in. by 5½ in.

Extent — 184 leaves; 11 lines to a page; 36–40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; the Ms. contains

commentary on Āpastambaśrautasūtra Praśnas 1–6 and some portion of the 7th Praśna; incomplete.

Age — Modern

Author — Kausika Rāmāgnicit

Subject — Subcommentary on Dhūrtasvamin's commentary on the Āpastambaśrautasūtra.

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥
श्रीउमारामेश्वराय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
नमस्त्रैलोक्यनिर्माणप्राणसंहृतिकर्मणे
चित्सदानंदरूपाय विष्णवे परमात्मने १
आपस्तंब नमस्कृत्य धूर्तस्वामिप्रसादतः
तद्भाष्यवृत्तिः क्रियते यथाशक्ति निरूपिता २ etc.

fol. 34*b* कौशिकरामान्यचित्कृतायां धूर्त्तस्वामिभाष्यवृत्तौ प्रथमः प्रश्नः ॥ १ ॥ छ ॥

fol. 51*b* इति द्वितीय प्रश्नः समाप्तः

fol. 177*a* इति श्रीकौशिकेन रामेणाग्निचितायां धूर्त्तस्वामिभाष्यवृत्तौ षष्टः प्रश्नः समाप्तः ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥

Ends abrupty — fol. 183*b*

प्रणयनीयमाश्वत्थमिध्ममादीपयतीत्यत्र संख्याया विरोधाद् वृक्षस्य च कटोक्तत्वात् परिमाणनियमः । ननु इध्म शब्देनध्ममंत्रातिदेशः तस्माच्च भवति नैतत् शुल्ब इध्म संभरतीति संभारे विनियोगान्मंत्रस्य । अथवार्थलोपासंभरण-निवृत्तेः । न हि संभरणार्थतया पूर्वमुपादाय निधानं । अग्नेरधस्ताद्धारमुपयमनं । प्रैषमुक्ताहवनीयात्

References — Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 50*a*; 74*a*; ii, 189*a*; iii, 11*b*.

B – Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. Nos. 301–4 and 4647; R. Mitra, Notics No. 1233; Bik. No. 373.

आपस्तम्बश्रौतसूत्र भाष्यवृत्ति

Āpastambaśrautasūtra Bhāṣyavṛtti

No. 62

89
1887–91

Size — 12½ in. by 5½ in.

Extent — 28 leaves· 10–12 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; moth-eaten; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Kauśikarāma

Begins — fol. 1^b

निषिद्धस्य विकल्पऋतुकाले विधीयते ॥
यस्यामधिकृतो जायते सा जाया सवर्णा तथाहि ॥
जायया तद्विजायात्वं पदस्यां जायते पतिरिति

आत्मोत्पत्तिनिमित्तानिंद्यविवाहप्राप्तपत्नीवचनत्वाज्जायाशब्दस्य सवर्णवचनता अतश्चासूर्यः शूद्रतिब्राह्मणवचनादासुरविवाहोढायां जातस्य शूद्रस्य तस्यापि यज्ञान्वयो निषिध्यते। etc.

fol. 1^b पंचमः पटलः ॥

fol. 27^a इति कौशिकरामकृतायां धूर्त्तस्वामिभाष्यकृतौ प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

Ends abruptly — fol. 28^b

प्रादेशमात्रादधिकं न खनतीति द्व्यंगुलादिपरिमाणनियमो नास्तीति केचित्। दक्षिणतो ... यसीं पुरीषिणोच्छ्रितां अरहीयसी

Reference — See No. 86/Viśrāma I

आपस्तम्बश्रौतसूत्र भाष्यवृत्ति

Āpastambaśrautasūtra Bhāṣyavṛtti

No. 63

43
1895-1902

Size — $9\frac{13}{16}$ in by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 196 leaves; 20 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small, clear, and legible but not quite uniform; borders ruled in double black lines; red pigment

used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; the Ms. contains a commentary on the Āpastambaśrauta-sūtravṛtti Praśnas 1--9.

Same as No. 86/Viś. I.

Age — Appears to be old

Author — Kauśika Rāmāgnicit

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नमस्त्रैलोक्यनिर्माणत्राणसंहृतिकर्मणे ॥
चित्सदानंदरूपाय विष्णवे परमात्मने ॥ १ ॥

आपस्तंबं नमस्कृत्य धूर्त्तस्वामिप्रसादतः ॥
तद्भाष्यवृत्तिः क्रियते यथाशक्ति निरूपिता ॥ २ ॥ etc.

fol. 22^b कौशिकरामाग्निचित्कृतायां धूर्त्तस्वामिभाष्यवृत्तौ प्रथमः प्रश्नः ॥ छ ॥

fol. 31^b समाप्तः प्रश्नः ॥ छ ॥

fol. 40^a तृतीयः प्रश्नः ॥ छ ॥

.....

fol. 114^b सप्तमः प्रश्नः

Ends — fol. 196^b

अतः समस्ता व्याहृतयः सर्वप्रायश्चित्तमेकाहुतिः अनुद्रुत्येति वचनात्सर्वेषां सहप्रयोग आहवनीय एव उपदेशस्त्वेकैकया व्याहृत्यैकैकस्मिन्नग्नौ पूर्ववद्धोमः जुहुयादिति द्विरुक्तिपाठः प्रश्नपरिसमाप्त्यर्थः ॥ छ ॥ पंचमः पटलः ॥ छ ॥ ॥ समाप्तः प्रश्नः ॥ छ ॥

आपस्तम्बश्रौतसूत्र भाष्यवृत्ति

Āpastambaśrautasūtra Bhāṣyavṛtti

No. 64

88
1887–91

Size — 12¼ in. by 5⅝ in.

Extent — 26 leaves; 10 lines to a page; 40–45 letters to a line.

Description — Country paper. Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in

two double black lins; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; moth-eaten; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Kauśikarāma

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ विश्वनाथाय नमः ।

ॐ नमस्त्रैलोक्यनिर्माणप्राणसंहृतिकर्मणे ।
चित्सदानंदरूपाय विष्णवे परमात्मने ॥ १ ॥

आपस्तंबं नमस्कृत्य धूर्त्तत्वाग्निप्रसादतः ।
तद्भाष्यवृत्तिः क्रियते यथाशक्ति निरूपिता ॥ २ ॥

सव्यवस्थाप्यते वस्तु स्वधुद्धिस्तु नियम्यते ।
को वा समर्थो वेदार्थनिर्णयेत्यंतगह्वरे ॥ ३ ॥

कौशिकेन तु रामेण श्रद्धामात्रविजृंभितः ।
वेदार्थनिर्णये यत्नः क्रियते शक्तितोधुना ॥ ४ ॥

यथाभाष्यं यथाप्रज्ञं कृतां वृत्तिमिमां मया ।
विद्वांसस्त्वनुगृण्हंतु प्रसन्ना वीतमत्सराः ॥ ५ ॥

वेदमार्गानुसारेण यथाशक्ति प्रकल्पितं ।
अल्पार्थमपि मद्वाक्यं श्रद्दधानस्य शोभते ॥ ६ ॥

अत्र दर्शपूर्णमासादीनां काला उच्यंते ॥ etc.

Ends — fol. 25*b*

इति हौत्रकल्पः । समाप्तौ दर्शपूर्णमासौ ॥

संशोध्यात्मानं तपोहोमजपैः सभार्यो मैत्रं कृत्वा सर्वभूतैरिति कर्मादिष्ट्वे-तैर्जुषाण पूतो देवनोकात्समश्नुत इत्यादि श्रुतिदर्शनात्प्रथमं कृत्स्नं चरित्वा शुचिः पूतः कर्मण्यो भवतीति स्मृतिदर्शनाच्च सर्ववैदिककर्मसाधनभूताग्नि-संपादनयोग्यतासिध्यर्थं प्रागाधानादधिकारिणोः पत्नीयजमानयोः शुद्धिः कर्तव्या । अथ वै खलुऽको नु पूतः पो वै खलु शुद्धे योनौ प्रादुष्यात् अथ वै तर्हि यस्मादग्निः शुद्धः अयजमानो वा अग्नेर्योनिःसहिपा ... ग्रासम्न इति अस्ति वा अरे तस्य पुनस्तप एव तस्य पाप्मा निरदह-त तस्मादग्निःपूतः कर्मसु सौम्यो भवतीति दर्शनात् तथा विघ्नेन कर्मसमाप्त्यर्थं च मैत्रं सर्वभूतैः पत्नीयजमानाभ्यां कर्तव्यं । यस्मिन्नक्षत्रेग्निमाधातुकामः पर्वणि वा तस्य पुरस्तात्संवत्सरे द्वादशाहादौ वा संकल्पं करोति यस्मिन्नक्षत्रेग्नि मा ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Reference — See No. 86/Viśrāma I.

आपस्तम्बसूत्रवृत्ति
(सूत्रदीपिका)

Āpastambasūtravṛtti
(Sūtradīpikā)

No. 65

45
1895-1902

Size — 9¼ in, by 3⅝ in.

Extent — 29 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double red lines; yellow pegment used for corrections; slightly moth-eaten; folios numbered in both margins; the Ms. contains commentary on the 5th Praśna of Āpastambasūtra; contains Paṭalas 1–8.

Age — Appears to be old

Author — Bhaṭṭa Rudra

Begins — fol. 1b

॥ श्रीमहागणपतये नमः ॥

एवं दर्शपूर्णमासौ व्याख्यायानंतरं सर्वश्रौतकांडोपकारकं सर्वप्रथमभावि चाग्न्याधेयमारभते ॥

अग्न्याऽस्यामः ॥ अग्नेराधेयमग्न्याधेयं ॥ कृत्यल्युटो बहुलमिति भावे यः यत् द्रष्टव्यः अग्निराधेयोस्मिन् कर्मणीति वा बहुव्रीहिः । etc.

fol. 6b इति पंचमे प्रथमः पटलः ॥ छ ॥

fol. 9a इति पंचमे द्वितीयः पटलः ॥

Ends — fol. 29a

एवं चाविहितावस्थायां केवलगार्हपत्यानुगमने सतोरप्युदयास्तमययोरनुगतिप्रायश्चित्तमनुद्धरणप्रायश्चितं च कृत्वाग्निहोत्रहोमः कार्यः इति सिद्धं भवति ॥ पुनः ख .. नः ॥ आलेखनस्य मतप्रदर्शनेनैव ... रथ्यमनप्रदर्शनेन स्वमतसंवादः ख्याप्यते ॥ पुनराधेयं प्रत्यादरवि ... वेदितव्यं ॥ छ ॥

इति पंचमेष्टमः पटलः ॥

...8

इति भट्टरुद्रप्रणीतायामापस्तंबसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायां पंचमप्रश्नः समाप्तः ॥ ॥ श्रीसदाशिवार्पणमस्तु ॥ इदं पुस्तकं गोविंदस्य ... न लिखितुं स्वार्थोपकारार्थं । श्रीविश्वेश्वरचरणविदार्पणमस्तु ॥ ॥ यादोभट्टभार्तस्येदं पुस्तकं ॥

आपस्तम्बश्रौतसूत्र-व्याख्या

Āpastambaśrautasūtra-vyākhyā

No. 66

90
Viśrāma (i)

Size — 12¼ in. by 4⅞ in.

Extent — 368 leaves; 9 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in two double black lines; extremely moth-eaten; folios numbered in both margins; modern paper used for foll. 248-368; the Ms. contains commentary on Āpastambaśrautasūtra praśnas 1–4.

Age — Not very old

Author — Caṇḍapācārya

Begins — fol. 1^{b}

श्री ..... मः श्रीशारदायै नमः ॥
सर्वांगकृतार्थं भारतीय ... तः तं भारतातीर्थगुरुमा
... वामो वा वासुदेवमिवासभूः ।
क्षीरनीरनिधिः पद्मसुधाकरसुधाकरः ॥
ततः समुद्भू भूरियशस ...
लांछनयोसौ श्रुतिशिरो रत्न । शिरोरतितविग्रहः ।
तस्मादजरि भृजारि कुलं कलिमलापहं ॥ etc.

fol. 122^{a} इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवीरहरिहरमहाराज - साम्राज्यधुरंधरप्रतापयुवबुक्कभूपालक्षीराणवपूर्णभद्रस्य राजव्यासराजवालिमके कर्मे ब्रह्माध्वनीनस्य श्रीवीरभूपतिभूमिपालस्य मंत्रिणा चिन्नायानंदनेन श्रादित्यदेवमंचपाचार्यांग्रजन्मना चौंडंपाचार्येण विरचितायांमापस्तंबीयाध्वरतंत्रस्य तंत्रव्याख्यायां प्रयोगरत्नमालायां प्रथमे प्रश्ने अष्टम पटलः ॥ ॥ छ ॥ छ ॥ समाप्तं प्रथम प्रश्न । छ ॥ छ ॥ श्रीतीर्थरामेश्वरार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ । छ ॥ श्रीमोहरेश्वराय नमः

Begins — fol. 367^a

प्रवसद्याजमानांतत्तत्रव्याख्यासुगंधिभिः
सूक्तिप्रसूनैः पूर्णात्तु पुमर्थान्पुरुषोत्तमः ॥
संकल्पादिप्रवासांतपदार्थोक्तिसमुज्वलः ।
चतुर्थो व्याकृतः प्रश्नो याजमानाभिधानवान् ॥ छ ॥ छ ॥ छ ।

इति श्रीमद्राजाधिराजराजपरमेश्वर-श्रीवीरहरिहरमहाराजसाम्राज्यधुरंधर-प्रत्तापयुयवुक्कभूपालक्ष्मीराणवपूर्णचंद्रस्य राजव्यासराजसवाल्मीकेः कर्मब्रह्माध्वनीनस्य श्रीवीरभूपतिभूमिपालस्य मंत्रिणामार्यनंदनेनादित्यदेवमंचपाचार्याग्रजन्मना चौंडपाचार्यविरचितायामापस्तंबीयाधरतंत्रस्वतंत्रव्याख्यायां प्रयोगरत्नमालायां चतुर्थप्रश्ने चतुर्थपटलः ॥ छछ ॥ समाप्त चतुर्थप्रश्नः ॥ श्रीतीर्थेश्वरदार्पणमस्तु आनंदीशार्पणमस्तु रामेश्वरार्पणमस्तु

References — Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 50^a, 356^a; ii, 79^b, 211^a

B – Descriptive Catalogues:– Hulzch Report 161; R. Mitra, Notices 4167; Cal. Sans. Coll. Cat. Nos. 97–98.

———

आपस्तम्बसूत्रध्वनितार्थ-कारिका or त्रिकाण्डमण्डन

Āpastambasūtradhvnitārtha-kārikā or Trikāṇḍamaṇḍana

No. 67 — 22 / 1871–72

Size — 10$\frac{1}{8}$ in. by 4 in.

Extent — 23 leaves; 10–12 lines to a page; 30–40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges of some folios slightly worn out; the Ms. contains Kāṇḍas 1–3.

Age — Appears to be old

Author — Bhāskara Miśra Somayājī, son of Kumārasvāmisūri.

Begins — fol. 1^b

श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥ विघ्नहर्त्रे नमः ॥
श्रियं वागीश्वरीं देवो संप्रणम्य विनायक ॥
गुरुं च सोमयागस्य प्रयोगः प्रवितन्यते ॥ १ ॥

तत्राधिकारकालादिः प्रथमं प्रतिपाद्यते ॥
सूत्रांतरमतं वक्ष्ये सोपयोगं क्वचित्क्वचित् ॥ २ ॥ etc.

fol. 9[a] इति वादिघटमुद्गरकुठारश्रीमत्कुमारस्वामीसूरिसुनुत्रिकांडमंडनभास्कर-मिश्रसोमयाजिकृतावापस्तंबसूत्रध्वनितार्थकारिकासु सोमयागोपोद्घातके-धिकारनिरूपणं ॥ छ ॥

fol. 17[b] इति ..... प्रतिनिधिनिरूपणं कार्यनिरूपणं समाप्तमिति ।

fol. 22[b] इति ..... अधिकारिनिरूपणं तृतीयकांडं समाप्तं ॥ छ ॥

Ends — fol. 23[b]

समाप्तमितिचेत्रैकांडमंडनं ॥ छ ॥ शुभमस्तु लेखकपाठकयोः ॥

अग्निहोत्रमपविध्यग्नींन्ब्राह्मणः कामकारतः ।
चांद्रायण चरेन्नासौ वीरहत्यासमं हि तत् ।१ ।

आहुतो परिसंख्या च सायंप्रातश्च यंवतीः ।
तावद्द्याद्विजातिभ्यः शेषं कृच्छ्रमुपाचरेत् । २ ।

ब्रह्मव्याहरणं कृत्वा हुत्वा वैपाच ... हविः ।
शालग्रामशिलां स्पृष्टवा शूद्रो गच्छत्यधोगतिं ॥ ३ ॥

गंगाधरस्य भाग त्रिकांडमंडन

References — (1) – Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 51[b]; ii, 10[a], 189[b]; iii, 12[a]

B – Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. No. 312; Bikaner Mss. Cat. Nos. 264 and 1037; R. Mitra, Notices No. 4170; Cal. Sans. College Cat. of Mss. Vol. II, No. 77.

(2) Printed Editions :– With an anonymous commentary Ed. by Chandrakanta Tarkalamkara Bhattacharya, Biblio. Ind. No. 140, Calcutta 1903.

आपस्तम्बसूत्र-
ध्वनितार्थकारिका

Āpastambasūtra-
dhvanitārthakārikā

No. 68

21
1883–84

Size — 9⅝ in. by 4¼ in.

Extent — 34 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description—Thin country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; edges of some folios worn out; many folios being torn, pasted with paper-slips; complete.

Age — Appears to be old

Author — Trikāṇḍamaṇḍana or Bhāskara-Miśra.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥
पूर्वमाधानमुद्दिष्टं लग्नस्थे वै दिवाकरे ।
लग्ने लग्नात्तृतीये वा चतुर्थे पंचमेपि वा । etc.

fol. 10^b इति वादिमुद्गरंकुठारश्रीमत्कुमास्वामि पुनराधेयं ॥

fol. 12^a इति त्रिकांडमंडनभास्करसूरिविरचितः । प्रवरनिर्णयः ॥

fol. 18^b इति प्रे.पितस्य विधिः ॥

Ends — fol. 34^b

गृह्ये बोधायनेनोक्तं नवेद्दिश्रेन्न संभवेत् ।
..... भोजनं दद्यात्कुर्याद्वा वैश्वदेविकं ।
इष्टीनां पशुबंधाना ... भि ... रुभि ... पृ ...
... ततत्तदेवस्य स्मृतिदीपनिरूपणात् ।
पत्रपातः ॥ इति त्रिकांडमंडन०

Reference — See No. 22/1871-72.

आपस्तम्बसूत्र-
ध्वनितार्थकारिका

Āpastambasūtra-
dhvanitārthakārikā

No. 69

55
1884-87

Size — 9½ in. by 3¾ in.

Extent — 13 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges worn out; red pigment used for marking; slightly moth-eaten; foll. 3–25, 28–35, 37, 39, 40, 43, 46 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1713

Author — Trikāṇḍamaṇḍana, Bhāskara Miśra Somayājin.

Begins — fol. 1b

॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रियं वागीश्वरीं देवीं संप्रणम्य विनायकं ॥ etc.

fol. 26b इति प्रतिनिधिप्रकरणम् ।

Ends — fol. 48a

अनेकाचार्यसिद्धांताः सौकर्याच्च निरूपिताः ॥
देशकालवयोवस्थाशक्तिभेदाद्व्यवस्थिताः ॥
पुनराधिप्रसंगेन किंचिदत्र निरूपितं ॥
प्रायश्चित्तांतरं वक्ष्ये स्वस्थाने बहुविस्तरं ॥

इति वादिघटमुद्गरकुठारस्वामिसूरिसुतत्रिकांडमंडनभास्करमिश्रसोमयाजिकृतावापस्तंबसूत्रध्वनितार्थकारिकायां सोमयाजि-अधिकारिनिरूपणं समाप्तम् ॥

आश्विनशुदि ९ बुधे लिखितं सं. १७१३

Reference — See No. 22/1871–72.

आपस्तम्बसूत्र-
ध्वनितार्थकारिका
with टीका

Āpastambasūtra-
dhvanitārthakārikā
with Commentary

No. 70

83
1884–87

Size — 8⅓ in. by 6¾ in.

Extent — 115 leaves; 14 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; yellow pigment

used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains the following chapters—

1 अधिकारनिरूपण
2 प्रतिनिधिनिरूपण
3 पुनराधानविवरण
4 मंडनकारिका

Separate pagination for each chapter; the Ms. contains both text and the commentary; complete.

Age — Śaka 1806

Author of Text — Trikāṇḍamaṇḍana Bhāskara Somayājin.
„ „ Comm. — „ „ „

Begins (Text) — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रियं वागीश्वरीं देवीं संप्रणम्य विनायकं ॥
गुरूंश्च सोमयागस्य प्रयोगः प्रवितन्यते ॥ १ ॥ etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^b

भुजंगाभुजगा यस्य वामगा वामलोचना ॥
सर्वदः सर्वदा दिश्यात्सशिवः स शिवः स्वयं ॥ १ ॥...

चिकीर्षितस्य ग्रंथस्य प्रत्यूहापोहद्वारा परिसमाप्त्यर्थं स्मृतिशिष्टाचार-परिकल्पितश्रुतिबोधितकर्त्तव्यताकं स्वेष्टदेवतानमस्काररूपं मंगलमाचरन् शिष्य-शिक्षायै निबध्नश्चाभिधेयं प्रतिजानीते श्रियमित्यादिना ॥ etc.

fol. 37^b (79^b) इति वादिमुद्गर आपस्तंबसूत्रध्वनितार्थकारिकासु पुनराधेय-निमित्तनिर्णयं नाम तृतीयं कांडं ॥

इति त्रिकांडमंडनभास्करसोमयाजीविरचिते विवरणे पुनराधेयनिमित्त-निर्णयं नाम तृतीयकांडं संपूर्णं ॥ छ ॥ शकाब्दः १८०६ तारण नामाब्दे माघकृष्ण-षष्ठ्यां गुरौ पुण्यग्रामे माध्वोत्युपनाम्ना सदाशीशवर्मणा लेखकेण इदं पुस्तकं लिखित्वा ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Ends — fol. 34^a (115^a)

कात्यायनः ॥
रजोनीहारधूम्राम्रवृक्षाग्रांतरिते रवौ
संध्यामुद्दिश्य जुहुयात्पुतमस्य न लुप्यते ॥
दीपं शूर्पं तथा शय्यां पादत्राणं च मार्जनीं ॥
स्नातः संस्पर्शयेद्वस्तु पुन स्नानेन शुध्यति ॥ ॥ राम् ॥

शकाब्दः १८०७ पार्थिव नामाब्दे चैत्रशुक्लचतुर्दश्यां रवौ पुण्यपत्तने सदाशिवशर्मणा लेखकेण इदं पुस्तकं लिखित्वा ॥ श्रीराम प्रसन्न ॥

आपस्तम्बाग्निहोत्र-
प्रायश्चित्तप्रदीपिका

Āpastambāgnihotra-
prāyaścittapradīpikā

No. 71

12
1871–72

Size — 10 in. by 4 in.

Extent — 89 leaves; 9 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in right-hand margins; silghtly moth-eaten; complete.

The work is known as Prāyaścitta-pradīpikā.

Age — Appears to be old

Author — Varadādhīśayajvan Somapa

Subject — On expiatory rites

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः । हरिः ओंम् ॥

यस्य प्रसादान्मूकोपि भवत्यागमपारगः ।
तं वंदे व्यंकटाधीशं सर्वाभीष्टप्रदं गुरुं ॥ १ ॥

वत्सवंशावतंसेन वरदाधीशयज्वना ।
उच्यते सोमपेनैषा प्रायश्चित्तप्रदीपिका ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 88^b

वत्सवंशात्तंसेन वरदाधीशयज्वना ।
सोमपेन कृता वृत्तिप्रायश्चित्तप्रदीपिका ॥ छ ॥

इति आपस्तंबाग्निहोत्रप्रायश्चित्तप्रदीपिका समाप्ता ॥ छ ॥ श्रीमत् दिव्यलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ ग्रंथ १८०८

Reference — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 363^a; ii, 86^a; iii, 77.

B – Descriptive Catalogues:– I. O. Cat. No. 441.

आवसथ्याधान — Āvasathyādhāna

No. 72 — 119 / 1880–81

Size — $8\frac{13}{16}$ in. by $5\frac{3}{4}$ in.

Extent — 5 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line,

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges on the right worn out; complete.

The Ms. contains another small work called पक्षहोमविधि.

Age — Saṁvat 1751

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥

आरण्येयपक्षे तु

गृह्याग्न्याधानजातेच्छो यजमानः पुण्यहुनि ॥
अश्वत्थोयः शमीगर्भः प्रशस्तोर्वीसमुद्भवः ।
तस्य या प्राङ्मुखी शाखा वोदीचीवोर्द्धगापि वा ॥ १ ॥

अरणीस्तन्मयी ज्ञेया तन्मय्येवोत्तरारणिः ।
सारवद्दारवंचात्र मोविली च प्रशस्यते ॥ २ ॥

संसक्तमूलयः शम्या सशमीगर्भ उच्यते ।
अलाभे त्वशमीगर्भादाहरेदविलंबितं ॥ ३ ।' etc.

Ends — fol. 4^b

अत्र मार्जनपवित्रप्रतिपत्तिर्बर्हिर्होमः। प्रणीविमोक इत्येते चत्वारः पदार्था भाष्यकारमते गृह्यकर्मसु न भवंति । वचनाभावात् । आवसथ्याधाने तु बर्हिहोमो वचनाद्भवति ॥ ॥ इति आवसथ्याधानं ॥ संवत् १७५१ श्रावणशुदि १४ भौमे । देवनाथसुतकाशिनाथेन लपितमिदं पुस्तकं ॥ शिवमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥

Then follows पक्षहोमविधिः beginning with

पक्षहोमे गृहीत्वैव वदानाश्चतुर्दश ।
उत्तराहुतिरप्येवं प्रातरहोमस्तथैव च । १ ॥ etc.

...9

Ends — आवसथ्याभि उपरिप्रतपनं । तत्र मंत्रः । अयं ते योनि० ॥ इति पक्षहोमः समाप्तः ॥ आत्मपठनार्थं काशिनाथेन लषितम् ॥

———

आवसथ्याधान — Āvasathyādhāna

No. 73 — 7 / 1886–92

Size — 8¼ in. by 4⅛ in.

Extent — 15 leaves; 9 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in right hand margins only; edges extremely worn out; moth-eaten; complete.

Age — Saṁvat 1745

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

..... य नमः । सध्या .. नेकत्त ... कलापः ... वें देहशुद्धयर्थं पुरश्चरणं यजमानस्य षडब्दं प्रायश्चित्तं त्र्यब्दं पत्न्यश्च । अ ... वा।

यावंत्यब्दान्यतीतानि ह्येर्विप्रजन्मनः ।
तावंति कृच्छाणि चरेद्धौम्यं दद्यांद्यथाविधि ।
इदमवश्यं कर्त्तव्यं होमसंकल्पः । etc.

Ends — fol. 15^{a}

अथ वैश्वानरश्चरु । ओदनचरुजीर्णः अग्नये वैश्वानराय त्वा जुष्टं निर्वपामि । अग्नये वैश्वानराय स्वाहा । प्रायश्चित्तादि समापनं । प्रायश्चित्तार्थं ओदनचरुः । अमावास्यायां पौणमास्यां वा । प्रयोगः अग्नये पावकाय त्वा जुष्टं निर्वपामि । अग्नये पावकाय स्वाहा । इत्यावसथ्याधाने वर्त्तमानपदार्थाः समाप्तः ॥ शुभं भवतु ॥ शंवत् १७४५ वर्षे भाद्रमासे शुक्लपक्षे ११ सोमवासरे समाप्तः ॥ लखितं राउलशंघजीसुत-राउलकृष्णजीसुत-शीवशंकर ऐन लखितं समाप्तं ॥ ॥ श्रीशुभं भवतु ॥

Then follow 3–4 verses.

———

आवसथ्याधानपद्धति Āvasathyādhānapaddhati

No. 74 — 141 / 1886–92

Size — 8½ in. by 4⅛ in.

Extent — 12 leaves; 9 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in right-hand margins; edges on the left extremely worn out; extremely moth-eaten also; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

श्री॥ श्रीगणेशाय नम॥

अवसथ्याधान इतिकर्त्तव्यता। अतश्चामावास्याधाने अमावास्यायामुपक्रमः। पूर्वं वैश्वदेवं वृद्धिश्राद्धं च कृत्वा पश्चादर्शश्राद्धं। तदनु अरणिप्रदानं। प्रतिपदि मंथनं॥ पक्षादिर्न भवति। पौर्णमास्यां आधानपक्षे। चतुर्दश्यां मुपक्रमः। etc.

Ends — fol. 12^{b}

प्रायश्चित्तादि समापनं। कर्मापवर्गे ब्राह्मणभोजनं। पूर्णपात्रं सर्वकर्मेषु। उक्तदक्षिणादानं। इत्यावसथ्याधाने वर्त्तमानपदार्थपद्धति॥ समाप्तः अग्निसमारोहणमत्रः। अयं ते योनिर्ऋत्वियो यतो जातो अरोचथाः॥ तजानन्नग्न आरोहा ... नो वर्द्ध ... रयिम ... वासविधिः। तूष्णीं नमस्कारः मौनेन गमनं॥

———

आवसथ्याधानप्रयोग Āvasathyādhānaprayoga

No. 75 — 506 / 1883–84

Size — 9 in. by 4§ in.

Extent — 15 leaves; 12–13 lines to a page; 32–34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless and at times not quite legible; folios numbered in right-hand margins; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः । श्रिसरस्वत्यै नमः

श्रियाज्ञवल्क्याय नमः । श्रिकात्यायनाय नमः ।

अथावसथ्यायधानप्रयोगः । तत्र आवसथ्याधानप्रयोगः । तत्र आवसथ्याधानं दारकाले दायाद्यकाले इति सूत्रं तत्र दारकाले चतुर्थीकर्मानंतरं ॥ दायाद्यकाले एकेषांचिन्मते भ्रातमतांदपद्यविभानंतरं आधाने अधिकारः अभ्रातृकस्य दारकाल एव । केचितु सभ्रातृकस्यापि चतुर्थीकर्मानंतरं अधिकारः । तत्र संमतिः । etc.

Ends — fol. 15[a]

देवताभिध्यानं कुयात् । तत्र प्रजापति । इंद्रं । अग्निं । सोमं । अग्निवरुणौ । अग्निवरुणौ । वरुणं । वरुणं । वरुणं । सवितारं । विष्णुं । विश्वान् देवान् । मरुतः । स्वर्कान् । अग्निं वरुणं । जातवेदसौ । एता देवता अज्येन । अग्निं पवमानं । अग्नीं पावकं । अग्निं शुचिं अदिति । एता प्रधानदेवत । श्रुणा ॥ अग्निवरुणौ । अग्नीवरुणौ । वरुणं वरुणं । वरुणं

———

आश्वलायनब्रह्मत्वप्रयोग Āśvalāyanabramhatvaprayoga

No. 76 — 124 / 1887–91

Size — 7¼ in. by 3¾ in.

Extent — 3 leaves; 8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Rough country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाश्वलायनब्रह्मत्वप्रयोगः ॥

अध्वर्युर्यजमानो ब्रह्माणं वृणीते ॥ ब्रह्मा ॥ वृतोस्मीत्युक्ता । प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणाबृद्धिहारं प्रपद्यते ॥ etc.

Ends — fol. 3a

बृहस्पतिर्ब्रह्मा ब्रह्मसदन आशिष्ट। बृहस्पते यज्ञमजगुपः। स यज्ञं पाहि स यज्ञपतिं पाहि स मां पाहि। ॐ भूर्भुवस्त्रबृहस्पतिसूतं। ॐ प्रतिष्ठेत्यृचै। इति समिधमनुज्ञानीयात् ॥ कपालोद्वासनानंतरंतरं ब्रह्मा स्वभागं प्राश्नीयात् ॥ होतृवत्सर्वप्रायश्चित्तानि हुत्वा। आयाश्चेत्यादि सर्वप्रायश्चित्तानि जुहोति। संस्थाजपं कुर्यात् ॥ ॐ च मेत्युपस्थाय॥ इति आश्वलायनब्रह्मत्वप्रयोगः छ॥

———

आश्वलायनश्रौतसूत्र Āśvalāyanaśrautasūtra

No. 77 8(1) / A-1879-80

Size — 11⅝ in. by 4 in.

Extent — 57 leaves; 8 lines to a page; 50–52 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. is divided into two parts पूर्वषट्क and the उत्तरषट्क separate pagination for each. This is the पूर्वषट्क. It contains Adhyāyas 1–6.

Copied by one Vyaṅkaṭeśa surnamed Ambardekar.

Age — Śaka 1705

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः हरिःऽओंऽम्

अथतस्य समाम्नायस्य विताने योगापत्तिं वक्ष्यामोऽग्याधेयप्रभृतीन्याह वैतानिकानि दर्शपूर्णमासौ तु पूर्वं व्याख्यास्यामस्तंत्रस्य तत्राम्नातत्वाद्दर्शपूर्णमासयोर्हविष्वासन्नेषु होतामंत्रितः प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणाबृद्धिहारं प्रपद्यते etc.

fol. 9a श्रौतसूत्रे प्रथमोध्यायः समाप्तः

fol. 21b इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 56^b

सर्वे तु दीक्षितोत्थिताः पृथगग्नीत्समारोप्योदःदेवयजनान्मथित्वोदवसानीयया यजंते पौनराधेयिक्यविकृताविकृता १४ इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे षष्ठोध्यायः समाप्तः शके १७०५ शोभकृन्नामसंवत्सरे श्रावणशुक्लत्रयोदश्यां रात्रौ गतघटि ७ तत्समये ऽ इदं पुस्तकं ऽ आंबर्डेकर ऽ इत्युपनाम्ना व्यंकटेशेन लिखितं स्वार्थं परार्थं वा श्रीमहालक्ष्मीपल्लिनाथप्रसन्नोस्तु श्रीरस्तु छ छ छ श्री

References — (1) Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 56^a, 775^a; ii, 11^a, 190^a; iii, 13^a.

B – Descriptive Catalogues:– I. O. Cat. Nos. ; Ext. pp. 384^a, 393^a; B. B. R. A. S. Cat. Nos. 405–8; Mad. Des. Cat. No. 1029–30.

(2) Printed Editions:–The text is printed with Narayaṇa's commentary.

———

आश्वलायनश्रौतसूत्र — Āśvalāyanaśrautasūtra

No. 78 — 8(2) / A-1879–80

Size — 11½ in. by 4 in.

Extent — 34 leaves; 8 lines to a page; 52 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 1–6 of the उत्तरषट्क copied by one Vyaṅkaṭeśa Ambardekar.

Age — Śaka 1705

Author — Aśvalāyaṇa

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ओं ३ म् ॥

सत्राणामुक्ता दीक्षोपसद एतेनान्हा सुत्यानि प्रातरनुवाकाद्युदवसानीयांतांन्यंत्यानि पत्नीसंयाजांतानीतराणि etc.

fol. 7a इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे प्रथमोध्यायः ।

fol. 16a इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 33b

दक्षिणावता पृष्टयानि शमयेरन्निति विज्ञायते सऽएव हेतुः प्रकृतिभावे प्रकृतिभावे नमो ब्रह्मणे नमो ब्रह्मणे नमऽआचार्येभ्यो नमऽआचार्येभ्यो नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥ १५ ॥

इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे षष्ठोध्यायः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥ शके १७०५ शोभननाम संवत्सरे दक्षिणायनेऽक्रतुश्रीष्मे मासि आषाढे वद्यपक्षे तिथौ सप्तम्यां वासरे भानौ नक्षत्रे रेवत्यां अभिजिन्मुहूर्त्ते इदं पुस्तकंऽआंबडेंकरऽइत्युपनामकव्यंकटेशेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ॥

भग्नपृष्टिकटिग्रीवा ..... परिपालयेत् ॥ श्रीमहालक्ष्मीप्रसन्

Reference — See No. 8(i)/A-1879-80.

आश्वलायनश्रौतसूत्र Āśvalāyanaśrautasūtra

No. 79 $\frac{9}{1886\text{-}92}$

Size — 8⅞ in. by 3½ in.

Extent — 45 leaves; 9–10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting not quite clear, also not uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out and slightly moth-eaten; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; fol. 5 missing; folios numbered in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 7–12.

Age — Saṁvat 1629: Śaka 1494

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सत्राणामुक्ता दीक्षोपसद etc. as in No. 8(2)/A-1879-80.

fol. 9b सप्तमोध्यायः ॥ छ ॥

Ends — fol. 45^b

वसिष्ठेति वसिष्ठानां etc. up to नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥ छ ॥ as in No. 8(2)/A-1879–80 followed by इति द्वादशोध्यायः ॥ समाप्तः ॥ श्रीः ॥ श्रीरस्तु ॥ मंगलमस्तु ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु ॥ स्वस्ति ॥ संवत् १६२९ वर्षे शाके १४९४ प्रवर्त्तमाने वाराणस्यामिदमलेखि ॥

Reference — See No. 8(i)/A-1879–80.

———

आश्वलायनश्रौतसूत्र — Āśvalāyanaśrautasūtra

No. 80 — 2 / 1892-95

Size — 11⅝ in. by 4½ in

Extent — 63 + 1 leaves; 10 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; red pigment used for marking; yellow pigment often used for corrections; edges worn out; folios numbered in both margins; there is a शोधपत्र at the end of 43rd folio; the Ms. contains adhyāyas 1–5 and some portion of the 6th adhyāya; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Aśvalāyana

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः॥ हरिः ॐम् ॥

अथैतस्य समाम्नायस्य विताने etc. as in No. 8(1)/A-1879–80.

fol, 11^a इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे प्रथमोध्यायः ॥

fol. 24^b इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे पूर्वषट्के द्वितीयोध्यायः ॥

fol. 36^a इति सूत्रे तृतीयोध्यायः ॥

fol. 47^a इत्याश्वलायनसूत्रे चतुर्थोध्यायः ॥ ४ ॥

Ends abruptly — fol. 63^b

तत आचम्याप्लवंत आपो अस्मान्मातरः शुंधयंत्वियमापः प्रवहत सुमित्र्या न आप ओषधयः संत्वित्येतयावृताभ्युक्षेरन्नेवाप्यदो ……

Reference — See No. 8(1)/A-1879-80.

आश्वलायनश्रौतसूत्र Āśvalāyanaśrautasūtra

No. 81. 48 / 1895-1902

Size — 8½ in. by 3½ in.

Extent — 43 leaves; 9 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and uniform but not quite clear as many letters have disappeared; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out; borders on all sides look yellowish in appearance; 29 folios missing; as the folio numbers are not clearly seen, missing numbers cannot be known; the Ms. contains Adhyāyas 1-6; incomplete.

Age — Appears to be fairly old

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणपतये नमः ॥

अथैतस्य समाम्नायस्य विताने etc. as in No. 8(1)/A-1879-80.

fol. ... इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥

fol. ... इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे तृतीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 71*b*

धाता ददातु दाशुषे प्राचीं जीवातुमक्षितां etc. up to पौनराधे ... विकृताविकृता ॥ १४ ॥ as in No. 8(1)/A-1879-80 followed by इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे षष्ठोध्यायः ॥ छ ॥

Reference — See No. 8(i)/A-1879-80.

आश्वलायनश्रौतसूत्र Āśvalāyanaśrautasūtra

No. 82 6(1) / 1899–1915

Size — $8\frac{7}{8}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 69 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; moth-eaten; the Ms. is divided into two parts पूर्वषट्क (Adhyāyas 1–6) and the उत्तरषट्क (Adhyāyas 7–12). This is the पूर्वषट्क.

Age — Śaka 1672

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिः ॐ ॥

अथैतस्य समाम्नायस्य विताने etc. as in No. 8(1)/A-1879–80.

fol. 12^a इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे प्रथमोध्यायः ॥

fol. 26^a इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे द्वितीयोध्यायः । छ ॥

Ends — fol. 68^b

धाता ददातु दाशुषे etc. up to पौनराधेयिक्यविकृताविकृता ॥ १४ ॥ as in No. 8(1)/A-1879–80 followed by इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे षष्ठोध्यः समाप्तिमगमत् ॥ श्रीकालेश्वरकोटिलिंगार्पणमस्तु ॥ शके १६७२ प्रमोदनाम संवत्सरे श्रावणशुक्ल अष्टम्यां इंदुवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं ज्योतिष्युपनामक कृष्णेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च शुभं भूयात् ॥

Then follow five verses.

Reference — See No. 8(i)/A-1879–80.

आश्वलायनश्रौतसूत्र Āśvalāyanaśrautasūtra

No. 83 6(2) / 1899–1915

Size — $8\frac{7}{8}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 49 leaves; 10 lines to a page· 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; moth-eaten; the Ms. csntains the उत्तरषट्क of आश्वलायनश्रौतसूत्र Adhyāyas 7–12.

Age — Śaka 1672

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ

सत्राणामुक्ता दीक्षोपसद etc. as in No. 8(2)/A-1879–80.

fol. 10*a* इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे सप्तमोध्यायः ॥ छ ॥

fol. 23*b* इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे अष्टमोध्यायः ॥

Ends — fol. 47*b*

वासिष्ठेति वसिष्ठानां etc. up to नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥ १५ ॥ as in No. 8(2)/A-1879–80 followed by 8 verses.

सप्तानामृषीणामगस्त्याष्टमानां यदपत्यं तद्गोत्रमित्याचक्षे । एक एव ऋषिर्यावत्प्रवरेष्वनुवर्त्तते ॥ तावत्समानगोत्रत्वमन्यत्र भृग्वंगिरसां गणादित्यसमानप्रवरैर्विवाहः ॥

इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रं समाप्तं ॥ शके १६७२ प्रमोदनाम संवत्सरे दक्षिणायने आषाढमासे कृष्णपक्षे चतुर्थी सोम्यवासरे शततारकानक्षत्रे महालयाक्षेत्रे तद्दिने इदं पुस्तकं कृष्ण-जोशी इत्युपनामकेन लिखितं ॥ स्वार्थं परार्थं च ॥ समाप्तिमगमत् ॥ श्रीकोलेश्वरार्पणमस्तु ॥ श्रीकृष्ण ॥ यादृशं पुस्तकं दृष्टवा etc. ... एवं वदति पुस्तकम् ॥

अर्जितं भूरिकष्टेन पुस्तकं लिखितं मया ॥
हर्तुमिच्छति यः पापी तस्य वंशक्षयो भवेत् ॥
श्रीकोलेश्वरार्पणमस्तु ॥ ग्रंथसंख्या श्लोक २४०० ॥

Reference — See No. 8(i)/A-1879–80.

———

आश्वलायनश्रौतसूत्र
(प्रैषाध्याय)

Āśvalāyanaśrautasūtra
(Praiṣādhyāya)

No. 84

10
1886-92

Size — 8¼ in. by 4$\frac{1}{16}$ in

Extent — 5 leaves; 15 lines to a page; 30-32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small and somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; the Ms. contains the 'प्रैषाध्याय' only.

Age — Saṁvat 1846

Author — Āśvalāyana

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगुरुः ॥

स्मार्तकर्मणि विहितानां मंत्राणा सृष्यादिकं वक्तव्यं नेति विचार्यते ॥ तत्राह कश्चित् ॥ सृष्याद्यनुक्ता यत्कर्म क्रियये तन्निष्फलं भवति ॥ तथाहि । अविदित्वा ऋषिश्छंदो देवतामित्यादि विधिनानुष्ठितश्चेद्भवति तदा विधिबाधः स्यात् ॥ etc.

Ends — fol. 5^b

होतायक्षदश्विना सोमानां तिरोअह्यानां त्रिर्वर्त्तियंतं त्रिरिह मादयेथामुतो तुरीयं नासत्या वाजिनाय धेनुः ...जूरग्नी रोहिदश्वो घृतस्तुः सजूरुषा अरुणाभिः सजूः सूर्य एतशेन सजोषावश्विनादं सोमिः करत एवाश्विना जुषेतां मदेता वीतां पिबतां सोमं होतर्यज ॥ ६९ ॥

इति आश्वलायनसूत्रे प्रैषाध्यायः समाप्तः ।
संवत् १८४६ पौषशुक्ल ७ बुधे लिखितं द्विवेदी-जीवनरामेण ॥

Reference — See No. 8(1)/A-1879-80.

आश्वलायनश्रौतसूत्रटीका
called प्रयोगदीपिका

Āśvalāyanaśrautasūtraṭikā
called Prayogadīpikā

No. 85

49
1895-1902

Size — 9¾ in. by 3$\frac{7}{8}$ in.

Extent — 18 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; first folio torn; moth-eaten in the right-hand margins; fol. 17^b blank; the Ms. contains the first Adhyāya and some portion of the second Adhyāya; incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Mañcanācārya

Begins — fol. 1^b

..... विधै यज्ञर्गीयते विविधाभिधः ॥
तस्मै नमः क्रतुभुजे विष्णवे प्रभविष्ण .....
.....प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥
क्रियते मंचनाचार्येण वृतिकारानुपारतः । २ ॥.....
.....योगापत्ति वक्ष्यामः ॥ तत्र प्रथममग्याधेयस्यैव प्रयोगो वक्तव्यः ...etc.

fol. 9^b इत्याश्वलायनप्रयोगप्रदीपिकायां मंचनाचार्यविरचितायां प्रथमोध्यायः ॥

Ends abruptly — fol. 18^b

विद्युदसीति मंत्रेण अथ प्रदीप्तां समिधद्व्यंगुलमात्रं देशेऽभिजुहुयात् ॥
जान्वाच्य भूर्भुवः स्वरोमिति मंत्रेण ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum: i, 56^b; ii, 11^a, 190^a

B – Descriptive Catalogues: – R. Mitra, Notices No. 1387.

आश्वलायनश्रौतसूत्रभाष्य — Āśvalāyanaśrautasūtrabhāṣya

No. 86 — 8 / 1883–84

Size — 9$\frac{3}{8}$ in. by 4$\frac{1}{4}$ in.

Extent — 21 leaves; 13–14 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment

used for marking; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; the Ms. contains the commentary on the 1st Adhyāya of Āśvalāyanaśrautasūtra; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Siddhāntin

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः

अथैतस्य समाम्नायस्य वितानेयोगापत्तिं वक्ष्यामः अथेत्ययं निपातः शुभः मंगलार्थः शास्त्रादौ प्रयुज्यते अकारो वै सर्वा वागिति वचनात् अकारस्यावस्थया सर्वान्वर्णान्ब्रूयादिति शिक्षायां वचनाच्चाकारस्य मंगलार्थत्वं तथाथकारस्यापि अकारोदयत्वान्मंगलार्थत्वं समाम्नायविशेषणार्थमेतस्येत्युच्यते etc.

Ends abruptly — fol. 21^b

अथवा यद्यध्वर्युर्योक्त्रं विमुंचति तत्र होत्रा न विमोचनमंत्रो वक्तव्यः तत्प्र. छा इति अधिकारात्सिद्धेपि तदितिवचनं वीप्सार्थं तत्तद्योक्तमिति कस्मात्सर्वेषां योक्त्राणां निधानं कर्त्तव्यमिति अधिकारात्सिद्धेप्युपरिष्टादस्येत्यत्रास्येति वचनं पुरस्तात्पूर्णपात्रमिति अत्राप्यधिकारार्थं कस्मात् योक्त्रस्य पुरस्तात्पूर्णपात्रनिधानं कर्त्तव्यं न वेदतृणानां पुरस्तादिति अन्यथा ...

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :–i, 56^a, 775^a.

———

आश्वलायनश्रौतसूत्रवृत्ति — Āśvalāyanaśrautasūtravṛtti

No. 87 — 12 / A/1882–83

Size — 11$\frac{1}{16}$ in. by 4$\frac{7}{8}$ in.

Extent — 158 leaves; 11 lines to a page ; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; slightly moth-eaten in the left-hand margins; the folios are numbered as 1–118 and then 3–42: on fol. 1^a there is a very beautiful coloured design.

Age — Saṁvat 1847 : Śaka 1712

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रज्ञानानंदमूर्तिः सकलदिगतितरः etc. as in No. 47/1895–1902.

fol. 21*a* इत्याश्वलायनसूत्रवृत्तौ नारायणीयायां प्रथमोध्यायः ॥

fol. 60*a* इत्याश्वलायनसूत्रवृत्तौ नारायणीयायां द्वितीयोध्यायः ॥

fol. 88*b* इत्याश्वलायनसूत्रवृत्तौ नारायणीयायां वृ तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 157*b*

मंथनमर्थसिद्धत्वे etc. up to नान्यदित्यर्थः ॥ १४ ॥ as in No. 47/1895–1902 followed by इत्याश्वलायनश्रौतवृत्तौ नारायणीयायां षष्टोध्यायः ॥ छ ॥ संवत् १८४७ वर्षे शके १७१२ प्रवर्त्तमाने पौष विद्य १० दशमि मंदवासरे इदं पुस्तकं संपूर्णं ॥ महाराष्ट्रज्ञातीय भ० भिष्वमस्येदं पुस्तकं ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥

Reference — See No. 47/1895–1902.

आश्वलायनश्रौतसूत्रवृत्ति — Āśvalāyanaśrautasūtravṛtti

No. 88 — 47 / 1895–1902

Size — 10 in. by 4¼ in.

Extent — 142 leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters ; old in appearance; handwriting clear and legible but nct uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; extremely moth-eaten; the Ms. contains commentary on Āśvalāyaṇa Śrautasūtra. Adhyāyas 1–6.

Age — Appears to be old

Author — Nārāyaṇa Garga

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीमन्महागणपतये नमः ॥

प्रज्ञानानंदमूर्त्तिः सकलदिगतिगः सर्वदा सन्नवन्यः
सर्वस्मात्स्वप्रकाशः स्थिरचरनिलयः प्रत्यगात्मा स देवः ।
श्रौतस्मार्त्तक्रियात्मा श्रुतिमननिदिध्यासवैराग्यलभ्यः
स ब्रह्मा विष्णुरीशः सकलमपि जगत्सर्वदाव्यादसौ नः ॥

गुणदोषविनिर्मुक्तं स्वप्रकाशमनाकुलं ।
गंभीरबोधमानंदं नमामि ब्रह्म शाश्वतं ॥
आश्वलायनसूत्रस्य भाष्यं भगवाता कृतं ।
देवस्वामिसमाख्येन विस्तीर्णं सदनाकुलं ॥

तत्प्रसादान्मयेदानीं क्रियते वृत्तिरीदृशी ॥
नारायणेन गार्ग्येण नरसिंहस्य सूनुना ॥

अथैत । वक्ष्यामः । etc.

fol. 21[b] इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रवृत्तौ नारायणीयायां प्रथमोध्यायः ॥

fol. 56[a] इत्याश्वलायनवृत्तौ नारायणीयायां द्वितीयोध्यायः ॥ छ ॥

Ends — fol. 142[a]

पौनराधेयिक्यां पुनराधेये पातेष्टिस्तदपेत्यर्थः । किं च किकृतया विभक्त्या ज्यभागविकारा तंत्रोपांशुत्वरहिता केवलमग्निर्देवता प्रधानस्विष्टकृतोर्याज्यानुवाक्यातिदिश्यंते नान्यदित्यर्थः ॥ छ ॥

इत्याश्वलायनवृत्तौ नारायणीयायां षष्ठोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ शुभमस्तु

References — (1) – Mss – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 56[a]; ii, 11[a]; iii, 13[a].

(2) Printed Editions :– 1. Edited by Ramnarayan Vidyaratna, Calcutta A. S. B. 1874; Bibl. Ind. 49; 2. ed. by Ganesh Shastri Gokhale, Poona Anandashram Press, 1917.

———

आश्वलायनश्रौतसूत्रवृत्ति — Āśvalāyanaśrautasūtravṛtti

No. 89 — 26 / 1902–1907

Size — 8½ in. by 5¼ in.

Extent — 194 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; red

pigment used for marking; edges of some folios slightly worn out; folios uumbered in both margins but the numbers in the left-hand margins are continuous numbers of folios while those in the right are separate numbers of each Adhyāya; the Ms. contains commentary on Āśvalāyanaśrautasūtra Adhyāyas 1–3.

Age — Does not appear to be old

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहालक्ष्म्यै नमः ॥

निर्विघ्नमस्तु ॥

प्रज्ञानानंदमूर्तिः सकलदिगतिगः सर्वदा सन्ननन्यः etc. as in No. 47/1895–1902.

fol. 55^a इत्याश्वलायनसूत्रवृत्तौ नारायणीयायां प्रथमोध्यायः ॥

fol. 133^a इत्याश्वलायनसूत्रवृत्तौ नारायणीयायां द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

Ends — fol. 194^a

एतत्सांवत्सरं प्रतं यावज्जीविकं वा पूर्ववद्विकल्पप्रतिभासहेतुर्द्रष्टव्यः अग्नावनुगतेंतराहुती हिरण्य उत्तरां जुहुयाद्धिरण्य उत्तरां जुहुयात् आहुत्योरंतराग्नावनुगते सति हिरण्यं निधाय तस्मिं द्वितीयामाहुतिं जुहुयात् हिरण्य एव यथासंभवं शेषकार्याणि कुर्यात् त पुनरग्निरुद्धर्त्तव्यः अभ्यासोध्यायपरिसमाप्त्यर्थः १४

इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रवृत्तौ नारायणीयायां तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

Reference — See No. 47/1895–1902.

———

आश्वलायनसूत्रव्याख्या Āśvalāyanasūtravyākhaā

No. 90 45/1895–1902

Size — $11\frac{13}{16}$ in. by $4\frac{7}{8}$ in.

Extent — 130 leaves; 11 lines to a page; 44 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; extremly moth-eaten on all sides of the

folios; the Ms. contains commentary on Adhyāyas 1–3 of Āśvalāyana's sūtras.

Age — Fairly old

Author — Devatrāta

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः शौनकाय ॥

एषोसावत्रासावमुत्र त्रातेति । अथैष सर्वाणि । कर्माणि अर्थान्यथाधीत्येषा तदर्थमुद्गृह्योद्गृह्य । अथा ... पयति यजते यजति च । अथानंतरं ब्राह्मणैर्यज्ञो विधीयते । यज्ञेन चैहिकं फलमन्नाद्यादि । आमुष्मिकं च फलं स्वर्गादि । ब्राह्मणस्य अन्नाद्यमेवेति संपादयंते ॥ etc.

fol. 129^b वीराहे देवत्रातस्यकृतौ सूत्रव्याख्याया तृतीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 130^a

॥ ऋत्विज इति ऋतूनां संज्ञाः ऋत्विजो वृणीत । इत्युक्ते एते प्रत्येतव्याः चत्वार इति वचनाच्चत्वार एव ऋत्विजो ... वरुणमपि चातुर्मास्यमेव वक्ष्यते । ब्रह्मानमेव प्रथ ... वृणीतेथ होतारमिति ॥ एते प्रधानाः एते प्रधाना पुरुषा इति बहुव्रीहिरन्यपदार्थे

fol. 1^a अश्वलायनसुत्रवृत्तौ

References — Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 56^a; ii, 11^a; iii, 13^a.

B – Descriptive Catalogues :– Cal. Sansk. College Cat. No. 225.

———

आश्वलायनश्रौतसूत्र-व्याख्या

Āśvalāyanaśrautasūtra-vyākayā

No. 91

20
A/1879–80

Size — 10 in by 4$\frac{3}{4}$ in.

Extent — 143 leaves· 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; the Ms.

contains commentary on Āśvalāyanaśrautasūtra Adhyāyas 1–3.

Same as No. 8/1883–84

Age — Does not appear to be old

Author — Siddhāntin

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीपरब्रह्ममहिष्यै नमः ॥

॥ श्री ॐ अथैतस्य समाम्नायस्य वितानो योगार्थं वक्ष्यामः अथेत्ययं निपातः शुभमंगलार्थः शास्त्रादौ प्रयुज्यते अकारो वै सर्वा वागिति वचनात् अकारस्यावस्थया सर्वान्वर्णान्ब्रूयादिति शिक्षायां वचनाद्वाकारस्य मंगलार्थत्वं etc.

fol. 52*b* इत्याश्वलायनसूत्रव्याख्यायां सिद्धांतिकृतौ प्रथमोध्यायः ॥

fol. 106*a* इत्याश्वलायनसूत्रव्याख्यायां सिद्धांतिकृतौ द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 143*b*

अनुगतेंतरेत्येतावता सिद्धेप्यग्नाधिति वचनं प्रत्यग्निविधानमेतदित्येवं ब्रुवन्ज्ञापयति । प्रणीते तु गते प्राग्धोमादिष्विरित्येवमादिधाहवनीय एव न दक्षिणाग्नाविति ॥ १४ ॥

इत्याश्वलायनसूत्रव्याख्यायां सिद्धांतिकृतायां तृतीयोध्यायः ॥ ॥ दर्शपूर्ण० मेरे ॥ ॥

आश्वलायनाग्निहोत्रहोम — Āśvalāyanāgnihotrahoma

No. 92

90
A/1881–82

Size — 8¼ in by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 5 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in the right-hand margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः अथाग्निहोत्रहोमः ॥

अपराण्हे अस्तमयात्पूर्वमुषसि उदयात्पूर्वमाचम्य तीर्थेन प्रविश्य प्रश्चाद्गार्हपत्यस्योपविश्य। गार्हपत्यं प्रज्वाल्य तस्मादेकदेशं दक्षिणाग्न्यायतने सूर्याभिमुखो निदधाति। etc.

Ends — fol. 5*b*

यजमान इशान्यामाचम्य अपरेण वेरिमित्यादि खायत उपविश्य। अतित्यर्जनहुतानुमंत्रणात्यागोर्चनादि यथोक्तं कुर्यात्। पर्षणि यवःवा पयस्वा वा स्वयं जुहुयात्। सायं प्रातहोमयोरेकद्रव्यं च एककर्तृत्वं च। इत्याश्वलायनाग्निहोत्रहोमः

आश्वलायनाग्निहोत्रहोम — Āśvalāyanāgnihotrahoma

No. 93 — 29 / Viśrāma(ii)

Size — $7\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 8 leaves; 7 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; incomplete.

Same as No. 90/A-1881–82

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीवरदमूर्त्तये नमः॥

॥ अथाग्निहोत्रहोमः अपराण्हे अस्तमयात्पूर्वमुदयात्पूर्वमुषसि आचम्य तीर्थेन प्रविश्य गार्हपत्यस्य पश्चादुदगुपविश्य गार्हपत्यं प्रज्वाल्य तस्मादेकदेशं दक्षिणाग्न्यायतने सूर्याभिमुखो निदधाति प्रातर्दक्षिणाग्न्यभिमुखः अथ आहवनीयार्थं गार्हपत्यादेकदेशमुद्धरेत्। etc.

Ends — fol. 8*b*

आहवनीयस्य दक्षिण उदङ्मुखस्तिष्ठन् तिस्रः समिधोभ्यादधाति दीदिहि स्वाहेति प्रथमां द्वितीय तृतीये तूष्णीं एवं गार्हपत्ये दीदाय स्वाहेति प्रथमां द्वितीयतृतीये तूष्णीं एवं गार्हपत्ये दीदाय स्वाहेति प्रथमा द्वे पूर्ववत् दक्षिणाग्नौ दीदिहीति प्रथमां द्वे पूर्ववत् यथालिंगं त्यागः॥

आश्वलायनोत्तरषट्कप्रयोग
(गवामयनादिप्रयोग)
विष्णुगूढ

Āśvalāyanottaraṣaṭkaprayoga
(Gavāmayanādiprayoga)
Viṣṇugūḍha

No. 94

95
1887–91

Size — 9⅛ in. by 4⅛ in.

Extent — 86 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lins; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out and moth-eaten; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सत्राणामुक्ता दीक्षोपसदित्यारभ्य दीक्षोपसद् उक्ता. पूर्वमेव सूत्राणां सामान्येन अस्मिन् उक्ता इत्यनुवादो गवामयनार्थं प्रथमं गवामयनमुच्यते। प्रायणीयोतिरात्र. प्रथममहः पूर्वषट्के विस्तारेणोक्तं। उदयनीयोऽयेकः एवमेव कथं अवगम्यते। etc.

fol. 10^{a} माध्यंदिनं समाप्तं ॥

Ends abruptly — fol. 86^{b}

चतुर्होतृणामादितः पंचानामवसानेषु ॐ होतरिति प्रतिगरो भवति। विज्ञातमग्नीदित्यादि पंचाना तथा होतरिति प्रतिगरो भवति। एवं प्रतिगीर्यापवृज्याध्वयुः अध्वर्युः प्रश ...

———

आहीनकल्पव्याख्या

Āhīnakalpavyākhyā

No. 95

72
1891–95

Size — 12½ in. by 5 in.

Extent — 8 leaves; 8 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges slightly worn out; the Ms. contains commentary on the Āhīnakalpa on Adhyāya 8th only.

The text is also called *Maśakakalpasūtra* or *Ārṣeyakalpa.*

Age — Appears to be old

Author — Varadarāja, son of Vāmanācārya

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः

अभ्यासंग्यः षडहस्याय छदोमाश्चतुष्टोमोग्निष्टोमो विश्वजिदतिरात्र इत्यनुवाकेन पौंडरीक एकाह दशरात्र उक्तः ॥ तस्य द्वादशोपहोपवसत्कत्वपक्षे द्वादशाहे सुत्यामित्यादि द्वादशाहवत् ॥ षडपषट् पक्षे षडहे सुत्यामित्यादीनि ॥ etc.

Ends — fol. 8^b

एवं माध्यंदिनांतं सामराजमेव नियतं ॥ न तु दीर्घतमसोर्कः एकस्यामाकूपारमेकस्यां बृहत्यां चासौ नानुकल्पनीये संचाराय महाव्रतमेकाहिकं वाश्वानरशब्दन ज्योतिष्टोमोतिरात्र उच्यते तस्याहिनिकी रात्रिः ॥

उक्तं वरदराजेन वामनाचार्यसूनुना ॥
आहीनककल्पो व्याख्यातो गोविंद प्रीयतामिति ॥

इति कल्पव्याख्यातामष्टमोध्याय ७ ॥ शुभं भवतु लिषितं दुवे-जयनंद ॥ पौंडरीक वरदराजो पुस्तकमिदं रत्नाकर पौंडरीकयाजिनां अहीन-वरदराजो

References — Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 434^b; ii, 99^b; iii, 93^b.

B – Descriptive Catalogues :–R. Mitra, Notices No. 664; I. O. Cat. 262; Cal. Sans. College Des. Cat. Vol. I. Nos. 204–5.

इष्टकापूरणपरिशिष्ट — Iṣṭakāpūraṇaparisiṣṭa

No. 96 — 59 / 1887–91

Size – $9\frac{1}{4}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 5 leaves; 8–9 lines to a page; 25–26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Kātyāyana ?

Subject — Directions for making bricks for altars at the time of sacrifice

Begins — fol. 1^b

ॐ नमो गणेशाय ॥

अथातः सुपर्णचिन्यस्याग्नेः कार्तीयसूत्रशेषमृजुपक्षस्यानुव्याख्यास्यामः etc.

Ends — fol. 5^a

स्त्रिग्राहिण्यः सप्ततिर्धक्राधौ द्वे पादोने एकोषोतिस्त्रोवेति विभाग इष्टकापाकशोखाभ्यां त्रि ९ शन्मानात्तु हीयते त्रि ९ शन्मात्तु हीयते ॥ श्री ॥ छ ॥ ० इ पूरणपरिशिष्टं समाप्तं ॥ श्री ॥ छ ॥

Reference — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 59^b; ii, 11^b; iii, 14^a

B – Descriptive Catalogues:– Bikaner Mss. Cat. No. 293; R. Mitra, Notices No. 1311.

इष्टकापूरणभाष्य — Iṣṭakāpūraṇabhāṣya

No. 97 — $\frac{11}{1886\text{-}92}$

Size — $9\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 28 leaves; 13 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; moth-eaten; foll. 24, 27, 28, 30, 31, 32 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1567

Author — Yājñikadeva

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ न ..... रं नमस्कृ ... यकं ।

इष्टकापूरणस्याहं कुर्वे विवृत्तिमुज्वलां । etc. as in No. 43/1879–80

Ends — fol. 34^a

अथ शास्त्रांते मंगलमाचरति ॥ ॥

अयुतं च सहस्रं च शतं च सप्तति तथा ।
संख्यैषा शांडिलस्याग्नेस्तस्मै च मुनये नम इति ॥ १०

इति श्रीसम्राट्स्थपति-अग्निचिदेकोनत्रिंशत्क्रतुकृन्महायाज्ञिक-प्रजापतिस्तनुना याज्ञिकदेवेन कृतं पूरणभाष्यं समाप्तं ॥ संवत् १५६७

Reference — See No. 43/1879–80.

———

इष्टकापूरणव्याख्या — Iṣṭakāpūraṇavyākhyā

No. 98 — 43 / 1879 80

Size — 9$\frac{7}{8}$ in. by 4$\frac{1}{2}$ in.

Extent — 22 leaves; 14–15 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; handwriting small and somewhat careless but clear, legible and uniform; red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1581

Author — Yajñikadeva, son of Prajāpati

Begins — fol. 1^b

ॐ नमो रामाय ॥

द्वैमातुरं नमस्कृत्य सर्वाभीप्सितदायकं
इष्टकापूरणस्याहं कुर्वे विवृत्तिमुज्वलां । १

अथातः सुपर्णचित्यस्याग्नेः कार्तीयसूत्रशेषमृजुपक्षस्यानुव्याख्यास्यामः । अत्राथशब्द आनंतर्यार्थो मंगलार्थो वा । अथ कात्यायनसूत्रोपबंधनानंतरं अतःशब्दो हेत्वर्थे ।

Fnds — fol. 22^a

अथ शास्त्रांते मंगलमाचरति ।

अयुतं च सहस्रं च शतं च सप्तति तथा ॥
संख्यैषा शांडिल्यस्याग्नेस्तस्मै ते मुनये नमः इति ।

इति श्रीसंम्राट्स्थपतित्रिरग्निचिदेकोनत्रिंशत्क्रतुकृन्महायाज्ञिक - प्रजापतिसूनुना याज्ञिकदेवेन कृतं पूरणभाष्यं समाप्तं ॥ संवत् १५८१ वर्षे भाद्रपदवदि ११

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 59^b; ii, 11^b, 190^a; iii, 14^a. See also Proceedings of the ASB. 1869, 135.

B – Descriptive Catalogues:– Berlin Mss. Cat. by Weber p. 63; Cal. Sans. Callege, Cat. Vol. I No. 244.

इष्टिकालनिर्णय — Iṣṭikālanirṇaya

No. 99 — 525 / 1886–80

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 38 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description— Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1708

Author — Murārisūri

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वेष्टदैवतं कृष्णं मुरारिस्विष्टमिष्टदं ॥
करोति विदुषामिष्टमिष्टिकालविनिर्णयं ॥ १ ॥

दर्शपूर्णमासयोस्तावत् पूर्णमास्यां पूर्णमास्या यजेत अमावास्यायाममावास्य यजेतेति वाक्यद्वयेन कृत्स्नपौर्णमासत्रिकप्रयोगस्य पूर्णमास्यां कृत्स्नदर्शत्रिकप्रयोगस्य चामावास्यायां कर्त्तव्यतावगमेपि पूर्वेद्युरग्निं गृह्णाति उत्तरमह्यर्यजतीत्यादि श्रुत्यंतरादन्वाधानानुष्टानेनारंभमात्रं etc.

...12

Ends — fol. 37*b*

निर्मथ्य प्रकृतार्थनिर्णयनयान् श्रीजैमिनीयान् नयान्
श्रीकात्यायनमुख्यमौनरचितान् कल्पाननल्पानिह
तज्ज्ञाप्याणि मुरारिणायमुदितः कालस्तदर्कोदित-
स्तेन प्रीतिमुपैतु यज्ञपुरुषः स ह्युत्तमः पूरुषः ।
मुरारिनिर्मितश्रौतस्मार्तमीमांसास्मृतिवेदिनां ।
तोषाय विदुषामेषः कंठभूषा प्रकल्प्यतां ॥

इति श्रीमत्सदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणसद्गुरूप्रसादासादितसकलसिद्धांतश्रीमुरारिसूरिकृत-इष्टिकालनिर्णयः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥ शके १७०८ पराभवनामसंवत्सरे अश्विनशुद्ध १४ पुस्तकं समाप्य ॥

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Ccatalogorum :– i, 60*a*

इष्टिप्रयोग

Iṣṭiprayoga

No. 100

61
1879–80

Size — 9⅛ in. by 4⅛ in.

Extent — 41 leaves; 10–11 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; very old in appearance; handwriting careless and not uniform but legible; borders carelessly ruled in single and double black lines; edges worn out; complete.

Age — Samvat 1725

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रेक्तितेपद्धतिर्लिख्यते ॥

अथ बर्हिःसन्नहनं । देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददे ॥ इति गार्हपात्यादुत्तरतो दात्रमादत्ते । etc.

Ends — fol. 41*b*

अहिर्बुध्नाय आवसथ्याय नमः ॥ चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च तस्मै यज्ञात्मने नम ॥ इति इष्टिः समाप्ता ॥ स्वस्ति संवत् १७२५ शोत्तर वर्षे तपस्यमासिऽसिते पक्षे दशम्यां तिथौ सोमवासर अद्येह श्रेयःपुरस्थ-शुक्लान्माजात्मज-

सुनु-रघुजित्शर्मा लिखिता स्वात्मपठनार्थं पितृव्यकानां भ्रातृव्यकानां वा सर्वेषां परोपकारार्थं च शुभं शुभं स्वस्तिपूर्वकं लिखितवंशे कल्याणं भवतु ॥ श्रीभवानीशंकरौ विजयत ॥ ४१ ॥ शु० विश्वनाथनावंशनी पोथी

इष्टिहौत्र

Iṣṭihautra

No. 101

12
1886–92

Size — 10½ in, by 4⅝ in.

Extent — 17 leaves; 8-9 lines to a page; 28–30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pegment used for marking the portion; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्यामाकाग्रयणहौत्रं लिख्यते ॥ सप्तदश सामिधेन्यः ॥ प्र वो वाजा इत्यादि शोचिष्केशस्तमीमहो पृथुयाजा अमर्त्यो घृतनिर्णिक स्वाहुतः । अग्निर्यज्ञस्य हव्यवोऽतं सबाधो यतस्रुच इत्था धिया यज्ञवंतः । etc.

Ends — fol. 17^a

अदितिः । हविरजुषतावीवृधत महो ज्यायोकृत । देवा आज्यपा हवि० इत्यादि ॥ अदितीष्टिः ॥ छ ॥ श्रीः ॥

श्रीमद्दक्षिणामूर्त्तिर्विजयतेतराम् । छ ॥

उक्थ्यप्रयोग

Ukthyaprayoga

No. 102

56
1884–87

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 25 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper ; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small and closely written but clear and legible; borders ruled in double red lines; edges worn out; moth-eaten in the right-hand side margins; last few folios torn at the corners; complete.

The present work appears to be identical with No. 1282 described by R. Mitra in his Notices.

Age — Samvat 1846

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथोच्छयस्य प्रयोग उच्यते तस्यैवेंद्राग्नः पशुः ॥ आवाहनकाले ॥ आज्य-भागानंतरमिंद्राग्नी आवह ॥ वनस्पतिमावह ॥ इंद्रं वसुमंतमित्यादि ॥ तस्य पशोतर्क्कैव कृषिः ॥ आ वृत्रहणा । होत्रा यक्षरिंद्राग्नी छागस्येति प्रेषः । etc.

fol. 10*a* इति प्रथमः पर्यायः ।

fol. 10*b* इति द्वितीयः पर्यायः ।

Ends — fol. 25*b*

अतिरात्रे सरस्वत्याः पशुषोलशीसंस्थिते ॥
पर्याया द्वादश प्रोक्ता आश्विनं यज्ञपुच्छकं ॥
अक्षोर्यामे पशौरेव सरस्वती चोदितं पुनः ।
आश्विनांतेति रिक्तोत्थ्यश्चत्वारो यज्ञपुच्छकं ।

इति समाप्तः ॥ संवत् १८४६ मीती महावदी ११ चंद्रवारे पं. उदरामजी तत्पुत्र चिरंजीव शिवरामेण आत्मकार्यार्थं ॥

उत्सर्गेष्टिपुनराधेयप्रयोग . Utsargeṣṭipunarādheyaprayoga

No. 103 — 125 / 1887–91

Size — 6½ in. by 3⅞ in.

Extent — 7 leaves; 12 lines to a page; 17 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform;

borders ruled in single black lines; red pigment used for marking; white chalk used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पुनराधेयं आधानानंतरं यद्येतानि निमित्तानि स्युः तदा पुनराधेयं कर्त्तव्यं ॥ पुत्रपश्वादि व्यवायानिः ॥ भार्या पुत्राः पशवः हिरण्यादय इति देवव्रातः ॥ यस्याधानकालादारभ्य संवत्सरसमाप्तेरर्वाक् पुत्रभ्रातृपितृमातृबंधु अंगसंबंधनाद्बंधुरिति वृत्तिकारः ॥ etc.

Ends — fol. 7[a]

ब्रह्मन्प्रस्थेत्यादि० ॥ अगन्मर्ह्विभृद्रिमगन्म संदृशस्त इत्यादि । यज्ञो बभूव यज्ञ शं च मयजं । ब्राह्मणतर्पणांते सिद्धमिष्टिः संतिष्ठते ॥ छ ॥

इति उत्सर्गेष्टिपूर्वकपुनराधेयप्रयोगः ॥

उत्सर्गेष्टिहौत्रप्रयोग — Utsargeṣṭihautraprayoga

No. 104 — 126 / 1887-91

Size — 6½ in. by 3⅝ in.

Extent — 2 leaves; 10 lines to a page; 15–16 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1[a]

॥ अथ उत्सर्गेष्टिहौत्रप्रयोगः ।

नमः प्रवत्र इत्यादि । पंचदश सामिधेन्यः ॥ आवाहने । अग्निमग्न आ३वह । सोममा३वह । अग्निं वैश्वानरमावह । वरुणमा३वह । etc.

Ends — fol. 2[a]

अग्निर्वैश्वानर इ० ॥ वरुण इदं ह० १ अग्निरप्सुमानिदं हवि० कृत ॥ मित्र इदं० । देवा आज्यपा इत्यादि० ॥ संस्थाजपांतं प्रकृतिवत् ॥

ये ३ यजा० अग्निं स्विष्ट० अग्नेः प्रि० सोमस्य प्रि० अग्ने प्रि० अग्नयेवैश्वानरस्य-प्रि०इन्द्रवरुणस्य प्रि० अग्नेरप्सुमतः प्रि०मित्रस्य प्रि० याइदेवानामित्यादि० ॥

ऋत्विग्वरणनिर्णय — Ṛtvigvaraṇanirṇaya

No. 105 — 106 / A-1881-82

Size — 9¾ in. by 4¼ in.

Extent — 10 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not vepy old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of the first five folios ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Not very old

Author — Anantadeva, son of Āpadevasūri

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीकृष्णं प्रणतार्त्तिघ्नमापदेवाभिधं गुरुं ॥
प्रणम्यानंतदेवेन ऋत्विग्वरणसंग्रहः ॥ १ ॥

ऋ गताविति धातोर्निष्पन्नस्य ऋतुशब्दस्य क्विवंतस्य यजिना योगे संप्रसारणे यणि कुत्वे च कृते सिद्धं शब्दस्वरूपं परं संज्ञापदं ॥ ऋतौ यजतीति व्युत्पत्तेः ॥ चत्वार ऋत्विजः प्राश्नंतीत्यादौ संव्यवहारार्थं ॥ etc.

Ends — fol. 10[a]

तत्रैवं योजना । एकाग्निहोत्रे त्रयो दर्विहोमादौ चत्वारः पौर्णमासेष्ट्यादौ पंच चातुर्मास्येषु षट् पश्वादौ हविर्यज्ञे ब्रह्मादि हौत्रादि वा वरणं नेति कौंडिन्य-मतं विष्णोपक्रमसमाप्तिज्ञापनार्थं ॥

आवादीत्थमनंतेन । ऋत्विग्वरणनिर्णयः ॥
अमुना यमुनातीर खेलन्तुष्यतु नंदजः ॥ छ ॥

इति विद्वन्मुकुटरत्नापदेवसूरिसूनुना विरचितो ऋत्विग्विवेकः समाप्तः ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

एवयामरुच्छस्त्र
(अच्छावाकशस्त्र)

Evayāmarucchastra
(Acchāvākaśastra)

No. 106

393
1883–84

Size — $9\frac{1}{16}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 7 leaves; 8 lines to a page; 25–28 letters to a line,

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिःओंम् ॥

अथ एवयामरुतं शस्त्रं ॥

अथ अच्छावाकशस्त्रं ॥ हिं ३ भूर्भुवः स्वरों ४ अध्वर्यो शोशों ३ मधाहींद्र गिर्वण उप त्वा कामान्मदः ससृज्महे ॥ उदेव यंत उदभों ३ भिः ॥ वार्णत्वाय-व्याभिर्वर्द्धति शूर ब्रह्माणि । etc.

Ends — fol. 7^b

उप ब्रह्माणि शृणुतं हवंमों ३ शों ३ सावो ३ मुभा जिग्यथुर्न पराजयेथे ॥ न पराजिग्ये कतरश्चनैनो ३ मिंद्रश्च विष्णो यदपस्पृधेथां ॥ त्रेधा सहस्रवितदैरयेथों ३ त्रिः ॥ परिधानीया ॥ तृतीये पर्याये ॥ वितदैरयेथामैरयेथों ३ म् ॥ उक्थं वाचि इंद्राय देवेभ्यः ॥ इंद्राविष्णू मदयतीति याज्या ॥ इत्येवयामरुत्-शस्त्रं ॥ ॥

ऐकाहिकचातुर्मास्यपद्धति

Aikāhikacāturmāsyapaddhati

No. 107

91
1887–91

Size — $9\frac{1}{4}$ in. by 4 in.

Extent — 10 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; bor-

ders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in the right-hand margins only; complete.

Composed in Saṁvat 1653

Age — Saṁvat 1810

Author — Jagannātha, son of Viśvanātha and disciple of Ratneśvara.

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अज्ञानतिमिरांधस्य ज्ञानांजनशलाकया ॥
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
ऐष्टिकैकाहिके सम्यक् पद्धतिः कर्कसंमता ॥
विश्वनाथात्मजेनेयं जगन्नाथेन तन्यते ॥ १ ॥

तानि चैत्र्यां वसंते वा ऐकाहिकानि पंचाहिकानि वा पंचापवर्गाणि सप्तापवर्गाणि वा भवंति ॥ etc.

Ends — fol. 10[a]

ऐष्टिकैकाहिके सम्यक्पद्धतिः कर्कसंमता ।
श्रीरत्नेश्वरशिष्येण जगनाथेन निर्मिता ॥ २ ॥

प्रीयतां तत्परं तेजोमंडले दक्षिणे क्षणि ॥
हृदि चाधिष्ठितं यन्मे लिखनेन शमस्विति ॥ ३ ॥

संवत् १८१० कार्त्तिकशुक्ल १२ रवौ शुभमस्तु ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht in his Cat. Cat. iii, 17[a].

ऐकाहिकचातुर्मास्यहौत्र — Aikāhikacāturmāsyahautra

No. 108 — 97 / 1887-91

Size — 9⅛ in. by 4⅛ in

Extent — 5 leaves; 16 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

अथ एकाहिक चासुर्मासस्य हौत्रं ।

स्थानाचमने कृते वेदेरुपविश्य निरसनोपवेशने कृत्वा प्रेषितोग्निप्रणयनीया प्रतिपद्यते । उपांशु सप्रणवां आधां त्रिः । हुंभूर्भुवःस्वरों ३ प्रदेवं देव्या धिया भरता जातवेदसं । हव्या नो वक्षदानुषो ३ इति त्रिः उत्थायाग्निमनुव्रजन् । मयमुष्य प्र देवयुर्होता यज्ञाय नीयते । etc.

Ends — fol. 5b

इदं द्यावापृथिवीत्यादि वरुण इदं हविरुजुषता कृत । अग्नीवरुणाविदं हविरुजुषेतामर्वीवृधेतां महो ज्यायोक्रातां । देवा आज्यपा इत्यादि स्येदं नमो देवेभ्य इत्यंतं । इति ऐकाहिकचातुर्मास्यहौत्रं ॥ छ ॥ शुभंभवतु ।

ऐकाहिकचातुर्मास्य-
हौत्रप्रयोग
according to बोधायन

Aikāhikacāturmāsya-
hautraprayoga
according to Bodhāyana

No. 109

127
1887–91

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 12 leaves; 8 lines to a page; 28–30 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in right-hand margins; country paper used for foll. 2 and 3; complete.

Age — Modern

Author — Not montioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ बोधायनीयकल्पमवलंब्यैकाहिकचातुर्मास्यप्रयोगः ॥ फाल्गुन्यादि पौर्णमासीनां सांवत्सरिके प्रयोगे सूत्रोक्तानां मध्ये । कस्यामपि पौर्णमास्यां वारुणप्रघासिकं पैतृकं च विहारं युगपत्संपाद्य समारोपादिविधिनोदवसाय

कृतवपनादिः पश्चाद्गार्हपत्यस्य पत्न्या सह दर्भेष्वासीनो दर्भौ धारयमाणः प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य याः पुरस्तादिनिविष्टमित्यंतं जपित्वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं ऐकाहिकैरैष्टिकचातुर्मास्यैर्यक्ष्ये इति त्रिरुपांशु त्रिरुच्चैर्वदेत् । etc.

Ends — fol. 11^b

वार्त्रघ्नावाज्यभागौ नव प्रयाजाः नवानुयाजाः प्रे ... अग्न इमो अग्न इति संयाज्ये अध्वर्यू आस्येथां विश्ववारा इति मंत्रोहः स्रुगादापने प्रधाने गृहमेधसहितानां नित्यवद्याज्यानुवाक्ये । पित्र्या हौत्रे न विशेषः । यथादैवतंसूक्तवाकः ॥

इत्यैकाहिकचातुर्मास्यहौत्रं समाप्तं ॥ ॥ श्रीः ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 378^b; iii, 17^a (the present Ms.)

B – Descriptive Catalogues :– R. Mitra, Notices No. 1556.

ऐकाहिकहौत्र — Aikāhikahautra

No. 110 — 18(8) / 1899–1915

Size — 8¼ in. by 4 in.

Extent — 4 leaves; 9–10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; incomplete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीमहागणपतये नमः ॥ ऐकाहिकहौत्रप्रारंभः ॥

होतरेहीत्यामंत्रितः । होता तीर्थेन विहारं प्रविश्य पश्चाद्दार्शपौर्णमासिकाया वेदेरूपविश्य निरसनोपवेशने कृत्वा होता भूर्भुवः स्वरों प्र देवं देव्यधिया भरता जातवेदसं । हव्या नो वक्षदानुषोमिति प्रथमां ऋचं सप्रणवां त्रिरन्वाह । etc.

Ends abruptly — fol.4 ^{b}

कवत्पुरोडाशादि सौर्यांतानामवदायाभिरयतीत्यादिदक्षिणपुरोडाश चतुर्द्धाकरणदानांतं वरुणप्रघासवत् । दक्षिणादानसमयेवा ...

ऐष्टिकप्रायश्चित्तानि Aiṣṭikaprāyaścittāni

No. 111

108
A/1881-82

Size — 9¾ in. by 5 in.

Extent — 21 leaves; 10-12 lines to a page; 30-35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out; foll. 5-9 and 22 missing; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगजाननाय नमः ॥

ऐष्टिकानि प्रायाश्चित्तानि लिख्यंते ॥

अथेध्मबर्हिषोः पतने ब्रह्मप्रतिष्टेति स्थापनं तेनैव स्रुवाहुतिः सर्वत्र सांगताथं सर्वप्रायश्चित्तं च ॥

प्रणीताप्रोक्षण्योः सशेषस्कंदने आपो हि ष्टेति तृचेनाभिपूर्यंत तं आप इरेति स्रुवाहुतिः अशेषस्कंदने तु पुनरुत्पाद्य ॥

Ends — fol. 27[b]

प्रायश्चित्तविना काष्टमथने चोदितं विना ॥
लौकिकस्यादतो लुप्तादारभ्यावर्तते पुनः ॥
यदि नावर्तयेद्धन्हौ तादृशेन जुहोति चेत् ॥
हुयमानोपि लुप्येत होमकालाष्टकात्परं ॥ १ ॥

शवानुमने चैव शवसंस्पर्शने तथा ।
पुनरेवाग्निमादध्यादिति शातातपोब्रवीत् ॥ १ ॥

ऐष्टिकप्रायश्चित्तानि Aiṣṭikaprāyaścittāni

No. 112

109
A/1881-82

Size— 8⅜ in. by 3⅞ in.

Extent — 14 leaves; 8–9 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Country and modern paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting somewhat careless and not quite uniform but clear and legible; borders ruled in double red lines; edges of some folios slightly worn out; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; country paper used for the first seven folios and for the rest modern paper is used; complete.

Age — Śaka 1677

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

आश्वलायनमवलंब्य कानिचित् ऐष्टिकानि प्रायश्चित्तान्यभिधीयंते ॥ अन्वाधानानंतरं । दक्षिणाग्निनाशे शुचिर्भूत्वा विहारं प्रविश्य गार्हपत्याद्दक्षिणाग्निं प्रणीप पूर्वो० अन्वाहितदक्षिणाग्निनाशनिमित्तं प्रायश्चित्तं करिष्ये । etc.

Ends — fol. 14^{a}

नमो दिवे नमः पृथिव्यै स्वाहा ॥ वाचस्पते ब्रह्मण इदं० ॥ चत्वार ऋत्विजः ॥ यत्संख्यया आभावस्तत्संख्यया व्याहृतिहोम आज्यभागानंतरं कार्य ॥ हुतं हविर्यदा अनग्नौ पति चेत्तदा त्वंनो अग्ने इत्येताभ्यां स्रुवाहुती त्वा पुनरवदाय यजेत् ॥ इति सर्वप्रायश्चित्तं समाप्तं ॥ ॥ श्रीशिवार्पणमस्तु ॥ शके १६७७ युवासंवत्सरे फाल्गुनवद्यनवमी सौम्यवासरे तद्दिनी समाप्तं ॥ शालेग्रामोपनाम्ने त्र्यंबकभट - अग्निहोत्रीस्येदं पुस्तकं ॥ पत्रसंख्या १४ चतुर्दश ॥ छ ॥ छ ॥

॥ ऐष्टिकप्रायश्चित्तानि ॥

ऐष्टिकप्रायश्चित्तानि — Aiṣṭikaprāyaścittāni

No. 113 — 57 / 1899–1915

Size — 7⅞ in. by 3⅞ in.

Extent — 16 leaves; 10–11 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of the

last few folios ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीमहागणपतये नमः ॥

आश्वलायनस्य बौधायनमवलंब्य दर्शपूर्णमासादीनि कर्माणि कुर्वतः। सुगमपक्षमवलंब्य ऐष्टिकानि प्रायश्चित्तानि कानि विलिख्यंते ॥ अन्वाधानानंतरं दक्षिणाग्निनाशे शुचिर्भूत्वा विहारं प्रविश्य गार्हपत्यात्तं प्रणीय प्राणानायम्य दक्षिणाग्निनाशनिमित्तप्रायश्चित्तं करिष्ये। etc.

Ends — fol. 16[b]

स्वकालादुत्तरो गौण इति न्यायान्नभक्षणा प्रागेतदनुमंत्रणं नावमनाशुद्धत्वात्। भेदेन मार्जनं कृत्वा क्रमेण सर्वं कुर्यात्। अन्वाहार्यं पृथक् पृथक् प्रतिगृह्णीयात्। यजमाने कर्तरि नान्वाहार्यः तत आसीन अनुयाजानिष्ट्य स्रुग्विमोकांत कृत्वा स्वयमेव वेदमादाय पत्नी संयोज्यानिष्ट्वा पूर्वदाज्येलां प्राश्यशेषं समापयेत् ॥ हेरंबार्पणमस्तु

———

ऐष्टिकैकाहिकचातुर्मास्य-प्रयोग

Aiṣṭikaikāhikacāturmāsya-prayoga

No. 114

394
1883–84

Size — 12⅛ in. by 3⅞ in.

Extent — 12 leaves; 7 lines to a page; 35–40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ ऐष्टिकैकाहिकचातुर्मास्यप्रयोगो लिख्यते ॥

तत्र शाखांतरसूत्रं ॥ अथवाप्येकपर्वण्येकपशौ चैंद्राग्नेयं पराचिहवींष्युपकृतेलां पित्र्यां त्र्यंबकादूर्ध्वं अनुयाजप्रभृतिमनोतादि पशुना वा ॥ etc.

fol. 8[b] समाप्तान्यैष्टिकानि चातुर्मास्यानि ॥ छ ॥

fol. 11[a] इत्यैकाहिकहौत्रं समाप्तं ॥

Ends — fol. 11[b]

भूरसीति मंत्रेण भूमिं ॥ यस्य कर्मेति कर्म ॥ इदं विष्णूरित्यनंतं ॥ विश्वकर्मन्हविषेति विश्वकर्माणं ॥ ततो दध्युक्तलाजासक्तुभिः पृथिव्यै बलिं दद्यात् ॥ भूमिरसि० सीहि ॥ भूम्यै नमः दध्युक्तलाजसक्तुबलिं समर्पयामि ततो गंधाक्षतपुष्पतांबुलादिभिर्ब्राह्मणान्पूजयेत् ॥

अन्वाहार्यश्च सप्तैव गावः षट् ऋषभस्त्रयः ॥
सीरं तु षडगवं चैव श्वेतोश्वः सौर्य उच्यते ॥
चातुर्मास्ययागे तु दक्षिणाः परिकीर्त्तिताः ॥

कात्यायनपशुबन्धसूत्र — Kātyāyanapaśubandhasūtra

No. 115

360
1883–84

Size — 9 in. by 3$\frac{7}{8}$ in

Extent — 4 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; incomplete.

Age — Modern

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1[a]

श्री ॥ हरिः ॐ ३ ॥

पश्चिऽया संवत्सरे संवत्सरे प्रावृष्ट्यावृत्तिमुखयोर्वा ॥ गृहेषु पूपाहुतिं जुहोति चतुर्गृहीतꣳ स्रुवेण वोरुविष्णविति्याऽवशेषमादाय सतक्षा गच्छति यूपमभिमृशत्यत्यन्यानिति प्राङ्तिष्ठन्नभिमंत्रयते वा पालाशं बहुलपर्णमशुष्काग्रमूर्ध्वसकलशाखं

मध्याग्रोपनतमग्रणमभावे खदिरबिल्वरौहीतकान् खदिराभावे सोम इनरा ...
... etc.

Ends abrupty — fol. 4*b*

मनकृति हृदयमभिधार्य शर्वं पश्चसीव पावहृत्वा दक्षिणतः प्रतिप्रस्थाता वेद्यां प्लक्षशाखास्ववद्यति जुहूपभृतोरुपस्तृणीते वसाहोमहवण्यां पात्र्यां च मनोतायै हविषोवदीयमानस्यानुब्रूहीत्युक्ते स्रुचोरवद्यति यथोक्तं द्विर्द्विरवशेषे गुदतृतीये वपावद्विरण्यꣳरेडसीति वसां गृहीत्वा द्विरभिधार्य प्रयुतमिति पार्श्वेन ... सꣳसृजत्यसिना वा शेषमिडापात्र्यामा .....

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 91*b*; (the present Ms.).

———

कात्यायनपशुबन्धसूत्र-व्याख्या

Kātyāyanapaśubandhasūtra-vyākhyā

No. 116

361
1883–84

Size — 8$\frac{7}{8}$ in. by 4$\frac{3}{8}$ in.

Extent — 3 leaves; 12 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear, and legible; incomplete.
A Commentary on Kātyāyanapaśubandhasūtra.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

श्रीसिताराम चंद्र हनुमान् ॥ तस्मात्कौसोन्य एव । अंगान्यवद्यत्यभंजन् । ततः पशुशरीरादध्वर्युरंगानि हृदयादीन्यवद्यति अवखंडने । शरीरात्पृथक्करोतीत्यर्थः etc.

Ends — fol. 3*b*

पशुदेवतायै पुरोडाश एकादशकपालः । अत्र पशुदेवतायै एकादशकपालः पुरोडाशो भवंति । यद्देवत्यः पशु भवति तद्देवत्यं पुरोडाशमनु निर्वपतीति श्रुतत्वायद्देवत्यपशुस्तद्देवत्य एव .....

———

कात्यायनयज्ञसूत्र — Kātyāyanayajñasūtra

No. 117 — 9 / 1883-84

Size — 10⅛ in. by 4⅛ in.

Extent — 95 leaves; 7 lines to a page ; 30 letters to a line.

Description—Thick country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; and slightly moth-eaten; fol. 1 missing; folios numbered in right-hand margins only; red pigment used for colophons etc.; the Ms. contains Adhyāyas 1–12.

Age — Saṁvat 1538

Author — Kātyāyana

Begins abruptly — fol. 2[a]

..... ख्यास्यामः द्रव्यं देवता यागस्त..... मितरत्समभिव्याहारप्रकरणाभ्यां यजतयश्चाफलयुक्तास्तदंगं यजति etc.

fol. 7[b] इति कात्यायनयज्ञसूत्रे प्रथमोध्यायः ॥

fol. 17[a] इति कात्यायनीययज्ञसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 96[a]

ब्रह्मन्वा ... यच्छेति प्रायणीयेह्यसुत्यामेके प्राप्तकालत्वान्नपूर्वशेषादचोदितत्वाच्च तस्माच्च श्रोभावादग्निमद्येति च प्रायणीयादुत्तरमहाश्वः कालाभावान्न संपच्छुतेः कालो वचनात्कालो वचनात् ।

इति कात्यायज्ञसूत्रे द्वादशोध्यायः ॥ एयुकोडिका । १५२ ॥ छ संवत १५३८ वर्षे आषाढवदि ६ अपरं ७ दिने भूमे अद्येह श्रीत्रैविद्यमोढज्ञा ... अग्निहोत्रीदुवे - रत्नागरसुतदुवेपठनार्थं ॥ समस्तपुत्रपठनार्थं । भवाडी ... शंकरसुतभवाडीदेवर्षिकेन पुस्तिका लिखिताः ॥ शुभं भवतु ॥ लेखकपाठकयोः कल्याणं भूयादिति । छ ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥

अराडीवोरदुवेकालासुत देवासुतदामोदरसुतरघुनाथसुत वाछडापठनार्थं स्वस्ति भणित्वा—

———

कात्यायनश्रौतसूत्र Kātyāyanaśrautasūtra

No. 118 47/1879-80

Size — 10¼ in. by 4½ in.

Extent — 164 leaves; 8 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with occasional पृष्ठमात्राs: handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for verse-numbers and colophons; yellow pigment used for corrections; moth-eaten; edges of some folios slightly worn out; the Ms is divided into two parts; the first part foll. 1–84 contains 1–11 Adhyāyas and the second part foll. 1–80 contains 12–26 Adhyāyas.

Age — Saṁvat 1648

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातोधिकारः ॥

फलयुक्तानि कर्माणि सर्व्वेषामतिर्शषान्मनुष्याणां वारंमसामर्थ्यादंगहीना श्रोत्रियषढशूद्रवर्ज्जं ब्राह्मणराजन्य ... ना॰ श्रुते ... चा विशेषादर्शनाच्च रथकार-स्याधाने नियतं वनाभावादिति वा ...

fol. 84^b इति कात्यायनसूत्रे एकादशोध्यायः समाप्तः ॥ ज्योतिष्टोमधर्म्मा एकाह-द्वादशाहयोः ॥ संवत् १६४८ समये आषाढवदि ७ गुरुवासरे लिषितं वाराणस्यां जगदीसेन ॥ ॥ श्रीविश्वनाथाय० ॥ ॥ गोपीजनवल्लभाय ॥ ॥ रामकृष्ण ॥ छ ॥ छ ॥

Ends — fol. 79^b

महाव्रतीये चात्वाले मार्जन॰ शांतिकरणमाद्यंतयोः : स्वाध्यायदर्शनात्स्वा-ध्यायदर्शनात् ॥ ७ ॥

इति कात्यायनसूत्रे षड्विंशोध्यायः ॥ रजुसमासं वक्ष्यामः ॥ संवत् १६४८ वर्षे आषाढशुदि ५ पंचम्यां तिथौ बुधवासरे लिखितं वाराणस्यां जगदीशेन ॥ ॥ श्रीविश्वनाथाय॰ ॥ श्रीगोपीजनवल्लभाय ॥ रामकृष्ण ॥ छ ॥ श्रीः ॥ छ ॥ श्रीअन्नपूर्ण सत्य छे ॥ कालभैरवसत्य छै ॥ चंद्रे लांछनताहीं

माहिमगोरौ षारं जलं सागरे रुध्याश्चंदनपादपावि दवे-जेकृष्णनी पोथी कात्यायनना अध्याय २८ पत्र १५२ संवत १७...

कात्यायनश्रौतसूत्र — Kātyāyanaśrautasūtra

No. 119 — 67 / A/1881–82

Size — 10 in. by 4¼ in.

Extent — 156 leaves; 9 lines to a page· 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of the first eleven folios only ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains Adhyāyas 1–26; complete.

Age — Saṁvat 1838

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वय नमः ॥

अथातोधिकारः । फलयुक्तानि कर्माणि etc as in No. 6/1892–95.

fol, 6^{a} इति प्रथमोध्यायः ॥

fol. 13^{a} इति द्वितीयोध्यायः ॥ २ छ

Ends — fol. 155^{a}

पूर्णाहुतिमाद्यामुत्तमां etc. upto स्वाध्यायदर्शनात्स्वाध्यायदर्शनात् ॥ ७ ॥ छ ॥ as in No. 6/1892–95 followed by श्रीगुरवे नमः ॥ छ ॥ छ ॥

इति कात्यायनसूत्रे षड्विंशतिमोऽध्यायः ॥ श्री ॥ श्री ॥ छ ॥

श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ इति संपूर्णं ॥ ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीसंकष्टदेव्यै नमः ॥ श्री ॥ छ ॥ संवत् १८३८ कार्तिककृष्णः १ भोमवासरे तदिने पुस्तकं संपूर्णं ॥ श्री ॥ छ ॥ इति ब्राह्मणगंगारामेण लिखितं ॥ श्रीगंगादेव्यै नमः ॥ छ श्रीअनपुरनादेव्यै नमः ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीदुर्गादेव्यै नमः ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Reference — See No. 271/1884–86.

कात्यायनश्रौतसूत्र Kātyāyanaśrautasūtra

No. 120 507/1882-83

Size — 8½ in. by 4⅛ in.

Extent — 35 leaves; 11 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled carelessly in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges extremely worn out and moth-eaten; the Ms. contains Adhyāyas 1–5.

Age — Śaka 1662

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1^{b}

श्री॥ श्रीगणेशाय नमः॥

कात्यायनसुत्रप्रारंभा॥ ॐ अथातोऽधिकारः॥ फलयुक्तानि कर्माणि etc. as in No. 6/1892–95

fol. 6^{b} इति कात्यायनसूत्रे प्रथमोध्यायः॥ छ॥ छ॥

fol. 13^{a} इति कात्यायनसूत्रे द्वितीयोध्यायः॥ छ॥

Ends — fol. 35^{b}

उत नो ब्रह्मन्नविषश्रेष्ट उ ... षु देवहूत्तमः। शन्नः शोचा मरुद्वधोम्ने सहस्त्रसात्तम इति दश दक्षिणा सहस्त्रं वा सहस्त्रं वा॥ १३॥

इति कात्यायनसूत्रे पंचमोध्यायः॥ प्रथमः पादाः कंडिका ५४ शके १६६२ रौद्र नाम संवत्सरे॥ आषाढशुद्ध ३ तृतीया चंद्रे तदिनि वैराटक्षेत्रस्थ-माणिकदैवज्ञात्मज-केशवदैवज्ञेन लिखितं॥ शुभं भवतु॥ छ॥ पश्चिज्या संवत्सरे संवत्सरे प्रावृष्या वृतितिमुखयोर्वा गृहेषु मूपाहुति जुहोति चतुगृहीत॰ स्त्रुवेण वोरु विष्णवित्याज्यभादाय सतक्षा गच्छति यूपमभि .....

Reference — See No. 71/1884–86.

कात्यायनश्रौतसूत्र Kātyāyanaśrautasūtra

No. 121 364/1883-84

Size — 12¼ in. by 4 in.

Extent — 206 (94+112) leaves; 5 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in double; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. is divided into two parts the first part or पूर्वार्द्ध contains Adhyāyas 1–11 and the second part or उत्तरार्द्ध contains Adhyāyas 12–26; separate pagination for each part; complete.

The Ms. copied by one Śivarāma Kṛṣṇa Parkhi.

Age — Saka 1753

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1^{b}

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथातोधिकारः फलयुक्तानि कर्माणि सर्वेषामविशेषान्मनुष्याणां वारंभसामर्थ्यादंङगहीना श्रोत्रियखं ... शूद्रवर्जं ब्राह्मणराजन्यवैश्याना* श्रुते स्त्रीन्वाविशेषादर्शनाच्च रथकारस्याधाने नियतं च नाभावादिति वात्स्यो etc.

fol. 93^{b} इति कात्यायनसूत्रे एकादशोध्यायः । इति पूर्वार्द्धं समाप्तमिति ॥ छ शुभं भवतु ॥ छ रामचंद्राय नमः

Ends — fol. 110^{b} (204^{b})

महाव्रतीये चत्वाले मार्जनं शांतिकरणमाद्यंतयोः स्वाध्यायदर्शनात्स्वाध्यायदर्शनात् ॥ ७ ॥ छ ॥

इति कात्यायनसूत्रे षडविंशतितमोध्याय ॥ छ । छ ॥ शके १७५३ खरनाम संवत्सरे उत्तरायणे शशीऋतौ मासोत्तम पौष कृष्ण ११ मंदवासरे भुलेश्वरसन्निधे मुंबईक्षेत्रे प्रथमप्रहरे समाप्तं ॥ छ ॥ इदं पुस्तकं सखाराम बाबाजी वव्हारे आग्निहोत्री पुणेकरस्येदं ॥ छ ॥ हस्ताक्षर शिवराम कृष्ण पारखि कसबे कडूस हल्लि वस्ती मुकाम मुंबई ॥ ॥ तैलादक्षे ... यत्नेन परिपालयेत् । यथा दृष्टं तथा लिखितं लेखकेनास्ति दूषणं ॥ छ । छ ॥

Reference — See No. 71/1884–86.

———

कात्यायनश्रौतसूत्र Kātyāyanaśrautasūtra

No. 122 365/1883-84

Size — 9½ in by 3½ in.

Extent — 79 leaves; 7–8 lines to a page; 32–36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari Characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in the right-hand margins only; edges of some folios slightly worn out; yellow pigment occasionally used for corrections; foll. 25, 26, 47, 48 missing; the Ms. contains Adhyāyas 12–26.

Age — Does not appear to be very old

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1^{b}

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ ज्योतिष्टोमधर्मा एकाहद्वादशाहयोस्तद्गुणदर्शनात्प्रथमस्य व्रात्यस्तोमः साद्यः क्रेपु वचनादग्निष्टुत्सु चैके द्वादशाहः सत्रमहीनश्चासत उपयंतीति सत्रलिंगं

fol. 5^{b} इति श्रीकात्यायनसूत्रे द्वादशोध्यायः ॥ १२ ॥

fol. 7^{b} इति श्रीकात्यायनसूत्रे त्रयोदशोध्यायः ॥ १३ ॥ छ

Ends — fol. 83^{a}

सविता प्रथमेहन्निति च प्रत्यहमवकाश्यस्य प्रवृंज्यान्न प्रथमयज्ञे ॥ यावती द्यावापृथिवी इति दधिधर्म्मग्रहणं मयित्यदितिभक्षणं त्विषः संवृगिति च महाव्रतीये ॥ चात्वाले मार्ज्जनꣳ शांतिकरणमाद्यं तयोः स्वाध्यायदर्शनात्स्वाध्यायदर्शनात् ॥ ७ ॥ छ ॥ ॐ षंब्रह्म ॥

॥ इति श्रीमत्कात्यायनसूत्रे षड्विंꣳशतिमोध्यायः ॥ २६ ॥ शुभमस्तु जगतः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

पार्थिवे वत्सरे काश्यां श्रीकृष्णतनयेन च ॥
अनंतपाठकाख्यस्यानुजेन लिखितं त्विदं ॥

fol. 83^{b} रामकृष्णसुतशंकरसूनुकृष्णसूनुतनयो निजवंशे ॥
रामकृष्ण इति कीर्त्तिततेजास्तस्य पुस्तकमिदं श्रुतिसारं ॥ १ ॥

पुण्यग्रामनिवास्यनंतपाठकानामिदं कात्यायनसूत्रमुत्तरार्द्धम्

Reference — See No. 71/1884-86.

———

कात्यायनश्रौतसूत्र — Kātyāyanaśrautasūtra

No. 123 — 366 / 1883-84

Size — 8 in by 3¾ in.

Extent — 48 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but bold, clear, and legible; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out; the folios are numbered as 1–6 (Adhyāya 1) and then 1–42 (Adhyāyas 2–5).

Age — Śaka 1545

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातोधिकारः फलयुक्तानि कर्माणि etc. as in No. 52/1895–1902

fol. 6[b] कात्याय(न)श्रौतसूत्रे प्रथमोध्यायः ॥
समाप्त श्रीरस्तु ॥ श्रीमहाराज ॥ छ ॥

fol. 10[b] (16[1]) इ(ति)श्रीकात्यायनश्रौतसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥ छ

Ends — fol. 42[a] (48[a])

त्वष्टा रूपाणा॰ etc. up to सहस्रं वा सहस्रं वा ॥ १३ ॥ as in No. 52/1895–1902 followed by पंचमोध्यायः समाप्तः कात्यायनसूत्रस्य प्रथमः पादः ॥ कंडिकानि ॥ ५४ ॥ शके १५४५ रुधिरोद्गारिसंवत्सरे दक्षिणायने भाद्रपदशुद्धदशमि पुस्तकं संपूर्ण जाहा ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीयज्ञमूर्तिर्जयति श्रीरामा श्रीकृष्ण ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Reference — See No. 71/1884–86.

कात्यायनश्रौतसूत्र — Kātyāyanaśrautasūtra

No. 124 — 71 / 1884-86

Size — 7⅝ in. by 3¼ in.

Extent — 18 leaves; 6 lines to a page; 17 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but bold, clear and legible; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; edges worn out; folios uumbered in both margins; fol. 14*b* blank; the Ms. contains the 2nd Adhyāya of the Pūrvārdha.

Age — Appears to be old

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

पूर्वां पौर्णमासोमुत्तरां वोपवसेत् दश्यान्वाधानमध्वर्युर्यजमानो वा ॥ ममाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वयं त्वे धानास्तन्वं पुषेम ॥ मह्यं नमंतां प्रदिशश्चतस्रस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेमेत्याहवनीये समिधमादधाति तूष्णीं द्वितीया ॥ मेवमितरयोर्ग्नौ ॥ etc.

Ends — fol. 18*a*

पू ... स्तान्यपि वृत इद्वायु विमुचता .. ति तूष्णीं वा संक्ययोद्वासयति प्रियेण धाम्नेति हवींष्य षि वेद्यां कृत्वा ध्रुवा असदंनिति सर्वाण्यालभते पाहि ममित्यात्मावंमंत्रवावृतो पायनमत्र वावृतोपायनं इति द्वितीयोध्यायः कात्यायनः पूर्वार्धेपु ॥ ८ ॥

References — (1) Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 91*a*, 17*b*; ii, 192*b*, 190*a*; iii, 20*a*.

B – Descriptive Catalogues:– I. O. Cat. Nos. 318–19.

(2) Printed Editions:– Ed. by A. Weber with extracts from the commentaries of Karka and Yājñikadeva Berlin and London, Williams and Norgate, 1859.

कात्यायनश्रौतसूत्र Kātyāyanaśrautasūtra

No. 125 19 / 1886-92

Size — 11¾ in. by 5½ in.

Extent — 27 leaves; 10 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges extremly worn out; slightly moth-eaten; the Ms. contains Adhyāyas 1–5.

Age — Fairly old

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1^{b}

॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय ॥

॥ ॐ अथातोधिकारः फलयुक्तानि कर्माणि सर्वेषाम ··· षान्मनुष्याणां etc. as in No. 6/1892–95.

fol. 4^{b} इति प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 10^{a} इति कात्यायनसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥ छ ॥

Enhs — fol. 27^{b}

॥ इति कात्यायनसूत्रे पंचमोध्यायः ॥

॥ पश्चिज्या संवत्सरे संवत्सरे प्रावृष्यावृत्तिमुखयोर्वा गृहेषु यूपाहुतिं जुहोति चतुगृहीतꣳ स्रुवेण वाहविष्णवित्याज्यशेषमादाय सतक्षा गच्छति यूपमभिमृशत्यन्यामिति ॥ प्राङितिष्टान्नभिमंत्रयते वा पालाशं बहुलपर्णमशुष्काग्रमूर्द्धंसकलशाखं मध्याग्रोपनतमव्रणमभावे चेदिरविल्वरौहीतकानू खदिराभावे सोम इतरान् स्रुवेणोपस्पृशति विष्णवेन्वेत्यौषध इति कुश ···

Reference — See No. 71/1884–86.

———

कात्यायनश्रौतसूत्र — Kātyāyanaśrautasūtra

No. 126 — 63 / 1887–91

Size — 11 in. by 4$\frac{5}{8}$ in.

Extent — 50 leaves; 10 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; but handwriting on fol. 2^{b} and 50^{b} seems to be in a different hand; borders ruled in triple black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out and moth-caten; the Ms. contains Adhyāyas 1–11.

Age — Appears to be old

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1b

सिद्धिश्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥

अथातोधिकारः ॥ फलयुक्तानि कर्माणि सर्व्वेषामविशेषान्मनुष्याणां etc. as in No. 6/1892–95.

fol. 4b इति कात्यायनसूत्रे प्रथमोध्यायः ॥

fol. 9b इति कात्यायनसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 50b

पूर्वेण यूपं परोत्यापरेण चेत्प्रशास्तुर्दक्षिणत आस्ते परेण धिष्ण्यानितरे नेष्टा च विमᳬस्थितसंवरः प्रशास्तृधिष्ण्यं वोत्तरेणापवमाने स्वᳬस्त्रमितरे स्वᳬस्त्रमितरे ॥ १ ॥ श्रीः ॥ छ ॥

इति कात्यायनकृतश्रौतसूत्रे एकादशोध्यायः ॥ ११ ॥

सर्वाबाधेति मंत्रेण संपुटोय ... दासतः ।
सर्वोपद्रवनाशाय भक्तः शीघ्रतरं पठेत् ॥ १ ॥

इति च मत्कारतरंगिण्यां ॥

पत्रं स्वर्णमयं कार्यमंगुलैस्त्वेकविंशतिः ॥
मापैः खरसमिंदुश्च ज्ञेयं तंत्र विदो विदुः ॥ २ ॥

निष्कं सुवर्णपाठे च प्रत्येकं दक्षिणां दिशेत् ॥
भोजयेच्च शतं विप्रान् भक्ष्यभोज्यैः पृथक्विधैः ॥ ३ ॥

यत्र दिङ्नियमो नास्ति जपहोमादिकमंसु ॥
तिस्रस्तत्र दिशः प्रोक्ता ऐंद्री सोम्यापराभिता ॥ ३ ॥

Reference — See No. 71/1884–86

कात्यायनश्रौतसूत्र Kātyāyanaśrautasūtra

No. 127 6 / 1892–95

Size — 8½ in. by 5¾ in.

Extent — 146 leaves; 12 lines to a page; 25–28 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform;

yellow pigment occasionally used for corrections; folios numbered in both margins; moth-eaten in the left-hand margins of foll. 132–146; complete.

The Ms. contains Adhyāyas 1–26.

Age — Saṁvat 1862

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातोधिकारः फलयुक्तानि कर्म्माणि सर्वेषामविशेषान्मनुष्याणां वारंभसामर्थ्यादगहीनाश्रोत्रियषंडशूद्रवर्जं ब्राह्मणराजन्यवैश्याना श्रुतेः स्त्री चाविशेषादर्शनाच्च etc.

fol. 7*a* इति कात्यायनसूत्रे प्रथमोध्यायः

fol. 13*a* द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 146*b*

यावती द्यावापृथिवी इति ... दधिधर्मग्रहणं मयि त्यदिति भक्षंगं त्विषः संवृगिती महाव्रतीये चात्वा ... मार्जनꣳ शांतिकरणमाद्यंतयोः स्वाध्यायदर्शनात्स्वाध्यायदर्शनात् ॥ ७ ॥ ॥ इति कात्यायनश्रौतसूत्रे षड्विंशतितमोध्यायः ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र समाप्तः ॥ शुभं भवतु ॥ वर्षे शाके १७ ॥ ... मि आश्वनशुक्ल २ संवत् १८६२ ॥ श्रीरामस्ही ॥

Reference — See No. 71/1884–86.

कात्यायनश्रौतसूत्र — Kātyāyanaśrautasūtra

No. 128 — 11 / 1895–98

Size — 7¼ in. by 4⅓ in.

Extent — 89 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Thin country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of the first 25 folios ruled in double red lines and the edges also in double red lines; folios numbered in the right-hand margins only; red pigment very rarely used; the Ms. contains the पूर्वार्द्ध Adhyāyas 1–11.

Age — Śaka 1762 (1722)?

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ।

अथातोऽधिकारः फलयुक्तानि कर्म्माणि etc. as in No. 6/1892–95.

fol. 7*b* इति कात्यायनसूत्रे प्रथमोध्यायः

fol. 16*b* इति कात्यायनसूत्रे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 89*b*

पूर्वेण यूपं परीत्यापरेण चेत्प्रशास्तुर्ईक्षिणत आस्ते परेण धिदम्यानितरे ने... ष्टा चत्विसꣳ स्थितसंचरः प्रशास्तृधिष्ण्यं चोत्तरेणा पवमाने स्वꣳ स्वमितरे स्वꣳ स्वमितरे ॥ १ ॥

इति कात्यायनसूत्रे एयादशोध्यायः । ११ ॥ इति पूर्वार्द्ध समाप्तः ॥ ॐ ज्योतिष्टोमधर्मा एकाहद्वादशाह ॥ सके १७०२२ रौद्रनामसंवत्सरे आषाढे मासे सिते पक्षे द्वितीयायां इंदुवासरे तद्दिने लिखितं ग्रंथं कुलदेव्या प्रसादतः ॥ छ छ छ

Reference — See No. 71/1884–86.

कात्यायनश्रौतसूत्र — Kātyāyanaśrautasūtra

No. 129

52
1895–1902

Size — 9½ in by 5⅛ in.

Extent — 34 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins only; leaves slightly brittle; the Ms. contains Adhyāyas 1–5.

Age — Appears to be old

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीकात्याय नमः ॥ ॐम् ॥

अथत्तोधिकारः फलयुक्तानि कर्माणि सर्वेषा मविशेषान्मनुष्याणां वारंभसामर्थ्याऽदंगहीनाश्रोत्रियषंढशूद्रवर्ज्यं ब्राह्मणराजन्यवैश्याना ५ श्रुतेः etc.

fol. 12^b इति कात्यायनसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

Ends — fol. 34^a

त्वष्टा रूपाणी ५ रूपकृद्रपपती रूपेण पशूनमस्मिन्यज्ञे मयि दधातु स्वाहेति वा राजो संयाज्य सहस्रवत्यौ वा नू नो रास्व सहस्रवत्तोकवसुष्टिमद्वसु ॥ द्युमदग्नेसुवीर्यं वर्षिष्ठमनुपक्षितं ॥ उत नो ब्रह्मन्नविष उक्थेषु देवहूतमः ॥ शन्नः शोचा मरुद्भ्योग्ने सहस्रसातभ इति दश दक्षिणा सहस्रं वां सहस्रं वा ॥ ॥ १३ ॥

इति कात्यायनीये श्रौतसुत्रे पंचमोध्यायः समाप्तः ॥ ६ ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्रीरामचंद्रार्प(ण)मस्तु

Reference — See No. 71/1884–86.

कात्यायनश्रौतसूत्र — Kātyāyanaśrautasūtra

No. 130 — 41 / 1919–24

Size — $8\frac{3}{8}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent — 118 leaves; 8 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; moth-eaten; the Ms. contains Adhyāyas 12–26.

Age — Saṁvat 1678

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः

ज्योतिष्टोमयर्माऽएकाहद्वादशाहयोः ॥ तद्गुणदर्शनात्प्रथमस्य व्रात्यस्तोमसाद्यक्रतु वचनादग्निष्टत्सु चैके द्वादशाहः सत्रमहीनश्चासत उपयंतीति सत्रलिंग etc.

fol. 7^a इति कात्यायनसूत्रे द्वादशोध्यायः ॥ १२ ॥

fol. 10^b इति कात्यायनसूत्रे त्रयोदशोध्यायः ॥ १३ ॥

Ends — fol. 118a

सविता प्रथमेहन्नतिपप्रत्यङ्समवकाश्यस्य प्रवृंज्यान्न प्रथमयज्ञे यावती द्यावा-पृथिवी इति दधिधर्म्मग्रहणं मयि त्यदिति भक्षणविष ... गिति महाव्रतीये चत्वाले माजनम् शांतिकरणमा...कयोः स्वाध्यायदर्शनात्स्वाध्यायदर्शनात् ॥ ७ ॥

इति कात्यायनसूत्रे षट्विंशोध्यायः ॥ २६ ॥

कात्यायनसूत्र समाप्ता ॥ श्रीः ॥

संवत् ॥ १६ ॥ ७८ वर्षे कार्तिकमासे कृष्णपक्षे द्वितियायां तिथौ शनिवासरे लीषितं वृंदावतिस्थित् चोविशाज्ञातिभट्टविश्वनाथतत्पुत्रेन लिषितं भटगंगाराम श्रीराम

Reference — See No. 71/1884–86.

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति (अग्निष्टोमपद्धति)

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati (Agniṣṭomapaddhati)

No. 131

76
1891–95

Size — 8½ in. by 3⅞ in.

Extent — 91 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking colophons etc.; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; the Ms. contains Adhyāyas 7–10 of Kātyāyanasūtrapaddhati.

Age — Saṁvat 1685

Author — Devayājñika, son of Prajāpati

Begins — fol. 1b

॥ ॐ नमो गणपतये नमः ॥

अथाग्निष्टोमस्य पद्धतिर्लिख्यते ॥

स्वकाले कृताधानस्य पूर्वं दर्शपूर्णमासाभ्यां यागः । तदनंतरं विकृतिभूता इष्टिपशुसोमयागा भवंति । न ततः प्राक् । अग्निहोत्रहोमस्तु प्रागपि दर्शपूर्ण-

मासाभ्यां भवत्येव। यजते रेव निषेधात् ॥ अग्निहोत्रांतभूता नैमित्तिक्य इष्टयश्च भवंति ॥ etc.

fol. 18[a] महाया० श्रीप्रजापतिसुतया० देवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ सप्तमोध्यायः ॥

fol. 43[b] इति श्रीत्रिरग्निचित्संस्थादृस्थपतिमहायाज्ञिक - श्रीप्रजापतिसुत - याज्ञिक-श्रीदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ अष्टमोध्यायः ॥

fol. 70[a] इति या०। देवकृतायां सूत्रपद्धतौ नवमोध्यायः ॥

Ends — fol. 91[a]

अस्याग्निष्टोमस्य समृद्धये यथा संपन्नेन भोजनं पर्याप्तेनान्नेन सहस्रं ब्राह्मणनहं तर्पयामीति। ततो मांगल्यं। तदानीमेव पुनरुद्धृत्य स्वयमेवाग्निहोत्रहोमः प्रातर्होमस्तु स्वकाल एव। तत ऊर्द्धं संध्यातर्पणवैश्वदेवादि नित्यक्रिया नातःप्राक् ॥

॥ इति याज्ञिक श्री श्री श्री देवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धताग्निष्टोमः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥

यादृशं पुस्तके ..... यत्नेन परिपालयेत् ॥ छ ॥ श्रीः ॥ शुभं भवतु ॥ झ ॥ कल्याणमस्तु ॥ छ ॥ श्रीरस्तु ॥ छ ॥ श्रीः ॥ छ संवत् १६८५ वर्षे फागुण व ५ सो अद्येह श्रीवाराणसीवास्तव्य ..... पठनार्थं पुस्तकं लिखितं ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति (दर्शपौर्णमासपद्धति)

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati (Darśapaurṇamāsapaddhati)

No. 132

92
A1881–82

Size — 12⅛ in. by 4⅝ in.

Extent — 19 leaves; 12–13 lines to a page; 45–50 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and unform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains Adhyāyas 2 and 3.

Age — Śaka 1714

Author — Yājñikadeva

Begins — fol. 1b

श्रीगणपतये नमः ॥

अथ दर्शपौर्णमासयो पद्धतिर्लिख्यते ॥

कृताधानस्याधानानंतरं प्रथमपौर्णमास्यां मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं ॥ ततो मुख्यायामेव पौर्णमास्यां सद्योन्वारंभणीयेष्टिः ॥ तदनंतरं पौर्णमास्यारंभः etc.

fol. 11b इति श्रीअग्निचित्संम्राट्स्थपतित्रिंशतक्रतुकृन्महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतं याज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Ends — fol. 19a

ब्रह्मवरणानंतरं येन मार्गेण स्वासनं प्रत्यागतो भवति आहवनीयं पूर्वेण वाऽपरेण वा तेनैव मार्गेण प्रत्यागत्यथ नमः कृतायेति स्वाहाकारांतेन मंत्रेणाहनीये प्रादेशमात्रीं समिधमादधाति । अथवा स्थाल्याः सकृद्गृहीतेन जुव्हा अनेनैव मंत्रेण जुहोति ॥ अथवा अनेनैवाहवनीयमुपतिष्टते ॥ इति पौर्णमासेष्टिः समाप्ताः ॥ ८ ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्सम्राड्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवकृतानां कात्यायनसूत्रपद्धतौ तृतीयोध्यायः ॥ छ

रूपकालोनुनिर्वापो देवताश्रपणं हविः ॥
आदौ ये विधृताः पक्षाः स्त इमे सर्वदा मृताः ॥ १ ॥

स्वस्ति श्रीमन्नृपशालिवाहनशके १७१४ परिधावनाब्दे उदगयने ग्रीष्मऋतौ आषाढमासे वद्यपक्षे सप्तमी भौम्यवासरे शुभनक्षत्रे शुभयोगे शुभकर्णसुमुहूर्त्ते इदं पुस्तकं समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीयज्ञेश्वरार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति (दर्शपौर्णमासपद्धति)

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati (Darśapaurṇamāsapaddhati)

No. 133 528 / 1882–83

Size — 8¾ in. by 4$\frac{1}{16}$ in.

Extent — 40 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear legible and uniform; borders ruled in single black lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; edges of some

folios slightly worn out and moth-eaten; the Ms. contains Adhyāyas 2 and 3 of Kātyāyanasutrapaddhati.

The Ms. copied by one Gangādharadaivajña son of Nārāyaṇadaivajña.

Age — Śaka 1667

Author — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणपतये नमः ॥

अथ दर्शपौर्णमासयोः पद्धतिर्लिख्यते ॥

कृताधानस्याधानानंतरं प्रथमपौर्णमास्यां मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राधं ॥ ततो मुख्युदख्यायामेव पौर्णमास्यां सद्योन्वारंभणीयेष्टिः ॥ तदनंतरं पौर्णमास-स्यारंभः । etc.

fol. 23^a इति श्रीअग्निचित्संम्राट्स्थपतित्रिंशत्क्रतुक्रन्महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुत-याज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

Ends — fol. 39^b

अथवा स्थाल्याः सकृद्गृहीतेन जुव्हा अनेनैव मंत्रेण जुहोति ॥ अथवा अनेनैवाहवनीयमुपतिष्ठते ॥ इति पौर्णमासेष्टि समाप्ता ॥ ८ ॥ छ ॥ इति श्रीत्रि-रग्निचित्सम्राड्स्थपति-महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवकृतानां कात्यायन-सूत्रपद्धतौ तृतीयोध्यायः ॥ छ ॥

स्वस्ति श्रीमन्नृपशालिवाहनशके १६६७ क्रोधनाब्दे श्रावणमासे सुदि २ शुक्रे तदिनी श्रीमद्विराजनगरस्थनारायणदैवज्ञात्मजगंगाधरदैवज्ञेन लिखित-मिदं ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीयज्ञेश्वरार्पणोस्तु ॥ छ ॥ इदं पुस्तकं रामदैवज्ञैबालदीक्षित। ऽयाचिता यदत्तमस्ति ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति (पौर्णमासेष्टि)

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati (Paurṇamāseṣṭi)

No. 134

25(2)
1886-92

Size — 8⅓ in. by 4¾ in.

Extent — 24 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description— Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains the third Adhyāya only.

Age — Saṁvat 1868

Author — Yājñikadeva

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ।

अथाध्वर्युर्होतुरासनं ... दर्भास्तृतं गार्हपत्याहवनीययोरंतरालदेशस्य मध्यभागे वेदेः पश्चादथवा वेदिश्रोणिमुत्तरेण स्थापयित्वा...हि होतरिति होतुरामत्रणं करोति ॥ ततो होतर्याचम्यागते सति अध्वर्युः इध्मादेकां समिधमादाय होतारं प्रति अग्नये समिध्यमानायानुब्रूहीति ब्रवीति होता च ब्रह्मत्सामिधेनीरनुवक्ष्यामि इति ब्रह्माणं पृच्छति ॥ etc.

Ends — fol. 24^a

अथवा स्थाल्याः सकृद्गृहीतं जुह्वा अनेनैव मंत्रेण जुहोति ॥ अथवा अनेनैव आहवनीयमुपतिष्ठते ॥ ॥ अष्टमी कंडिका ॥ इति पौर्णमासेष्टिः ॥ संवत् १८६८ चैत्रकृष्ण ७ सौरौ दीक्षितसदाशंकरतनुजेन भद्रशंकरेणालेखि ॥ शिवमस्तु ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति निरूढपशुबन्धपद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati Nirūḍhapaśubandhapaddhati

No. 135

86
A/1881-82

Size — 11§ in. by 4§ in.

Extent — 22 leaves; 9 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; modern paper used for foll. 16–22; borders of these folios ruled in double red lines; the Ms. contains Kaṇḍikās 1–10.

Age — Not very old

Author — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ निरूढपशुबंधस्य पद्धतिर्लिख्यते ॥

स च इन्द्राग्निदेवतो वा सूर्यदेवतो वा प्रजापतिदेवतो वा प्रतिवर्षं वर्षास्वृतौ श्रावण्यादिचतुर्णां पर्वणां मध्ये अन्यतर(म)स्मिन् भवति ॥ अथवा दक्षिणायनदिने उत्तरायणदिने ॥ अस्मिन्पक्षे एकस्मिन्वर्षे पशुद्वयं भवति ॥ तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं । etc.

fol. 20^b अन्यत्प्रैषादिकमूह्यं । ऐंद्राग्नादीनामादिविकल्प इति केचित् । नेत्यपरे ॥
इति श्रीयाज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ निरूढपशुबंधः ॥

Ends — fol. 22^b

यत्पाकयज्ञेषु कथमपि न भवंतीति त एव विदुः ॥ जैमिनिमते सर्वाः शतरुद्रिया जुहोतयो पूर्वाऽएव भवंति न दर्शपूर्णमासधर्मकाः ॥ १० ॥ दशमी कंडिका ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्संभ्राट्स्थपतिमहायाज्ञिक - श्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिक-श्रीदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ षष्ठोध्यायः ॥ छ ॥ ग्रंथसंख्या ॥ ४०० ॥ शुभमस्तु ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथाग्निष्टोमस्य पद्धतिर्लिख्यते ॥ स्वकाले कृताधानस्य पूर्वं दर्शपूर्णमासाभ्यां यागः ॥ तदनंतरं विकृतभूता इष्टिपशुसोमयागा भवंति । न ततः प्राक् । अग्निहोत्रहोमस्तु प्रागपि दर्शपूर्णमासाभ्यां भवत्येव । यजतेरेव निषेधात् । अग्निहोत्रांगभूता नैमित्तिक्य इष्टयश्च भवंति सोमयागार्थं संभृतधान्यघृतदक्षिणादिसंभारस्य सोमयागविकीर्षया सोमयागसंनिधौ कृताधानस्य सोमया .....

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 136

87
A/1881–82

Size — 12¾ in. by 5⅝ in.

Extent — 220 leaves; 10–11 lines to a page; 35 letters to a line,

Description — Country paper; Devanāgarī characters with occasional पृष्ठमात्राs; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders

ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges of some folios slightly worn out; foll. 216–224 missing; incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Padmanābha

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो विघ्नराजाय ॥

विघ्नराजं नमस्कृत्य देवीं सरस्वतीं तथा ।
शिष्याणामुपकाराय लिख्यते श्रौतपद्धतिः ॥

कृताधानस्य प्रथमपौर्णमास्यां मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं ।
ततोन्वारंभणीया प्रतिपदि पुनःस्वरस्थानेतिलेपः ॥ etc.

Ends — fol. 229*b*

संवृगिति महाव्रतीये भक्षणं चात्वाले मार्जनं । शांतिकरणमुक्तं तत्रैव । ऋचं वाचमित्यध्यायः ॥

विद्वज्जनविनोदाय । कात्यायसूत्रमध्यतः
शिष्याणामुपकाराय लिखिता पद्धतिर्मया ॥

इति कात्यायनसूत्रपद्धति समाप्तः । ग्रंथ संख्या ६१५०

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 91*a*.

B – Descriptive Catalogues :– Bikaner Catalogue No. 311.

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 137

367
1883-84

Size — 11§ in. by 4§ in.

Extent — 305 leaves; 5 lines to a page; 32–38 letters to a line.

Description — Modern paper with water-marks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders of some folios ruled in double red lines and of some in two double red lines and the edges in double red lines; folios numbered in both margins; fol. 110*b* blank; complete; the Ms. contains commentary on the 25th Adhyāya of the Kātyāyanaśrautasūtra.

At the beginning of the Ms. we have an index (foll. 1–10) of the several topics dealt with in the Ms.

Age — Śaka 1757

Author — Devayājñika

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीभुलेश्वराभ्या नमः ॥

दर्शपौर्णमासादीनि सत्रांतानि कर्माण्युक्तानि ॥ अधुना तेष्वेव कर्मसु कर्मविनाशे प्रायश्चित्तान्यभिधीयंते ॥ कर्मविनाशश्चतुःप्रकारः । अकरणं न्यूनकरणं अतिरिक्तकरणमयथाकरणं च अथवा एक एव प्रकारः ॥ etc.

Ends — fol. 304^a

एक एव सौर्यः पशुः सर्वा वा दाशतयोरनुब्रूयाद्यावत्सूर्यो दृश्यते ॥ अस्मिन् पक्षे न सौर्यस्यालंभ इति ॥ चतुर्ईशी कंडिका ॥ १४ ॥ छ ॥ इति त्रिंशत्क्रतुकुन्महायाज्ञिक - श्रीप्रजापतिसूतेन सम्राट्स्थपति-महायाज्ञिकश्रीदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ पंचविंशतितमोध्यायः ॥ २५ ॥

शके १७५७ मन्मथनाम संवत्सरे माघमासे पंचम्यां तिथौ ॥ हस्ताक्षर रावजिमराळ-चांदवडकर वास्तव्य पुणे जुना कसबा श्रीगणपति सन्निध ॥ एवं पुस्तकं संपूर्णं शुभं भवतु ॥

हे पुस्तक सखाराम बाबाजी अक्षोत्रो वेवहारि ॥
कल्याणमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ छ० ॥

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 138

92
1884–86

Size — 8¾ in. by 5⅛ in

Extent — 64 leaves; 10–12 lines to a page; 25 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting of folios 1–31 careless but from fol. 32 onwards beautiful. clear. legible and uniform; borders of folios 32 to 64 ruled in double red lines; edges slightly worn out; fol. 4^a

blank; folios numbered in right-hand margins; some of the folios moth-eaten; the Ms. contains the 4th Adhyāya only.

Age — Saṁvat 1781

Author — Devayājñika, son of Prajāpati

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

पौर्णमासेष्टिरुक्ता ॥ अथ दर्शेष्टिरुच्यते ।

तत्र चतुर्दश्यां रात्रौ सायं प्रातर्दध्ना होमो नान्यथा ॥ अमावास्यायां पंचभूसंस्कारपूर्वकं पूर्वाह्ण एवाग्न्योद्धरणं । ततोग्न्याधानं । ततो मांसमैथुनसंकल्पः । वपनं वा । ततो वैश्वदेवः । ततोपराह्णे पिंडपितृयज्ञः । ततो दर्शश्राद्धं । etc.

Ends — fol. 64*a*

उन्मादे प्रसवे चर्त्तौ कुर्वीतानुज्ञया विना ।
सर्वदा यजमानो वा त्यजेत्तद्विमुखः शुचिरिति ।

तथा चापस्तंबः । प्रवसन्विराभिमुखो याजमानं जपति । प्रांचो विष्णुक्रमान् क्रामतीति ।

मंडनत्यागं तु सर्वथा कुर्यात्तथाप्यन्यतरस्तयोः ।
उभावप्यसमर्थौ चेत् नियुक्तः कश्चन्यत्येत् ॥

इति पंचदशी कंडिका ॥ १५ ॥

इति त्रिरग्निचित्सम्राडस्थपति - याज्ञिकप्रजापतिसुतयाज्ञिकश्रीदेवकृतकात्यायनपद्धतौ चतुर्थोध्यायः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु । संवत् १७८१ वर्षे कार्त्तिकमासे शुक्लपक्षे १३ सोमे समाप्तिमगमत् ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

कात्यायनश्रौतसूत्रपद्धति

Kātyāyanaśrautasūtrapaddhati

No. 139

93
1884–86

Size — 11⅛ in. by 4½ in.

Extent — 48 leaves; 12 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old and yellowish in appearance; handwriting small and closely written but clear and legible; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; edges worn out; Ms. extremely

moth-eaten; folios numbered in both margins; foll. 1–25 missing; the Ms. contains commentary on the 3rd and 4th Adhyāyas of the Kātyāyanasūtra.

Age — Samvat 1625

Author — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins abruptly — fol. 26^b

... मत्रे अयं विशेषः। ततः स्रुवेण सर्वाणि कपालान्याज्येनाभ्यनक्ति। उपधानक्रमेण तूष्णीं। etc.

fol. 26^a इति श्रीत्रिरग्निचित्सम्राट्स्थपतित्रिशकृतुकृन्महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ द्वितीयोध्यायः॥

Ends — fol. 73^b

तथा चापस्तंबः॥ ॥ प्रवसन्विहाराभि ... धो याजमानं जपति प्राचो विष्णुक्रमान् क्रामतीति॥ ॥ मंडनः।

त्यागं तु सर्वथा कुर्यात्तत्राप्यन्यतरस्तयोः
उभावप्यसमर्थौ चेन्नियुक्तः कश्चन त्यजेत्॥ १५॥

पंचदशी कंडिका च समाप्ता। ॥ इति त्रिरग्निचित्सम्राट्स्थपतित्रिशकृतुकृन्महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ चतुर्थोध्यायः समाप्तः॥ ॥ संवत् १६२५ वर्षे भाद्रपदवदि ८ रवौ उदीच्यज्ञातीयकेशवेन लेखितं श्री शुभमस्तुः॥ श्रीः॥ ग्रथसंख्या २२००॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 140

23
1886–92

Size — 9⅛ in. by 5¼ in.

Extent — 51 leaves; 11–15 lines to a page; 28–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; white chalk also used; edges worn out; foll. 3^a, 8^a, 13^a, 17^a blank; the Ms, contains the 4th Adhyāya only.

Age — Appears to be very old

Author — Yājñikadeva

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

ततोऽपराण्हे पिंडपितृयज्ञः । ततो दर्शश्राद्धं । तदुक्तं ।

पक्षांतं कर्म निर्वर्त्य वैश्वदेवं च साग्निकः ।
पिंडयज्ञं प्रकुर्वीत ततो चाहार्यकं बुध इति ।

पक्षांतं कर्माऽग्न्वाधानं ; अथ पिंडपितृयज्ञमुच्यते । etc.

Ends — fol. 26^b (51^b)

उन्मादे प्रसवे चर्त्तौ etc. up to चतुर्थोध्यायः as in No. 92/1884–86

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 141

24
1886–92

Size — 8¼ in. by 5 in.

Extent — 14 leaves; 12 lines to a page ; 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out and slightly moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains the first Adhyāya only.

Age — Saṁvat 1798

Author — Yājñikadeva, son of Mahādeva (?)

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य विघ्नहर्त्तारं गुरुंश्च श्रीपतीस्तथा ।
कात्यायनस्य सूत्रस्य पद्धतिः क्रियते मया ।

तत्राग्न्याधेयादिसर्वकर्मसु ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यानां अधीतवेदानां वेदार्थ-ज्ञानवतां [अंगहीनाश्रोत्रियषंढशूद्रवर्जितानां पत्नीसहितानामधिकारो भवति । etc.

Ends — fol. 14^b

रुद्रदेवतं रक्षोदेवतमसुरदेवतं अभिचरणिकं पितृदेवत्यं च मंत्रमुक्त्वा एतद्देवत्यमंत्रकं कर्म च कृत्वाऽऽत्मानमालभ्यापां स्पर्शनं हस्तेन कुर्यात् ॥ दशमी कंडिका ॥

इति श्रीयाज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ आदिमोऽध्यायः समाप्तः ॥ ॥ श्री ॥ छ ॥

संवत् १७९८ वरषे पौषमासे शुक्लपक्षे दशम्यां तिथौ सोमवासरे ऽद्येह श्रीसूर्यपुरवास्तव्य - आभ्यंतरनागरज्ञातीय - ईश्वरजीदीक्षितेन लिषितं ॥ शिवमस्तु ॥ श्रीयज्ञपुरुषः प्रीयतां ॥ श्रीरस्तु ॥ ॥ ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 142

25(1)
1886–92

Size — 8¼ in. by 4¾ in.

Extent — 30 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; the Ms. is divided into two parts. The first part contains the commentary on the 2nd Adhyāya of the Kātyāyanasūtra and the second contains the commentary on the 3rd Adhyāya; separate pagination for each.

Age — Saṁvat 1868

Author — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ दर्शपौर्णमासयोः पद्धतिर्लिख्यते ॥

कृताधानस्याधानानंतरं ॥ प्रथमपौर्णमास्यां मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं ॥ ततो मुख्यायामेव पौर्णमास्यां सद्योन्वारंभणीयेष्टिः तदनंतरं पौर्णमासस्यारंभः ॥ etc.

Ends — fol. 30^{a}

ततोऽध्वर्युं पाहि मामिति स्वात्मानं हृदये आलभते ॥ तत उदकोपस्पर्शनं ॥ अस्मिन्काले वा यजमानस्य व्रतग्रहणं ॥

इति श्रीत्रिरग्नि चत्संग्रांदस्थपति-त्रिशत्कतुकृन्महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ द्वितीयोऽध्यायः ॥ संवत् १८६८ प्रथमवैशाख-

शुक्ल ५ गुरौ दीक्षितसदाशंकरात्मज-भद्रशंकरेणालेखि ॥ त्रिपाठी-हरीनारायण-सुत-गिरिजाशंकरपठनार्थं

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 143

26
1886–92

Size — $8\frac{1}{3}$ in. by $4\frac{13}{16}$ in.

Extent — 96 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in the right-hand margins only; fol. 66^b blank; edges slightly worn out; moth-eaten; the Ms. contains the 5th Adhyāya only.

Age — Saṁvat 1869.

Author — Yājñikadeva, son of Prajāpati.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यानां पद्धतिर्लिख्यते ॥

तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकं आभ्युदयिकं श्राद्धं ॥ तेषामारंभः फाल्गुन्यां पौर्णमास्यां वा ॥ शाखांतराच्चैत्र्यां वैशाख्यां वा ॥ तत्र पौर्णमास्यां इच्छयान्वारंभणीया ॥ etc.

fol. 12^a इति श्रीयाज्ञिकश्रीदेवकृतपद्धतौ वैश्वदेवपर्व समाप्तं ॥

fol. 39^b इति याज्ञिकश्रीदेवकृतौ कात्यायनकपद्धतौ वरुणप्रघासाः समाप्ताः ॥

fol. 72^a इति त्रिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवकृतौ कात्यायनसूत्रपद्धतौ ऐष्टिकानि प्रतिपर्व चातुर्मास्यानि समाप्तानि । छ ॥

Ends — fol. 95^b

आज्यभागानंतरं अग्निः सोमो वरुणो मित्र इंद्रो बृहस्पतिः सविता पूषा सरस्वती त्वष्टा । उपांशु । हविरजुषंतावीवृधंत महो ज्यायोक्रत देवा आज्यप इत्यादि ॥ छ ॥ त्रयोदशी कंडिका ॥

इति त्रिरग्निचित्संग्रहस्थपति-महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुत-याज्ञिकदेव-कृतायां कात्यायनपद्धतौ पंचमोध्यायः समाप्तः ॥ ॥ संवत् १८६९ वर्षे ज्येष्ठ-सित दशम्यां भूमिजे लिखितं सूर्यपुरे ईनजातटे वृद्धनगरस्थनागरज्ञातीय-दीक्षितसदाशंकरतनुजेन भद्रशंकरेण ॥ शिवो जयतु ॥

॥ श्लोकसंख्या १२७८ ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 144

64
1887–91

Size — $9\frac{1}{4}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 16 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out and moth-eaten; folios stuck together; the Ms. contains the commentary on the 10th Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Devayājñika.

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाऽत्यग्निष्टोमो लिख्यते ॥ तत्र हिरण्यशतगवदक्षिणेन वासोश्वदक्षिणेन चतुष्टोमेन रथंतरपृष्ठेनाऽत्यग्निष्टोमसंस्थेन ज्योतिष्टोमेनाहं यक्ष्य etc.

Ends — fol. 16[a]

तत्र प्रतिपर्यायारंभे सर्पणं ॥ ततः सर्पणं ॥ संधिस्तोत्रं । तत आश्विन-शस्त्रं । सोमस्य परिशेषांगं । सूर्योदयानंतरं चतुर्थो रात्रिपर्यायः ॥ तत्र च प्रतिस्तोत्रं सर्पणं ॥ अन्यत्सर्वं रात्रिपर्यायवत् । इदमश्विभ्यामिदमग्नय इति त्यागौ । ततोऽनुयाजादि । इत्यक्षोर्यामः ।

इति य ज्ञिकदेवकृतसूत्रपद्धतौ दशमोध्यायः ॥ अथ सोमे ब्रह्मत्वमुच्यते ॥

अथ सर्वपृष्टाक्षोर्यामः ॥ तत्र सर्वस्तोमो नाम यस्मिन् कृतौ त्रिवृदादयस्त्रय-स्त्रिंशत्पर्यंताः षडहस्तोत्रिया भवंति स सर्वस्तोमेत्युच्यते । तथा च त्रिवृत्पंच-

दशसप्तदशैकविंशत्रिणवत्रयस्त्रिंशस्तोमाः ॥ सर्वपृष्ठशब्देन रथंतरादीनि रैवतपर्यंतानि षट् सामानि यस्मिन्भवंति स सर्वपृष्ठ इत्युच्यते ॥ तथा च रथंतरबृहत्वैरूपशाकररैवतेति षट् पृष्ठाः ॥

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 145

12
1895–98

Size — 8¼ in. by 5¾ in

Extent — 585 leaves; 12–14 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting somewhat careless and not uniform but clear and legible; borders of some folios carelessly ruled in double black lines and of some folios in double red lines; edges worn out and moth-eaten; the Ms. contains Adhyāyas 1–4, 5, 7, 11, 13, 14, 15, 16–18. 20, 21, 22, 23 and 24 and folios numbered as 1–85, 1–65, 1–28, 1–24, 1–44, 1–22, 2–22, 1–91, 1–43, 1–25, 1–54, 1–19, 1–64; foll. 33, 34 of 3rd Adhyāya and fol. 1 of the 15th Adhyāya missing while foll. 15 and 16 of 22nd Adhyāya are repeated; incomplete.

Age — Saṁvat 1782, 1788. At the end of the 5th colophon, the date of the Ms. is given as Saṁvat 1752 but at the end of the Ms. the date is given as Saṁvat 1788.

Author — Yājñikadeva

Begins — fol. 1^b

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य विघ्नहर्त्तारं गुरुंश्च श्रीपतिं तथा ।
कात्यायनस्य सूत्रस्य पद्धतिः क्रियते मया ॥ १ ॥

तत्राऽग्याधेयादिसर्वकर्मसु ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यानामधीतवेदानां वेदार्थज्ञानवतां अंगहीनाश्रोत्रियषंढशूद्रवर्जितानां पत्नीसहितानामधिकारो भवति ॥ etc.

fol. 13^b दशमी कंडिका ।' इति श्रीत्रिरग्निचित्संग्राटस्थपतिमहायाज्ञिकप्रजापति सुत्याग्निकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 65^b (150^b) इति याज्ञिकदेवकृतसूत्रपद्धतौ पंचमोध्यायः ॥ ५ ॥ संवत् १७८२ शाके १६४७ प्रवर्त्तमाने उत्तरायने भानौ वसंतऋतौ चैत्रमासे शुक्लपक्षे ११ शनिवासरे लिखितं जोशी-लालतीत्रवाडी मेवाडा ॥ आ पुस्तक दीक्षितजीश्रीरविनंदनजी नु छै ॥ शुभमस्तु ॥ लेखकपाठकयोः ॥

Ends — fol. 64^a

एवं विधेः पंचभिरहोभिः प्रतिमासं षडवारमभ्यस्तैकरुद्रशन्षण्मासान्पूरयेत् । अस्यत्रस्य नारायणपुरुषसत्रमित्येव संज्ञा ॥ इति सत्राणि समाप्तानि ॥ ७ ॥ सप्तमी कंडिका ॥ इति श्रीसंग्राटस्थापतित्रिरग्निचित्त्रिंशत्क्रतुकृन्महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ चतुर्विंशोध्यायः समाप्तः ॥ संवत् १७८८ वर्षे फाल्गुणवदि १ बुधे श्रीमुथुरांमंडलश्रीभूतेश्वरक्षेत्रे लिखितं ॥ दीक्षश्री ५ रविनंदनकस्य पुस्तिका पुत्रपौत्रादिपठनार्थं ॥ लि । वो । प्रागजी सोरठी ॥

Reference — See No. 68(1)/1887-91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-पद्धति

Kātyāyanaśrautasūtra-paddhati

No. 146

13
1895-98

Size — 8$\frac{3}{4}$ in. by 6$\frac{1}{16}$ in.

Extent — 109 leaves; 12 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; the Ms. contains Adhyāyas 8 and 9 and a chapter called 'Agniṣṭoma'.

A commentary on Kātyāyanasūtra.

Age — Appears to be old

Author — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins — fol. 1^b

ॐम् ॥ अथातिष्येष्टिः ।:

॥ तत्र वैष्णवो नवकपालः पुरोडाशो भवति ॥

अत्रातित्वरया पदार्थाः कार्यं चतुरासनं ॥ ब्रह्मोपवेशनं ॥ प्रणीताप्रणयनं ॥ आवाहनीयस्यैव परिस्तरणं । etc.

fol. 41^b इति श्रीरश्मिचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिक - श्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ अष्टमोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 80^b इति याज्ञिकदेवकृतायां सूत्रपद्धतौ नवमोध्यायः ।

Ends — fol. 109^a

तदानीसेवपूनरुद्धृत्य स्वयमेवाग्निहोत्रहोमः । प्रातर्होमस्तुस्वकाल एव ॥ अनऊर्द्धं सधातर्पण वैश्वदेवादि नित्यक्रिनोतः प्राक् ॥ श्री ॥ इति त्रिरश्मिचिमहायाज्ञिकश्रीप्रापतिसतयाज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतावग्निष्टोमः समाप्तः ॥ ।' शुभं भवतु ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 147

137
1880–81

Size — 11¼ in. by 5 in.

Extent — 52 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; extremely moth-eaten; folios numbered from 939–990 in the right-hand margins and from 1–52 in the left; the Ms. contains text and commentary on the 12th Adhyāya of the Kātyāyanaśrautasūtra.

Age — Samvat 1651

Author of Text — Kātyāyana

,, ,, Comm. — Devayājñika

Begins (Text) — fol. 1^b (993^b)

ज्योतिष्टोमधर्मा एकाहद्वादशयोस्तद्गुणदर्शनात् । etc

Begins (Comm.) — fol. 1^b (939^b)

॥ ॐ नमः सरस्वत्यै । नमो गजवदनाय ॥

॥ ज्योतिष्टोम उक्तः। इदानीं श्रुतिमंत्रपाठक्रमप्राप्तो द्वादशाहोभिधीयते। तत्र श्रुतिपाठक्रमः। सर्वे ह वै देवा अग्ने सदृशा भासुरित्यत्र ब्राह्मणेतिग्राह्यविधानं द्वादशाहे तान्वै पृष्ठ्ये षडहे गृह्णीयादिति। तथा ज्योतिष्टोममंत्रानंतरं अग्ने पवस्व स्वपा इत्यादयोतिग्राह्यमंत्राः। तत्र तावद्धर्मातिदेशार्थमाह ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 989*a*

कालो वचनात् etc.

Ends (Comm.) — fol. 989*b*

य आहिताग्नयो भवंत्यथ येनाहिताग्नयो गृहपतिमेव त उपासते सकाममेव पृष्टशमनीयेन यजते कामं न यजते यदि तु यज्ञेनैत एवास्यासत्रेण ऋत्विजः स्युरित्यारण्यके ॥ ९ ॥ छ ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्सम्राट्सपतिमहायाज्ञिकश्रीश्रीप्रजापतिसुतेन द्विरग्निचित्सम्राट्सपतिमहायाज्ञिकश्रीश्रीदेवेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने द्वादशोध्यायः। छ ॥

स्वस्ति श्रीमत्संवत् १६५१ वर्षे कार्त्तिकमासे शुक्लपक्षे ४ चतुर्थ्यां तिथौ सोमवासरेऽद्येह श्रीमत्स्तंभतीर्थे वास्तव्य श्रीगौडज्ञातिभूषणद्विरग्निचित्समाटस्थपतिमहायाज्ञिकदीक्षितश्रीश्रीनृसिंह - तत्सुतद्विरग्निचित्समाटस्थपतिमहायाज्ञिकदीक्षितश्रीश्रीजयदेवस्य स्वयमेवावलोकनाय चान्ये जी विद्वज्जनानामुपकाराय लिखापितोयं द्वादशोऽध्यायः ॥ छ ॥ श्रीः ॥

अपरं पुस्तकं वीक्ष्य शोधनीयं सदा बुधैः।
हीनाधिकैः स्वरैर्वर्णैरस्माकं दूषणं न हि ॥ छ ॥
यादृशमिति न्यायान्न मे दोषः ॥ छ ॥ छ ॥

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य (कातीयसूत्रभाष्य)

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya (Kātīyasūtrabhāṣya)

No. 148

68
A/1881–82

Size — 12⅝ in. by 5 in.

Extent — 314 leaves; 9 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for correc-

tions; folios numbered in both margins; the Ms. contains the text and the commentary. It contains the पूर्वार्द्ध or Adhyāyas 1–11.

Age — Saṁvat 1837

Author of Text — Kātyāyana
,, ,, Comm. — Karkopādhyāya

Begins (Text) — fol. 1^b

अथातोधिकारः etc.

Begins (Comm.)— fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

त्रयीसुसंवित्तिविवेकनिर्म्मलाः समग्रनिःश्रेयससिद्धिहेतवः ॥
समस्तशास्त्रार्थसुतत्वबोधका जयन्ति कात्यायनपादपांसवः ॥ १ ॥

अथातोधिकारः ॥ व्याख्यास्यत इति सूत्रशेषः ॥ शास्त्रप्रयोजनं संबंधाभिधानं दर्शपूर्णमासादौ कृतं इदानीं पदार्थमात्रव्याख्यानं क्रियते ॥ etc.

fol. 44^b इति उपाध्यायकर्ककृतौ कात्यायनसूत्रविवरणे परिभाषा समाप्ता ॥ १ ॥

Ends (Text) — fol. 31^a

स्वꣳ मितरे स्वꣳ मितरे

Ends (Comm.) — fol. 313^b

विसꣳ स्थितसंचरः प्रशास्तृधिष्ण्यं वोतरेणावमाने ॥ विसꣳ स्थितसंचरः । अपरिसमाप्तसवनसंचरः अपवमाने प्रशास्त्रधिष्ण्यवोतरेणेति । वा दक्षिणेन ॥ पवमानार्थं तु समाप्तेव सवने दक्षिणेनैवति ॥ स्वꣳ स्वमितरे इतरे पुरुषा यथास्वं धिष्ण्यानेवमेवागंच्छंति ॥ उपाध्यायकर्ककृतौ कातीयसूत्रभाष्ये ज्योतिष्टोमः ॥ समाप्तः एकादशोध्यायः ॥ समाप्तः पूर्वार्द्धं समाप्तमिति ॥ श्रीरस्तु ॥ शिवमस्तु सर्वजगतः ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ संवत् १८३७ अगहनसूकलपक्षे ६ बुधवासरे ॥ श्रीमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

Reference — See No. 370/1883–84.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 149

69
A/1881–82

Size — 10⅞ in. by 4½ in.

Extent — 186 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; moth-eaten; folios numbered in the right-hand margins only; fol. 101 missing; the Ms. contains both text and commentary. It contains Adhyāyas 12–26.

Age — Saṁvat 1669

Author of Text — Kātyāyana
„ „ Comm. — Karkopādhyāya

Begins (Text) — fol. 1[b]

ज्योतिष्टोमधर्मा एकाहद्वादशाहयो etc.

Begins — (Comm.) fol. 1[b]

॥ ॐ नमो यजुर्वेदाय ॥

इदानीं श्रुतिमंत्रावसरप्राप्तौ द्वादशाहोनुविधीयते ॥ तत्र श्रुतिपाठः ॥ सर्वे ह वै देवा अग्रे सदृशा आसुरित्यतिग्राह्यग्रहविधानं द्वादशाहे ॥ तान् वै पृष्टे षडहे गृण्हीयात् । पूर्वे ह्यह इत्येवमादिः । etc.

fol. 13[b] कर्कोपाध्यायकृते कात्यायनभाष्ये द्वादशाहः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 19[b] उपाध्यायकर्ककृतौ कात्यायनभाष्ये गवामायनः समाप्तः । छ ॥

Ends (Text) — fol. 187[a]

स्वाध्यायदर्शनात् ।

Ends (Comm.) — fol. 187[a]

एतच्च द्वारविधानोत्तरकालं पूर्वम् । पूर्वमासंद्यां करोतित्यतः प्रागत्यं । समाप्ते हि प्रवर्ग्ये पुनः क्रियते तत्र क्रियमाणमुत्तरार्थं भवति ॥ स्वाध्यायदर्शनादिति ॥

इति कात्यायनसूत्रभाष्ये उपाध्यायकर्ककृतौ षड्विंशतिमोध्यायः ॥ शुभमस्तु ॥ संवत् १६६७ वर्षे श्रावणशुदि १३ सोमे लखितं ॥ कर्कभाष्य समाप्तः ॥ ॥ श्रीः ॥

Reference — See No. 378/1883–84.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 150

503(1)
1882-83

Size — 11§ in. by 4½ in.

Extent — 37 leaves; 9 lines to a page· 40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; fol. 42 blank; foll. 3–7 missing; the Ms. is divided into two parts, the first part contains the text and the commentary on the 1st Adhyāya of Kātyāyanasūtra and the second contains text and commentary on the third and fourth Adhyāysa; separate pagination for each part.

Age — Śaka 1717

Author of Text — Kātyāyana

„ „ Comm. — Not mentioned

Begins (Text) — fol. 1^b

अथातोधिकारः। फलयुक्तानि कर्माणि etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः॰ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥
श्रीकुलदेवताभ्यो नमः॥

प्रणतसुरासुरभासुरकिरीटकोटिप्रभृष्टचरणाय॥
गजवदनाय नमस्ते सिद्धेः सदनाय विघ्नकदनाय॥ १॥.....

भाष्याणि सम्यगालोच्य विचार्य च पुन॰ पुनः॥
क्रियते बालबोधार्थं सूत्रभाष्यमतिस्फुटं॥ ५॥ etc.

Ends (Text) fol. 41^b

रौद्रराक्षसमासुरमाभिचरणिकं मंत्रमुक्त्वा पित्र्यमात्मानं चालभ्योपस्पृशेदप उपस्पृशेदप

Ends (Comm.) — fol. 41^b

रौद्रादिकं मंत्रमुक्त्वा पठित्वा पितृदैवत्यं मंत्रमुक्त्वा चकाराद्रौद्रदैवत्यमंत्रकं कर्म कृत्वा आत्मानं चालभ्याप उदकानि उपस्पृशेदालभेत क्वचित्पात्रे

स्थितपो हस्तेन स्पृशतीत्यर्थः। द्विरभ्यासोध्यायपरिसमाप्तिसूचनार्थः ॥ १० ॥ इति कात्यायनसूत्रभाष्ये प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

शके १७१७ राक्षसनाम संवत्सरे आषाढत्रय ४ चतुर्थी रविवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं समाप्तिकृतं ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥

सधूमश्च विधूमश्च सगर्भश्चाप्यगर्भकः ॥
सलक्षश्चाप्यलक्षश्च प्राणायामस्तु षड्विधः ॥
सधूमः श्वाससंयुक्तो विधूमः श्वासवर्जितः ॥
सगर्भो जपसंयुक्तो ह्यगर्भो ध्यानमात्रकः ॥ ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 151

503(2)
1882–83

Size — 11⅝ in by 4⅛ in.

Extent — 61 leaves; 9 lines to a page; 44 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains the text and commentary on the third and fourth Adhyāyas of Kātyāyanasūtra.

Age — Śaka 1717

Author of Text — Kātyāyana

,, ,, Comm. — Not mentioned

Begins (Text) — fol. 1[a]

होतरिति चैके etc.

Begins (Comm.) — fol. 1[a]

..... रं प्रत्याह। ब्रवीति ॥ ॥ होतरिति चैके ॥ एके शाखिनोऽग्नये समिध्यमानाय होतरनुब्रूहीत्येवंविधं प्रैष कुर्वंति ॥ प्रथमस्थानेन प्राक् स्विष्टकृतः ॥ स्विष्टकृतः प्राक् सर्वे मंत्राः प्रथमस्थानेन प्रयोक्तव्याः। etc.

fol. 18[b] इत्यतिकात्यायनसूत्रभाष्ये तृतीयोध्यायः ॥

Ends (Text) — fol. 61[b]

उपवसथे नियम उपवसथे नियमः।

Ends (Comm.) — fol. 61^b

अतश्च सूतकेपि तत्कालमेव स्नात्वा स्वयमेव होमः कार्यः । नियमसामर्थ्यात् ॥ श्रौते कर्मणि तत्कालं स्नातः शुद्धिमवाप्नुयादिति वचनाच्च ॥ द्विरभ्यासोध्यायपरिसमाप्तिसूचनार्थः ॥

इतिकात्यायनसूत्रभाष्ये चतुर्थोध्यायः समाप्तः ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 152

506
1882-83

Size — 11¼ in by 4½ in.

Extent — 50 leaves; 8 lines to a page; 50 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgari Characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; red pigment used for marking the portion; the Ms. contains both text and commentary on the 3rd Adhyāya; incomplete.

Age — Modern

Author of Text — Kātyāyana

,, ,, Comm. — Yājñikadeva

Begins (Text) — fol. 1^b

॥ श्रीव्यंकटेशाय नमः ॥

होतृषदनं कृत्वापरेण वेदिꣳ श्रोणिं वोत्तरेणेध्मात्समिधमादायाग्नये समिध्यमानायानुब्रूहीत्याह । etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^b

अध्वर्युर्वेदिमपरेण वेदेः पश्चाद्गार्हपत्याहवनीययोरंतराले होतृषदनं कृत्वा होतुरूपवेशनार्थं वरणादिवृक्षजं शुष्ककशैरास्तीर्यमासनं स्थापयित्वा अथवा वेदिश्रोणिमंतरेण होतृषदनं स्थापयित्वा तत एवाह होतरित्येवं etc.

Ends (Text) — fol. 50^b

आहवनीयमुपतिष्ठते तूष्णीं ।

Ends (Comm.) — fol. 50*b*

आहवनीयोपस्थाव्रतादीनिति चेत् इति ज्ञापकात्। प्रयोजनं विष्णुक्रमा न क्रियंते सवविध तत्राहवनीयोपस्थानांतं कर्म निवर्तते । न क्रमणमात्रं । यत्र च विधीयते विष्णु .....

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 153

508
1882–83

Size — 13 in. by 5 in.

Extent — 26 leaves; 11 lines to a page; 52 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; the Ms. begins abruptly on fol. 51 and ends abruptly on fol. 77; fol. 54 missing; edges worn out; incomplete.

The Ms. contains text and commentary on the 4th Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra.

Age — Appears to be old

Author of Text — Kātyāyana

„ „ Comm. — Not mentioned

Begins (Text) — fol. 51*a*

वैणवो ग्रोष्मेः etc.

Begins (Comm.) — abruptly fol. 51*a*

..... सोम्यः सोमदेवस्येति भवति चहः ॥ तेनाग्रयणयागः कार्यः ॥
अन्नपाकनिमित्तेन ऋतुकाद्यपेक्षते ॥
पूर्वमुक्तमिहाप्येतदन्नपाकनिमित्ततः ॥ etc.

Ends (Sext) — fol. 77*b*

वर्षासु । मध्ये दिने वा ।

Ends abruptly — fol. 77*b*

पुनर्वस्वोरावेयम् ॥ पुनर्वस्वो पुनरादेयमादधीतेति वचनात् ॥
सामान्यात्पुनरावेयं श्रुत्या संबध्यते यतः ॥
ततः सर्वेषु पक्षेषु पुनर्वस्वोरिदं मतं ॥

वर्षासु ॥ ॥ क्रतुनियमोयं ॥ ॥ मध्ये दिने वा ॥ वर्षाभिर्विकल्पोयं वर्षास्वाधानं विधायमध्यदिनस्यापि तत्वं संपाद्य .....

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 154

368
1883-84

Size — 11⅞ in. by 4⅞ in.

Extent — 65 leaves; 11 lines to a page; 50-55 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and closely written but clear and legible; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; the Ms. contains commentary on the 5th Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra.

Age — Saṁvat 1752

Author — Devayājñika

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

आचार्येण श्रुतिमंत्रपाठक्रमेण पौर्णमासादीन्यग्निहोत्रांतानि कर्माण्युक्तानि। इदानीं श्रुतिमंत्रपाठक्रमेणैव चातुर्मास्यानि वक्तुं तेषामारंभकालमाह ॥ ॥ चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुन्यां ॥ चातुर्मास्यशब्देन वक्ष्यमाणानि वैश्वदेववरुणप्रघाससाकमेधशुनासीरीयसंज्ञानि चत्वारि पर्वाण्यभिधीयंते। etc.

Ends — fol. 65[b]

स्मृतिष्वियमिष्टिश्चांद्रायणप्रत्याम्नायत्वेनापि श्रूयते। तदापि यजनीयेहनि श्राद्धान्वारंभणीयापूर्विकानुष्ठेया ॥ १३ ॥

इति श्रीत्रिहग्निचित्संम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकश्रीदेवेन कृते कातीयसूत्रव्याख्याने पंचमोध्यायः ॥ संवत् १७५२ भाद्र. सु

पुण्यग्रामनिवासनंतविदुषो भाष्यं सुभाष्यं महत्
श्रीमद्देवकृतं सुधारसरसं श्राव्यं परं याज्ञिकैः ॥
नानासूत्रकथं कथाश्रुतियुतं सूत्रार्थयुक्तं सदा
द्रष्टव्यं सुधिया सभासु सुधियां यद्गौरवं शृण्वतां ॥ १ ॥

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 155

22
1886–92

Size — $10\frac{13}{16}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 84 leaves; 12–13 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and closely written but clear and legible; edges worn out; folios numbered in right-hand margins fol. 7^b blank; incomplete.

The Ms. contains commentary on the 25th Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra.

Age — Aypears to be old

Author — Yājñikadeva

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय ॥

दर्शपूर्णमासादीनि सत्रांतानि कर्माण्युक्तानि । as in No. 367/1883–84.

Ends abruptly — fol. 84^a

तदुक्तं सूत्रांतरे । अथ चेदनेको ग्रावा विशीर्येत पूर्वस्मिन्वाभिषावेऽपि वोभयोरुभयोर्वा सर्पणयोः प्रतिहर्त्ता विछिद्येत यूपैकादशिन्यां वाऽनेको यूपो विरोहे

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 156

66(2)
1887–91

Size — $11\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{7}{8}$ in.

Extent — 40 leaves; 11 lines to a page; 50 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting beautiful, clear and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; complete.

The Ms. contains commentary on the third Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra.

Age — Appears to be old

Author — Devadattayājñika, son of Prajāpati

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

होतृषदं कृत्वापरेण वेदि ५ श्रोणिं वोत्तरेणेध्मा समिधमादायाग्नये समिध्यमानायानुब्रूहीत्याह । अध्वर्युर्वेदिमपरेण वेदेः पश्चाद्गार्हपत्याहवनीययोरंतराले होतृषदनं कृत्वा होतुरुपवेशनार्थं वरणादिवृक्षजं शुष्ककुशैरास्तीर्णमासनं स्थापयित्वा अथवा वेदिश्रोणिमुत्तरेण होतृषदनं स्थापयित्वा तत एव हि होतरित्येवं होतारमामंत्र्य होतरि तत्रागते सतीध्मादेकां समिधमादाय हस्ते गृहीत्वाग्नये समिध्यमानायानुब्रुहीत्येवं होतारं प्रत्याह etc.

Ends — fol. 40*b*

ननु तर्हि तनूहविषामेव सर्वेष्टिप्रकृतित्वं कृत्वा तान्येव पूर्वं कस्मान्नोपदिष्टानि । सत्यं । किंतु तेष्वितिकर्त्तव्यतावैकृत्यदर्शनात्सर्वप्रकृतित्वं न संभवति । तस्मात्पौर्णमासयाग एव पूर्वमुपदिष्टः ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्संस्थापतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकश्रीदेवदत्तकृते कात्यायनभाष्ये तृतीयोध्यायः ॥ ॥ समाप्तः ॥ ॥ शुभमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 157

60
1887–91

Size — 11½ in by 5⅛ in.

Extent — 72 leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; edges on the right extremely worn out; foll. 108–111 missing; the Ms. begins and ends abruptly on foll. 50^a and 126^b respectively; it contains a commentary on the Kātyāyana-śrautasūtra; incomplete.

Age — Appears to be fairly old

Author — Karkopādhyāya

Begins abruptly — fol. 50^a

... प्रपेति। पत्रवासस्तत्रैवावहरणं न प्राग्वसतेः। एवं ह्याह। सपदि पुरा वसत्यै विमुंचेताडनस्येवाऽग्नि ... दिति। वसत्यां तु उत्तरतोग्नीनवतायं समिदाधानं प्रपेति॥ etc.

fol. 65^a इति उपाध्यायकर्ककृतौ कात्यायनसूत्रभाष्येग्नौ द्वितीयोध्यायः समाप्तः॥ छ॥

fol. 84^a इति उपाध्यायकर्ककृतौ कात्यायनयज्ञसूत्रभाष्ये सौत्रामणी समाप्ता॥ १९॥

fol. 116^a इति उपाध्यायकर्ककृतौ कात्यायनविवरण एकाहाः समाप्ताः॥ छ॥ २२॥

Ends – fol. 126^b

कुंडपायिनाम ... नं पौर्णमासीदीक्षां कुंडपायिनामयनमिति सत्रस्य संज्ञा। तस्य पौर्णमास्यां दीक्षा भवति॥ छ॥ च ... र्श्यां वा परपक्षस्येति॥ विकल्पः। छ॥ मासं दीक्षाः॥ तस्य भवंति॥ छ॥ सोममुपनह्य सुत्यास्त्वा ... समग्निहोत्रं जुह्वति। सोमोपनहनं कृत्वा यानि सुत्यास्थानानि तेष्वग्निहोत्र-होमः॥.....

Reference — See No. 370/1883–84.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 158

65
1887–91

Size — $9\frac{9}{16}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 32 leaves; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; the Ms. contains both text and commentary; contains the 5th Adhyāya only.

Age — Appears to be old

Author of (Text) — Kātyāyana

,, (Comm.) — Karkopādhyāya

Begins (Text) — fol. 1^b

चातुर्मासप्रयोगः फाल्गुन्यां etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अग्निहोत्रांतानि कर्माण्यनुविहितानि । इदानीं श्रुतिमंत्रपाठक्रमेण चातुर्मास्यानामनुविधानं क्रियते । श्रुतिक्रमः । प्रजापतिर्ह वा इदमग्र एक एवास इति मंत्रक्रमः ॥ प्रघासिनो ह्वामह इति च । तत्रेदमाद्यं सूत्रं । चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुन्यामिति ।

Ends (Text) — fol. 32^a

दश दक्षिणा सहस्रं वा ।

Ends (Comm.) — fol. 32^b

हुत्वा स्थाल्याः स्रुवेणोपजुहोत्यग्निरन्नादोन्नपतिरित्येवमादिभिर्मंत्रैः प्रतिमंत्रं । प्रद्धो अन्न इमो अन्न इति विराजौ संयाज्ये । संयाज्याशब्देन च स्विष्टकृद्यागस्य याज्यानुवाक्येभिधीयते ॥ सहस्र व्रत्यो वा । नू नो रास्व सहस्रवदित्येवमादि ॥ दश दक्षिणा सहस्रं वा ॥ सहस्रं वेति विकल्पः ॥

इति कात्यायनसूत्रे कर्कोपाध्यायविरचिते पंचमोध्यायः समाप्त ॥ ॥ चातुर्मास्यानि समाप्तानि ॥ ॥ श्रीशुभमस्तु । ॥ श्रीकल्याणमस्तुः ॥

Reference — See No. 370/1883–84.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 159

66(i)
1887–91

Size — 11⅜ in. by 4⅞ in.

...19

Extent — 63 leaves; 11 lines to a page; 50 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting beautiful, clear and unform; borders ruled in two double black lines; red pigment used to mark the beginnings of the sūtras; (pratika); yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. contains the commentary on the 2nd Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra.

The Ms. is divided into two parts. The first contains the 2nd Adhyāya while the second contains the third Adhyāya; separate pagination for each.

Age — Appears to be old

Author — Devadatta Yājñika

Begins (Text) — fol. 1^b

॥ पूर्वां पौर्णमासीमुत्तरां वोपवसेदिति ।

Begins (Comm.) — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ।

। उक्ता परिभाषा ॥ इदानीं श्रुतिक्रमं मंत्रक्रमं चानुसरन्नाचार्यः प्रथमं पौर्णमासेष्टिमुपदिदिक्षुस्तस्या उपक्रमकालमाह ॥

द्वे पौर्णमास्यौ । पूर्वा उत्तरा च । तत्र पंचदशी पूर्वा प्रतिपदुत्तरा । कुतः एवाह संवत्सरस्य प्रथमा रात्रिर्यत्फाल्गुनी पौर्णमासी योत्तरैवोत्तमा या पूर्वेति श्रवणात् । तत्र पंचदशी मुख्या । प्रतिपद्गौणी कुतः । अनेकशक्तिकल्पनादिदोषप्रसङ्गादुभयोर्मुख्यार्थत्वानुपपत्तेः । उपवसेदित्यनेनात्रानशनं न विधीयते कुतः । etc.

Ends (Text) — fol. 63^a

अत्र वा व्रतोपायनमत्र वा व्रतोपायनं ।

Ends (Comm.) — fol. 63^a

अत्रास्मिन्नवसरे वा व्रतोपायनं व्रतग्रहणं भवति शाखांतरात् ॥ द्विरभ्यासोध्यायपरिसमाप्त्यसूचनार्थः ॥ ॥ महामहोपाध्यायश्रीश्रीदेवदत्तकृते कात्यायनभाष्ये द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

Reference See No. 68(i)/1887–91.

———

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhaṣya

No. 160

68(1)
1887-91

Size — $11\frac{1}{8}$ in. by 5 in.

Extent — 85 leaves; 10-11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in the right-hand margins; edges worn out; the Ms. is divided into two parts: the first part contains the commentary on the 9th Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra; the second part contains the commentary on the 10th Adhyāya; separate pagination for each.

Age — Saṁvat 1640

Author — Devadatta Yājñika, son of Prajāpati

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमः महागणपतये नमः ॥

ऊक्तमौपवसस्थं कर्म । अधुना सौम्यं कर्मोपदिशति ॥ । अपररात्र ऋत्विजः प्रबोधयंति । रात्रेरपरो भागोपररात्रः । पूर्वापराधरोत्तरमिति समासः । रात्राण्हाः पुंसीति पुल्लिंगत्वं । अपररात्रे रात्रेरपरस्मिन्नागे यजमानपुरुषाः सुप्तानृत्विजः प्रबोधयंति जागरयंति ॥ etc.

Ends — fol. 85^b

एवमेव निष्क्रंम्य पृथस्तोत्रेभ्यः समस्तोनोपतिष्ठेरन्यान्पूर्द्धवमुच्छयेभ्य इतिथा । पर्यायेभ्यस्तु रात्रिरिति । द्विरभ्यासोध्याय समाप्तिसूचनार्थः ॥ १४ ॥ श्रीः ॥

इति श्रीश्रीसंम्राट्स्थपतित्रिरग्निचिन्महायाज्ञिकश्रीश्रीप्रजापतिसुतेन महायाज्ञिकश्रीश्रीदेवदत्तेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने नवमोध्यायः ॥ समाप्तः । ॥ श्रीसंवत् १६४० शाके १५०२ प्रवर्त्तमाने उत्तरायनगते श्रीसूर्ये वसतऋतौ महामांगल्यप्रदफाल्गुनमासे कृष्णपक्षे ४ चतुर्थ्यांयां तिथौ । सोमवारे । छ । ॐ मंगलमूर्त्तिश्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ॥ शुभमस्तु ॥ ॥ लेषकपाठकयो शुभं भवतु ॥ छ ॥ ग्रं० ३०००

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 91[a].
B – Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. Nos. 322–48; B. B. R. A. S. Cat. of Mss. No. 514; Bod. Nos. 864 (4), 1043, 1044 (2).

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 161

68(2)
1887–91

Size — 11¾ in. by 5 in.

Extent — 67 leaves; 9 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges worn out; the Ms. contains the commentary on the 10th Adhyāya of Kātyāyana-śrautasūtra; complete.

Age — Saṁvat 1640

Author — Devayājñika, son of Prajāpati

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः ।

। ॐ प्रातःसवनमुपदिष्टं । अथ माध्यंदिनसवनमुपदिशति सर्पणादि माध्यंदिनं सर्पणमादौ प्रथमं क्रियते यस्मिन् तत्सर्पणादि माध्यंदिन सवनं सर्पणादि भवति । तस्यादौ प्रथमं सर्पणं कर्त्तव्यमित्यर्थः । etc.

Ends — fol. 67[a]

यदन्यांश्चमसानुन्नयत्यर्थमुन्नयंति यदेतां जुहोत्यर्थं कुशतरुणेनोपहत्य जुहोतीति शाखान्तरे श्रवणात् । ततो हुतशेषस्य वैश्यराजन्ययोर्भक्षणमिति द्विरभ्यासोऽध्यायसमाप्तिसूचनार्थः ॥ ९ ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिक-देवेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने दशमोऽध्यायः ॥

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 162

74
1891-95

Size — $10\frac{5}{8}$ in. by $4\frac{1}{2}$ in.

Extent — 16 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges slightly worn out; incomplete.

The Ms. contains commentary on the 5th Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra. (inc.).

Age — Appears to be old

Author — Devayājñika

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

आचार्येण श्रुतिमंत्रपाठक्रमेण पौर्णमासादीन्यग्निहोत्रांतानि कर्माणि उक्तानि ॥ etc. as in No. 368/1883-84.

Ends — fol. 16^a

उद्वासनकालेनडकाभिरुत्वर्णाभिर्मेषप्रतिकृती लोमशौ कुरुतस्तद्भावे कुशोर्णाभिरिति ॥ एष वै प्रत्यक्षं वरूत्रस्य यन्मेष इति वाक्यशेषात्तस्यावदानाभ्यां सहस्रव्यवधानवचनामेषमेष्योर्यागार्थत्वमवसायते ॥ तेन युक्तं तयोः समंत्रमेव कर्त्रिर्वपणादि ॥ कुर्वंतातिबहुव .....

Reference — See No. 68(i)/1887-91.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 163

7
1892-95

Size — $9\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 93 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for the text; folios numbered in both margins; edges worn out and moth-eaten; the Ms. contains the text and the commentary on the 22nd Adhyāya; incomplete.

Age — Appears to be old

Author of the Text — Kātyāyana

,, ,, Comm. — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins (Text) — fol. 1^b

अथैकाहाः। अवचनेग्निष्टोमः ॥ etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^b

ॐ नमो श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ दर्शपूर्णमासादीनि पितृमेधांतानि याजुर्वैदिकानि कर्माण्युक्तानि अधुना सामवेदविहितान्येकाहाहानसत्राणि वक्तुं प्रतिज्ञां करोति ॥ अथैकाहाः ॥ व्याख्यास्यंत इति शेषः। अथानंतरं एकाहा एकसंख्याः क्रतवः। अभिधास्यंते। etc.

Ends (Text) — abruptly fol. 93^a

वैश्यस्तोमदक्षिणालिंगो मरुस्तोमाक्षिगणयज्ञोभ्रातृणा सखीनां च ॥

Ends (Comm.) — fol. 93^b

अत्र ज्येष्टस्य गार्हपत्यस्य माध्य इतर गार्हपत्यायाः संति वायं कृत्वा तस्मादाहवनीयमृथ्वत्य यूपाहुतिः पुनस्तस्मादसमारोपार्थमृथ्वत्य ज्ये ... रण्योः साधारणीकृतस्य .....

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 164

8
1892-95

Size — $10\frac{11}{16}$ in. by $3\frac{5}{8}$ in.

Extent — 160 leaves; 8 lines to a page ; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small, closely written and uniform but not

quite legible on some folios; borders ruled in double and triple black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; slightly moth-eaten; folios numbered in both margins; foll 66, 146 and 150 missing; fol. 95 repeated; the Ms. contains both text and commentary on Adhyāyas 12-24 of Kātyāyanasūtra.

Age — Saṁvat 1612

Author of (Text) — Kātyāyana

,, ,, (Comm.) — Karkopādhyāya

Begins (Text) — fol. 1^b

ज्योतिष्टोमधर्मा एकाहद्वादशाहयो etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ ॐ श्रुत्यर्थविमनुविधित्सताचार्येण ज्योतिष्टोमोनुविहितः। इदानीं श्रुतिमंत्रपाठावसरप्राप्तो द्वादशाहोनुविधीयते। तत्र श्रुतिपाठः। सर्वे ह वै देवा अग्रे सदृशा आसुरित्पतिग्राह्य ग्रहविधानं द्वादशाहे। तान्वै पृष्टपे षडहे गृण्हीयात्पूर्वे ऽह्य इत्येवमादि।

fol. 13^b इति कर्कोपाध्यायकृतौ द्वादशोध्यायः॥ समाप्तः॥

fol. 19^b उपाध्यायकर्ककृतौ कात्यायनसूत्रभाष्ये त्रयोदशोध्यायः॥

Ends (Text) — fol. 162^b

एतत्पुरुषस्य नारायणस्योत्तमं —

Ends (Comm.) — fol. 162^b

॥ विष्वजिज्योतिष्टोमा चत्वारोभिजितैः षण्मासात्तयेयुः व्रतं विषुवस्थाने भवति। विश्वजिज्योतिष्टोमाश्चत्वारस्त्रै उत्तरात् षण्मासान्नयेत्। एतत्पुरुषस्य नारायणस्योत्तममेतत्पुरुषस्य नारायणस्योत्तमं॥ नारायण। सत्रामित्थस्य संज्ञा॥

इति उपाध्यायकर्ककृतौ कात्यायनसूत्रभाष्ये चतुर्विंशोध्यायः॥ समाप्त॥ सूत्राणि समाप्तानि॥ ॥ शुभं भवतु॥ सं १६१२ समये पूससूदि रविवार १३... यध्याय १९ त्रयोदश्या २८ चतुर्दशो ४५ पंचदशो ६३ षोडशो ७९ सप्तदशो ८९ अष्टाद १०१ एकोविंश ११९ विंशति १४३ द्वाविंशति १२७ एकविंश

Reference — See No. 370/1883-84.

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 165 14 / 1895-98

Size — 10§ in. by 4§ in.

Extent — 90 leaves; 9–11 lines to a page; 30–35 letters to a line,

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless and not uniform but clear and legible; borders ruled in double black lines; folios numbered in right-hand margins; yellow pigment used for corrections; the Ms. contains the text and the commentary on the 5th Adhyāya.

Age — Does not appear to be very old

Author of (Text) — Kātyāyana

,, ,, (Comm.) — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

आचार्येण श्रुतिमंत्रपाठक्रमेण पौर्णमासादीन्यग्निहोत्रांतानि कर्मान्युक्तानि ॥ इदानीं श्रुतिमंत्रपाठक्रमेणैव चातुर्मास्यानि वक्तुं तेषामारंभकालमाह ॥ छ ॥ चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुन्यां ॥ छ ॥ चातुर्मास्यशब्देन वक्ष्यमाणानि वैश्वदेव-वरुणप्रघाससाकमेधशुनासीरीयसंज्ञकानि चत्वारि पर्वाण्यभिधीयंते ॥ etc.

Ends — fol. 90^b

अस्यामिष्टौ दश गावो दक्षिणा भवति ॥ दश दक्षिणा इति श्रुते ॥ सहस्रं वा सहस्रं वा ॥ वाशब्दो विकल्पार्थः ॥ सहस्रं गावोस्यामिष्टौ दक्षिणा ॥ स होवाच सहस्रं भो याज्ञवल्क्यो इद्य इत्यादिश्रवणात् ॥ शाखांतरे द्वा । द्विरभ्यासोध्यायपरिसमाप्तिज्ञापनार्थः ॥ स्मृतिस्त्विवयमिष्टिश्चांद्रोषणप्रत्याम्नाय-त्वेनापि श्रूयते । तदपि यजनीये हविश्राद्धान्वारभणीयापूर्विकानुष्ठेया ॥ छ ॥

इति त्रिरग्निचित्संब्राटस्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रव्याख्याने पंचमोध्यायः । समाप्तः ॥

कात्यायनश्रौतसूत्र-भाष्य

Kātyāyanaśrautasūtra-bhāṣya

No. 166

53
1895-1902

Size — 11¾ in. by 4¼ in.

Extent — 63 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Thick country paper ; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins only; moth-eaten in the margins and elsewhere; the Ms. contains commentary on the 16th Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra.

Age — Does not appear to be very old

Author — Devayājñika

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ।

उपदिष्टो राजसूयः ॥ इदानीं श्रुतिमंत्रपाठक्रमेणाग्निमुपदिदिक्षुस्तस्य सोमांगत्वमाह ॥ अग्निः सोमांगं तद्गुणव्यतिषंगात् । अत्राग्निशब्देनाग्निसंबंधादग्न्यधिकरणभूत इष्टकाचितयः पंचचितिकः स्थल उच्यते लक्षणया । न ज्वलनः कुतः । इष्टकाभिरग्निं चिनोतीति श्रुतत्वात् । तथा । etc.

Ends — fol. 63^b

पृथुत्वं तु किंचिद्धनं सप्तांगुले एकषष्टे शते इत्यस्मिन्पक्षे । चतुर्णवतानि वा त्रोण्यस्मिन्पक्षे तु सार्द्धं चत्वार्यंगुष्ठानि किंचिदधिकानि द्विरभ्यासोध्यायसमाप्तिज्ञापनार्थः ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्संग्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीश्रीदेवेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने षोडषोध्यायः समाप्तः ॥ श्री ॥ श्री ॥

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनश्रौतसूत्रटीका called याज्ञिकवल्लभा

Kātyāyanaśrautasūtraṭīkā called Yājñikavallabhā

No. 167

146
A/1882–83

Size — 10 in. by 3½ in

...20

Extent — 51 leaves; 7-8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari Characters with पृष्ठमात्रा; old in appearance; handwriting bold, clear and legible; borders carelessly ruled in double black lines; edges extremely worn out; red pigment used for marking the portion; fol. 31 missing; incomplete.

Age — Samvat 1578

Author — Yājñikadeva, son of Mahādeva

Begins — fol. 1*b*

..... दर्शे विशेषः तत्र पूर्वाह्नेग्निविहरणं । अग्निन्नाधानं । पौर्णमासव ... मंतराज्येनेति विशेषो होत्राम्नानात् । अथवा अग्नीषोमीयः । ..... द्वादशकपालेनेति । मांसमैथुनसंकल्पः । वपनं विकल्पेन । etc.

fol. 5*b* इति सर्वसास्त्रविशारददीक्षितमहादेवसूनोः कृतौ याज्ञिकवल्लभायां दर्शः समाप्तः ॥

fol. 10*b* इति सर्वशास्त्रविशारददीक्षितमाहदेवसूनोः कृतौ अग्निहोत्रहोमः समाप्तः ।

Ends — fol. 52*b*

नाभावेस्यप्रतिनिधिरभावांतरमिष्यते ।
तापि प्रतिनिधा ... निषिद्धं चस्तु कुत्रचित् ।
श्रोत्रियाण्मभोज्यं यत् द्रव्यं हि तदाशषंतः ।
ग्राह्यं प्रतिनिधि ... न होमकार्येषु न क्वचित् ।

इति सर्वशास्त्रविशारददीक्षितमाहदेवसूनोः कृतौ याज्ञिकवल्लभायां तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥ संवत् १५७८ वर्षे मार्गशीर्ष च ... प्रतिपत्तिथौ गुरुदिने अद्येह श्रीशुक्लतीर्थवास्तव्यश्रीश्रीमलज्ञातीयउपासनीसूरसुत-विश्वंभर-यज्ञेश्वरेण लिपितं । आत्मपठनार्थं तथा परोपकारार्थं ॥ छ ॥श्री॥ लेषकपाठकयो । कल्याणमस्तु ॥

References (1) — Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 91*b*; ii. 17*b*, 192*b*; iii, 20*a*.

B – Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. No. 322–48; R. Mitra, Notices, Nos. 666 and 780; Bik. 297 etc.

(2) Printed Editions :– 1, Ed. by A. Weber with extracts from the commentaries of Karaka and Yājñikadeva

London, 1859; 2. Ed. by Pandit Śrī Vidyāsāgara Śarmā, Benares, Chowkhambha Skt. Series 1953.

कात्यायनसूत्रव्याख्यान — Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 168

70
A/1881-82

Size — $11\frac{3}{8}$ in. by $4\frac{1}{3}$ in

Extent — 133 leaves; 9 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the text; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains the text and the commentary on the 1st Adhyāya of Kātyāyanasūtra.

Age — Śaka 1735

Author of (Text) — Kātyāyana

„ „ (Comm.) — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins (Text) — fol. 2^b

अथातोधिकारः ॥ etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ ब्रह्माणमथ विष्णुं च etc. as in No. 20/1886/92.

Ends (Text) — fol. 132^a

रौद्रराक्षसमासुरमाभिचरणिकं मंत्रमुक्ता पिच्यमात्मानं चालभ्योपस्पृशेदपस्पृशेदथः ।

Ends (Comm.) — fol. 133^b

रौद्रादिकं मंत्रमुक्ता etc. upto परिसमाप्तिसूचनार्थः ॥ १० ॥ as in No. 20/1886–92 followed by इति श्रीकात्यायनसूत्रव्याख्याने अग्निचित्संभ्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीश्रीप्रजापतिसुत्-अग्निचित्संभ्राट्स्थपति-महायाज्ञिकश्रीश्रीदेवकृते प्रथमोध्यायः । शके १७३५ श्रीमुखीनामसंवत्सरे फाल्गुनशुद्धभोमवार तद्दिने इदं पुस्तकं समाप्तं ॥ कल्याणं भूयात् शोभनमस्तु ॥ छछ

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनसूत्रव्याख्यान Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 169 71(1)
A/1881-82

Size — $11\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 97 leaves; 10 lines to a page; 38 letters to a line.

Description–Modern and country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; modern paper used for the first 30 folios and country paper used for the rest; the Ms. contains the text and the commentary on the 4th, 5th and 6th Adhyāyas of Kātyāyanasūtra; separate pagination for each Adhyāya: this part contains the text and commentary on the 4th Adhyāya.

Age — Not old

Author of Text — Kātyāyana
„ „ Comm. — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins (Text) — fol. 1^b

अपराण्हे पिंडपितृयज्ञश्चंद्रादर्शनेमावास्यायामिति ।

Begins (Comm.) — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रुतिक्रमानुसारिणाचार्येण प्रथमं पौर्णमासमनुविहितं । अधुना दर्शस्यानुविधानं कर्प्यंस्ततः प्राक्कालीनं पिंडपितृयज्ञमनुविदधाति ॥ अपराण्हे पिंडपितृयज्ञश्चंद्रादर्शनेमावास्यायामिति । etc.

Ends (Text) — fol. 97^b

उपवसथेनियम उपवसथेनियमः ।

Ends (Comm.) — fol. 97^b

अतश्च सूतके मृतकेपि तत्कालमेव स्नात्वा स्वयमेव होमः कार्यः । नियमसामर्थ्यात् । श्रौते कर्मणि तत्कालं स्नातः शुद्धिमवाप्नुयादिति वचनाच्च ॥ सूत्रस्य द्विरभ्यासोध्यायपरिसमाप्तिसूचनार्थः ॥ १५ ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्संभ्राट्सोमपतिमहायाज्ञिक - श्रीप्रजापतिसुतमहायाज्ञिक-श्रीदेवकृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने चतुर्थोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ छ ॥

कात्यायनसूत्रव्याख्यान Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 170 71(2) A/1881–82

Size — 11¾ in. by 4⅛ in.

Extent — 90 leaves; 10 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper used for the first of 33 folios and then modern paper used for the rest; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections.

The Ms. contains the text and the commentary on the 5th Adhyāya of Kātyāyanasūtra.

Age — Not old

Author of (Text) — Kātyāyana

,‘ ,, (Comm.) — Yājñikadeva, son of Prajāpati.

Begins (Text) — fol. 1b

चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुन्यां ॥ etc.

Begins (Comm.) — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः

आचार्येण श्रुतिमंत्रपाठक्रमेण पौर्णमासार्दान्यग्निहोत्रांतानि कर्माण्युक्तानि ॥ इदानीं श्रुतिमंत्रपाठक्रमेणैव चातुर्मास्यानि वक्तुं तेषामारंभकालमाह ॥ ॥ चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुन्यां ॥ चातुर्मास्यशब्देन वक्ष्यमाणानि वैश्वदेववरुणप्रघाससाकमेधशुनासीरीयसंज्ञानि चत्वारि पर्वान्यभिधीयंते ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 90a

सहस्रं वा सहस्रं वा ।

Ends (Comm.) — fol. 90a

अस्यामिष्टौ दश गावो दक्षिणा भवंति । दश दक्षिणा इति श्रुतेः । सहस्रं वा सहस्रं वा । वा विकल्पार्थः । सहस्रं गावोस्यामिष्टौ दक्षिणा स होवाच सहस्रं भो याज्ञवल्क्यदद्म इत्यादिश्रवणात् । शाखांतराद्वा द्विरभ्यासोध्यायपरिसमाप्तिज्ञापनार्थः । स्मृतिष्टियमिष्टिश्चांद्रायणप्रत्याम्नायत्वेनापि श्रूयते । तदा यजनीयेहनि श्राद्धात्वारंभणीयापूर्वकानुष्ठेया ॥ १३ ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्संग्रामछपतिमहायाज्ञिकश्रीदेवेन कृते कात्यायन-

सूत्राख्याने पंचमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ श्रीरामकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीयज्ञनारायण प्रियतो भव ॥ छ ॥ छ ॥

कात्यायनसूत्रव्याख्यान — Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 171

71(3)
A/1881-82

Size — $12\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 64 leaves; 9 lines to a page; 44 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgari characters; not old in appearance; handwritng clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; country paper used for foll. 45 to the end; the Ms. contains the text and the commentary on the 6th Adhyāya of Kātyāyanasūtra.

Age — Not old

Author of (Text) — Kātyāyana

„ „ (Comm.) — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins (Text) — fol. 1^b

पश्चिज्या संवत्सरे संवत्सरे प्रावृषि ।

Begins (Comm,) — fol. 1^b

ॐ नमो श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रुतिमंत्रक्रमानुसारिणाचार्येण चातुर्मास्यान्युक्तानि तदनंतरं ज्योतिष्टोमस्यावसरस्तं प्रोत्सार्य हविर्यज्ञत्वसामान्यान्मित्रविदोक्ता अथ हविर्यज्ञत्वसामान्यादेव पाशुकेषु चातुर्मास्येषु हविर्यज्ञविधपशूनामुक्तत्वाच्च निरुढोपि हविर्यज्ञेविधः पशुर्बुद्धावागतो तस्तमुपदिदेक्षुः प्रथमं तस्य कालमाह ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 64^b

वरो वा वरो वा ॥

Ends (Comm.) — fol. 64^b

यावता बहुभोक्तस्तु तृप्तिः पूर्णेन विद्यते । नावराद्धर्यामतः कुर्यात्पूर्णपात्रमिति स्थिरिति ॥ वरो वा वरो वा ॥ अथवा पाकयज्ञेषु पक्षाद्यादिकेषु वरो दक्षिणा भवति । वरशब्देन यस्मै दीयते तदभिलषितं यजमानेन यद्दानुं

शक्यते धान्यवस्त्रद्रव्यहिरण्यादिकं गत्वादिकं तदभिधीयते ॥ द्विरभ्यासाध्याय-परिसमाप्तिज्ञापनार्थः ॥

इति श्रीसम्राट्स्थपतित्रिरग्निचित्त्रिंशत्क्रतुकृन्महायाज्ञिकश्रीप्रजापति-सुतेन याज्ञिकश्रीश्रीदेवेन कृते कात्यायनीयसूत्रव्याख्याने षष्ठोध्यायः । छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

कात्यायनसूत्रव्याख्यान Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 172 504/1882–83

Size — 10¾ in. by 4¾ in.

Extent — 65 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with occasional पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders of foll. 1–30 only ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; folios slightly brittle; foll. 1 and 2 missing; fol. 30 repeated; incomplete.

The Ms. contains text and commentary on the 10th Adhyāya of Kātyāyanasūtra.

Age — Saṁvat 1696 (1626?)

Author of (Text) — Kātyāyana
,, ,, (Comm.) — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins abruptly (Text) — fol. 3a

... तूर्णतृतीयः। अविलंबितस्थानउत्तमे बृहद्बृहदिति । etc.

Begins abruptly (Comm.) — fol. 3a

..... योऽविलंवितो विलंबितमंत्र ... वति । पूर्वसूत्रे त्रिमात्रस्य पठित-त्वाद् द्विमात्रोऽविलंवित इह पवनीय इहा ३ इत्येवं दीर्वपवेत्यर्थः । इहाविलं-बितग्रहणात्पूर्वो विलवित इत्यवलीयते ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 65b

हूयमानेषु कुशतरुणे न जुहोत्यहं त्वमस्मीत्यहं त्वमस्मीति।

Ends (Comm.) — fol. 65*b*

यदन्याश्रमसानुब्रयं ह्यथैतमुन्नयंति यदैतान्जुहोत्यर्थनं कुशतरुणेनोपहत्य जुहोतीति शाखांतरे श्रवणाततो हुतशेषस्य वैश्यराजन्ययोर्भक्षणमिति । द्विरभ्यासोध्यायपरिसमाप्तिसूचनार्थः ॥

॥ इति त्रिरश्चित्संम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीश्रीप्रजापतिसुतेन महायज्ञिकश्रीश्रीदेवेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने दशमोध्यायः ॥ समाप्तः ॥ संवत् १६५६ वर्षे माधशुदि ७ शुक्रे अद्येह वाराणसीवास्तव्या ७ जईनसुत उ० गोविंदेन लिषितः दशमोध्यायः ॥ शुभमस्तु लेषकपाठकयोः ॥ ३५ ॥ ॥ श्री ॥ यादृशं ..... दोषो न दीयते ॥ छ ॥ कल्याणं भूयात् ॥ श्रीविश्वनाथाय नमः ॥ सरस्वत्यै नमः । श्री । श्लोक १३७० । द्विवेदी उद्धवस्येदं पुस्तकं

Reference — See No. 68(i)/1887–91

कात्यायनसूत्रव्याख्यान Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 173 — 505 — 1882–83

Size — $12\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{15}{16}$ in. (fol. 1–73) and $10\frac{13}{16}$ in. by $4\frac{13}{16}$ in. (fol. 61–126)

Extent — 73 + 66 (139) leaves; 12–14 lines to a page; 40–42 letters to a line. (fol. 1–73)
11 lines to a page; 40 letters to a line. (fol. 61–126)

Description — Country paper; Devanāgari characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; the Ms. is written in two hands and is numbered as foll. 1–73 and 61–126; red ink used for the text; edges of folios 1–73 slightly worn out; borders of folios 61–126 ruled in two double black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains the 25th Adhyāya only; both text and commentary.

Age — Samvat 1848

Author of the Text – Kātyāyana

„ „ Comm. — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins (Text) – fol. 1*b*

कर्मोपघाते प्रायश्चितं तत्काले ।:

Begins (Comm.) — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ आचार्येणाध्वर्युर्वेदविहितानि पौर्णमासादीनि पितृमेधांतानि नित्यांगोपेतानि कर्माण्युक्तानि ॥ तदनंतरमुद्गातृवेदविहितान्येकाहाहीनसत्राणि च ॥ इदानीं तेष्वेव कर्मसु विहितान्यथाकरणदोषनिवृत्त्यर्थानि नैमित्तिकांगानि प्रायश्चित्तापरपर्यायाणि वक्तुं पूर्वं तेषामनुष्ठानप्रकारमाह ॥

Ends (Text) — fol. 124a

ब्रह्मा प्रायश्चित्तानि जुहुयादनादिष्टानि ब्रह्मा विलिष्टꣳ संदधातीति श्रुतेस्त्रिदेवसंयोगाच्च त्रिदेवसंयोगाच्च ॥

Ends (Comm.) — fol. 125b

अस्तु तं चेत्पर्य्यायैरभिव्युच्छेत्पंचभिः स्तोमै होत्रकेभ्यः स्तुवते स्तोत्रियानुरूपांच्छस्त्वोच्छमुखानां जगतीनां च द्वे दे शंसेयुर्न्नित्याः परिधानीयाः कृत्स्नेर्व्वा पर्य्यायैर्होत्रे वा प्रथमानां प्रथमैः पर्य्यायानां । मैत्रावरुणाय ब्राह्मणच्छꣳसिनेतुमद्धयमानामच्छावाकायोत्तमानां त्रीण्याश्विनं षष्टिशतानीति ॥ छ ॥ ॥ १४ ॥

इति श्रीत्रिरग्निचित्सम्राटस्थपतित्रिꣳ शत्क्रतुकृन्महायाज्ञिकश्रीश्रीप्रजापतिपुत्रेण याज्ञिकश्रीदेवकृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने पञ्चविꣳ शतिमोध्यायः ॥२५॥ समाप्तम्ः ॥ संवत् १८४८ ज्येष्टकृष्णत्रयोदशी १३ चंद्रवासरे लेखकपाठलिखितं प्रल्हादासश्रीरामदासस्य दासः भग्नपृष्टिकटिग्रीवा ..... एवं वदति पुस्तकं २

कात्यायनश्रौतसूत्र-व्याख्यान

Kātyāyanaśrautasūtra-vyākhyāna

No. 174

74
1884–87

Size — $13\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 57 leaves; 8 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; yellow pigment occasionally used for corrections; the Ms. contains both text and commentary; it contains the third Adhyāya only.

Age — Śaka 1808

Author of (Text) — Kātyāyana

„ „ (Comm.) — Devayājñika, son of Prajāpati ?

Begins (Text) — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

होतृषदनं कृत्वापरेण वेदिꣳ श्रोणिं वोत्तरेणेध्मात्समिधमादायाग्नये समिध्यमानायानुब्रूहीत्याह ॥ etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^b

अध्वर्युः वेदिमपरेण वेदैः पश्चाद् गार्हपत्याहवनीययोरंतराले होतृषदनं कृत्वा होतुरुपवेशनार्थं वरणादिवृक्षंजशुष्ककुशैरास्तीर्णमासनं स्थापयित्वा अथवा वेदिश्रोणिमुत्तरेण होतृषदनं स्थापयित्वा तत एहि होतरित्येवं होतारमामंत्र्य होतरि तत्रागते सनीध्मादेकां समिधमादाय हस्ते गृहीत्वाऽग्नये समिध्यमानायानुब्रूहीत्येवं होतारं प्रत्याह ब्रवीति ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 55^b

ब्राह्मणं तर्पयितवै ब्रूयाद्यज्ञमेवैतत्तर्पयतीति श्रुतेस्तर्पयतीति श्रुतेः ॥

Ends (Comm.) — fol. 57^a

विहितद्रव्याद्यलाभे नित्यलोपो न कार्यः ॥

तदाह बौधायनः ॥ यस्य नित्यानि लुप्तानि तथैवागंतुकानि च ॥
विपापस्थोपि न स्वर्गं गच्छेत्तु पतितो हि सः ॥
तस्मात्कंदैः फलैर्मूलैर्मधुनाथ रसेन वा ॥
नित्यनित्यानि कुर्वीत न च नित्यानि लोपयेदिति ॥ ८

इति श्रीत्रिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीपतिसुतमहायाज्ञिक श्रीदेवकृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥ श्रीयज्ञेश्वरार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ शक १८०८

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनसूत्रव्याख्यान — Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 175 — 20 / 1886–92

Size — 10$\frac{1}{8}$ in. by 4$\frac{3}{4}$ in.

Extent — 121 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges on the

left slightly worn out; folios numbered in both margins; red ink used for the text; the Ms. contains both the text and the commentary. It contains the first Adhyāya only.

Age — Samvat 1909

Author of Text — Kātyāyana

„ „ Comm. — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins (Text) — fol. 2a

अथातोधिकारः ॥ etc.

Begins — (Comm.) fol. 1b

॥ ॐम् नमो गणेशाय ॥ ॐम् नमो यज्ञपुरुषाय ॥

ॐम् ब्रह्माणमथ विष्णुं च शिवं गणपतिं तथा ।
अंबिकां शारदां चापि वंदे विघ्नोपशांतये ॥ १ ॥

कात्यायनं नमस्कृत्य गुरून् श्रीश्रीपतींस्तथा ॥
पितरौ भाष्यकर्तृंश्च पितृभूत्यादिसंज्ञकान् ॥ २ ॥

कात्यायनप्रणीतेस्मिन्सूत्रे यज्ञप्रकाशके ॥
प्रजापतेस्तनुजोहं कुर्वे व्याख्यामां स्फुटं ॥ ३ ॥

जयंति ते गुरोर्वंद्याः श्रीपतेः पादपांसवः ॥
येषां प्रसादादज्ञोपि चापलं कर्तुमुद्यतः । ४ ।

आलोच्य सूत्रभाष्यादि क्रियते संग्रहो यतः ।
स्वकल्पितत्वशंकात्र न कार्या विबुधैरतः । ५ । etc.

Ends (Text) — fol. 121a

रौद्रं राक्षसमासुरमाभिचरणिकं मंत्रमुक्त्वा पित्र्यमात्मनं चालभ्योप-स्पृशेदप उपस्पृशेदपः ॥

Ends (Comm.) — fol. 121a

स यत्प्राशित्रमवद्यति यदेवाशचिद्धं यज्ञस्य यदद्रियंतदेवै तन्निर्मिमीते-थाप उपस्पृशति शांतिरापः स्तदद्भिः शमयतीति । तथा त्र्यंबकानंतरं ... रेत्याप उपस्पृशंति रुद्रियेणेव वा एतद्वारिपुः शांतिराप स्तदद्भिः शांत्या शमयंत इति । द्विरभ्यासो ध्वाप ... समाप्तिसूचनार्थः ॥ १० ॥

इति श्रीकात्यायनसूत्रव्याख्याने अग्निचित्संम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिक-श्रीश्रीप्रजापतिसुत् - अग्निचित्संम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीश्रीदेवकृते प्रथमो-ध्यायः ॥ स्वस्ति संवत् १९०९ वर्षे महामांगल्यप्रदे पौषमासे कृष्णपक्षे ९ सौम्यवासरे समाप्तः ॥ व्रवाडी - लालशंकरसुत् - गुलाबसंकरस्येदं पुस्तकं ॥ फकिरभट्टेनेदं लि० ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

———

कात्यायनसूत्रव्याख्यान Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 176 $\frac{21}{1886-92}$

Size — $10\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in

Extent — 142 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges slightly worn out; slightly moth-eaten; folios numbered in right hand margins only; the Ms. contains text and commentary on the 5th Adhyāya of Kātyāyanasūtra.

Age — Samvat 1869.

Author of Text — Kātyāyana
„ Comm — Yājñikadeva

Begins (Text) — fol. 1^b

चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुन्यां etc.

Begins (Comm.) — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

आचार्येण श्रुतिमंत्रपाठक्रमेण पौर्णमासादीन्यग्निहोत्रांतानि कर्माण्युक्तानि ॥ इदानीं श्रुतिमंत्रपाठक्रमेणैव चातुर्मास्यानि वक्तुं ते ... रंभकालमाह । छ ॥ चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुन्यां ॥ छ ॥ चातुर्मास्यशब्देन वक्ष्यमाणानि वैश्वदेव-वरुणप्रघाससाकमेधशुनासीरीयसंज्ञकानि चत्वारि पर्वाण्यभिधीयंते ॥ etc.

Ends (Text) — fol. 142^a

सहस्रं वा सहस्रं वा etc.

Ends (Comm.) — fol. 142^a

दशदक्षिणा इति श्रुते ॥ सहस्रं वा सहस्रं वा ॥ वाशब्दो विकल्पार्थः ॥ सहस्रं गावोस्यामिष्टौ दक्षिणा ॥ सहोवाच सहस्रं भो याज्ञवल्क्यो इव इत्यादि श्रवणात् ॥ शाखांतरे द्वा द्विरभ्यासोध्यायपरिसमाप्तिज्ञापनार्थः ॥ स्मृतिस्त्वियमिष्टिश्राद्धोपणप्रत्याम्नायत्वेनपि श्रूयते ॥ तदपि यजनीये हवि-श्राद्धान्वारंभणीयापूर्विकानुष्ठेयाः ॥ छ ॥

इति त्रिरग्निचित्-संग्राटसोमपति-महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुत-याज्ञिकदेव-कृतायां कात्यायनसूत्रव्याख्याने पंचमोध्यायः ॥ समाप्तः ॥ संपूर्णं ॥ श्रीगुरु-

प्रसादात् गृहे चिरं तिष्टतु ॥ संवत् १८६९ ना जेष्ट वद ६ परं ७ रवौ अद्येह श्रीसूर्यपुरवासी आभ्यंतर नागरज्ञाती दवे गणपतरामसुत् दुलभरामेण लिखितं ॥ श्रीहाटकेश्वरो जयतु ॥ श्रीरस्तु ॥ श्री ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ राम ॥ कृष्ण ॥ त्रवाडो लालशंकर गीरजाशंकरनां पत्र छे ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ श्री ॥ छ ॥

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनसूत्रव्याख्यान Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 177 67 / 1887–91

Size — $11\frac{5}{8}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 66 leaves; 12 lines to a page; 55–60 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and closely written but clear, and legible; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in both margins; folios numbered as 1–17 and then 1–66 but foll. 20–36 missing; incomplete.

The Ms. contains commentary on the 4th Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra.

Age — Saṁvat 1787

Author — Devayājñika.

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो श्रीगणेशाय ॥

॥ श्रुतिक्रमानुसारिणाचार्येण प्रथमं पौर्णमासमनुविहितं ॥ अधुना दर्शस्यानुविधानं करिष्यंस्ततः प्राक्कालीनं पिंडपितृयज्ञमनुविदधाति ॥ अपराण्हे पिंडपितृयज्ञश्चंदादर्शनेमावास्यायामिति। etc.

Ends — fol. 66*b*

अतश्च सूतकेमृताकार्ये तत्कालमेव स्नात्वा स्वयमेव होमः। कार्यः। नियमसामर्थ्यात् ॥ श्रौते कर्माणि तत्कालं स्नातः शुद्धिमवाप्नुयादिति वचनाच्च ॥ सूत्रस्य द्विरभ्यासोध्युपरिसमाप्तिसूचनार्थः ॥ इति श्रीत्रिरश्मिचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतमहायाज्ञिकश्रीदेवकृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने

चतुर्थोऽध्यायः ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १७८७ वर्षे मार्गशिरशुध ९ सोमेऽ-
अद्येह श्रीवृद्धः ··· वास्तव्यंऽभाभ्यंतरनागरज्ञातीयऽभ्यवपुरुषोत्तमसुतसदाशिवको
··· रार्कन्यलिखितं ॥ ॥ श्रीविश्वनाथाय नमः ॥

यादृशं पुस्तकं दृष्टवा ··· दोषो न दीयते ॥ १ ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्री ॥
श्री ॥ ग्रंथसंख्या २९६८ ॥ श्री ॥ ग्रंथसंख्या २६५ भाषारिणीदत्तं ॥

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनीयसूत्रविवरण — Kātyāyaniyasūtravivaraṇa

No. 178 — 73 / 1891–95

Size — 10⅛ in. by 5¼ in.

Extent — 187 leaves; 21 lines to a page; 45–50 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting very small and somewhat careless but clear, legible and uniform; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; the Ms. contains both text and commentary; it contains Adhyāyas 1–26; complete.

Age — Saṁvat 1613

Author of Text — Kātyāyana

„ „ Comm. — Karkopādhyāya

Begins (Text) — fol. 1^b

अथातोधिकारः etc.

Begins (Comm.)— fol. 1^b

॥ ॐ नमो विघ्नराजाय ।

त्रय्यासुसंवृत्तिविवेकनिर्मलाः समग्रनिःश्रेयससिद्धिहेतवः ।
समस्तशास्त्रार्थसतत्त्वबोधिका जयंति कात्यायनपादपांसवः ॥ १ ॥ छ ॥

अथातोधिकारो व्याख्यास्यत इति सूत्रशेषः । शास्त्रावतारसंबंधप्रयोजनाभिधानं पौर्णमासादौ कृतमिदानीं पदपदार्थमात्रव्याख्यानं क्रियते । etc.

fol. 20^a इति कात्यायनीयसूत्रे विवरणे परिभाषा समाप्तः प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

fol. 43^a इति कात्यायनीयसूत्रविवरणे कर्कोपाध्यायकृतौ द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ २ ॥

Ends (Text) — fol. 187*b*

स्वाध्यायदर्शनात्

Ends (Comm.) — fol. 187*b*

स्वाध्यायदर्शनादत्र भवति। दृष्टं हि शांत्यकरणे। ऋचं वाचं प्रपद्य इत्येवमादि। तस्मादत्र भवति। एतच्च द्वारापिधानोत्तरकालपूर्वं। सर्वमासंधां करोतीत्यतः प्रागंत्यं। समासे हि प्रवर्ग्यै पुनः क्रियते। तत्र क्रियमाणमुत्तरार्थं भवति। स्वाध्यायदर्शनादिति॥ छ॥ छ॥

इति कर्कोपाध्यायकृतौ कात्यायनसूत्रविवरणे॥ षड्विंशतिमोध्यायः॥ छ॥ शुभं भवतु॥ छ॥

Then follow two verses and then

श्रीयज्ञपुरुषाय नमः। श्रीरामाय नमः॥ छ॥ श्री॥

संवत १६१३ वर्षे चैत्रशुदि ८ रवौ श्रीश्रीमालज्ञातीय दुवे आतीयात्मज-स्यनीकाकेन लिखितं पुत्रपौत्राणामध्ययनार्थं। छ

Reference — See No. 370/1883–84.

———

कात्यायनसूत्रव्याख्यान Kātyāyanasūtravyākhyāna

No. 179 $\frac{75}{1891\text{–}95}$

Size — $11\frac{7}{16}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 38 leaves; 12 lines to a page; 42 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; yellowish in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in right-hand margins only; the Ms. contains commentary on the 20th Adhyāya of Kātyāyanaśrautasūtra.

Age — Appears to be old

Author — Devadattayājñika, son of Prajāpati

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीः॥ नमः श्रीढुण्ढिराजाय नमः॥

श्रुतिमंत्रपाठानुसारिणा आचार्येण सौत्रामण्यनुविहिता। इदानीं श्रुति-मंत्रपाठानुसारेणैवाश्वमेधमनुविधत्तं॥ छ॥ राजयज्ञोश्वमेधः सर्वकामस्य।

अभिषेकादिक्षेत्रियो गुणवान्क्षत्रियो राजेत्युच्यते । राज्ञो राज्ञो राजराज्ञः सर्व्वे कामयतः इति सर्वकामः सर्व्वकामस्य राज्ञोश्वमेधसंज्ञो यज्ञो भवति । etc.

Ends — fol. 38^a

ऐंद्रावैष्णवानिंद्राविष्णूदेवतान्षट् पशून्हेमंते । ऐंद्राबार्हस्पत्यान् इंद्राबृहस्पतिदेवतान शिशिरे । एवं वर्षेण षट्त्रिंशत्पशवो भवंति । अथोत्तरः संवत्सरमृतुपशुभिर्यजत इति उपक्रमभ्यैवमेव सर्व्वस्य श्रुतत्वात् ॥ ॥ इति त्रिरग्निचित्संत्राट्स्थपतिमहाराज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन देवदत्तेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने विंशोध्यायः समाप्तः ॥ ॥ श्रीरस्तु ।

Reference — See No. 68(i)/1887–91.

कात्यायनहौत्रपरिशिष्ट — Kātyāyanahautraparisiṣṭa

No. 180 — 72 / A/1881–82

Size — 9$\frac{7}{8}$ in. by 4$\frac{1}{8}$ in.

Extent — 27 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; the Ms. contains Adhyāyas 1–5.

Age — Samvat 1838

Author — Kātyāyana

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

हौत्रं करिष्यन्संचरेण प्रविश्यापरेणाहवनीयं प्राङ्विष्टब्रध्वर्युप्रेषितो ब्रह्मंत्वाग्निधेनीरनुबध्यामीत्युक्त्वा तस्मात्प्रथमाकांक्षे ब्रह्मप्रसूतोंगुलिपर्वाग्रमाङ्मसहिनहृदयदेशेजलिं प्रतिष्ठाप्य दक्षिणं च पादं वेद्याः श्रोणिसमं कृत्वा द्यावापृथिव्योरंतरमीक्षमाणो नमःक्रंदं जपेन्नमः प्रवक्त्रे नम उपवक्त्रे etc.

fol. 7^a इति कात्यायनहौत्रसूत्रे प्रथमोध्यायः ॥

fol. 13^a इति कात्यायनहौत्रसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥ छ ॥ छ ॥

Ends — fol. 27a

यदंतर्वेदिगतास्ततृतीयसवनं यमध्वर्युरग्निचित्पामाश्रावयेत्प्रतिशृणुयात्स उत्तमो यस्मिन्मंद्रादयो न विज्ञायंते न स्वरो न व्यंजनं वलमेवोष्टचालनं श्वासो वा तदुपा ५ शु तदुपा ५ शु ॥ ५ ॥ छ ॥

इति कात्यायनहौत्रपरिशिष्टे पंचमोध्यायः ॥ छ ॥ छ ॥

ब्राह्मणगंगारामेण लिखितं ॥ श्री संवत् १८३८ मार्गशीरशकृष्ण ५ तदिने संपुर्ण ॥

अनुक्तविषये हौत्रमाश्वलायनमेव तु ।
आध्वर्यं ... याजमानं ग्राह्यं बौधायनीयकं । १ ।

श्रीकाशीविश्वेश्वर

On fol. 27b we have

यस्य नास्ति त्रयः पुत्रा लक्षं लक्षार्धमेव वा ॥
स कथं मत्तमातंगमग्निहोत्रमुपासते ॥ १ ॥

References — (1) Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 770a; ii, 237b; iii, 159b.

B – Descriptive Catalogues:- R. Mitra, Notices 2062; Bikaner Mss. Cat. No. 290.

कात्यायनहौत्रपरिशिष्ट-भाष्य

Kātyāyanahautraparisiṣṭa-bhāṣya

No. 181 — 73 / A/1881–82

Size — $11\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{3}{8}$ in.

Extent — 18 leaves; 9–10 lines to a page; 35–38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in the right-hand margins; there is a शोधपत्र after the third folio; the Ms. contains Adhyāyas 1–5.

Age — Does uot appear to be very old

Author — Karkopādhyāya

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

यजुर्वेदसमधीतमाऽध्वर्यवमभिहितं इदानीं तदधीतमेव हौत्रमभिधेयं ॥ तदध्वनं च हिंकृत्यान्वाहेत्येवमादि दर्शपूर्णमासप्रकरणेधीतं ॥ ततश्च तद्विकारेष्वपीष्टिपशुबंधेषु प्रवर्त्तते ॥ etc.

fol. 5[a] इत्युपाध्यायकर्ककृतौ हौत्रभाष्ये प्रथमोध्यायः

fol. 9[b] इति कात्यायनीयहौत्रिकभाष्ये द्वितीयोध्यायः ॥

fol. 13[b] इति हौत्रिकस्य कर्कभाष्ये तृतीयोध्यायः ॥

fol. 15[a] इति कर्कोपाध्यायकृतौ हौत्रिकभाष्ये चतुर्थोध्यायः ॥

Ends — fol. 18[b]

अछंदस्य ॥ प्लुतस्वरविवृत्तं प्रणवेनोच्चारयेत् ॥ यथेंद्राय इंदधुरिति ॥ ऋग्गणेषु चैवं प्रणवे परत्रावस्थिते स्वरप्रभृति लुप्यतेंऽत्याक्षरं लुप्तस्वरं चापृथग्भूतं प्रणवेनोच्चारयेत् ॥ इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतौ हौत्रपरिशिष्टभाष्ये पंचमोध्यायः ॥ ॥ ॥ छ ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 770[a]; ii, 185[b], 237[b]; iii, 159[b].

B – Descriptive Catalogues :– Bikaner Mss. Cat. No. 289.

काम्येष्टिप्रयोग — Kāmyeṣṭiprayoga

No. 182 — 395 / 1883–84

Size — 12⅛ in. by 4⅕ in.

Extent — 28 leaves; 8 lines to a page; 32–36 letters to a line. (foll, 1–20)
5 „ „ 35 „ „ (foll. 21–28)

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; borders of foll. 21–28 ruled in two double red lines; foll. 1–20 are blue in appearance, while foll. 21–28 are white in appearance; complete.

Same as No. 396/1883–84.

Age — Modern

Author — Mahādeva, son of Nārāyaṇa

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीवेदपुरुषाय नमः ॥
वीरेशं विघ्नहर्तारं लक्ष्मीनारायणौ गुरून् ॥ etc.

Ends — fol. 28^a

राजन्ये जाते ॥ इष्ट्या यक्ष्ये जातः पुत्रो देवैरप्रतिबद्धशक्तिको जायतां वैरिणो मारयन्नेव चरत्विति ॥ इंद्रावृहस्पतिभ्यां जुष्टं० ऐंद्राग्नविकारः ॥ इदं वामास्ये हविरिति याज्यानुवाक्ये ॥ हिरण्मयं, दाम दक्षिणा ॥ सिद्ध ऊ संतिष्ठते ॥ १३४ ॥ इति काम्येष्टिप्रयोगः ॥ समाप्तः ॥ छ ॥ छ

काम्येष्टिप्रयोग according to हिरण्यकेशिसूत्र

Kāmyeṣṭiprayoga according to Hiraṇyakeśisūtra

No. 183

396
1883–84

Size — $8\frac{15}{16}$ in by 4 in.

Extent — 43 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges of some folios slightly worn out; folios numbered in both margins; the Ms. ends with the Mṛgāreṣṭiprayoga.

Age — Does not appear to be very old

Author — Mahādeva, son of Nārāyaṇa

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसीतारामाभ्यां नमः ॥
वीरेशं विघ्नहर्त्तारं लक्ष्मीनारायणौ गुरून् ॥
सत्याषाढमुनिं वंदे अष्टापदशिरोरुहं ॥ १ ॥

नारायणात्मनेनाथ महादेवेन यज्वना ।
काम्येष्टीनां यथासूत्रं प्रयोगः क्रीयते मया ॥ २ ॥ etc.

Ends — fol. 43^a

अद्भ्यः शुंधनीभ्यः यदा गो नक्तं० ॥

अदभ्यो हिणय० इमं मे वरुणः ॥ तत्वा यामि. त्वन्नो अग्ने त्वमग्ने अयासि. ॥ गृहपतियादिगायजमानभागप्राशने इद ं हविरिति यस्यायाः ॥ कपालविमोके यां धर्मे स्थाली० पूष्णस्तामपि० पुनरालंभवर्जं सतिष्ठत रापेष्टिः ॥ छ ॥ सत्याषाढीयसूत्रानुसारो मृगारेष्टिप्रयोगः ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ शिवराम दीक्षोत लेले ॥ श्री ॥ छ ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 94^b; ii, 192^a

B – Descriptive Catalogues :- Ulwar Mss. Cat. 111. Ex. No. 33.

कारीरीष्टि

Kārīriṣṭi

No. 184

18(4)
1899–1915

Size — $8\frac{7}{16}$ in by 4 in.

Extent — 4 leaves; 10–11 lines to a page; 30–35 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgari Characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1700

Author — Not mentioned

Subject — A manual for the performance of the Vedic rite called Kārīriṣṭi for invoking rain

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ कारिरीष्टिप्रयोगः ॥

तत्र प्रथमे प्रयोगे पूर्वेद्युर्वृद्धिश्राद्धं प्रतिसराः ॥ श्वः स्नानादिपंचकं याः पुरस्तादित्यादिवृष्टिकामः कारिर्यां यक्ष्ये इति त्रिरुपांशु: ॐ तथेत्यंते कारिरीष्टिसंबंधि हविः कृष्णमिश्रकरीरसकुमय्यः पिंडयः व्रीहिमयाः पुरोडाशाः मरुतः पिंडदेवताः पंच प्रयाजाः अग्नीषोमावाज्यभागौ अग्निर्धामच्छतूमरुतः सूर्य इति प्रधानदेवताः अग्निः स्विष्टकृदित्यादि० सांगेन कर्मणा यक्ष्ये । etc.

Ends — fol. 4[a]

आश्वलायनस्य स्वसूत्रोक्त एव प्रकारः । वात्रघ्नौ अग्निर्मूर्द्धा भुव इति । ततो और्वभृगुदित्यादि० कृष्णाजिनावधूननांतं समानं । आपस्तंबानां कृष्णवासः कृष्णाश्वः कृष्णाविरिति दक्षिणा ॥ इति कारिरिष्टिप्रयोगः समाप्तः ।

पौषे शुक्ले द्वितीया च हेमंते रविवासरे ॥
विलंबोत्युत्तराषाढा दक्षिणायनमेव च ॥
हेरंबभक्तरघुणा लिखितं पुस्तकं त्विदं ॥ शके १७०० । ॥ हेरंब ॥

कारीरीष्टिहौत्र — Kāririṣṭihautra

No. 185 — 18(3) / 1899–1915

Size — $8\frac{7}{16}$ in by $4\frac{-1}{16}$ in.

Extent — 2 leaves· 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ करिरेष्टिहौत्रप्रयोगः ॥

नमः प्रवक्त्र इत्यादि सामिधेनीविशेषः ॥ शोचिष्केशस्तमीमहीं प्रती त्यं चारुमध्वरं गोपीथाय प्र हूयसे । मरुद्भिरग्न आ गहो etc.

Ends— fol. 2[a]

इष्टौ संस्थितायां प्रतिदिशं अच्छा वद तवसं गीर्भिराभिरिति सूक्तेन पूर्वादिदिशोपस्थानं कुर्यात् । प्रतिदिशं सूक्तावृत्तिः ॥ अथवा अच्छा वदेति चतसृभिर्ऋग्भिः चतुर्दिगुपस्थानं ॥ संतिष्ठते कारिरिष्टिः ॥ रघुना(थ)स्येदं पुस्तकं ॥ छ ॥

कारीरीष्टिहौत्रप्रयोग — Kāririṣṭihautraprayoga

No. 186 — 27 / 1886–92

Size — 9§ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent — 2 leaves; 11–12 lines to a page· 32–34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; edges slightly worn out; complete; same as No. 98/1887–91.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

श्रीः । अथ कारीरीष्टिहौत्रं ॥

नमः प्रवक्त्र इत्यादि शोचिष्केशस्तमीमहो३प्रति त्यं चारुमध्वरं गोपीथाय प्र हूयसे । मरुद्भिरग्न आ गहो३ etc.

Ends – fol. 2[a]

रथीवन् शपाश्वां अभिक्षिपन्नाविर्द्धता चृणुते वर्ष्या ३ अहं । दूरा सिहस्य स्तनया उदीरते यत्पर्जन्यः कृणुते वर्ष्या १ नमः ॥ प्र वाता वांति पतयंति विद्युतः उदोषधीर्जिहतेपि च ते स्वः । इराव्वि ... स्मै भुवनाय जायते यत्पर्जन्यः पृथिवीं रेतसावति ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

———

कारीरीष्टिहौत्रप्रयोग — Kārīriṣṭihautraprayoga

No. 187 — 98 / 1887–91

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 2 leaves; 12 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; complete.

Copied by one Jīvanarāma Dvivedī.

Age — Saṁvat 1821

Author — Not mentioned

Begins – fol. 1[a]

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

अथ कारीरीष्टेर्हौत्रं लिख्यते ॥

नत्र नमः प्रवक्त्र इत्यादि । मसदश सामिधेन्यः । शोचिष्केशस्तमीमहों प्रति त्यं चारुमध्वरं गोपीथाय प्र हूयसे ॥ मरुद्भिरग्न आ गहो मीळे अग्निं स्ववसं नमोभिरिह प्रसत्तो विचयत्कृतं नः ॥ रथेरिव प्रभरवा जयद्भिः प्रदक्षिणिन्मरुतां स्तोममृध्यां ३ समिद्धो अग्न आहुतेत्यादि ॥ etc.

fol. 2b इति कारीरीष्टिहौत्रप्रयोगः ॥

Ends — fol. 2b

कृष्णं नियानं हरयः सुपर्णा नियुत्वंतो ग्रामजितो यथा नरोग्ने वाधस्व विमृधो विदुर्गहा । यं त्वा देवापिः शुशुचानो अग्न इति संयाज्ये ऋचोनूच्य यजुर्भिरेके यजंति संस्थितायां सर्वा दिश उपतिष्ठेताच्छा वद तवसं गीर्भिराभीरिति चतसृभिः प्रत्यचं सूक्तेन सूक्तेन वा ॥ १ ॥

इत्याश्वलायनसूत्रं ॥ संवत् १८२१ मार्गशीर्षकृष्ण ५ बुधे लिखितं द्विवेदी जीवनरामेण

———

क्रतुरत्नमाला Kraturatnamālā

No. 188 138/1880-81

Size — 9⅞ in. by 4⅛ in.

Extent — 83 leaves; 10 lines to a page; 40-45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा; old and musty in appearance; handwriting uniform but not quite clear at times; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking topical headings and colophons; edges extremely worn out; foll. 19, 2[illegible], 37, 43, 49, 57, 68, 76, 78, 87 missing while fol. 56 repeated; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Agnihotra Harihara

Begins — fol. 1b

ॐ नमः शिवायः ॥

॥ अथेदानीं सूत्रक्रमप्राप्त्यग्न्याधेयपद्धतिर्लिख्यते ॥

तत्तश्यावे ... जातेच्छो यजमानः चंद्रतारानुकूले पुण्येहनि निर्द्दोषशुचि-भूभागस्थितस्य दर्भीगर्भस्याश्वत्थतरोः प्राचीमुदीचीमुर्द्धाचाघुणकीटादिदोष-रहितां रलाशाखां ... पित्रा ... य तस्या मूलखडेन चतुर्व्विंशत्यंगुष्टापर्वदीर्घा षडंगुष्टपर्वा ... तां चतुरंगुष्टपर्वो ... धाम ... रारणिं ... रणिमुत्तरखंडेनव्वटयेत् । etc.

fol. 10^b इति निष्टाग्निहोत्रहरिहरविरचितायां क्रतुरत्नमालायामग्न्याधेयप्रयोग-रत्नगुंफः ॥ छ ॥

fol. 23^b इति पक्षहोमविधिः ॥

Ends — abruptly fol. 92^b

ततोर्हुत्वा आहवनीयं वा उपस्थाप हृदयशूलमादार्य ऋत्विग्यजमानाः पत्नी च नद्यादिजलं प्रतिगच्छंति । तत्राध्वर्युः शुष्कार्द्रयोः संधौ युगसितम-भिशोदयोस्मा द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः मापोमोषधीर्हि ... मंत्रद्वयेन हृदयशूल-मुपगूहंति । नाद्यादिगमने ... तदा ... उदपात्रं निषिच्य तत्र ... ई संधौ युगसितमित्यादिना ... द्वयेन हृद...

References — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:- i, 132^b; ii. 26^a, 195^b

---

गोपालकारिका — Gopālakārikā

No. 189 — 397 / 1883–84

Size — 10⅞ in. by 4¼ in.

Extent — 15 leaves; 9 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear but somewhat careless and not uniform; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

This work is quoted by Sāyaṇa in his commentary on the Baudhāyanaśrautasūtra.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — A manual on soma rites.

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः । श्रीभार्गवाय नमः ।

सोमेन यक्ष्यमाणस्य यस्य पित्रादयस्त्रयः ।
नेजिरे सोमयागेन स स्याद्विच्छिन्नसोमपः ॥ १ ॥

आलभेत स ऐंद्राग्नमवशीर्णगवं पशुं ।
यस्य वेदश्च वेदी च विछिद्येते त्रिपूरुषं ॥ २ ॥

स वै दुर्ब्राह्मणो नाम यश्चैव वृषलीपतिः ॥
विछिन्न सोमपानो वा दुर्ब्राह्मणमुदाहृतः ॥ ३ ॥ etc.

Ends — fol. 15*a*

कुर्याच्चोभयतःपाशां रज्जुं मध्ये च लक्षणं ॥
पाशावंतिमयोः क्षिप्त्वा दक्षिणाकृष्य लक्षणं ॥ २५५

लक्षणे लक्षणं कृत्वा पार्शौ मध्यमके क्षिपेत ॥
लक्षणं दक्षिणाकृष्य शंकुरिष्टावधेर्भवेत् ॥
एष त्रिंशकुमार्गं स्यात् ध्रिष्ण्योपरवकादिषु ॥
॥ इति श्रीसोमे गोपालकारिका समाप्ता ॥

॥ श्रीभार्गवार्पणमस्तु ॥

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– For described Mss. of this work see I. O. Cat. No. 440 and B. B. R. A. S. Cat. Vol. II No. 572.

चातुर्मास्यानि — Cāturmāsyāni

No. 190 — 143 / 1880–81

Size — 8⅞ in. by 3¾ in.

Extent — 80 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; edges of some folios slightly worn out; complete.

The Ms. has been copied by one Harikṛṣṇa son of Dāmodara of Sudamapuri.

Age — Saṁvat 1748

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथ चातुर्मास्यान्युच्यंते ॥

॥ तत्र फाल्गुन्यां पौर्णमास्यामारभ्य । प्रथमप्रयोगे मातृपूजाभ्युदयिक-चतुर्हश्यामेव कृत्वाऽन्वारंभणीयेष्टिं कुर्यात् । etc.

fol. 12^a इति वैश्वदेवं पर्व समाप्तं ॥

fol. 35^a इति वरुणप्रघासाख्यं द्वितीयं पर्व समाप्तं ॥

fol. 62^a इति सामकमेधाख्यं तृतीयं पर्व समाप्तं ॥

Ends — fol. 80^a

अग्निः सोमो वरुणो मित्र इंद्रो बृहस्पतिः ॥ सविता पूषा सरस्वती त्वष्टा ॥ इदं हविः अजुषंतावीवृधत ॥ महो ज्यायाशक्रंत देवा इत्यादि सिद्ध-मिष्टि संतिष्ठते ॥ ... यंत्रयष्टौ मित्रविंदेष्टिः समाप्ता ॥ ॥ संवत् सप्तदश-अष्टचत्वारिंशत्तमे वर्षे फाल्गुनसितनवम्यां तिथौ भोमवासरे अद्येह श्रीसुदामापुरोवास्तव्ये सारस्वतज्ञातीयभट्टश्री ५ दामोदरसुतहरीकृष्ण लिखितं ॥

पिस्तोरानागरज्ञातीयव्यासश्री ५ केशवसुत-अग्निहोत्रीव्यासश्री५ रामजी पठनार्थं ॥ शुभं भवतु ॥ मंगलमस्तु सर्वजगत् ॥ श्री ॥ ॥ छ ॥

चातुर्मास्यानि — Cāturmāsyāni

No. 191 — 14 / 1883–84

Size — 9¼ in. by 4⅕ in.

Extent — 11 leaves; 13 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking: folios pasted with paper-slips; complete.

Age — Appears to be old

Author — Bhavasvāmin

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

दर्शपूर्णमासानंतरं चातुर्मास्येषु प्राप्तेषु अग्निहोत्रं वै दशहोतुर्निदानमित्यने क्रमेण प्रयोजनवाम् पशुबंध उक्तः अधुना क्रमाच्चातुर्मास्यान्युच्यंते तेषां चत्वारः प्रयोगप्रकाराः आचार्येणोक्ताः एकस्तावत् यावज्जीवप्रयोगः यावज्जीवप्रयुक्तान्येव चातुर्मास्यानीति. द्वितीयः सांवत्सरिकाण्येव खलु चातुर्मास्यानि ब्रह्मचर्यवंति भवंतीति etc.

fol. 3^b समाप्तं वैश्वदेवपर्व

Ends — fol. 11^a

अथोत्तरं परिग्राहमित्याद्यन्यत्र वाजिनात् इंद्रस्य नुनासीरस्याहं येंद्रियावी भूयासं वायोरहं येंद्रियावी सूर्यस्याहं. वृत्रहा. उभयो ले ... नं प्रतिष्टांगमेयं सुशीको भूयासमिति वा. सोमांतपक्षेऽग्निष्टोमः प्रकृतिः अथमे एकाहा इत्युक्तत्वात्. पश्वंतपक्षे ऐंद्राग्नः पशुः। सवनेष्टिः प्रसिद्धैव अथैतां सवनेष्टिमित्यादि पष्टः समाप्तानि चातुर्मास्यानि भाषाशनेमसिगिपं ...

Then follows some other portion.

On fol. 1^a we have:–

संक्षिप्तश्चातुर्मास्यप्रयोगः भवस्वामिकृतः ।
केशवरायस्य पत्रे ११

———

चातुर्मास्यानि — Cāturmāsyāni

No. 192

66
1895–1902

Size — $8\frac{7}{8}$ in. by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 50 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; white chalk used for corrections; edges slightly worn out; almost every folio more or less moth-eaten; incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यान्युच्यंते ।

चातुर्मास्यानीति कर्मसमुदायनाम। तेषां चतुर्द्धा प्रयोगः। यावज्जीव-सांवत्सरिक-द्वादशाह-यथा-प्रयोग इति। एषु पूर्वः पूर्वः श्रेयान्पक्षः। तत्र यावज्जीव-सांवत्सरिकयोर्वैश्वदेववरुणप्रघाससाकमेधशुनासीरीयाणां यथाक्रमं फाल्गुन्याषाढी-कार्त्तिकी-फाल्गुषु पौर्णमासीषु। चैत्री-श्रावणी-मार्गशीर्षी चैत्रीषु वा प्रयोगः॥ etc.

Ends — fol. 50b

एतदाद्यग्नीदितस्त्रिर्हरेत्यंतं वैश्वदेववत्। इयं हेद्युत्तरवेदिकं करोति। तस्मिन्पक्षेप्यथा

चातुर्मास्यानि
(ऐष्टिकानि)

Cāturmāsyāni
(Aiṣṭikāni)

No. 193

94
A/1881-82

Size — 9¼ in. by 4⅝ in.

Extent — 33 leaves; 13 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting beautiful. clear and uniform; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; complete.

The Ms. has been copied by one Vidyādhara, son of Śivapāthaka,, at Benares in Śaka 1694.

Age — Saṁvat 1749; Śaka 1614

Author — Not mentioned

Subject — A manual re-sacrifices to be performed in the Cāturmāsa.

Begins — fol. 1a

ॐ नमो श्रीगणपतये नमः॥

अथ चातुर्मास्यानि।

प्रथमप्रयोगे मातृपूजनपूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं॥ ऐष्टिकैः पंचाह्निकै-श्चातुर्मास्यैरहं यक्ष्ये॥ etc.

fol. 6a इति वैश्वदेवपर्व समाप्तं॥

Ends — fol. 33^b

ॐजुहोमि त्वा० । संस्रवहोमादिपत्नीसंयाजादिदक्षिणाग्निहोमांतं । वेदयोक्त्रविमोकः । आवेदेस्तरणं । एकं समिष्टयज्ञः । ॐ देवा १ । बर्हिर्होमादिकर्मापवर्गांतं पौर्णमासवत् ।

इति सूत्रोक्तानि ऐष्टिकानि चातुर्मास्यानि ।
अन्वाहार्यांश्च सप्तैव गावः षष्ट पभाह्वयः ।
सीरंतु षडगवं चैव श्वेतोश्वः सौर्य उच्यते । १
चातुर्मास्येषु यागे च दक्षिणापरिवर्त्तिताः ॥

इति सूत्रोक्तानि ऐष्टिकानि चातुर्मास्यानि पद्धतिः समाप्तः ॥ संवत् १७४९ शके १६२४ चित्रभानुनाम संवत्सरे दक्षिणायने शरदृतौ कार्त्तिकमासे शुक्लपक्षे प्रतिपद्यां भानुवासरे अनुराधादिवसनक्षत्रे वृश्चिकस्थिते चंद्रे तुलस्थिते सूर्ये मिथनस्थिते देवगुरौ एवं पंचांगशुद्धौ तद्दिने अविमुक्तिवाराणसीक्षेत्रे भागीरथ्याः पश्चिमे तीरे विश्वेश्वरसंनिधौ पिलपाठकसुतशिवपाठक तस्यात्मजेन विद्याधरेणेदं पुस्तकं लिखितामगमत् ॥

भग्नपृष्टि ..... यत्नेन परिपालयेत् ॥

चातुर्मास्यकौमुदी — Cāturmāsyakaumudī

No. 194

141
1880-81

Size — 7½ in. by 5 in.

Extent — 17 leaves; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; edges slightly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1813

Author — Balabhadra Śukla, son of Sthāvara, wrote in 1624 (cf. Cat. Cat. i, 367). Also see p. 713 of Kane's History of Dharmaśāstra.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणप(ती) सरस्वतीभ्यां नमः ॥
गणेशं गोपतिं गंगां गिरिजेशं गिरां पतिं ॥
नत्वैतान्पद्धतिं वक्ष्ये चातुर्मास्यप्रकाशिकां । १ ॥
इष्टवा द्वादशसत्कपालहविषा ह्यग्निं सुवैश्वानरं
पर्जन्यं चरुणाहते च वसने द्वाभ्यां विधेये पृथक् ॥
प्राचीनप्रवणे विहृत्य च यजेदग्निं च सोमं तथा
सावित्रं च सरस्वतीमथ यजेत्पौष्णं हविर्भिर्बुधः १ etc.

Ends — fol. 17[a]

विज्ञाय सिश्रीगुरुसिंधुचंद्रं सद्वंशगोत्रो बलभद्रशुक्लः ॥
लक्ष्मीनृसिंहाद्रियुगं प्रणत्वा विरच्य संयच्छति याज्ञिकेभ्यः ॥ १० ।

इति श्रीबलभद्रशुक्लविरचिता चातुर्मास्यकौमुदी समाप्ता ॥ संवदष्टादशशतत्रयोदशवर्षे प्रवर्त्तमाने दक्षिणायनगतेर्के सहसि मासि कृष्णसूर्येंदुसंगमे वटपत्तनस्थशुक्लयज्ञेश्वरौ रसगोविंदरामात्मजेन दयारामेण लिखितेयं चातुर्मास्यकारिका स्वपरोपकारार्थं ॥ शुभमस्तु ॥ वाग्वादिनी जयतु ॥

आमोर्धापा नरोतमद्या भाइनी पोथी छे चातुर्मास्यकौमुदि नु छे दवे अंबाशंकरपासेथी प्रतीग्रहकरीलीधुछे

Reference — Mss. — Aufrecht's Catalogus Catalogorum:—i, 185[a]; This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

चातुर्मास्यपद्धति — Cāturmāsyapaddhati

No. 195 — 100 / 1892–95

Size — 10¾ in. by 4½ in.

Extent — 16 leaves; 9 lines to a page; 32 letters to a line.

Description— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ ॐ । श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यान्यभिधीयते । चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुन्यां प्रारब्धव्य इति शेषः । अत्र चातुर्मास्यस्य प्रयोग उत चातुर्मास्यान्यामिति । etc.

Ends — fol. 16[a]

खरे पुरस्तात्करोत्युद्धतावोक्षिते सिकतोपकीर्णं चतुरस्रमिति सोमग्रहसादनार्थं वाचनिकं न स्वरूपार्थं । उल्लेखनं स्फ्येन सर्वत्र दृष्टत्वात् त्रिर्लिखित्वा

तत्र स्फ्येनेत्यनुवृत्ते. । तद्दक्षिणेनोल्लिखतीत्यत्र सकृदुल्लिखति तद्वेदिभाजनमिति भाजनं वेदिस्थानापन्नं तेनापि स्फ्येनैव । तथा प्रतिप्रस्थाता स्फ्ये ॥ १ ॥ ॥ शुभं भवतु ॥

चातुर्मास्यपद्धति — Cāturmāsyapaddhati

No. 196 — 72 / 1895–98

Size — 10 in. by 4⅝ in.

Extent — 22 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgari characters; not very old in appearance; handwritng clear and legible but not quite uniform; borders of some folios ruled in double black lines; foll. 1–21 missing; yellow pigment used for corrections; incomplete.

Age — Saṁvat 1787

Author — Vaidyanātha Miśra

Begins — abruptly fol. 22a

... अत्र शूर्पं जुव्हां निधाय व्यूहनमिति कर्कग्रंथेरुपेक्षितं कर्कस्तु प्रकृतौ स्थापयांचकार । मरुतां उज्झेतिमिति मरुतस्तपमनुदंत्विति प्रस्थातुः । etc.

fol. 25a इति श्रीवैद्यनाथमिश्रवरुणप्रघासपर्व समाप्तम् । छ ॥

Ends — fol. 43a

चातुर्मास्यानां सकृत्करणपक्षे फाल्गुन्यां पौर्णमास्यां चैत्र्यां वैश्वदेवे तस्यां वैशाख्यां त ... तौ तस्यां वा चातुर्मास्यानुसृजमा ... मेनाग्निष्टोमसंस्थेनाग्नीषोमीयेण पशुनाग्नेय्येष्टवा वाहं यक्ष्य इति संकल्य तेषामन्यतमं कुर्यात् । पशुसोमौ यथाक्रममग्निषोमीयाग्निष्टोमप्र ... ती । अग्नेयीष्टिसूद्धरण्यादिकर्मापवर्गांतकद्दविषा पौर्णमासवत् । इति श्रीमान्मिश्रवैद्यनाथकृतप्रतिपर्वैष्टिकचातुर्मास्यपद्धति समाप्ताः ॥ ॥ श्री ॥ छ ॥

श्रीविघ्नेशो जयतितरां ॥

यादृशं पुस्तकं ..... दोशो न विद्यते ॥ शुभमस्तु ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ संवत् १७८७ ना वर्षे माघशुद्धपौर्णमास्यां आभ्यंतरनागरज्ञातीदिक्षित् कृपारामेण लिखितमिदं पुस्तकं ॥ ॥ श्री ॥

चातुर्मास्यपद्धति — Cāturmāsyapaddhati

No. 197 — 101(1) / 1892-95

Size — 12¾ in. by 4⅝ in.

Extent — 52 leaves; 11 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges slightly worn out; complete.

The Ms. contains another work viz:– Vaiśvānarīyeṣṭi,
The work was composed in Saṁvat 1743.

Age — Appears to be old

Author — Gaṇapati Rāvala. son of Hariśaṁkarasūri

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीमत्सांबशिवं प्रणम्य मनसा वाग्धादिनी सद्गुरुं
तातं श्रीहरिशंकरं गणपतिर्लब्धप्रसादे गिरां
आलोक्य श्रुतिसूत्रभाष्यमखिलं सत्संप्रदायं तथा
चातुर्मास्यविधिःस्तु पद्धतिमिमां ब्रूते शुभां प्रस्फुटां १ etc.

Ends — fol. 55*a*

याज्ञिका अनुगृण्हंतु शोधयंतु यथार्थतः
तनो मेस्तु प्रसन्नात्मा यज्ञभोक्ता महेश्वरः ४
शतपथविकरेषु श्रौतमार्गे वदंतो
विविधविधिविकल्पानल्पसंकल्पभाजः
अधिनिगंधमिदानीं याज्ञिका निर्विशंके
गणपतिरचितायां पद्धतौ संचरंतु ॥ ५ ॥

इति श्रीदग्निहोत्रीचातुमास्ययाजिसमासादितसकलपुरुषार्थरावलहरिसंकरसूरिसुनुरावलगणपतिविरचिता चातुर्मास्यपद्धतिः समाप्ता ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

चातुर्मास्यप्रयोग — Cāturmāsyaprayoga

No. 198 — 129 / 1887-91

Size — 10 in. by 4¼ in.

Extent — 58 leaves; 9 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Country paper ; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; folios numbered in both margins; leaves slightly brittle; complete.

Same as No. 17/1899-1915

Age — Saṁvat 1839

Author — Anantadeva, son of Āpadeva

Begins — fol. 1^b

नवनीतकरो बालो नवनीरधस्प्रभः
कमनीयं मनः कुर्याच्छन्नो विष्णुरुरुक्रमः १

आश्वलायनस्य बौधायनमतमवष्टभ्य चातुर्मास्यानि चिकीर्षतो यथाप्रयोग-पक्षमवलंब्य प्रयोग उच्यते etc.

Ends — fol. 58^a

सहस्रं भोजयेत्सोमे ब्राह्मणानां शतं पशौ
चातुर्मास्ये तु चत्वारि शतान्यथ सुराग्रह

इति सोमेन समाप्तिपक्षेऽग्निष्टोमः पशुपक्षे ऐंद्राग्नः इष्टिपक्षे आग्नेयमष्टाकपालं ऐंद्राग्नमेकादशकपालं वैश्वदेवं द्वादशकपालं च निर्वपेदिति कैशवः आश्वलायनोक्ते चातुर्मास्यानि वा पुनरिति पक्षे तु नैषामन्यतरत्कार्यं ॥ इति श्रीमदनंतदेवसुतापदेवतनयेनानंतदेवेन रचितश्चातुर्मास्यप्रयोगः संपूर्णः ॥ शुभं भवतु ॥

संवत् १८३९ ज्येष्टमासे कृष्णपक्षे तृतीयां ३ बुधवासरे

चातुर्मास्यप्रयोग — Cāturmāsyaprayoga

No. 199 — 81 / 1891-95

Size — $9\frac{13}{16}$ in. by 4 in.

Extent — 65 leaves; 10 lines to a page; 30-35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting beautiful, clear and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; complete. Same as No. 17/1899-1915.

Age — Not very old

Author — Anantadeva, son of Āpadeva

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः

नवनीतकरो बालो नवनीतधरप्रभः etc. as in No. 17/1899–1915.

Ends — fol. 65[a]

शतं विवाहसंस्कारे etc. up to नैषामन्यतरत्कार्यं ॥ as in No. 17/1899–1915 followed by ॥ इति श्रीमदनंतदेवसुतापदेवतनयेनानंतदेवेन रचित चातुर्मास्यप्रयोगः ॥ छछ

चातुर्मास्यप्रयोग — Cāturmāsyaprayoga

No. 200 — 17 / 1899–1915

Size — 10½ in. by $4\frac{13}{16}$ in.

Extent — 57 leaves; 10–12 lines to a page; 35–40 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; yellow pigment used for corrections; edges worn out; folios brittle; complete.

Age — Appears to be old

Author — Anantadeva, son of Āpadeva

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ सरस्वत्यै नमः ॥

नवनीतकरो बालो नवनीरधरप्रभः ॥
कमनीयतमः कुर्याच्छंनो विष्णुमुरुक्रमः ॥ १ ॥

आश्वलायनस्य बौधायनमतमष्टभ्य चातुर्मास्यानि चिकीर्षतो यथाप्रयोग-पक्षमवलंब्य प्रयोग उच्यते ॥ etc.

Ends — fol. 57[a]

सहस्रं भोजयेत्सोमे ब्राह्मणानां शतं पशौ ।
चातुर्मास्ये तु चत्वारि शतान्यधसुराग्रहे

इति सोमेन समाप्तिपक्षे अग्निष्टोमः । पशुपक्षे ऐंद्राग्नः इष्टिपक्षे आग्नेय-मष्टाकपालं । औंद्राग्नमेकादशकपालं वैश्वदेवं द्वादशकपालं निर्वपेदिति केशवः ।

आश्वलायनोक्ते चातुर्मास्यानि वा पुनरिति पक्षे तु नैषामन्यतरत् कार्यं ॥ इति श्रीमदापदेवसूनुनानंतदेवेन रचितश्चातुर्मास्यप्रयोगः संपूर्णः ॥

References — Mss. — Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- ii, 37^b; iii, 40^a.

चातुर्मास्यप्रयोग — Cāturmāsyaprayoga

No. 201 — 101 / 1887–91

Size — $13\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 174 leaves; 9–10 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description—Modern paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting careless but legible; yellow pigment used for corrections; edges of some folios slightly worn out; fol. 12 missing; fol. 115^b blank; incomplete.

The Ms. is copied by one Gulābaśaṁkara at Suryapur.

The author of the present treatise seems to have used Kātyāyanaśrautasūtrabhāṣya of Yājñikadeva while composing his treatise.

Age — Saṁvat 1909; Śaka 1774

Author — Gulabśaṁkara

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः

तत्राथ चातुर्मास्यप्रयोगः ॥

तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकं आभ्युदयिकं श्राद्धं । ऋत्विजां वरणं । प्रधानसंकल्पः । आहवनीयदक्षिणाखरे पंचभूसंस्काराः । वैश्वानरपार्जन्येष्ट्यर्थं गार्हपत्यादाहवनीयमुद्धरामि । etc.

fol. 24^b इति श्रीगर्गमतानुसारेण कात्यायनसूत्रप्रयोगे वैश्वानरपार्जन्येष्टिः समाप्ता ॥

Ends — fol. 175^a

अथ चातुर्मास्यानामावृत्तिपक्षे विशेष उच्यते । आवृत्तिपक्षे फाल्गुन्यां पौर्णमास्यां शुनासीरीयं कृत्वा प्रातर्वैश्वदेवपर्व कुर्यात् । चैत्र्यादावारंभेप्येवमेव

एवं प्रतिवर्षं यावज्जीवं कर्त्तव्यं । आवृत्तिपक्षे इष्टिपशुसोमाभावः । इति त्रिरग्निचित्संम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवकृतकात्यायनसूत्र-भाष्यतदनुसारीयपद्धति निरीक्ष्य सूर्यपुरस्थवृद्धनगरीयनागरज्ञातीय त्रिपोष्यु-पाख्य लालशंकरात्मज-गुलाबशंकरेण सरलीकृतः प्रतिपर्वचातुर्मास्येष्टिकः प्रयोगः समाप्तः ॥ संवत १८०९ ना शके १७७४ प्रवर्त्तमाने कार्त्तिककृष्णनवम्यां सूर्यवासरे त्रिपाट्युपनामक गुलाबशंकरेण लिखितमिदं पुस्तकं ॥

चातुर्मास्यप्रयोग — Cāturmāsyaprayoga

No. 202 — 65 / 1895–1902

Size — 8⅝ in. by 4 in.

Extent — 37 leaves; 10–12 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; some of the folios torn; foll. 1–6, 19, 20 and 33 missing; incomplete.

Aufrecht gives only one reference to this work in his Cat. Cat. i, 185[a].

Age — Modern

Author — Dhuṇḍhirāja

Begins — abruptly fol. 7[a]

...गार्हपत्ये हस्तौ प्रतितपत् । या ते अग्ने यज्ञिया तनूस्तयेह्यारोहात्मात्मानं-मच्छावसूनि कृण्वन्नयां पुरूणि । यज्ञो भूत्वा यज्ञमासीद योनिं जातवेदो भुव आजायमानः । etc.

Ends — fol. 45[b]

चातुर्मास्यैरिष्ट्वा सोमेन पशुना वा जपेत । आश्वलायनमते चातुर्मास्यानि वा । बौधायनमते सवनेष्टिर्वा कार्या । तस्यां आग्नेयोष्टकपालः । ऐंद्र एकाद-कपालः । वैश्वदेवो द्वादशकपालः । अन्यत्समानं । पशुसोमस्थाने वैश्वानरी वा कार्येति स्मृतिः । इदं समाप्य प्रयोगपक्षो नारचंडप्रयोगपक्षे । संतिष्ठते चातु-र्मास्यानि ॥ ॥

बौधायनावलंबेन बह्वृचानामनुष्ठितौ ।
रचिता ढुंढिराजेन चातुर्मास्येषु पद्धतिः ॥
चातुर्मास्यप्रयोगः समाप्तः ॥

चातुर्मास्यप्रयोग (हिरण्यकेशिसूत्रानुसारि)

Cāturmāsyaprayoga (According to the Hiraṇyakeśisūtra)

No. 203

171
1880–81

Size — 10¼ in. by 4½ in.

Extent — 36 leaves; 12 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī Characters; old in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges slightly worn out; red pigment used for marking; yellow pigment and white chalk used for corrections; folios numbered in both margins; foll. 1 and 24 missing; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Mahādeva Somayājin

Begins (abruptly) — fol. 2a

वृणे एवं ब्रह्मादीन्वृत्वार्हयेत् । चातुर्मास्यांगत्वेन कूश्मांडैर्होष्यामि । अध्वर्युः उद्धरणपक्षे आहवनीयमुद्धृत्य स्मार्त्तवदाज्यं संस्कृत्य जुहूस्रुवं च संमृज्य स्रुवेणाहवनीये कूश्मांडहोमं वरदानांतं कृत्वा । ततः चातुर्मास्यान्यालभमानः पंचहोतारꣳ सग्रहꣳ होष्यामि । etc.

Ends — fol. 38a

एवं यजमानमात्री चतुरस्रिमितादिशुकोणवतो किंचित्संनता महापितृयज्ञवेदिर्भवति तस्यां मध्य एवाहवनीयायतने चतुरस्रकं कर्मणि स्वभावतः सिद्धा एव प्रागादिदिशो ज्ञेयाः दक्षिणकोणं दक्षिणेन ब्रह्मयजमानयोः स्थानं प्राक् पश्चिमकोणयोरंतरालं त्रेधा विभज्य पूर्वतृतीयभागे स्तंबयजुः तत उत्तरतो द्विपद उत्करः । पश्चिमतृतीयभागेसो प्रोक्षणीरासादनं पश्चिमकोणादुत्तरतो होतृस्थानं तत्पुरतोध्वर्योः इति पैतृको विहारः

इति हिरण्यकेशिसूत्रानुसारि तहादेवसोमयाजिविरचितश्चातुर्मास्यप्रयोगः समातिमगमत् । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥ जो ॥ श्रीरामजी ॥ ग्रंथसंख्या ११२८ ॥ सत्य ॥ छ ॥

चातुर्मास्यप्रयोग

Cāturmāsyaprayoga

No. 204

399
1883–84

Size — 9⅛ in. by 4 in.

Extent — 56 leaves; 8–9 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the colophons; white chalk used for corrections; edges of some folios slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ।

अक्षय्य ह वै सुकृतं चातुर्मास्ययाजिनः । भवतीति शेषः । चातुर्मास्यानि नित्यानि । अग्निहोत्रं दर्शपूर्णमासौ चातुर्मास्यानीति नित्येषु पाठात् । प्रतिसंवत्सरं सोम इत्यादि स्मृतेश्च । तेषां सांवत्सरिकः प्रयोगः सूत्रे स्पष्टः । etc.

fol. 15^b समाप्तं वैश्वदेवपर्व ॥

fol. 35^a समाप्तं वरुणप्रघासंपर्व ॥

Ends — fol. 56^a

अग्निर्हो० सोमः सोमस्य पुरोगा । शुक्रः शुक्रस्य पुरोगाः । श्रातास्त इंद्र सोमाः । वातापेर्हवनः श्रुतः स्वाहा । यथाप्रयोगपक्षे प्रतिपर्वणि निवर्त्तनमात्रं पयनंत्वंत एवेति भारद्वाजः । सर्वपक्षासाधारण्येनाद्योत्तमयोर्वपनमुक्तमाश्वलायनेन । वैश्वदेवादिपर्वसु अंतरालिकव्रतान्युच्यंते । नानृतं वदति । न मांसमश्नाति । न स्त्रियमुपैति । मंचकाधुपरि नास्ते । प्राङ्शिराः शेते । ऋतुव्यतिरिक्तं नाक्ते । नाभ्यङ्क्ते । प्रमादादिनैतेषु कस्यचिद्व्रा लोपे व्रातयतीष्टि पूर्णा हुतिर्वा संख्या १२०० ।

चातुर्मास्यप्रयोग — Cāturmāsyaprayoga

No. 205 — 100 / A/1881–82

Size — 8⅓ in. by 4 in

Extent — 9 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper with watermaks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform;

yellow pigment used for corrections; foll. 1, 2 missing; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — abruptly fol. 3[a]

..... मंत्रवद्वरणमधुपर्वसोः शोनकेन स्थालीपाकांगत्वोक्तेः ॥ हेमाद्र्यादिमहादानांगत्वोक्तेश्च ॥ योयं चातुर्मास्यसंकल्पः स यावज्जीवसंकल्पः ॥ etc.

Ends — abruptly fol. 11[b]

यत्तत्कपालं तप्यस्वेत्येकत्रोहं विच्छणैः यिते कपाले तप्येथामिति द्वित्वे तदूहनं ॥ यत्तत्कपालशब्दानामूहं नेति केचनेत्याग्रयणे कल्प्यः ॥ चिन्वंतिपदं चिनोतीत्यूहो .....

चातुर्मास्यप्रयोग Cāturmāsyaprayoga

No. 206 526/1882-83

Size — 11¼ in. by 4¼ in.

Extent — 26 leaves; 7–8 lines to a page; 28–30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; handwriting careless but legible; borders carelessly ruled in single black lines; red pigment used for marking; edges worn out; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुण्यां चैत्र्यां वसंते वा। अयं पर्वपक्षः पांचाहिके फाल्गुणशुक्लैकादश्यामन्वारंभणीयादिकरंभपात्रांतानि ॥ etc.

Ends — fol. 26[b]

उत्तरपरिग्रहः प्रोक्षणीप्रैषः वेद्यां प्रोक्षणीर्निधानं स्फ्येदकप्रहरः अपरेण प्रणीतानां स्फ्ये बर्हिरासादनं विदाग्निष्पत्तिः स्रुवो जुहुपलाशपत्रउपभृति ध्रुवाभृतावदानं पुरोडाशपात्री सम्मार्जनापासनं। पत्नीसन्नहनं ॥

चातुर्मास्यप्रयोग Cāturmāsyaprayoga

No. 207 $\frac{398}{1883-84}$

Size — $9\frac{11}{16}$ in. by $5\frac{3}{4}$ in.

Extent — 52 leaves; 12 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in right hand margins; complete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यानि फाल्गुन्यां चैत्र्यां वसंते वा ॥ तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं कृत्वा ॥ etc.

Ends — fol. 52^b

बर्हिर्होमादिकर्मापवर्गांतं पौर्णमासवत् ॥

वपनाभावः ॥ शतब्राह्मणभोजनसंकल्पः ॥ इति शुनासीरीयपर्वं ॥ गृहमध्ये गार्हपत्यस्थाने पंचभूसंस्कारान्कृत्वा अग्निं स्थाप्य ॥ छ ॥

तेषां वा उभयतो नमस्कारा अन्येन्यतरतो नमस्कारा अन्येते हते घोरतरा अशांततराज. उभयतो नमस्कारा उभयत एवैनाने तद्यज्ञेन नमस्कारेण शमयति ॥ छ ॥

———

चातुर्मास्यप्रयोग Cāturmāsyaprayoga

No. 208 $\frac{80}{1891-95}$

Size — $12\frac{11}{16}$ in. by $5\frac{1}{4}$ in

Extent — 60 leaves; 9 lines to a page; 40-45 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, and legible but not

uniform; borders of some folios ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; foll. 1–30 brittle; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यप्रयोगः ॥ फाल्गुन्यां चैत्र्यां वसंते वा तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं कृत्वा । अद्य पूर्वो. शुभपुण्यतिथौ ॐतत्सत्परमेश्वरप्रीतये ऐष्टिकपांचाहिकचातुर्मास्यैरहं वक्ष्ये तत्र प्रथमप्रयोगे निर्विघ्नार्थं गणपतिपूजनं etc.

Ends — fol. 60^a

ॐ शुनासीरौ यज ॥ ॐ इदं शुनासीराभ्यां न. ॥ दोहः ॥ ॐ उपसृष्टयं ॐ उपसृ. ॥ प्रोक्षे धौर. ॥ ॐ धौर. ॥ अधिश्रयणभायः ॥ वसोः यविः ॥ ॐ वसोः प. ॥

———

चातुर्मास्यप्रयोग — Cāturmāsyaprayoga

No. 209 — 82 / 1891–95

Size — $11\frac{11}{16}$ in. by $4\frac{7}{8}$ in.

Extent — 49 leaves; 11 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless and not quite clear; borders ruled in triple black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; slightly moth-eaten; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ ग्नमोदु ... राजाय ॥

आचार्येण श्रुतिमंत्रपाठक्रमेण पोर्स्मयासादोन्यग्निहोत्रांतानि कमसयुक्तानि ।

इदानीं श्रुतिमंत्रपाठक्रमेणैव चातुर्म्मास्यानि वक्तुं तेषामारंभकालमाहः ॥ छ ॥ चातुर्मास्यप्रयोग फाल्गुन्यां ॥ etc.

Ends — abruptly fol. 49b

अयमेव सर्वेषां भाष्याकृतां सिद्धांतः । अस्मिन्पक्षे केचिदेवमाहुः । समारो ... द्व ... य गार्हपत्यन्निर्म्म ... स । कमेधार्च्छमावसाधारणावग्नी विहृत्यानीकवत्यादित्यंवकांत्वं तस्मिन्नेव विहारे कर्त्तव्यं । न प्रतीष्टिष्टथग्निहारः महाहविर्स्थमपि तत एवाऽवनीयादतिप्रणय.. तावन्मात्रा ... त्वाचेतदततस्यातिप्रणीतस्य ...

चातुर्मास्यमन्त्राः — Cāturmāsyamantrāḥ

No. 210 — 18 / 1902–1907

Size — 8¾ in. by 3½ in.

Extent — 25 leaves; 9–10 lines to a page; 30–35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old and musty in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines with a thick red line also; edges worn out and moth-eaten; foll. 1–3 missing; incomplete.

Age — Śaka 1545

Author — Not mentioned

Subject — Recitation of Mantras to be used during the performance of five daily sacrifices.

Begins — abruptly fol. 4a

..... पात्रासादने । स्फ्यं च कपालानि च चरुस्थालीश्च मेक्षणानि चाग्निहोत्रहवणीं० जुहुं चोपभृतं च पृषदाज्यग्रहणीं च स्तुवं च० आज्यस्थालीं च दधिस्थालीं च वेदं च दारुपात्रीं च व्युन्हरणपात्रीं चाशपात्रं च योक्तुं च वेदपरिवासनं च शृष्टिं चोपवेषं चेध्मबर्श्चनं च० निर्वपणे देवस्य त्वा० हस्ताभ्यामग्नये जुष्टं निर्वपामि । etc.

Ends — fol. 29b

येन मासा अर्द्धमासाः । ऋतवः परिवत्सराः । येन ते ते प्रजापते । ईज नस्य न्यवर्त्तयन् । तेनाहमस्य ब्रह्मणाः निवर्तयामि जीवसे । अग्निरस्तिमेन शो० ध्यासं । अनुवत्तरोणा स्वस्तिमाशास्ते ॥

इति शुनासीरपर्व ॥

॥ इति चातुर्मास्यानां पंचपदार्थस्तत्रोक्तमंत्राः संपूर्णाः ॥ शके १५४५ रुधिरोद्गारिणि वत्सरे आषाढे मासि कृष्णे सप्तम्यां चातुर्मास्यपुस्तकमिदं लिखितं काशिनाससासिमगमत् ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥ ॥

चातुर्मास्ययाजमान — Cāturmāsyayājamāna

No. 211 — 98 / A/1881–82

Size — 10 in. by 4⅞ in.

Extent — 12 leaves; 8–9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description—Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear and legible; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; edges of some folios slightly worn out; complete.

Age — Śaka 1734

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

चातुर्मास्ययाजमानं ॥

गार्हपत्यस्य पश्चात्प्राक्कुलान्दर्भानास्तीर्य तेषु पत्न्या सह यजमान उपविश्य याः पुरस्तादिति जपित्वा स्वर्गकामश्चातुर्मास्यैर्यक्ष्य इति त्रिरुपांशु त्रिरुच्चैरुक्त्वा ॥ अस्मिन्कर्मणि अध्वर्यु त्वामहं वृण इत्येवं सर्वं कृत्वा ॥ etc.

Ends — fol. 11^b

सूर्यायेदं ॥ सूर्यस्याहं देवयज्यया सुदर्शीको भूयासं ॥ स ९ सर्पाया ९ हस्त्यायेदं ॥ अनुवत्सरीणा ९ स्वस्तिमाशास्ते ॥ इति याजमानं ॥ शके १७३४ अंगिरानाम संवत्सरे अधीकवैशाखमासे कृष्णपक्षे द्वितीया भौमवासरे समाप्तं ॥ श्रीयज्ञेश्वरार्पणमस्तु ॥

Then follows—

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥ याः पुरस्तादित्यादि श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं वीहियामाकाग्रयणाभ्यां तंत्रेण यक्ष्य इति संकल्प्य तन्म ऋध्यतामित्यादि ॥ etc.

End — प्रजां पुष्टिं रयिमस्मासुधेह्यथा भव यजमानाय शंयोः ॥

चातुर्मास्यहौत्र Cāturmāsyahautra

No. 212 142/1880-81

Size — 8¾ in. by 4⅝ in.

Extent — 24 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with occasional पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting bold, clear and legible but not quite uniform; red pigment used for marking; edges of some folios slightly worn out; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — A manual of Hotṛ's duties during the performance of the seasonal sacrifices.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीदक्षिणामूर्त्तिभ्यां नमः ॥
अथ चातुर्मास्यहौतां लिख्यते ॥

अन्वारंभणीया ॥ वैश्वानरपार्जन्येष्टिर्वा ॥ नमः प्रवक्त्र इत्यादि ॥ पंचदश सामिधेन्यः ॥ etc.

fol. 8^b इति वैश्वदेव पर्व समाप्तं ।

fol. 13^b वरुणप्रघास समाप्तः ॥

Ends — fol. 24^a

अथ सरस्वतः ॥ पीपिवा ॰स सरस्वतस्तनं यो विश्वदर्शतः । भक्षीमहि प्रजामिषं ३ इत्यनुवाक्याः ॥ ये यजामहे सरस्वतं दिव्यं ॰ सुपर्णं वा वायसं बृहतमपो गर्भं दर्शतमोषधीनां ॥ अग्रीषतो ... भिस्तर्पयत ... सरस्वत मवसे जोहवीमी ३ वौ ३ षट् ॥ श्री ॥

———

चातुर्मास्यहौत्र Cāturmāsyahautra

No. 213 97/A/1881-82

Size — 8¼ in. by 4 in.

Extent — 29 leaves; 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in the right-hand margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यहौत्रं ॥ छ ॥

तत्रान्वारंभणीयाख्यवैश्वानरः पर्जन्यश्च प्रधानदेवते स्थानाचमनादि ॥ पंचदश सामिधेन्यः ॥ etc.

Ends — fol. 29^{a}

इंद्रः शुनासीर इदं० कृत ॥ वायु० कृत० ॥ सूर्य इदं० कृत्त ॥ देवा आज्यपा इत्यादि संस्थाजपांतं ॥ छ ॥ संतिष्टते ॥ चातुर्मास्यहौत्रं समाप्तं ॥

इदं पुस्तकं स्वार्थं च परोपकारार्थं च लिखित्वा ॥ श्रीगजानन प्रसंन् ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥

चातुर्मास्यहौत्र — Cāturmāsyahautra

No. 214 — 84 / 1884–87

Size — $8\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 13 leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; fol. 9^{b} blank; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यहौत्रप्रयोग उच्यते ।

तत्र चैत्र्यां पौर्णमास्यां फाल्गुन्यां वा प्रयोगः । तस्याः पूर्वेद्युश्चतुर्दश्यामन्वारंभणेष्टिः । नमः प्रवत्र इत्यादि पंचदश सामिधेन्यः । etc.

Ends — fol. 13^a

इद्रं वयं शुनासी० अश्वायंतो गव्यंतो० इंद्र शुनासीरस्य । शुनपक्षे । शुनं हुवेम मघवानमिंद्रमस्मिन्भरे नृतमं वाजसातौ । श्रृण्वंतमुग्रभूतये समत्सु घ्नंतं वृत्राणि संजितं धनानों ३ ॥ ये ३० हे शुनमश्वायंतो गव्यंतो० वेमा ३ वौ ॥ सूर्यः । तरणिर्विश्व० चित्रं देवाना० ॥ ॥ इति चातुर्मास्यहौत्रं समाप्तं ॥

होतृस्थाग्निगहोत्राख्यकृपो दैवततृप्तिकृत् ।
इज्यते यः पूर्णकृपः समे प्रीणातु माधवः ॥ १ ॥

॥ श्रीहनुमद्भीमानंदतीर्थश्रीमच्चरणार्यांतर्गश्रीकृष्णद्वैपायनहयाननगोविंदात्मकश्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

चातुर्मास्यहौत्रप्रयोग — Cāturmāsyahautraprayoga

No. 215 — 400 / 1883-84

Size — 11¼ in by 4⅞ in.

Extent — 18 leaves; 9–10 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari Characters; not very old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; edges worn out; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. has been copied by one Viśvanāthabhaṭṭa Lele.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

अथ चातुर्मास्यप्रयोगप्रारंभः ॥

तत्रान्वारंभणीयाख्यवैश्वानपार्जन्यायाविष्टौ ॥

अग्निवैश्वानरपर्जन्यश्च प्रधानदेवते ॥ स्थानाचमनादि पंचदश सामिधेन्यः ॥

etc.

fol. 7^a इति वैश्वदेवपर्व ॥

Ends — fol. 18a

तत्राप्यशक्तस्य सवनेष्टिः ॥ अग्निरिंद्रो विश्वे देवा इति तिस्रो देवताः ॥ पौर्णमासवत्तंत्रं ॥ प्रधानस्य ॥ अग्निमूधा भुवो यज्ञस्येत्यग्नेः ॥ एंद्र सानसिं रयिं प्र ससाहिषे पुरुहुतेतींद्रस्य ॥ विश्वे देवास आगतं ये के च उमा महिनो अहि अहि माया इति विश्वेषां देवानां ॥ शेषं प्रकृतिवत् ॥ इति चातुमास्यहौत्रं समाप्तं ॥ ॥ शके १६९६ जयनामसंवत्सरे श्रावणे मासि शुक्लपक्षे तृतीयायां तिथौ सौमवासरतदिने इदं पुस्तकं लेलेत्युपनामक-विश्वनाथभटसेदं श्रीगजानना-र्पणमस्तु ॥

चातुर्मास्यहौत्रप्रयोग Cāturmāsyahautraprayoga

No. 216 4/A/1883-84

Size — 8½ in. by 3⅓ in.

Extent — 19 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; handwriting small but clear and legible; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out; some of the folios being torn pasted with paper slips; complete.

Same as No. 400/1883–84.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथ चातुर्मास्यहौत्रप्रयोगः ॥

तत्रान्वारंभणीयाख्यवैश्वानरपार्जन्यायामिष्टौ अग्निर्वैश्वानरः पर्जन्यश्च प्रधान-देवते । स्थानाचमनादि पंचदश सामिधेन्यः । etc.

fol. 6a इति वैश्वदेवपर्व ॥

Ends — fol. 19a

तत्राप्यशक्तस्य सवनेष्टिः सवनेष्टौ अग्निः इंद्रो विश्वे देवा इति तिस्रो देवताः पौर्णमासवत्तंत्रं । प्रधानस्य । अग्निर्मूर्द्धा भुवो यज्ञस्येत्यग्नेः । एंद्र सानसिं प्र ससाहिष

इतींद्रस्य । विश्वे देवास आ गत ये के च ज्मा महिनो अहिमाया विश्वेषां देवानां । प्रकृतिवदितरत् ॥ ॥ इति चातुर्मास्यहौत्रं समाप्तं ॥ ॥ भट्टगोविंदस्य ॥

———

चातुर्मास्यहौत्रप्रयोग Cāturmāsyahautraprayoga

No. 217 $\frac{85}{1884\text{–}87}$

Size — $7\frac{7}{8}$ in by 4 in.

Extent — 25 leaves· 8 lines to a page; 20–22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; folios numbered in both margins; folios brittle; edges worn out; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीयज्ञेश्वराय नमः ॥
अथ चातुर्मास्यहौत्रप्रयोगः ॥
तत्र पूर्वेद्युर्वैश्वानरपर्ज्जन्यहौत्रप्रयोगः ॥ etc.

Ends (abruptly) - fol. 25^b

अथा अदितिः ।' सप्तदश सामिधेन्याः ॥
अग्निः सोम० अदिति मा ३ ... इ० । स्वाहाग्निः सो

———

चातुर्मास्यहौत्रप्रयोग Cāturmāsyahautraprayoga

No. 218 $\frac{102}{1887\text{–}91}$

Size — $10\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 16 leaves; 7 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with occasional पृष्ठमात्रा; not very old in appearance; handwriting clear, legible

and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges on the right-hand side of folios worn out; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यानां हौत्रप्रयोगो वक्ष्यते ।

तस्य पूर्वेद्युरन्वारंभणीयेष्टिः ॥ नमः प्रवक्त्र इत्यादि । पंचदश सामिधेन्यः । आवाहने अग्निमग्न आवह । सोममावह । etc.

Ends — fol. 16^a

इति चातुर्मास्यहौत्रं ॥

इंद्रशुनासीरस्यानुवाक्या ॥ इंद्रं वयं शुनासीरमस्मिन्यज्ञे हवामहे । स वाजेषु प्रसनो विषों ३ । ये ३० मह इंद्रं शुनासीरमश्वायंतो गव्यंतो वाजयंतो हवामहे त्वोपगंतवा उ । आभूषंते सुमतौ नवायां वयमिंद्र त्वा शुनं हुवेमा ३ वौ ३ ः इंद्रस्य शुनासीरस्यानुवाक्या । शुनं हुवे मघवानमिंद्रमस्मिन्भरे नृतमं वाजसातौ । शृण्वंतमुग्रमूतये समत्सु घ्नंतं वृत्राणि संजितं धनानों ३ । याज्या पूर्ववत् ॥ इति ॥ माणिकर्ण्युत्तरे रोधसि श्रीवाराणस्यामवस्थिते भटश्रीगोपीनाथात्मजे अ

तैत्रा मैत्राः कठाः काण्वाश्चरका वाजसनेयिकाः ॥
देहादुत्तार्य सूत्रं तु कुर्युं वै क्षालनं बुधाः ॥ १ ॥

बह्वृचा सामगाथर्वा ये चान्ये यजुःशाखिनः ।
देहादुत्तार्य सूत्रं तु पुनः संस्कारमर्हति ॥ २ ॥

उच्छिष्टोपि वरो दर्भो न दूर्वा जान्हवीतटे ॥
स्वज्ञातिपरो मूर्खो यथा कन्या तथा हविः ॥ १ ॥

चातुर्मास्याध्वर्युप्रयोग — Cāturmāsyādhvaryuprayoga

No. 219

99
A/1881-82

Size — 8⅛ in. by 3⅞ in.

Extent — 48 leaves; 11 lines to a page; 25–28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders

of some folios ruled in two double red lines and of some in two double black lines while some folios have no borders ruled; red pigment used for marking; yellow pigment occasionally used for corrections; complete.

Age — Śaka 1710

Author — Not mentioned

Subject — A manual of sacrifices according to Āpastamba school (?)

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ चातुर्मास्यानां काल उक्तः कौस्तुभे ॥

तत्प्रयोगाश्चत्वारो बौधायनोक्ताः यावज्जीव संवत्सरौ द्वादशाहो यथाप्रयोगश्चेति ॥ तत्र फाल्गुन्यां चैत्र्यां वा वैश्वदेवं ततश्चतुर्षु मासेषु आषाढयादिष्वेकैकं पर्व इति । etc.

Ends — fol. 47^b

येन ते ते प्रजायते ईजानस्य न्यवर्तयत् तेनाहमस्य ब्रह्मणा निवर्तयामि जीवसे अग्निस्तिग्मेनेत्यादि पूर्ववत् अनुवत्सरीणा ५ स्वस्तिमाशास्ते इति विशेषः संतिष्ठते शुनासीरीयपर्व ।।

इति चातुर्मास्याध्वर्युप्रयोगः समाप्तः ॥

Then after 7 verses we have

अदृश्यभावा ... खलु लेखके च ॥ १ ॥

शके १७१० किलकाब्दे चैत्रवद्यत्रयोदश्यां मंदवारे रेवत्यां सत्यां लिखितं समाप्तं ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीरस्तु

———

चातुर्मास्येष्टिकारिका — Cāturmāsyeṣṭikārikā

No. 220 — 25 / 1883–84

Size — $8\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{1}{5}$ in.

Extent — 26 leaves; 10 lines to a page; 35–40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment

used for marking verse-numbers and colophons; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; foll. 1–4 missing; incomplete.

The present portion forms part of author's larger work called *Prayogaratna*.

Age — Saṁvat 1742

Author — Nṛsiṁhayajvan

Begins (abruptly) — fol. 5a

..... च्छन्दा अजुपतादयः ॥ ७३ ॥

उपांशुयाजवचना आहौंच्चैस्तानुपांशु वा ।
य ... वतोपांशु तत्राद्यत्वप्रयुक्तितः ७४

प्राप्तं ब्रूयादग्निशब्दमुच्चैरावाहनादिषु ।
उच्चै ... गूर्षपटकारौ प्रणवश्चातुवाक्यगः ॥ ७५ ॥ etc.

fol. 10a इति श्रीनरसिंहयज्वकृते प्रयोगरत्ने दर्शपूर्णमासहौत्रकारिकाः ॥

Ends— fol. 29b

समाप्य चातुर्मास्यानि सोमेन पशुनाऽथ वा ॥
यजेत कुर्यादेतानि चातुर्मास्यानि वा पुनः ॥ १ ॥

सवनेष्टिमशक्तश्चेत्कुर्याद्बौधायनोदिताम् ॥
अग्निरिंद्रस्तथा विश्वे देवा इत्यत्र देवताः ॥ २ ॥

एषां याज्यानुवाक्यास्तु प्रकृत्याग्रयणोदिताः ॥ ३ ॥

जयति सहोसलेत्यादि० चातुर्मास्यानि सम्यगुक्तानि ॥ ॥ इति श्रीनृसिंहयज्वकृताश्चातुर्मास्येष्टिकारिकाः समाप्ताः ॥ ॥ संवत् १७४२ ज्येष्टशुक्लपंचम्यां सिगिपनिबंखोहिवेम ॥ शुभमस्तु सर्वजगतः ॥ ॥ श्रीयज्ञपुरुषार्पणमस्तु ॥ ॥ श्रीशः शंदिश्यात् ॥ ॥ श्रीः ॥

———

छागलक्षण Chāgalakṣaṇa

No. 221 103 / 1887–91

Size — 8½ in. by 3⅝ in.

Extent — 1 leaf; 11 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders carelessly

ruled in double black lines; red pigment used for marking verse-numbers; edges worn out; complete.

Age — Samvat 1561

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

ॐ नमो विघ्नहर्त्रे ॥

एकवर्णो भवेच्छागो यच्चान्येव बहु भवेत् ।
प्रवोचामसंछागो दीनमन्युहनं कु ... । १

श्वेतमुखच्छागः कृष्णश्रोवस्तितोदरः ।
भस्मुखो नाम छागः सहस्रेणापि तं कृणु । २ etc.

Ends — fol. 1[b]

त्रिपिछंमिद्रिय क्षीणांगतयूचिनूगामिनं ।
तंतुवा ... ण संविद्या ... वृद्धमजापतिं ॥ १४

तस्मादेवं विदित्वा तु लक्षणं पशुयूपयोः ।
यज्ञवित् यज्ञकर्माणि सो ... युः कर्तुमर्हति । १५

इति छागलक्षणं समाप्तं ॥ सं. १५६१ वर्षे मा शुदि ६ गरौ म ...

देवता गोमयस्वर्णतुलशीकुशमृत्तिका ।
अप्रोक्षितानि शुद्धंति प्रोक्षणा ब्रह्महा भवेत् ।

छान्दोग्यसूत्रवृत्ति — Chāndogyasūtravṛtti

No. 222

20
1899-1915

Size — 12 in by 4⅛ in.

Extent — 203 leaves; 9 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgari characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered as 1–72 and 1–131; complete.

Age — Śaka 1745

Author — Varadarāja

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीलक्ष्मीकांताय नमः ॥

ॐ अथार्षेयकल्पो व्याख्यातव्य ... सर्वक्रतुप्रतिभूतस्यत्र पर्वणो ज्योतिष्टोमस्य सर्वाहर्गणस्य प्रकृतिभूतस्य व्यूढस्य द्वादशाहस्य ब्राह्मणेनैव कृप्तिरुक्तेति तदुपजीवनेन क्रत्वंतराण्योवकल्पितानि अस्माभिस्तस्य प्रबंधस्य कात्स्न्यार्थं तत्रोस्तावत्प्रयोगः सूत्रब्राह्मणानुसारेण प्रदर्श्यते ॥ तत्राग्निष्टोमसंज्ञकस्य ज्योतिष्टोमस्यैव प्रयोगः ॥ etc.

fol. 73*b* इति कल्पव्याख्यायां द्वितीयोध्यायः ॥ छ ॥

Ends — fol. 203*b*

अथ संवत्सरसत्राणि पद् अतिरात्रश्चतुर्विंशं प्रायणीयमहरित्यारभ्य संवत्सरब्राह्मणं। ब्राह्मणमित्यंतेन गवामयनमुक्तं ॥ तस्य कृप्तिः पूर्ववोक्ता ॥ छ ॥

इति कल्पव्याख्यायां सूत्रेषु प्रथमोध्याय आदितो नवमः शके १७४५ सुभानुनामसंवत्सरस्य ज्येष्ठशुक्लत्रयोदश्यां तिथौ मंदवासरे तद्दिनेदं पुस्तकं लिखितं समाप्तं ...

fol. 1*a* अथ छांदोग्यसूत्रवृत्तिप्रारंभः वरदराजकृत

Aufrecht records no Mss. of this commentary in his Catalogus Catalogorum.

जातेष्टिप्रयोग
(बौधायनीय)

Jāteṣṭiprayogo
(Baudhāyaniya)

No. 223

23
1883-84

Size — 8½ in. by $3\frac{7}{16}$ in.

Extent — 1 leaf; 10 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting discoloured and not quite clear: red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out; complete.

Age — Saṁvat 1742

Author — Not mentioned

Subject — A sacrificial manual.

Begins — fol. 1[a]

श्रीर्जयति ॥

पूर्वेद्युर्नांदीश्राद्धं रात्र ... प्रतिसरबधं च कृत्वा परेद्युः पवनमंत्राचमनमंत्र-प्रोक्षण ... पुण्याहवाचनानि च कृत्वा बोधायनश्चेदग्न्वारंभणीयां कुर्यात् ॥ पुत्रे जाते जातकर्मानुष्ठानात्पूर्वस्मृतिप्रसिद्धा शौचेऽतिक्रांते वा वैश्वानरद्वादशकपालं निर्वपेत् ॥ याः पुरस्तादित्यादि निविष्टमित्यंते इष्ट्या यक्ष्ये । etc.

Ends — fol. 1[a]

अन्वाहार्यो दक्षिणा ... ब्राह्मणतर्पणांतं सर्वं प्रकृतिवत् ... शौदनाः स्युरिष्टेनामित्युक्तैर्दशब्राह्मणा भोज्याः । बोधायनीयजातेष्टिप्रयोगः ॥ संवत् १७४२ आश्विनकृष्णचतुर्थ्यां ...

On fol. 1[b] we have

वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेत्पुत्रे जात इति स ह स्माह बोधायन उत्थितायां निर्दशायां निर्वपेत्संस्तावस्य च कुमारं प्रलेहयेदिति जातमेव विदित्वेति शालीकिर्न च संस्तावस्य कुमारं प्रलेहयेदिति । काम्येष्टिसूत्रे वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेत्पुत्रे जात इति तस्या एते भवतो वैश्वानरस्य दर्शसनाभ्यो वृहज्जातो यदग्न इति वासो दक्षिणाः काम्या इष्ट्य इति कर्मांते

———

ज्योतिष्टोम

No. 224

Jyotiṣṭoma

527

1882–83

Size — 12⅛ in. by 4⅛ in.

Extent — 25 leaves; 9 lines to a page; 45–48 letters to a line.

Description — Modern paperwith watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; fol. 1 missing; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — abruptly fol. 2[a]

श्री ॥ अथोत्तरार्धं ज्योतिष्टोमधर्मा एकाहे द्वादशाहे च। प्रथमस्य व्रात्यस्तोमस्य धर्म उत्तरेषु व्रात्यस्तोमेषु प्रथमस्य साद्यस्क्रस्य उत्तरेषु साद्यस्क्रेषु धर्मासु। ज्योतिष्टोमधर्माः सर्वक्रतुषु भवंति अग्निष्टुत्सु चैके etc.

fol. 8[a] इत्यग्निष्टोमः ॥

Ends — abruptly fol. 26[b]

अथ महानीरकरणं। अंतःपात्मृग्वेदादीनां निधानादि अजापयसावसेकांतं प्रकृतिवत्। ततो यूपछेदनं। यूपाहुत्यादि यूपाहरणांतं अग्निष्टोमवत्। अस्तमिते मस्मं.द्वपतं पात्रेवाग्निसर्गप्रैषः। व्रतकरणाप्रैष। व्रतकरणं। वाग्विसर्गः अध्वर्येः समिदाधानं रात्री ॥ रात्रीमप्रथावं भरंतु नो रिषाम स्वाहा। मेहणमंत्रेण मेहनं। स्वपनं। अपररात्रे व्रते प्रतेन्यज्य समिदाधानमध्वर्योः। अ ···

ज्योतिष्टोमपद्धति — Jyotiṣṭomapaddhati

No. 225 — 103 / 1892–95

Size — 8½ in. by 4½ in.

Extent — 84 leaves; 6 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṃvat 1883

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ ज्योतिष्टोमस्य पद्धतिर्लिख्यते ॥

तत्रादौ ज्योतिष्टोमे अधिकारार्थं अधिकारपशुरुच्यते ॥ तत्र वचनं ॥ यस्य पिता पितामहः सोमं न पिबेदुर्ब्राह्मण इति वचनात ॥ मातृश्राद्धं समारोपः ॥ मंथानं विअहरणं ॥ अग्न्याधानं ॥ इंद्राग्नि पशुपुरोडाशेन च वनस्पतिपृषदाज्येन ॥ सद्योहं यष्ये ॥ etc.

Ends — fol. 83[b]

अत्र परेण द्वारेण प्रवेशनं प्रशास्तुर्दक्षिणत ... स्वकाले अन्ये ब्रह्मपुरुषाः स्वस्वधिष्ण्यापरेण अ ... ष्टाचस्वधिष्ण्यमपरेणास्ते ॥ ॥ इत्यग्निष्टोमपतिः ॥

संपूर्णं । संवत् १७७३ ॥ वर्षे चैत्रवदी ४ चतुर्थी सोमवासरेण लिपितं दुवे धनेश्वरसुत दुवे जयनंद भटरामानंदात्मविरनंद भ्रातृकरविरनंदसोमनंदपठनार्थं ॥ शुभं भवतु ॥

ज्योतिष्टोमशस्त्राणि — Jyotiṣṭomaśastrāṇi

No. 226

401
1883-84

Size — 11⅜ in. by 4⅛ in.

Extent — 16 leaves; 6 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins only; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ ज्योतिष्टोमस्य शस्त्राण्यारंभः ॥ सुमत्पद्भ्यां पिता मातरिश्वा ॥ अछिद्रा-पदाधादछिद्रोवधा कवयः शंसन् ॥ सोमो विश्वविन्नोथा निनेपद् बृहस्पति-स्त्था मदानि शंसिषद्गायुर्विश्वायुर्विश्वमायुः क इदं शंसिष्यति ॥ etc.

Ends — fol. 16*b*

अथ होताग्निमारुतं संज्ञकं सत्वरितं शंसेत् ॥
स्तोत्रायः कारणकालादारभ्य प्रावृतशिरस्को भवेत ॥

अथाग्निमारुतं शस्त्रं समाप्तः ॥ हिंभूर्भुवः स्वरों ३ उ अध्वर्यो शोशों ३-सावों ३ वैश्वानराय पृथुपाजसे

ज्योतिष्टोमसंहिता — Jyotiṣṭomasaṁhitā

No. 227

402
1883-84

Size — 9¼ in. by 4⅝ in.

Extent — 14 + 1 leaves; 9–10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless and not uniform but clear and legible; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; foll. 1–3 missing; the Ms. contains an extra leaf bearing the number 7; incomplete.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 4^a

..... वत्वेति न वक्तव्यं। सुगृहपतिसून्वं यजमानस्यादनेन सुन्वता यजमानेनेत्यूहः बहुवचनानि सूत्रे भक्षणकाले यत्रासीनो याज्यामुक्त्वास्तत्र प्राङ्मुख आसीनो वषट्कारनिमित्तं भक्षयति। etc.

Ends — abruptly fol. 17^b

तदा निमज्जिद्दूर्वामिश्राभिरिति केचित्॥ एवं शिल्पविधानात्॥

दर्शपूर्णमास Darśapūrṇamāsa

No. 228 145/1880–81

Size — 9⅛ in. by 4 in.

Extent — 43 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; edges of some folios slightly worn out; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः। ॐ॥

अहिताग्निरन्वाधानदिने प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा श्मश्रूपपक्षकेशलोमनखानि वापयित्वा कृतस्नाननवनीताभ्यंजननांजनोहतवाससः स्नातैः पत्न्यध्वर्यवादिभिः सह प्रत्येकं सप्तभिः सप्तभिर्दर्भपिंजूलैर्मुखं नाभिं गुल्फौ च संमृज्य दर्भात्समु-

...27

च्चित्य प्रोक्ष्योदङ्निरस्यत्यप उपस्पृश्य तत्पवनं ॥ आपो हि ष्ठेति तिसृभिस्त्रिरपः पिबेद् व्याहृतिर्मुखमुन्मृजेदेतद्वा विपरीतं तन्मंत्राचमनं तत शेषं समाप्य मंत्र-प्रोक्षणं करोति ॥ etc.

Ends — fol. 43*a*

स देवानामधिपतिर्बभूव यो अस्मा ४ अधिपतीन्करोतु वय४ स्याम पतयो रयीणां ॥ प्रगुह्याङ्गोथत्य गोमतीं जपति ॥ गोमा४ अग्नेविमा४ अश्वी यज्ञो नृवत्सखा सदमिदप्रमृष्यः ॥ इडावा४ एषो असुर प्रजावां दीर्घो रयिः पृथुबुध्नः सभावान् उपविश्य ॥ ब्राह्मणा४ स्तर्पयितवै० इत्यात्मानं संप्रेष्यति ॥ ततोऽर्चनादि ब्राह्मणतर्पणांतं कुर्यात् ॥ ॥ संतिष्ठते दर्शपूर्णमासौ ॥

॥ इति दर्शपूर्णमासौ समाप्तौ ॥ श्रीरस्तु ॥ ॥ यज्ञेश्वरार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

दर्शपूर्णमास — Darśapūrṇamāsa

No. 229 — 20 / 1892-95

Size — 8¼ in. by 4⅝ in.

Extent — 52 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for correction; edges extremely worn out; many folios being torn pasted with paper-slips; foll. 3, 6–9, 53, 54 missing; incomplete.

Age — Fairly old

Author — Not mentioned

Subject — Sacrifices relating to Amāvāsyā and Paurṇimā according to the Āpastamba School.

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः ॥

प्रतिरग्निहोत्र४ हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भा धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणाना(य)म्य दर्शेन यक्ष्ये पूर्णमासेन यक्ष्य इति संकल्प्य विद्युदसि

विद्य मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपैमि। यक्ष्यमाणोप उपस्पृशति। अस्यां पूर्णमासेष्टया मध्वर्युं त्वां वृणीमहे। etc.

Ends — fol. 59a

भूः स्वाहाः। भुवः स्वाहा। सुवः स्वाहा॥ भूर्भुवः सुवः स्वाहा॥ छ॥ इति आपस्तंबशाखायां दर्शपौर्णमासौ समाप्तौ॥ छ॥ ॥ छ। श्रीरामार्पणमस्तु॥ छ॥ लिखितमिदं पुस्तकं॥ छ॥ यदकर्मं यदस्य यत इंद्र स्वस्तिदा आभिर्गीर्भिरनाज्ञातं ५

दर्शपूर्णमास
(आपस्तम्ब)

Darśapūrṇamāsa
(Āpastamba)

No. 230

86
1884–87

Size — 8¾ in. by 4⅛ in.

Extent — 33 leaves; 13 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old and musty in appearance; handwriting careless and sometimes illegible; edges worn out; red pigment used for marking while chalk used for corrections; torn folios pasted with paper-slips; leaves brittle; folios numbered in both margins; the Ms. contains Praśnas 1–4.

Age — Śaka 1581

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः॥

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः प्रातरग्निहोत्रꣳ हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धार...ण· पवित्रपाणिः पत्न्या सहे प्राणानायम्येवंगुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ दर्शेन यक्ष्ये .. न यक्ष्मे इति संकल्प्य विद्युदसि विद्य मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपैमि यक्ष्यमाणोप उपस्पृशति etc.

fol. 9b इति दर्शपूर्णमासे प्रथम प्रश्नः समाप्तः॥ छ॥

fol. 21b इति दर्शपूर्णमासे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः॥

Ends — fol. 34a

..... यज्ञस्विष्टोमे सति ... स्वयज्ञारिष्टौ ने संतिष्टस्व ॥ वृष्टिरसि वृश्च मे पाप्मानमृता ... मुषा ... गां ॥ ब्राह्मणा॑ स्तर्पयतवै ॥ इति संप्रयाति ॥ ... नय सुपथा राय अस्मान् ॥ छ ॥ छ ॥

इति श्रीदर्शपूर्णमासे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तं ॥ छ ॥ श्रीशके १५८१ प्रवर्त्तमाने विकारीसंवत्सरे श्रावणशुक्लपंचम्यां गुरुवासरे तद्दिने मल्लिकार्जुनसन्निधौ दर्शपूर्णमासं समाप्तं ॥ श्रीपार्वतीसंगमेश्वरार्पणमस्तु ॥ छ ॥

दर्शपूर्णमास (बोधायनानुसारि)

Darśapūrṇamāsa (According to Baudhāyana)

No. 231

403
1883–84

Size— $7\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{5}{16}$ in.

Extent — 74 leaves: 7–9 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Śaka 1709

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

आहिताग्निरन्वाधानदिने प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा श्मश्रूपपक्षकेशनखानि वापयित्वा कृतस्नाननवनीताभ्यंजनांजनोद्वर्तवासाः स्नातै पत्न्यध्वर्यादिभिः सह प्रत्येकं सप्तभिः सप्तभिर्दर्भपिञ्जूलैर्मुखं नाभिं गुल्फौ च समृज्य दर्भान्समुच्चित्य प्रोक्ष्योदङ्निरस्यति ॥ etc.

Ends — fol. 74a

गोमा॑ अग्ने विमा॑ अश्वी यज्ञो नृवत्सखा सदमिदप्रमृष्यः ॥ इडावा॑ एषो असुरप्रजावान्दीर्घो रयिः पृथुबुध्नः सभावान् ॥ उपविश्य ब्राह्मणा॑ स्तर्पयितवै इत्यात्मान॑ संप्रेष्यति ॥ ततोऽभ्यर्चनादि ब्राह्मणतर्पणांतं कुर्यात् ॥ संतिष्ठते । दर्शपूर्णमासौ ॥ शके १७०९ प्लवंगनामाब्दे उत्तरायणे ज्येष्ठकृष्णद्वादश्यां भौमे पूर्वार्द्धे सीतारामचंद्रेण लिखितं उत्तरार्द्धं ... ध्रुपकरकमलाकरेण लेखनीयं

समाप्तम् स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ श्रीसीतारामचंद्रार्पणमस्तु ॥ मोघे इत्युपनामकरामकृ.

दर्शपूर्णमासपद्धति — Darśapūrṇamāsapaddhati

No. 232 — 204 / 1886-92

Size — $10\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{11}{16}$ in.

Extent — 30 leaves; 7 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in right-hand margins only; edges slightly worn out and moth-eaten; complete.

Age — Saṁvat 1831

Author — Not mentioned

Subject — An annonymous treatise on the performance of Darśapūrāṇamāsa sacrifices.

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

इषे त्वेत्वादि खं ब्रह्मांते विवस्वान पश्यत्परमेष्टी प्राजापत्यो दर्शपूर्णमासमंत्राणामृषिर्दैवा वा प्राजापत्याः ॥ २ । गार्हपत्यमुत्तेणोदपात्रं निधायालभतोऽभूतस्त्वाभूतकरिष्यामि ब्रह्मन्नपः प्रणेष्यामि यजमान वाचं यच्छ । ॐ प्रणेति ब्रह्मा जपति । etc.

Ends — fol. 30*b*

पोषाय पुरोडाशकपालेन कणानवास्यत्यधः कृष्णाजिन रक्षसामिति । ॐ रक्षसां भासि । उ० । इदं रक्षोभ्यः । पूर्णपात्रं यजमानाय प्रयच्छति । पूर्णपात्रं गृहीत्वा यजमानः । पूर्णपात्रमभिमृश्य ॥ इति पद्धति समाप्ताः ॥ ॥ संवत् १८३१ वैशाखशुद्धपंचम्यां भृगुवासरे लिखितमिदं पुस्तकं ॥ ॥ आभ्यंतरनागरज्ञातीयवडनगरात्रव डीशंकरात्मजहरिनारायणेन लिखितं शुभदं ॥

॥ यादृशमिति न्यायान्त मे दोषः ॥ ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ शुभं ॥

दर्शपूर्णमासपद्धति — Darśapūrṇamāsapaddhati

No. 233 — 108 / 1892–95

Size — 8¾ in. by 4¼ in.

Extent — 52 leaves; 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī character; old in appearanc; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders of some folios ruled in single black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges worn out; folios numbered in both margins; the Ms. contains Praśnas 1 and 2.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ ॐ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः ॥

प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धार्यमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्रागानायम्य देशकालौ संकीर्त्यः दर्शेन यक्ष्ये पूर्णमासेन यक्ष्य इति संकल्प्य ॥ विद्युदसि विद्य मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपैमि यक्ष्यमाणोप उपस्पृशति ॥ etc.

fol. 30[a] इति प्रथमः प्रश्नः ॥

Ends — fol. 51[b]

अग्नये स्विष्टकृत इदं । अग्नेः स्विष्टकृतोहं देवयज्यया युष्मान् । यज्ञेन प्रतिष्ठा गमय । प्रत्यक्रम्य जुह्वामप अमीय । वैश्वनरे हविरिदं जुहोमि सहस्रमुत्स शतधारमेतं । स नः परितरं पितामहं प्रपितामह स्वर्गो लोके पिन्वमानो विभर्त्तु स्वाहा । अंतः परिधिनितपतिनि ॥

इति द्वितीयप्रश्नः ॥ अग्नेर्यवैश्वानरायेदं । शस्त्रिपात्र उपस्तीर्य्याग्नेयं विरुज्याज्य उपस्पृश्य । अज्यायो यवमात्रादाज्याधात्कृत्यतामिदं । मा रुरूपाम यज्ञस्य शुद्धं स्विष्टमिदं हविः सर्वेभ्यः पुरोडाशेभ्यो यवमात्रमवद्यति ॥ यजमानः ॥ ॥

———

दर्शपूर्णमासप्रकरण Darśapūrṇamāsaprakaraṇa

No. 234 $\frac{67}{1895\text{–}1902}$

Size — $8\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent — 87 leaves; 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges of some folios slightly worn out; slightly moth-eaten in the margins; folios numbered in both margins; foll. 5, 6 missing; yellow pigment used for corrections; incomplete.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ बोधायनीयदर्शपूर्णमासयोः ... च प्रयोगा उच्यंते ॥ आहिताग्निरन्वाधानदिने पुरा प्रातरग्निहोत्रादन्वाधानार्थमग्नीनां समीपे त्रीणि त्रीणि काष्ठानि स्थलान्यासाद्य विहरणपक्षे अग्निन्विहृत्य प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा श्मश्रूपक्षकेशलोमानि वापयित्वा नखानि निकृंतयित्वा स्नातौ पत्नीयजमानावहतवाससौ नवनीतेनाभ्यंजिनावंजनेनांजितौ ऋत्विजश्च स्नाता अहतवाससो लब्धब्राह्मणानुज्ञाः पवनादि कुर्युः ॥ etc.

Ends — fol. 88^b

यस्य स्मृत्या च नमोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु ॥
न्यूनं संपूर्णतां याति सद्यो वंदे तमच्युतं ॥
ज्ञात्वा ज्ञात्वा कृतेनैव विधिना विधिनापि वा ॥
प्रीणातु भगवनीशः कर्मणा नेव शाश्वत ॥

॥ इति श्रीप्रयोगरत्ने दर्शपूर्णमासप्रकरणं समाप्तिमगमत् ॥ स्वस्ति श्रीमच्छक १६९६ जयनाम संवत्सरे अधीकवैशाखशुक्लदशम्यां गुरुवासरे तद्दिनी थेंटे इत्यु ...

दर्शपूर्णमासप्रयोग Darśapūrṇamāsaprayoga

No. 235 $\frac{84}{1891\text{–}95}$

Size — $9\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 36 leaves; 9 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper ; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting small but beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; complete.

The Ms. is copied by one Raghunātha Somana.

Age — Śaka 1664

Author — Anantadeva, son of Āpadeva

Begins — fol. 1^{b}

श्रीगणेशाय नमः अविघ्नमस्तु

अथ दर्शपूर्णमासप्रयोगः

तत्रभवः द्वैधकर्मांतौ यानुवाक्योक्तविधयः कल्पप्रकरेणोक्तैर्विधिभिर्विकल्पंत इति केचि ... चते अपरे तु विशेषोक्तैर्न विकल्पंते अविशेषोक्ता अनुक्ताश्च शेषत्वेन संबध्येत इति तथा याः पुरस्ताप्रस्तवंतात्पाद्याछिद्रिकादयो मंत्रा यथालिंगं प्रणीताप्रणयनादौ द्रष्टव्याः न ह्यसति विशेषप्रकरणे आत्मानं युक्तमिति च कर्मांतौ यानुवाक्यादौ ब्राह्मणे वा प्रदर्शितं विशिष्टमुपसंहार्यमविशिष्टं विकल्पते etc.

Ends — fol. 35^{a}

पंचावत्तिनां विशेषः अग्निहोत्रहोमे चतुर्वारमुन्नीय तूष्णीं पंचममुन्नयेदिति वृत्तिकृत् चतुर्थमंत्रेण पंचममुन्नयेदिति यज्ञतंत्रे दर्शपूर्णमासयोस्तु निर्वापे त्रिर्यजुषा द्विस्तूष्णीं आज्यग्रहे चतुर्ग्रहणमेवेति विश्वरूपाद्याः आज्यभागयोः पंचवारं जुव्हां गृहीत्वेति कल्पः अवदानधर्मे तु दक्षिणपुरोडाशे मध्यात्पूर्वार्धात्पश्चार्धादवदाय यजेत् उपांशुयाजे पंचवारं गृहीत्वा यजेत् द्वितीयपुरोडाशादौ मध्यात्पश्चार्धात्पूर्वार्धादवदानं स्विष्टकृति उत्तरार्धादेव द्विरवदानं इडावदाने पश्चार्धात्तृतीयमवद्येत्

शके १६६४ दुंदुभीसंवत्सरे भाद्रपदकृष्णसप्तम्यां इदं पुस्तकं सोमणोपनामकरघुनाथेन लिखितं

References — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 246^{a}; iii, 53^{b}. (The present Ms.)

दर्शपूर्णमासप्रयोग
(आथर्वण)

Darśapūrṇamāsaprayoga
(Ātharvaṇa)

No. 236

405
1883–84

Size — $7\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 80 leaves; 8 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margin yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Śaka 1754

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

उक्तान्वाधानदिने यजमानः प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा केशश्मश्रुलोमनखानि वापयित्वा सपत्नीकः स्नात्वा कृतनवनीताभ्यंजनः कृतांजनश्चैकविंशतिर्दर्भपिंजुलैः पवनं कुर्यात् ॥ etc.

Ends — fol. 79*a*

अस्मिंन्कर्मणि संभावितेध्मा बर्हिरादिस्थानातिक्रमाश्रावणप्रत्याश्रावणवषट्कारमंत्रवैगुण्यदेवतानरोच्चारणप्रणीताप्रोक्षणी संस्रवणांगातिक्रमन्यूनातिरिक्तपवित्रेध्माबर्हिःप्रस्तरपरिधिविष्टितिवेदादिवैगुण्योपांशुमंद्रमध्योत्तमस्वरश्रेषमंत्रवर्णपदस्वरादिश्रेषानाज्ञातयज्ञश्रेषाग्युपघातहीनातिरिक्तदुरधीतादिमंत्रवैगुण्यवषट्कारसमकालाहवनाहुतिस्यंदनहोतृहीनस्वरहविर्वैगुण्यकपालवैगुण्यांतरागमनहविर्विपर्यसिक्रत्विग्वैगुण्यकर्मविपर्यासपात्रवैगुण्यहविरास्कंदनभेदनछेदनभंजननाशनक्षामत्वविपर्यासोत्सेकन्यूनातिरिक्तत्वकेशकीटपतंगमक्षिकापिपीलिकाद्युपहतहविर्हनाधारवैगुण्याश्रावणप्रभृतिहोमपर्यंतपदचालनदाम्भेषपुरोडाशातिप्रथनानियमासनवाङ्नियमादिलोपजनितप्रत्यवायद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं ब्रह्म प्रतिष्ठेत्यादिमंत्रैः प्रायश्चित्तहोमं करिष्ये ॥ इत्यथर्ववेदीययजमानस्यदर्शपौर्णमासस्य प्रयोगः ॥ हस्ताक्षर रामचंद्रात्मज-विष्णुभट-जोशीत्युपनामकेन लिखितोयं स्वयं ग्रंथः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १७५४ भाद्रपदशुक्लएकादश्यां द्वितीयप्रहरेसमाप्तः ॥ श्री ॥ छ

दर्शपूर्णमासप्रयोग
(आपस्तम्ब)

Darśapūrṇamāsaprayoga
(Āpastamba)

No. 237

87
1884–87

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 43 leaves; 11–12 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; complete.

Copied by one Mādhava Keṇī, son of Govinda.

Age — Śaka 1710

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीवेदव्यासात्मक-श्रीपरशुरामाय नमः

ॐ अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः ।

प्रातरग्निहोत्रꣳ हुत्वा ।। दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य ।। दर्शेन यक्ष्य इति दर्शे पौर्णमासेन यक्ष्य इति पौर्णमास्यां संकल्प्य ।। विद्युदसि विद्य मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपैमि यक्ष्यमाणोप उपस्पृशति ।। etc.

fol. 12^b इति प्रथम प्रश्नः ।

fol. 28^a इति द्वितीय प्रश्नः ।।

On fol. 42^b ॐ तत्सत् श्रीकृष्णार्पणमस्तु शके १७१० कीलकब्दे दक्षिणायने वर्षर्तौ नभशुक्लजयायां कृष्णाख्यां रवौ केण्युपनामक-गोविंस्यात्मज-माधवेन लिखितमिदं रामकृष्णस्येदं पुस्तकं ।।

Ends — fol. 43^b

यद्देवयाना उत पितृयाणाः सर्वान्पथो अनृणा क्षियेम ।
स्वरण वर्णेन च यद्विहीनं तथैव हीनं क्रिययापि यच्च
यच्चातिरिक्तं मम तत्क्षमस्व तदस्तु चाग्ने परिपूर्णमेतत्
नाहं कर्ता हरिः कर्ता तत्पूजा कर्मचाखिलं
तथापि मत्कृता पूजा त्वत्प्रसादेन नान्यथा

यस्य स्मृ० होमक्रिया० मंत्रही० हुताशन यद्धुतं तु० कायेन० वषट् ते० वर्द्धंतु त्वा० इति दर्शपूर्णः समाप्तः केण्युपनामक-माधवेन लिखितं श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।। छ ।। श्री ।। श्री ।।

दर्शपूर्णमासप्रयोग
(बौधायनीय)

Darśapūrṇamāsaprayoga
(Baudhāyaniya)

No. 238

404
1883-84

Size — 9¼ in. by 4⅛ in

Extent — 30 leaves; 10–11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear and legble; folios numbered in the right-hand margins only; complete.

Agrees with No. 403/1884.

Age — Modern

Author — Govindaśeṣa (?)

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः

अथ दर्शपूर्णमासप्रयोगः ॥

उक्तान्वाधानदिने यजमानः प्रातरग्निहोत्रꣳ हुत्वा केशश्मश्रुलोमनखानि दापयित्वा सपत्नीकः स्नात्वा कृतनवनीताभ्यंजनश्चैकविंशतिदर्भपिंजूलैः पवनं कुर्यात् ॥ पत्न्यपि वपनाभ्यंजनवर्जं सर्वं कुर्यात् ॥ पवनादि ऋत्विजश्च कुर्युः ॥ सप्तभिर्मुखं संमृजीत ॥ etc:

Ends — fol. 30^a

स देवानामधिपतिर्बभूव सो अस्माꣳ अधिपतीन्करोतु वयꣳ स्याम पतयो रयीणां ॥ प्राङुडीय गोमतीं जपति ॥ गोमाꣳ अग्नेविमाꣳ अश्वो यज्ञो नृवत्सखा सदमिदप्रमृष्यः ॥ इडावाꣳ एषो असुर प्रजावान्दीर्घो रयिः पृथुबुध्नः सभावान् ॥ उपविश्य आत्मने संप्रेष्यति ब्राह्मणाꣳ स्तर्पयितवै ॥ ततोग्नीन् परिसमुह्य पर्युक्ष्यालंकृत्याग्ने नयेत्यादिनोपस्थानं कुर्यात् ॥

॥ इत्याश्वलायनयजयानोपयोगी बौधायनदर्शपूर्णमासप्रयोगः समाप्तः ॥ छ ॥

दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्त

Darśapūrṇamāsaprāyaścitta

No. 239

139
1886-92

Size — 9 in. by 5$\frac{1}{10}$ in.

Extent — 7 leaves; 16 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

The Ms. contains पुनराधेयपद्धति, अग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि and दर्शपौर्णमासप्रायश्चित्तानि.

Age — Samvat 1774

Author -- Not mentioned

Begins — fol. 1^b

ॐ नमो श्रीगणेशाय ॥

अथाग्न्याधेयं ॥

तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकं श्राद्धं । ततश्चतुर्णां ब्राह्मणानां पादप्रक्षालनं प्राङ्मुखोपवेशनं । इष्टदेवतास्मरणं । संकल्पः । श्रौतकर्मसिध्यर्थमग्न्याधेयमहं करिष्ये । etc.

fol. 4^b इति पुनराधेयपद्धतिः ॥

Ends — fol. 7^b

आग्नेयस्य स्थाने यत्राग्नीषोमीयानुवचनं ।
स देवताविपर्यासो भाष्यकृद्भिरुदाहृतः । ४ ।

आग्नेयक्रमेण तं अग्नीषोमीयकं ।

हविर्दानविपर्यासः । एवं याज्यानुवाक्ययोः ।
यथास्वं पुष्कलं दत्वा यथोक्तं करणं पुनः ॥

इति प्रायश्चित्तं दर्शपूर्णमासस्य ॥

संवत् [illegible]७७४ चैत्रवदी १ शुक्रे सूर्यपुरवास्तव्याभ्यंतरनागरज्ञातीयदी १ ईश्वरजिता लिपितं ॥ श्री ॥ छ ॥ श्री ॥ ॥ श्रीयज्ञपुरुषो जयतुसुतराम् ॥ १ ।

———

दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तानि — Darśapūrṇamāsaprāyaścittāni

No. 240 — 95 / 1891-95

Size — $7\frac{15}{16}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 35 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; complete.

According to the colophon on fol. 32b the work is ascribed to Anantadeva.

Age — Śaka 1664

Author — Baudhāyana

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः

अथ बौधायनदर्शपूर्णमासयोः प्रायश्चित्तानि ।

तत्र अन्वाधानानतरं दक्षिणाग्निनाशे शुचिर्भूत्वा विहारं प्रविश्य गार्हपत्यात्तं प्रणीय प्राणानायम्य दक्षिणाग्निनाशनिमित्तं प्रायश्चित्तं करिष्य इति संकल्प्य गार्हपत्ये स्मार्त्तवदाज्यं संस्कृत्य स्रुक्स्रु वनिष्टप्य संमृज्य स्रुचि चतुर्गृहीतं गृहीत्वाहवनीये कांश्चित्समिधमाधाय जुहोति ॥ etc.

fol. 32b इत्यनंतदेवकृते प्रायश्चित्तेग्निहोत्रप्रकरणं

Ends — fol. 34b

आवश्यकमिदं प्रोक्तमन्यच्छद्धावशात् भवेत् इति कल्पः ततः परमिति हिरण्यगर्भाय० भूगूणां पतये० महाव्याहृतिभिश्च हुत्वा द्वादशगृहीतेन स्रुचं पूरयित्वा जातवेदसे मनो ज्योतिरिनि एताभ्यां हुत्वा महाव्याहृतिभिर्जुहुयादिति तंत्रकृत् इति दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तकारिका शके १६६४ दुर्मतिसंवत्सरे अधिकश्रावणशुक्लअष्टम्यां तद्दिनेदं पुस्तकं सोमणोपनामक-रघुनाथेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च श्रीगजानन श्रीभार्गवराम श्रीआदित्यनाथ योगेश्वरी श्रीमहालिंग श्रीराम कालभैरव

दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तानि from हिरण्यकेशिसूत्रप्रयोगरत्न

Darśapūrṇamāsaprāyaścittāni from Hiraṇyakeśisūtra-prayogaratna

No. 241

406
1883–84

Size — 9 in. by 4 in.

Extent — 52 leaves; 9 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Śaka 1669

Author — Mahādeva Somayājī

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

यदर्पितं कर्ममपीह फलायतेखिलं
यदर्पितं न्यूनमपीह पूर्यते ॥
तस्मै परस्मै हरये नमोस्तु ते
यज्ञेश्वरायात्मविभूतये सतां ॥ १ ॥

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु ।
न्यूनं संपूर्णतां याति सद्यो वंदे तमच्युतं ॥ २ ॥

व्याख्यातौ दर्शपूर्णमासौ तत्र प्रायश्चित्तिरावश्यको स्यात् ॥
तां व्याख्यास्ये तत्र संघार्थमस्याः प्रायश्चित्या सूत्रमुत्कृष्य पाठात् ॥ ३ ॥
etc.

fol. 6^a इति आपस्तंबोक्तानि प्रायश्चित्तानि

Ends — fol. 51^b

आदिष्टा द्वादशशतं दक्षिणेत्येवमाद्यादिष्टां दक्षिणां यद्यां तां कुर्यात् ॥ अतिक्रमेत न दद्यादित्यर्थः उर्वरां दक्षिणां दद्यात्सा प्रायश्चित्तिः अत्राप्यादिष्ट-दक्षिणा तु तुल्यमृथां प्रतिष्ठितां च आपस्तंबसूत्रे उर्वरा प्रतिष्ठाब्दे येत्यत्रैवोक्त-त्वात् ॥ ॥ इति महादेव-सोमयाजिविरचिते सप्तपाढीयहिरण्यकेशिसूत्र-प्रयोगरत्ने दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥ ॥ शके १६६२ प्रभवनाम संवत्सरे वैशाख कृष्ण त्रयोदश्यां चंद्रवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं पाटणकरोप-नाम्ना रामसुतश्रीधरेण लिखितं ॥ छ ॥

Reference — Mss. — Aufrecht's Catalogus Catalogorum :—i, 246^a.

दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तानि according to हिरण्यकेशिसूत्र

Darśapūrṇamāsaprāyaścittāni according to Hiraṇyakeśisūtra

No. 242

42
1899–1915

Size — 8 in. by 4⅛ in.

Extent — 22 leaves; 11–12 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins.

The Ms. contains 'दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तानि and अग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि. The Ms. ends with प्रवासविधि.

Age — Does not seem to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ दर्शपूर्णमासयोः प्रायश्चित्तानि हिरण्यकेशिसूत्रानुसारीणि लिख्यंते ॥ आरंभात्प्रयाजांतकर्ममध्ये एकमनेकं वा विस्मृत्याग्रिमकर्मकरणोत्तरं स्मरणे सति त्वन्नो अग्ने स त्वन्नो अग्ने भूर्भुवः सुवः इति हुत्वा अनाज्ञातत्रयजपं कृत्वा विस्मृतं कर्म पुनः कर्तव्यं ॥ ऐष्टिकाज्ये सति नाज्यसंस्कारः ॥ etc.

fol. 11^{a} इति दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तानि

Ends — fol. 22^{a}

दशरात्रानिप्रवासे मनस्वति हुत्वा गृहान्मा विभितेत्यादि समानं । अत्र नास्ती मनस्व । ती होम इति । यस्मीन्नहनीयतस्मीन्नेवागते उपस्थानं कार्यमेव । इत्युनुपस्थि प्रवासविधिः । इति प्रवासविधिः ॥

दर्शपूर्णमासब्रह्मत्व-प्रयोग (अथर्ववेदकौशिकसूत्र)

Darśapūrṇamāsabramhatva-prayoga (Atharvavedakauśikasūtra)

No. 243

407
1883–84

Size — 7¼ in. by 4⅛ in

Extent — 9 leaves; 8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in

triple red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाथर्वकौशिकसूत्रस्थदर्शपौर्णमासब्रह्मत्वप्रयोगः ॥

तत्र ब्रह्माचम्य प्राणानायम्य ॥ देशकालौ संकीर्त्य ॥ अमुकेष्टयां आत्विज्याधिकारार्थं स्नानपवनमंत्राचमनमंत्रप्रोक्षणानि करिष्ये ॥ इति संकल्प्य ॥ सर्वं बौधायनोक्तं कुर्यात् ॥ etc.

Ends — fol. 9[a]

आचम्य ॥ ब्रूयात् ॥ देव सवितरेतत्ते प्राह तत्प्र च सुव प्र च यज ॥ ब्रह्मस्पतिर्ब्रह्मा यज्ञं पाहि स यज्ञपतिं पाहि स मां पाहि स मां कर्मण्यं पाहि ॥१॥ इत्याह ॥ इत्यथर्ववेदे कौशिकसूत्रे दर्शपूर्णमासयोर्ब्रह्मत्वं प्रयोगः ॥ इदं पुस्तकं रामभटस्येदं ॥ श्रीकृष्णावेणीप्रसन् ॥

दर्शपूर्णमास-विहारकारिका

Darśapūrṇamāsa-vihārakārikā

No. 244

68
1895–1902

Size — 8¼ in. by $3\frac{7}{14}$ in.

Extent — 11 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description—Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and uniform but careless; borders carelessly ruled in double black lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1665

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ दर्शपूर्णमासविहारकारिकाविवरणं ॥

आपतनप्रमाणमाह ।

विंशत्यंगुलमात्रं वा चतुर्विंशत्यथापि वा ॥
षट् त्रिंशदंगुलं वापि बाह्योरंतरमेव वा ॥

आयतनपरिमाणस्यैतावंतो वैकल्पिकाः पक्षाः । चतुर्विंशत्यंगुलमायतनं प्रकृम्योच्यते ॥ etc.

Ends — fol. 10[a]

एवं कोणत्रयं चेदाहवनीयो भवति ॥ आयामसूत्रपार्शौ कृत्वाहवनीयायामस्य त्रिभागे मध्ये पुनस्त्रिभागे अंत्यभागे च पंच शंकून्दत्वा तत्पार्शौ त्रिभागद्वयशंकोर्दत्वा रज्जुमध्यस्थचिन्हं दक्षिणतोपकृष्टचिन्हस्थाने शंकु दत्वा एवमुत्तरे च शंकु दत्वा तत आदिशकौ दक्षिणमध्यशंकौ च पार्शौ प्रतिमुच्यनिर्क्रतिदेशे लक्षणमाकृष्य चिन्हे कोणशंकुं दद्यात् ॥ एवं कोणत्रयं चेदाहवनीयो भवति ॥ ॥ इति श्रोतविहारलक्षणं संपूर्णं श्रीकृष्णार्पणमस्तु शुभमस्तु ॥ रू ॥ पूर्वसंस्था ॥ आधान ॥ १ ॥ अग्निहोत्र २ ॥ दर्शपूर्णमास ३ ॥ पिंडपितृयज्ञ ४ ॥ आग्रयण ५ ॥ चातुर्मास्य ६ ॥ पशु ७ ॥ उत्तरसंस्था ॥ अग्निष्टो १ अत्यग्निष्टो २ अतिग्र ३ ॥ अप्तोर्याम ४ ॥ वाजपेय ५ ॥ चयन ६ ॥पौंडरीक ७ ॥ रुधिरोद्गारिसंवत्सरे शेके १६६५ वैशाख शुध १३ सोमे इदं पुस्तकं वैकुंठेन आत्मार्थं परोपकारार्थं लिखितं लक्ष्मिनृसिंहसंन्निधौ शुभं भवतु ॥ श्री ॥ यज्ञांतरगतश्रीपर्शुरामार्पणमस्तु ॥

दर्शपूर्णमासहौत्र — Darśapūrṇamāsahautra

No. 245 — 529 / 1882–83

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 12 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; fol. 10[a] blank; complete.

Age — Śaka 1761

Author — Naraharibhaṭṭa

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ दर्शपौर्णमासहौत्रप्रारंभः ॥

हौत्रं करिष्यन् संचरेण प्रणीतोत्करावंतरेण प्रविश्यापरेणाहवनीयं प्राङ्तिष्ठंनध्वर्यु प्रे ब्रह्मन्सांमिधेनीरनुवक्ष्यामि ॥ इत्युक्त्वा ॥ तस्मात्प्रसवमाकांक्षेद् ब्रह्मप्रसूतोंगुलिपर्वाग्रमाꣳसꣳ हितꣳहृदयदेशेजलिं प्रतिष्ठाप्य दक्षिणं च पादं वेद्याः श्रोणिसमं कृत्वा द्यावापृथिव्योरंतरमोक्षमाणो नमः । क्रंदं जपेत् । नमः प्रवक्त्रे नम उपवक्त्रे नमो द्रष्ट्रे नमोनुख्यात्रे ॥ etc.

Ends — fol. 12[a]

उपहूतयं पत्न्युतरस्यां देवयष्यायामुपहूता भूयसि हविष्करणमुपहूता देवा म इदꣳ हविर्जुषतामिति तस्यामुपहूता शंम्यंतं चेच्छंर्योकः सर्वेषु समिधमाधायाहवनीये वा यथेतं निष्क्रामेत् ॥

इति श्रौतनरसिंहे सप्तर्षिनरहरिभट्टविरचिते दर्शपौर्णमासहौत्रं संपूर्णं ॥ छ ॥

अथ सान्नाये याज्यापुरोनुवाक्या ॥ एन्द्र सानसिꣳ रयिꣳ सजित्वानꣳसदासहं ॥ घर्षिष्ठ भूतये भरों ॥ ये ३ यजामहऽइद्रं प्रससाहिषे पुरुहूत शत्रं जेष्ठस्ते शुष्मऽइह रातिरस्तु ॥ इंद्राभ दक्षिणेनावसूनिपतिसिंधुनामसि रेवतीनां वौ ३ षट् ॥ श्री । शके १७६३ ... भ कृतनाम संवत्सरे अषाढवद्य ६ गुरौ लिखितं स्वार्थं परोपकारार्थं ॥ श्रीसांबार्पणमस्तु ॥ शु ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

दर्शपूर्णमासहौत्र — Darśapūrṇamāsahautra

No. 246 — 530 / 1882–83

Size — $8\frac{1}{5}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 17 leaves; 6–7 lines to a page; 18–20 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders of the first five folios ruled in double red lines and of the rest in double black lines; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Śaka 1719

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

होत्रं करिष्यꣳ संचरेण प्रणीतोत्करावंतरेण प्रदिश्यापरेणाहवनीयं प्राङ्गित-ष्टन्नध्वर्युप्रेषितो ब्रह्मन्त्समिधनीरनुवक्ष्यामि । etc.

Ends — fol. 16^b

देवानामुत यो मृत्यानां जजोष्टः स प्रयजातां मृतावां ३ । अथ याज्या । ये ३ यजामहेग्नि गृहपतिꣳ हव्यवाडग्निरजरः पिता नो विर्भुर्विभावा सुदशिको अस्मे ॥ सुगार्हपत्याः समिधो दिदीह्यस्मद्रक संमीमिहि श्रवाꣳसा ३ वो ३ षट् । पूर्वेदिडांतं चेदिडा कुर्याद्यजमानस्थाने पति च विशेषः । छ ॥ शय्यंतं चच्छंयोर्कः सर्वेषु समिधमाधायाहवनिये वा यथेतं निष्क्रामेत् इति श्रौतनृसिंहे दर्शपौर्ण-मासहौत्र समाप्तं ॥ छ ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥ छ ॥

इदं पुस्तक विनायक दिक्षितेन लिखीतं शके १७१९ पिंगल नाम संवत्सरे श्रावणकृष्ण ४ चतुर्थि इदं पुस्तकं समाप्तं । छ ॥ श्रीगणेशार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥

दर्शपूर्णमासहौत्र — Darśapūrṇamāsahautra

No. 247 — 408 / 1883-84

Size — 7¾ in. by 3⅝ in.

Extent — 16 leaves; 8 lines to a page; 20–22 letters to a line.

Description — Thin country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless and not uniform but clear and legible; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Śaka 1708

Author — Not mentioned

Subject — A manual regarding the duties of a Hotṛ priest at the New- and Full-moon sacrifice

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

होत्रप्रयोग उच्यते ॥

वृतोस्मि कर्म करिष्यामीत्युक्त्वा होतामंत्रित प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणावृद्धिहारं प्रपद्यते पूर्वेणोक्तरमपरेण प्रणीता ३ धमपरेणाप्रणीते चात्वालं चात्वालवत्स्येततीर्थमित्याचक्षते etc.

Ends — fol. 16a

अतो देवा अवंतु नो यतो विष्णुर्विचक्रमे ॥ पृथिव्याः सप्तधामभिः स्वाहा ॥ इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदं ॥ समूळहमस्य पांसुरे स्वाहा ॥ भूऽस्वहा ॥ भुवः स्वाहा ॥ स्वः स्वाहा ॥ भूभुवस्वः स्वाहा ॥ ओं च मे स्वरश्च मे यज्ञोप च ते नमश्च ॥ यत्ते न्यूनं तस्मै त उप यते अतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥ संतिष्ठते दर्शपूर्णमासौ ॥ इति दर्शपौर्णमासहौत्र समाप्तं ॥

॥ शके स १७०८ पराभवनामसंवत्सरे पौषवद्यअष्टमी तद्दिने ॥ मुद्गलोपनामकसीतारामेन लिखितं ॥ हरिहरे०

———

दर्शपूर्णमासहौत्र Darśapūrṇamāsahautra

No. 248 409/1883-84

Size — $7\frac{15}{16}$ in by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 19 leaves· 8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand marginsonly ; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ ॥ होताकृतावदःकक्रियः ॥ होतरेहीत्युक्ते ॥ अध्वर्यो देवता आचक्ष्व तासामानुपूर्व्यमुच्चैरुपांशु वां च यजमानस्य च प्रवरलक्षणनामधेयानि च प्रागुद्गाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणावृद्धिहारं प्रपद्यते पूर्वेणोत्करमपरेण प्रणीता इध्ममपरेणाप्रणीते चात्वालं चात्वालवत्स्वेतत्तीर्थमित्याचक्षते etc.

Ends — fol. 19a

अतो देवा अवंतु नो० स्वाहा ॥ इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा० स्वाहा ॥ भूः स्वाहाः ॥ भुवः स्वाहा ॥ स्वः स्वाहा ॥ भूभुवः स्वः स्वाहा ॥ संस्था-

जप इति होतुः ॥ ओं च मे स्वरश्च मे यज्ञोप च ते नमश्च ॥ यत्ते न्यूनं तस्मै त उप यत्तेतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥ संस्थाजप इति होतुः ॥ संस्थाजपेनोपस्थाय तीर्थेन निष्क्रम्यानियमः ॥

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ॥
तत्सर्वंक्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर ॥

श्रीयज्ञनारायणार्पणमस्तु ॥ इति दर्शपौर्णमासहौत्रं

———

दर्शपूर्णमासहौत्र — Darśapūrṇamāsahautra

No. 249 — 410 / 1883-84

Size — $8\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 16 leaves; 8–10 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ दर्शपूर्णमासहौत्रप्रयोगः ॥

इष्टेर्हविरासादनानंतरं अध्वर्युणा होतरहोत्यामंत्रेप्वतो होता प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय ॥ प्राङ्मुखौ यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणावृत् प्रत्यङ्मुखो भूत्वाध्वर्युं पृच्छेत् ॥ etc.

Ends — fol. 16*b*

ऋतो देवा अवंतु नो यतो विष्णु विचक्रमे ॥ पृथिव्याः सप्तधामभिः स्वाहा ॥ इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदं ॥ समूळहमस्य पांसुरे स्वाहा ॥ भूः स्वाहा ॥ भुवः स्वाहा ॥ स्वः स्वाहा ॥ भूर्भुवः स्वः स्वाहा ॥ ओं च मे स्वरश्च मे यज्ञोप च ते नमश्च ॥ यत्ते न्यूनं तस्मै त उप यत्तेतिरिक्तं तस्मै ते नमः । १ ।

इति दर्शपूर्णमासहौत्रं संपूर्णं

———

दर्शपूर्णमासहौत्र Darśapūrṇamāsahautra

No. 250 205/1886-92

Size — $9\frac{7}{16}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 16 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1803

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ दर्शपौर्णमासहौत्र लिख्यते

ॐ एहि होतरित्यध्वर्युणा आमंत्रितो होता प्राङ्मुख आचम्य दक्षिणावृत् प्रणीतोत्करावंतरेण होत्रपदनमागत्य सव्यावृद्वेदेः पश्चिमांतेन तुल्यं पादस्य पश्चिमभागं कृत्वा सव्यं पादं पश्चात्कृत्वा दक्षिणपादाग्रतलेन स्तीर्णस्य बर्हिष आक्रमण कृत्वा तिष्ठेत् ॥ etc.

Ends — fol. 15b

ॐ एतेनाग्ने ब्रह्मणा वावृधस्व शक्ती वा यत्ते चकृमा विदा वा ॥ उत प्रणेष्यभिवस्यो अस्मांत्सं नः सृज सुमत्या वाजवत्या अयाडयज्ञं जातवेदाः अंतरः पूर्वो अस्मिनिषद्य ॥ सन्वꣳ सनिꣳसु विमुच विमुच धेह्यस्मभ्यं द्रविणं जातवेदः ॥ इत्याभ्यां आहवनीयमुपस्थाय उपस्पृश्य शालात उत्सज्यते ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ इति दर्शपौर्णमासहौत्रं संपूर्णं ॥ समाप्तं ॥

॥ संवत् १८०३ ना वर्षे मार्गशीर्षमासे कृष्णपक्षे ९ मंदवासरे लिखितं नागरज्ञातीय - पाठकतुलजाशंकरात्मजचंद्रशंकरेणमिदं पुस्तकं शुभं भवतु कल्याणमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥

यथा दृष्टं तथा लिखितं लेखके नास्ति दूषणं ॥
भीमस्यापि रणे भंगो मुनीनां च मतिभ्रमः ॥ श्री ॥ छ श्री ॥ श्री ॥

दर्शपूर्णमासहौत्र Darśapūrṇamāsahautra

No. 251 130/1887-91

Size — $8\frac{3}{8}$ in. by 4 in.

Extent — 12 leaves; 8–10 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double red lines; white chalk used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. was written by one Kṛṣṇambhaṭṭa Damle.

Age — Śaka 1735

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

हं तामंत्रितः प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङमुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणाबृद्धिहारं प्रपद्यते पूर्वेणोत्करमपरेण प्रणीताऽइध्ममपरेणाप्रणीते चात्वालं चात्वालवत्स्वेतत्तीर्थमित्याचक्षते तस्य नित्याः प्रांचश्चेष्टाऽअंकधारणा च यज्ञोपवीतशौचे च etc.

Ends — fol. 12*b*

अयाश्चाग्नेस्यनभि० स्वाहा ॥ अतो देवा अवंतु नो० ॥ इदं विष्णु० ॥ भूः स्वाहा ॥ भुवः स्वाहा स्वः स्वाहा ॥ भूर्भुवः स्वः स्वाहा ॥ संस्थाजपनोपस्थाय तीर्थेन निष्क्रम्यानियमः ॥ ॐ च मे स्वर श्च मे यज्ञोप च ते नमश्च । यत्ते न्यूनं तस्मै त उप यत्तेतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥ इति हौत्रं समाप्तं ॥

शके १७३५ श्रीमुखनामसंवत्सरे आश्विनकृष्ण ११ सौम्यवासरे तद्दिनेदं पुस्तकं दामले-इत्युपनामक-कृष्णंभटेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ॥ सखाराम जोशी यांचे पुस्तकमस्तु ॥ शुभमस्तु ॥

दर्शपूर्णमासहौत्र — Darśapūrṇamāsahautra

No. 252 — 19 / 1892-95

Size — 6½ in. by 4⅓ in.

Extent — 21 leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमो श्रीगणेशाय ॥ ॐ नमो यज्ञपुरुषाय ॥

॥ ॐ ३म् नमो ऋग्वेदाय ॥

दर्शपौर्णमासहौत्रं लिख्यते ॥

एहि होतरित्यध्वर्युब्रूयात् ॥ आचम्य ॥ अंतरणोल्करं प्रणीताश्च प्रतिपद्य दक्षिणेन प्रपदेन बर्हिराक्रमणं वेद्यंतसंमिता पश्चात्पार्ष्णिन्यैक्रम्य च स्थानं ॥ अग्नये समिध्यमानायानुब्रूहीत्यध्वर्युब्रूयात् ॥ ब्रह्मन् सामिधेनिरनुवक्ष्यामि ॥ etc.

Ends — fol. 20^b

इत्यनेन मंत्रेण वेदशेषमुपस्थानं । इमा आवहनीयस्य पश्चात्स्थित्वा ॥ एतेनाग्ने ब्रह्मणा वावृधस्व शक्ती वा यत्ते चकृमा विदा वा ॥ उत प्रणेष्यभिवरयो अस्मांन्सं नः सृज सुमत्या वाजवत्या । अयाड् यज्ञं जातवेदा अंतरः पूर्वो अस्माच्चिषद्य । मन्वं सनिं सु विमुचा विमुंच वेह्यस्मभ्यं द्रविणं जातवेदः । इत्येताभ्यामृग्भ्यां आहवनीयमुपस्थाय । उपस्पृश्योत्सृज्यते । येन संचरण प्रसप्यते तेन निस्पृश्य त्रयो वै जपेत् ॥

इति दर्शपूर्णमासहौत्रं समाप्तं ॥

———

दर्शपूर्णमासहौत्र (शांङ्खायनसूत्रोक्त)

Darśapūrṇamāsahautra (from Śāṅkhāyanasūtra)

No. 253

50
1886-92

Size — 6½ in by 4⅝ in.

Extent — 22 leaves; 7 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgari characters; new in appearance; handwriting clear legible and uniform except the first two folios which are written in a different hand; borders ruled in double red lines; edges slightly moth eaten; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ ततोध्वर्युः होतृपदनं कृत्वा। एहि होतः। ततो होता आचम्य अंतरेणोत्करं प्रणीताश्च प्रतिपद्य दक्षिणेन प्रपदेन बर्हिराक्रमणं तद्यंतसम्मिता-पश्चात्पार्ष्णि विक्रम्य च स्थानं। इध्मासमिधमादाय उप अग्नये समिध्य-मानायानुब्रूहीत्युक्ते होता ब्रह्मन् सामिधेनीरनुवक्ष्यामि। etc.

Ends — fol. 22^a

इत्येताभ्यामृग्भ्यां आहवनीयमुपस्थाय। उपस्पृश्योत्सृज्यते ॥ येन संचरेण प्रसृप्यते तेन निस्पृश्य त्रयो वै जपेत ॥ त्रयो वै यज्ञे कामायः संपन्ने यो न्यूने-योनिरिक्ते यद्वै यज्ञस्य संपनं तत्स्वर्ग्यं यन्यूनं तदन्नाद्यं यदतिक्रंतत्प्रजात्यै तदन्नैव यजमानः सर्वान्कामानाप्नोति ॥ इति शांखायनसूत्रोक्तदर्शपूर्ण-मासहौत्रं समाप्तं ॥ रावाडी-गुलाबशंकरस्येदं पुस्तकं ॥ ॥

दर्शपूर्णमासहौत्रप्रयोग Darśapūrṇamāsahautraprayoga

No. 254 $\frac{51}{1886\text{–}92}$

Size — 8¼ in. by 3½ in.

Extent — 20 leaves; 7 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins - fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अथ दर्शपौर्णमासहौत्रप्रयोगः ॥

होता वृतोस्मि ॥ कर्म करिष्यामीत्युक्ता ॥ कृतावश्यककृत्यः ॥ होतरेहीत्युक्ते प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङमुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणावृद्धिहारं प्रपद्यते पूर्वेणोत्करमपरेण प्रणीता इध्ममपरेणाप्रणीते etc.

Ends— fol. 20^a

अतो देवा अवंतु नो यतो विष्णुर्विचक्रमे ॥ पृथिव्याः सप्तधामभिः स्वाहा देवेभ्य इदं ॥ इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदं ॥ समूळहमस्य

...30

पांसुरे स्वाहा ॥ विष्णव इदं ॥ भू स्वाहा ॥ अग्नय इदं ॥ भुवः स्वाहा ॥ वायव इदं ॥ स्व. स्वाहा ॥ सूर्यायेदं ॥ भूर्भुवः स्वः स्वाहा ॥ प्रजापतय इदं ॐ च मे स्वरश्च मे यज्ञोप च ते नमश्च ॥ यत्ते न्यूनं तस्मै त उप यतेतिरिक्तं तस्मै ते नमदः ॥ संस्थाजपेन्नोपस्थाय तीर्थेन निष्क्रम्यानियमः ॥ अनियमः ॥ संतिष्ठते दर्शपौर्णमासहोत्रं ॥ लिखितमिदं संपूर्णम् ॥

यज्ञेश्वरनमस्कारे तत्स्येदं पुस्तकं ॥

On fol. 1[a]

॥ पत्रे २० ॥ अथ दर्शपूर्णमासहौत्र आश्वलायन प्रयोगप्रारंभः ॥

———

दर्शपूर्णमासेष्टि — Darśapūrṇamāseṣṭi

No. 255 — 531 / 1882-83

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 21 leaves; 8–9 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting careless and not uniform but clear and legible; folios numbered in both margins; edges of some folios slightly worn out and moth-eaten; fol. 3 missing; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ दर्शपूर्णमासेष्टिः ॥

पूर्वां पौर्णमासीमुत्तरां वोपवसेत् ॥ अग्न्याधानं अध्वर्युर्यजमानो वा इति सूत्रं ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥ अ ... तो बद्धशिखो दर्भपाणिः सकल्पोद्धरणविहारणप्र्यादिस्मरणदेवताभिध्यानाग्न्याधानब्रह्मवरणप्रणीताप्रणयनपरिस्तरणपात्रासादनानि कुर्यात् ॥ यजमानः ॥ श्रीपरमेश्वरप्रीतये पौर्णमासेष्ट्याहं यक्ष्ये ॥ etc.

Ends (abruptly) — fol. 22[b]

अध्वर्युः आज्य प्रत्याश्रावित आह यज वषट्कृते जुहोति यज इदं तनुनपातेन मम द्वौ मम द्वे तस्य योस्मांद्वेष्टि यं च वयं द्विष्मः अपचितिमान् भुयासं ॥

वशिष्ट शुनकवध्य ..... संकृतिराजन्यवैश्यकण्वात्रिकश्यपप्रजाकामपशुकामानां नाराशंसो द्वितियः प्रयाजाः ॥ अन्येषां तनुनपात् । आश्राव्य ...

———

दर्शपूर्णमासेष्टि Darśapūrṇamāseṣṭi

No. 256 $\frac{104}{1887\text{–}91}$

Size — 8½ in. by 4½ in.

Extent — 15 leaves; 11 lines to a page; 36-40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and closely written but clear and legible; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; edges slightly worn out and moth-eaten; foll. 3–8 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1816 : Śaka 1681

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीमहागणपतये नमः ॥

प्रातर्होमानंतरं पुनः उद्धरणं कत्वा ॥ अद्येत्यादि मासे पक्षे तिथौ वारे श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं पौर्णमासे वा दर्शेष्ट्याहं ज्यक्षे ॥ तत्राग्निमष्टाकपालेन पुरुडाशेन अग्नीषोमावंतराजेन ॥ उपांशु । अग्नीषोमावेकादशकपालेन पुरुडाशेन सद्योहं ज्यक्षे ॥ etc.

Ends — fol. 20^a

यद्वानेनैव मंत्रेणोपतिष्टते ॥ आहवनीयं । स्वाहा । कारसर्वत्र पक्षेपु ॥ इति प्रकृतेष्टयाः । पंचपदार्थं संपूर्णाः । श्रीरस्तु ।

चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च द्वाभ्यां पंचभिरेवच ॥
हूयते च पुनर्द्वाभ्यां तस्मै यज्ञात्मने नमः ॥ १ ॥
श्रद्धां मेधां यश प्रज्ञा विद्यां बुद्धिं श्रियं बलं ॥
आयुष्यं तेज आरोग्यं देहि मे हव्यावाहन ॥ २ ॥
आकृते वैश्वदेवे तु स्थालीपाकाः प्रकीर्तिता ॥
अन्यत्र पितृयज्ञस्तु सोपरान्हे विधीयते ॥

शुभं भूयात् ॥ संवत् १८१६ शाके १६८१ आसोजकृ॰ण ७ भृगुवासरे ॥ इदं पुस्तकं रघुरामस्य ॥ श्रीरस्तु ॥

———

दर्शपूर्णमासेष्टि Darśapūrṇamāseṣṭi

No. 257 $\frac{109}{1887\text{–}91}$

Size — 8§ in. by $4\frac{15}{16}$ in.

Extent — 28 leaves; 14 lines to a page 25 letters to a line.

Description—Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of the fitst four folios only ruled in double red lines; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; complete.

Composed in Saṁvat (?) 1770

Age — Appears to be old

Author — Gaṇapati, Rāval, son of Hariśaṁkarasūri

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

कृताधानस्य प्रथमपौर्णमास्यामन्वारंभणीया प्रातः प्रतिपदि आहवनीयस्थाने पंचभूसंस्काराः दर्भैः परिसमुह्य ॥ गोमयोपलिप्य ॥ वज्रेणोल्लिख्य ॥ अनामिकयांगुष्टेनोद्धृत्य ॥ उदकेनाभ्युक्ष्य ॥ एवं दक्षिणाग्नौ ॥ गार्हपत्याहवनीयस्योद्धरणं ॥ etc.

Ends — fol. 28^a

इति पौर्णमासेष्टिः ॥

आधायाग्नीन् श्रुतिज्ञस्तदुदितविधिना शंकरस्यात्मजातो
यज्ञेशप्रीतिहेतोर्गणपतिदनुचछात्रबोधाय सम्यक्
सूत्रं भाष्यं च हौत्रं श्रुतिसहितमदः संप्रदायः ... मुख्यान्
ग्रंथान्सर्वान्विलोक्य व्यरचयदमलां पद्धतिं प्राकृतेष्टेः
यदत्र स्यात्व किंचित्तद्गुरोरेव केवलं यदत्रा...किंचितन्ममेव गुरोर्नहि ॥२॥

शतपथविकटपु श्रौतमा ... टंतो
त्रि त्रि ... वि ... विकलानल्पसंकल्प ... जः
अग्निनिगममिदानीं या ... कां निर्विशंक
ग ... तिरचितायां पद्धतौ संचरंतु ॥ ३ ॥

खाश्विशैलेंदुसंख्येब्दे ज्येष्टे शुक्ले हरेस्तिथौ ॥
रवेर्वार शुभे ... र्णीमकरोदिष्टपद्धति ४ ॥

इति श्रीमदग्निहोत्रीदर्शपौर्णमास्यचातुर्मास्ययाज्ञिसमाम्नादितसकलपुरुषा ... रावल - हरिशंकरसूरिसूनु - गणपति - रचिता पौर्णमासेष्टि ... संपूर्णं ॥ शुभं भवतुः ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

दर्शपूर्णमासेष्टि Darśapūrṇamāseṣṭi

No. 2:8 57/1884-87

Size — 9⅝ in by 4½ in.

Extent — 11 leaves; 11 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgari characters; very old in appearance; handwriting discoloured and illegible; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in right hand margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1590

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमो गणेशाय ॥

अथ पौर्णमास्येष्टिर्छिख्यते ॥

षडासनं ॥ ब्रह्मवरणं ॥ अमुकसगोत्र अमुकशर्मन् पौर्णमास्येष्ट्याहं यक्ष्ये तत्र भूपते भुवनपते महतो भूतस्य पते ब्रह्माणं त्वा वृणीमहे ॥ etc.

Ends — fol. 11^a

ॐ त्रयो वै यज्ञे कामा यः संपन्ने यो न्यूने योतिरिक्ते या ... यज्ञस्य संपन्नं तत्स्वर्ग्यं य ... न्नाद्यं यदतिरिक्तं तत्प्रजायै तदत्रैव यजमानः सर्वान्कामानवाप्नोति। युष्मत्प्रसादात् दर्शपौर्णमास ... परिपूर्णो अस्तु नौ ॥ इति दर्शपौर्णमासेष्टिः संपूर्णा ॥ ॥ श्री ॥ छ ॥ स्वस्ति संवत् १५९० वर्षे माघ शुदि ६ सोमे० अद्येह श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य - श्रीगुरुचरणप्रसादात् भारतीश्रीदामोदरेण श्रीकृष्णार्पणबुध्या ज्योतिषश्रीजगन्नाथस्य धर्मेण लिखापिता ॥ शुभं भवतु सर्वजगतः ॥

यावल्लवणसमुद्रो यावन्नक्षत्रमंडितो मेरुः ॥

यावद्भास्करौ चंद्रौ तावदयं पुस्तको जयतु ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥ छ ॥

दर्शपूर्णमासेष्टि Darśapūrṇamāseṣṭi

No. 259 58/1884-87

Size — 9 in. by 6¼ in.

Extent — 41 leaves; 13 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; edges worn out; red pigment used for marking; folios numbered in left-hand margins; yellow pigment used for corrections; leaves slightly brittle; moth-eaten in the centre of foll. 21–41; complete.

The Ms. copied by one Ānandarāma Rāval, son of Raghupati.

Same as No. 109/1887–91.

Age — Saṁvat 1860

Author — Gaṇapati

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ कृताधानस्य प्रथमं पौर्णमास्या ... रंभणीयः ॥ प्रातः प्रतिपदि आहवनीयस्थाने पंच ... संस्काराः ८ दर्भैः परीसमुह्य । गोमयेनोपलिप्य । वज्रेणोल्लिख्य । अनामिकांगुष्टेनोधृत्य । उदकेनाभ्युक्ष्य ॥ एवं दक्षिणाग्नौ ॥ गार्हपत्यादाहवनीयस्योद्धरणं ॥ दर्शपौर्णमास्येष्टये समृध्यर्थं गार्हपत्यादाहवनीयमुद्धरामि ॥ etc.

Ends — fol. 41*a*

स्वस्ति श्रद्धां मेधां यज प्रज्ञां विद्यांतु ... लं श्रियं ॥
आयुष्यं तेज आरोग्यं देहि मे हव्यवाहन ॥
नमस्ते गार्हपत्याय नमस्ते दक्षिणाग्नये ॥
नमस्त्याहवनीयाय महावेद्यै नमो नमः ॥
नमस्ते आवसथ्याय सभ्याय च नमो नमः ॥

इति पौर्णमासेष्टिः ॥

आधाग्नीन् श्रुतियज्ञदुदितविधिना शंकरस्यात्मजातो
यज्ञेशः प्रीतिहेतोर्गणपतिरनुजच्छात्रबोधाय संम्यक् ॥
सूत्रं भाष्यं च होत्रंश्रुतिसहितमदः संप्रदायप्रमुख्यात्
ग्रंथान ... वांन् विलोक्य व्यरचयदमलां पद्धतिं प्राक्ु ... ॥

इति समाप्ता शिवः शिवं करोतु ॥ संवत् १८६ मिति कार्त्तिक शुदि ९ भौमवासरे लिखितं राजत्कुलरघुपतिसुतेन रावल ज्ञानंदरामेण स्वार्थं ॥

दर्शपूर्णमासेष्टि

Darśapūrṇmāseṣṭi

No. 260

85
1891–95

Size — $8\frac{1}{6}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 52 leaves; 9 lines to a page; 20 letters to a line.

Description— Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear and legible; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; edges worn out and moth-eaten; some folios slightly torn; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीमन्महागणाधिपतये नमः ॥ श्रीयज्ञेश्वराय नमः ॥

एवंगुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं दर्शपौर्णमासाभ्यामहं यक्ष्ये । तत्र तावत्पौर्णमासेनहं यक्ष्ये ॥ तत्राहवनीयस्योद्धरणं । ममाग्न इत्यन्वाधानं । अद्धर्युकर्तृक स्वयं वा । वपनं वा । उत्तमे काले व्रतोपायनं । etc.

Ends — fol. 51^b

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु
न्युनं संपूर्णतां याति सद्यो वंदे तमुच्युतं ॥ १ ॥ छ ॥

इति दर्शपौर्णमासेष्टि समाप्तः ॥ हस्ताक्षर रामपाठकनुज गोविंदभट पाठकात्मज गणेश पाठकेन लिखितं आत्मकार्यार्थं ॥ श्रीभवानी प्रसनं ॥ छ ॥ छ ॥

प्रथमे दिवसे चैव शष्टं च दशमे तथा ॥
सूतकं न प्रकुर्वीत यदि स्यात्पुत्रजन्म च ॥ १ ॥

उभयत्र दशाहानि कुलस्यान्नं न भूज्यते ॥
दानं प्रतिग्रहो होमः स्वाध्यायश्च निवर्त्तते ॥ २ ॥

आद्यांता० ॥ ३ ॥

दर्शपूर्णमासेष्टिपद्धति Darśapūrṇamāseṣṭipaddhati

No. 261 $\frac{81}{1895\text{-}98}$

Size— $8\frac{3}{4}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 31 leaves: 11 lines to a page; 25–26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear but careless and not uniform; borders carelessly ruled in double black lines; edges of some folios worn out and moth-eaten; foll. 1–7 missing; incomplete.

Same as No. 109/1887–91.

Age — Saṁvat 1826

Author — Gaṇapati, son of Hariśankarasūri

Begins — abruptly fol. 8^a

..... चांगु० ।' अग्ने व्रह्म गृभ्णीष्य ॥ विश्वाभ्य इति दक्षिणतः ॥ ॐ विश्वाभ्यस्त्वाशाभ्य उपदधामि ॥ सव्यांगु० ॥ ॐ अग्ने व्रह्म गृभ्णीष्व ॥ समं विभण्य द्वे दक्षिणतः एवमुतरतश्चितस्थेति ॥ etc.

Ends — fol. 38^a

शतपथविकटेषु श्रौतमार्गेष्वटंतो
विविधविधिविकल्पानल्पसंकल्पभाजः ॥
अधिनिगममिदानीं याज्ञिकां निर्विशंक
गणपतिरचितायां पद्धतौ संचरंतु ॥ ४ ॥

इति श्रीमदग्निहोत्रीदर्शपौर्णमासचातुर्मास्ययाजिसमासादितसकलपुरुषार्थसार्थ-रावलहरिशंकरसूरिसूनुगणपतिरचिता ॥ पौर्णमासेष्टिपद्धति ॥ संपूर्ण ॥ सं १८२६ वैशाषवदी ६ गुरुवारेण लीषतमिदं पुस्तकं ॥ आत्मपठनार्थं ली ... शुभं ॥

Then follow a few verses

———

दर्शपूर्णमासेष्टिप्रयोग Darśapūrṇamāseṣṭiprayoga

No. 262 $\frac{52}{1886\text{-}92}$

Size — $10\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{9}{16}$ in.

Extent — 42 leaves; 7 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; slightly moth-eaten; edges of some folios slightly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1908

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथ दर्शपौर्णमासेष्टिप्रयोगः ॥

आहवनीयदक्षिणाग्नीखरे पंच भूसंस्काराः ॥ पौर्णमासेष्टयर्थं गार्हपत्यादाहवनीयमुद्धरामीति संकल्प्य आहवनीयोद्धरणं पौर्ण०र्थं गार्हपत्याद्दक्षिणाग्निमाहरामीति दक्षिणाग्नेः ॥ अध्वर्युर्यजमानो वा ॥ तत्र पद् समिधो-गृहीत्वा स्फ्यं सव्यहस्ते धृत्वा ॥ ॐ ३ मन्मन्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वयं त्वेधानास्तन्वं पुषेम मह्यं नमंतां प्रदिशश्चतस्रास्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम ॥ इत्याहवनीये समिधमादधाति ॥ etc.

fol. 35^a इति श्रीगर्गमतानुसारेण कात्यायनसूत्रप्रयोगे पौर्णमासेष्टेस्तृतीयोध्यायः ॥

Ends — fol. 41^b

यदा परिध्यनुप्रहरणमध्वर्युः करोति तदा परिधिः सहैव विरोधादग्नीछाखामूलादुत्यादितसुपवेषं जुहोति जुहोमि त्वेति मंत्रेण ॥ ॐ जुहोमि त्वा सुभग सौभगाय पुरूतमं पुरुहूत श्रवस्य शेषं सर्वं पौर्णमासवत्कर्मापवर्गांतम् ।

॥ इति साङ्गाययाजिनः ॥ संवत् १९०८ ॥ त्रवाडी गुलाबशंकरलालशंकरस्येदं पुस्तकं ॥ लेखकपाठयोः शुभं भवतु ॥ ॥ यादृशमिति न्यायान्न मे दोषः ॥ ॥ श्री ॥ ॥ श्री ॥ छ ॥ ॥

दर्शेष्टि

No. 263

Darśeṣṭi

93

A/1881-82

Size — 9¾ in. by 4¼ in.

Extent — 9 leaves; 8 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Smooth country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Does not apper to be very old

Author — Vaidyanātha

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

यो ययाचे कृशोस्मीति वृत्रस्य वधविस्मितः ।
तमिहेंद्रमहं नौमि सर्वदाग्निपुरःसरम् ॥ १ ॥

अथ दर्शे विमा सोमयाजिनः सान्नाय्यवती ॥ इतरस्य सान्नायवती वा ॥ अत्र सर्वं कर्म पौर्णमासवत् विशेषस्तूच्यते ॥ etc.

fol. 4^{a} इति पिंडपितृयज्ञः ॥

Ends — fol. 8^{b}

अग्नीषोमाभ्यां विष्णवे वा अनुब्रूहि ॥ अग्निषोमौ विष्णुं वा यज ॥ इंद्राग्निभ्यामनु. ॥ इंद्राग्नी यज ॥ यथास्वं त्यागाः ॥ व्यूहने अग्नेरग्नीषोमयोर्विष्णोर्वा उज्जिति० प्र० ॥ इंद्राग्नोरुज्जिति ॥ अग्निर्विष्णुरग्नीषोमौ वा इंद्राग्नी तमपनुदंतु ॥ शेषं पौर्णमासवत् ॥

इति श्रीवैद्यनाथकृतपद्धतौ दर्शेष्टिः समाप्तं ॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥

देवत्रातभाष्य — Devatrātabhāṣya

No. 264 — 87 / 1887-91

Size — 8⅝ in. by 4½ in.

Extent — 800 leaves; 1 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, bold, beautiful, and uniform; borders unruled; edges worn out; it is a Bhāṣya on Āśvalāyana sūtra; complete.

Age — Śaka 1812-14

Author — Devatrāta

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

एषोसावत्रातात्रमुत्र त्रातेति

अथ एव सर्वाणि कर्माणि अर्थान्यथाधीत्यैषतदर्थमुद्गृह्योद्गृह्य अथा पयति यजते याजयति च अथानंतरं ब्राह्मणैर्यज्ञो विधीयते यज्ञेन चैहिकं फलमन्नाद्यादि आमुष्मिकं च फलं स्वर्गादि ब्राह्मणस्य अन्नाद्यमेवेति संपादयंते यस्य पांचयोक्त्रायामुष्मै चोभाभ्यामिति ब्राह्मणं etc.

fol. 175^a सूत्रव्याख्यायां वाराहीदेवत्रातस्य कृतौ द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 532^b इति वराहे देवत्रातस्य कृतौ सूत्रव्याख्यायां षष्ठोध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 31^b

प्राचि दिशो तु होतुर्दक्षिणा ब्रह्मणः प्रतीच्यध्वर्योः उदीच्युद्गातुः अत्र संदेहः होत्रकाणां दक्षिणोत्तरे त्वेदमाइ । एता एव होत्रका अन्वायत्ता एता एव दिग्विदिशि दक्षिणाः अत्र होत्रका अनुभागिन्यो भवंति ॥ होतारमनु होतृ ब्राह्मण मन ब्रह्मपुरुषाः अनेन प्रकारेण द्वितीयेभ्यः यथाचोदिता दक्षिणः ॥ द्विर्वचनमध्यायपरिसमाप्तिलक्षणां ॥

इत्याश्वलायनसूत्रे उदाहरणबहुलायां देवत्रातस्य कृतौ सूत्रव्याख्यायां दशमोध्यायः ॥ शके १८१४

द्राह्यायणसूत्रधन्विभाष्य Drāhyāyaṇasūtradhanvibhāṣya

No. 265 $\frac{86}{1891-95}$

Size — 9$\frac{7}{8}$ in. by 5$\frac{1}{8}$ in.

Extent — 106 leaves; 13 lines to a page; 40 letters to a line.

Description—Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in single pencil lines; folios numbered in right-hand margins only; colophons marked by pencil lines; the Ms. contains commentary on the Drāhyāyaṇasūtrasprapāṭhakas 1–5. The commentary is called Chāndogyasūtradīpa.

Age — Modern

Author — Dhanvin

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः अविघ्नमस्तु ॥

ॐ सामवेदाय नमः ।

॥ ॐ मिति ब्रह्म परमं प्रपद्ये पुरुषोत्तमं ॥
छंदोगसूत्रं व्याचष्टे धन्वी श्रद्धार्थमंजसा ॥ १ ॥

अथ भगवान् सूत्रकारः प्रथमंः तावत्परिभाषां करोति अथातो विध्यव्यपदेशे सर्वक्रत्वधिकार इति अथात इति पदद्वयं वाक्योपक्रमे लोकवेदयोर्दृष्टं यथा वाक्यसमाप्ताविति शब्दस्तद्यथा अथातोनंता द्वादशाहा इति प्रतिदिशति अथातः सामांतानां अथातः संहितोपनिषद इत्यादि आनंतर्यहेत्वर्थता तु वाक्यस्य परिभाषापरत्वान्न संभवति etc.

fol. 5[a] इति प्रथमे प्रथमः खंडः ॥ १ ॥

fol. 7[a] प्रथमस्य द्वितीयः खंडः ॥ २ ॥

.....

fol. 32[b] इति प्रथमस्य द्वादशखंडः १२
द्राह्यायणकृते सूत्रे यथामति यथागमं
तृतीयं पटलं व्याख्यं धन्वी कश्यपनंदनः ३
इति प्रथमः प्रपाठकः १

fol. 55[a] इति द्राह्यायणसूत्रस्य धन्विकृतभाष्ये द्वितीयः प्रपाठकः २

Ends — fol. 106[a]

आत्मार्थमेव हिरण्यस्थालीं निदधीतेति त्रिष्टुप्छंदसा सर्वभक्षं चमसं भक्षयेदिति सोमचमसस्य दक्षिणार्थत्वादप्राप्तमेव मंत्रेण भक्षणं विधीयत इति गौतममतेनैव चमसभक्षणे मंत्रातमाह कस्त्वा ददाति स त्वा ददाति कस्मै त्वा ददाति तस्मै त्वा ददाति कस्त्वा कं भक्षयामीति भक्षयेदिति वाग्देवी सोमस्य तृप्यत्विति वेति उभाभ्यां वोभाभ्यां वेति । गौतमस्य मतेन मंत्रद्वयमिति इति पंचमस्य द्वादशः खंडः १२

द्राह्यायणकृते सूत्रे दीपे धन्विविनिर्मिते
द्वितीये दशके वृत्तः पंचमः पटलोधुना ५

इति द्राह्यायणसूत्रस्य धन्विभाष्ये पंचमः प्रपाठकः समाप्तः ५ शके १८१४ छ छ छ छ.

References (1) — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 264[a]; ii, 57[a]; iii, 57[b].

B – Descriptive Catalogues :–I. O. Cat. Nos. 269 and 4573; Mad. Des. Cat. No. 1038 and Mad. Tri. Cat. Nos. 634, 644, 646, 650, 2148, 4269.

(2) Printed Editions:– Edited by J. N. Reuter, Part I, Luzac and Co. 1904.

द्वादशाहप्रयोग Dvādaśāhaprayoga

No. 266 105/1887-91

Size — 8¾ in. by 4¼ in.

Extent — 32 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; folios numbered in right-hand margins only; edges slightly worn out; foll. 29–42 missing; incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ सर्वाहीनानां प्रकृतेरहीनस्य द्वादहस्य प्रयोग उच्यते । तत्र प्रथमं व्यूढस्योच्यते । प्रत्यक्षब्राह्मणत्वाद्वादशोपसदः सुत्यानि प्रातरनुवाकादि पत्नीसंयाजांतानि । अंत्यमहरुदवसानीयांतं । तत्रैव द्रप्सप्राशनसख्यविसर्जने । तत्प्रथमं ज्योतिष्टोतिष्टोमोतिरात्रः । तत्र विशेषः । आग्नेयः पशुः । आग्नेयं प्रायणीय आलभतेति वचनात् प्रातःसवने मैत्रावरुणस्य । etc.

Ends — fol. 46^b

अथ वाणे सशाखं छंदोगेभ्यः प्रयच्छति भूतेभ्यस्त्वेति । प्रेखस्य पश्चार्द्धफलकेयाणो प्रतिष्टापयति । प्रणमनुप्रेंखस्वेति प्राचं प्रेखं प्रणयति । व्यानमनुवीः स्वस्वेतिर्यचं ' अयानं मनुवी स्वस्वेत्यभ्यात्मं । ततः भूर्भुवः स्वरिति

द्वादशाहमहाव्रतप्रयोग Dvādaśāhamahāvrataprayoga

No. 267 87/1891-95

Size — 10½ in. by 4⅝ in.

Extent — 43 leaves; 7 lines to a page; 35 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders carelessly ruled in double black lines; folios numbered in both margins; edges slightly worn out and moth eaten; complete.

Age — Samvat 1768

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

द्वादशाहे अतिरात्रप्रभृतिविशेषा लिख्यंते ।

बृहत्पृष्ठोतिरात्रः । द्वारिप्रयोजने प्रागुत्तमादन्हः । पराया हि मघवन्निति पुरोनुवाक्या । धानास्रोमानामिति प्राकृतः प्रेषः । अयं यज्ञो देवयेति याज्या । ततो वषट्कृते असंप्रेषितो मैत्रावरुणः । etc.

Ends — fol. 43^b

माध्यंदिने । तरोभिर्वो विदद्वसुं २ तरिणिरित्सिषासति २ इति प्रगार्थौ ककुवुत्तराकारौ स्तोत्रियानुरूपौ । कदून्वस्य २ अर्द्धर्चशः । उरुं नो कोकं १ आरंभ शासद्वन्हिः २२ पक्षः अभितष्टेव १० अहरहः शस्यं पक्षः । उत्तमामुद्धरेत् । नूनं सा ते परिधाय नित्यजपोपाज्या च ॥ इति महा ... तेच्छावाकपदार्थः ॥

इति द्वादशाहस्य महाव्रतस्य सहितस्य होतृहोत्रकपदार्थ. शुभमस्तु ॥ ॥ संवत् १७६८ मिति ज्येष्ठशुक्लदशमी बुधे ॥

द्वादशाहमैत्रावरुण-प्रयोग

Dvādaśāhamaitrāvaruṇa-prayoga

No. 268

88
1891–95

Size — 10 in. by 4½ in.

Extent — 59 leaves; 7 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections;

folios numbered in right-hand margins only; fol. 58^b blank; complete.

Age — Saṁvat 1798

Author — Raghunātha, son of Rudrabhaṭṭa (surnamed Ayācita)

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

द्वादशाहस्य मैत्रावरुणप्रयोगो लिख्यते ॥

तस्य वरणप्रभृति अग्नीषोमीयांतमग्निष्टोमवत् ॥ प्रथमसुत्यायां आग्नेयः पशुः ॥ प्रयाजादि पूर्ववत् ।

fol. 5^a इति माध्यंदिनं सवनं ॥

Ends — fol. 59^b

तृतीयपर्याये ॥ आ त्वेता निषीदतेत्यादि । तिरोन्हो ! इमे सोमासस्तिरो. होता यक्षदश्विना सोमानां ॥ तिरोअह्न्यानामिति प्रैषः ॥ अग्निमद्येत्यादि प्रकृतिवत् हारियोजने । अपाः सोममस्तमिंद्र दक्षिणा वोत्रधानासोमानामिति प्रैषः । अन्यत्राहू उत्तमात् ॥ इति वचनात् ॥ अतिप्रैषो न भवति ॥ यज्ञ-पुच्छादि सर्वमग्निष्टोमवत् ॥ श्रीमत-अयाचितोपनामकेन रुद्रभट्टात्मजरघुनाथेन द्वादशाहस्य मैत्रावरुणप्रयोगे विरचितः ॥ श्रीअन्नपूर्णायै नमः ॥ श्री श्री ॥ श्री ॥ सं० १७२८

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :—i, 265^a; ii, 57^a.

B – Descriptive Catalogues :– Cal. Sans. College Cat. Vol. I, No. 353.

नक्षत्रसत्र — Nakṣatrasatra

No. 269 — 412 / 1883–84

Size — $12\frac{1}{16}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in

Extent — 26 leaves; 5 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; white chalk used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1757

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ नक्षत्रेष्टयो वक्ष्यंते ॥ इह प्रायश्चित्तप्रकरणे नक्षत्रेष्टीनामुपदेशः ॥ पुरोडाशभेदनादौ प्रायश्चित्तार्थं ॥ आयुष्मत्यस्तु कर्तव्या इत्याचार्येणोक्तत्वात् ॥ नक्षत्रेष्टयोप्यायुष्मत्यः ॥ प्रयोगो वक्ष्यते ॥ etc.

Ends — fol. 26^a

एवमौपवसथ्येन सह नक्षत्रे हविषां द्वात्रिंशदहानि भवंति नक्षत्रेष्टिमध्यपातिन्यो दर्शपूर्णमासेष्टी स्वे स्वे काले कर्तव्ये सत्रसमाप्त्यनंतरं वातिपन्नायश्चित्तार्थं पाथिकृतीमिष्टिं कृत्वाऽतिक्रांतदर्शपूर्णमासेष्टी कुर्यात् ॥ नक्षत्रसत्रेणेष्ट्वा पापं निर्णुद्य ज्योतिष्ट्वमुपपद्यते ॥ अपमृत्युं जयतीति ॥ इति नक्षत्रसत्रं समाप्तं ॥ राम ॥ ॥ शके १७५७ मन्मथसंवत् भाद्रपदकृष्णप्रतिपद्भौमवासरे इदं पुस्तकं समाप्तं ॥ छ ॥

नक्षत्रसत्र — Nakṣatrasatra

No. 270 — 18(6) / 1899–1915

Size — 8¾ in. by 4 in

Extent — 16 leaves; 10–11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; complete.

Age — Śaka 1700

Author — Not mentioned

Subject — A sacrifice in connection with the stars.

Begins — fol. 1^b

श्रीमहागणपतये नमः

अथ नक्षत्रसत्रप्रयोग उच्यते ॥ तत्र कालः ।

चैत्राममावास्यायां भरणीयोगे तस्यामारंभः । पूर्वेद्युर्नांदीश्राद्धं रात्रावुदकशांतिं प्रतिसरबंधं च कृत्वा श्वोभूते प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा स्नानादिपंचकं कृत्वा

पुण्याहे अग्न्यादयः । कृत्तिकादिननक्षत्रदेवताः प्रीयंतां । अजस्रं: समारोप्योद-वसाय मथित्वाग्नीन्विहृत्य मनस्वतीं हुत्वा या पुरस्तादित्यादि श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं नक्षत्रेष्टिभिर्यक्ष्ये । etc.

Ends — fol. 16a

सर्वासां नक्षत्रेष्टीनां विकृतौ पर्वनिर्णयवत् । नक्षत्रनिर्णयो ज्ञातव्यः ॥ तत्र दिनद्वये नक्षत्रवृद्धौ एकस्मिन् दिने विरामः । नक्षत्रक्षये एकस्मिन्दिने इष्टिद्वयं कर्त्तव्यमिति प्रसिद्धं ॥ श्रुतिसूत्रानुसारेण नक्षत्रेष्टिनिरूपणं ॥ इदं नक्षत्रसत्रं समाप्तं ॥

पौषे शुक्लभूते च हेमंते भृगुवासरे ॥
हेरंबभक्तरघुणा लिखितं पुस्तकं त्विदं ॥
शके १७०० ॥ यांचे असे

नक्षत्रसत्रप्रयोग or नक्षत्रसूत्रभाष्य

Nakṣatrasatraprayoga or Nakṣatrasūtrabhāṣya

No. 271

106
1887–91

Size — 9⅝ in. by 4¼ in.

Extent — 110 leaves; 7 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Composed in Saṁvat 1812 i. e. A. D. 1756. The work is also called *Sahautranakṣatraprayoga*. Karka and Yājñikadeva are quoted frequently.

Age — Saṁvat 1860

Author — Devabhadra, son of Balabhadra, surnamed Pāṭhaka

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः श्रीगुरुभ्यो नमः

बोधायनोक्तनक्षत्रसत्रसंज्ञाध्वरस्य तु ।
सूत्रभाष्यं पुरा कृत्वा श्रुतिसूत्रादिसंमतः १

कात्यायनानुसारेण कर्कदेवमतेन तु
हौत्रमंत्रैश्च संयुक्तः प्रयोगो रच्यतेऽधुना २ etc.

Ends — fol. 109[b]

प्रयोगेस्मिन्भसत्रे वै देवभद्रकृते वरे ॥
तत्वो आर्कशतीपूर्णा ग्रंथसंख्येयमीरिता ॥ ७ ॥

अपरिष्कृतममेतस्य पुस्तकं याम्यदिग्गतम् ।
अस्त्यतोऽनेन साकन्तच्छोध्यमेष ममाञ्जलिः ॥ ८ ॥

लिखितं ब्राह्मण-गुजराति-मोटचातुर्वेदीराजमंदिरश्रीकाशीमध्ये ॥

इति श्रीमन्महायाज्ञिकनागरज्ञातीयपाठक-श्रीरामचंद्रसूनुगङ्गाधर-पाठक-वंशसंभूत-पाठकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रकृतौ बोधायनोक्तः कात्यायनसूत्रानुगत-स्सहौत्रो नक्षत्रप्रयोग समाप्तः ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १८६० वर्षेश्रावणकृष्ण-अष्टमि भौमवार दिने काश्यां सभाष्यप्रयोगोऽयं लिखितं रिखजी ब्राह्मण

Reference — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 274,[a] 705[a]; ii, 59[a]; iii, 59[a]

B – Descriptive Catalogues:– R. Mitra, Notices 4180; Cal. Sans. Coll. Des. Cat. Vol. I No. 326.

नक्षत्रसत्रयज्ञ with भाष्य (बौधायनप्रायश्चित्तसूत्रान्तर्गत)

Nakṣatrasatrayajña with Bhāṣya from Baudhāyanaprāyaścittasūtra

No. 272 — 5 / 1868-69

Size — 6¼ in. by 5⅝ in.

Extent — 49 leaves; 15 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; the Ms. contains the text and the commentary on the 1st khaṇḍa of 3rd Adhyāya and 2nd khaṇḍa of the 4th Adhyāya.

Age — Śaka 1777

Author of the Text — Baudhāyana

„ „ Comm. — Devabhadra Pāṭhaka

Subject — A commentary on the rules of Baudhāyana on the Nakṣatra rite.

Begins (Text) — fol. 1[a]

(सूत्र ॥ अथातो नक्षत्रेष्टि व्याख्यास्यामः ॥)

Begins (Comm.) — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीविघ्नेशं मुनि ... बौधायनं कात्यायनं ॥
अस्य द्वद्दजनना सद्गुरुं च हरिशंकरं ॥ १ ॥

गंगाधरपाठकं च यागकालविवेचकं ॥
भागेरथीमातरं च पितरं बद्रकं ॥ २ ॥

गर्गादियाज्ञिकात्स्वीयान्कपर्चादीन्परानपि ॥
प्रणम्य मनसा वाचा कर्मणापि च भक्तितः ॥ ३ ॥ etc.

fol. 24[b] इति श्रीमन्माहायाज्ञिकनागरज्ञातीयपाठकश्रीरामचंद्रसूनुगंगाधरपाठकवंशसंभूतपाटकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रकृतौ बौधायनमुनिप्रणीत प्रायश्चित्तसूत्रांतर्गतनक्षत्रयज्ञस्य सूत्रभाष्ये प्रथमं खंडमध्यायस्य तृतीयं ॥

Ends — fol. 48[b]

अपरिष्कृतमेतस्य पुस्तकं याम्यदिग्गतम् ॥
अस्थातोन्येन साकं तल्लोध्यमेष ममांजलिः ॥ ९ ॥

इति श्रीमन्महायाज्ञिकनागरजातीयपाटकश्रीरामचंद्रसुनुगंगाधरपाटकवंशसंभूतपाटकश्रीबलभद्राजदेवभद्रकृतो बोधायनमुनिप्रणीतप्रायश्चित्तसूत्रांतर्गतनक्षत्रसत्रयज्ञस्य सूत्रभाष्ये द्वितीयं खंडमध्यायस्य तुरीयं ॥ समाप्तस्य च नक्षत्रसत्रयज्ञस्य सूत्रभाष्यम् ॥

बोधायनोक्तनक्षत्रसत्रसंज्ञाध्वरस्य तु ॥
सूत्रभाष्यं पुरा कृत्वा श्रुतिसूत्रादिसंम्मत ॥ १ ॥

कात्यायनानुसारेण कर्कदेवमनेन तु ॥
हौत्रमंत्रैश्च संयुक्तः प्रयोगो रच्यतेधुना ॥

सत्रं ॥ शके १७७७ क्षयनामसंवत्सरे कार्त्तिकमासे कृष्णपक्षे तिथौ षष्ठ्यां गुरुवासरे तद्दिनं समाप्तं ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ हस्तभक्षर लक्षुमणात्मज श्रीधरदीक्षिते लिखितम् ॥ श्री मोहनोराज प्रसन् ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 274[a]; ii, 59[a].

B – Descriptive Catalogues :– R. Mitra, Notices No. 4180; Cal. Sans. Coll. Cat. Vol. I.

नक्षत्रसत्रहौत्र — Nakṣatrasatrahautra

No. 273 — 413 / 1883–84

Size — 9¾ in. by 5⅞ in.

Extent — 16 leaves; 12 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking the portion; fol. 1 torn; folios numbered in right-hand margins only; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Subject — On the duties of the Hotṛ priest in the Nakṣatreṣṭi sacrifice.

Begins — fol. 1[b]

ः श्रीग(ण)पतये नमः ॥

अथ नक्षत्रसत्रहौत्र ॥ होता सामीधेनीःपटनकाले ॥ आवपेत् ॥ शोचिष्केश-स्तमीमहो ३ स्वारुहापस्य श्रियो दृशे रयिवीरवतो यथा ॥ etc.

Ends — fol. 16[a]

सूक्त वा० अग्निरिद ँ० सोम इद० अग्निः पथिकृत इद० क्रत ॥ देवा आज्य० इत्यंतं प्रकृतिवत् ॥ इति पाथिकृतीष्टिः ॥ इति नक्षत्रसत्रहौत्रं समाप्तं ॥ छ ॥

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 274[a]; ii, 59[b].

नक्षत्रसत्रेष्टिप्रयोग — Nakṣatrasatreṣṭiprayoga

No. 274

415
1883–84

Size — $12\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 8 leaves; 6 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1758

Author — Anantadeva, son of Āpadeva

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ नक्षत्रेष्टयः ॥ ताश्च पुरोडाशभेदनानि निमित्ते ॥ आयुष्मत्यः कर्तव्या ॥ इति नैमित्तिकविधिविषयत्वलाभाय प्रायश्चित्तप्रकरणे बौधायनेनोक्ता अपि काम्या अपि भवंति ॥ अंते तेनैव नक्षत्रसत्रेण युतिरानंत्याय ज्योतिषामयनेनेष्ट्वा पापं निर्णुद्य ज्योतिष्ट्वमुपपद्यते ॥ etc.

Ends— fol. 8[a]

याः पुरस्तादित्यादि ॥ अमुककामो रोहिणीनक्षत्रेष्ट्या यक्ष्ये ॥ प्रतिस्विकसंकल्पे तु ॥ प्रियसंगमकाम इति विशेष. ॥ पात्रासादने अष्टौ कपालानि द्वे स्थाल्यौ समेक्षणे ॥ आग्नेयं निरुप्य । प्रजा ॥

इति श्रीमदापदेवसूनुना अनंतदेवकृते नक्षत्रसत्रप्रयोगे कृत्तिकेष्टिः ॥ शके १७५८ वैशाखकृष्णअष्टम्यां भृगुवासरे इदं पुस्तकं समाप्तं ॥

———

नक्षत्रेष्टि — Nakṣatreṣṭi

No. 275

414
1883–84

Size — $10\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{7}{8}$ in.

Extent — 2 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ तत्सत्परमेश्वरप्रीतये ॥ नक्षत्रेष्टिभिः यक्ष्ये ॥ वा नक्षत्रसत्रेण यक्ष्ये । तदंगस्वस्तिपुण्याहवाचनं मातृकापूजनं नांदीश्राद्धं क. ॥ तानि कृत्वा ऋत्विग्वरणं ॥ etc.

Ends — fol. 2^a

अन्वाहार्येण सह रुद्रगौर्दक्षिणा ब्रह्मादि ऋ० ॥ व्यूहने ॥ अग्नेः अग्नेः कृत्तिकायामनुमत्यारुज्जितिम. ॥ अग्निः अग्निः कृतिका अनुमतितम

———

नक्षत्रेष्टिनिरूपण — Nakṣatreṣṭinirūpaṇa

No. 276 — 6 / A/1883-84

Size — 7½ in by 3⅕ in.

Extent — 12 leaves; 13–14 lines to a page; 44 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and clear except in some places where it is discoloured; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Ananta

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ नक्षत्रेष्टयः ।

ताश्च पुरोडाश ... नादिनिमित्ते आ ... कर्त्तव्या इति नैमित्तिकविधिविषयत्वलाभाय प्रायश्चित्तप्रकरणे बौधायनेनोक्ता अपि काम्या अपि भवंति अंते तेनैव नक्षत्रसत्रेण द्युतिरानंत्याय ज्योतिषामयतेनेष्ट्वा पापं निर्णुद्य ज्योतिष्ट्वमुपपद्यते अप पुनर्मृत्युं जयतीति फलसंकीर्त्तनात् । etc.

Ends — fol. 12a

वैश्वानरीष्टिः ॥ ततः सतिमकृत्यतिक्रमे पाथिकृतमिष्टिं तत्स्थाने पूर्णाहुतिं वाहुत्याऽतिक्रांत दर्शपौर्णमासौ कुर्यात् ॥ श्रुतिसूत्रानुसारेण नक्षत्रेष्टिनिरूपणं अकारी ... नंतेनवकारिस्तेन तुष्यतु ॥ युधनल्पु ॥

On fol. 12b

चिंतामणिभट्टदत्तनक्षत्रसत्रप्रयोगपत्रे १२ केशवरायस्य पुस्तकं

नवान्नहौत्र

Navānnahautra

No. 277

105
A/1881-82

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 2 leaves; 9 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

श्रीगणेशाय नमः ॥

नवान्नहौत्रप्रारंभः ॥

शोचिष्केशस्तमीमहों पृथुपाजा अमर्त्यो घृतनिर्णिक् स्वाहुतः ॥ अग्निर्यज्ञस्य हव्यवों तं सबाधो यतस्रुच इच्छा धिया यशवंतुः ॥ etc.

Ends — fol. 2b

अग्निरिदं हविरः सोम इदं० इंद्राग्नी इदं हविरजुषेतामवीवृधेतां महो ज्यायोक्रातां ॥ विश्वे देवा इदं० हविरजुषंतावीवृधतं महो ज्यायोक्रातां ॥ सोम इदं हविरजुषता वीवृ. कृत ॥ द्यावापृथिवी इदं हविरजुषेतामवीवृधेतां महो ज्यायोक्रातां ॥ देवा आज्यपा इत्यादि० ॥

इति नवान्नहौत्रं समाप्तं ॥

नित्यहोम etc. Nityahoma etc.

No. 278 104/A/1881-82

Size — 8§ in. by 4 in.

Extent — 17 leaves; 9 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; folios numbered in both margins; foll. 1–2 missing; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins (abruptly) — fol. 3[a]

..... जायमाने वन्हौ होमकाले अल्पोयसि अवशिष्टे लौकिकाग्निस्थापनं कृत्वा अनुद्धरणप्रायश्चित्तेन सह होमं समाप्य मंथनादि कुयादिति हिरण्यकेश्यादिग्रंथेषु॥ विहरणानंतरं आहवनीये ध्रियमाणे गार्हपत्यनाशे भस्मना अरणी संस्पृश्य इतो ... जज्ञ इति मंत्रेण मथित्वा गार्हपत्यायतने निधायाहवनीयमनुगमयेत्॥ etc.

fol. 7[a] इति नित्यहोमः॥

Ends — fol. 19[a]

तत एष्वग्निषु मैत्रं चरुं सौर्यमेककपालं च निर्वपेत्॥ अभि यो महिना दिवं प्र स मित्रेति मित्रस्य॥ तरणिर्विश्वदर्शतः॥ चित्रम् देवानामिति सूर्यस्य॥ याज्यानुवाक्ये संस्थितायामिष्टौ पत्न्या सह वाग्यतो भूत्वाग्नीन् ज्वलतो हरनश्नन्नुपासीत॥ अथ सायंकाले द्वयो॥ पयसाग्निहोत्रं जुहुयात्॥ तत्रैकस्या गोर्दुग्धं अभिश्रित्य तस्मिन्॥ द्वितीयं गोर्दुग्धववनीय तेनाग्निहोत्रहोमः॥ ततो होमांतेष्योर्लौकिकत्वं॥ ततः प्रातर्विहृत्याग्निहोत्रं हुत्वा पुनर्विहृत्याग्नेर्व्रतभृत इष्टिं कुर्यात्॥

———

निरूढपशुबन्धप्रकरण Nirūḍhapaśubandhaprakaraṇa

No. 279 90/1891-95

Size— 9⅞ in. by 4$\frac{7}{16}$ in.

Extent — 31 leaves: 9 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple black lines and sometimes in double; folios numbered in right-hand margins only; the Ms. contains the Nirūḍhapaśubandhaprakaraṇa only from Andhayaṣṭi prayogavṛtti.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b (163^b)

॥ ॐ ॐ नमः ॥ श्रीयज्ञपुरुषायः ।।

अथ निरूढपशुप्रयोग उच्यते ॥

॥ पश्चिज्यासंवत्सरे प्रावृष्यावृत्तिर्मुखयोर्वेति ॥

प्रतिवत्सरं श्रावणे भाद्रपदे वा पौर्णमास्याममावास्यायां वा पशुः कर्त्तव्यः ॥ यद्वा उत्तरायणमुखे दक्षिणायनमुखे कर्त्तव्यः ॥ पशुपत्ययनमिति वचनात् ॥ तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं विधाय ऋत्विजो वृणीते । निरूढपशुनाहं यक्ष्ये etc.

Ends — fol. 31^b (193^b)

ततो यजमानो यथोत्साहं अध्वर्यवे ददाति ॥ अरण्योरग्नौ समारोप्य निर्मथ्य वा वैष्णव्याहुतिः ॥ अस्मिन्पक्षे आहुति होमनिधानेऽग्नौ शेषप्रतिपत्तिः ॥ समारोपनिर्मथनाभावपक्षे मध्यमाहवनीये वैष्णव्याहुतिमात्रमेव ॥ शेषप्रतिपत्तिरग्निहोत्रहोमश्चोत्तरेऽग्नौ एवाग्निहोत्रहोमः ॥ भागप्राशनादिब्राह्मणतर्प्पणांतं ॥ ब्राह्मणतर्पणांते पशुशेषसमाप्तिः ॥ कर्मापवर्गा ॥ तदंते रूढपशुसाद्गुण्यार्थं स्मृतिविहितं ब्राह्मणानां शतमेकमहं भोजयिष्य इति स्मृतिविहितशतब्राह्मणभोजनदानं ॥

इत्यंधयष्टिप्रयोगवृत्तौ निरूढपशुबन्धप्रकरणं संपूर्णं समाप्तं ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ श्रीरामाय नमः ॥ यादृशं पुस्तकं दृष्टा ॥ तादृसं लिखी

निरूढपशुबन्धप्रयोग Nirūḍhapaśubandhaprayoga

No. 280 424 / 1883-84

Size — 9¼ in. by 4¾ in.

Extent — 52 leaves; 7 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in right-hand margins; fol. 1 missing; incomplete.

Age — Not very old

Author — Śivarāma Pāṭhaka

Begins (abruptly) — fol. 2*a*

.....पर्केनार्चनं सर्वेषां ॥ अग्निषोमीयप्रकृतित्वानान्वारंभणीयाः ॥ अयं तेपोरिति समारोपः ॥ गतश्रीपक्षे प्रत्यक्ष एवाम्नयः ॥ etc.

Ends — fol. 52*b*

समारोपनिर्मथनं नाभावेप्याहुतिमात्रं मध्यमे ॥ ब्राह्मणतर्पणप्रैषः ॥ शत-ब्राह्मणभोजनं स्मृत्युक्तं ॥ अपरे विहारे एवाग्निहोत्रहोमः ॥ इति पशुबन्धः समाप्तः ॥ अथ ज्योतिष्टोमप्रयोगः ॥ इति श्रीश्रौतवल्लभे निरूढपशुबन्ध समाप्तः ॥ श्रीमहायाज्ञिकवेदवेदार्थसंपन्नदीक्षितत्र्यंबकशुक्लात्मज - शिवरामपाटककृत-श्रौत-वल्लभ षट्पदार्थप्रयोगः ॥

———

निरूढपशुबन्धप्रयोग — Nirūḍhapaśubandhaprayoga

No. 281 — 89 / 1891-95

Size — $8\frac{3}{4}$ in. by 4 in.

Extent — 25 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; complete.

Copied by one Kāśināṭha Bhairava Gharpure.

Age — Śaka 1671

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पशुबन्धप्रयोगः तस्य उदगयने पूर्वपक्षे देवनक्षत्रे रेवत्यां वाऽअमावास्यायां वा यजनीये वानुष्ठानं तस्याद्ये प्रयोगे पूर्वेद्युर्नांदीमुखं रात्रावुदकशांतिप्रसरबन्धं च कृत्वा श्वः स्नानादिपंचकं कुर्यात् पुण्याहं पशुदेवतामनुद्रुत्य प्रियतामिति वदेत् गार्हपत्यस्य पश्चात्सपत्नीको यजमानो दर्भांधारयमाणो दर्भेषूपविश्य याः पुरस्तादित्यादि स्वर्गकाम ऐंद्राग्नेन निरूढे पशुबन्धेन यक्ष्य इति etc.

Ends — fol. 25^a

एके आचार्यः पशुबन्धेन्वाधानं व्रतोपायनं पृष्ट्यां प्रणीतां यजमानमाज्यभागौ प्राशित्रं यजमानब्रह्मभागौ चतुर्धाकरणं विष्णुक्रमणमित्येकादश धर्मानुत्सृजंति ॥

पाशुके विततेतंत्रे होमकाल उपस्थिते ॥
अपरे तु विहारे स्यात्स वै वौत्तरवेदिके ॥ १

सद्यस्काले पशोः पक्षे होमकाल उपस्थिते ॥
समाप्त्यैव तु होतव्यं काल एव जुहोति तु ॥

इति निरूढपशुबन्धप्रयोगः समाप्तः ॥ श्रीनाथार्पणमस्तु शके १६७१ शुक्लसंवत्सरे आश्विनशुद्ध-पंचमीभृगुवासरे घारपुरे-इत्युपनामक-भैरवसूनोः काशिनाथेन लिखितं ॥

निरूढपशुबन्ध-मैत्रावरुणप्रयोग

Nirūḍhapaśubandha-maitrāvaruṇaprayoga

No. 282

103
A/1881–82

Size — $8\frac{9}{16}$ in. by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 8 leaves; 9 lines to a page· 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ निरूडपशोर्मैत्रावरुणप्रयोगः ॥

अध्वर्युवरणानंतरं अमुकगोत्र अमुकशर्मन् निरूढपशुबन्धेनाहं यक्ष्ये तत्र मे त्वं मैत्रावरुणो भव भवामीति प्रतिवचनं ॥ ततो मधुपर्कः ॥ etc.

Ends — fol. 8[a]

उभौ सह संयोर्वाक्यमनुब्रूतः ॥ तच्छंयो० ष्पदे ॥ तदंते दंडमाहवनीय आदधाति ॥ शूलावभृथादेत्य प्रणीयाग्नौ समिदाधानं ॥ यथेतं निःक्रामेत् ॥ पर्यग्निकरणीयास्तोक्यामनोक्तासूक्तमनुवाक्याः प्रैषाश्च मैत्रावरुणस्य ॥ अत्तो अन्यद्धोतुः ॥

॥ इति निरूढपशुबन्धे मैत्रावरुणप्रयोगः ॥ छ ॥ छ ॥

निरूढपशुबन्ध-
मैत्रावरुणप्रयोग

Nirūḍhapaśubandha-
maitrāvaruṇaprayoga

No. 283

533
1882–83

Size — $8\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 11 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting boldclear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Same as No. 103/A1881–82.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ निरूढपशोर्मैत्रावरुणप्रयोगः ॥

अध्वर्युवरणानंतरं अमुकगोत्र अमुकशर्मन् निरूढपशुबन्धेनाहं यक्ष्ये तत्र मे त्वं मैत्रावरुणो भव । भवामीति प्रतिवचनं । ततो मधुपर्कः ॥ etc.

Ends — fol. 10^b

तदंते दंडमाहवनीय आदधाति ॥ शूलाग्रभृथादेत्य प्रणीयाग्नौ समिदाधानं ॥ यथेतं निःष्क्रामेत् ॥ पर्यग्निकरणस्तोक्यामनोतासूक्तमनुवाक्याः प्रैषाश्च मैत्रावरुणस्य ॥ अतो अन्यद्धोतुः ॥ इति निरूढपशुबन्धे मैत्रावरुणप्रयोगः ॥ छ ॥

Then follow a few verses

निरूढपशुबन्ध-
मैत्रावरुणप्रयोग

Nirūḍhapaśubandha-
maitrāvaruṇaprayoga

No. 284

416
1883–84

Size — 8$\frac{7}{8}$ in. by 3$\frac{7}{8}$ in.

Extent — 4 leaves; 10 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1708

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

मित्रावरुणयोस्त्वा बाहुभ्यां प्रशाखोः प्रशिषा प्रतिगृण्हाम्यवक्रोविथुरो भूयासं ॥ प्राङ्मुखो दक्षिणोत्तराभ्यां पाणिभ्यां दंडं प्रतिगृह्य ॥ उत्तरेण होतारमतिव्रजेद्दक्षिणेन दंडं हरेन्न चानेन संस्पृशेत् ॥ समिद्भ्यः प्रेष्येत्युक्ते वेद्यां दंडमवष्टभ्य ब्रूयात् ॥ etc.

Ends — fol. 4^a

आपो अद्यान्वचारिषंरसेन समगस्महि ॥ पयस्वानग्न आगहि तं मा सं सृज वर्चसा ॥ इत्यौत्तरवेदिकमग्निमुपतिष्ठते ॥ ततो ग्रहणक्रमेण समोध्यादधाति ॥ अग्नेः समिदसि तेजो सितेजो मेदाः स्वाहा ॥ सोमस्य समिदसि दुरिष्टेर्मा पाहि स्वाहा ॥ पितृणां समिदसि मृत्योर्मा पाहि स्वाहा ॥ ॐ च मे स्वरश्च मे० तस्मै ते नमः ॥ इति संस्थाजपेनोपस्थाय तीर्थेन निष्क्रामेत् ॥

इति निरूढपशुबन्धमैत्रावरुणप्रयोगः समाप्तः ॥

॥ शके १७०८

निरूढपशुबन्ध-
हौत्रप्रयोग

Nirūḍhapaśubaudha-
hautraprayoga

No. 285

102
A1881–82

Size — $8\frac{1}{2}$ in by $3\frac{11}{16}$ in.

Extent — 8 leaves· 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small, clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Same as No. 532/1882–83.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ निरूढपशोः हौत्रप्रयोगः ॥

ब्रह्मवरणानंतरं होतृवरणं ॥ अमुकगोत्र अमुकशर्मन् निरूढपशुबन्धेनाहं यक्ष्ये ॥ तत्र मे त्वं होता भवेत्युक्ते भवामीति प्रतिवचनं ॥ ततो यथोक्तो मधुपर्कः ॥ अग्निं प्रणयिष्यन् स्थानाचमने कृत्वा संचरेण प्रविश्य जघनेन गार्हपत्यं तूष्णीमात्मानमालभ्य सदनात्तूष्णीमेव तृणं निरस्योपविशति etc.

Ends — fol. 8[b]

अस्यामृधेद्धो० अयं यजमानः ॥ निरूढपशुबन्धयाजो उत्तरां देव० नमो देवेभ्यः ॥ तच्छंयो० ष्पदे ॥ ततः पत्नीसंयाजादि वेदविमोकांतं पूर्ववत् ॥ शूलावभृथादेत्य प्रणीतायामौ समिदाधानं ॥ यथेतं निष्क्रामेत् ॥ इति निरूढपशुबन्धे हौत्रप्रयोगः ॥ छ ॥

निरूढपशुबन्ध-
हौत्रप्रयोग

Nirūḍhapaśubandha-
hautraprayoga

No. 286

532
1882–83

Size — $8\frac{1}{4}$ in by $3\frac{16}{10}$ in.

Extent — 9 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1712

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ निरूढपशोः हौत्रप्रयोगः ॥

ब्रह्मवरणानंतरं होत्रवरणं अमुकगोत्र अमुकशर्मन् निरूढपशुबन्धेगाहं यक्ष्ये तत्र मे त्वं होता भवेत्युक्ते भवामीति प्रतिवचनं ॥ ततो यथोक्तो मधुपर्कः ॥ etc.

Ends — fol. 9^b

इंद्राग्नी इद ५ हविरजुषेतामवीवृधेतां महो ज्यायोक्रातां ॥ वनस्पतिरिद ५ हवि० कृत ॥ देवा आ० कृत ॥ अग्निर्होत्रेणेद ५ ह०कृत ॥ अस्यामृधेद्धो० अयं यजमानः ॥ निरूढपशुबन्धयाजो उत्तरां देव० नमो देवेभ्यः ॥ तच्छंयोरप्दे ततः पत्नीसंयो दिवे दवि मो जातं पूर्ववत् ॥ शूलावभृथादेत्य प्रणीयाग्नौ समिदाधानं ॥ यथेतं निष्क्रामेत् ॥

इति निरूढपशुबन्धे हौत्रप्रयोगः ॥ छ ॥ शके १७१२

नृसिंहकारिका
(हौत्रकारिका)

Nṛsiṁhakārikā
(Hautrakārikā)

No. 287

122
1887–91

Size — $8\frac{7}{8}$ in. by 4 in. (Not uniform)

Extent — 65 leaves; 11 lines to a page; 30–35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders of foll. 3–42 ruled in double black lines and the rest ruled in double red lines; edges of folios slightly worn out; folios numbered in both margins; foll. 1, 2 missing; incomplete.

The present portion appears to be a part of the author's larger work called Prayogaratna.

Age — Appears to be old

Author — Nṛsiṁha

Begins — abruptly fol. 3*a*

.....स्यवोंता हिस्रश्चतईलतइत्थाविप्रासलतये । सवाधोर्वीजसातयोंतावांगीर्भिर्विपन्यवः प्रयस्वंतो हवामहे मिधसाता मनिष्यवो शों० पत्सोम आसुते नर इद्राग्नी अजोहवुः । ससीवंता सपर्यवोमिहेद्राग्नी उपह्वये तयोरित्स्तोममुश्मसि । etc.

Ends — fol. 67*b*

याज्यस्मैवमित्येषा भवेदनुवषट्कृतिः ॥
याज्याथवायुवांदेवस्य इत्यादिका भवेत् ॥
नाधीता वालखिल्यश्चेदश्विना वायुनतिसा ॥
अनुयाजादिकं सर्वं कुर्यादत्रानिराभवत् ॥ ८७ ॥
जयति सहोमलदेशयामवरोनासतोबयुर्वालुः ॥
पत्र श्रीनृसिंहो जातत्ससूनुरनुगतः काशी ॥
अन्यन्वपवतंसो नारायभट्टसंज्ञकः काश्यां
अंमार्द्रच सुपुत्रं गोपीनाथं विपश्चितं सुपुवे ॥
गोपीनाथबुधानुजज्वा श्रीमन्नृसिंहविरस्मिन्
श्रौतप्रयोगरत्ने आप्तोर्यामप्रशास्तृकर्माक्तं ॥
इति नृसिंहकारिका समाप्ताः ॥ शुभं भवतु

नेष्टृप्रयोग — Neṣṭṛprayoga

No. 288 — 417 / 1883-84

Size — 8 in. by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 5 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ ॐ ॥ सोमप्रवाकोक्त्यनंतरं ॥ को यज्ञः क ऋजः का दक्षिणेति स्पृष्ट्वा महन्मे वोचो भगो मे वोचो यशो मे वोचः स्तोमं मे वोचः कृषिं मे वोचो भुक्तिं मे वोचस्तृप्तिं मे वोचः सर्वं मे वोचस्तन्मामवतु तन्मावितु तेन भुक्षिषीय ॥ यजमानो मधुपर्कों निवेदितः स्तं प्रतिगृण्हीयात् ॥ etc.

Ends — fol. 5*b*

आग्नीध्रीये दधिद्रप्सान्भक्षयंति ॥ दधिक्राव्णो अ० षत् ॥ आचम्य सख्य-विसर्जनं जपति ॥ उभा कवी युवाना सत्यादा धर्मणस्पती ॥ परि सत्यस्य धर्मणा वि सख्यानि सृजामहे ॥ अवभृतार्थं गच्छति ॥ इति नेष्ट्राप्रयोगः ॥ लघाटोप-नामक आबाभट्टेन लिखितं ॥

———

पञ्चविधसूत्र — Pañcavidhasūtra

No. 289 — 98 / 1879–80

Size — $6\frac{1}{3}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 13 leaves; 9 lines to a page; 18 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins;

The Ms. contains Prapāṭhakas 1 and 2 and belongs to the Sāmaveda.

Age — Samvat 1723

Author — Not mentioned

Subject — A work treating the five kinds of Sāman viz. (1) Prastāva (2) Udgitha (3) Pratihāra (4) Upadrava and (5) Nidhana

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमः सामवेदाय ॥

ॐ प्रस्तावोद्गीथप्रतिहारोपद्रवनिधनानि भक्तयस्तत्यां च विध्यश्च स्मृतं व्याख्यास्यामः ॥ etc.

fol. 7^b इति पंचविधसूत्रे प्रथमः प्रपाठकः ॥ छ ॥

Ends — fol. 13^a

दिक् शब्दः स्वरेषु हृदये त्रिरुक्तं प्राग्वाच आनंदप्रतिनंदयो ॥ त्रिरुक्तमंत्य-मुद्गीथोन्य उपायो यस्मान्नोर्ध्वं प्रतिहारो निधनं प्रत्यंगमितरेषां यथोक्तं यथोक्तम् ॥ ७ ॥

इति पं(च)विधसूत्रे द्वितीयः प्रपाटकः ॥

॥ पंचविधसूत्र समाप्तम् ॥ छ ॥

॥ संवत् १७२३ वर्षे चैत्रवदि १ गुरौ लिखितं त्र। सूरजी सूत् माधवजी लिखीतं ॥ केशवजीपठनार्थं ॥

Reference — (1) – Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 316b; ii, 69b, 209a; iii, 68a.

B – Descriptive Catalogues :– Oxf. Cat. No. 375; Des. Cat. of Cal. Mss. Vol. I No. 499; Ulwar Mss. Cat No. 258 Extr. No. 72.

(2) Printed Editions :– Ed. by Prof. Dr. Richard Simon Breslau, 1913.

पदार्थादर्श
(ऐष्टिकानि चातुर्मास्यानि)

Padārthādarśa
(Aiṣṭikāni Cāturmāsyāni)

No. 290

44
1884–86

Size — 14 in. by 5$\frac{5}{8}$ in.

Extent — 46 leaves; 11 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

For a described Ms. of this work see No. 391 of I. O. Catalogue.

Age — Saṁvat 1942

Author — Not mentioned

Subject — A manual of the sacrificial ceremonial.

Begins — fol. 1^b

श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति

कातीयं कल्पसूत्रं च होत्रं कातीयमेव च
अनयोः कर्कभाष्यं च संप्रदायादिनोनयात् १

एतान्विलोक्य यत्नेन शिवं सांबं प्रणम्य च
पदार्थादर्शसंज्ञं तु ग्रंथं कुर्वे स्वभक्तितः

दर्शपौर्णमासाद्याग्निहोत्रांतानि कर्माणि अनुविहितानि etc.

Ends — fol. 46^a

अग्निं वैश्वानर सामपनुदंतु यम० दक्षिणादाने ब्रह्मादिवाक्ये ऋत्विजो इदं कृष्णवासः यथाविभागं प्रतिगृह्यतां बृहस्पतये त्वाममत्यं वरुणो ददातु सोममृत्तकृतमकायित्वग्दात्र एधि मसोमह्यंयतिगृहीत्रे सूक्तवाके अग्निं समानयंति अग्निं वैश्वानरं इदं वीरजुषतावीवृधत महो ज्यायोकृत देवा आज्यपा आज्यमजु० षताकृतं

इति वैश्वानरया समाप्तः

इति पदार्थादर्शे ऐष्टिकानि चातुर्मास्यानि समाप्तानि लियकृप्तं लिछमी नारायण ब्राह्मणगौड सम्वत् १९४२ ग्रंथसंख्या १४२५ पदार्थादर्शः

पदार्थादर्श
(ऐष्टिकानि चातुर्मास्यानि)

Padārthādarśa
(Aiṣṭikāni Cātūrmāsyāṇi)

No. 291

91
1891-95

Size — 11§ in. by 4§ in.

Extent — 78 leaves; 8–9 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; moth-eaten in the right-hand margins; complete.

Same as No. 44/1884-86.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणपतये नमः ॥ श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति ॥

कांतीयं कल्पसूत्रं च होत्रं कांतीयमेव च ॥ etc. as in No. 44/1884-86.

Ends — fol. 78^b

अग्निं वैश्वानरसामपकदंतुयाम० etc. up to इति वैश्वानार्या समाप्ताः शुभमस्तु ॥ as in No. 44/1884-86 followed by आषाढे मासि शुक्लपक्षे द्वादश्यां तिथौ सोमे काश्यां च पदार्थदेशे ऐष्टिकानि चातुर्मास्यानि समाप्तानि श्रीरामचन्द्रस्यात्मजेन दीक्षित-आनंदरामेणेदं पुस्तकं लिखितं ॥ शुभमस्तु ॥

पर्यायशास्त्राणि (Paryāyaśastrāṇi)

No. 292 $\frac{440}{1883-84}$

Size — $9\frac{1}{8}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 26 leaves; 6 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातिरिक्तो शस्त्राण्युच्यंते ॥

हिंभूर्भुवस्वरोंशो ३ सावो ३न् जरावोध तद्विवि ... विशे विशे यज्ञियाय ॥ स्तोमं रुद्राय दृशीकों ३ त्रिः स नो महां अनिमानो धूमकेतुः पुरुश्चंद्रः ॥ धिये वाजाय हिन्वतों ३ सरेवाऽइव विश्यतिर्दैव्यः केतुः शृणोतु नः ॥ etc.

fol. 10^a इति प्रथमपर्याया समाप्तः ॥

Ends — fol. 26^b

ये ३ यजामहं प्रोद्रेण हरयः कर्मांग्मन्युनानासक्रज्यंतो अभूवंन् ॥ इंद्रो नों अस्य पूर्व्यः मपीयाद्यक्षो मदस्यस्य सोम्यस्य राजा ३ वौषट् ॥ ॥ अनामिक्यां रात्रौ पन्यंपन्यमित् त्तोतारः पन्य इज्जुपगयत आ त्वा विशंत्विदव इति प्रथमयोत्तमयोः पर्याययोरच्छावाकस्य स्तोत्रियानुरूपाः तेषामंत्यपदाभ्यामः ॥ आ त्वा विंशत्विदवः मैत्रावरुणवद्धक्षविधिः ॥ एते पर्यायाः पर्यासावजं गाय त्ता ॥ छ ॥ छ ॥

पवित्रेष्टि

No. 293

Pavitreṣṭi

421

1883-84

Size — 12$\frac{1}{8}$ in. by 4 in

Extent — 4 leaves; 5 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in double; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥ अद्यपू० थौ ॥ ॐ त०ये ॥

पवित्रेष्ट्याहं यक्ष्ये ॥ संकल्पोद्भूर्णं ॥ षट् समिधो गृहीत्वा ॥ अग्निं पावमानमष्टाकपालेन पुरोडाशेन ॥ उ० ॥ सरस्वतीं प्रियां ॥ उच्चै । आज्येन ॥ अग्निं पावकमष्टाक० न ॥ etc.

Ends — fol. 4*b*

इदम दभ्यो हिरण्यवर्णाभ्यो न० १६ इदं वरुणाय न० १७ इदं वरुणाय न० १८ इदमग्नीवरुणाभ्यां न० १९ इदमग्नीवरुणाभ्यां न० २० इदमग्नये न०

पवित्रेष्टि — Pavitreṣṭi

No. 294 — 422 / 1883–84

Size — 12⅜ in. by 3⅜ in.

Extent — 15 leaves; 6 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in doule red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पवित्रेष्टिः सा च पर्वणी कार्या ॥

सा सर्वपापक्षयाय ॥

वैश्वानरीं वातपतीं पवित्रेष्टिमृताव्रतौ ॥
मृगारेष्टिं च कुर्वाणः पुनात्यविंशतिं कुलं ॥

इति यज्ञगाथा ॥ दशपूर्वां दशापरानात्मानं चैकविंशति पंक्तिं च पुनाति इति भगवता बौधायनेनोक्तं ॥ etc.

Ends — fol. 15*a*

सत्वन्नो अग्ने त्वमीभवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ ॥ अव यक्ष्व नो वरुणꣳ ररागो व्यीहि मृडीकꣳ सुहवो न एधि स्वाहा ॥ इदमग्नीवरुणाभ्यां न मम ॥ १९ ॥ त्वमग्ने अयास्ययासन्मनसा हितः ॥ अयासन्हव्यमूहिषेया नो धेहि भेषजꣳ स्वाहा ॥ इदमग्नये न मम ॥ २० ॥ ततो गृहपतियागादि ब्राह्मणतर्पणांता इष्टिः शेषं पौर्णमासवत् ॥ इति पवित्रेष्टिः समाप्तः ॥ छ ॥

पवित्रेष्टि

Paritreṣṭi

No. 295

92
1891–95

Size — 8¼ in. by 4$\frac{1}{16}$ in

Extent — 6 leaves; 12 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges on the left slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पवित्रेष्टिः ।।

सा च पर्वणि कार्या ॥ खंडपर्वणि तु प्रकृत्यनंतरं सद्य एव ।। खंडपर्वण्यपि पूर्वेद्युरेव विकृतिं कृत्वा प्रकृत्यन्वाधाने कार्यं कार्यमित्युक्तं ॥ तत्र तत्वोदगयन आपूर्यमाणपक्षे कृत्तिकादिविशाखांतेषु देवनक्षत्रेषु रेवत्यां वा कार्या । etc.

Ends — fol. 6^a

अग्निरिदं० सोम इदं० अग्निः पवमानः इदं० सरस्वती प्रियाः इदं० अग्निः पावकः इदं० कृत । सविता सत्यप्रसवः इदं० कृत । अग्निः शुचिः इदं० कृत । वायुर्नियुत्वान् इदं० अग्निर्व्रतपतिः इदं० कृत । दधिक्राण्णेदं० कृत० । अग्निर्वैश्वानरः इदं कृत । विष्णुः शिपिविष्टः इदं० कृत । देवा आज्यपामित्यादि संस्थाजपांतं प्रकृतिवत् ॥ संतिष्ठते पवित्रेष्टिः ।। यद्वो वयं प्रमिनाम व्रतानि विदुषां देवा अविदुष्टरासः । अग्निष्टद्विश्वमापृणाति विद्वान्येभिर्देवां ऋतुभिः कल्पयाति ॥ वक्रतुंडार्णमस्तु ॥

———

पवित्रेष्टि

Pavitreṣṭi

No. 296

93
1891–95

Size — 9½ in. by 4$\frac{3}{8}$ in.

Extent — 2 leaves; 17–18 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment occasionally used for corrections; edges worn out and slightly torn; complete.

Age — Fairly old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

अथ पवित्रेष्टिः ।

अथ्यंन्वाधानं । अग्निं पवमानमष्टाकपालेन पुरो० । सरस्वतीं प्रियां आज्येन । अग्निं पावकमष्टा. । सवितारं सत्यप्रसवं आज्येन । अग्निं शुचिमष्टाः । वायुं नियुत्वंतं आज्येन । अग्निं व्रतपतिमष्टा । दधिक्रावाणं आज्येन । etc.

Ends — fol. 2^b

अग्निरिदं हवि. कृत । सोम इदं कृत । अग्निः पावमान इदं. कृत । सरस्वतीप्रिया इदं कृत । अग्निः पावक इदं. कृत । सविता सत्यप्रसवः इदं कृत । शुचिरिदं कृत । वायुर्नियुक्त्वा इदं हवि. कृत । अग्निर्व्रतस्पतिरिदं कृत । दधिक्रावा इदं कृत । अग्निर्वैश्वानर इदं कृत । विष्णुः शिपिविष्टः इदं कृत । देवा आय्य आज्य कृत । शेषं प्रकृतिवत् । इति पवित्रेष्टिहोत्रं ।

पवित्रेष्टिप्रयोग — Pavitreṣṭiprayoga

No. 297 — 423 / 1883–84

Size — $8\frac{5}{8}$ in. by $4\frac{6}{10}$ in.

Extent — 6 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. is copied by one Rāmabhṭṭa Joshi.

Age — Śaka 1755 (विजयसंवत्)

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पवित्रेष्टिः ॥

अथ प्रयोगः पूर्वेद्युः नांदीमुखं परेद्युः केशादि वापयित्वा स्नानादिपंचकं कृत्वाऽन्वारंभणीयां कृत्वा तदानीमेव याः पुरस्तादित्यादि संवत्सरमभिप्रवास-प्रायश्चित्तार्थं पवित्रेष्ट्या यक्ष्य इति पापक्षयकामस्य पापक्षयार्थं पवित्रेष्ट्या यक्ष्य इति संकल्पः ॥ etc.

Ends — fol. 6^b

गृहपतियागादिब्राह्मणतर्पणांताः संतिष्ठते ॥ अभिशस्तोभिशस्तस्यमानो वैतयैव यजेत ॥ एतयेष्ट्वा

दश पूर्वान् दश परान् आत्मानं चैकविंशति
पंक्तिं च पुनाति अथाप्युदाहरंति ॥
वैश्वानरीं व्रातपतिं पवित्रेष्टिं तथैव च ॥
ऋतावृतौ मृगारेष्टिं पुनात्यविंशतिः कुलं ॥ १ ॥

वैश्वानरीं व्रातपतीं पवित्रेष्टिं तथैव च ॥
ऋतावृतौ प्रयुंजानः पुनाति दशपौरुषमिति ॥ २ ॥

इति पवित्रेष्टिः प्रयोगः ॥ ॥ शके १७५५ विजयसंवत् जोशी इत्युपनामकरामभट्टेन लिखितं ॥

पवित्रेष्टिप्रयोग — Pavitreṣṭiprayoga

No. 298 — 52 / 1899-1915

Size — 8$\frac{1}{8}$ in. by 4 in.

Extent — 4 leaves; 11–12 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

श्रीमहागणपतये नमः ॥

पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

...35

उदगयने शुक्लपक्षे कृत्तिकादिविशाखांतनक्षत्रे चंद्राद्यानुकूले कुर्यात्। पूर्वेद्युः पुण्याहवाचनं कृत्वा नांदीमुखादि अपरेद्युः केशादि वापयित्वा स्नानादिपंचकं कृत्वा अन्वारंभणीयां कुर्यात्। पवित्रेष्ट्या यक्ष्यमाणोन्वारंभणीयेष्ट्या यक्ष्ये ॥ etc.

Ends — fol. 4[b]

अग्नेर्वैश्वानरस्याहमु० विष्णोः शिविष्टस्याहमु.। देवा आज्यपा इत्यादि। कर्म पत्नीसंयाजात्। पुरस्ताद् गृहपतेस्तुवाहुतीरुपजु × पि × होति। यद्देवा देवहे...नमित्यछिद्रानुवाकेन प्रत्यचं गृहपतायागादिब्राह्मणतर्पणांता संतिष्ठते॥ पवित्रेष्टिः समाप्तः॥ ॥ रघुनाथस्येदं पुस्तकं लिखितं॥ ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु॥ छ॥ छ॥

———

पवित्रेष्टिप्रयोग — Pavitreṣṭiprayoga

No. 299 — 20 / 1902–1907

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 4 leaves; 10 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders of the first two folios ruled in double red lines; folios numbered in both margins; fol. 3[a] blank; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः॥

अथ पवित्रेष्टिप्रयोगः। पवित्रकामः कुर्यात्।

वैश्वानरीं वातपतीं पवित्रेष्टिं तथैव च।

ऋतावृतौ प्रयुंजानः। पुनाति दशपूरुषाननिति वचनात्। ऋतावृतौ कर्तव्यं। अमावस्यायां वा पौर्णमास्यां वा। अन्यस्मिन्शुभे दिने पुण्ये नक्षत्रे प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भांधारमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य समस्तपापक्षयार्थं पवित्रेष्ट्या यक्ष्ये। etc.

Ends — fol. 4[a]

गृहपतिं इष्ट्वा। यद्देवा देवहेडनमिति अछिद्रानुवाकोक्तै॥ कर्विंशतिमंत्रैर्जुहुयात्॥ प्राक् समिष्टयजुषः॥ एकेषां मते यद्देवा देवहेलनमिति आरण्यक-

पटितैस्त्रिभिरनुवाकैर्जुहोति । यज्ञो बभूव यज्ञ श च वजँ ॥ हिरण्यं दक्षिणा ॥ अग्नये हिरण्यमिति प्रतिग्रहः ॥ सिद्धमिष्टिः संतिष्ठते ।

इति पवित्रेष्टिः समाप्तः ।

ये यजामहेग्नि स्विष्टकृतमयालग्निरग्नेः प्रिया धामान्ययाद् सोमस्यधावकवतः प्रिया धामान्ययाळग्नेः पवमानस्य प्रिया धामान्ययाद् सरस्वत्याः प्रियायाः प्रिया धामान्ययाळग्ने पावकस्य प्रियाद्यामान्ययाद् सविता सत्यप्रसवस्य प्रिया धामान्ययालग्ने शुचः प्रिया द्यामान्ययाद् वायोर्निपुलतः प्रिया द्यामाम्ययालग्नेर्व्रतपतेः प्रिया धामान्ययाद् दधिक्रावणोः प्रिया धामान्ययालग्नेर्वैश्वानरस्य प्रिया द्यामान्ययाद् विष्णोः शिपिविष्टस्व प्रिया धामान्ययाद् देवानामाज्यपानां प्रिया द्यामनि

पवित्रेष्टिप्रयोग (बौधायनयजमानोपयोगी)

Paritreṣṭiprayoga (Baudhāyanayajamānopayyogī)

No. 300 — 71(1) / 1895–1902

Size — 7¼ in. by 4⅞ in.

Extent — 1ª to 3ª leaves; 13 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges slightly worn out; complete.

The Ms. contains another work viz., मित्रविंदामहावैराजीष्टि Same No. 92/1891–95.

Age — Śaka 1715

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1ª

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पवित्रेष्टिः ।

सा च पर्वणि कार्याखंडपर्वणि प्रकृत्यनंतरं सद्य एव । अखंडपर्वणि पूर्वेद्युरेव विकृतिं कृत्वा प्रकृत्यन्वाधानं कार्यं इत्युक्तं तंत्ररत्ने । उदगयन आपूर्यमाणपक्षे कृत्तिकादिविशाखांतेषु देवनक्षत्रेषु रेवत्यां वा कार्या । प्रथमोपक्रमेऽरंभणीया कार्या । अत्र वृत्तिकारस्तु विकृतिषु नासौ कार्येत्याह ॥ दृश्यहकालत्वं सद्यो वासौ कार्या सद्यस्कालत्वमवलंब्य प्रयोगो लिख्यते ॥ etc.

Ends — fol. 3^a

वैश्वानरीं व्रातपतिं पवित्रेष्टिं तथैव च ॥
ऋतावृतौ प्रयुंजानः पुनाति दशपौरुषमिति ॥
बौधायनयजमानोपयोगी पवित्रेष्टिप्रयोगः ॥

शके १७१५ प्रमादीनामसंवत्सरे वैशाखशुद्ध १३ गुरुवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं गंधोपनाम्नः मुरारेः सूनुना जनार्दनेन लिखितं ॥

पवित्रेष्टिहौत्र

Pavitreṣṭihautra

No. 301

7
A/1883–84

Size — 8$\frac{1}{4}$ in. by 3$\frac{3}{8}$ in.

Extent — 5 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear and legible; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; folios being torn pasted with paper-slips; edges slightly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1756: Śaka 1621

Author —Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ पवित्रेष्टिहौत्रम् ॥

नमः प्रवत्र इत्यादि ॥ सप्तदश सामिधन्यः ॥ शोचिष्केशस्तमीमहो ३ मपामिदन्ययन ॰स ... स्य निवेशनम् ॥ etc.

Ends — fol. 5^a

अग्निर्वैश्वानरऽइदं हविरजुषतावीवृधत महो ज्यायोकृत ॥ ... वेदं हविरजुषतावी ... हो ज्यायोकृत ॥ देवाऽआज्ययाऽआ ... वीवृधंत महा ज्यायो .. ग्निर्होत्रेणेदं हविरजुषतावीवृधत महो ... कृतेस्यादि शेषं प्रकृतिवत् ॥ छ ॥ इति पवित्रेष्टिहौत्रं संपूर्णम् ॥ छ ॥ संवत् १७५६ शके १६२१ विरोधयब्दे ज्यैष्ठकृष्ण ११ समाप्तितो बालकृष्णेन ॥ छ ॥ छ ॥

पवित्रेष्टिहौत्र Pavitreṣṭihautra

No. 302 53/1899-1915

Size — 7⅞ in. by 4 in.

Extent — 2 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting careless but clear and legible; complete.

Same as No. 90/1884–87.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

श्रीमहागणपतये नमः ।

अथ पवित्रेष्टिहौत्रं ।

नमः प्रवक्त्र इत्यादि शोचिष्केशस्तर्मामहोमपामिदं न्ययन ꣳसमुद्रस्य निवेशनं । अन्यंते अस्मत्तपंतु हेतयः पावको अस्मभ्यꣳ शिवो भवों ३ नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे । अन्यं ते अन्वों ३ समिद्धो अग्न इत्यादि ... वाहने आज्यभागांते । अग्निं पवमानमा ३ वह । etc.

Ends — fol. 2a

अग्निः पावक इ० कृत । सविता सत्यप्रसवः इ० कृत । अग्निः शुचिरि० कृत । वायुर्नियुत्वान् इ० कृत । अग्निर्व्रतपतिरि० कृत । विष्णुः शिपिविष्ट इ० कृत । अग्निर्वैश्वानर इ० कृत । दधिक्रावा इ० कृत ॥ देवा आज्यपा इत्यादि संस्थाजपांतं समानं ।

पवित्रेष्टिहौत्रप्रयोग Pavitreṣṭihautraprayoga

No. 303 90/1884-87

Size — 8⅕ in. by 3⅞ in.

Extent — 3 leaves; 13 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. is copied by one Mādhava Keṇi.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीवेदव्यासाय नमः

ॐ नमः प्रवक्त्र इत्यादि॥ शोचिष्केशस्तमीमहो ३ मपामिदं न्ययनं समुद्रस्य निवेशनं। अन्यंते अस्मत्तपंतु हेतयः पावको अस्मभ्यं शिवोभवों ३ नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे। etc.

Ends — fol. 3^b

अग्निरिदं० सोम इदं. अग्निः पवमान इदं. सरस्वती प्रिया इदं. अग्निः पावकः इदं. सविता सत्यप्रसवः इदं. अग्निः शुचिरिदं० वायुर्नियुत्वात् इदं. अग्निर्व्रतपतिरिदं० विष्णुः शिपेविष्टः इदं. अग्निर्वैश्वानर इदं. दधिक्रावा इदं. देवा आज्यपा इदं. संस्थाजपांतं प्रकृतिवत्।

इति पवित्रेष्टिहोत्र समाप्तः केण्युपनामकमाधवेन लिखितं तत्सत् हरणी-पतिपरशुरामात्मकश्रीसीतारामचंद्र. प्रीयतां प्रीतो भवतु॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ श्रीः श्रीः श्रीः श्रीः॥

पशुबन्धप्रयोग — Paśubandhaprayoga

No. 304 — 91 / 1884–87

Size — 8$\frac{1}{3}$ in. by 4$\frac{1}{8}$ in.

Extent — 24 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; complete.

Same as No. 107/1887–91.

Age — Śaka 1717

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीवेदव्यासाय नमः
पशुबंधप्रयोग उच्यते

प्रावृषि पर्वणि प्रातरग्निहोत्र ५ हुत्वा प्राणानायम्य ऐंद्राग्नेन निरूढपशुबंधेन यक्ष्ये इति संकल्प्य ॥ समारोप्य देवयजनं गत्वा विहारं कल्पयित्वा उद्धत्यावोक्ष्य पुण्याहं कृत्वा लौकिके वा उपावरोद्धायतने निधाय विद्युदसि. अप उपस्पृश्य अस्मिन्पशुबंधे अध्वर्युं त्वामहं वृणे । एवं ब्रह्मादीन्वृणीते etc.

Ends— fol. 24a

बृहस्पतिना राया स्वाकृतो मह्यं यजमानाय तिष्ठा वायवेपते वायौ । यूपमुपस्थाय । यज्ञ शं चम इति जपति । वृष्टिरसि । ब्राह्मणा ५ स्तर्पयितवँ । प्राजहित ५ समारोप्य गच्छति । संतिष्ठते पशुबन्धः पशुबन्धप्रयोगः इति श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्री छ

श्रीशके १७१७ राक्षसनामसंवच्छरे वैशाखमासे शुक्लपक्षे प्रतिपद्यां इंदुवासरे प्रातःकाले समाप्तः विठलात्मजमाधवेन लिखितं इदं पुस्तकं वेदशास्त्रसंपन्न पांडुरंगाचार्य सागर अग्निहोत्रितेदंतं कृष्णार्पणमस्तू लेखकपाठकयोः

———

पशुबन्धप्रयोग — Paśubandhaprayoga

No. 305 — 107 / 1887–91

Size — 10½ in by 3¾ in.

Extent — 21 leaves; 8 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Nīlakaṇṭha Somayājī (?)

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

पशुबन्धप्रयोग उच्यते ।

प्रावृषि पर्वणि प्रातरग्निहोत्र ५ हुत्वा प्राणानायम्य ऐंद्राग्नेन निरूढपशुबन्धेन यक्ष्ये इति संकल्प्य समारोप्य देवयजनं गत्वा पुण्याहं कृत्वा ... थित्वा लौकिके वा उपावरोद्धातने निधाय विद्युदसि अप उपस्पृश्य अस्मिन्पशुबन्धे अध्वर्युं त्वामहं वृणे । एवं ब्रह्मादीन्वृणीते । etc.

Ends — fol. 21*b*

अग्निना देवेनेत्यादि गोमज्जपांते । नमः स्वरुभ्यः सन्नात्मावगातपश्चादद्याहं भूयासं । शृगाणीवे शृगिणां ... संददश्रिरेवपालवंतः स्वरवः पृथिव्यां । ते देवासः स्वरवस्तस्थिवा ५ सो नमः संन्नात्मावगाता आशासानः सुवीर्यं ५ रायस्योष ५ स्वश्वियं । बृहस्पतिना रायो स्वगाकृतो महायजमानायतिपु । यूपमुपस्थाय यज्ञ शं च म इति जपति वायवेषने वायो वृष्टिरसि ब्राह्मणा ५ स्तर्पयतवै । प्राजहित समारोप्य गच्छति । संतिष्ठते पशुबन्धः ॥ श्रीः ॥ नीलकंठसोमयाजिनेदं ॥

पशुहौत्र with मैत्रावरुणप्रयोग

Paśuhautra with Maitrāvaruṇaprayoga

No. 306

101
A/1881-82

Size — 5¼ in. by 3 in.

Extent — 24 leaves; 7 lines to a page; 16 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Saṁvat 1568

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो विनायकाय ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥

अग्निप्रणयनं ॥ प्रेषितो यूपायाज्यमानाय । हुं भूर्भुवः स्वरों । अंजंति त्वामध्वरे देवयंतो वनस्पते मधुना दैव्येन । यदूर्द्ध्वस्तिष्ठा द्रविणे अधत्ता । यद्वा क्षयो मातुरस्या उपस्थो ३ मुच्छ्रयस्व वनस्पते वर्ष्मन् पृथिव्या अधि । सुमितीमीयमानो वर्चोधा यज्ञवाहसों । समिद्धस्य श्रयमाणः पुरस्ताद् ब्रह्म वन्वानो अजरं सुवीरं । etc.

Ends — fol. 24*a*

एप मे देवेषु वसु वार्यायक्षत इति तायां देवा देव दानान्यद्रस्तान्यस्मा आ च शास्वा च गुरस्वेषितश्च होतरसि भद्रवाच्याय प्रेषितो मानुष सूक्तावाकाय सूक्ता ब्रूहि । शूलावभृथं शुंगसीतिमंत्रेण अग्ने समीदसीति मंत्रेण समिदाधानं

होतृवत् संस्थाजपांतं कुर्यात् ॥ छ ॥ इति पशुहौत्रं मैत्रावरुणसहितं समाप्तं । छ ॥ संवत् १५६८ वर्षे चैत्रवदि ६ बुधे लिखितं । शुभं भवतु ॥ समाप्ति

पाशुकानि चातुर्मास्यानि — Pāśukāni Cāturamāayāni

No. 307 — 60 / 1886-92

Extent — 14 leaves; 11 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Samvat 1739

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ ॐ नमः शिवाय ॥

अथ चातुर्मास्यानि हौत्रं लिख्यंते ।

वैश्वानरपार्जन्येष्टिः । सप्तदश सामिधेन्यः ॥ आवाहने अग्निमग्न आ ३ वह । सोममा ३ वह । अग्निं वैश्वानरमा ३ वह पर्जन्यमा ३ वह । देवां आज्यपा- नित्यादि । पंच प्रयाजाः उत्तमे प्रयाजे स्वाहाग्नि स्वाहा सोमं स्वाहाग्निं वैश्वानरं स्वाहा पर्जन्यं स्वाहा देवा इत्यादि । etc.

fol. 4b वैश्वदेवपर्वहौत्र समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 6b वरुणप्रघासः समाप्तः ॥

Ends — fol. 14b

पशुपुरोडाशमनु पौष्णांतानि वैश्वदेविकानि । शुनासीरौ । वायुः सूर्यः याज्यानुवाक्याः पूर्ववत् । विराजौ स्विष्टकृतः इलोपव्हा । नादि सर्वं समानं । सूक्तवाके अग्निः सोमः शुनासीरौ हवि० । षताः । थरतां क्रातां । वनस्पतिः । देवा आज्यपा इत्यादि । नात्र वाजिनः । पत्नीसंयाजादि पूर्ववत् । हृदय ... लोतं कर्म ॥ इति पाशुकानि चातुर्मास्यानि समाप्तानि ॥ संवत् १७३९ वर्षे फाल्गुन शुदि १ शनौ लिखितं । दी । अनंतेन ॥ छ ॥

पिण्डपितृयज्ञविधि — Piṇḍapitṛyajñavidhi

No. 308 — 23 / 1871–72

Size — $8\frac{3}{4}$ in. by $3\frac{5}{8}$ in.

Extent — 2 leaves; 9 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; complete.

The Ms. is copied by one Viśvanātha.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ अथ सूत्रोक्तपिंडपितृयज्ञविधिरभिधीयते ॥

अथाग्नौ जुहोति यथोक्तं पुरस्तादिति गृह्ये सापेक्षत्वेनोक्तत्वात् । तत्र कारिका ।

एकाग्निरपि कुर्वीत पितृयज्ञः स उच्यते ।
अथ दर्शे पराण्हे च प्रज्वाल्यौपासने तत इति ।

इदमत्र सूत्रं । अमावास्यायामपराण्हे पिंडपितृयज्ञ इति । etc.

Ends — fol. 2*a*

पिंडान्वाहार्यकं श्राद्धं क्षीणे राजनि शस्यते ।
वासरस्य तृतीयं ... का इति । स्मृत्यंतरेपि ।
पक्षांतं कर्म निर्वृत्य वैश्वदेवं तु साग्निकः ।
पिंडयज्ञं ततः कुर्यात्ततोन्वाहार्यकं बुधः ॥

पितृयक्षं तु निर्वृत्य तर्पणस्य तु योग्निमान् ।
पिंडान्वाहार्यकं कुर्यात् श्राद्धनिर्दुःक्षयेहनि ।
खंडतिथिविषये ह्यमाद्यो हारितेनोक्तं ।
मुहुर्त्तमप्यमावास्या प्रतिपद्यपि चेद्भवेत् ॥

न दत्तमक्षयं ज्ञेयं पर्वशेषं तु पर्ववत् इति ॥
विश्वनाथेन लिखितं शुभमस्तु ॥ छ ॥

पिष्टपशुमीमांसा — Piṣṭapaśumimāṁsā

No. 309 — 534 / 1882–83

Size — $9\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 15 leaves; 11–12 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Rough country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in single black lines; yellow pigment used for corrections; edges on the right-hand side worn out and moth-eaten; complete.

Age — Appears to be old

Author — Nārāyaṇapaṇḍita, son of Viśvanāthasūri

Subject — On sacrifices to be performed with effigies of animals made with flour, instead of living animals.

Begins — fol. 1^b

श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

श्रीमत्पूर्णगुणार्णवस्य वदनात्साक्षात्परब्रह्मणो
निर्याता चतुराननादिदिविषं ... दैः शिरोभिः धृता ॥
... लोकत्रितयं निजेष्टविषये सम्यङ्नियुक्ते तथा-
निष्टाद्वावयति स्वकेव जननी सा मे प्रमाणं श्रुतिः ॥ १ ॥

इह खलु नानाविधदुखसंकटदुर्गमे संसारकांतारे निमग्नानामल्पास्थिर-सुखद्योतिकासु द्योतमानासु अपि मनःप्रसादमनःसादयतामधिकारिणां तन्निवृत्तये परमानंदावाप्तये च सकलश्रुतिस्मृतीतिहासपुराणानां तदुपकरणीभूत-ब्रह्ममीमांसायाश्च सकलपुरुषार्थोत्तममोक्षप्रदभगवत्स्वरूपज्ञापनार्थं प्रवृत्तिरिति तत्वं etc.

Ends — fol. 14^b

इत्यादि सर्वपरिहासं भाष्यमुन्मृज्य शाबरादिस्मृतीनामेव श्रुतिविरोधाद-प्राण्यमिति स्थापितमिति संक्षेपः । तदेतत्सर्वं निर्मत्सरैरेव सहृदयैर्भगवद्भक्ति-राकलनीयं तेषामेवेदं हृदयंगममस्त्वत्यखिलमतिमंगलं ॥

सर्वयज्ञेश्वरेणेन सर्वयज्ञफलप्रदः ॥
सर्वयज्ञैकभुग्विष्णुः प्रीयतां पुरुषोत्तम ॥

इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटरत्नश्रीविश्वनाथसूरिसूनुनारायणपंडितोन्नीता पिष्ट-पशुमीमांसा समाप्ता ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीं ॥ छ ॥

जयाख्ये वत्सरे चैत्रे मासि तुप्पगिरेरुप ॥
ग्रामे कडपसंज्ञे तु वासुदेवो लिखति ... ।

श्रीमदनंतगिरये नमः

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 338^a; ii, 75^b; iii, 7^b.

B – Descriptive Catalogues:– Hall. p. 192; R. Mitra, Notices No. 4219.

पिष्टपशुमीमांसा — Piṣṭapaśumīmāṁsā

No. 310 — 666 / 1883–84

Size — 7½ in. by 3¾ in.

Extent — 20 leaves; 9 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Nārāyaṇapaṇḍita, son of Viśvanāthasūri.

Begins — fol. 1^b

श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

श्रीमत्पूर्णगुणार्णवस्य वदना साक्षात्परब्रह्मणो
निर्याता चतुराननादि दिविषद्वृन्दैः शिरोभिर्धृता ॥
या लोकत्रितयं निजेष्टविषये सम्यङ्नियुक्ते तथा
निष्टादायति स्वकैवजननी सा मे प्रमाणं श्रुतिः ॥ १ ॥

इह खलु नानाविधदुश्चरसंकटदुर्गमे संसारकांतरे निमग्नानामल्पास्थिरसुखद्योतिकासुद्योतमानस्वपि मनःप्रसादमनासादयतामधिकारिणां तन्निवृत्तये परमानंदवाप्तये च सकलश्रुतिस्मृतीतिहासपुराणानां तदुपकरणीभूतब्रह्ममीमांसायाश्च सकलपुरुषोर्थोत्तमनोक्षप्रदभगवत्स्वरूपज्ञापनार्थं प्रवृत्तिरिति तत्त्वं । etc.

Ends — fol. 20^a

तदेतत्सर्वं निर्मत्सरैरेव सहृदयैर्भगवद्भक्तिरसिकैर्नीयं तेषामेवेदं हृदयंगममस्त्वित्यखिलमतिमंगलं ॥

सर्वयज्ञेश्वरायेन सर्वयज्ञफलप्रदः ॥
सर्वयज्ञैकभुग्विष्णुः प्रीयतां पुरुषोत्तमः ॥

इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटरत्नश्रीविश्वनाथसूरिसूनुनारायणपंडितौन्नीता पिष्ट-पशुमीमांसा समाप्तः ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

॥ उपेद्राचार्यात्मज अनंताचार्याणां पुस्तकं ॥

Reference — See No. 584/1882–83.

पिष्टपशुसाधकग्रन्थ
also called
यज्ञपशुमीमांसा

Piṣṭapaśusādhakagrantha
also called
Yajñapaśumīmāṁsā

No. 311

24
1883–84

Size — 8 in. by $4\frac{9}{16}$ in.

Extent — 13 leaves; 22–24 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; moth-eaten; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ यज्ञपशुमीमांसा

अग्नीषोमीयं पशुमालभेत सप्तदश प्राजापत्यान्पशूनालभत इत्याद्यनेक-श्रुतितन्मूलकल्पसूत्रविहितेषु तेषु कर्मसु तत्तत्पश्वालभने तत्तत्कर्म विधिबोधित-स्वर्गपुत्रपश्वादिफलकामस्यैवाधिकार उतापवर्गार्थं यावज्जित्यनैमित्तिकै । श्चित्त-शुद्धि कामयमानस्यापि विधिबोधितफलकामस्यैव पशुहिंसायामधिकारु इति पक्षेपि किं सर्वयुगेषु सर्वेषामधिकार उत युगविशेष इत्याद्यनेकप्रकाराननु विवदिषंति ब्राह्मणा etc.

Ends — fol. 13^{a}

दोषत्रयं परिसंख्यायां नात्र दोषाय स्मृत्यैव परिसंख्यातत्वादिति नारा-यणसर्वज्ञेन मांसभक्षणेच्छा चेत्तदा यज्ञशेषं भक्षणीयमिति प्रोक्षितं भक्षये-त्मांसं तथैव द्विजकाम्ययेति

On fol. 1ª we have पिष्टपशुसाधको ग्रंथः

पुत्रकाम्येष्टि — Putrakāmyeṣṭi

No. 312 — 425 / 1883–84

Size — 8¼ in by 4¼ in.

Extent — 2 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Subject — Sacrifice for obtaining a son.

Begins — fol. 1ª

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ तत्सत्परमेश्वरप्रीतये पुत्रकाम्येष्ट्या यक्ष्ये ॥ अग्निं पुत्रवंतमष्टाकपालेनु पुरोडाशेन ॥ इंद्रं पुत्रिणमेकादशकपालेन पुरोडाशेन ॥ सद्योहं यक्ष्ये ॥ etc.

Ends — fol. 2ª

अस्याः अयमन्वाहार्यो हिरण्यं दक्षिणा ॥ व्यूहने ॥ अग्नेः पुत्रवतेः ॥ इंद्रस्य पुत्रिण उज्जितिमनुजय० ॥ अग्निः पुत्रवतः इंद्रो पुत्रिणस्तमपनुदंतु ॥ सूक्तवाके ॥ अग्निरिदं ॥ सोम इ० ॥ अग्निं पुत्रवंतं इदं. ॥ इंद्रं पुत्रिणमिदं इ० ॥ देवा आज्य० । इष्टिः संतिष्ठते ॥ पत्नीसंयाजस्य तृती देवता पश्चानभ्यातानहोमाः ॥

पुनराधेयहौत्रप्रयोग — Punarādheyahautraprayoga

No. 313 — 131 / 1887–91

Size — 6½ in. by 3⅝ in.

Extent — 2 leaves; 10 lines to a page; 15 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in single black lines; seems to be incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ।
अथ पुनराधेयहौत्रप्रयोगः ॥

नमः प्रवक्त्रत्यादि । पंचदश सामिधेन्यः ॥ आवाहने । अग्निमग्न आ ३ वह । अग्निं पवमानमा ३ वह । अग्निमा ३ वह ॥ देवां आज्यपामित्यादि । उपाशुमंद्रस्वरेण । प्रयाजेषु विशेषः । etc.

Ends — fol. 2[a]

सूक्तवाके अग्निरिदं ह० अग्निः पवमानः इदं० अग्निरिदं हविः० ॥ देवा आज्यपा इत्यादि प्रकृतिवत् ॥ संस्थाजपांतं प्रकृतिवत् ॥

———

पुष्पसूत्र — Puṣpasūtra

No. 314 — 29 / 1870–71

Size — $9\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 63 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Thin country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portions; folios numbered in right-hand margins; edges of some folios slightly worn out; the ms. contains Prapāṭhakas 1–10.

Age — Saṁvat 1574

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ ॐ ॥ नमः श्रीसामवेदाय ॥
श्रीशुकदेवाय नमः ॥ ॐ ॥ पुष्पसूत्रं लिख्यते ॥

उच्चामहीपुना २ वजये प्रत्वे शनं कया देव्यं तं वोधसंतरोलेयꣳ स्वादिहितं पवस्वेंद्रमत्ससफः कलेपुरः श्यावागवेभिप्रिकावꣳ स्वासुज्ञीयमेह्यसाकं वयंभरमधाम्मेंधं पांतꣳ हव्यं प्रवः शाक्त्यं वयं कण्वे प्रथमः ॥ १ ॥ etc.

fol. 6b इति पुष्पसूत्रे प्रथमः प्रपाठकः ॥ छ ॥

Ends — fol. 63a

प्रथमेव्वध्यासपुरीपेषु च यथोपदिष्टं वै छंदसेषु गीतं प्रास्ताविकमेवस्याध एवादीनामप्रस्ताव्या उत्तरा प्रस्ताव्ये वासंतनिनः प्रस्ताव्ये वासंतनिनः ॥ ११ ॥ इति पुष्पसूत्रे दशमः प्रपाठकः ॥ समाप्तोयं ग्रंथः ॥ श्रीः ॥ छ ॥ संवत् १५७४ वर्षे श्रावण शुदि ८ रवौऽद्येह श्रीव्यासतीर्थे श्रीश्रीमालज्ञातीयत्रवाडोजोवाकस्य पुत्रपौत्राणामध्ययनार्थं ॥ छ ॥ श्रीमालज्ञातीयत्रिवाडोमाडण लिखत् ॥ श्रीः ॥ छ ॥ श्रीः ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीः ॥ छ ॥ ॐ ब्रह्माऽर्पणमस्तु ॥ छ ॥

Reference — See No. 99/1879–80.

पुष्पसूत्र

No. 315

Puṣpasūtra

99
1879–80

Size — $10\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 66 leaves; 8 lines to a page· 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for colophons; edges worn out; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains prapāthakas 1–10.

Age — Saṁvat 1751

Author — Not mentioned

Subject — Aphorisms on accents and modulations of the voice in chanting the Sāmaveda. The work is ascribed to Gobhila. In the south the work is called *Phullasūtra* and is ascribed to Vararuci.

Begins — fol. 1b

॥ ॐ ॥ ॐ नमः सामवेदाय ॥ ॐम् ॥

उद्वाम्हीपुनारवजये प्रत्वौंशनं कया देव्यंतं बोधसंतरोलेयꣳ स्वदिहितं पवस्वेंद्रमच्छसफः कले पुरः श्यावागवेभिप्रिकावꣳ स्वासुज्ञीमेयमेह्यसाकं वयं भरममाधामेंधं पांतꣳ हव्यं प्र वः शाक्त्यं वयं काण्वे प्रथमः ॥ १ ॥ etc.

fol. 6^b इति प्रथमः प्रपाठकः ॥

fol. 13^b इति द्वितीयः प्रपाठकः ॥

fol. 32^b इति पुष्यसूत्रे पंचमः प्रपाठकः ॥ श्री ॥

Ends — fol. 66^b

वृषेत्रिर्वापदस्तोत्रेष्विलांदावेत्रिरुक्तं यथोक्तमितरेष्वंत्येवाद्व्यक्षरो महानाम्नीषु द्विपदासु प्रस्तावः शाक्वरप्रथमेष्वध्यासपुरीषेषु च यथोपदिष्टं वै छंदसेषु गीतं प्रास्ताविकमेव स्याद्य एवादीनाम प्रस्ताव्या उत्तराः प्रस्ताव्ये वासंतनिनः प्रस्ताव्ये वासंननिन ॥ ११ ॥ इति पुष्पसूत्रे दशमः प्रपाठकः ॥ समाप्तोयं ग्रंथः ॥ स्वस्ति श्रीसंवत् १७५१ वर्ष कार्त्तिकशुदि ७ रविवारेण शुक्र० श्री ५ वीरात्मजचतुर्भुजेन लिखितं ॥ शुभं भवतु ॥

References (1) — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 343^a; ii, 76^b, 210^b; iii, 73^b.

B – Descriptive Catalogues :– Bikaner Mss. Cat. Nos. 324–25; Stein 17.

(2) Printed Editions :– 1. Edited by Satyavrata Samaśramin, Calcutta, Satya Press, 1890; 2. in German by Richard Simon, 1909.

———

पुष्पसूत्र

No. 316

Puṣpasūtra

64

1886–92

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 63 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines and edges in single; folios numbered in both margins; red pigment used for marking the colophons etc.; the Ms. contains Prapāṭhakas 1–10.

Age — Śaka 1739: Saṁvat 1874

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसामवेदाय नमः ॥

अथ पुष्यसूत्र लिख्यते ॥

उच्चामहो पुनारवजयेप्रत्यौशनंकयादेव्यं तं बोधसंतरोलेयꣳ स्वादिहितं पवस्वेंद्रमच्छसफष्कले पुरःस्यावागवेऽभिप्रिकावꣳ स्वासुज्ञीयमेद्यूतांकवयंभरुमधामैधंपांतꣳ हव्यं प्रवः शाक्त्यं वयं काण्वे प्रथमः ॥ १ ॥

Ends — fol. 63*a*

प्रथमेप्वध्यासपुरीषेषु च यथोपदिष्टं वै छंदसेषु गीतं प्रास्ताविकमेव स्याद्य एवादीनामप्रव्या उत्तराः प्रस्ताव्ये वासंतनिनः प्रस्ताव्ये वासंतनिनः ॥ ११ ॥

इति पुष्पसूत्रे दशमः प्रपाटकः ॥ १० ॥ समाप्तोयं ग्रंथः ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीकल्याणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १८७४ शाके १७३९ दक्षीणायणगते कार्त्तिकमासे शुक्ल ३ भौमे वडोदरामध्ये श्रीमालिज्ञातिब्राह्मणत्र ... ण शंकर-उदेशंकरस्य इदं पुस्तकं स्वहस्तेन लिखितं पुस्तकं पुत्रपौत्रादिपठनार्थं ॥ शुभं भवतु ॥ श्री ॥ श्री

Reference — See No. 99/1879-80.

पुष्पसूत्र

Puṣpasūtra

No. 317

65

1886-92

Size — 10 in. by $5\frac{13}{16}$ in.

Extent — 55 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description—Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for markings the portion; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains Prapāṭhakas 1–10.

Age — Saṁvat 1828

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमः सामवेदाय ॥

॥ उच्चामही । पुनारव । जये । प्रत्यौशनं । कयादेव्यं । etc. as in No. 63/1886-92.

Ends — fol. 55a

प्रथमेष्वध्यासपुरीषेषु च यथोपदिष्टं छंदसेषु गीतं प्रास्ताविकमेव स्याद्य एवादीनाम प्रस्ताव्या उत्तराः प्रस्ताव्ये वासंतनिनः ॥ प्रस्ताव्ये वासंतनिनः ॥ ११ ॥

इति पुष्पसूत्रे दशमः प्रपाठकः ॥ ॥ समाप्तोयं ग्रंथः ॥ संवत् १८२८ वर्षे आषाढमासे कृष्णपक्षे तृतीयायां भृगुवासरे श्रीसूर्यपुरवास्तव्य आभ्यंतर नागरज्ञातीय वडनगरात्रवाडीशंकरात्मज हरिनारायणेन लिखितं इदं पुस्तकं द्विवेदीशामात्मजशंकरेण त्रिपाठी शामलज्यात्मज अंबारामस्य दत्तं शिवार्पणं ॥ लेखकपाठकयोः शुभं भवतु ॥ ॥ श्री ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥

Reference — See No. 99/1879-80.

पुष्पसूत्रभाष्य — Puṣpasūtrabhāṣya

No. 318 — 24 / 1871-72

Size — $9\frac{13}{16}$ in by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 155 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; folios numbered in right-hand margins; foll. 1 and 62 missing; the Ms. contains a commentary on the Puṣpasūtra on Adhyāyas 1 to 6 upto the 10th kaṇḍikā; incomplete.

Same as No. 71/1881-82.

Age — Appears to be old

Author — Ajātaśatru

Begins — abruptly fol. 2a

... अकारः प्रतिषेधार्थः । एतेषां त्रयाणामुदाहरणानां यदाद्यमुदहरणं परिधीरति तस्य वृद्धिर्न भवति । इति योधाजये ॥ छ ॥ श्यावाश्वे च । यदधिकृतं तद्भव ... नि । किं चाधिकृतं । दीर्घं चतुर्थमक्षरं । वृद्धं भवतीति । उदाहरणं । etc.

fol. 6a इति प्रथमस्य प्रथमकंडिका ॥

.....

fol. 155^b इति षष्ठस्य दशमी कंडिका समाप्ता ॥ छ ॥

Ends (abruptly) — fol. 157^b

.....प्रस्ताविकं गानं गृहीतव्यमित्यर्थः। यथा विरा.....

पुष्पसूत्रभाष्य — Puṣpasūtrabhāṣya

No. 319 — 71 / 1881-82

Size — 11¾ in. by 5½ in

Extent — 34 leaves; 10 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges extremely worn out; many folios missing but it is difficult to note down the missing numbers as the edges being worn out the numbers cannot be seen; some folios torn; moth-eaten also; the Ms. contains Prapāṭhakas 1-6; incomplete.

Age — Appears to be fairly old

Author — Upādhyāya Ajātaśatru

Subject — A commentary on the Puṣpasūtra attributed to Gobhila.

Begins — fol. 1^b

॥ नमः श्रीसामवेदाय ॥

जितं भगवता येन हरिणा लोकधारिणा।
अजेन विश्वरूपेण निर्गुणेन गुणात्मना। १

सौभ ... जयानं। वृद्धं तुरीयं। सौभर अभीवर्त्तजयानां साम्नां तुरीयं चतुर्थमक्षरं धं दीर्घं यत्तवृद्धं भु ... ति। तुरीयशब्देन ... ग्रते ... । दीर्घं द्विमात्रमुच्यते। वृद्धं त्रिमात्रं। etc.

Ends —

एवं संतनिन्यपि प्राह्यं। तस्मिन् विकल्पमाह। वा प्रस्ताव्ये उ इति विकल्पः ॥ उत्तरयोरिति सिद्धं। इत्युपाध्यायाजातशत्रुकृते पुष्पभाष्ये षष्ठस्यैकादशमी कंडिका समाप्ताः ॥ छ ॥ इति षष्ठः प्रपाठकः प्रपाठकः समाप्तः ॥ श्री ॥ छ। श्रीशिवमस्तु सर्वजगतः ॥ श्रीः ॥ इति द्वितीयस्य कंडिका। समाप्त..... .....

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 343[a]; ii, 76[b].

पूरणश्लोकाः

Pūraṇaślokas

No. 320

30
1892–95

Size — 9¾ in. by 5 in.

Extent — 3 leaves; 16 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and uniform but somewhat careless; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; left-hand edges extremely torn; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पूरणश्लोकाः ।

अर्द्धपद्यांतरां पद्यामनूकांते तु पूर्वतः ।
षोडशैवाभितः पद्या कर्णं त्यक्त्वांतरास्ततः । १ ।

पंच दक्षिणतो लग्ना अनूकस्योत्तरास्तु षट् ।
अर्द्धपद्यास्ततस्तिस्रो दक्षिणे द्वे तथोत्तरे । २ ।

षट्त्रिंशत्तु प्रदेया स्युः कर्णेपद्यास्तु सर्वतः ।
अर्द्धपद्ये च पादूने मातृणायास्तु कर्णतः । ३ । etc.

fol. 1[b] प्रथमा चितिरित्युक्ता सूत्रपूरणयुक्तितः ॥ छ ॥

Ends — fol. 3[b]

दक्षिणांसोत्तरश्रोण्योरुदीच्य इतराः पुनः ।
प्राच्यं स्रक्त्ये गता अत्र सर्वा अस्यामिति श्रुतेः । २८ ।

उत्तरांसे ... णि सस्र ... संयुता ।

उदक्सर्वास्तथा प्राच्य अन्याः केचि ... वदंत्विह । इति पूरणश्लोकाः समाप्ताः ॥ छ ॥

Then follow some 8 verses

पूरणश्लोकव्याख्या — Pūraṇaślokavyākhyā

No. 321 — 31 / 1892–95

Size — 10⅛ in. by 5⅛ in.

Extent — 10 leaves; 19 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and uniform but at times not quite clear; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; folios numbered in the left-hand margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Ananta

Subject — A commentary on the preceding work (No. 30/1892–95).

Begins — fol. 1ᵃ

श्रीगणेशाय नमः ॥ गुरुभ्यो नमः ॥

नत्वेदं गणाध्यक्षं मुनिं कात्यायनं तथा ।
प्रसंनसर्वशास्त्रं च विश्वनाथं गुरुं च तं । १ ।

आनंतः पूरणश्लोकान्संव्यनक्ति यथार्थतः ।
गुरोः सत्तत्प्रदायाच्च विदितार्थस्तु करणे । २ ।

तत्र तावद्विघ्नध्वंसकामो मंगलाचरेदिति विधेर्मंगलस्य विदितदुरितध्वंसकारणकाः संतो ग्रंथारंभाद्यभीष्टादावभीष्टदुरितध्वंसमुद्दिश्य मंगले प्रवृत्तास्तेदानींतना अपि तत्कामनया तदाचरंति । etc.

fol. 3ᵃ भट्टपुंजात्मजः श्रीमान्विश्वनाथो बुधाग्रणीः ।
तज्जेनानंतनाम्नैषा विवृता प्रथमा चितिः ।

इति प्रथमा चितिः समाप्ताः ।

.....

fol. 10ᵃ भट्टपुंजात्मजः ... विवृता पंचमी चितिरिति ।

Ends — fol. 10ᵇ

दक्षिणांसेत्यादिना इति । होत्रादिविष्णोपधाने मंत्रोपि विशेष उच्यते । वारद्वयं तासु दशसु मंत्रः पुनरेकस्यां । ब्राह्मणाच्छंस्ये च दशसु मंत्रः पुनरेकस्यो अष्टम्यां मंत्रः । षडिष्टके षष्ठ्यामिति । इतिधिक्यानि ॥

उर्व्यां संविवि शारदाः सुमनसोऽमेयास्युरच्छाम्बकास्ते
पुंजात्मजविश्वनाथतुलनां प्राप्तास्तु विधया ।

तेन प्राप्तानिह देश एव सुवराभूपा अपिख्यातितः
सकलवनौ सुचतुरः सौजन्यराशिर्यतः ॥ १ ।
शुभं भवतु ॥ कल्याणं भूयात् ॥

पूर्णभाष्य — Pūrṇabhāṣya

No. 322 — 132 / 1887–91

Size — 10⅜ in. by 4⅜ in

Extent — 19 leaves; 9 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; left-hand edges slightly worn out; foll. 1–28 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1817

Author — Yājñikadeva, son of Prajāpati

Begins (abruptly) — fol. 29*a*

.....तीया या लोकंपृणा ॥ पद्या द्वे शते अष्टात्रिंशदधिके विंशतिरर्द्ध-पद्या चतस्रो बृहत्यः अष्टाशीत्यधिकानि षोडश शतानि पादभागाः ।' एवं पंचाशदूनं सहस्रं द्वयं भवति ॥ द्विसाहस्री प्रथमा लोकंपृणानां पंचाशदूनोत्तराश्चेत्युक्तत्वात् ॥ ५ ।

इति पूर्णभाष्ये पंचमी कंडिका ॥

Ends — fol. 47*a*

अथ शास्त्रांते मंगलमाचरति ॥

अयुतं च सहस्रं च शतं च सप्ततिं तथा ॥
संख्यैका शांडिलस्याग्नेस्तस्मै च मुनये नमः ॥ १० ॥

इति श्रीसंम्राट्स्थपतित्रिरग्निचितयाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवकृतायां पूर्णभाष्यं समाप्तं ॥ श्री ॥

वर्षे १८१७ मीति आषाढमासे कृष्णपक्षे तिथो सप्तम्या ७ गुरुवासरे लिखितं ॥ श्री ॥ श्रीरस्तु ॥ श्री ॥ श्रीरस्त्विति ॥ श्री ॥ श्रीरस्तु ॥ श्री ॥

पोतृत्वप्रयोग — Potṛtvaprayoga

No. 323 — 426 / 1883-84

Size — $8\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 7 leaves; 8-9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ पोतृत्वप्रयोगः ।

सोमप्रवाकं प्रतिपरिच्छेत् । को यज्ञः । क ऋत्विजः । का दक्षिणा । आपो मे होत्राशंसिन्यस्तामे होत्राशंसिन्य अमुकशर्मांशं पोतारं त्वां वृणे । स वृतो जपेत् । etc.

Ends — fol. 6*b*

प्रेद्युदेद्युतस्य वारन्वह्निस्तेग्रं नयत्वदितिर्मह्यं ददता गुरु द्रावसिष्टासि युवा नाम मा मा हिꣳसीः । प्रागपा गुदगधरात्कास्त्वादिशऽआधावंतं वनिष्टर । विश्वस्येते विश्वावतो वृणियावतस्तवाग्ने चामीरनुसंदशिविश्वारेताꣳ सिध्रिषीयागं देवान्यज्ञोनि देवीर्देवभ्यो यज्ञमसिपं तस्मित्सुन्वंति यजमान आशिष स्वाहा कृताः समुद्रेष्टा गंधर्वमातिष्ठतानु । वातस्य ... त्मनिड ईडिता ॥ नेष्टुः ॥

फडकं इत्युपनामक उपाध्यायाधिकारी निलकंठसुतस्य वासुदेवेन लिखितं ॥ छ ॥

पौण्डरीकसप्तहौत्र — Paunḍarīkasaptahautra

No. 324 — 108 / 1887-91

Size— $9\frac{1}{5}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent — 35 leaves: 9-10 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; edges worn out; folios numbered in right-hand margins only; complete.

Age — Saṁvat 1797

Author — Candracūḍabhaṭṭa

Subject — A manual of the Pauṇḍarīka sacrifice.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

समूल्हपृष्ठ्यस्य प्रथममहः ॥ उपप्रयंत इत्याज्यं ॥ प्रउगमग्निष्टोमवत मैत्रा. हुं. रोंशों० मा नो मित्रावरुणा. वृधों ३ शो. मित्रं वयं हवामहे सुराधसों शों मित्रं हुवे० अ ... सों प्रति वां सूर उ. मित्रं सातयों शों तेस्यामित्रिः ॥ जपादि प्राकृतं । etc.

Ends — fol. 35^b

रथेन पादमादधू रायस्कयो पितरं दुवों शों मिद्रमिद्देवतातय २ इंद्रे सुवानास इंदवो ३ शों तदिदास भुवनेपु ७ हिस्वंति च शवसा वर्द्धयंति चों ३ मिद्रस्य नु वीर्याणीत्यादि अजिरिक्तोंथवज्रं सर्वपृष्ठोसोर्यामवत् ॥ तृतीयसवने नाभा ॥ नेदिष्टवालखिल्यवृषाक ... एवयामरुत् ॥ शुभमस्तु ॥ संवत् १७९७ मीति वैषाखशुद ७ रवि लि. पंडया भोलानाथ ॥ शुभं भवतु ॥ पौंडरीकहौत्र समाप्तः ॥ कल्याणंमस्तु ॥

धन्वारोपनामकविश्वनाथभट्टसुतचंद्रचूडभट्टकृतप्रथमपक्षसंक्षिप्तपौंडरीकसप्तहौत्रप्रयोगः । २ ।

सरस्वती कृष्णभट्टस्य पुस्तकमिदं ॥ आग्नेयः १ सारस्वतः २ सौम्यः ३ पौष्णः ४ वार्हस्पत्यः ५ वैश्वदेवः ६ ऐंद्रः ७ मारुतः ८ ऐंद्राग्नः ९ सावित्रः १० वारुणः ११ ॥

Then follows on fol. 35^b समूल्हपृष्ठ्यस्य हौत्रप्रयोग

पौर्णमासेष्टि

Paurṇamāseṣṭi

No. 325

535
1882–83

Size — 9¾ in. by 4¼ in,

,,,38

Extent — 27 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1834

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ विघ्नराजन्नमस्कृत्य देवीं सरस्वतीं तथा ॥
शिष्याणामुपकाराय लिख्यते श्रौतपद्धति ॥ १ ॥

कृताधानस्य प्रथमपौर्णमास्यां मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं । ततो ... वारंभणीया । प्रतिपदि पुनः स्वस्थाने निर्लेपः । पंचभूतसंस्काराश्च । पुनरुद्धरणं ॥ etc.

Ends — fol. 27*a*

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपो यज्ञः क्रियादिषु ॥
न्युनं संपूर्णतां याति सद्यो वंदे तमच्युतं ॥

अच्युताय नमः ॥ गयायै नमः ॥ गदाधराय नमः ॥ पुंडीकाक्षाय नमः ॥ विष्णवे नमः ॥ २ ॥ अनेन यथाज्ञानेन पौर्णमासेष्टिः कृतेन ॥ श्रीभगवान यज्ञपुरुषः प्रिय । तां न मम ॥ ॐ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ २ ॥ इति पौर्णमासेष्टिः । संपूर्णम् । श्रीतुरुसत्य छे ॥ संवत् १८३४ कातीकमासे कृष्णपक्षे ८ वार शुक्रवार केलीप्पा ॥ श्रीगणेशाय नमः

प्रजाकामेष्टि and two other works

Prajākāmeṣṭi and two other works

No. 326

54
1899–1915

Size — $8\frac{1}{2}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 3+5 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders of the first three folios ruled in double red

lines; yellow pigment used for corrections; the Ms. contains प्रजाकामेष्टि and जातेष्टि and another anonymous work which has separate pagination; this work is incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीमद्गणपतये नमः ॥

अथ वै भवति वैश्वानरं चरुं निर्वपेद्वारुणं चरुं दधिक्राव्णं चरुं प्रजाकाम इति । याः पुरस्तादित्यादि प्रजाकामेष्ट्या यक्ष्ये । प्रजाकामेष्टिसंबंधि हविः ॥ व्रीहिमयश्चरुः । पंच० गौ । वैश्वानरश्चरुः । दधिक्राव्णः श्चरुः । इति प्रधान-देवताः । etc.

fol. 2^a संतिष्ठते प्रजाकामेष्टिः ॥

Ends — fol. 3^a

अन्वाहार्यमासाद्य शतमानं हिरण्यं ददाति ॥ अग्नये हिरण्यमिति प्रति-ग्रहः ॥ समानमन्यत् ॥ संतिष्ठते जातेष्टिः ॥ चातुर्मास्यलोपेपीयमेव अकृता-ग्रयणनवान्नप्राशने तु अनुवाक्याभेदेन इयमेव ॥ रघुनाथस्येदं पुस्तकं ॥ हेरंब ॥

Then follows another anonymous work the beginning and end of which is as follows :–

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐन् ॥ अग्निर्बद्धः । अग्निर्मन्विद्धः ॥ अग्निः सुषमित् । होता देववृतः । होतामनुवृतः etc.

Ends — fol. 5^a

अग्निर्यज्ञं नयतु प्रजानन्नैनं यज्ञहनो विदन् । देवेभ्यः प्रब्रूताद्यज्ञं प्र प्र यज्ञ-पतिं तिरस्वाहा । अग्नये यज्ञपतय इदं । वायुर्यज्ञं नयतु० । वायवे यज्ञपतय इदं । सूर्यो यज्ञं नयतु । सूर्याय यज्ञपतय इदं । यज्ञो यज्ञं नयतु० ।

———

प्रतिप्रस्थातृप्रयोग — Pratiprasthātṛprayoga

No. 327 — 32 / 1892-95

Size — 9⅝ in. by 4⅛ in.

Extent — 9 leaves; 7–8 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless but clear and legible; edges slightly worn out; moth-eaten in the left-hand margins; folios numbered in right-hand margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ प्रतिप्रस्थातुः पदार्थः ।

आसादितपात्राणां दक्षिणतो दक्षिणाग्नेरुत्तरतः एवं तान्येव पात्राण्यास्यादयति । पात्रासादनं । शूर्पाग्निहोत्रहवणी । स्फ्यः महत्कर्परं । शम्या कृष्णाजिनं । उलूखलमुसलं । दृषदुपलं । etc.

Ends — fol. 9^b

ॐ क्रतूनां त्वा वाजिनां वाजिनं भक्षयामि । परिधीन० ... यं परि० । इतरा च युग० । अग्नेः प्रि० । सस्नवभागा० । सं० स्त० । घृताधीस्थो० । प्रतिप्रस्थाता तूष्णीमेव त्रीणि समिष्टयजुर्जुहोति । अवभृथः । बर्हिः संव० । ॐ सं बर्हिः । स इषं यज्ञ० ।

इति प्रतिप्रस्थातुः पदार्थः ।

— —

प्रतिहारभाष्य

Pratihārabhāṣya

No. 328

45
1884-86

Size — 13$\frac{1}{8}$ in. by 5$\frac{7}{16}$ in

Extent — 59 leaves; 10 lines to a page; 50 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete; the Ms. contains Khaṇḍas 1-15.

Age — Samvat 1943

Author — Varadarāja

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे
यन्नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं १

नमोस्तु तस्मै देवाय यः प्रसूदग्रजन्मनाम्
कृत्स्ने च वेदे शृणुयो यं साक्षादेवकीसुत २

योसौ वामनाचार्यमट्यादनंतनारायणज्वसुतात्
अजनि कुशिकान्ववाये सांगेधीती च सामवेदेयं ३

रचयति स वरदराजः प्रतीहारार्षेयकल्पयोर्वृत्तिं
वीक्ष्य ब्राह्मणसूत्रोपग्रंथनिदानतद्व्याख्याः ४

इदंताप्रत्ययः साम्नामृषिच्छंदोधिदैवतं
भक्तयः पंचयज्ञेषु विनियोगं च संक्रमः ५

इति मे दर्श इष्यंते दशार्था इह यत्नतः
नाम्ना दशतपीत्येव वृत्तिरेषा प्रदिश्यते

अथ भगवान्कात्यायनो वक्ष्यमाणं वस्तु निर्दिशति छ अथातः प्रतिहारस्य न्यायसमुद्देशं व्याख्यास्यामः etc.

fol. 6^a इति प्रतिहारवृत्तौ प्रथमः खंडः

Ends— fol. 59^a

अत्रेदंतावगमः साम्नामृषयः स्वभक्तयश्चोक्ताः कल्पब्राह्मणसूत्रैसंहृत्य क्रतुषु विदितानां अपि चैकार्षेयाणामि ... दैवतयोश्च न्याय्योस्माभिः प्रदर्शितः पूर्वका ... र्थच्छंदोदैवतविनियोगानां तु दर्शयिष्यामः आर्षेयकल्पवृत्ति ... नुसारेण क्रमा १ इति श्रीवरदराजकृतौ प्रतिहारभाषोपच दशमः खण्डः इति प्रतिहार-भाष्यं समाप्तम् संवत् १९४३ का लिखतं नानुरामब्राह्मणदाधिचः ॥ शुभं भवतु ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:–i, 350^b; iii, 74^b.

B – Descriptive Catalogues:– Oxford Cat. No. 394; Burnells Cat. of Tanjore Mss. No. LXI p. 10^b.

प्रयोगरत्न

No. 329

Prayogaratna

50

1895–1902

Size — 8⅓ in. by 3¼ in.

Extent — 135 leaves; 7–8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double black lines; some in double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; almost every folio more or less moth-eaten; the Ms. contains several kārikās etc.

Age — Śaka 1623

Author — Nṛsimha

Subject — According to Āśvalāyana and Śaunaka.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणमामि गणाधीशं विघ्नध्वांतदिवाकरं ॥
दंतावलमुखं सांद्रसिंदूरारुणविग्रहं ॥
वंदे विष्णुजगद्वंद्यनिलाचलनिवासिनं ।
यत्कटाक्षैकदेश स्युः कृतकृत्याः सुरा अपि ॥ १ ॥

मीमांसायुगलव्याख्यानिपुणं श्रौतकर्मणां ॥
विज्ञातारं गुरुं नौमि मतिमीश्वरभारतिं ॥ २ ॥

प्रणम्य पंचाननवाहनासुमामृषींस्तथा शौनकमाश्वलायनं ॥
करोति तत्सूत्रविबोधितार्थं प्रयोगरत्नं नरसिंहयज्वा ॥ ४ ॥ etc.

fol. 16^b इति दर्शपूर्णमासहौत्रकारिका ॥

Ends — fol. 135^a

याज्यस्मै वयमित्येषा भवेदनुवषट्कृतिः ।
याज्याथ वायुरादेवास्य इत्यादिका भवेत् ।
नाधीता वालखिल्यश्चेदश्विना वायुनेति सा ।
अनूयाजादिकं सर्वं कुर्यादत्रातिरात्रव...
जयति सहोतलदेसे यामवरोचामतोरसु ... लुः ।
यत्र श्रीनृसिंहोजातस्तसूनुरनुगतः ।
अन्वयावतंसो नारायणभट्टसंज्ञकः
काश्यां अं ... ईं च सुपुत्रं गोपीनाथं विपश्चितं सुपुवे ।

गोपीनाथबुधानुज य ... मनृसिंहविरचितेस्मिन् । श्रौतप्रयोगरत्ने आसो-यांमप्रप्रशास्त्यकमुक्तं ॥ इति नृसिंहकारिका समाप्ता ॥ विश्वेश्वरचरणार्पणमस्तु ॥ श्रीशके १६२३ वृषसंवत्सरे उत्तरायणे ग्रीष्मर्तौ ज्येष्ठकृष्ण-एकादश्यां शनौ तद्दिने श्रौतकारिका समाप्तं ॥

References — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 356[a]

प्रायश्चित्तप्रदीप (चातुर्मास्यप्रायश्चित्तानि)

Prāyaścittapradīpa (Cāturmāsyaprāyaścittāni)

No. 330

52
Viśrāma (i)

Size — 10½ in. by 4⅓ in.

Extent — 107 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of some folios ruled in double red lines and of the rest in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins; edges on the right worn out and moth-eaten; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Subject — Regarding expiations to be performed in the four monthly sacrifices

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा बौधायनाचार्यं तेनोक्त श्रौतकर्मणा ॥
विध्यतिक्रमपो प्रायश्चित्तदीपः प्रकाश्यते ॥ १ ॥

श्रौते बौधायनोक्तानि प्रायश्चित्तानि यानि तु ॥
उक्तानि सूत्रभाष्ये च वर्ये गोपालसूरिणा ॥ २ ॥

व्यासोक्तानि प्रकीर्णानि तैरनुक्तानि यानि च ॥
भवस्वामिमतात्तेषां विस्तारान्निर्णय ब्रुवे ॥ ३ ॥

पंचप्रकरणान्यत्र तेष्वाधानाग्निहोत्रके ।
दर्शाद्याग्रयण.चत्र सोमश्रेति यथाक्रमं ॥ ४ ॥ etc.

fol. 9[b] इति प्रायश्चित्तप्रदीपे आधानप्रकरणं समाप्तं ॥

fol. 37[a] इति प्रायश्चित्तप्रदीपेग्निहोत्रप्रकरणं समाप्तं ॥

Ends — fol. 107*b*

संवत्सराद्ध्वं व्रातपतीष्टिं कृत्वा तदूर्ध्वं दार्शपौर्णमासिकमेव व्रतं चरेत् प्रयोगे द्वादशाहे च यावत्प्रयोगं व्रतचरणं चातुर्मास्यांतराळ व्रतातिक्रमे-व्रातपतीष्टिप्रायश्चित्तं वैश्वदेवादिपर्वणां स्वकालातिक्रमनापादे गौणकाळात्पये च व्रातपतीष्टिः प्रायश्चित्तं ॥

इति प्रायश्चित्तप्रदीपे चातुर्मास्यप्रायश्चित्तानि ॥
ग्रन्थसंख्या १७५० ॥ शुभं भवतु ।। श्रीभवानीशंकराय नमः ॥

प्रायश्चित्तानि
(श्रौतकर्म)

Prāyaścittāni
(Śrautakarma)

No. 331

537
1882-83

Size — 9¾ in. by 3¾ in.

Extent — 135 leaves; 10 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting legible and uniform but not quite clear on some folios; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out and moth-eaten; brittle leaves; foll. 1–4 missing; incomplete.

On fol. 85*b* the work Dvādaśāhapaddhati by Someśvara has been complete. The work deals with different kinds of sacrifices.

Age — Fairly old

Author — Not mentioned

Begins (abruptly) — fol. 5*b*

..... माने । .....श्रेषडवन्तसमर्पणं । तत्प्राशनं भेदेनं । उत्तरस्यां देव-यज्यायामित्युच्यमाने यजमानस्य ... टमिति ... । etc.

fol. 32*b* इति पशुवचः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 58*b* इति अग्निष्टोमः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 85*b* इति नागरसोमेश्वरविरचितो द्वादशाहपद्धतिः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 113*b* इति अश्वमेधः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 114*b* इति पुरुषमेधः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 139a

पूर्वं निचायत ... समा ... गच्छे दक्षिणा ... दश्याहाम्यु ... र्यः। सूत्रेप्येतदेवा दूरा वर्त्तते। प्रसादात्सौमे ... क ... वशिष्टेन निमित्तेन ...॥

प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ... भौमवरे॥ शुभमस्तु॥

प्रैषाध्यायः Praiṣādhyāya

No. 332 37(8) 1895–1902

Size — 9¾ in. by 3¾ in.

Extent — 6 leaves; 11 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; moth-eaten; complete.

The present Ms. is identical with Ms. No. 111 described in Weber's Catalogue of Berlin Mss. There the work is ascribed to Bhaṭṭanārāyaṇa.

Age — Śaka 1696

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः॥

ओं॥ होता यक्षदग्निं समिधा सुषमिधा समिद्धन्नाभा पृथिव्याः संगथे वामस्य॥ वर्ष्मं दिव इळस्पदे वेत्वाज्यस्य होतर्यज॥ १॥ etc.

Ends — fol. 6b

इति प्रैषाध्यायः समाप्तः॥

होता यक्षदश्विना सोमानां तिरोह्नानां त्रिर्वर्त्तिर्यातं त्रिरिह मादयेथामुतो तुरीयं नासत्या वाजिनाय धेनूः सजूरग्नी रोहिदश्वो घृतस्नुः॥ सजूरुषा अरुणीभिः सजूः सूर्य एतशेन सजोषावश्विनादंसोभिः करत एवाश्विना जुषेता मदेतां वीतां पिबतां सोमं होतर्यज। १॥ श्री॥

इत्याश्विनप्रैषः समाप्तिमगमत्॥

होता यक्षदश्विना सरस्वतीमिद्रं सुत्रामाणं सोमानां सुराम्णां जुषंतां व्यंतु पिबन्तु मदंतु सोमान्सुराम्णो होतर्यज॥ १॥ इति सौत्रामणिप्रैषः समाप्त

बृहतीसहस्रशास्त्र Bṛhatīsahasraśastra

No. 333 $\frac{110}{1887\text{-}91}$

Size — 9½ in. by 4 in.

Extent — 54 leaves; 9 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; edges worn out; leaves slightly brittle; folios numbered in right-hand margins; fol. 46ª blank; complete.

Same as No. 35/1892–95.

Age — Saṁvat 1796

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1ᵇ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

बृहतीसहस्रं । हुम् भूर्भुवः स्वरोमध्वर्यो शोंसावों वाक् । इति जपति etc. as in No. 35/1892–95.

Ends — fol. 54ᵇ

ॐ मुक्थश० यज सोमस्येति प्रैषः । etc. up to इति बृहतीसहस्रसस्र समाप्ता ॥ as in No. 35/1892–95 followed by संमत् १७९६ फागुण-सुदि १०

बृहर्तीसहस्रशास्त्र Bṛhatīsahasraśastra

No. 334 $\frac{35}{1892\text{-}95}$

Size — 9⅛ in. by 4⅜ in.

Extent — 51 leaves; 11 lines to a page· 32 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; fol. 46 missing; incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Subject — The principal Śastra on the Mahāvrata day of sacrificial session.

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

बृहतीसहस्रं । हुम् भूर्भुवः स्वरो अध्वर्यो शोंसावों वाक् । इति जपति तदिदास भुवनेषु ज्येष्ठं पुनदंव ॐ दतीनां ॥ यतो जज्ञ उग्रस्त्वेष नृम्णोरु नदं योयुवतीने । सद्यो जज्ञानो निरिणाति शत्रुन्पतिं वो अध्न्यानां ॥ etc.

Ends — fol. 52[b]

ॐ मुक्थशा यज सोमस्येति प्रैषः । वे यजामहे पिवा सोममिद्रं मंदतु त्वा यं ते सुपाव हर्यश्वाद्रिः । सोतुर्बाभ्यां सुयतो नावा ३ नौषट् ॥ सोमस्याग्ने वीहि वौषट् ॥

अनुच्छवस्यानुवषट्कारं कुर्यात् ॥

इति बृहतीसहस्रशस्त्र समाप्तां ॥

लिखितं दीक्षित हरीरामेण ॥ देवरामपठणार्थमिदं पुस्तकं लेखनीयं शुभं भवतु ॥

तैलाद्रक्षे ... एवं वदति पुस्तका ॥ श्री ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 375[a]; iii, 80[a].

B – Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. No. 434.

बौधायनकर्मान्तसूत्र Baudhāyanakarmāntasūtra

No. 335 15 / 1883–84

Size — 9¼ in. by 4⅕ in.

Extent — 7 leaves; 12–13 lines to a page; 44 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small, clear and uniform; folios being torn pasted with paper-slips; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

अन्वाहिताश्चेद्दग्ध उद्गायेयुः सवनीयं गार्हपत्यस्याहवनीय उद्धाते भस्मोद्वाप्य शकृत्पिंडां परिलिप्य ज्वलंतमाहवनीयमुद्धृत्य न्युप्योपसमादधाति etc.

Ends — fol. 7[b]

प्रतिकृष्यैनामग्रेण दक्षिणानि हवींष्यनभिधारितामुद्वासयेदथैतां पुन ... श्रि ... भिधारितामुद्वास्यांतर्वेद्या सादयेदेवमेतान्यन्यवेतानि भवंत्यथा ... प्रतिप्रस्थाता मारुत्यै दैवत ... वानुवं । चयेत्सकृदाश्रावयेदधान्यत्राद्धयोः कृतानुकारो भवतीति ...

बौधायनकर्मान्तिसूत्र-भाष्य

Buudhāyanakarmāntasūtra-bhāṣya

No. 336

11(5)
1866-68

Size — 11⅜ in. by 7½ in.

Extent — 113 leaves; 13 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1789

Author — Bhavasvāmin

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

पंचतयेन क० यमवेक्षतेत्यादि कर्मांत इत्यर्थसंज्ञा कर्मणामंत इति समाप्तिरत्र कर्माणि समाप्यंते किंचिदविशेषणोक्तेर्विशेष्यते पूर्वार्धादवदायापराधांदिति अंगुष्ठपर्वमात्रागीत्यादि किंचिदनुक्तं कल्पे उच्यते ॥ etc.

fol. 6[a] प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

fol. 7[b] इति द्वितीयः ॥ २ ॥ छ

fol. 9[b] तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

Ends — fol. 113^b

भक्षणमंत्र आध्वर्यव एव साधारणवचनेषु आयुर्दा अग्न इति हुते प्रकृतिवदाहवनीयमुपस्थाय निष्क्रामति ॥ शूलोद्वासने गच्छति अत ऊर्ध्वं प्रकृतिवदेव सिद्धं ॥

॥ इति श्रीभवस्वामिविरचितः समाप्तोऽग्निष्टोमः ॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥ शके १७८९ प्रभवनाम संवत्सरे मिति आश्विनकृष्ण १४ चतुर्दश्यां मंदवासरे तारीख २६ माहे अकटंबर सन्न १८६७ इसवी रोजी नकल समाप्त झाली ॥ नकल लिहिणार श्रीकर्णाटकक्षेत्रस्थघळसाशी इत्युपनामक व्यंकाजी नारायणेन लिखितं ॥ स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ग्रन्थसंख्या ॥ बत्तीस अक्षराचा श्लोक ॥ या प्रमाणे मोजून अक्षरे येकंदर ॥ १२८००८ ॥ त्याचे श्लोक संख्या ४००० ॥ चार हजार असे ॥ समाप्तं ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ

The present Ms. appears to be a rare Ms. of Bhavasvāamin's commentary on the Bauddāyanakarmāntasūtra.

बौधायनकल्पव्याख्या — Baudhāyanakalpavyākhyā

No. 337 — 74 / 1895–1902

Size — $11\frac{1}{16}$ in by $4\frac{9}{16}$ in.

Extent — 110 + 1 leaves; 10–12 lines to a page; 32–40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; edges worn out; leaves slightly brittle; extremely moth-eaten especially from folio 73 onwards to the end; foll. 80–100 missing; there is a stray folio following fol. 14; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Sāyaṇācārya

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ॥
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ॥ १ ॥

त्रयीमंगत्रयीकल्पलताया यन्निरूपितं ॥
दोह्येच्छ्रियमादत्ते मीमांसासंग्रहद्वयं ॥ २ ॥

यः सायणाचार्यपदाभिषिक्तः श्रीशिंगणानार्य्यसुताग्रगण्यः ॥
प्रसन्नगंभीरमतिः स्फुटार्थं बोधायनं कल्पमथो विधास्यन् ॥ ३ ॥

fol. 15^b प्रथमे प्रश्न प्रथमोऽध्यायः ॥

Ends abruptly — fol. 131^b

अथ वै भवति पौर्णमासीमेव यजे .....

बौधायनकाम्येष्टि-सूत्रव्याख्या

Baudhāyanakāmyeṣṭi-sūtravyākhyā

No. 338

55
1899–1915

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 14 leaves; 10 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Modern

Author — Mahādeva

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः श्रीगुरुभ्यो नमः

नक्षत्रेष्टिषु येनैव व्याख्याता पृथगाश्रिताः ॥
सत्यापाढेन यत्स्मार्ताः स्पष्टब्राह्मणकल्पकाः ॥ १ ॥

आयुष्कामस्त्रिवारं वा स्वनक्षत्रे यजेदिति ॥
बौधायनोब्रवीत् तत्राप्येकस्यामेव कामना ॥ २ ॥

समुदायात्फलं त्वेकमप्युक्तमनुनैव तु ॥
तत्र प्रयोगः क्रियते महादेवेन यज्वना ॥ ३ ॥ etc.

Ends — abruptly fol. 14^b

प्रजापतिरसि। विहव्यादि आग्नेयेन प्रचर्य ॥ सोमाय मृगशीर्षायानुब्रूहि ॥ सोमं मृगशीर्षं यज ॥ सोमो राजा मृगशीर्षेण आगनित्यनुवाक्या ॥ यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्तीति याज्या ॥ सोम

बौधायनचातुर्मास्य Baudhāyanacāturmāsya

No. 339 56/1899–1915

Size — 8 in. by 4 in.

Extent — 6 leaves; 12 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीमहागणपतये नमः ॥ हरिः ॐ

वैश्वदेवहविर्भिर्यक्ष्यमाणो भवति फाल्गुन्यां वा चैत्र्यां वा पौर्णमास्यां नक्षत्रे प्रयोग इत्येक आहुरुदगयन आपूर्यमाणपक्षस्य पुण्याहे प्रयुंजीतेति etc.

Ends — fol. 6^a

हवीꣳष्यभिधारयत आग्नेयप्रभृतीन्येवाध्वर्युरभिधारयति प्रसिद्धमैंद्राग्नान्मारुतीं प्रतिप्रस्थाता वारुणीमध्वर्युः कायं चैककपालमथाग्नये सोमायेत्याज्यभागाभ्यां चरतो प्रतिप्रस्थातो परमत्यध्वर्युरानुपूर्व्यꣳहविर्भिश्चरति प्रसिद्धमैंद्राग्नादधाध्वर्युरुपरमति ॥ १० ॥

———

बौधायनचातुर्मास्यप्रयोग Baudhāyanacāturmāsyaprayoga

No. 340 18(1)/1899–1915

Size — 8¼ in by 4 in.

Extent — 37 leaves; 10–11 lines to a page; 32–36 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete; the Ms. contains the following works in addition to this:

1 मृगारेष्टिप्रयोग
2 कारिरेष्टिहौत्र

3 कारीरिष्टि
4 अन्वारम्भणीयेष्टिहौत्रप्रयोग
5 नक्षत्रसत्रप्रयोग
6 कुण्डकौमुदी
7 ऐकाहिकहौत्र

Age — Modern

Author — Śeṣa

Subject — A manual of seasonal sacrifices according to the Baudhāyana school.

Begins — fol. 1[b]

श्रीमहागणपतये नमः ॥ हेरंब ॥ ओम् ॥

अथ चातुर्मास्यान्युच्यंते ॥ चातुर्मास्यानीति कर्मसमुदायनाम द्वादशाह यथा प्रयोगयोः पर्यंतकालः यावज्जीवसांवत्सरीकयोर्वैश्वदेववरुणप्रघाससाकमेधशुनासीर्याणां यथाक्रमफाल्गुन्याषाढीकार्त्तिकीफाल्गुनीमार्गमासेषु चैत्रश्रावणीमार्गशीर्षचैत्रीषु वा प्रयोगः ॥ etc.

Ends — fol. 37[b]

इति बौधायनचातुर्मास्यप्रयोगः समाप्तः । अथानुयाजानुमंत्रणानि । देवाय बर्हिषद इदं । बर्हिषोहं देवयज्यया प्रजावान्भूयासं । देवीभ्यो द्वाभ्यं इदं । द्वारामहं दे० प्रजावा० । देवीभ्यामुपासानक्ताभ्यामिदं ।...

On fol. 1[a] we have:–

अथ शेषकृत बौधायनचातुर्मास्यप्रयोग प्रारंभः ॥

बौधायनचातुर्मास्य-व्याख्या (सुबोधिनी)

Baudhāyanacāturmāsya-vyākhyā (Subodhinī)

No. 341 11(3) / 1866-68

Size — 11⅜ in. by 7½ in.

Extent — 83 leaves; 13 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins: complete.

Age — Śaka 1789: A. D. 1867

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐनमः ॥

अथ चातुर्मास्यान्युच्यंते तानि चतसृषु मासेषु संपूर्यंते चत्वारि पर्वाणि तानि वैश्वदेवं वरुणप्रघासाः साकमेधाः शुनासीर्यमिति ॥ तेषामेकस्मिन्फले चोदनात् ऐककर्म्यं ॥ etc.

Ends — fol. 82^a

सर्वमेवाग्न्याधेयश्छंदो यजमानमग्न्याधेयो छंदो मंत्रः ॥ अत्रापि प्रधानमंत्रमात्रं भूर्भुवो धर्मः शिर इत्यादि यजमानं नेतरदित्येतदर्थमग्न्याधेयग्रहणं ॥ उद्धननप्रभृति विराजक्रमोपस्थानांतं यजमानो वदेदिति केशवादयः ॥

इति चातुर्मास्यबौधायनसूत्रस्य व्याख्या सुबोधिनी समाप्तः ॥ छ ॥ शके १७८९ प्रभवनामसंवत्सरे अषाढवद्य ३ तारीख १९ माहे जुलई सन्न १८६७ इसवी रोजी नकल लिहिणार व्यंकाजी नारायण घळसासी कऱ्हाडकर याने लिपितं ॥ ग्रंथसंख्या २५२५ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥

fol. 33^b इति बौधायनसूत्रे चातुर्मास्यव्याख्या समाप्तं ॥

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 378^b.

बौधायनदर्शपूर्णमास-भाष्य

Baudhāyanadarśapūrṇamāsa-bhāṣya

No. 342

77
1884–87

Size — $11\frac{11}{16}$ in. by in. $5\frac{1}{2}$ in.

Extent — 134 leaves; 11 lines to a page; 32–36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders of some folios ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; from fol. 58 onwards the numbers seem to have been wrongly put as 68, 69 etc.; edges of some folios slightly worn out; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Sāyaṇācārya

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐम् ॥

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे
यं नत्वा कृतकृत्यास्युस्तं नमामि गजाननं १ etc.

fol. 18^a प्रथमे प्रश्ने प्रथमोध्यायः

Ends — fol. 144^b

एतयोरग्नय इदं यदस्मिन् कर्मणि० अवसतां घृतेन स्वाहा देवेभ्य इदं यदस्य कर्मणोत्परोरिचं० समर्द्धयित्रे स्वाहा अग्नये स्विष्टकृत इदं प्रजापते न त्वदेता स्वाहा प्रजापतय इदं ध्रौवात् स्रुवेणोपहत्य ब्रह्मप्रतिष्टमनस इत्यनेनानुवाकेन प्रतिमंत्र जुहोति समदशः श्रीभवानीशंकरार्पणमस्तु श्रीसांबसदाशिवाय सिद्धेश्वरार्पणमस्तुं इदं पुस्तकं यशवंत नरसिह मजुमदार वास्तवलेतले ग्रामनगर श्रीसिद्धेश्वरार्पणय .....

Reference — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 245^b (ascribed to Vidyāraṇya).

बौधायनदर्शपूर्णमास-व्याख्या (सुबोधिनी)

Baudhāyanadarśapūrṇamāsa-vyākhyā (Subodhinī)

No. 343

11(2)
1866-68

Size — 11⅜ in. by 7½ in.

Extent — 184 leaves; 13 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1789

Author — Mahādeva Vājapeyin

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नमस्कृत्य गुरुन्सम्यग्भाष्यार्थमवधार्य च ॥
बोधायनीयसूत्रस्य कुर्वे वृत्तिं सुबोधिनीं ॥ १ ॥

अमावास्येन वा पौर्णमासेन वा हविषा यक्ष्यमाणो भवति स पुरस्तादेव हविरातंचनमुपकल्पयत इति ॥ etc.

Ends — fol. 183[a]

॥ बौधायनकृतस्यासौ वृत्तिः सूत्रस्य तायते ॥
दर्शश्च पूर्णमासश्च संपूर्णः प्रीयतां शिवः ॥
केदं बोधायनं सूत्रं क्व मेल्पविषया मतिः ।
गुरोः कटाक्षस्तनुते वृत्तिमेवं सुबोधिनीम् ॥ श्रीरस्तु ॥ छ ॥

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १७८९ प्रभवनाम संवत्सरे श्रावणकृष्ण ७ सप्तम्यां तारीख २१ माहे अगष्ट रोजी नकल समाप्त झाली असें ॥ छ ॥

नकल लिहिणार व्यंकाजी नारायण घळसाशी कन्हाडकर याने लिपितं ॥ ग्रंथाची संख्या केली ती सुमारें ॥ ५०८८८ ॥ पांच हजार आठशे अठ्याऐंशी असें ॥ छ ॥

fol. 184[b] इति बौधायनदर्शपूर्णमासव्याख्या सुबोधिनीं समाप्तः

Reference — Mss. – A Aufrecht's Catalogus Catalogorum: i, 378[a]; iii, 80[b].

B – Descriptive Catalogues:– R. Mitra, Notices No. 152.

बौधायननक्षत्रेष्टि — Buudhāyananakṣatreṣṭi

No. 344 — 111 / 1887–91

Size — 8¼ in. by 3¾ in.

Extent — 2 leaves; 12 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for colophons; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Appears to be old

Subject — A manual treating of sacrifice with regard to the Nakṣhatras according to the Baudhāyana school.

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
अगातो नक्षत्रेष्टिं व्याख्यामो

अग्निर्वा अकामयतान्नादो देवानाꣳ स्यामिति ता ब्राह्मणेन व्याख्याताः सा या वैशाख्याः पौर्णमास्याः पुरस्तादमावास्या भवति सा सकृत्संवत्सरस्यापभरणीभिः संपद्यते तस्यामारभेतेति etc.

Ends — fol. 2[a]

पशुपधिकृत्येष्ट्वेष्ट्वा दर्शपूर्णमासाभ्यां यजेत् नक्षत्रसत्रेण द्युतीनंत्याय ज्योतिष्टोमायनेनेष्ट्वा पाप निर्णुद्य ज्योतिष्ट्वमुपजायतेऽपपुनर्मृत्युं जयतीति ह स्माह बौधायनः ॥ २ ॥

इति बौधायननक्षत्रसत्रसूत्रं समाप्तं ॥ शुभं ॥

बौधायनप्रायश्चित्तकारिका Baudhāyanaprāyaścittakārikā

No. 345 $\frac{27}{1883-84}$

Size — 8$\frac{1}{3}$ in. by 4 in.

Extent — 22 leaves; 15 lines to a page; 45–46 letters to a line.

Description—Modern paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; red pigment used for marking verse-numbers and colophons; edges of some folios slightly worn out; some folios pasted with paper-slips; complete.

Age — Samvat 1739

Subject — Rules of expiation according to the Baudhāyana school.

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रौते बौधायनोक्तानि प्रायश्चित्तानि यानि तु ॥
व्याख्यातृननुसृत्यैषां समाहारो निगद्यते ॥ १ ॥

मंत्राम्नातगणाम्नातभेदोक्तानि द्विधाब्रवीत् ॥
मंत्रसामर्थ्यसिद्धानि मंत्राम्नातानि भाष्यते ॥ २ ॥

ब्रह्म प्रतिष्ठा मनसो ब्रह्मेत्यादीनि तानि च ॥
मंत्रे मंत्रगणाम्नाता गणाम्नातत्वमिष्यते ॥ ३ ॥ etc.

fol. 12[b] इत्युक्तः प्रथमो प्रभो

Ends — fol. 22^b

नमो बोधायनायास्तु वेदविद्यांबुराशये ॥
आचार्यायाखिलाचार्यकरसंपीडितांघ्रये ॥ ५८ ॥

इति बोधायनसूत्रोक्ताः प्रायश्चित्तकारिकाः ॥

॥ संवत् १७२९ श्रावणकृष्णाष्टम्यां सिंगिपनिवंरबोहिवेम ॥ शुभमस्तु ॥

..... स्पृक्षाणि सर्वशः । यावन्नापैति लौहित्यं तावत्सायं न हूयते ।
इति छंदोगपरिशिष्टे होमकाललक्षणं ..... पुनर्लाजांतरं कृत्वा कर्मशेषं समापयेत् इति ..... कायांतर्दशभिर्मंत्रैर्जुहुयात्प्रत्यृचं घृतं इति केचित् वदंति

केशवरायस्य प्रायश्चित्तकारिका गोपालकृ ...

बौधायनश्रौतप्रयोग-प्रायश्चित्त

Baudhāyanaśrautaprayoga-prāyaścitta

No. 346

85
A/1881-82

Size — 9$\frac{5}{8}$ in by 5 in.

Extent — 43 leaves; 8 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear and legible; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in right-hand margins; incomplete.

Age — Appears to be old

Subject — Rules for expiation accotding to Baudhāyana school.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ श्रौतकर्मणि बौधायनप्रयोगेऽज्ञस्यपक्षे आश्वलायनोपयोगिप्रायश्चितानि विध्यपराधे प्रायश्चितिः विधिर्विहितं तत्करणं तद्यथा स्वयं पर्वणि जुहुयात् etc.

Ends — fol. 43^b

अत्र प्र० यद्याहिग्निग्रामांतरे मृतः तद्वार्ताश्रवणानंतरं पत्नी ऋत्वःद्वारा... थिकृतीं कृत्वा तत्रैव मृतवत्सगोः पयसा तुष्णीमग्निहोत्रं सर्वहुतं कारयेत् प्रधानद्रव्येपि प्रजापतिर्देवता तुष्णींहोमत्वाज्ज्ञक्षगादेः शेषकर्मणो लोपः नापराग्निहोमः सर्वहुतत्वात्

बौधायनश्रौतप्रयोग-प्रायश्चित्त

Baudhāyanaśrautaprayoga-prāyaścitta

No. 347

84
A/1881-82

Size — $7\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent — 9 leaves; 10 lines to a page; 25–28 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; incomplete.

Same as No. 85/A·1881–82.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ श्रौतकर्मणि बौधायनप्रयोगेऽजस्रपक्षे आश्वलायनसूत्रानुसारिणि प्रायश्चित्तानि विध्यपराधे प्रायश्चित्तिः विधिर्विहितं तत्करणं तदकरणमन्याकरणं वाऽपराधः तत्र प्रायश्चित्तिः प्रायो विनाशः तस्य चित्तिः संधानं कर्त्तव्यं etc.

Ends (abruptly) — fol. 8^b

अथाग्निगतानां मथनेन कालेऽग्न्युत्पने आश्व० अग्निहोत्राय कालेऽग्नावजायमानेऽन्यमानीय जुहुयुः लोकिकाग्नि गार्हपत्ये निधाय तत उभौ...

On fol. 9^a — अथाश्वलायनसूत्रप्रधानप्रायश्चित्तानुक्रमणिका लिख्यते
Then foilows the list of the Prāyaścittas.

———

बौधायनश्रौतसूत्र

Baudhāyanaśrautasūtra

No. 348

10
1866–68

Size — $12\frac{3}{8}$ in. by $7\frac{1}{2}$ in.

Extent — 346 leaves; 13 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, legible and uniform;

borders ruled in two double red lines; yellow pigment occasionally used for corrections; folios numbered in both margins; separate pagination for each sūtra.

The Ms. contains the following sūtras :-

1 अश्वमेधसूत्र
2 द्वैधसूत्र
3 औपानुवाक्यसूत्र
4 शुल्वसूत्र
5 प्रायश्चित्तसूत्र
6 द्वैधसूत्रप्रवर्ग्यस्य प्रश्न
7 श्रौतसूत्रदर्शपूर्णमास
8 सोमसूत्र

Age — Śaka 1789: A. D. 1868

Author — Baudhāyana

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिःऽओम् ॥

अश्वमेधेन यक्ष्यमाणो भवति राजविजिनी सार्वभौम स एतद्देवयजनं जोषयते आश्विनं प्रागाश्विनं दक्षिणाश्विनं प्रत्यगाश्विनं मुदक् छिंदंति वृक्षान् प्रस्थलनिभिदंति प्रति निम्नान् पूरयंति किं * शारूणि निरण्यंति नदीनां तीर्थानि सर्वप्रवणानि पल्वलानि कुर्वंति etc.

fol. 2*b* प्रथमोध्यायः

fol. 4*b* द्वितीयोध्यायः ॥

fol. 16*a* इति अश्वमेधसूत्र समाप्तः ॥ पंचदशप्रश्न समाप्त. ॥

Ends — fol. 112*a*

सर्वेषामभिगमयन्नवद्यतीति तस्या एते भवतः सं वां कर्मणो भाजिग्यथुरित्यन्वाहार्यमासाद्य सहस्रं * हिरण्यं तार्थर्ष्यं धेनुमिति ददाति ॥ अथ वै भवति प्रजापतिरकामयत प्रजाः सृजेयेति ॥ ४२ ॥ छ ॥

॥ इति बोधायनकाम्येष्टिसूत्रे त्रयोदशप्रश्नः समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ शके १७८९ प्रभवनाम संवत्सरे मिति माघशुक्ल १४ चतुर्दश्यां तारीख ७ माहे फेब्रवारी सन्न १८६८ इसवी रोजो नकल समापितं ॥ नकल लिहिणार कन्हाटक्षेत्रस्थ घळसासी इत्युपनामक व्यंकाजो नारायणेन लिखितं ॥ स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ ग्रंथसंख्या ४०० ॥ चार हजार असे ॥ छ ॥ छ ॥

References (1) — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 377^b; ii, 85^b, 213^a; iii, 80^b.

B – Descriptive Catalogues :– I. O. Cat. 284–85, 4608–18.

(2) Printed Editions :– Ed. by Dr. W. Caland 3 vols. Calcutta, Asiatic Society of Bengal 1904–24.

वौधायनश्रौतसूत्र — Baudhāyanaśrautasūtra

No. 349 — 148 / 1895-1902

Size — $9\frac{3}{8}$ in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent — 66 leaves; 9 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; every folio more or less moth-eaten; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Baudhāyana

Begins — fol. 1^b

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

अथ वै भवति श्रद्धामेवारभ्येति यज्ञो वा आपो यज्ञमेवारभ्येति यज्ञो वा आपो यज्ञमेवभ्रेतृभ्येभ्यः प्रहृयेत्यापो वै रक्षोघ्नी रक्षसामपहत्या इति etc.

fol. 14^a प्रथमः प्रश्नः ॥

fol. 15^b द्वितीयोध्यायः ॥

Ends — abruptly fol. 66^b

पितरः प्रीयंतामिति वाचयित्वाभिरम्य स्वधायैस्थाने दक्षिणं जानु निधाय सव्यमुद्धृत्येडा देवपूरिति जापत्वा नांदीमुखाः पितरः प्रीयंतामित्यग्नौ निनीय ब्राह्मणानुत्थाप्य प्रसाधप्रदक्षिणीकृत्य शेषमनुज्ञाप्य दैवतं विसृज्यदक्षिणेनाग्नि-प्रागग्रेषु नांदीमुखेभ्यः पितृभ्यः स्वधेति संक्षालनं प्रदक्षिणं परिषिच्योर्जवहं-तीरिहापि जपाद्यैर्न कालहोमासृपदाज्येन पूर्ववद्धोम केचिदामनंतीत्युक्तमेत...

बौधायनश्रौतसूत्र Baudhāyanaśrautasūtra

No. 350 58/1899-1915

Size — 11¾ in. by 5⅝ in.

Extent — 138 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; almost every folio more or less moth-eaten; fol. 3 missing.

The Ms. contains Praśnas 1–9.

Age — Not very old

Author — Baudhāyana

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ ॐ अमावास्येन वा पौर्णमासेन वा हविषा यक्ष्यमाणो भवति स पुरस्तादेव हविरातंचनमुपकल्पयत एकाहेन वा द्यहेन वा यथर्त्वथ वै ब्राह्मणं भवति दध्नातनक्ति सेंद्रत्वायाग्निहोत्रोच्छेषेणमभ्यातनक्ति यज्ञस्य संतत्या इति चंद्रमसं वा निर्ज्ञाय संपूर्णं वा विज्ञायाग्नीन्नादधाति etc.

fol. 17^b इति बौधायनसूत्रे प्रथमप्रश्नः ॥

fol. 32^b इति बौधायनसूत्रे द्विणीयः प्रश्नः ॥

Ends fol. — 139^a

॥ अथारण्योनग्नीन् समारोह्य ॥ यावदेवाध्वर्युश्चेष्टति ॥ वरुणायानुब्रूहीति अग्रैतमवभृत ꣳस ꣳसादयंति ॥ अपामसोममभृता अभूम ॥ इष्टयजुषे देव सोमा अथ संप्रैषमाह ॥ होत्र एषोत्तमेति प्राहुः ॥

अथ होतारं पृच्छंति ॥ अथ प्रजनाह ॥ होतृश्चमसमनून्नयध्वं ॥ इद तृतीयꣳ सवनं कनीनां ॥

आ समुद्रादांतरिक्षात् ॥ प्रसर्पंति तृतीयाय सवनाय ॥ इति तृतीयसवनं समाप्तं ॥

इति बौधायनसूत्रे नवमः प्रश्नः ॥

———

बौधायनश्रौतसूत्र Baudhāyanaśrautasūtra

No. 351 13 / Viśrama (i)

Size — 8§ in. by 4 in.

Extent — 30 leaves; 9–10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; edges slightly worn out; the Ms. contains Praśnas 1–3.

Age — Śaka 1599

Author — Baudhāyana

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥
अथोपव्याहरणं विज्ञायते

वृत्तवादौ क्रतुकामं कामयीत यज्ञांगादौ यज्ञांगकाममिति प्राक्कूलां दर्भान्म स्तीर्य तेषु प्राङ्मुखो यजमान उपविश्य जपति याः पुरस्तात्प्रस्रवंत्यु-परिष्टात्सर्यतश्च याः । ताभि रश्मिपवित्राभिः श्रद्धां यज्ञमारभे ॥ etc.

fol. 11a इति बौधायनसूत्रे प्रथमः प्रश्नः ॥

fol. 17a इति बौधायनसूत्रे द्वितीयः प्रश्नः ॥

Ends — fol. 29b

संतिष्ठत एपेष्टिः संपूर्णपात्र विष्णुः क्रमाविसृजते व्रतमथ पौर्णमासवै-मृधाभ्यां यजते संतिष्ठतेग्नयाधेयं संतिष्ठतेग्न्याधेयं ॥ २१ ॥

इति बोधायनसूत्रे तृतीयः प्रश्नः ॥ ॥ ग्रंथसंख्या ४३५ शिवाय गणेश-कवीश्वरसूनुना जनार्दनेन लिखितं ॥ शुभवतु शके १५९९ परिधावी संवत्सरे चैत्रवद्यां एकादस्यां समाप्तं ॥ ॥ शुभवतु ॥ श्रीरस्तु ॥ ॥ परोपकारार्थं च ॥

बौधायनश्रौतसूत्रभाष्य Baudhāyanaśrautasūtrabhāṣya

No. 352 78 / 1884–87

Size — 8¼ in. by 6¾ in

Extent — 145 leaves; 13 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; folios numbered in both margins.

The Ms. contains commentary on Baudhāyanasūtra up to Agniṣṭomakāṇḍa ohly.

Age — Śaka 1809

Author — Bhavaswāmi

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीदुंढिराजाय नमः ॥ श्रीमद्विश्वेश्वराय नमः ॥

श्रीगोपालं गुरुं भजे ॥ ब्राह्मणानां बहुत्वादेकैकस्यां शाखायामदरिद्रमासित्वादर्थस्य च दुर्बोधत्वादसावग्रेत्वाच्च संहृत्य विदरणार्थं सुखं बुध्वा कर्मसीगमनुष्टाय फलं सर्वे प्राप्नुयुरिति फलकल्प आरप्ध आचार्येण वाक्यसंबंश्च गर्भाधानादिसंस्कारैः संस्कृतोधीत्य वेदात् न्यायतः कृतदार अमावास्येन वेति चोदित स्वकर्मभिरधिकारः तानि च कर्माणि नानाविधानि । तत्र दर्शपूर्णमासाग्निहोत्रज्योतिष्टोमप्रवर्ग्याण्यपूर्वाणि । etc.

fol. 7^a प्रथमोध्यायः ॥

Ends— fol. 145^b

भक्षणमंत्र आध्वर्य एव सर्वसाधारणवचनेपु आयुंदा अग्न इति हुते प्रकृतिवदाहवनीयमुपस्थाय निष्क्रामति० शूलोद्वासने गच्छति अत ऊर्ध्वंप्रकृतिवदेव सिद्धं ॥ इति श्रीभवस्वामीविरचितः समाप्तोग्निष्टोमः ॥ शुभं भवतु ॥ शके १८०२ व्ययनामाब्दे मार्गशीर्षकृष्ण ७ भृगुवासरे लेखनं संपूर्णम् ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ छ ॥ छ ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:–i, 378^a; ii, 85^b; iii, 80^b.

B – Descriptive Catalogues:– I. O. Cat. Nos. 286–88, 4619–21.

बौधायनश्रौतसूत्रव्याख्या — Baudhāyanaśrautasūtra-vyākhyā

No. 353 — 11(4) / 1866-68

Size — 11¾ in. by 7½ in.

Extent — 44 leaves; 13 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

A commentary on the Baudhāyanasutra by Bhavasvami.

Age — Śaka 1789

Author — Bhavasvāmi

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः श्रीगुरुभ्यो नमः

ब्राह्मणाना बहुत्वादेकैकस्यां शाखत्यामपरिसमाप्तित्वादर्थस्य च दुर्बोधत्वादसार्वत्रिकत्वाच्च संहृत्य विवरणार्थं सुखं बुध्वा कर्मसांगमनुष्ठाय फलं सर्वे प्राप्नुयुरिति फलकल्प आरब्ध आचार्येणावाक्यसंबंधश्च गर्भाधानादिसंस्कारैः संस्कृतोधीत्य वेदान् न्यायतः कृतदार आमावास्येन नवेति चोदितस्वकर्मभिरधिकारः तानि च कर्माणि नानाविधानि ॥ etc.

fol. 3b इति भवस्वामिकृते कर्मांतविवरणे प्रथमस्य कर्मांतस्य प्रथमोध्यायः ॥१॥

fol. 4a इति प्रथमस्य कर्मांतस्य द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥ छ ॥

Ends — fol. 43a

यथावकाशमिति देवताप्रयुक्त नाग्रयणाग्रेप्विति ग्रहणाधर्मत्वं वाचंयम इति विसृष्टवागिति यस्थानधर्मत्वं विलुप्य सशेषे सति माने पृष्टपषडह इति संघातधर्मत्वं न कुर्यादिति धर्मत्वं कुर्यादिति एवमादि सर्वं अंकितमित्येतत्प्रतिपादि यज्ञे यज्ञमुपलक्षयतेत्यभ्यासः समाप्तिनुष्टिमंगलार्थः ॥

॥ इति भवस्वामिकृते कर्मांतविवरणे । तृतीयस्य कर्मांतस्य विंशोध्यायः ॥ २० ॥ समाप्ताश्च मूलकल्पाद्बौधकर्मांताः ॥ व्यंकाजी नारायणेन लिखितं ॥ ग्रन्थ सं० ॥ १५०० ॥

fol. 44b इति बौधायनकर्मसूत्रस्य भवस्वामिव्याख्या समाप्तः ॥ छ ॥

Reference — See No. 78/1884-87.

बौधायनसूत्रव्याख्या called सुबोधिनी

Baudhāyanasūtravyākhyā called Subodhini

No. 354

11(1)
1866-68

Size — 11⅜ in. by 7½ in.

Extent — 86 leaves; 13 lines to a page; 35 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; blue in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; separate pagination for each work; complete.

A commentary on the Baudhāyanasūtra.

The Ms. contains the following works in addition :

1 बौधायनदर्शपूर्णमासव्याख्या
2 बौधायनचातुर्मास्यव्याख्या
3 बौधायनसूत्रव्याख्या
4 बौधायनकर्मान्तसूत्रभाष्य

Age — Śaka 1789 : 1867 A. D.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

शुक्लांबरधरं शौरिं शशिवर्णं चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशांतये ॥ १ ॥

अथोपहरणमिति ॥ अथ दर्शपूर्णमासयोर्निरूपणानंतरं उपव्याहरणमुच्यत इति शेषः ॥ ननूपव्याहरणस्य दर्शपूर्णमासानंतरं निरूपणं कथं भविष्यति ॥ यतः सर्वकर्मणामाधानपूर्वकत्वादाधानमेव वक्तव्यमिति चेत् ॥ उच्यते ॥ सर्वेषां कर्मणामाधानस्य चोपव्याहरणपूर्वकत्वात् उपव्याहरणमेवानंतरं निरूप्यते etc.

Ends — fol. 85^{a}

वृत्तिराधानसूत्रस्य दक्षिणामूर्त्यनुग्रहात् ॥
सुबोधिनी वृत्तिरेषा तुष्यंतु प्रीयतां शिवः ॥

इति श्रीबौधायनसूत्रस्य व्याख्या सुबोधिनी समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ शके १७८९ प्रभवनाम संवत्सरे मित्ति आषाढशुद्ध १ प्रतिपदां भोमवारे तारीख १ माहे जुलई सन १८६७ इसवी रोजी नकल समाप्त केली ॥ श्रीकन्हाटकक्षेत्रस्थ घळसाशी इत्युपनामक व्यंकाजीनारायणेन लिपितं ॥ स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ शुभं भवतु ॥ ग्रन्थसंख्या २५२५ ॥ समाप्तं ॥ छ ॥

fol. 86^{b} इति बौधायनसूत्रव्याख्या आधानसुबोधिनी समाप्तः ॥

बौधायनसोमप्रयोग Baudhāyanasomaprayoga

No. 355 $\frac{25}{1879\text{-}80}$

Size — 8¼ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 152 leaves; 11 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. is copied by one Annatabhaṭṭa Kṣīrasāgara.

Age — Śaka 1654

Author — Baudhāyana

Subject — A ritual for the performance of the Soma sacrifices according the rules of Baudhāyana.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ यस्य ज्ञानमनंतं दानं यस्य चानंतं ।
भक्तिर्यस्यानंते तमनंतं गुरुं नौमि ॥ १ ॥

आश्वलायनशाखिनो यजमानस्य बौधायनसोमप्रयोगः etc.

Ends — fol. 152^a

तेन सायंकालं प्रतीक्ष्य तत्र हुत्वात्ततः पश्चात्प्रातर्होमः स्वशाखीयानुष्ठाने ऽशक्तस्यापेक्षायां शाखांतरीयेधिकारात् । अत एव शांखायनेन सोमांगधत्वेनोक्तेऽपि सायमग्निहोत्रेऽस्येषामनाधिकार इति ॥ ॥ इति बौधायनसूत्रे सोमप्रयोगः समाप्तः ॥

श्रीयज्ञपुरुषार्पणमस्तु ॥

अदृश्यभावान्मतिविभ्रमत्वात्पदार्थहीनं लिखिते मयात्र ।
तत्सर्वमार्यैः परिशोधनीयं कोपं न कुर्यात् खलु लेखकस्य ॥ १ ॥

॥ शके १६५४ परिधावी नाम सं. रे चैत्रवदि १४ सौम्यवासरे तद्दिने क्षीरसागरोपनामकअनंतभट्टस्येदं पु. लि०

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 379*b*.
B – Descriptive Catalogues:– R. Mitra, Notices No. 16.

बौधायनसोमप्रयोग — Baudhāyanasomaprayoga

No. 356 — 660 / Viśrama (i)

Size — 11⅜ in. by 4¾ in.

Extent — 62 leaves; 11 lines to a page; 36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; folios slightly brittle; folios numbered in both margins; foll. 2–11 and 57–58 missing; incomplete. The Ms. contains Somaprayoga only (inc.) from Baudhāyanasūtra.

Same as No. 25/A-1879–80.

Age — Does not appear to be very old

Author — Baudhāyana

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः

यस्य ज्ञानमनंतं दानं यस्य चानंतं
भक्तिर्यस्यानंते तमनंतं गुरुन्नौमि १

आश्वलायनशाखिनो यजमानस्य बौधायनसोमप्रयोगः तत्राधानपूर्वके सोमेनर्तुननक्षत्रादिनियमः अन्यत्र सोमे वसंते पौर्णमास्याममावास्यायां वा यजनीये वाभुत्पातदनुसारेण दीक्षादिकल्पनं etc.

Ends — fol. 74*b*

ततोध्वर्युप्रतिप्रस्थातारौ आहवनीप्रतिप्रस्थोपस्थानादि अवेक्षणांतं सह कुरुतः अध्वर्युर्दक्षिणां। द्वार्बाहुं साश्रीतः प्रत्यङ्मुख उपविशति एवमुत्तरं प्रतिप्रस्था ततो होतृमैत्रावरुणाब्राह्मणाच्छंसियोतृनेष्टाग्नीध्राः सह ततः सह सर्व उद्गातारः ततो ब्रह्मा सदस्यश्च आहवनीयेत्यस्थानादि

बौधायनसोमसूत्र — Baudhāyanasomasūtra

No. 357 — 59 / 1899–1915

Size — 10¾ in. by $4\frac{9}{16}$ in.

Extent — 72 leaves; 9–10 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; borders of folios 1–30 ruled in double red lines while those of the remaining folios not ruled; folios numbered in both margins; moth-eaten; brittle leaves; incomplete.

The Ms. contains Adhyāyas 1 and 2 and some portion of the 3rd Adhyāya.

Age — Not very old

Author — Baudhāyana

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ओंम् ॥

अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवति स उपकल्पयते कृष्णाजिनं च कृष्णविषाणां च वासश्च मेखलां च त्रैषा पृथ्वी वेणीकार्या भवति etc.

fol. 30^b इति प्रथमः प्रश्नः ॥ ग्रन्थसंख्या ६१६ बौधायनसोमसूत्र ॥

fol. 54^b इति बौधायनसोमसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥ छ ॥

Ends — fol. 72^b

॥ अथारण्योरग्नीन्त्समारोह्य ॥ यावदेवात्राध्वर्युश्चेष्टति ॥ वरुणायानुब्रूहीति अत्रैतमवभृथꣳ सꣳ सादयति अपामसोमभृता अभूम ॥ इष्टयजुषंस्ते देव सोम ॥ अथ संप्रेषमाह ॥ होत्र प्रोक्तमेति प्राहुः ॥ अथ होतारं विपृच्छति ॥ अथ प्राङायन्नाह ॥ होतृषदमसमन्नूनयध्वं ॥ इदं तृतीयं सवनं कवीनां ॥ आ समुद्रादंतरिक्षात ॥ प्रसर्पंति तृतीयसवनाय ॥ छ ॥

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:- i, 379^b; Oppert II, 8989.

———

ब्रह्मत्वमञ्जरी
from आश्वलायनसूत्र

Brahmatvamañjari
from Āśvalāyanasūtra

No. 358

133
1887-91

Size — 9½ in. by $4\frac{11}{16}$ in

Extent — 27 leaves; 12 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins; edges slightly brittle; complete.

Age — Śaka 1725

Author — Jagannātha Dīkṣita also called Cipaloṇkar

Subject — A guide to the performance of duties of the Brahmā priest at the sacrifice according to the Āśvalāyana school.

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ॥
श्रीयोगेश्वर्ये नमः ॥

यद्दर्शितपाथा गच्छन्मूढोपि ब्रह्मविद्भवेत् ॥
तमाश्वलायनं नौमि ब्रह्मिष्ठं पितरं गुरुं ॥ १ ॥

जननीं ब्रह्मरूपां तां कृष्णां साक्षात्सुधावहां ॥
यस्याः सान्निध्यसंबंधाज्जगन्नाथो भवेद्वरः ॥ २ ॥

वेदार्थं सूत्रभाष्याणि वृत्तिमालोच्य कृत्स्नशः ॥
आश्वायनसूत्रस्थां कुर्वे ब्रह्मत्वमंजरीं ॥ ३ ॥

अथ ब्रह्मण इत्यादिना भगवताऽश्वालवनेन श्रौतसूत्रे ब्रह्ममुक्तं तस्य प्रयोगोभिधीयते ॥ etc.

Ends — fol. 27*b*

जगन्नाथस्य संतुष्टयै यज्ञोपकृतये सतां
तथा मुदे प्रबोभूयाज्जगन्नाथकृतोद्यमः ॥

इति श्रीमत्सकलविद्याविशारद-आत्रेयकुलोत्पन्नचिपोळणकरोपाह्वयादव-सोमयाजितनूजजगन्नाथदीक्षितविरचितायामाश्वलायनसूत्रस्थ-ब्रह्मत्वमंजर्यां सप्त-सोमसंस्थाब्रह्मत्वं संपूर्णं समाप्तं च ब्रह्मत्वमंजरीति ॥ श्रीः ॥ श्रीलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ॥ शके १७२५ रुधिरोद्गारी नाम संवत्सरे भाद्रपदशुक्लसप्तम्यामिदं

पुस्तकं संगमेश्वरकरज्योतिर्विदुपनामकसंगमेश्वरप्रांतीयद्विसप्ततिग्रामेषु ज्योतिषधर्माधिकरणपुराणदेशोपाध्यपणादिवृत्तिमतो भैरवदैवज्ञात्मजरघुनाथेन सप्तर्षिग्रामे लिखितं स्वार्थं परार्थं च ॥

यादृशं पुत्तकं ..... यत्नेन प्रतिपाल्यतां ॥ श्रीरस्तु ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

———

ब्रह्मप्रयोग

Bramhaprayoga

No. 359

$\frac{26}{1883\text{–}84}$

Size — 8$\frac{4}{8}$ in. by 3$\frac{3}{8}$ in.

Extent — 1 leaf; 12 lines to a page; 50 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; the folio is pasted with paper-slips; red pigment used; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — On the duties of the Brahman priest at the Iṣṭi.

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथ ब्रह्मप्रयोगः ॥

ब्रह्मा कृतपवनमंत्राचमनप्रोक्षणकर्मांगमाचम्य तीर्थेन प्रपद्य समस्तपाण्यंगुष्ठोग्रेणाहवनीयं परीत्य स्वासनातृणं निरस्याप उपस्पृश्य आसने उपविश्य बृहस्पतिर्ब्रह्मा ब्रह्मसदन आशिष्यते बृहस्पते यज्ञं गोपायेति जपेदेष ब्रह्मजपः । etc.

Ends — fol. 1^a

ॐ प्रतिष्ट समिधमनुजानीयात् । सं । ततः सर्वसगादिप्रायश्चित्तं हुत्वा सर्वप्रायश्चित्तानि जुहुयात् । संस्थाजपेनोपस्थाय तीर्थेन निष्क्रम्यानियमः ॥

इति ब्रह्मप्रयोगः ॥

fol. 1^b दर्शपूर्णमासीयो बव्हचब्रह्मत्वप्रयोगः केशवरामस्य

———

ब्राह्मणाच्छंसिप्रयोग Brāhmaṇācchaṁsiprayoga

No. 360 $\frac{432}{1883-84}$

Size— $9\frac{1}{5}$ in. by $5\frac{9}{16}$ in.

Extent — 4 leaves: 12 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Rough country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ ब्राह्मणाच्छंसीप्रयोगः ॥

अमुकशर्मणः सोमो भविष्यति तत्र भवता ब्राह्मणाच्छंसीयं कर्तव्यं । को यज्ञः क ऋत्विजः का दक्षिणेति तेन प्रतिवचने दत्ते यजमानेन वृतः संजपति ॥ etc.

Ends abruptly — fol. 4^b

उप ब्रह्माणि जुजुषाणमस्थों ३ वि बाधिष्टस्य रोदसी महित्वा ॥ इंद्रो वृत्राण्यप्रती जघन्वो । मा पश्चित्पिप्युस्तर्यो न गावः ॥

भारद्वाजसूत्र Bhāradvājasūtra

No. 361 $\frac{79}{1884-87}$

Size — $13\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 142 leaves; 8 lines to a page; 50 letters to a line.

Description—Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment occasionally used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains Praśnas 1–9 and some portion of the 10th Praśna; incomplete.

Age — Śaka 1808

Author — Bharadvāja

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम अमावास्येन हविषा यक्ष्यमाणएकस्याद्वयोर्वा पूर्वेद्युहविनातंचन दोहयत्यपि वा पुरस्तादेव ह्यहे ह्यहे वानुगुप्तं दुग्धं दोहयित्वानुगुप्तेन दध्नातनक्ति संततमविच्छिन्न माभूदुहंत्योपवसथ्यादहः पूर्णश्चंद्रमास्यात्तां पौर्णमासीमुपवसेच्छवः पूरीतेति वा यदहर्न दृश्येतामावास्या श्वो नोदेतीति वा तत्रैषोत्यंतः प्रदेशो ये के च पौर्णमासीममावास्यां वा धर्मा अन्वारभ्याम्नायंत उभयत्रैव ते क्रियंते etc.

Ends — fol. 141b

यत्र प्रातःसवनाय संप्रसर्पति तद्दक्षिणेन हविर्धाने दक्षिणेन मार्जालीयं दक्षिणेन सदः परीत्यापरया द्वारा सदः प्रविश्यापरेण प्रशास्त्रीयमतिक्रम्य दक्षिणत उपविशेदित्याश्मरथ्योपरेणोत्तरवेदिमतिक्रम्योत्तरेण हविर्धाने दक्षिणेन मार्जालीयं परीत्य पूर्वया द्वारा सदः प्रविश्याग्रेण प्रशास्त्रीयमतिक्रम्य दक्षिणत उपविशेदित्यालेखनः ॥ ४ ॥ एतेनोत्तरयोः सवनयोः श. १८०८

महाग्निसर्वस्व — Mahāgnisarvasva

No. 362 — 94 / 1891-95

Size — 10 in by 5½ in.

Extent — 158 leaves; 13 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; uew in appearance; handwriting beautiful, clear and uniform; borders ruled in single pencil-lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1815

Author — Vāsudeva dīkṣita, patronized by the minister of Sahaji Sarbhaji Tukoji Bhosla

Subject — An exposition for the performance of a rite called Mahāgni according to Baudhāyana school.

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ।

धर्मायनबोधायनमिहध्वे यदितत् ब्रुवे किमपि ॥
बौधायनबौधायनमाचार्यमिमं मुहुर्नमत ॥ १ ॥

दुर्ज्ञेयं विरळप्रचारमलिनं बौधायनीयं महत्
सूत्रं व्यस्तविशीर्णभाष्यशकलान्निर्व्य संमृश्य च ॥
उत्तधत्य स्फुटमक्रमेन विदुषां बौधाय बौधायन
श्रौते व्याप्रियते महाग्निविषये संतो दयंतामिह ॥ २ ॥

शाहजिशरभजितुक्रजिभोसलचोलक्षितींद्रसचिवस्य ॥
गरुडक्रमैरथचक्रछंदश्चिन्महितसंततमखस्य ॥ ३ ॥

आनंदरायविदुषः पंचमपुरुषक्रमागतोध्वर्युः ॥
श्रीवासुदेवयज्वा संप्रति तनुते महाग्निसर्वस्वं ॥ ४ ॥

बौधायनं प्रणम्याग्रे कल्पसूत्रं यथामति ॥
द्वैधकर्मांतसूत्राभ्या सह व्याख्यास्यतेतरां ॥ ५ ॥ etc.

Ends — fol. 157*b*

संवत्सरं वा कालस्यानवस्थितत्वात् । न हि कालो व्यवस्थितः शास्त्रेण भवितव्यः तद्व्रतश्रुतेश्च । अपि च तद्व्रतश्रुतिर्भवति । संवत्सरसंमिता वै व्रतचर्येति ॥ ५९

इति श्रीमत्संततसंतन्यमानश्येनकूर्मसाररथचक्राकाराद्यनेकगुणविराजमान-महाग्निविलसितप्रौढापनेकमहाध्वस्य श्रीशाहशरभतुलजाख्यचोलमहीपालत्रया-मात्यधुरंधरस्य पदवाक्यप्रमाणपारावारीणस्य श्रीमत आंनदरायविद्वत्सार्व-भौमस्य पंचपुरीपीपोष्येण तद्दयानिवर्तितसाग्निचित्यानेकमहाध्वरेण तद्ध्वर्युणा महादेववाजपेययाजिसुतेन अन्नपूर्णागर्भजातेन वासुदेवदीक्षितविदुषा विरचिते महाग्निसर्वस्वे एकोनविंशतितमोध्याय ॥ १९ ॥ समाप्तिमगमत् ॥

॥ श्रीयज्ञनारायणार्पणमस्तु ॥
शके १८१५ विजयनाम संवत्सरे

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 435*a*; iii, 94*a*

B – Descriptive Catalogues :– Notices Vol. II No. 836; I. O. Cat. No. 4748 (It is stated that the I. O. Ms. was used by W. Caland for his edition).

———

माध्यंदिनसवन — Mādhyaṁdinasavana

No. 363 — 536 / 1882–83

Size — 10⅞ in. by 4¾ in.

Extent — 2 leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; seems to be incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*b*

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रातःसवनमुपदिष्टं ॥ अथ माध्यंदिनसवनमुपदिशति । ॥ सर्पणादि माध्यंदिनं ॥ सर्पणमादौ प्रथमं क्रियते यस्मिन् तत्सर्पणादि माध्यंदिनं सवनं सर्पणादि भवति । तस्यादौ प्रथमं सर्पणं कर्त्तव्यमित्यर्थः । तच्च धिष्ण्योपस्थानादिधिष्ण्याभिमंत्रणांतं । सदोभिमर्शनादि वाधिष्ट्ण्याभिमंत्रेणांतमिति । तदुक्तं सदोभिमर्शनादि वोत्तरयोः सवनयोरिति । etc.

Ends — fol. 2*b*

अन्यार्थत्वादनिवृत्तिरिति पितृभूतिः । इंद्रमेवेतदाच्यावयतीति कार्यांतरोपदेशादभिषवलिंगत्वात्रावाच्चास्य मंत्रस्य नाभिषवार्थत्वं । यत्वभिपुणोतीति स कालार्थः संयोग इति । इहा ३ इहा ३ इत्यभिपुणोतीति श्रुतत्वात् । अविलंबितो द्वितीयः । त्रयाणामप्यभिषवाणां द्वितीयः पर्यायः

मानवश्रौतसूत्र — Mānavaśrautasūtra

No. 364 — 134 / A/1882–83

Size — 10¼ in. by 4 in.

Extent — 26 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old and musty in appearance; handwriting bold, clear and legible

borders ruled in double black lines; edges extremely worn out and moth-eaten; some folios torn; red pigment used for marking; the Ms. begins and ends abruptly; several folios missing; incomplete.

Age — Fairly old

Author — Not mentioned

Begins abruptly ...

..... स ... मह्यं लोक यजमानाय विंदत्वछिद्र ँ यज्ञं भूरिरेताः कृणोत्विति वेदमादत्ते। वेदेन विदि ँ विविदुः पृथिवी ँ सा पप्रथे पृथिवी पार्थिवाय etc.

fol. 18^b मानसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥ छ ॥

fol. 27^a मानवसूत्रे तृतीयोध्यायः ॥ छ ॥

Ends (abruptly) — fol. 65^b

जातवेदोवयथाग .....

Reference — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 451^b; ii, 104^a.

मित्रविन्दामहावैराजीष्टि — Mitravindāmahāvairājīṣṭi

No. 365 — 71(2) / 1895–1902

Size — 7¼ in. by 4⅞ in.

Extent — 3^b to 5^b leaves; 13 lines to a page· 22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; edges slightly worn out; complete.

Age — Not very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 3^b

अथ मित्रविंदामहावैराजीष्टिः ॥

श्रीकामो वायुष्कामो वा मित्रप्रासिकामो वा परमेश्वरप्रीतिकामो वा एतामिष्टिं कुर्यात्। इयं सार्वकालिका ॥ प्रथमप्रयोगे पूर्वेद्युर्नांदीमुखं रात्रा-

वुदकशांतिं प्रतिसरवंधं च कुर्यात् । श्वोभूते स्नानादिपंचकं कुर्यात् ॥ पुण्याहेऽस्यादयः प्रीयंतामिति विशेषः । ऋत्विःवरणं अर्हणं च कुर्यात् । etc.

Ends — fol. 5*b*

अग्निᳬ स्विष्टकृतं यज । अन्वाहार्यमासाद्य दश गा ददाति । उज्झिति-वाचने । ब्राह्मणतर्पणांतं समानं । संतिष्टते मित्रविंदेष्टिः ॥

मित्रविन्देष्टि

Mitravindeṣṭi

No. 366

60
1899–1915

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 3 leaves; 12 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, bold and uniform; borders unruled; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1*a*

श्रीमहागणपतये नमः ।

श्री० धर्मकामो वा आयुःकामो वा मित्रप्राप्तिकामो वा पत्तेषु निमित्तेषु पर्वणेष्टिर्भवति पूर्वेद्युर्नांदीश्राद्धादि कृत्वा रात्रावुदकशांतिं प्रतिसरवंधं च कृत्वा । श्वोभूते स्नानादिपंचकं कृत्वा पुण्याहं वाचयित्वा अस्यादयः प्रीयंतामिति वि० etc.

Ends — fol. 2*b*

समानमामूक्तवाकात । सूक्तवाके । अग्निरि० सोम इ० त्वष्टा सरस्वती पूषा सविता वृहस्पतिरिंद्रो मित्रो वरुणः सोमो अग्निरिदं० कृत ॥ त्वष्टुः सरस्वत्या पूष्णः सवितुर्वृहस्पतेरिंद्रस्य मित्रस्य वरुणस्याग्नेरहमुज्जितिमित्यादि ॥

यज्ञो बभू० ब्राह्मणतर्पणांतं समानं ॥

इति मित्रविंदेष्टिः समाप्तः ॥ इदं पुस्तकं रघुनाथेन लिखितं याचे असे ॥ हेरंब ॥

मृगारेष्टि

Mṛgāreṣṭi

No. 367

433
1883-84

Size — $12\frac{0}{16}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 4 leaves; 6 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मृगारेष्टिः पद्धतिर्लिख्यते ॥ सा च पर्वणि देवनक्षत्रे वा कार्या ॥ प्रथमप्रयोगो मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं कृत्वा ततो अन्वारंभणीया ॥ ॐ तत्सत्परमेश्वरप्रीत्यर्थं मृगारेष्ट्याहं यक्ष्ये ॥ अग्न्याधानादि ब्राह्मणतर्प्पणांते विशेषः ॥ etc.

Ends — fol. 4^b

सह शाखया प्रस्तरानुप्रहरणं ॥ वाजिनयागो भक्षांतः ॥ परिधिभिः सहोपवेषहोमः ॥ संस्रवाहुत्यादि कर्मापवर्गांतं पौर्णमासवत् ॥ अयं विशेषः ॥ प्रागृहपतियागात् स्रुवातीरुपजुहोति यद्देवा देवहेडन इत्येतेनानुवाकेनः प्रत्यृचं ॥ अछिद्रपठित्तोविंशत्यचोयमनुवाकः ॥ ततः अग्नये गृहपतयेनुब्रूहि इत्यादि शेषं कर्म समानं ॥ इति मृगारेष्टिः ॥ इदं पुस्तकं समाप्तं ॥ छ छ छ छ ॥

मृगारेष्टिप्रयोग

Mṛgāreṣṭiprayoga

No. 368

18(2)
1899-1915

Size — $8\frac{1}{4}$ in. by 4 in.

Extent — 7 leaves; 9-10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मृगारेष्टिः ॥ सा च पर्वणि कार्या । खंडपर्वणि प्रकृत्यनंतरं सद्य एवा-खंडपर्वण्यपि पूर्वेद्युरेव विकृति कृत्वा प्रकृत्यन्वाधानं कार्यमित्युक्तं तंत्ररत्ने उदगयन आपूर्यमाणपक्षे कृत्तिकादिविशाखांतेषु देवनक्षत्रेषु रेयत्यां कार्या । etc.

Ends — fol. 7a

अत्र ऋत्विजव्यतिरिक्ता दश ब्राह्मणान्भोज्याः । अस्याः फलं बौधायनतंत्रे उक्तं ।

वैश्वानरीं व्रातपतिं पवित्रेष्टिमृतावृतौ ।
मृगारेष्टिं च कुर्वाणः पुनोत्याविंशतिं कलमिति ॥

अꣳहआग ९ नो निबर्हणाꣳअꣳह आग एनोनिबर्हणमगभर्जनार्थं नव-मृन्मयपात्रं । मृगारेष्टिसामग्री । शाखा दधि पयः पिष्टं । तंदुळाः धाना आज्यं त्रयोविंशति सादिध्मः ।। हिरण्यां ॥ मृगारेष्टि सादिध्मः ॥

———

मृगारेष्टिसूत्र Mṛgāreṣṭisūtra

No. 369 134/1887–91

Size — 9½ in. by 4⅞ in.

Extent — 14 leaves; 12 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; folios numbered in both margins: edges worn out; folios slightly brittle; complete.

Written by one Raghunātha Sangameshvarakar, son of Bhairavadaivajña.

Age — Śaka 1729

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नमः ॥
अथ मृगारेष्टिसूत्रं ॥ अथ वै भवति

यः पापयक्ष्मगृहीत स्याद्यो वा वरुध्येते देवेभ्य ऋषिभ्यः पितृभ्यो गोभ्यो ब्राह्मणेभ्यः पशुभ्यस्तेनोभिशस्तोभिशस्यमानो वा रहस्येष्टया यजेतेत्येतयेष्टया यक्ष्यमाणे उपकल्पयते etc.

fol. 12ª इति मृगारेष्टिः समाप्ता ॥ श्रीयज्ञपुरुषार्पणमस्तु ॥ श्रीः ॥

Ends — fol. 14ª

विहारकाले यदि कार्यदोषात्पत्नीनुस्त्रीमानुमतीत्यगच्छेत् निःसंशयोग्निः खलु नाशमेति गृहस्थसीमात्र विवक्षितार्थं ॥ इति मृगारेष्टिहोत्रं समाप्तं ॥ श्रीशके १७२९ प्रभवाब्दे माघवदि १३ मिदं पुस्तकं संगमेश्वरकरज्योतिर्विदुपनामकभैरवदैवज्ञात्मजरघुनाथेन लिखितं ॥

Reference — See No. 16/1883–84.

मृगारेष्टिसूत्र or रहस्येष्टिसूत्र

Mṛgāreṣṭisūtra or Rahasyeṣṭisūtra

No. 370

16
1883–84

Size — 8 in. by 3¼ in.

Extent — 1 leaf; 12 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small and clear but some of the letters cannot be deciphered; borders ruled in double red lines; edges slightly worn out; incomplete.

The beginning and end of the present Ms. does not agree with the beginnings and end of the Ms. described in the Des. Cat. of Mss. of Cal. Sans. College Vol. 1 No. 289–90.

Age — Appears to be old

Author — Baudhāyana

Subject — A mannual treating of the Vedic rite called Mṛgāreṣṭi.

Begins — fol. 1ª

श्रीः अथ वै भवति यः पापयक्ष्मगृहीतः स्याथो वापरुद्धयेत देवेभ्य ऋषिभ्यः पितृभ्यो गोब्राह्मणेभ्यस्तेयेनाभिशस्तोऽभिशस्यमानो वा रहस्येष्टया यजेतेत्येतयेष्टया यक्ष्यमाण उपकल्पयते हिरण्यं तस्याः प्रज्ञात उपवसथोऽथ

प्रातर्हुतेऽग्निहोत्रे पुराऽग्यां प्रणयनाद् गार्हपत्य आज्यं विलाप्ये...त्पूय स्रुचि चतुर्गृहीतं गृहीत्वाऽऽहवनीये जुहोत्यन्वारब्धे यजमाने येन देवाः पवित्रेणात्मानं पुनते सदा। etc.

Ends — fol. 1^b

तामेतां महापवित्रेष्टिरित्याचक्षते मृगारेष्टिरिति वा रहस्येष्टिरिति बोधायनो रहस्येष्टिरिति बोधायनः ॥ १ ॥

अग्नयेऽहोमुचेऽष्टाकपालः प्राय ... मुच एकादशकपालो मित्रावरुणाभ्यामागोमुग्भ्यां पयस्या वा यो सावित्र आगोमुग्भ्यां चरुरश्विन्यामागोमुग्भ्यां धाना मरुद्भय एनोमुग्भ्यः सप्तकपालो विश्वेभ्यो देवेभ्य एनोमुग्भ्यो द्वादशकपाले ... नुमत्यै चरु रग्नये वैश्वानरावद्वादशकपालो द्यावापृथिवीभ्यामहोमुग्भ्यां द्विकपालः ॥ १ ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 465^a; ii, 107; iii, 100^a.

B – Descriptive Catalogues :– Des. Cat. of Mss. Cal. Sans. College, Vol. I No. 289–90.

मृगारेष्टिहौत्र

Mṛgāreṣṭihautra

No. 371

28
1883–84

Size — 8 in by 3¾ in.

Extent — 5 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; edges worn out; complete.

Age — Saṁvat 1756

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मृगारेष्टिहौत्रं। नमः प्रवत्र इत्यादि ॥ सप्तदश सामिधेन्यः। तत्र शोचिष्केशस्तर्मीमहो ३ मपामिदं न्ययन समुद्रस्य निवेशनं ॥ अन्यं ते अस्मत्त•

पंतु हेतयः पावको अस्मभ्यꣳ शिवो भवों ३ नमस्ते ह ... से शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे ॥ etc.

Ends — fol. 5a

ततः अध्वर्युः ब्रह्मा आग्नीध्रः । यजमानः । होतृप्रथमा ऋत्विजो जिव्रेण भक्षयंति तत्र मंत्रः यन्मे रेतः प्रसिच्यते यद्वा मे अपि गच्छति यद्वा जायते पुनः । तेन मा शिवमाविश तेन मा वाजिनं कुरु तस्य ते वाजिपीतस्योपहूतस्योपहूतो भक्षयामि । ततो यजमानः प्रत्यक्षं भक्षयति आश्वलायनस्य यजमानस्यायमेव मंत्रः ॥

इति मृगारेष्टिहौत्रं लिखितं भट्टगोविंदेन ॥

संवत् १७५६ आषाढे मासि

On fol. 5b

केशवराय ... मृगारेष्टिहौत्रं पत्रे ५ समाप्तः

मृगारेष्टिहौत्र

Mṛgāreṣṭihautra

No. 372

434
1883-84

Size — $12\frac{9}{16}$ in by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 5 leaves; 6 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters: new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मृगारेष्टिहौत्रं ॥

नमः प्रवक्त्र इत्यादि सप्तदश सामिधेन्यः । तत्र । शोचिष्केशस्तमीमहो ३ मपामिदं न्ययनꣳ समुद्रस्य निवेशनं ॥ अन्यं ते अस्मत्तपंतु हेतयः पावको अस्मभ्यꣳ शिवो भवों ३ नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे ॥ अन्यं ते अस्मत्तपंतु होतयः पावको अस्मभ्यꣳ शिवो भवों ३ समिद्धोऽअग्न आहुतेत्यादि ॥ etc.

Ends — fol. 5^a

शं नो भवंतु वाजिनो हवेषु देवताता मितद्रवः स्वर्काः ॥ जंभयंतो हिं वृक ꣳ रक्षा ꣳ सि सनेभ्यस्मद्युयवन्नमीवों ३ ये ३ यजामहे वाजिनो वाजे वाजेवत वाजिनो नो धनेषु विप्रा अमृताऽऋतज्ञा अस्य मध्वः पिबत मादयध्वं तृप्ता यात पथिभिर्देवयानैर्वो ३० ॥ वाजिनस्याग्नेवोहो ३ वौ ३ अध्वर्यु उपव्हयस्व ॥ ब्रह्मन्नुपव्हयस्व ॥ अग्नीदुपव्हयस्व ॥ यजमानोपव्हयस्व ॥

इति मृगारेष्टिहौत्रं ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीरस्तु ॥

मृगारेष्टिहौत्र

Mṛgāreṣṭihautra

No. 373

61
1899–1915

Size — $8\frac{7}{16}$ in. by 4 in.

Extent — 3 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear. legible and uniform; borders of the first folios ruled in double black lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीमृगारेष्टिहौत्रं ॥

शोचिष्केशस्तर्मामहोम ३ पामिदं न्य नं समुद्रस्य ꣳ निवेशनं। अन्यं ते अस्मत्तपंतु हेतयः पावको अस्मभ्यं शिवो भवों ३ नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे। etc.

Ends — fol. 3^b

अध्वर्यु उपव्हयस्व। ब्रह्मन्। अग्नीन्। यजमानोपव्हयस्व। यन्मे रेतः प्रसिच्यने यद्वा मे अपि गच्छति यद्वा जायते पुनः। तेन मा शिवमाविश तेन मा वाजिनं कुरु। तस्य ते वाजिपीतस्योपहूतस्योपहूतो भक्षयामि।

इति मृगारेष्टिहौत्रं समाप्तं ॥ हेरंब ॥
इदं पुस्तकं रघुनाथस्य अस्ते

मैत्रायणीयश्रौतसूत्र Maitrāyaṇīyaśrautasūtra

No. 374 97/1880-81

Size — 11¾ in. by 5 in.

Extent — 28 leaves; 11 lines to a page; 42 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for colophons; edges worn out; foll. 1–26, 31–40, 48, 55–61, 67–87 missing; the Ms. begins and ends abruptly: incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins (abruptly) — fol. 27a

..... दाव्हानेमिज्यैकत्वादवद्यन्नाहेंद्राग्निभ्यां पुरोडाशस्यानुब्रूहीत्युपभृति चावद्यति स्विष्टकृद्वदिंद्राग्निभ्यां पुरोडाशमिति प्रेष्येति हुत्वा समानीयाग्नये प्रदाय सगुणस्थाने गुणः सर्वविकार एकत्वाद्यथाम्नातं वा वचिभेदादिडामवद्यत्यक्रियान्यस्य समानार्थत्वां न चोदनाभेदाष्कालगुणभेदाच्च पशुर्दक्षिणा धेनुर्वरो वा ॥ ७ ॥ etc.

fol. 28a षष्ठोध्यायः ॥

... .

fol. 43a नवमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 47a इति दशमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

.....

fol. 92b पंचविंशतितमोध्यायः ॥ छ ॥

Ends — abruptly fol. 93b

परिक्रामंति पितृवद्देववच्च रुचिते वोत्तरमर्चिषि प्राशे सुवर्णशतमानं निधायाज्येन महावीरं परिषिंचति स्रुवेण प्रतिप्रणवर् रोहिणावधिश्रयति तूष्णीं ग्रामपिष्टानामाज्यधर्मास्थानापत्तेरोपधधर्मा वा संस्कारशब्दादीडेद्यावापृथिवो इत्युच्चमाने परिधीन्परिधाय रौहिणा उद्वास्य स्रुचोरासा .....

———

मैत्रावरुणप्रयोग Maitrāvaruṇaprayoga

No. 375 436/1883-84

Size — 8 in. by 3⅞ in.

Extent — 24 leaves; 8 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small, clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking verse-numbers and colophons; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ ॐ वृतोस्मि करिष्यामि ॥

अनाधृष्टमस्यनाधृष्यं देवानामोजो अभिशस्तिपाः ॥
अनभिशस्त्यंजसा सत्यमुपगेषां स्विते मा धाः ॥

इति तानूनअमभिमृशति ॥ अंशुरंशुष्टे देव सोमाप्यायतामिंद्रायैकधनविद आ तुभ्यमिंद्रः प्यायतामा त्वमिंद्राय प्यायस्वाप्याययास्मान्त्सखीन् ॥ सन्या मेधया स्वस्ति ते देव सोम सुत्यामुदचमशीय ॥ स्पृष्ट्वोदकं राजानमाप्याययंति ॥

Ends — fol. 24a

एतयाभिमृशंति ॥ आग्नीध्रीये दधिद्रप्सान्प्राश्य ॥ दधिक्राव्णो अकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः ॥ सुरभि नो मुखा करत्प्र ण आयूंषि तारिषत् ॥ सस्यानि विसृजंते ॥ उभा कवी युवा नासत्या धर्मणस्यती ॥ परि सत्यस्य धर्मणा वि सख्यानि सृजामहे ॥ होत्रा प्रायश्चित्ते क्रियमाणे अन्वारंभं कुर्यात् ॥

इति मैत्रावरुणप्रयोगः समाप्तः ॥ चमसानाद्योपाद्यान् पूर्वयोः सवनयोः ॥ अस्यार्थः । द्विनाराशंसं प्रातः स० द्विनाराशंसं माध्यंदिनं० तृतीयसवने सकृत् ॥

॥ प्रयोगः समाप्तः ॥ लघाटेत्युपनामकस्य पुस्तकं ॥

मैत्रावरुणप्रयोग Maitrāvaruṇaprayoga

No. 376 437/1883-84

Size — 8¼ in. by 4$\frac{1}{16}$ in.

Extent — 8 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting careless but legible and clear; borders ruled in double red lines; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणाधिपतये नमः ॥ ॐ ॥

अथाग्निष्टोमो मैत्रावरुणप्रयोगो लिख्यते । सोमप्रवाकोक्त्यनंतरं ॥ को यज्ञः क ऋत्विजः ॥ का दक्षिणेत्यादि पृष्ट्वा ॥ महन्मे वोचो भर्गो मे वोचो भगो मे वोचो यशो मे वोचः स्तोमं मे वोचः कॢप्तिं मे वोचो भुक्तिं मे वोचस्तृप्तिं मे वोचः सर्वं मे वोचस्तन्मामवतु तन् माविशतु तेन भुक्षिषीय ॥ etc.

Ends— fol. 8^a

होता यक्षदग्निं स्विष्टकृतमयालग्निरग्नेराज्यस्य हविषः प्रिया धामान्ययाट् सोमस्यास्य हविषः प्रिया धामान्ययालग्नीषोमयोश्छागस्य हविषः प्रिया धा ...

fol. 8^b हिरण्यकेशिमैत्रावरुथप्रयोगः
इदं पुस्तकं शिवराम दीक्षीत लेले ॥

मैत्रावरुणप्रयोग — Maitrāvaruṇaprayoga

No. 377 — 438 / 1883-84

Size — $8\frac{1}{16}$ in. by $3\frac{7}{8}$ in.

Extent — 6 leaves; 10–12 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. is copied by one Gaṇeśa Sathe.

Age — Śaka 1679

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथ मैत्रावरुणप्रयोगः ॥

होत्रा प्रशास्तस्तीर्थेन प्रपद्यस्वेत्युक्ते ॥ चात्वालोत्करावंतरेणागत्य । मित्रावरुणस्त्वा बाहुभ्यां प्रशास्रोः प्रशिषा प्रतिगृण्हाम्यवक्रो विधुरो भूयासं । प्रत्यङ्मुखो दक्षिणोत्तराभ्यां दंडं प्रतिगृह्य । उत्तरेण होतारमतिव्रजं दक्षिणेन दंडं हरेन्न चानेन दंडं संस्पृशेत् ॥ etc.

Ends — fol. 6[a]

एष मे देवेषु वसुवार्या यक्ष्यत इति तायादेवादेवदानान्यदुस्तांन्यस्मा आ च शास्वा च गुरुस्येषितश्च होतरसिभद्रवाच्याय प्रेषितो मानुषः सूक्तवाकाय सूक्ता ब्रूही ॥ दंडमग्नौ प्रहरेत् ॥ शूलोद्वासना हि सर्वं होतृवत् ॥ समाप्तः ॥ इदं पुस्तकं गणेशसाठेन लिखितं शके १६७९ ईश्वर नाम संवत्सरे अधीक आश्वीन कृष्ण अमावास्या सोम्यवासरे ॥ श्रीवीरेश्वरार्पणमस्तु ॥ छ ॥

मैत्रावरुणप्रयोग — Maitrāvaruṇaprayoga

No. 378 — 112 / 1887-91

Size — 9 in. by 3½ in.

Extent — 16 leaves; 8–12 lines to a page; 30–35 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; very old in appearance; handwriting careless and illegible here and there; borders ruled sometimes in double black lines and sometimes in two double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges extremely worn out; fol. 1 missing; fol. 16 extremely torn; incomplete.

Age — Fairly old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 2[a]

..... प्रशिखा प्रतिगृण्हास्यवक्रो वीधुरो भूयासं । प्रत्युङ्मुखो दक्षिणोत्तराभ्यां पाणिभ्यां दंडं प्रतिगृह्य ॥ उत्तरेण होतारमतिव्रजन्दक्षिणेन दंडं हरन् चानेन संस्पृशेत् ॥ etc.

Ends — fol. 17a

सुरभि नो मुखा करत्प्र ण आयूंषि तारिषत् ॥ अ .. उषा कवी युवा...नो ... धा धर्मणस्पते ॥ परिसत्यस्य धर्मणा वि सख्यानि सृजामहे ॥ होत्रा प्रा...त्ते क्रियमाणेन्वारंभं कुर्यात् ॥

॥ इति मैत्रावरुणप्रयोगः समाप्तः ॥
॥ सोमस्य समाप्तः । लिखि ...

मैत्रावरुण
(द्वादशाह)प्रयोग

Maitrāvaruṇa
(dvādaśāha)prayoga

No. 379

76
1895–1902

Size — $8\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{4}$ in.

Extent — 79 leaves; 11 lines to a page; 52–30 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; moth-eaten in the margins; yellow pigment occasionally used for corrections; complete.

Age — Saṁvat 1802

Author — Raghunātha, son of Rudrabhaṭṭa, surnamed Ayācita

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ द्वादशाहस्य मैत्रावरुणप्रयोगो लिख्यते ॥

तस्य सर्वं प्राकृतं ज्योतिष्टोमवत् ॥ ऋत्विक्वरणमधुपर्का ह्यग्नीषोमीयवत् ॥ आग्नीषोमीयेण पशुवा सह केचित्यश्चैकादशनीं कुर्वंति ॥ सग्निचित्ये ऋतौ इष्टकापशुं कुर्वंति ॥ तत्र द्वादशप्रयाजी भवंति ॥ etc.

fol. 9a इति श्रीमदयाचितोपनामकरुद्रभट्टात्मजरघुनाथकृते प्रयोगः ॥

Ends — fol. 79b

होता यक्षदश्विनीसोमानां तिरोअन्ह्यानामिति प्रैषः । अग्निमग्येत्यादि प्रकृतिवत् । हारीयोजने । अपाः सोममस्तमिंद्र दक्षिणावों ३ । धाना सोमानामिति प्रैषः । अन्यत्रान्ह उत्तमात् । इति वचनात् । अतिप्रैषो न भवति ॥ यज्ञपुच्छादि अग्निष्टोमवत् ॥

॥ इति श्रीमदयाचितोपनामक-रुद्रभट्टात्मजरघुनाथेन द्वादशाहस्य मैत्रावरुणप्रयोगो विरचितः समाप्तः ॥ ॥ लिखित ..... तानां संवत् १८०२ आश्विकृष्ण १० चंद्रे ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभं चास्तु ॥ श्रीः ॥

मैत्रावरुणशास्त्र — Maitrāvaruṇaśāstra

No. 380 — 439 / 1883-84

Size — 7¾ in. by 4 in.

Extent — 6 leaves; 8 lines to a page; 20–22 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in right-hand margins only; complete.

Age — Modrn

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ शास्त्रं ॥

हिं ३ भूर्भुवः स्वरों ३ शों ३ सावों ३ मा नो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूतिमुक्षण्तं ॥ मध्वा रजांसि सुक्रतों ३ त्रिः मुरु शंसा नमो वृधामन्हा दक्षस्य राजथः ॥ etc.

fol. 4^b इर्पेजस्त्रि नद्यो न पीपो ३ मकारिते हरि वो ब्रह्म नव्यं ॥ धियास्यामरंभ्यः सदासो ३ त्रिः समासं ॥

fol. 5^a (1^a) श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ शस्त्रं ॥

Ends — fol. 6^a (2^a)

आहुतयो मे कामांस्समर्द्धयंतु भूः स्वाहो ३ ँशों ३ ँसावो ३ मिंद्रा याहि तूतुजान उप ब्रह्माणि हरिवः ॥ सुते दधिष्व नश्चनों ३ ॥ १८ ॥ मश्विना पिबतां मधु सरस्वत्या सपोषसा ॥ इंद्रः सुत्रामा वृत्रहा जुषताᳬसोम्यं मधो ३ मश्विना पिब० मधो ३ मश्विनापि० मधों ३ म् ॥ इति समाप्तं ॥ छ ॥ श्रीराम ॥

यज्ञतन्त्रसुधानिधि — Yajñatantrasudhānidhi

No. 381

26
A/1879-80

Size — $11\frac{3}{8}$ in. by $3\frac{15}{11}$ in.

Extent — 55 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear and legible except at certain places; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the topical headings; edges worn out and moth-eaten; folios numbered in right-hand margins; some of the folios extremely brittle; the Ms. contains several topics like —

1 कूष्माण्डहोम, 2 अग्न्याधान, 3 पवमानेष्टि, 4 अन्वारम्भण 5 अग्न्याधेयप्रकरण, 6 आधानप्रकरण, 7 पुनराधानप्रकरण, 8 अग्निहोत्रप्रकरण etc.; complete.

Age — Śaka 14...

Author — Sāyaṇācārya

Subject — An exposition of the ceremonial in accordance with the rules of Baudhāyana and Āśvalāyana.

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः ॥

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ॥
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ॥ १ ॥

सत्सूत्रान्वितशास्त्रतागममहारत्नं निधानं गिरां
प्रत्यक्चित्तमुपास्महे वयममो बोधाय बौधायनं ॥
यद्वाक्नावमवंध्यबंधमहतीं प्राप्याध्वरांभोनिधेः
पारं यांति मनीषिणो बहुविधै स्तंत्रैस्ततस्योर्मिभिः ॥ २ ॥

.....पूर्वे तु ग्रंथकर्त्तारो ह्येकैकत्र कृतश्रमाः ॥
तत्रापि कात्स्न्यतो वक्तुं नैव यत्नं समाश्रिताः । १८

तदद्य बहुसंदेहे निवृत्तिकरणक्षमं ।
विवाहि कृपयास्माकं यज्ञतंत्रसुधानिधिं । १९

तेषां तद्वचनं श्रुत्वा सायणार्यः कृपानिधिः
त्रयीसूत्राणि संवीक्ष्य तन्निबंधांश्च कृत्स्नशः ।
संगृह्य सारं कृतवान् यज्ञतंत्रसुधानिधिं ॥ छ ॥

अग्नीनाधास्यमानः सर्वदुरितपूर्वपापक्षयकामः सर्वप्रायश्चित्तरूपं कूष्मांड-होमं कुर्यात् । etc.

Ends fol. — 55^a

अग्निहोत्रहोमद्रव्याणि तै ... दधि पयः सोमो यवागूरोदनं घृतं । तंदुळ मासमापश्च होमद्रव्याणि वै दश । तैळसर्पिषः अमृतमसीति दर्भागं प्रत्यस्येत् दधितंदुळसोमानामधिश्रयणसेवनेनस्त ... येन कर्मणा यद्धविः सिद्धं भवति तस्य तत्कर्म कुर्यात् ॥ छ ॥ ॥ इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरश्रीवीरहरिहर-सकलसाम्राज्यधुरंधरस्य वैदिककर्ममार्गस्थापनाचार्यस्य श्रीसायणाचार्यस्य कृतौ यज्ञतंत्रसुधानिधौ अग्निहोत्रप्रकरणं ॥ छ ॥ श्रीशके १४ ... आश्विनशुद्ध-त्रयोदश्यां भौमे स्मार्त्तगोपाळलिखितमिदं पुस्तकं आत्मकार्यार्थं परोपकारार्थं च ॥ छ ॥

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ ॥ छ ॥ राम ॥ छ ॥ छ ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :–i, 470^a; ii, 108^b; iii, 101^a.

B – Descriptive Catalogues :– I. O. Cat., Nos. 374–377; R. Mitra, Notices No. 1391; Cal. Sans. College Cat., Nos. 284–86 (different portions).

याजमान

Yājamāna

No. 382

113

1887–91

Size — 12½ in. by 5⅞ in.

Extent — 12 leaves; 10–12 lines to a page; 40–42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and uniform; borders ruled in triple black lines; yellow pigment often used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
याजमानं व्याख्यास्यामः ॥

कर्मार्थं द्रव्यमुपकल्प्य पत्नीयुक्तो दर्भेष्वासीनो ...र्भा धारयमाणः प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य दर्शेन यक्ष्ये इति दर्शे पौर्णमासेन यक्ष्ये इति पौर्णमास्यां संकल्प्य केशश्मश्रु वापयित्वा स्नात्वा विद्युदसि विद्य मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपैमीति यक्ष्यमाणोप उपस्पृश्य ॥ ऋत्विजो वृणीते ॥ etc.

Ends — fol. 12*b*

ब्राह्मणाꣳस्तर्पयत वै इति स्रंप्रेष्यति ॥ प्रवसन्काले विहारमभिमुखो याजमानं जपति ॥ प्राचो विष्णुक्रमाक्रामति । प्राङुदेत्य गोमतीं जपति ॥ संतिष्ठते याजमानं ॥ संपूर्णं ॥ पंचनदान्वयदीक्षितश्रीकृष्णबलरामाणां याजमानपुस्तकं

———

लाट्यायनश्रौतसूत्र Lāṭyāyanaśrautasūtra

No. 383 $\frac{100}{1879-80}$

Size — 10 in. by 5¾ in.

Extent — 86 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting beautiful, clear and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for colophons etc; folios numbered in righthand margins only; The Ms. contains prapathakas 1–10.

The Ms. is copied by one Shankar Dvivedi.

Age — Saṁvat 1828

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीसामवेदाय नमः ॥

॥ अथ विध्यव्यपदेशे etc. as in No. 86 / 1886–92.

fol. 10*a* प्रथमः प्रपाठकः ॥

fol. 18*a* द्वितीयः प्रपाठकः ॥

Ends — fol. 85*b*

तत्रानुमानं न विद्यते etc. up to सहस्रसंवत्सरे ॥ २० ॥ as in No. 86 / 1886–92 followed by इति लाट्यायनसूत्रे दशमः प्रपाठकः ॥ समाप्तोयं ग्रंथः ॥ ॥ संवत् १८२८ वर्षे वैशाखमासे कृष्णपक्षे रविवास चतुर्दश्यां रविवासर आभ्यंतरनागरज्ञातीय वडनगरात्रिपाठीशंकरात्मजहरिनारायणेन लिखितमिदं पुस्तकं ॥ शुभं० भवतु ॥

॥ इदं पुस्तकं द्विवेदी शामात्मजशंकरेणशामलज्यात्मजत्रिपाठी अंबारामस्य दत्तं शिवार्पणं ॥ श्रीरस्तु । लेखकपाठकयोः शुभं भवतु ॥

भग्नपृष्ठकटिग्रीवा etc.... यत्नेन परिपालय ॥
यादृशं पुस्तकं ..... दोषो न दीयते ॥ १ ॥

श्री ॥ छ ॥ श्री ॥ छ ॥ श्री ॥

Reference — See No. 86 / 1886-92.

लाट्यायनश्रौतसूत्र — Lāṭyāyanaśrautasūtra

No. 384 — 56 / 1884-86

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 97 leaves; 9 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for colophons; yellow pigment used for corrections: edges worn out; the Ms. contains Prapāṭhakas 1–10.

Age — Saṁvat 1744

Begins — fol. 1^{b}

॥ ॐ नमः श्रीसामवेदाय । श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥
अथ विध्यव्यपदेशे etc. as in No. 86 / 1886-92.

fol. 11^{a} इति लाट्यायनसूत्रे प्रथमः प्रपाठकः ॥

fol. 20^{b} इति लाट्यायनसूत्रे द्वितीयः प्रपाठकः ॥

Ends — fol. 96^{b}

तत्रानुमानं न विद्यते etc. up to सहस्रसंवत्सरे ॥ २० ॥ as in No. 86 / 1886-92 followed by इति छंदोगानां ... द्यावंधुपंचपठनार्थयनसूत्रे दशमप्रपाठकः समाप्तः ॥

संवत् १७४४ वर्षे ज्येष्ठशुदी २ सोमे पत्र १ लिखीतं अयाची श्रीकृष्ण स्वहस्तेत्र० अंखेसूत्रवार्डान्यनुंन पोथी छे ॥

Reference — See No. 86 / 1886-92.

लाट्यायनश्रौतसूत्र Lāṭyāyanaśrautasūtra

No. 385 86/1886-92

Size — 8¾ in. by 4¾ in

Extent — 102 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; very old in appearance; handwriting legible but somewhat careless, also not uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; fol. 55 extremely torn; red pigment used for marking; folios numbered in the right-hand margins; fol. 9 missing while fol. 93 repeated; the Ms. contains Prapāṭhakas 1–10.

Age — Saṁvat 1548

Author — Lāṭyāyana

Subject — Lāṭyāyanaśrautasūtra of the Sāmaveda

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ विध्यव्यपदेशे सर्वक्रत्वधिकारो । मंत्रविधिश्चादिग्रहणेनोत्तरादिः पूर्वांतलक्षणमेकश्रुतिविधानान्मंत्रान्कर्म्माणि चोद्गातैव कुर्यादनादेशे । यावद्यजुरनादिष्टांतान्मंत्रा । नृचश्चादिग्रहणेन । त्विगार्षेयोनूचानः । etc.

fol. 13^a लाट्यायनसूत्रे प्रथमः प्रपाठकः

fol. 24^a इति लाट्यायनसूत्रे द्वितीयः प्रपाठकः ॥

Ends — fol. 102^b

प्रथमोत्तमौ संवत्सरौ व्यतिहरेदित्येकेभिप्लवस्तोमपृष्ठ्यदेशरोहार्थ इति यथाम्नायमेचोपे ... मोवास्याप्रसवे सहस्रसंवत्सरे सहस्रसंवत्सरे ॥ २० ॥

इति लाट्यायनसूत्रे दशमः प्रपाठकः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥ छ ॥

संवत् १५४८ वर्षे श्रावणवदिपंचमी रवौ त्र.... श्री मंगलमस्तु छ श्रीः लिखितं लेखपाठकयोः शुभं भवतु

References — Catalogus Catalogorum :- i, 543^a; ii, 128^b, 223^a; iii, 115^b. Descriptive Catalogues :- I. O. Cat 264–67; B. B. R. A. S. Cat. No. 539.

The work is published in the Bibliotheca Indica series with the commentary of Agnisvāmi in.

लाट्यायनश्रौतसूत्र — Lāṭyāyanaśrautasūtra

No. 386 — 87 / 1886-92

Size — 10⅝ in. by 4⅜ in.

Extent — 77 leaves; 8–11 lines to a page; 32–34 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; very old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used; edges on all sides extremely worn out; the Ms. contains Prapāṭhakas 1–10.

Age — Saṁvat 1581

Begins — fol. 1^{b}

॥ ॐ ॥ नमः सामवेदाय ॥

अथ विध्यव्यपदेशे etc. as in No. 86 / 1886-92.

fol. 8^{b} इति प्रथमः प्रपाठकः ॥ छ ॥

Ends — fol. 77^{a}

तत्रानुमानं न विद्यते etc. up to सहस्रसंवत्सरे ॥ २८ ॥ as in No. 86 / 1886-92 followed by इति लाट्यायनसूत्रे दशमः प्रपाठकः समाप्तः ॥ श्री संवत १५८१ वर्षे प्रथमभाद्रवाशुदि ३ भूमे ॥ त्रवाडीयवराजेन लिखितं ॥ श्रीः ॥ छ ॥ श्रीः ॥ छ ॥ अद्येह श्रीमालीज्ञातीय ॥ शुकलगौतमसुतः ॥ त्रवाडी-धनेसरेण आत्मपठनार्थं लिखितं ॥ छ ॥

Reference — See No. 86 / 1886-92.

लाट्यायनश्रौतसूत्र — Lāṭyāyanaśrautasūtra

No. 387 — 88 / 1886-92

Size — 9¼ in. by 4½ in.

Extent — 65 leaves; 12 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा; old in appearance; handwriting clear and legible; borders carelessly ruled in double black lines; edges extremely worn out; red pigment used for marking the portion; folios slightly brittle; foll. 30, 61, 62, 63 missing; the Ms. contains Prapāṭhakas 1–10.

Age — Saṁvat 1698

Begins — fol. 1^{b}

..... सूत्रमारभते ॥ अथ विध्यव्यपदेशे etc. as in No. 86 / 1886–92.

fol. 8^{b} इति लाट्यायनसूत्रे प्रथमः प्रापाठकः ॥

fol. 16^{a} इति द्वितीय प्रपाठकः ॥ छ ॥

Ends — fol. 68^{b}

तत्रानुमानं न विद्यते etc. up to सहस्रसंवत्सरं ॥ २० ॥ छ ॥ as in No. 86 / 1886–92 followed by इति लाट्यायनसूत्रे दशमः प्रपाठकः स्माप्तोयं ग्रंथः ॥ श्रीः ॥ एवं खंडानां संख्या १२९ एकोनत्रिंश दधिकशतमेकं ॥ श्रीस्वस्ति संवत् १६९८ वरषे वैशाषशुदि ८ बुधे अद्येह नटपद्रवास्तव्यं आभ्यंतरवृद्धनागरं ज्ञातीयत्रिवाडी श्रीआंमजीतमजकृष्णेन पुस्तिका लिषितमिदं सुत विष्णुजोकेन्यपठनार्थं लिख्यंते भ्रातृषिभजीकेन्यपठनार्थं ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ छ ॥ शुभं भवतु ॥

लाट्यायनमनुपदं निदानं कल्पमेव च
उपग्रंथाश्च क्षुद्राश्च तंडालक्षण एव च
सूत्र पंचविधं ज्ञेयं सज्ञाकरणमुत्तमं ।
अनुस्तोत्रं च विज्ञेयं । सूत्राणां दशकद्विजै ॥
यादृशं पुस्तकं ..... एवं वदति पुस्तिका ॥ ३ ॥

श्रीकांमेश्वरमस्तु ॥ श्री ॥ ॥ छ ॥ श्रीनृसिंहप्रसादात् ॥ श्रीबुटजीप्रसादात् ॥ श्रीरस्तु ॥ श्री ॥ छ ॥ छ ॥ श्रीः ॥

Reference — See No. 86 / 1886–92.

लाट्यायनश्रौतसूत्र — Lāṭyāyanaśrautasūtra

No. 388 — 80 / 1887–91

Size — 9⅜ in. by 4¼ in.

Extent — 74 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in single thick red lines; red pigment used for marking colophons etc; folios numbered in right-hand margins only; edges worn out; foll. 1–20 missing; incomplete; the Ms. contains Prapāṭhakas 3–10.

Age — Saṁvat 1668

Begins abruptly — fol. 21^{a}

..... स्यां प्राङ्मुख इति शांडिल्यः कृष्णाभावे श्यावस्तदभावे यः कश्चाश्वो गौर्वाजोवाश्वाभावे या यः सामांगं ब्रूयात्स हिरण्यं धारायदुद्गाता निधनमुपयन्तु सर्वे वाभिमृशेयुरवसर्प्पंति etc.

fol. 29^{b} इति तृतीयः प्रपाठकः ॥ छ ॥

fol. 39^{a} इति चतुर्थः प्रपाठकः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 94^{a}

तत्रानुमानं न विद्यते etc. up to प्रतिसंवत्सरे ॥ २० ॥ as in No. 86 / 1886–92 followed by इति श्रीलाट्यायनसूत्रे दशमः प्रपाठकः समाप्त ॥ समाप्तमिदं लाट्यायनसूत्रं ॥ छ ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ संवत् १६६८ वर्षे पौषमासे कृष्णपक्षे द्वादशी १२ रव्यदीने लखीतां मयं ॥ श्री श्री माल...ती ॥ ॐ जाटूणा । सूत...इंद्रजोपठनार्थं ॥ ॥ शूभं भवतु ॥ छ ॥

Reference — See No. 86 / 1886–92.

लाट्यायनश्रौतसूत्र with भाष्य

Lāṭyāyanaśrautasūtra with Bhāṣya

No. 389

61
1884–87

Size — 10$\frac{3}{4}$ in. by 4$\frac{3}{4}$ in.

Extent — 174 leaves; 8 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा's; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking certain portions of the text; edges extremely worn out; foll.

1–42, 69, 70, 153–162, 173–181, 225–232 missing; fol. 129^a blank; the Ms. contains both text and commentary; incomplete.

Age — Fairly old

Author of the Text — *Lāṭyāyana*

,, ,, Comm. — Agniveśa

Begins abruptly — fol. 43^a

.....येत् । परिहिते समाप्ते प्रातरनुवाके परिधानीयायाश्शस्ताधामित्यर्थः । अपोनप्त्रीयं नाम शस्त्रं तस्मात्पूर्वं पुरा विरम्येतां ताव...त्युक्त्वा आग्रयणस्य वानुहिंकारं आग्रयणे ग्रहः । तस्य गृहीतस्य हिंकारस्य पश्चात् । आग्रयणं गृण्हन् अध्व...हिंकरोति पवित्रं धारयन् । पवित्रं गृण्हंति हस्तकार्यमेव तद्यज्ञक्रिय इति । etc.

fol. 47^b इति प्रथमस्य नवमी कंडिका ॥

fol. 57^a इति प्रथमस्य द्वादशी कंडिका ॥ प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ॥ छ ॥ श्री ॥

fol. 94^a इति द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 132^b इति तृतीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends abruptly — fol. 245^b

उक्तमुपायलक्षणं । सांप्रतं मध्ये निधनान्युच्यंते । इहकारहडाथकारोगीतं च निधनस्वरं हींपीस्वरं द्व्यक्षरं देवताश्चारण्यगेयेषु एतानि सर्वाणि अंतःसामनिधनानि भवंति । अंतरित्येतदव्ययं मध्याभिधायि एतानि सर्वाणि इह कारादीनि सामध्ये निधनानि भवंति । किंतु वाक्शब्दो...

References — (1) Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 543^a; ii, 128^b; iii, 115^b.

B – Descriptive Catalogues:– I. O. Cat. No. 264; Cal. Sans. College Cat. Nos. 245–49.

(2) Printed Editions:– Edited in the Bibliotheca Indica Series (1872).

लाट्यायनसूत्रे ब्रह्मत्वम् Lāṭyāyanasūtre Brahmatvam

No. 390 54/1892–95

Size — 8$\frac{5}{8}$ in. by 4$\frac{1}{4}$ in.

Extent — 3 leaves; 8 lines to a page; 20 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear and legible; red pigment used; folios numbered in right-hand margins; edges worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय ॥ सामगानां लाट्यायनसूत्राभिप्रायेण ब्रह्मत्वं लिख्यते ॥ गोत्रशर्मन् पौर्णमासेष्ट्याऽहं यक्ष्ये । तत्र भूपते० इत्यादि वृतो जपति कात्यायनोक्तं मंत्रं । etc.

Ends — fol. 3^b

आहवनीये उपस्थानं । अपो अद्यान्वचारिषꣳ रसेन समगस्महि । पयस्वानग्न आगमं तं मा सꣳसृज वर्च्चसा ॥ भागप्राशनं । तूष्णीं ॥

॥ इति लाट्यायनसूत्रे ब्रह्मत्वं समाप्तं ॥

श्रीत्रवाडी श्रीकृष्णसूनूनांहांनडीयानिपोथि पत्र ३ त्रंण्यछे ॥

गात्रं भस्मसितं सितं च हसितं हस्ते कपालं सितं
कंठे हारसितः सितश्च वृषभकर्णे सितं कुंडलं ॥
गंगाफेनसितासिता हरजटा चंद्रः सितो मस्तके
सोयं सर्वसितः ... मम वैपाक्षयं शंकरः ॥ १ ॥

वाजपेय-उद्गातृप्रयोग — Vājapeya-Udgātṛprayoga

No. 391 — 441 / 1883-84

Size — $6\frac{1}{4}$ in by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 18 leaves; 10–11 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ महहिः । ॐ ॥ अथ वाजपेयप्रयोगः ॥

आप्तवाजपेयः । कुरुवाजपेयः । संस्थावाजपेयश्चेति त्रिविधः । मयूरवाजपेयः श्रतुर्थः । तत्र महन्मेवोच इत्यादि समिदाधानांतो विधिरग्निष्टोमवद्भवति । विशेषसूच्यते । etc.

Ends fol. — 17^b

निष्क्रम्य समस्तोपस्थानादियजमानोपहवांतं कुर्युः । त्वामिद्धि हवामहेति स्वासु बृहद्वाजपेयसामस्तवनं । तस्य पंचदशस्तोमः । पंचभ्यो हिंकरोतीति पंचदशस्य विष्टुतिरुक्ता भक्ष आहृते श्येन इत्यवेक्ष्येंद्रविति त्रिष्टुपेंछंदसा भक्षः ॥ बृहतोन्यत्सर्वं पूर्वमुक्तं ॥ श्री ॥ ॥ इति संस्थावाजपेयः समाप्तः । ॥ हेरंवार्पणमस्तु ॥ छ ॥

वाजपेयप्रयोग — Vājapeyaprayoga

No. 392 — 97 / 1891–95

Size — $12\frac{5}{8}$ in. by $5\frac{13}{16}$ in.

Extent — 28 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Saṁvat 1764

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

आप्तवाजपेयः कुरुवाजपेयश्चेति द्विविधो वाजपेयः । तत्र आप्तवाजपेयस्य प्रयोग उच्यते ॥ सप्तदशदीक्षापक्षे शरद्दशम्यामुपक्रमः । पर्वणि सुत्या भवति । अग्निहोत्रं हुत्वा परमेश्वरप्रीतये आप्तेन वाजपेयेन यक्ष्ये । etc.

Ends — fol. 28^b

बृहस्पते युवमिति ततस्तोत्रं प्रवर्त्तते ॥

हुत्वा सौर्यमिति प्राह्न उन्नेत्रा ह्यनुमंत्रितं ।
बार्हस्पत्यमिति प्राह्नं तद्धुतमनुमंत्र्य च ।
स्यादत्र सोमे मयि भक्षणं मंत्रयोः उक्थ्यादिकं
समानं स्यादा समाप्तेरशेषत इति ।

इति बृहस्पतिसवप्रयोगः ॥ ॥ सं. १७६४ मीती फागुणसुदी ५ रवौ दीक्षतजी श्री ५ रत्नाकरजीकस्याज्ञया लिखितमिदं तुलारामेण ॥ ॥ श्रीरामार्पणमस्तु ॥ ॥ श्रीगंगायै नमः ॥

वाजपेयसर्वपृष्ठाप्तोर्यामौद्गातृप्रयोग

Vājapeyasarvaprṣṭhāptoryāmaudgātṛprayoga

No. 393

442
1883–84

Size — 9½ in. by 4½ in.

Extent — 49 + 1 leaves; 10 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms contains वाजपेयउद्गातृत्वप्रयोग and सर्वपृष्ठाप्तोर्यामउद्गातृत्वप्रयोग; complete.

Age — Saṁvat 1897; Śaka 1694

Author — Govardhana

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ वाजपेयउद्गातृप्रयोगः ॥

आप्तवाजपेयः कुरुवाजपेयः संस्थावाजपेश्चेति त्रिविधः मयूरवाजपेयश्चतुः तत्र महन्मे वोच इत्यादिसमिदाधानांतो विधिरग्निष्टोमवद्भवति ॥ विशेषस्तूच्यते ॥ etc.

fol. 17^b इति वाजपेयः समाप्तः

Ends — fol. 49^b

अथ स्तोमविमोचनादि सर्वं प्रकृतिवत् । हारियोजनभक्षणेतिरोद्रयस्येति विशेषः ॥ इति गोवर्धनविरचितः सर्वपृष्ठाप्तोर्यामः समाप्तः ॥ ॥ शुभं भवतु ॥ ॥ कल्याणमस्तु ॥

इदं पुस्तकं कर्नाटकहुबळयोपनामगंगारांभटस्येदं पुस्तकं ॥ संवत् १८२७ शके १६९४ ॥ भाद्रपदशुक्ल ८ सोमवार तद्दिने इदं पुस्तकं लिखितं सर्वपृष्टा-सोर्याम-उद्गातृत्वप्रयोगः ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ Then follows – हुं । हा उधामयद्धाहा उधामधामायद्धाहा etc.

On fol. 50^b ॥ श्रीकाशीविश्वेश्वराय नमः ॥ शुभं ॥
॥ इति संस्थासर्वपृष्टासोर्यामप्रयोगः ॥
॥ श्रीगणाधिपतये नमो नमः । शुभं ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

विधुराधानप्रयोग — Vidhurādhānaprayoga

No. 394 — 115 / 1887–91

Size — 7⅞ in. by 5⅛ in.

Extent — 6 leaves; 11 lines to a page; 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting somewhat careless and at times not quite legible; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; complete.

For a described Ms. of this work see R. Mitra, Notices, Vol. IX, No. 3203.

Age — Does not appear to be very old

Author — Dhuṇḍirāja

Subject — Agnyādhāna rites to be performed by a person whose wife is dead.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ मृतपत्नीकस्य विवाहेप्यसमर्थस्य तदग्न्याधानप्रयोगोभिधीयते ॥ दारकर्मासंभवे आधानमग्निद्वारा पत्नीयजमानोभयार्थं तदसंभवे आत्मार्थं तदात्मदाहार्थमेव ॥ तथा चापस्तंबः ॥

पत्नी य ... गमरणे विधुरत्वं प्रपेदिरे ॥
विवाहेप्यसमर्थस्यानाश्रमस्य निवृत्तये ।
आत्मार्थमेवमग्नीनां पुनः संगृह्य पूर्ववत् ॥ etc.

Ends — fol. 5^b

इति काम्यबाधात्सत्रादीनां नापूर्वं विनियोजयेदिति सिद्धं ॥

विनाश्रमनिवृत्त्यर्थनाधानं हि चतुर्थकं ॥
प्रवक्ष्यं धुंडिराजेन विधुराहितकाम्यया

इति ललोपाख्यधुंडिराजकृतविधुराधानकृतप्रयोगः समाप्तः ॥ Then follow — अथोपयुक्तिवचनानि ॥ त्रिकांडमंडनः ॥

सौवर्णीं कुशपत्नीं च पत्न्यभावेग्निहोत्रिणः ॥
पत्न्युः प्रतिनिधिं कृत्वा पत्नी नैषं समाचरेत् ॥ etc.

Ends fol. 6^b — उद्धरेन्निर्णयस्त्वेष कर्कांद्यैः समुदाहृतः ॥
एकैवारणिरथवा समारोपेरणित्रयमिति ॥

विध्यपराधप्रायश्चित्त — Vidhyaparādhaprāyaścitta

No. 395 — 15 / A/1883-84

Size — 8$\frac{7}{8}$ in. by 3$\frac{3}{8}$ in.

Extent — 11 leaves; 10 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Samvat 1741

Author — Ananta

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ अथाश्वलायनीयं ॥ आहवनीये विद्यमाने यदि गार्हपत्योनुगच्छेत् अवक्षाणेभ्यो मंथनं कृत्वाहवनीयोनुगमयितव्यः । समानयोनित्वे दक्षिणोपि । क्षामाभावे भस्मनारणीसंसृज्य मं- येत् । etc.

fol. 4^b इत्यनुगमप्रायश्चित्तं ॥

fol. 5^a इत्यनुद्गमणप्रायश्चित्तं ॥

fol. 6^a इति कालातिपत्तिप्रायश्चित्तं ॥

Ends — fol. 11[a]

वैद्युतेन संसर्गेऽग्नेयेऽप्सुमत इष्टिः ॥ अत्र याज्यानुवाक्याः सूत्रे द्रष्टव्याः ॥ इष्टिस्थाने पूर्णाहुतयो वा ॥ इत्यन्युपघात प्रायश्चित्तं ॥ आश्वलायनमुन्युक्तमग्निगोचरमीरितं ॥ प्रायश्चित्तमनंतेन तृप्यतु यज्ञभुक ॥ श्री ॥ संवत् १७४१ माघकृष्णपंचम्यां सिंगिपनिवं खोहि वेम ॥ तेन श्रीगृहपतिः प्रीयताम् ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीरामः ॥ पूर्णाहुतौ द्वादशगृहीतमष्टगृहीतं चतुर्गृहीतं स्रुवाहुतिर्वेति चत्वारः पक्षाः ॥ ॥ अग्निहोत्रभेदे सति यजुष्टो भुव इत्येतदेव प्रायश्चित्तं कर्त्तव्यं ॥ अग्निहोत्रस्याश्चर्यत्वात् ॥ इति सिद्धांतभाष्ये ऋत्विजामेक इति सूत्रे प्रपंचितमिति दिक् ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 576[b]; Aufrecht records only two Mss. of this work.

विध्यपराधप्रायश्चित्तविवृति — Vidhyaparādhaprāyaścitta-vivṛti

No. 396 — 107 / A/1881–82

Size — $8\frac{7}{16}$ in. by $4\frac{1}{16}$ in.

Extent — 18 leaves; 12–13 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

The Ms. was copied by one Bālakṛṣṇa Nārāyaṇa Puranik.

Age — Śaka 1741

Author — Not mentioned

Subject — An anonymous commentary on the Vidhyaparādhaprāyaścitta, a treatise on expiations for accidents and omissions occurring during the performance of ceremonies.

Begins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

विध्यपराधे प्रायश्चित्तिः प्रायश्चित्तिरित्यधिकारोयमाध्यायपरिसमाप्तेः विधिशब्देन विहितमुच्यते अपराधोऽन्यथाभावः अभावो वा विहितस्याकरणे

अन्यथाकरणे च प्रायश्चित्तः कर्तव्या प्रायो विनाशः चित्तिः संधानं विनष्ट-संधानं प्रायश्चित्तिरित्युक्तं भवति विध्यपराधे प्रायश्चित्तिरिति वचनादपराधे सति तदर्थतया विहितमस्ति चेत्तदेव कर्त्तव्यं etc.

Ends — fol. 18b

एतत्सांवत्सरं व्रतं यावज्जीविकं वा पूर्ववद्विकल्पप्रतिभासहेतुर्द्रष्टव्यः अग्नावनुगतेंतराहुती हिरण्य उत्तरां जुहुयाद्धिरण्य उत्तरा जुहुयात् आहुत्योरं-तराग्नावनुगते सति हिरण्यं निधाय तस्मिं द्वितीयामाहुतिं जुहुयात् हिरण्य एव यथासंभवं शेषकार्याणि कुर्यात् न पुनरग्निरुद्धर्तव्यः अभ्यासोध्यायपरि-समाप्त्यर्थः १४ श्रीमत्पुराणीकोपनामक-नारायणभट्टस्यात्मज-बाळकृष्णेन लिखितं श्रीमद्विश्वंभरगुरुचरणार्पणमस्तु ॥ श्रीबापू - अनगळस्येदं पुस्तकं ॥ शके १७४१ प्रमाथिनाम संवत्सरे ॥ श्रीराम

विहृतषोडशिशस्त्र Vihṛtaṣoḍaśiśastra

No. 397 443/1883-84

Size — $7\frac{1}{5}$ in. by $3\frac{3}{4}$ in.

Extent — 5 leaves; 10 lines to a page; 25 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; folios numbered in both margins; red pigment used for marking certain portions of the text; complete.

For a described Ms. of this work see R. Mitra, Notices Vol. IX, No. 3204.

Age — Śaka 1718

Author — Not mentioned

Subject — Sixteen hymns pertaining to the Ṣoḍaśi rite

Begins — fol. 1b

श्रीगणेशाय नमः

अथ षोडशीशस्त्रं हिंभूर्भुवः स्वरों ३ अध्वर्यो शोसावो ३ मिंद्रजुषस्व प्रवहायाहि शूर हरी इह ॥ पिबा सुतस्य मतिर्नमध्वश्चकानश्चारुर्मदायो ३ त्रिः मिंद्र जठरं नव्यं न पृणस्व मधोर्दिवो न ॥ अस्य सुतस्य स्वर्णोपत्वामदाः सुवाचो अस्थो ३ मिंद्रस्तुराषाण्मित्रो न जघान वृत्रं यतिर्न । etc.

Ends — fol. 5a

मध्वः पीत्वा सचेमहि त्रिः सप्तस्यधुः पदा ३ त्रिः उक्थं वाचींद्राय देवेभ्य आशुत्यै त्वा ॥ ये ३ यजामह एवाहोवापाः पूर्वेषां हरिवः सुताना मेवाहींद्रमपो इदं सवनं केवलं ते ॥ ममधि सोमं मधुमंत इंद्र सत्राडूर्वं जठर आवृषस्वा ३ वौ ३ षट् । सोमस्याग्ने वीही ३ वौ ३ षट् इति षोडशीशस्त्रं समाप्तं शके १७१८ नळनाम संवत्सरे श्रा० वद्य सप्तम्यां तद्दिने इदं पुस्तकं उपाध्याधिकारणापावसग्रामोयं फडके इत्युपनाम्ना नीलकंठसुत गोविंदेन लिखितं

विहृतषोळशिशस्त्र

Vihṛtaṣoḷaśiśastra

No. 398

444
1883-84

Size — $8\frac{3}{8}$ in. by $3\frac{15}{16}$ in.

Extent — 3 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; the portion; folios numbered in both margins: fol. 3 missing; incomplete.

Same as No. 443 / 1883-84.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1b

॥ श्री ॥ अथ होतुः ॥ विहृतषोळशीशस्त्रं ॥

हिं भू० रों अध्वर्यो शोशोसावो ३ मिंद्र जुषस्व प्रवहायाहि शूर हरि इह ।

etc. as in No. 443 / 1883-84.

Ends — fol. 4a

तस्य त इंद्र पीतस्यानुष्टुप्छंदस उपहूतस्योपहूतो भक्षयामीति भक्षजपः ॥ इति विहृती षोळशी समाप्तः ॥ छ ॥

वृषाकपिशस्त्र

Vṛṣākapiśastra

No. 399

94
1886-92

Size— $10\frac{1}{8}$ in. by $4\frac{5}{8}$ in.

Extent — 15 leaves: 7 lines to a page; 34 letters to a line.

Description — Thick country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders of folios 8–15 only ruled in double red lines; folios numbered in left-hand margins; yellow pigment used for corrections; complete.

Age — Does not appear to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ वृषाकपिशखं । हिं ३ भूर्भुवः स्वरों ३ त्रिः वाजे चित्रं हरामह उप त्वात्कर्मभूतये स नो युवा ॥ उग्रश्चक्रामयो धृषो ३ मुग्रश्चक्रामयो धृषत्वा-मिध्यवितारं ववृमहे ॥ etc.

Ends — fol. 14^b

आज्येन सोमायाज्येनाग्नये च्छागेनेंद्राग्निभ्यां छागेनेंद्राय मेषः सरस्वत्यै-मेष्येणेंद्राय सोमेन हरिभ्यां धानाभिरक्षस्तान्मेदस्तः प्रतिपद्यताग्रभीपुरवीवृधंत पुरोडाशैरपादिंद्र० ॥ बहुभ्य आसंगयेभ्यः ॥ एष मे देवेषु वसु वार्याय ॥ सूक्ता ब्रूहि ॥ इति वृषाकपिशखं समाप्तं ॥

वैतानसूत्र (of the अथर्ववेद) — Vaitānasūtra (of the Atharvaveda)

No. 400 — 8 / 1870-71

Size — 9¾ in. by 3¾ in.

Extent — 48 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges extremely worn out; some of the folios torn; yellow pigment used for corrections; the Ms. contains Adhyāyas 1–8.

Age — Fairly old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ वितानस्य ब्रह्मा कर्मणि ब्रह्मवेदविद्दक्षिणतो विधिवदुपविशति वाग्यतो होमानादिष्टाननुमंत्रयते मंत्रानादेशे लिंगवतेति भागलिः प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति युवा कौशिको यथादेवतमिति मातरश्च भूर्भुवः स्वर्ज्जदो३ ॥ मित्याचार्याः प्रधानहोममंत्रात्पुरस्ताद्धोमसंस्थितहोमेष्वावपंत्येके वाचयति यजमानं भृग्वंगिरोविदा संस्कृतमग्निराहवनीयः etc.

fol. 6^a इति श्रीअथर्ववेदे वैतानसूत्रे प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 12^b इति श्रीअथर्ववेदे वैतानसूत्रे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends— fol. 48^b

यज्ञास्ते प्रकृतिभिर्व्याख्याता य ... मो ब्राह्मणाद्विरिष्टः संधानं च यः इमौ कल्पावधीते य उ चैवं वेदे ..... र्व्वैः क्रतुभिरिष्टं भवति सर्वांश्च कामानाप्नोत्यथाप्युदाहरंति यथा यष्टुस्तथा ..... रेषा ब्राह्मी प्रतिश्रुतिरेषा ब्राह्मी-प्रतिक्रतिरिति ॥ ५ ॥ छ ॥ ४३ ॥

इति श्रीअथर्ववेदे वैतानसूत्रे अष्टमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ इति वैतान-सूत्रं समाप्तम् ॥ छ ॥

Reference — See No. 100 / 1880-81.

वैतानसूत्र (of the अथर्ववेद)

Vaitānasūtra (of the Atharvaveda)

No. 401

100
1880-81

Size — $9\frac{1}{5}$ in. by $5\frac{1}{16}$ in.

Extent — 38 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections: edges slightly worn out; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains Adhyāyas 1–8.

Age — Saṁvat 1676

Author — Not mentioned

Subject — Ritual of the Atharvaveda

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ॥ ॐ नमो ब्रह्मवेदाय ॥

अथ वितानस्य ब्रह्मा कर्मणि ब्रह्मवेदविद्दक्षिणतो विधिवदुपविशति वाग्यतो होमानादिष्टाननुमंत्रयते मंत्रानादेशे लिंगवतेति भागलिः प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति युवा कौशिको यथादेवतमिति माठर ॐभूर्भुवः स्वर्जनदोमित्याचार्याः etc.

fol. 6[a] इति प्रथमोध्यायः ॥

fol. 11[b] इति श्रीअथर्ववेदे वैतानसूत्रे द्वितीयाध्यायः समाप्तः ॥

fol. 23[b] इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 38[a]

कामानंत्यादपरिमिता यज्ञास्ते प्रकृभिर्व्याख्याता यज्ञक्रमो ब्राह्मणाद्विरिष्टः संधानं च य ... मौ कल्पावधीते य उ चैवं वेद तेन सर्वैः क्रतुभिरिष्टं भवति सर्वान्श्च कामानाप्नोत्यथाप्युदाहरंति यथा यष्टुस्तथाध्येनुरेषा ब्राह्मी प्रतिश्रुतिरेषा ब्राह्मी प्रतिश्रुतिरितिरेषा ब्राह्मी प्रतिश्रुतिरिति ॥ ५ ॥ ४३ ॥

इति श्रीअथर्ववेदे वैतानसूत्रे अष्टमोध्यायः समाप्तः ॥ इति वैतानसूत्रं समाप्तं ॥

स्वस्ति संवत् १६७६ वर्षे द्वितीयश्रावणवदि ३ भौमे अद्येहं श्रीस्तंभतीर्थवास्तव्यं श्रीमदाभ्यंतरनागरज्ञातीय पंचकल्पी श्री श्रीरामात्मजसदाचारशिरोमणिशुद्धसांगवेदाध्यापक श्रौतास्मार्त्ताकर्मनिरतपरमचतुर पंचकल्पी श्रीमुरारिसदनुजनृसिंहेन स्वयं लिखिता नीलकंठादिसद्भ्रातृणां पठनार्थं लिखितं । श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥ कल्याणं भूयात् ॥ श्री ॥ श्री ॥

References — (1) Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 610[b]; ii 145[b], 227[a].

B – Descriptive Catalogues :– Weber's Catalogue 1491.

(2) Printed Edition :– 1 Ed. with critical notes, by Dr. Richard Garbe, London, Trübner and Co., 1878; 2 ibid (in German); 3 by W. Caland, 1910.

वैतानसूत्र (of the अथर्ववेद) — Vaitānasūtra (of the Atharvaveda)

No. 402 — 101 / 1880-81

Size — $10\frac{9}{16}$ in. by $4\frac{3}{4}$ in.

Extent — 33 leaves; 8 lines to a page; 32 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out; leaves brittle; foll. 29–35 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1753

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ऐं नमः ॥ ॐ नमो अथर्ववेदाय ॥

ॐ अथातो याज्ञे कर्म्मणि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामो ॥ विध्यापराधे सर्वत्र पुनः कार्यं कृत्वोत्तरतः । प्रायश्चित्तं प्रायश्चित्तं वाकृत्वोत्तरतः समाधानं यत्पूर्वं प्रायश्चित्तं करोति गृहेः पशुभिरेवैनं समर्द्धयति यदुत्तरतः ॥ etc.

fol. 5^b इति यज्ञप्रायश्चित्तसूत्रे प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 16^a श्रीअथर्ववेदे यज्ञप्रायश्चित्तसूत्रे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 22^a इति यज्ञप्रायश्चित्तिसूत्रे तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥

fol. 39^b अष्टोध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 40^a

प्रायश्चित्तानां परिमाणं न यज्ञ उपलभ्यते ॥

तस्माद्रष्टः समासूत्र तंन्निबोधत याज्ञिकास्तन्निबोधत याज्ञिका

इति ॥ छ ॥ १ ॥

इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे प्रायश्चित्तप्रसंगे चतुर्दशोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ छ ॥

संवत् १७५३ वर्षे चैत्रशुदि २ रवौ अद्ये श्रीअनहीलपुरपत्तने वास्तव्यं आभ्यंतरनागरज्ञातीय तुलापुरशब्रह्मांडमहीमहादानादि अतिरुद्रकर्त्ताऽहिताग्नी पंचकृत्वचातुर्मास्याजि-त्रिपाठि-श्रीअनंतजीसुत-व्रभूषणेन श्रीसांवशिवार्पणबुध्या लिख्यापितमिदं परोपकाराय ॥ छ ॥

Reference — See No. 100 / 1880-81.

वैतानसूत्र (of the अथर्ववेद)

Vaitānasūtra (of the Atharvaveda)

No. 403

102
1880–81

Size — 10½ in. by 4¾ in.

Extent — 48 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges worn out: leaves brittle; folios numbered in right-hand margins; fol. 1 missing; the Ms. contains Adhyāyas 1–8.

Age — Samvat 1753

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 2^a

..... मिथोन्वादध्याति विभागं व्रतमुपैति व्रतेन त्वां व्रतपत इत्यनशनमित्यादि ममाग्ने वर्च इति वत्सनिर्दिवताः परिगृण्हाति सिनीवालि पृथुष्टुक इति मंत्रोक्तमन्वचन इति पौर्णमास्यां प्रातर्हुत्वाग्निहोत्रं कुंदेहूं देवीं यत्ते देवा इत्यमावास्यायां राकामहं पृणां पश्चादिति पौर्णमास्यामथ ब्रह्माणं वृणीते भुवनपते भुवापते महतो भूतस्य पते ब्रह्माणं त्वा वृणीमह इति वृतो जपत्यहं भूपतिरहं भुवनपतिरहं भुवां पतिरहं महतो भूतस्य पतिस्तदहं मनसे प्रब्रवीमि etc.

fol. 5^b इति श्री अथर्ववेदवैतानसूत्रे प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 12^a इति श्रीअथर्ववेदे वैतानसूत्रे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 48^b

पशु.....स्वराज्यकामस्यातिरात्र etc. up to ब्राह्मीप्रतिश्रुतिरिति ॥ छ ॥ as in No. 100 / 1880–81 followed by इति श्रीअथर्वेदे वैतानसूत्रे अष्टमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ श्रीरस्तु ॥ ॥ कल्याणं वूयात् ॥ लेषकपाठयो शुभं भवतु ॥ छ ॥ श्री ॥ संवत् १७५३ वर्षे चैत्रशुदि २ रवौ अद्येह श्रीअनहीलपुरपत्तने वास्तव्यं आभ्यंतरनागरज्ञातीयतुलापुरुषब्रह्मांडमहीमहादानादि अतिरुद्रकर्त्ताऽहिताग्नो पंचकुंडचातुर्मास्याजित्रिपाठि-श्रीअनंतजीसुतव्रजभूषणेन श्रीसांवशिवार्पणबुध्या लिख्यापितमिदं परोपकाराय ॥ छ ॥

Reference — See No. 100/1880–81.

वैतानसूत्र of the अथर्ववेद

Vaitānasūtra of the Atharvaveda

No. 404

62
1884-86

Size — 10¼ in. by 4⅝ in.

Extent — 39 leaves; 10 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; with पृष्ठमात्रा's old and musty in appearance; handwriting clear and legible but not uniform; borders carelessly ruled in double black lines; folios numbered in right-hand margins; edges slightly worn out; fol. 31 missing; the Ms. contains Adhyāyas 1-8.

Age — Saṁvat 1565

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमो अथर्ववेदाय ॥

ॐ अथ वितानस्य ब्रह्मा कर्मणि ब्रह्मवेदविद्दक्षिणतो विधिवदुपविशति वाग्यतो होमानादिष्टाननुमंत्रयते मंत्रानादेशे लिंगवतेति भक्तिः प्रजापते। न त्वेतान्यन्य इति युवा कौशिको यथादेवतमिति etc.

fol. 5^a इति श्रीअथर्वणे वैतानसूत्रे प्रथमोध्यायः। छ ॥

fol. 10^b इति श्रीवैतानसूत्रे द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 25^a इति श्रीअथर्ववेदे वैतानसूत्रे तृतीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 40^a

कामनंत्यादपरिमिता यज्ञा। स्तप्रकृतिभिर्व्याख्याता यज्ञक्रमो ब्राह्मणाद्विरिष्टः संधानं च य इमौ कल्पावधीते य उ चैवं वद तेन सर्वैः क्रतुभिरिष्टं भवति सर्वांश्च कामानाप्नोत्यथाप्युदहरंति यथा यप्टुस्तथा। ध्यनुरेषा ब्राह्मी प्रतिश्रुतिरेषा ब्राह्मी प्रतिश्रुतिरिति ५

इति अथर्ववेदस्य वितानसूत्रं समाप्तं ॥ अष्टमोध्यायः ॥ छ श्रीः ॥ संवत् १५६५ वर्षे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे अद्याजषष्ठ्यां तिथौ भृगुदिने अद्येहपाहणिथाग्रामे उदीच्यज्ञातीसुत लिखितं ॥ भग्नपृष्टिकटग्रीवा ..... दोषो न दीयते ॥ श्रीशुभं भवतु ॥

Reference — See No. 100/1880-81.

वैतानसूत्र of the अथर्ववेद

Vaitānasūtra of the Atharvaveda

No. 405

63
1884-86

Size — 9½ in by 4 in.

Extent — 33 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा: old in appearance; handwriting careless and illegible: borders carelessly ruled in single and double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; the Ms. contains Adhyāyas 9–14.

Age — Fairly old.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

.....वेदाय ॥

अथातो याज्ञेकर्म्मणि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामो विध्यपराधे सर्वत्र पुनः .....त्तरतः प्रायश्चित्तं प्रायश्चित्त वा कृत्वोत्तरतः समाधानं यत्पूर्वं प्रायश्चित्तं... वारो...पशुभिरेवैनं समर्धयति यदुत्तरतः स्वर्गेणैवैनं तल्लोकेन समर्धयति etc.

fol. 5^a इति श्रीअथर्ववेदवैतानसूत्रे यज्ञप्रायश्चित्तिप्रसंगे नवमोध्यायः समाप्तः ॥ कंडिका ४८ ॥

fol. 13^a इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे प्रायश्चित्तिप्रसगे दशमोध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 13^a

प्रायश्चित्तानां परिमाणं न यज्ञै...प...म्यते ॥
तस्मा दृष्टः समासोत्र तं निबोधत याज्ञिकास्तं निबोधत याज्ञिका
इति ॥छ ॥ १० ॥ छ ॥

इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे प्रायश्चित्तिः प्रसंगे चतुर्दशमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ एवं कंडिका ॥ ८८ ॥ छ ॥

अथातो याज्ञकर्मणि वाच ... होत्रा २ अथ योग्निहोत्रेणोदेति ३ मानो मेधा ४ अथ य स्वाहवनीयोग्निर्यागया ५ अथ यस्य पुरोडाशे मेध्यमापद्य तदु अथातो दृष्टाभ्युष्णानीत्याचक्षते अथातोत्युदृष्टानीत्याचक्षते अथा... हृत्वा नवप्राश्नीया ९ अथ यस्य व...

Reference — See No. 100 / 1880–81.

———

वैतानसूत्र of the अथर्ववेद

Vaitānasūtra of the Atharvaveda

No. 406

50
1884–87

Size — 9⅞ in. by 4⅜ in.

Extent — 32 leaves; 10 lines to a page.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; edges extremely worn out and torn; the Ms. contains Adhyāyas 1–8.

Age — Saṁvat 1684

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ ॐ ॥ नमो ब्रह्मवेदाय ॥

ॐ अथ वितानस्य ब्रह्मा कर्मणि ब्रह्मवेदविदक्षिणतो विवदुपविशति वाग्यतो होमानादिष्टाननुमंत्रयते मंत्रानादेशे लिंगवतेति भागलिः प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति युवा कौशिको यथादेवतमिति etc.

fol. 4[b] इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे प्रथमोध्याय समाप्तः ॥

fol. 9[a] इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे द्वितीयोध्यायः ॥ समाप्तः ॥

Ends — fol. 32[a]

प्रजाकामस्य काम्यावेतौ etc. up to ब्राह्मी प्रतिश्रुतिरिति ॥ छ ॥ ५ ॥ as in No. 62 / 1884–86 followed by इत्यथर्ववेद वैतानसूत्रे अष्टमोध्यायः समाप्तः ॥ ॥ श्रीरस्तु ॥ संवत् १६८४ वर्षे चैत्रवदि ९ दिने लिखितोयं पूर्वार्द्धः ।

Reference — See No. 100 / 1880–81.

———

वैतानसूत्रभाष्य

Vaitānasūtrabhāṣya

No. 407

18
A/1883–84

Size — 15 in. by 6⅜ in

Extent — 47 leaves; 14 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; the Ms. contains a commentary on Adhyāyas 1–8 of the Vaitānasūtra.

Age — Saṁvat 1941

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

ॐ नमो अथर्वदाय ॥ गणपतये नमः ॥

॥ ॐ अथेति संहिताविधिसापेक्षत्वद्योतमायतदानेतर्याथवितानस्येत्यधिकारार्थः । गार्हपत्याहवनीयदक्षिणाग्नीनां विततिर्विधानं वक्ष्याम इति प्रतिज्ञा। ब्रह्मा कर्मणि । वक्ष्यति होमानादिष्टानित्यादि । तत्र ब्रह्मणः कर्तृत्वं परिभाषते । etc.

fol. 5^b कौशिकीये वैतानकल्पे सोमदित्यस्याक्षेयानुविधौ प्रथमोध्यायः ॥

fol. 11^b कौशिकीये वैतानकल्पे सोमादित्यसाक्षेपानुविधौ द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 46^b

यस्य किं बहुनोक्तेन बहुलामाजानतमन्यशक्ति बहुनोक्तेन सव्येया बहवोर्थभावा सोम्यनिदोषमद्यापिनोमदित्यवश्रिता ॥ आक्षेपातुविधिर्नाम सोमादित्यस्य भाषितं । अचर्चाक्षिप्तं यदेतेन विपद्यतु विधीयते ॥ अक्षेपानविधिस्तेमनासाभूवस्य योगिका हेम यस्य सुमेरोतदसूचहनेदोतद्वद्यक्त प्रोक्तं केचिद्दं कासौ मया ॥ इति समाप्तौ कौशिकीयककल्पे आक्षेपानुविधिरिति ॥

इति वैतानसूत्रभाष्यं समाप्तं ॥

शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ स्वस्ति श्रीविक्रमार्कसमयसमये संवत १९४१ श्रावणमासे शुक्लपक्षे तिथौ १४ भौमवासरे समाप्तोयं ॥ श्रीशुभं ॥ लिप्यकृतौ ब्राह्मणपारीकहरगोविंदवाससवाइजयपूर ॥ श्रीरामरामरामरामराम

वैतानसूत्रभाष्य — Vaitānasūtrabhāṣya

No. 408 — 64 / 1884–86

Size — 8½ in. by 4⅞ in.

Extent — 50 leaves; 18 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting careless and at times not quite clear; borders ruled in double black lines; folios numbered in both margins; all folios are not of equal size; foll. 1–5 and 12 missing; the Ms. contains commentary on the Vaitānasūtra – Adhyāyas 2–8; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 6[a]

..... नादीन् । छ । उषसि शांत्युदकं करोति चित्यादिभिराथर्वणोभिः कपुर्विपर्वारोदाकावृक्काक्लोमानाडानिर्दहंतीभिरांगिरसीभिश्चातनैर्मातृनामभिर्वास्तोष्पत्यैरनुयोजितैः । संहिताविध्युक्तेति कर्त्तव्यताया चित्यादिभिराथर्वणीभिरोषधीभिः । etc.

fol. 11[b] कौशिकीये वैतानकल्पे सोमादित्यसाक्षेपानुविधौ द्वितीयोध्यायः ॥ छ ॥

fol. 28[a] वैतानसूत्रभाष्ये तृतीयोध्यायः ॥ छ ॥

fol. 56[a] अष्टमे चतुर्थी कंडिका ॥

Ends — fol. 56[b]

एतानि दर्शपूर्णमास्यायनानि । एतानि दाक्षायणप्रभृतीन् अष्टादयनानि दर्शपूर्णमासाख्यानि भवंति । दर्शपूर्णमायनत्वाच्च पृथक्कर्मता ॥ छ ॥ आग्रयणमन्नकामस्य । तत्कर्मानूकामस्य च भवति ॥ छ ॥ चातुर्मास्यानि सर्वकामस्य ॥ सर्वकामाक्षये चातु.....

वैश्वदेवपर्वहौत्र — Vaiśvadevaparvahautra

No. 409 — 57 / 1892–95

Size — 7⅝ in. by 4½ in.

Extent — 5 leaves; 10 lines to a page· 26 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; edges slightly worn out and moth-eaten; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमः शिवाय ॥

अथ चातुर्मास्यानि हौत्रं लिख्यंते ॥

वैश्वानरपर्जन्येष्टिः । सप्तदश सामिधेन्यः ॥ आवाहने अग्निमग्न आ ३ वह ॥ सोममा ३ वह ॥ अग्निं विश्वानरमा ३ वह ॥ पर्जन्यमा ३ वह ॥ देवां आज्यपानित्यादि ॥ पंच प्रयाजाः उत्तमे प्रयाजे स्वाहाग्निं स्वाहा सोमं स्वाहाग्निं वैश्वानरं स्वाहा पर्जन्यं स्वाहा देवा इत्यादि ॥ etc.

Ends — fol. 5^a

ततो वाजिनयागः । शन्नो भवंतु वाजिनो हवेषु दे० वोम् पुरोनु । भूर्भुवः ये ३ महे वाजिनो वाजेवाजेवत वाजिनो० वौ ४ षट् ॥ याज्या ॥ उर्ध्वज्ञुरनवानं यजति । आसने उपविश्य । वाजिनस्याग्ने वीही ३ वौ ४ षट् ॥ ततः शंयोर्वाकादि समानम् ॥ इति वैश्वदेवपर्वहौत्रं समाप्तम् ॥

वैश्वानरीयेष्टि — Vaiśvānarīyeṣṭi

No. 410 — 101(2) / 1892-95

Size — 12¾ in. by 4§ in.

Extent — 52^b to 58^a leaves; 11 lines to a page; 48 letters to a line.

Description — Country paper: Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — A manual of sacrifice in honour of the fire Vaiśvānara.

Begins — fol. 52^b

देष्टयाहं यक्ष्ये तदंगभूतमातृकापूजनं आभ्युदयिकं श्राद्धं अन्वारंभणीयां च करिष्ये etc.

Ends — fol. 58^a

अग्निर्वैश्वानर इदं हविरजुषत वीवृधत महो ज्यायोकृत् देवा आज्यपा इत्यादि अन्यत्सर्वं पौर्णमासवत् कर्मापवर्गांतं ॥ इति वैश्वानरोजेष्टिः ॥ संपूर्णसमाप्ता ॥ ॥ श्री ॥ ॐ ॥ छ ॥ ॥ श्रीरामाय नमः ॥

शाङ्खायनश्रौतसूत्र Śāṅkhāyanaśrautasūtra

No. 411 91(1) / 1869-70

Size — 9⅞ in by 4½ in.

Extent — 89 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; edges worn out; folios numbered in right-hand margins; the Ms. is divided into two parts – पूर्वार्द्ध and the उत्तरार्द्ध, each containing 8 Adhyāyas; separate pagination for each part; this part contains Adhyāyas 1–8.

Age — Saṁvat 1565

Author — Śāṅkhāyana

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमः श्रीसारदायै ॥

ॐ यज्ञं व्याख्यास्यामः स त्रयाणां वर्णानां ब्राह्मणक्षत्रिययोर्वैश्यस्य चा-संयुज्य विधीयमानं साधारणं संयोगाद् व्यवतिष्ठते यज्ञोपवीती देवकर्म्माणि करोति प्राचीनापवीती पित्र्याण्याचमनप्रभृति येनाधिकरणेन संयुज्येत न तेन व्यावर्त्तेत etc.

fol. 13^b प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ॥ श्रीः

fol. 22^b इति शाखायनसूत्रे द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 89^a

अस्य मदे जरितरिंद्र इह श्रवदिह सोमस्य मत्सत्। प्रेमां देव इति समानमथोच्छवीर्यं। रोहोभ्यां रोहो ब्रध्नस्य विष्टपं स्वर्यतिनूर्नाक इति नाक इति ॥ २५ ॥

इति शांखायनसूत्रे अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ स्वस्ति संवत् १५६५ वर्षे आखाडशुदि ५ शुक्रे। अद्येह लिखितं ॥ छ ॥ छ ॥ यादृशं ..... परिपालयेत् ॥ १ ॥ श्रीः ॥ छ ॥ स्वस्ति श्रीआभ्यंतरनागरज्ञातीयपुत्रपौत्राणां अध्यनार्थं पूर्वार्द्ध शांखायनसूत्र लिखितं कल्याणमस्तु शुभं भ(व)तु

Reference — See No. 91 (2) / 1869–70.

शाङ्खायनश्रौतसूत्र Śāṅkhāyanaśrautasūtra

No. 412 91(2) / 1869-70

Size — 9⅞ in. by 4⅛ in.

Extent — 103 leaves; 8 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking: edges worn out; folios numbered in right-hand margins; the Ms. contains Adhyāyas 9–16.

Age — Saṁvat 1566

Author — Śāṅkhāyana

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ नमः ऋग्वेदाय ॥

व्याख्यातोग्निष्टोमः प्रकृतिर्द्वादशाहस्यैकाहानां च तस्य विकारं व्याख्यास्यामः श्रूयमाणं प्राकृतं नामधेयमन्यस्मिन्द्रव्ये प्रकृतिं निवर्त्तयति etc.

fol. 10^a इति शांखायनसूत्रे नवमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 24^b इति शांखायनसूत्रे दशमोऽध्यायः ॥ छ ॥

Ends— fol. 103^a

व्यूढच्छंदादशरात्रः सामूढिको वा वैश्वानरश्च बृहद्रथंतरपृष्ठयो वा विश्वजिदेकादशस्तं पौण्डरीक इत्याचक्षतेऽयुतं दक्षिणाश्च सहस्रमेकादशमित्येक। उक्तो द्वादशाहस्त एते पुरस्तादग्निष्टोमा उपरिष्टादतिरात्रा उत्तरोत्तरिण एकोत्तरा अहीना उत्तरोत्तरीरिणीमेव तच्छ्रियं विराजयामन्नाद्यमाप्नोति य एवं वेद य एवं वेद ॥ ३० ॥ छ ॥

इति शांखायनसूत्रे षोडशोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

स्वस्ति संवत् १५६६ वर्षे श्रावणवदि २ गुरौ । लिखितं अद्येह श्रीआभ्यंतरनागरज्ञातीयभ्रातृपुत्रपौत्राणामध्ययनार्थं शांखायनसूत्रं लिखितं ॥ शुभं भवतु कल्याणमस्तु ॥ छ ॥ श्रीरस्तु ॥ छ ॥ कल्याणं भूयात् ॥ यादृशं... एवं वदति पुस्तिका ॥ २ ॥

References — (1) Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 639^b; ii, 152^a, 229^a; iii, 132^b

B – Descriptive Catalogues :– R. Mitra, Notices 907.

(2) Printed Editions :- Published with the commentaries of Ānartiya and Govinda.

शाङ्खायनश्रौतसूत्रटीका
called
शाङ्खायनसूत्रपद्धति

Śāṅkhāyanaśrautasūtraṭīkā
called
Śāṅkhāyanasūtrapaddhati

No. 413 $\frac{162}{1880\text{–}81}$

Size — 11⅝ in. by 4⅞ in.

Extent — 115 leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रा; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the colophons; edges worn out; leaves slightly brittle; folios numbered in right-hand margins: foll. 12, 13, 14, 15, 34, 35, 36, 37, 39–54, 90, 92, 93, 109 missing; fol. 55 repeated; the Ms. contains Adhyāyas 1–7; It also contains some more topics; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Nārāyaṇa

Begins — fol. 1*b*

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
कौपीतकिं प्रणम्यादौ शंकरं पद्मजोद्भवं ।
शंखचक्रधरं वापि शांखायनमुनिं प्रभुं ॥
ब्रह्मदत्तमतं सर्वं संप्रदायपुरस्सरं ।
श्रुत्वा नारायणाख्येन पद्धतिः कथ्यते स्फुटं ।

यद्यपि पद्धतिकारा वयं तत्रापि परिभाषासूत्राणि संक्षेपेण व्याख्यास्यामः । यज्ञं व्याख्यास्याम इति प्रथमसूत्रं यज्ञो देवतामुद्दिश्य द्रव्यपरित्याग । स्तथापि प्रयाजाद्यंगयुग्या गोत्रावच्छितः । यज्ञमित्येकवचनं जात्यपेक्षं । अधिकास्तत्रमेतत् । व्याख्याम इति प्रकटयिष्याम इत्यर्थः । बहुवचनं गुरावात्मनि च शिष्टसंव्यवहारः ॥ १ etc.

fol. 11*b* शांखायनसूत्रे कौपीतकिमतानुकुलमलयदेशोद्भवेनाष्टाक्षराभिधानेन विरचितायां पद्धतौ प्रथमोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 22^a शांखायनसूत्रपद्धतौ कौषीतकिमतानुरक्तमलयदशोद्भवाष्टाक्षराभिधानविरचितायां द्वितीयोऽध्याय समाप्तः ॥

.....

fol. 63^a इति ना(रा)यणेन पशुपतिशर्मणः सोमयाजिनः । पुत्रेण संप्रदायस्थापनैषा विरचितायां शाखायनसूत्रपद्धतौ पंचमोध्यायः ॥ छ ॥

fol. 66^b नारायणविरचितायां शांखायनसूत्रपद्धतौ षष्टोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ श्री ॥

fol. 73^b नारायणेन ..... सप्तमोऽध्यायः ॥ छ ॥

Reference — See No. 60 / 1884–87.

शाङ्खायनश्रौतसूत्रटीका called शाङ्खायनसूत्रपद्धति

Śāṅkhāyanaśrautasūtraṭīkā called Śāṅkhāyanasūtrapaddhati

No. 414

60 / 1884–87

Size — 9¼ in. by 4¼ in.

Extent — 43 leaves; 12 lines to a page; 45 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform: borders ruled in double black lines; left-hand edges extremely worn out; folios numbered in right-hand margins; foll. 1–8 missing; the Ms. contains Adhyāyas 4 (incomplete) to 9; incomplete.

Age — Saṁvat 1804 : Śaka 1669

Author — Nārāyaṇa, son of Somayājin

Begins abruptly — fol. 9^a

..... ह ऋत्विजश्चान्वारब्धेषु यजमानं मानुषेषु होम आधारावाज्यभागांतं कृत्वा । इमं जीवेभ्यः परिधिं ददामीत्येका । परैतु मृत्युरमृतं मा प्रागादित्येकाकल्पजा ॥ अप नः शोशुचदघमिति सप्त ॥ अग्ने नय सुपथा राये अस्मानित्येका ॥ etc.

fol. 11^a इति चतुर्थोध्यायः समाप्तः ॥

Ends — fol. 51^b

ये यजामहे बृहस्पतिं तं शग्मी सो अरुषासो अश्वा याज्या ॥ विश्वे देवा स आगत पुरोनुवाक्या ॥ ये यजामहे विश्वान्देवान् स्तीर्णे बर्हिषि समिधाने अग्नौ

याज्या ॥ विष्णोर्नु कं वीर्याणि प्रोनुवाक्या ॥ ये यजामहे विष्णुं प्र त विष्णुस्तवते वीर्येण याज्या ॥

इति साग्निचित्ये यज्ञे विशेषः ॥ संस्थितायां चोदवसानीयायं ॥ मैत्रावरुण्या पयस्यया नानिष्ट्वाग्निचिनुमंथुनं चरेच्चरेत् ॥ इति शाख्यायनसूत्रपद्धतिनवमोध्यायः ॥ छ ॥ संवत् १८०४ शाके १६६९ माघशुक्ल ६ रवौ शुभं भवतु लेखकपाठकयोः कल्याणमस्तु ॥

Reference — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 639b; ii, 152a.

B – Descriptive Catalogues :–Weber's Cat, No. 110.

श्रौतकर्म
(प्रायश्चित्तानि)

Śrautakarma
(Prāyaścittāni)

No. 415

537
1882–83

Size — 10 in. by 3⅞ in

Extent — 1 5 leaves; 10 lines to a page; 38 letters to a iine.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; very old and musty in appearance; handwriting small, clear, legible and uniform but handwriting on the last few folios is not quite clear, some of the letters having been effaced from the folios; edges extremely worn out and moth-eaten; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking folio numbers and certain topical headings; foll. 1–4 missing; incomplete.

Age — Appears to be very old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 5b

..... माने । ..... चेपडवन्तसमर्पणं । तत्प्राशनं भेदेनं । उत्तरस्यां देवयज्यायामित्युच्यमाने यजमानस्य ... टमिति जपः ... । चतुर्द्धाकरणादिसमर्पणेंतं यजमानस्य इ ... प्राशनं । etc.

fol. 32b इति पशुबंधः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 85b इति नागरसोमेश्वरविरचिता द्वादशाहपद्धतिः समाप्ता ॥ छ ॥

fol. 97b इति गवामयनः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 113^b इति अश्वमेधः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 139^a

सर्वमरणेच्छ ... गिरिभिर्न्नयं संबंधः । ... शैथाभ्यंतरेक अविद्विषाणयोर्वा विद्विषेपि सोमदाहे कालाहुतिर्यतः । पूर्वनिचायत ... समा पंच गावो दक्षिणा ... द्वादश्याहाभ्युनर्थः । सूत्रेष्येतदेवा ... र वर्त्तते । प्रसादात्सौमे ... क..... कालाहुतिवशिष्टेन निभित्तेन ..... ॥ ..... प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ... . भौमवरे ॥ शुभमस्तु ॥ .....

श्रौतपद्धति — Śrautapaddhati

No. 416 — 163 / 1880-81

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 203 leaves: 7 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders of the first 85 folios ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; yellow pigment used for corrections; edges of folios slightly worn out; some of the folios yellow in appearance; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Heramba (?)

Subject — A treatise on Śrauta rites

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

विघ्नराजं नमस्कृत्य देवीं सरस्वतीं तथा ॥
शिष्याणामुपकाराय लिख्यते श्रौतपद्धतिः ॥

कृताधानस्य प्रथमपौर्णमास्यां मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धं । ततोन्वारंभणीया प्रतिपदि । पुनः स्वरस्थाने निर्लेपः । पंचभूसंस्काराश्च । पुनरुद्धरणं । देवतावधारणं । वैकल्पिकपदार्थावधारणं । etc.

Ends — fol. 203^a

अस्य ज्योतिष्टोमस्याग्निष्टोमसंस्थितस्य क्रतोः समृध्यर्थं यथासंपन्नेनान्नेन तृप्तिपर्यंतेन भोजनेन सहस्रं ब्राह्मणानहं तर्पयिष्ये तदंते पुनरुपत्य सायमाहुतिः ।

वर्हिरादीपोलौकिकेग्नौ । स्वकाले प्रातर्होमः ॥ अस्य क्रतो कर्मेन्यूनाति. स्तु । मांगल्यं अग्निष्टोमः संपूर्णः ॥ ग्रंथसंख्या ॥ २९० ॥ छ ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ यज्ञपवित्र समाप्तः ॥ छ ॥ छ ॥

पद्मनाभकाळेन्युपनामक - काशिनाथपाठकात्मज - महादेवस्येदम् शुभमस्तु श्री ॥

On fol. 1[a] we have हेरंब घनश्यामभिश्रस्य

श्रौतपद्धति — Śrautapaddhati

No. 417 — 116 / 1887–91

Size — 10⅞ in. by 4⅝ in.

Extent — 60 leaves; 14 lines to a page; 35–36 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; handwriting small but clear, legible and uniform; edges worn out and moth eaten; red pigment used for topical headings; folios numbered in the right-hand margins only; foll. 1–32 missing: incomplete.

The Ms. was written for the use of Viśvakarmā of Ilamurga.

Age — Saṁvat 1436

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 34[a]

.....चात्वालादीनीयमध्ये पुरोषनिवपनं । पूर्वमर्द्धानृकच्छादनं । प्रदक्षिणमात्मानं पक्षपु... नां च यथाचितं । एवं सर्वचितिपु पुरीषवात्याश्चितेरुपस्थानं । द्वितीयायामाश्विनीन्युपधानं । etc.

fol. 36[b] अग्नौ पंच चितयः समाप्ताः ॥ छ ॥

fol. 41[b] श्रीकर्कपद्धतौ सकृत्स्निग्निः समाप्तः ॥ छ ॥

fol. 45[b] सौत्रामणी समाप्ताः ॥ छ ॥

fol. 46[a] इति पितृमेधयज्ञः समाप्तः ॥ छ ॥

Ends — fol. 93[b]

इति प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥ छ ॥

संवत १४३६ वर्षे अश्विनवदि ७ शुक्रेऽह्येहमोडडवासके राठउड सढा... कुलश्रीव्याघ्रदेवविजेयराज्ये इलमुर्गेवसमानयाज्ञिकविश्वकर्म्माचरणानां पुत्रपौत्र-

संतानपरंपरया पठनार्थं नागरज्ञातीय चांद्रचामहं वयं जलादवेन आत्मपरलोकमाप्त्यर्थं ..... दोषो न दीयते ..... लिखितं ॥ ..... पुस्तके दृष्टं । तादृशं लिखितं—

———

श्रौतपद्धति

Śrautapaddhati

No. 418

155
1892-95

Size — 10⅝ in. by 3½ in.

Extent — 79 leaves; 6 lines to a page; 40-45 letters to a line.

Description — Country paper: Devanāgarī characters: old in appearance: handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; borders ruled in triple black lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; edges on the right worn out and moth-eaten; foll. 1 and 38-61 missing; incomplete.

Age — Appears to be old.

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 2^a

..... उभयार्थेन्वारंभः । ऊहश्च सर्वत्र सर्वेषां । पूपाहुत्यां यज्ञपतींस्तिरेति । उदिंगने यज्ञपतींत्सुधातून्यज्ञपती देवयु... इति परिग्रहप्रसवे यजमानाः संतु । यजमानांश्च वेर्हीति । एवं सर्वप्रसवेषु । वेदवंधनेन्वारंभोस्मभ्यं वेदो भूया इति स्वगार्हपत्यस्थानेषु सर्वाः । etc.

fol. 15^a द्वादशाहः समाप्तः ॥

fol. 17^b गवामयनं समाप्तं ॥

fol. 22^b वाजपेयः समाप्तः ॥

fol. 37^b राजसूयः समाप्तः ।.

Ends — fol. 104^a

तत्र प्राजापत्यः पशुः । यजमानकर्तृकेष्यन्वाधाने । स्मिन्पक्षे गृहपत्यन्वारंभोस्माकमग्नेस्मः संनमंतामिति च विशेषः । स्वगार्हपत्यपूर्वकमितरेष्वपि । एकश्चेद्यथोक्तं । वाचस्पतिप्रैषो गृहपतेरेव परार्थेषु सर्वत्र.....

———

श्रौतहोम
(सायंप्रातरग्निहोत्रहोम)

Śrautahoma
(Sāyaṁprātaragnihotrahoma

No. 419

446
1883-84

Size — $12\frac{11}{16}$ in. by 4 in.

Extent — 6 leaves; 5 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Subject — On kindling the daily morning and evening fire

On fol. 1[a] we have

॥ अथ अग्निहोत्रहोमप्रारंभः ॥ श्री ॥

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाग्निहोत्रिहोमः ॥ उद्धरेति यजमानो ब्रूयात् ॥ अन्यकर्तृत्वपक्षे ॥ स्वयं-होमपक्षे प्रैषाभावः ॥ अनस्तमिते गार्हपत्यात् आहवनीयदक्षिणाग्न्योरुद्धरणं ॥ तत्रायं क्रमः ॥ दर्भैः परिसमुह्य ॥ गोमयेनोपलिप्य ॥ वज्रेणोल्लिख्य ॥ अना-मिकांगुष्ठेनोद्धृत्य ॥ उदकेनाभ्युक्ष ॥ अग्निमुपसमाधाय ॥ २ ॥ उद्धरणानंतरं संध्यावंदनं कृत्वा प्रथममग्निहोत्रं जुहुयात् ॥ etc.

Ends — fol. 6[a]

अनेन यथाज्ञानेन कृतेन सायमग्निहोत्रहोमाख्येन कर्मणा भगवान् यज्ञ-रूपी जगदात्मा श्रीनारायणः प्रीयतां न मम ॥ ॐ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु ।
न्यूनं संपूर्णतां याति सद्यो वंदे तमच्युतं ॥
प्रमादात्कुर्वतां कर्म प्रच्यवेताध्वरेषु यत् ॥
स्मरणादेव तद्विष्णोः संपूर्णं स्यादिति श्रुतिः ॥
ॐ तद्विष्णोः ५ सदा पश्यंति सूरयः ॥ दिवीव चक्षुराततं ॥ १ ॥

ॐ तद्विप्रासो विपन्यवो
जागृवाꣳसः समिन्धते ॥ विष्णोर्यत्परमं पदं ॥ २ ॥
इति श्रौतहोम समाप्तः ॥

श्रौतसूत्रव्याख्या — Śrautasūtravyākhyā

No. 420 — 202 / 1886-92

Size — $11\frac{1}{16}$ in. by $4\frac{9}{16}$ in.

Extent — 21 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.
(80^a to 100^b)

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in apnearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in single and double black lines; red pigment used for marking; extremely moth-eaten; as the Ms. begins and ends abruptly name of the work is not known; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 80^a

.....रंणोपभृतं सादयति ॥ दशमः ॥ छ ॥

अथैतामाज्यस्थालीं सस्रावा जघनेन वेद्यै निधाय प्रोक्षणीरुन्महयन्नुपोत्तिष्ठति। अपो देवीः वृत्रतूर्ये इति। एतामिति प्रकृतामाज्यस्थालीं वेद्यजघनेन विशये तदभावेऽग्रेण गार्हपत्यमित्यर्थः। उन्महयन्निति ..... यातं। अद्भिरेवापः प्रोक्षति प्रोक्षतास्थ इति त्रिः व्याख्यातं। etc.

Ends abruptly — fol. 100^b

अध्वर्युर्वेदरुत्तर उपविश्य जुहूपभृतोर.....

श्रौताधानपद्धति — Śrautādhānapaddhati

No. 421 — 88 / A/1881-82

Size — $8\frac{1}{2}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 12 leaves; 10 lines to a page; 22 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders of some folios only ruled in single black lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins only; complete.

Age — Modern

Author — Vidyādhara

Begins — fol. 1*b*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

विघ्नेश्वरं नमस्कृत्य पितरौ गुरुमच्युतं ॥
गिरं सीतापतिं चैव प्रवक्ष्येऽग्न्याविधिक्रमात् ॥ १ ॥

आमावास्यायामग्न्याधेयं ॥ कृत्तिकारोहिणीमृगशिरज्येष्ठाहस्तचित्राविशाखापुनर्वसुपुष्यरेवत्युत्तरादिषु नक्षत्रेषु वसंतादि शुभदिने चंद्रताराद्यनुकूले ज्योतिषो यदिष्टे काले कृतस्मार्त्ताधानो यजमानः सुस्नातः मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं कृत्वा ॥ अग्न्यागारे कुर्यात् etc.

Ends — fol. 12*b*

उच्चैः इदꣳ हविः उपां० अजुषेतामवीवृधेतां। उ० महो ज्यायः अक्रतं द्यावापृथिवी उपां० अजुषेतामविवृधेतां। उ० महो ज्यायः उ० महो ज्यायः उच्चैः। अक्रातां। देवा आज्य० शेषं समानं। इत्याग्रयणेष्टिः ॥ ब्राह्मणं तर्पयितवै। समिदाधानं ब्रह्मणः समाप्तेष्टिः। इति विद्याधरेण इदं श्रौताधानपद्धतिः समाप्तः ॥ छ ॥ छ ।

श्रौताधानपद्धति
(ब्रह्मत्व)

Śrautādhānapaddhati
(Brahmatva)

No. 422

325
1886–92

Size — 10⅛ in. by 4¾ in.

Extent — 14 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; edges slightly worn out and moth-eaten; folios numbered in right-hand margins: complet

Age — Saṁvat 1871

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसामवेदाय नमः ॥

अथ ब्रह्मत्वमुच्यते ॥ तत्रादावेकाग्निसाध्याः पाकयज्ञा अष्टकापार्वणादयो गृह्योक्तेनोपविश्यादौ पुनर्होष्यत्सुत्तूष्णीमुपविशेदिति सौत्रिकोयं विशेषः ॥ इत्येकेषामपरे सोमांगभूतानामवैतद्विधानं मन्यंते ॥ यथा गवामयने तद्देवत्यैः स्थालीपाकैरिति ॥ etc.

fol. 4^b इत्येवमाधानं समाप्तं ॥

fol. 5^b इति वरुणप्रघासपर्व समाप्तं ॥

Ends — fol. 14^b

निरोहाय त्वा निरोहं जिन्व सवितृप्रसूता बृहस्पतये स्तुत संरोहोसि संरोहाय त्वा संरोहं जिन्व सवितृप्रसूता बृहस्पतये स्तुत प्ररोहोसि प्ररोहासप्रराय त्वा प्ररोहं जिन्व सवितृप्रसूता बृहस्पतये स्तुत अनुरोहोस्यनुरोहाय त्वानुरोहं जिन्व सवितृप्रसूता बृहस्पतये स्तुत उत्तरेषामेवादि ऊहः इति ब्रह्मत्वं सर्वं समाप्तं ॥ ॥ यादृशमिति न मे दोषः ॥ संवत् १८७१ आषाढशुक्लदशम्यां सूर्ये लि० दी० भद्रशंकरेण

षट्साद्यस्क्रप्रयोग — Ṣaṭsādyaskraprayoga

No. 423 — 117 / 1887-91

Size— 9 in. by $4\frac{1}{5}$ in.

Extent — 13 leaves: 8–10 lines to a page; 20–25 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting careless and not quite uniform; but clear and legible; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; complete.

Age — Saṁvat 1798

Author — Not mentioned

Subject — A small treatise on a Śrauta rite.

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय नमः ।

अथ छंदोगानुसारेण षट्साद्यस्कास्तेषां प्रयोगो लिख्यते ॥ तत्र प्रथमस्येयं कल्पसिः । तस्यानुष्ठानक्रमः । मधुपर्कः । प्रकृतिवद्दीक्षणीया । प्रायणीया । सोमक्रयः । अग्निमंथनं । आतिथ्या । तानूनप्तं सोमाप्यायनं । निन्हवश्च । प्रवर्ग्योत्र न भवति । etc.

Ends — fol. 13b

अथैकत्रिकः षष्ठः । तत्र प्रातरनुवाकादिसंस्थाजपांतं प्रथमसाद्यस्कवत् । तत्र माध्यंदिने मरुत्वतीयनिष्केवल्ययोर्विशेषः । एकस्य चिन्मे विम्वस्त्वोज एकं नुत्वा सत्पतिं पाचजन्यमिति द्वे ऋचौ पठः यथासंख्यं सूक्तमुखीये भवतः । अन्यत्सर्वं पूर्ववत् ।

इति छंदोगानुसारेण षट्साद्यस्काः ॥ शुभमस्तु । स १७९८ ज्ये० कृ ११ गुरौ पंडया-नाथूरामेण स्वार्थं परार्थं वा लिखितं ॥

———

सप्तसोमसंस्थापद्धति (अग्निष्टोम)

Saptasomasaṁsthāpaddhati (Agniṣṭoma)

No. 424

79
1895–1902

Size — 8⅝ in. by 3⅞ in.

Extent — 52 leaves; 7 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; moth-eaten; complete.

Age — Not very old

Author — Tripāṭhī Govardhana, son of Tripāṭhī Veṇidāsa.

Begins — fol. 1b

॥ श्रीगणेशाय यमः ओं नमः शिवाभ्यां

अथाग्निष्टोमादिसप्तसंस्था लिख्यते अथ विध्यव्यपदेशे सर्वक्रत्वधिकारः ॥ तत्रादौ मातृपूजावृद्धिश्राद्धं । एकश्रुतिविधानान्मंत्रान्कर्माणि चोद्गातैव कुर्यादनादेशे ॥ सर्वेषां यज्ञोपवीतोदका ... मने नित्यकर्मोपयतां ॥ अन्यवायोन्यावृत्तिश्च वह्नांगैः ॥ प्राङ्मुखकरणं चानादेशे ॥ etc.

fol. 4^b इति प्रथममहः ॥

fol. 8^a इति द्वितीयमहः ॥

Ends — fol. 52^a

पूर्णाहुतिहोमपक्षेपि प्रस्तोतुः सामगानं । त्रिवृद्बहिष्यवमानं । पंचदशाज्यानि । पंचदशो माध्यंदिनः पवमानः । सप्तदशानि पृष्टानि । सप्तदश आर्भव एकत्रि ९ शोग्निष्टोमः । द्वादशशतं दक्षिणाः । प्रथमायां पूर्वपक्षस्य दोक्षेतैकाहेभ्यः ॥ दृष्ट्वा वा नक्षत्रयोगमिति दीक्षाकालः ॥

॥ इति श्रीदीक्षितत्रिपाठीवेणीदाससूनुना दीक्षितत्रिपाठीगोवर्द्धनेन विरचितायां सप्तसोमसंस्थापद्धतौ प्रथमोग्निष्टोमः छ ॥ श्री छ ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– i, 696^a; ii 166^a;

B – Descriptive Catalogues:– R. Mitra, Notices 804; Des. Cat. Calcutta Sansk. College, Vol. I, No. 359.

सर्वतोमुखोद्गातृत्वप्रयोग

Sarvatomukhodgātṛutva-prayoga

No. 425

445
1883-84

Size — 6$\frac{1}{8}$ in. by 4$\frac{1}{8}$ in.

Extent — 39 leaves; 11 lines to a page; 20–22 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used; yellow pigment used for marking; folios numbered in both margins; complete.

Age — Does not appear to be very old

Author — Sadārāma, son of Tripāṭhi Deveśvara

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

सर्वतोमुखस्य साम ॥ उपास्मै गायता नर इति त्रिः ॥

उपोपु जातमप्तुरोम् ॥ ॐ गोभिर्भंगं परिष्कार्ता २ मिंदु देवा अया १२ १२ । हुं आ २ । सायिषो । आ ३४५ ॥ ४ ॥ तमिद्वर्धंतु नो गिरों । ॐ वात्सं संशिश्वरी रायि वा २ य इंद्रस्य तृदा १२१२ । हुआ २ । सानो । आ ३४५ ॥ ५ ॥ अर्षा णः सोम शंगवों । ॐ धुक्षस्वपिप्युमायिषा २ वर्धा समुद्रभ् १२१२ । etc.

fol. 1^b इति प्रातःसवनं ॥

fol. 3^a इति माध्यंदिनः पवमानः ॥

Ends — fol. 38^b

सर्वाणि स्तोत्राण्येकविꣳ शतिस्तोमानि वैराजस्याभावेंद्र जुषस्वेति स्वरा-एन भवति यथाह निदानकारः ॥ विराजमन्वावाꣳ स्वराजो अयोयुरिति शुभं ।

॥ इति श्रीमन्नागरकुलावतंसत्रिपाठीसूरजीतनुज-त्रिपाठीदेवेश्वरात्मज-त्रिपाठीसदासेमकृतः सर्वतोमुखप्रयोगः ॥ समाप्तः ॥ ॥ हेरंबार्पणमस्तु ॥

॥ लघाटेत्युपनामकगणेशेन लिखितं ॥ स्वार्थं परार्थं च ॥ छ ॥ ॥ श्रीः ॥ हेरंब ।

References — Mss. – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 701^b;
This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

सर्वपृष्ठाच्छावाकप्रयोग Sarvaprṣṭhāchhāvākaprayoga

No. 426 63/1899–1915

Size — 8¾ in. by 4 in.

Extent — 5 leaves; 8–9 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; edges slightly worn out; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^a

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सर्वपृष्ठस्याच्छावाकस्य प्रयोग उच्यते ॥

सर्वं ज्योतिरसोर्यामवत् ॥ प्रातःसवने विशेषः ॥ हिंभूर्भुवः स्वरों शोंसावोर्मिद्राग्नी आगतं सुतं ॥ ० तं यतोंतमोळिष्वयो अर्चिन्नावना-

विश्वा परिष्वजत् ॥ कृष्णा कृणोति जिह्मयोंय इत्थ आविवासति सुम्नमिंद्रस्य मर्त्यः । etc.

Ends — fol. 5^b

वितदैरयेथों त्रिः उक्थं वाचींद्राय देवेभ्यः ॥ इंद्राग्निष्णू मदपती मदानामिति याज्या ॥ ॥ सर्वपृष्टाप्तूर्यामस्य आच्छावाकप्रयोगः समाप्तः ॥ ॥ ऋतुर्जनिन्नीतस्या अपस्परि पछः १३ ... इद्वदेम विदथे सुवीरों ३ नू मर्तो दयते सनिष्पन्० । पच्छः सदा नों ३ भवा मित्रो न शेव्यो घृतासुतिः पछ ५ मा भजों ३ सं वां कर्मणा समिषा हिनोमि पछः इवं मों ३ शोंसावो ३ मुभा जिग्यथुर्न परा जयेथे । पछः त्रिः परिधानीया । तृतीये पर्यायोवितदैरयेथा मौरयेथों ३ ॥ ॥

सर्वपृष्ठेष्टि — Sarvaprsṭhesṭi

No. 427 — 448 / 1883–84

Size — 12½ in. by 3⅞ in.

Extent — 6 leaves; 6 lines to a page; 35–40 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; bluish in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Subject — A manual of sacrifice according to the Vājasaneyi school.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ सार्वपृष्टेष्टि लिख्यते वाजसनेयकस्यानुसारेण ॥ इष्टिपूर्वेदिने चतुर्दश्यां पर्वणि वाय इष्टयेति वचनात् ॥ याज्ञिकास्तु शुक्लपक्षे देवनक्षत्रेपि कुर्वंति ॥ तत्र प्रातः यज्ञपात्राद्युपयुक्तानि चत्यंभृतसंभारान्कृत्वा ॥ ततः सपत्नीको यजमानः सुस्नातः ॥ कृतनित्यक्रियानिर्णेजनांतं वैश्वदेवं विधाय ॥ दर्भेपूपविश्य दर्भान्धारयमाणश्चिराचम्य ॥ त्रीन्प्राणानायम्य त्रिमात्रं प्रणवमुच्चार्य लक्ष्मीनारायणादीन्प्रणमेत् ॥ ततः श्रुतुर्वेदविद्ब्राह्मणाः शांताध्यायं पठेयुः ॥ etc.

Ends — fol. 6[b]

ॐ अग्निर्गायत्रश्चिवृद्राथंतर इद्रश्चैष्टुभः पंचदशो बार्हतो विश्वेदेवा जागताः सप्तदशा वैरूपा मित्रावरुवानुष्टुभावेकविंशौ वैराजौ बृहस्पतिः पांक्तश्चिणवः शाकरसवितौष्णिहश्चयस्त्रिंशौ रैवतः प्रजापतिरदितिर्विष्णुपत्न्यग्निर्वैश्वानरोनुमतिस्तमपनुदंतु० ॥

सर्वपृष्टेष्टिहौत्र — Sarvaprṣṭheṣṭihautra

No. 428 — 62 / 1899-1915

Size — 8 in. by 4 in.

Extent — 3 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

श्रीमहागणपतये नमः।

अथ सर्वपृष्टेष्टिहौत्रं।

नमः प्रवक्त्र इत्यादि सप्तदश सामिधेन्यः। आवाहने। अग्निमग्न आवह। सोममावह। अग्निं गायत्रं त्रिवृतं राथंतरं वासंतिकमा ३ वह। इंद्रं त्रैष्टुभं पंचदशं बार्हतं ग्रैष्ममा३वह विश्वां देवां जागतांत्सप्तदशा चैरूपान्वार्षिकाना ३ वह। etc.

Ends — fol. 3[a]

सवितातिछंदास्त्रयस्त्रिंशो रैवतः शैशिर इदं कृत। अदितिर्विष्णुपत्नी इदं० कृत। अग्निर्वैश्वानर इदं० कृत। अनुमतिरिदं ह० कृत। क इदं० कृत। देवा आज्यपा इत्यादि। शयुवाकांते वाजिनयागः। सर्वपृष्टेष्टिहौत्र समाप्तः। रघुनाथेन लिखितं।

सावित्रचयनप्रयोग — Sāvitracayanaprayoga

No. 429 — 100 / 1887-91

Size — 11¾ in. by 5¾ in.

Extent — 8 leaves; 11 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; edges worn out; moth-eaten; folios numbered in right-hand margins only; complete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — A manual on preparing the fire-altar called Sāvitra.

Begins — fol. 1[b]

श्रीहरिः अथ सावित्रचयनमुच्यते ॥

सावित्रमग्निं चेष्य ना ... ज्य कल्पयते ।

पंचाशीति शतमित्यादि ... चतस्रः स्वयमातृणः दधिमधुघृतोतपात्र-सहस्रहिरण्यशकलांश्च । चतु ... प्रातरग्निहोत्रꣳ हुत्वा दर्भेष्वासीन इत्यादि विद्युदसीत्यय उपस्पृश्या अथाग्निसंकल्पः । सावित्रमग्नि ... होत्रादियूप-करणांतं पशुवत् । etc.

Ends — fol. 8[a]

अदितिर्देवता । अदितिꣳ सदिशा देवीं देव सति । पुरुषो दिक् । पुरुषो मे कामास्समर्धयतु । अंधो । प्राणा असावेहिः । बधिरः पान असावोहि । उषसमुषसमशीय । अहमसोज्योतिरशीय । अहमसोपोशंय । वयꣳ स्याम । साहꣳ ॥ शुभमस्तु मांगल्यं ददातु ॥ ।. रामाय नमः ।॥ ॥ श्री ॥ ॥

———

सुपर्णचित्यस्य ऋजुपक्षस्य व्याख्या

Suparṇacityasya ṛjupakṣasya vyākhyā

No. 430

100
1891-95

Size — 9¼ in by 3⅝ in.

Extent — 3 leaves; 13 lines to a page; 38 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking the portion of the text; edges slightly worn out; incomplete.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Subject — On some śrauta rite

Begins — fol. 1^b

ॐ अथातः सुपर्णचित्यस्याग्नेः कातीयसूत्रशेषमृजुपक्षस्यानुव्याख्यास्यामः स्तत्रेष्टकाप्रमाणꣳ समचतुरस्राणां यथापुरुषमंगुलैः षडंगुलं द्वादशाष्टादश चतुर्विꣳशतिरिति पृथक्पृथक्त्यादभागपद्या जंघ्वामात्री बृहतीनां। etc.

fol. 3^a इति पूरणं समाप्तं ॥

fol. 3^b इति पूरणश्लोकाः समाप्ताः॥ ॐ रज्जुसमासं वक्ष्यामः

Ends — fol. 3^b

अंगुलैरथ संमितयाः प्रमाणं। तत्राष्टाशीतिशतमीषा समचतुःशत-मक्षः।

सोमपदार्थकथानक — Somapadārthakathānaka

No. 431 — 540 / 1882–83

Size — 11½ in. by 4⅛ in.

Extent — 107 leaves; 7 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters ; not very old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; red pigment occasionaly used for marking; folios numbered in both margins; edges of some folios slightly worn out; complete.

Age — Samvat 1855 : Śaka 1720.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः॥

ॐ कात्यायनं नमस्कृत्य गुरुं च हरिशंकरं॥
पदार्था अथ कथ्यंते प्रथमं सोमसंज्ञकाः॥

ज्योतिष्टोमे प्रथमप्रयोगे मातृश्राद्धं॥ ब्रह्मोद्गात्रादिसूत्रोक्तानां षोडशर्त्विग्वरणं। तत्रादौ दैवर्त्विग्वरणं॥ अग्निर्मे होता॥ आदित्यो मेध्वर्युः॥

चंद्रमा मे ब्रह्मा ॥ पर्जन्यो म उद्गाता ॥ आपो मे होत्राशंसिनः ॥ रश्मयो मे चमसाध्वर्यवः ॥ etc.

Ends — fol. 107^b

तदंतेमुनसप्तत्यसायमाहुतिः बर्हिरादीप्य लौकिकाग्निना स्वकाले प्रातर्होमः। प्रत्यवरोह जानवेदः पुनस्त्वं देवेभ्यो हव्यं वह नः प्रजानन् ॥ प्रजां पुष्टिं रयिमस्मासु धेह्या भव यजमानाय योः ॥ श्री ॥ इत्यग्निष्टोमः समाप्तः ॥ श्री ॥ छ ॥ छ ॥

संवत् १८९९ विक्रमशके १७२० कालयुक्त नाम संवत्से कार्तिक शुद्ध ५ रामदैवज्ञात्मज-बाळज्योतिषी-अग्निहोत्री-धोमकर तस्यैदं पुस्तकं समाप्तिमगमत् ॥

This is the only Ms. recorded by Aufrecht.

सोमपद्धति — Somapaddhati

No. 432 — 62 / 1884–87

Size — 9½ in. by 4⅝ in.

Extent — 66 leaves; 18–20 lines to a page; 35–40 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting small but clear and legible; borders carelessly ruled in double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges of some folios slightly worn out; folios numbered in both margins; complete.

Age — Appears to be old

Author — Nārāyaṇa

Subject — A manual on the Agniṣṭoma.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणपतये नमः। श्रीसरस्वत्यै नमः। अथ सोमप्रयोगः ॥

पूर्वेद्युः रात्रावुदकशांतिं प्रतिसरबंधं च कृत्वा न वा श्वः करिष्यमाणसोमांगत्वेन पुण्याहवाचनं मातृकापूजनं नांदीश्राद्धं सोमपूजनं च करिष्ये। तदादौ निर्विघ्नतासिध्यर्थं गणपतिपूजनं च करिष्ये इति संकल्प्य etc.

Ends — fol. 66^b

इति नत्वा ५ गार्हपत्यस्य पश्चादुपविश्य
प्रमादात्कुर्वतां कर्म प्रच्यवेताध्वरेषु यत्
स्मरणादेव तद्विष्णोः संपूर्णं स्यादिति श्रुतिः ।
कर्म परमेश्वरार्पणं कुर्यात् ॥ ॐ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु । गजानन श्रीमंगलकर्त्रे नमः ॥ ३ ॥
दंडस्थणयरानाकंस्तपुस्यख्यल्लाल ॥ श्रीनमः गुरवे नयस्य
चित्तपावनज्ञातिस्थो लल्लाख्यहरिसूनुना ।
नारायणेन रचिता सौकर्या सोमपद्धतिः ।
बहुप्रयोगान्विलोक्य शास्त्राय च सुखाय च ।
दौर्ब्राह्मण्यपरिहारार्थरचिताग्निष्टोमस्य पद्धतिः ॥

References — (1) Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum:– ii 177^a. This is the only Ms recordes by Aufrecht.

सोमप्रयोग (हिरण्यकेशी) Somaprayoga (Hiraṇyakeśi)

No. 433 — 449 / 1883–84

Size — $11\frac{3}{8}$ in. by $4\frac{11}{16}$ in.

Extent — 73 leaves; 11 lines to a page; 42–44 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters ; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; red pigment used for marking; some of the folios slightly torn; yellow pigment used for corrections; edges of some folios slightly worn out; folios numbered in both margins; modern paper used for some folios; complete.

Age — Śaka 1648

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
अथ ज्योतिष्टोमस्याग्निष्टोमस्य प्रयोग उच्यते ॥
तत्र व्रात्यतादौर्ब्राह्मण्यपरिहारार्थमासन्ने पर्वणि
ऐंद्राग्नाश्विनौ पशून्कृत्वा निमित्ताभावे तु तावद् कृत्वा
सोमारंभः । यजमानः । दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाणः

पत्न्या सह प्राणानायम्य करिष्यमाणकर्मांगत्वेन
गणेशपूजनं पुण्याहवाचनं मातृकापूजनं नांदीश्राद्धं
करिष्य इति संकल्प्य उक्तरीत्या कृत्वा राजानमाहार्य
पयोदनेन पूजयत्यहरहः तद्दीक्षासु निवर्त्तते। etc.

Ends — fol. 73[a]

यत्र यत्र शस्त्रमध्ये प्रणवेनावस्यति तत्र ओथामो दैवेतिमतिप्रणवांत एव प्रतिगरः। शस्त्रसमाप्तौ तु। ॐ ३ इति प्रणव एव इति साधारणाः। आग्नि-मारुते स्वादुष्किलायानां भूदामो दैवमोदामो दैवोमिति यथाक्रमवसाने प्रणवे च प्रतिगरौ स्वादुष्किलाय स्वाहावोत्तरेपि प्रणवे मोदामो दैवोमित्येव प्रतिगरः। न प्रणवः प्रतिगरः॥

॥ ग्रंथसंख्या २२५० ... २२५ शके १६४८ पराभव संवत्सरेप ..... कं बापटोपनामक-जनार्दनेन हिरण्यकेश· —

सोमप्रयोग (वाजसनेयिनाम्)

Somaprayoga (Vājasaneyinām)

No. 434

541
1882–83

Size — 11¼ in. by 4¾ in.

Extent — 84 leaves; 10 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for corrections; edges worn out; folios numbered in right-hand margins; foll. 1–46 missing; the Ms. begins and ends abruptly; incomplete.

Age — Appears to be old.

Author — Not mentioned

Begins abruptly — fol. 47[a]

... भूयो वाग्रतः सोमो राजार्हतीति सोमविक्रयी प्रत्याह। १०।
भूय एवातः सोमो राजार्हति महांस्त्वेव गोर्महिमा गोवैं —
प्रतिधुक्तस्यै घृतं तस्यै शरस्तस्यै दधि तस्यै मस्तु तस्या
आतंचनं तस्यै नवनीतं तस्यै घृतं तस्या आमिक्षा तस्यै
वाजिनं अर्द्धेन ते क्रीणानीत्यध्वर्युराह। ११।
भूय एवातः सोमो राजार्हति इति सोमविक्रयी प्रत्याह। १२। etc.

Ends (abruptly) — fol. 130^b

इति सवनीयनिर्वापमग्नीत्करोति ॥ अथोन्नेतुः पात्रयोजनाख्यं कर्मोच्यते ॥ तद्यथा ॥ खरस्य उत्तरपूर्वार्ध्वे । उपांशुपात्रांतर्यामपात्रे द्वे उदकांस्थे स्थापयति । २ । तत्र दक्षिणत उपांशुपात्रं । उत्तरतोंतर्यामपात्रंमासादयति । तयोः पश्चिमतः द्विदेवत्यानि त्रीणि प्रत्यंचि उदक्संस्थान्यासादयति । तत्र प्रथमं रास्नावमैंद्रवायवपात्रमासादयति । तदुत्तरतः अजकावं मैत्रावरुणपात्रं । तदुत्तरत औष्टमाश्विनपात्रं । ३ । ततः खरस्य .....

सोमयाग

No. 435

Somayāga

81

1895–1902

Size — 8½ in. by 3⅞ in.

Extent — 20 leaves: 9–10 lines to a page; 25–30 letters to a line.

Description — Modern paper with water marks Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear legible but not uniform; folios numbered in both margins; moth-eaten in tne right hand margins; edges slightly worn out; incomplete.

Age — Modern.

Author — Not mentioned

Subject — A manual of Soma-sacrifice.

Begins — fol. 1^a

श्रीगणेशाय नमः ॥

सोमेन यक्ष्यमाणः पूर्वेद्युर्वृद्धिश्राद्धशांतिप्रतिसरबंधान् विधाय प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा । ऋत्विग्भिः सह स्नानादिपंचकं विधाय प्रागग्रेषु कुशेषु उपविष्टः सपत्नीको ॥ याः पुरस्तादित्यादिनि ... ष्टमित्यंतमुक्ता ॥ विछिनसोमपीथसंधानार्थं ऐंद्राग्नं पशुं दौर्ब्राह्मण्यपरिहारार्थं आश्विनं पशुं अग्निष्टोमीयेण पशुना समानतंत्रं कुर्वन्स्वर्गकामोहं द्वादशस्तोत्रेण द्वादशशस्त्रेण रथंतरसाम्ना द्वादशशतगवाद्यन्यतमदक्षिणेन ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन संस्थेन चतुष्टमेन सोमेन यक्ष्ये । etc.

Ends — fol. 20^b

एधोस्येधिषीमहि ॥ समिदसि समेधिषीमहि ॥ तेजोसि तेजो मयि धेहि । आपो अन्वचारिष ९रसेन समसृक्ष्महि ॥ पयस्वा ९अग्न आगमं तं मा स९सृज-

वर्चसा ॥ इंद्रस्य योनिरसि यज्ञस्य त्वा योनौ सादयामि । सोमामेदं न० ३ ए ३ विश्वं ए

सोमयागद्वादशशास्त्र — Somayāgadvādaśaśastra

No. 436 — 43 / 1870–71

Size — $7\frac{7}{8}$ in. by $4\frac{1}{8}$ in.

Extent — 42 leaves; 7–8 lines to a page; 22 letters to a iine.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; folios numbered in both margins; complete.

Age — Samvat 1923

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1^b

॥ ॐ श्रीगणेशाय वक्रतुंडाय हुं फट् नमः ॥

श्री श्री श्री श्री ॥ ॐ श्रीमत्त्रिपुरसुंदर्य्यै प्रकटयोगिन्यादिपरापररहस्यपदापरातिरहस्ययोगिनीमयूखायै समस्तचक्रेश्वर्य्यै नमः ॥ १ ॥

अथ सोमयागविहितशस्त्राणि लिख्यते ॥ अथ आज्यशस्त्रम् ॥ अध्वर्युः प्राङ्मुखो भवति तदा होता जपति ॥ etc.

Ends — fol. 42^a

ज्योतिष्मतः पथो रक्ष धिया कृतो ३ मनुल्वणं वयतऽजोगुवामपः ॥ मनुर्भवजनया दैव्यं जनो ३ मेवानऽइ ... मघवाविर ... ॥ करत्सत्या चर्षणीधृदनर्वो ३ न्त्वं राजा जनुषां धेह्यस्मै ॥ अधि श्रवो माहिनं यज्जरित्रों ३ त्रिः ॥

॥ इत्यग्निष्टोमे उक्तद्वादशशस्त्रं सम्यक् समाप्तम् ॥ श्रीमद्धरिकृष्णाय वेदपुरुषाय नमः ॥

॥ श्रीमत्संवत् १९२३ वैशाखमासे शुद्धपक्षे ७ भृगुवासरे लिखितं ॥ श्रीशुक्लावटङ्ककशास्त्र्युपपदज्यंबकरामशर्म्मणा स्वार्थं पुत्रादीनामध्ययनार्थं परेषामुपकारार्थमिति ॥ यादृशतादृशमिति श्रीमत्त्रिपुरेश्वर्यै परदेवतायै नमः ॥ श्रीरस्तु ॥ शुभमस्तु ॥

श्रीमत्सकलयाज्ञिकशिरोमणि सोमांतिदीक्षित श्रीप्रेमानंदो जयतु विशेषतः ॥

सोमयागविहितशस्त्र द्वादश संपूर्णम्।' सू. शा. त्र्यं. स्य. प. ४९ ॥

सोमयागप्रयोग — Somayāgaprayoga

No. 437 — 119 / 1887–91

Size — 12¾ in. by 5⅞ in

Extent — 41 leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in two double black lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; edges of some folios slightly worn out; foll. 37, 38–58 60, 62, 63 missing; incomplete.

Age — Saṁvat 1716

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ॥

सोमप्रयोग उच्यते। सोमप्रवाकेण आधूर्यवं कर्त्तव्यं इत्युक्ते तं पृच्छति क ऋत्विज आधानादिषु कर्मीस्वति अथाधुर्युरस्मिन् क्रतौ के याजयंति। क ऋत्विजो भविष्यंतीति। अथाध्वर्युः कच्चिन्नाहीन इति पृच्छति। etc.

Ends fol. — 66^b

वैष्णवीं पूर्णाहुतिमुदवसानीयायाः स्थाने वाजसनेयिनः समामनंति। द्वादशगृहीतेन स्रुचं पूरयित्वा। इदं विष्णुर्विचक्रम इत्यंतवेंद्यूर्ध्वस्तिष्टन्जुहोति। सा यावद्रात्रेष्टिः संतिष्ठते। अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति। काले प्रातर्होमं द्वितीयदिवसेहरुत्कर्षप्रायश्चित्तं कुर्यात। संतिष्ठतेग्निष्टोमोग्निष्टोमः ॥ ॥ संवत् १७१६ ज्येष्ठ सुदि पू १ गुरुदिने ॥ शुभमस्तु ॥

सोमयागप्रयोग — Somayāgaprayoga

No. 438 — 120 / 1887–91

Size — 12⅜ in. by 5⅝ in.

Extent — 7 leaves; 12 lines to a page; 40 letters to a line.

...51

Description — Country paper; Devanāgarī characters; old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking; yellow pigment used for corrections; incomplete.

Age — Appears to be old.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1^b

॥ श्रीगणेशाय नमः

ॐ दर्भेष्वासीनो दर्भौ धारयमाणः पवित्रपाणि पत्न्या सह प्राणानायम्य विच्छिन्नसोमपीथसंधार्थमेंद्राग्नं पशुदौर्ब्राह्मण्यपरिहारार्थमाश्विनं च पशुं अग्नीषोमीयेणामानं तंत्रं कुर्वन् प्रवर्ग्यं च करिष्यन् सोमेन यक्षे सोमेन यक्ष्ये ज्योतिष्टोमेनाग्निःष्टोमेन रथंतरसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन तेन परमेश्वरप्रीणयानि विद्युदसि अस्मि ज्योतिष्टोमेग्निष्टोमे सोमप्रवाकं त्वामहं वृणे इति वृत्वा मधुपर्कोदिभिरभ्यर्च्य सोमप्रवाक सोमं मे प्रब्रूह्यृत्विग्भ्य इत्याह etc.

Ends — fol. 7^b

इमाꣳ सु नावमारुहꣳ शतारित्राꣳ शतस्थयां अछिद्रां पारधिष्णु आहं दीक्षामरुहमृतस्य पत्नी गायत्रेण छंदसा ब्रह्मणा चर्त्तꣳ सत्येधायि सत्यमृतेधाय्यृतं च मे सत्यं चाभूतां ज्योतिरभूवꣳ सुवरगमꣳ सुवर्गं लोकं नाकस्य पृष्टं ब्र ... स्य विष्टपमगमं आरुढो जपति अध्वर्युः अत्र पत्नी शिरसि कुंबकुरीरमध्यूहते जालं कुबकुरीरमित्याचक्षते विष्णो शर्मांसि शर्मे जयमानस्य शर्मे मे यच्छ दक्षिणमꣳ सं

सोमाध्वर्यव (सोमप्रयोग)

Somādhvaryava (Somaprayoga)

No. 439

92
1884-87

Size — 8$\frac{3}{4}$ in by 4 in.

Extent — 122 leaves; 10–12 lines to a page; 25–32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; red pigment occasionally used for marking the portion; folios numbered in both margins; the Ms. contains Praśnas 2–5; separate pagination for each;

The Ms. is copied by one Mādhava Keṇi.

Age — Modern.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1[a]

श्रीमन्महागणाधिपतये नमः

आतिथ्यांते व्रतं । गार्हपत्ये दीक्षितस्य व्रतमित्यादि ।
नाभ्यभिमर्शनांतं । आतिथ्याया ध्रौवास्रुचि चमसे वा ।

तानूनप्त्र ऽ समवद्यति । चतुरवत्तं पंचवत्तं वा । आपतये त्वा
गृण्हामि । प्राणायेदं० । परिपतये त्वा गृण्हामि । मनस इदं० । etc.

fol. 16[a] इति सोमप्रयोगे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः केण्युपाव्हय-गोर्विंदभट्टसुत-माधवस्येति ज्ञेयं स्वार्थोपकारार्थं च श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।' श्रीः श्रीः श्रीः

fol. 16[b] इति सोमाध्वर्यवद्वितीयप्रश्नः समाप्तः

fol. 26[b] इति सोमतिस्रप्रश्न समाप्तः ॥

Ends — fol. 38[a] (12_[a])

देवयजनं प्राप्य । पादौ प्रक्षाल्याचम्य । मथित्वोपावरोह्यायतने निधाय । वैष्णवीं पूर्णाहुतिमुदवसानीयाया स्थाने पूर्णाहुतिं होष्यामि । द्वादशगृहीतेन स्रुवं पूरयित्वा । इदं विष्णुवि० रे स्वाहा । अंतर्वेद्यूर्ध्वस्तिष्ठं जुहोति । विष्णव इदं । सा यावद्राष्ट्रीः संतिष्ठते । अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति । काले प्रातर्होमः । संतिष्ठतेग्निष्टोमोग्निष्टोमः ॥

इति सोमपंचमप्रश्न समाप्तः ॥
यादृशं पुस्तकं ..... दोषो न विद्यते ॥

श्रीकृष्णार्पणमस्तु केण्युपाव्हयगोर्विंदस्यात्मजमाधवस्येति ॥

———

सौत्रामणिहौत्र — Sautrāmaṇihautra

No. 440 — 121 / 1887–91

Size — 8⅞ in. by 3⅞ in.

Extent — 3 leaves; 13 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small and careless but clear and legible; borders ruled in double black lines; red pigment used

for verse numbers; yellow pigment used for corrections; incomplete.

The Ms. of *Sautrāmaṇihautra* described in the Cal. Sans. College Des. Cat. Vol. 1 No. 331 appears to be somewhat different.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सौत्रामण्याः हौत्रं । तत्रैंद्रस्य पशोर्हौत्रं लिख्यते ॥ सौत्रामण्यामिष्टिपशवो भिन्नतंत्राः कालभेदात् । सप्तदश सामिधेन्यः । वार्त्रघ्नावाश्व्यभागौ । वृधन्वंतौ वा पशुषु साम्नाय्यविकारात् ॥ आमिक्षायां उपांशुदेवतेष्टिषु । विराजौ संयाज्ये अविशेषोपदेशात् । etc.

Ends — fol. 2[a]

ये...हे तस्य वयꣳ सुमतौ यज्ञियस्यापि भद्रे सौमनसे स्याम । ससुत्रामा स्ववाँ इंद्रो अस्मे आराच्चिद्वेषः सनुतर्युयोत् ३ वौ० ।

Then follow 14 verses beginning with

fol. 1[a] ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
प्राचीं निश्चित्य मध्यात्पश्चान्मन्वंगुलेन तु ॥
सूत्रेण भ्रामयेत्तत्र गार्हपत्यः स उच्यते ॥ १ ॥ etc.

Ends — fol. 1[b]

तथापूर्वत्रिकेपि स्यादुष्करः शुल्वमाननः ॥
आयाममक्ष्णयायम्य मध्याद्यं तु विशिष्यते ॥
तृतीयेन सह द्वेधा मध्यचिन्हं कारयेत् ॥

स्वर्गद्वारीष्टिसत्रप्रयोग — Svargadvāriṣṭisatraprayoga

No. 441 — 450 / 1883–84

Size — 12⅛ in. by 4 in.
Extent — 19 leaves; 5 lines to a page; 38–40 letters to a line.
Description — Modern paper with watermarks; Devanāgari characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and

uniform; borders ruled in triple red lines and edges in double; folios numbered in both margins; complete.

The Ms is copied by one Śivarāma Kṛṣṇa Parkhi.

Age — Śaka 1753.

Author — Ḍhuṇḍhirāja.

Subject — A manual of sacrifice to be performed for going to heaven according to the Baudhāyana school.

Begins — fol. 1[a]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य रामं जमदग्निसूनुं गुरुं गणेशं गिरिजां गिरिं च ॥
तनोति सत्रस्य विधिप्रयोगं गुरोः प्रसादादिह ढुंढिराजः ॥ १ ॥

सूत्रं बौधायनीये चातुर्होत्रिये ॥

प्राग्दीक्षणीयायादिवश्येनानुवितीः सप्तान्वहं निर्वपति ॥ पंचापाघानुवितोश्च केवलं स्वर्गानुवितिं कामो वा ॥ ता ब्राह्मणव्याख्याता इति ॥ आपस्तंबोपि ॥ संचितेग्नौ सप्तैतानि हवीष्यन्वहंनिर्वपति यथा ब्राह्मणचोदितानि पंचोत्तराणि च तत्तत्कामे यथाकामी भवतीति विज्ञायत इति ॥ etc.

Ends — fol. 18[a]

तपस्युस्तप आदोनि सत्यानि द्वापुं पंचसु ॥
स्वर्लोके कामचारांत इत्यूचुर्वेदवेदिनः ॥

॥ इति बौधायनसूत्रानुसारी स्वर्गद्वारोष्टिसत्रप्रयोगः ॥
स्वर्गानंत्यदिवः प्राप्तिरायुः प्रजाः पशुवसूनि स्वर्गलोके

कामचारश्च स्वाराज्यं भवतीत्याह भगवान्बौधायनः ॥
निरूढपशुबंधेन वैश्वानरेष्ट्या वा समापनं ॥

कृतानां स्वर्गेष्टीनां सांगतासिध्यर्थं वैश्वानरेष्ट्या यक्ष्ये ॥

अग्नये वैश्वानराय द्वादशकपालः ॥ वैश्वानरो अजीजनत् ॥ पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्यामिति संयाज्ये ॥ अग्नेर्वैश्वानरा स्याहं० ॥ शुचिः पूतो मेध्यो विपाप्मा ब्रह्मवर्चस्यन्नादः० पुनरालंभवर्ज संतिष्ठते ॥ इति स्वर्गसत्र समाप्तः ।

प्रजापतेर्भाग स्थोर्जस्वंतः पयस्वंतः प्राणापानौ मे पात समानव्यानौ मे पाते दानव्यानौ मे पात गोकंसालंकरणानि स्थोर्जं मयि धताक्षितय स्थामामेक्षेढवम-मुत्राअमुष्मि लोकऽइह च ॥ अस्याः आशेष्टेः समृध्यर्थं पष्टौ हि गोकंसालंकरणनिष्क्रयद्रव्यं दक्षिणां ब्रह्मादिभ्यो ऋत्विक्भ्यः समविभागेनाहं संप्रददे ॥ शके १७५३ खर नामाब्दे मार्गशीर्ष शुक्ल ७ रविवार तद्दिनि समाप्तः ॥ ॥ पार्ख्युनाम्ना कृष्णभटात्मजशिवरामभटेन लिखितं ॥ पुस्तकं समाप्तमिदं ॥ ॥ शुभं भूयात् ॥ छ छ ॥ छ

तैलाद्रक्षेजलाद्रक्षेद्रक्षेस्थितलबंधनात् ॥
मूर्खहस्ते न दातव्यं एवं वदति पुस्तके ॥ छ ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum i, 751[a]; ii, 180.
B – Descriptive Catalogus :–R. Mitra, Notices No. 4254-

स्वर्गद्वारेष्टिसत्रप्रयोग — Svargadvāreṣṭisatraprayoga

No. 442 — 451 / 1883-84

Size — 10½ in. by 5 in.

Extent — 7 leaves; 13 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the portion; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1774.

Author — Ḍhuṇḍhirāja.

Begins — fol. 1[b]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
प्रणम्य रामं जमदग्निसूनुं etc. as in No. 450 / 1883–84.

Ends — fol. 7[a]

दिवःश्येन्यनुवित्तीनां etc. up to स्वलोककामचारोंतरत्यूचु वेदवेदिनः ॥ as in No. 450 / 1883-84.

followed by अब्धिद्विषट्कयुक्शाके चित्रभांचंतिमे सिते॥
अकरोत्पद्धतिं धुंढि स्वर्गद्वारेष्टिसिद्धिदं ॥
॥ इति श्रीबौधायनसूत्रानुसारीस्वर्गद्वारेष्टिसत्रप्रयोगः ॥
॥ शके १७७४ परिधावीनामसंवत्सरे वैशाखशुक्ल ४ तद्दिनेदं पुस्तकं समाप्तं ॥ सप्रे इत्युपनामक-विश्वनाथभट्टस्य ॥
श्रीलक्ष्मीनृसिंहप्र०

Reference — See No. 450/1883–84.

स्वर्गद्वारीष्टिसत्रप्रयोग Svargadvāriṣṭisatraprayoga

No. 443 64/1899–1915

Size — $7\frac{16}{16}$ in. by 4 in.

Extent — 9 leaves; 11 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins; complete.

The work was composed in Śaka 1624.

Age — Śaka 1701.

Author — Ḍhuṇḍhirāja.

Begins — fol. 1^b

श्री महागणपतये नमः ॥ ओम् ॥
प्रणम्य रामं जमदग्निसूनुं etc. as in No. 450/1883–84

Ends — fol. 9^a

दिवःश्येन्यनुवित्तीनां etc. up to स्वर्लोके कामचारोंत इत्यूचुर्वेद-वेदिनः ॥ as in No. 450 / 1883–84

followd by
अब्धिर्द्विषट्कुयुक्शाके चित्रभान्वंतिमेसिते ॥
अकरोत्पद्धतिं ढुंढिः स्वर्गद्वारिष्टिसिद्धिदं ॥
इति बौधायनसूत्रानुसारिस्वर्गद्वारिष्टिसत्रप्रयोगः
समाप्तः ॥ शके १७०१ विकारी नाम संवत्सरे तद्दिने समाप्तं ॥
अधिके शुक्लपक्षे तु प्रतिपत्सौम्यवासरे ॥
हेरंबभक्तरघुना लिखितं पुस्तकं त्विदं ॥
इदं पुस्तक ॥ हेरंब ॥ रघुनाथेना ॥ लिखितं यांचे असे

Reference — See No. 450 / 1883–84.

हिरण्यकेशीसूत्रम् Hiraṇyakeśīsūtram

No. 444 15/1866-68

Size — $12\frac{1}{2}$ in. by $5\frac{1}{2}$ in

Extent — 305 leaves; 11 lines to a page; 50 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks; Devanāgarī characters; handwriting clear, bold, beautiful and uniform; borders unruled; yellow pigment used for corrections; corrections on the margin; complete; it is a bound ms.

Age — Appears to be old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

अथ हिरण्यकेशीसूत्रे प्रथमप्रश्ने दर्शपूर्णमाससूत्रप्रारंभः ॥

यज्ञं व्याख्यास्यामः स त्रिभिर्वेदैर्विधीयत ऋग्वेदेन यजुर्वेदेन सामवेदेन सर्वैर्ज्योतिष्टोम ऋग्वेदयजुर्वेदाभ्यां दर्शपूर्णमासौ यजुर्वेदेनाग्निहोत्रं विधिलक्षणानि कर्माणि मंत्रब्राह्मणयोर्वेदे नामधेयं etc.

fol 14[b] इति हिरण्यकेशीसूत्र प्रथमप्रश्नेऽष्टमः पटलः ॥ ८ ॥

इति समाप्तः प्रथमप्रश्नः ॥

fol 11[b] इति हिरण्यकेशीसूत्रे द्वितीयप्रश्नेऽष्टमः पटलः ८ ॥

Ends — fol. 6[b]

यद्येतस्मिन्कृतेऽग्निभिरागच्छेद्धृतकुंभानुन्मग्नस्य जातकर्मप्रभृति द्वादशरात्रं व्रतं चरित्वा यैव जाययाग्नीनादधीत व्रात्येन पशुना वा यजेत गिरिं गत्वाग्नये कामायेष्टिं निर्वपेदीप्सितक्रतुभिर्यजेत क्रतुभिर्यजेत ॥११॥

Ends — fol. 7[a]

इति हिरण्यकेशीसूत्रे परिगृहीतभारद्वाजसूत्रेत्येष्टिप्रकरणे अष्टमः पटलः ॥ ८ ॥ समाप्तः ॥ द्वितीयः प्रश्नः ॥ २९ ॥ ग्रंथ ३३८ ॥ छ ॥

———

हिरण्यकेशिसूत्रे प्रायश्चित्तविवरण

Hiraṇyakeśisūtre Prāyaścittavivaraṇa

No. 445

172
1880–81

Size — $9\frac{1}{16}$ in. by 4 in.

Extent — 57 leaves; 8 lines to a page; 30 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; folios numbered in both margins;

yellow pigment used for corrections; foll. 1–15 missing; incomplete.

Age — Śaka 1711.

Author — Gaṇeśa Somayājin.

Begins abruptly — fol. 16[a]

गार्हपत्ये हुत्वाहवनीयं प्रणीय ध्यान उदानमिति गार्हपत्ये हुत्वा दक्षिणाग्नेः प्रणयनं ॥ एवं होमकाले सर्वे चेदनुगच्छेयुस्तदा गार्हपत्यं मथित्वा निधा यां दिशं प्रति वातो गच्छेत्तां दिशिमाहवनीयं प्रणीय वायवे स्वाहेति तस्मिनाज्याहुतिं हुत्वा विहारं साधयित्वा प्रांचमाहवनीयमुद्धृत्य दक्षिणाग्निमाहवनीययावतंतोग्रे होमं समापयेत् ॥ etc.

Ends — fol. 71[a]

पवित्रनाशे अग्नये पवित्रवत इष्टिः ॥ हिरण्यनाशेग्नय हिरण्यवत इष्टिः ॥ यदि प्रातरस्नातोग्निहोत्रं जुहुयात्तदाग्नेय वरुणायेष्टिदंः ॥ दूषदंनभोजने शुचय इष्टिः ॥

सूतिकां न भोजने तंतुमतेष्टिरित्यादयः ॥
इति हिरण्यकेशीसूत्रोक्ता इष्टयः समाप्ताः ॥

इति हिरण्यकेशीसूत्रे ओकोपाव्हगणेशसोमयाजिविरचिते प्रायश्चित्तविवरणे प्रायश्चित्तविवरणं समाप्तम् ॥ हरिः ओम् ॥ श्रीमद्राजाधिराजश्रीरामचंद्राय नमः ॥ शके १७००११ सौम्यनामसंवत्सरे माघे मासे शुक्लपक्षे सप्तम्यां तिथौ भृगुवारे वैशंपायनोपनामक ॥ स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ यादृशं...दोषो न विद्यते ॥ श्रीकृष्ण

श्रीरामार्पणमस्तु ॥ श्रीरामचंद्राय नमः ॥ ॥ राम ॥
श्रीसत्याषाढमुनये नमः ॥ राम ॥

कोदस्कागिशत ऊर्जनयेति धातुः का विष्णो गिरिशतनोः कथं तृतीया ॥ मध्येर्णसति गलितेकमिस्तिखेदे सोमाजी सकलकळार्जसानसाहा ॥ १ ॥ शूद्रदोहविषये वेदभाष्ये प्रथमाष्टके तृतीयानुके ॥ पूर्वपाक्षमाह ॥ शूद्र एव न दुह्यात् ॥ असतो वा एष संभृतः ॥ यच्छूद्रः ॥ अहविरेव तदित्याहुः ॥ यच्छूद्रो दोग्धीति । असतो धमावयवात् ॥ पादाज्जातः ॥ सांद्धांतमाह ॥ अग्निहोत्रमेव न दुह्याच्छूद्रः ॥ तद्धि नो सुवंति ॥ यदा खलु वै पवित्रमत्येति । अथ तद्धविरिति । अग्निहोत्रहविषः उत्पवनाभावात् नास्ति शूद्रस्पर्शशुद्धिः । इदं तु हविरुत्पवनस्य त्रिरापवृत्या पवित्रमतिशयेन प्राप्नोतीति शुद्धमेव कल्पः । दोहनेप्यानीय संक्षालनमान ॥

हिरण्यकेशीसूत्रभाष्य (मातृदत्तीय)

Hiraṇyakeśīsūtrabhāṣya (Mātṛdattīya)

No. 446 78 / 1895-1902

Size — 8½ in. by 4$\frac{1}{16}$ in.

Extent — 77 leaves; 9–10 lines to a page; 30–32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting careless and not uniform; but clear and legible; borders ruled in double black lines; folios numbered in both margins; edges worn out; slightly moth-eaten in the margins; foll. 1, 2, 19, 51, 67–70 missing; incomplete.

The Ms. contains commentary on the Satyāṣāḍha-sūtrā nd patala of 1st prasna to 4th patala of the 4th praṣna).

Age — Not very old.

Author — Mātṛdatta

Begins abruptly — fol. 3*a*

.....शंसह इति ॥ गाः प्रच्छापयति ॥ शक्यत्वाच्च तंत्रेणास्मिन्मंत्रे । अध्निया इद्राय देवभागमित्येके समामनंति महेद्रायेत्यन्ये तत्प्रसंगे अनुष्वजे । इद्रं निगदे मे याजिनः ॥ यत्र देवता नियमेन गम्यते स न गमो मंत्रः ॥ etc.

fol. 7*a* इति सत्याषाढीयसूत्रस्य मातृदत्तीयभाष्ये द्वितीयः पटलः ॥

fol. 22 *b* इति मातृदत्तीयायां प्रयोगवृत्तौ मत्रमाळायां प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

fol. 41 a.....इति द्वितीयप्रश्ने ॥ अष्टमः पटलः इति सत्याषाढीयसूत्रस्य मातृदत्तीयायां प्रयोगवृत्तौ द्वितीयः प्रश्नः । समाप्तः ॥

fol. 84 *a* चतुर्थे चतुर्थपटलः ।

Ends — fol. 85*b*

हविष्याशेषानुद्वास्य अपिसृष्ट उलूखके अग्नित्यदौमृद्धि । शामिदधाति । अंतरापूपमाहवनीयं च ब्रह्मयजमानौ दक्षिणे नीत्वा । अपरेण सर्वाग्नीन् वेदिं चा उत्तर दधीति । परिस्तृणंति । चाग्नीध्र । प्रतिप्रस्थानोपसीदति । अंगारमार्गेण गुदं .....

Reference — (1) Mss. - Aufrecht's Catalogus Catalogorum :- i, 766*b*; iii, 158*a*.

(2) Printed Editions :- A part of this commentary is published in the Anandashram Sanskrit Series No. 53.

हिरण्यकेशीश्रौतसूत्र-व्याख्या

Hiraṇyakeśiśrautasūtra-vyākhyā

No. 447

16
1866-68

Size — 12$\frac{3}{4}$ in. by 7$\frac{1}{5}$ in.

Extent — 420 leaves; 13 lines to a page· 36 letters to a line.

Description — Modern paper with watermarks: Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting beautiful, clear, legible and uniform; borders ruled in two double red lines; yellow pig ment used for corrections; separate pagination for each praśna; folios numbered in both margins; complete.

Commentary on the Hiraṇyakeśiśrautasūtra written by Vāñcheśvara at the request of Sakhararm Anant Limaye and Jog the ministers of the Patwardhan Sardars of the Southern Maratha Country.

Vāñcheśvara began to write the present commentary in Śaka 1738 i. e. in A. D. 1816.

Age — Śaka 1789: A. D. 1867.

Author — Vāñcheśvara.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसदानंद प्रसन् ॥
वंदे दुढिं महालिंगं विश्वेशं मणिकर्णिकां ॥
ईश्वरः श्रीनिवासार्याहोबलाख्यगुरूत्तमान् ॥
श्रीमत्कावेरजातीरं विद्वद्वृंदोपशोभितं ॥
अत्युत्तमशिवक्षेत्रं विष्णवादिस्थानमस्ति हि ॥ etc.

fol. 46^b (111^b) इति श्री वांछेश्वरसुधीविरचिते श्रौतसूत्रव्याख्याने द्वितीयोध्यायः समाप्तः ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १७८८ क्षय-नामसंवत्सरे मिती फाल्गून वद्य ५ पंचम्यां तारीख २५ माहे मार्च सन १८६७ इसवी रोजी नकल लिहिणार व्यंकोजी-नारायण-घळसाशी-कन्हाडकर

याने मेहरबान् वुलटसाहेब यांचा हुकुमाने तयार केली आसे ॥ ग्रंथसंख्या ॥ १५०० श्रीराम ॥ छ

fol. 75^b (186^b) इति हिरण्यकेशीश्रौतसूत्रव्याख्या आधान समाप्तं ॥

fol. 37^b (223^b) इति हिरण्यकेशीश्रौतसूत्रपशुव्याख्या समाप्त

fol. 44^b (267^b) इति हिरण्यकेशीश्रौतसूत्रव्याख्या चातुर्मास्य समाप्तः

fol. 39^b (306^b) इति याजमानषट्प्रश्न समाप्तम्

fol. 58^b (364^b) इति हिरण्यकेशीश्रौतसूत्रव्याख्या सोमसप्तमप्रश्न समाप्तः॥

Ends — fol. 56^a

येन मार्गेण पूर्वं प्रसृप्ता ऋत्विजः तेनैव पथा निर्गच्छेयुः तथा चापस्तंबः येन प्रसर्पंति तेन निःसर्पंतीति संतिष्ठत इत्यादि व्याख्यातं ॥ २४ ॥ छ ॥

इति श्रीवांछेश्वरसु० हिरण्यकेशी० व्याख्याने अष्टमप्रश्ने अष्टमः पटलः ॥ ८ ॥ इति श्रीवांछेश्वरसुधीविरचिते हिरण्यकेशीश्रौतसूत्रव्या० अष्टमः पटलः समाप्तः ॥ ९ ॥ छ शके १७८९ प्रभव नाम संवत्सरे वैशाखवद्य २ तारीख २१ माहे मे सन १८६७ इसवी रोजी समापितं ॥ नकल लिहिणार व्यंकाजी नारायण घळसाशी कऱ्हाडकर याने लिखितं ॥ ग्रथसंख्या ॥ १९३८ ॥ श्रीराम ॥ छ ॥ छ मत्कावेरीतीरविराजमानचोळदेशाग्रपूज्यमानशहर्जीद्रपूरनिवासी होशनि कर्णाटक

वस्यन्यद्रिक्षितिमिते शके वांछेश्वरः सुधीः ॥
हिरण्यकेशिनां सूत्रं व्याख्यातुमुपचक्रमे ॥

Reference — Mss – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 766^b

B – Descriptive Catalogues :– Burnell's Cat. of Tanjore Mss. p. 21^a; I. O. Cat. No. 4680; Cf. also Hultzsch's Report ii. p. 74 and vi.

हिरण्यकेशिश्रौतसूत्रव्याख्या called वैजयंती

Hiraṇyakeśiśrautasūtravyākhyā called Vaijayantī

No. 448 — 41 / 1899–1915

Size — 11⅝ in. by 4½ in.

Extent — 228 leaves; 10 lines to a page; 35–40 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting small but clear, legible and uniform;

borders ruled in double red lines; red pigment used for marking the colophons etc. and yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains commentary on Praśnas 1 and 2.

Age — Not very old.

Author — Mahādeva.

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः श्रीगुरुभ्यो नमः

ॐ ॥ यदर्पितं कर्मफलाय कल्पते यदर्पितं बंधविमुक्तयेपि च ॥
सच्चिदसुखानंतमतन्त्रमीश्वरं वंदे नृसिंहं दुरितेभदारणं ॥ १ ॥

वेदत्रयात्मन्नमलत्रयात्मन्नीशत्रयात्मन्प्रकृतेर्गुणात्मन् ॥
जंतोरवस्थात्रितयानुविद्धविद्धत्रयात्मन्नव मामनर्थात् ॥ २ ॥

श्रीमद्भगवतो विष्णोरवतारेण सूत्रितं ॥
सत्याषाढेन तद्व्याख्या महादेवेन रच्यते ॥ १६ ॥ etc.

fol. 65^a इति सत्याषाढहिरण्यकेशिसूत्रव्याख्यायां प्रयोगवैजयंत्यां महादेवकृतायां प्रथमप्रश्ने प्रथमः पटलः ॥

fol. 87^b इति हिरण्यकेशिसूत्रे प्रथमप्रश्नव्याख्यायां प्रयोगरत्नमालायां महादेवकृतायां द्वितीयः पटलः ॥

fol. 95^a इति ..... तृतीयः पटलः ॥

Ends — fol. 228^a

अत एव ज्ञायते यत्र जुहोति चोदना नास्ति तत्र स्वाहाकारः ॥ कुत्रापि नास्तीति यत्रास्ति पाठेन स्वाहाकारस्तेपि दर्विहोम एवान्यत्र स्वाहाकारे श्रद्धाजाड्यमनेन परिहृतं सूत्रांतरे किंचिन्मूलं दृष्ट्वा कल्पयंति । यथापस्तंबेन सूक्तवाकेन स्वाहाकार इत्युक्तं तदस्मत्सूत्रकारस्य पक्षे तु न चाशंका न चोरुरस्तिवति यथेतं प्रतिनिष्क्रामति गतं । एवं विहितमिष्टिपशुबंधानां ब्रह्मत्वं । आध्वर्यवेति देशो व्याख्यास्यते तत्रताशिववृत्त्याख्येयं नास्तीति सूचद...द्विरुक्तिः प्रश्नपरिसमाप्त्यर्थः ॥ इति ॥ श्रीहिरण्यकेशिसूत्रं व्याख्यायां महादेवकृतायां द्वितीयप्रश्नेष्टमः पटलः ॥ ॥ द्वितीयप्रश्नश्च समाप्तः ॥ सत्याषाढमुनेर्जयंति विपुला वाचो विमर्शेण या ..... यं पावमभीक्ष्णशोमृतरतास्तृप्तिं न जग्मुर्बुधाः ॥

तुष्टायाभिरुदास्तुद्धय इमे सूत्रेपदेशैर्जना-
नुद्धर्तुं जडतापसंतमसतो वेदस्य गुप्त्यै स्थिताः ॥
स्मारं स्मारमनेकशो मुनिवरान्व्याख्यानसंस्फूर्तये
प्राप्तो ह्यल्पधियापि संस्फुटतरा व्याख्यास्य सूत्रस्य सा ।

विष्णौ यज्ञतनौ पुरुषे प्रत्यर्पितानां हस्ता—
योन्यार्वाण्मतिभिः प्रसादविशदैः सद्भिः पुनर्दृश्यतां ॥ २ ॥

इति दर्शपूर्णमासौ पिंडपितृयज्ञोः ब्रह्मत्वं च तयोः समाप्तानिमगमत् ॥
॥ श्री गजानन् ॥ हरिः ओम् ॥

यदर्पितकर्मफलाय कल्पते यदर्पितं बंधविमुक्तयेपि च ॥
सच्चित्सुखानंतमनन्यमीश्वरं नमामि विष्णुं दुरितेभदारणं ॥ १ ॥

वेदत्रयात्मन्नमलत्रयात्मन्नीशत्रयात्मन्प्रकृतेर्गुणात्मन् ॥
जंतोरवस्थात्रितयानुबिंबबिंबत्रयात्मन्नव मामनर्थात् ॥ २ ॥

ओंकारप्रतिपादितं सुरनुतं भक्तानुकंपायुतं
दोःपद्मे दधतं दतं हरयुतं श्वेत्यं भजंतं तनौ ॥
ज्ञानाच्छादितमोपहं कविमहं सोहं धिया गां मनौ
ध्येयं देहभृतां भयच्छिदभजं लक्ष्म्या भजामीश्वरं ॥ ३ ॥

गंगाधरोदारशरीरभाग्यया यया हरिश्रीपतिसं—

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 766[b]; iii, 158[a]

———

हिरण्यकेशीय-आधान-याजमानप्रयोग

Hiraṇyakeśīya-ādhāna-yājamānaprayoga

No. 449

30
Viśrāma (ii)

Size — 7⅝ in. by 4¼ in.

Extent — 10 leaves; 7 lines to a page; 24 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear and legible but not quite uniform; folios numbered in both margins; incomplete.

Age — Does not appear to be very old.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः

अथ हिरण्यकेशीयाऽग्याधानयाजमानप्रयोगः ब्राह्मौदनिकेऽहनि प्रातः कृतनित्यक्रियः अग्यगाराणि शालाद्वयं च गोमयेनोपलेपयित्वा तोरणादिनालंकृत्य

शिष्टान् ब्राह्मणानृत्विजश्चामंत्र्येष्टदेवादीन्वृद्धान् शिष्टांश्च संपूज्य प्रणिपत्य सपत्निकः शुचिर्भूत्वाऽपरेणौपासनाग्निं दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य देशकालौ संस्मृत्याग्नीनाधास्यमानस्तदंगत्वेन गणपतिपूजनं पुण्याहवाचनं मातृकापूजनं नांदीश्राद्धं च करिष्ये इति संकल्पं कुर्यात् ॥ etc.

Ends — fol. 10^b

होतर्धेनुं ते ददामि इति गार्हपत्यदेशे होत्रे धेनुं अध्वर्योर्नड्वाहं ते ददामि आहवनीयदेशेध्वर्यवेर्नड्वाहं ऋत्विजः रथं वासश्चतुर्विंशतिगाः युष्मभ्यं ददामि अन्वाहार्यस्य प्रकृतिवत् इद ९ हिरण्य ९ सहस्रधारमुत्समक्षीयमाणं तदाधारपृथिवीमंतरिक्षं दिवं च तेन हिरण्येनातितराणि मृत्युं प्रजापतेरित्यविकृतं प्रजापतेर्भागोस्यूर्जस्वा .....

होतुः पर्यायशस्त्राणि in the अतिरात्र

Hotuḥ paryāyaśastrāṇi in the Atirātra

No. 450

102
1891–95

Size — 8¼ in. by 4⅛ in.

Extent — 72 leaves; 10 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in triple red lines; red pigment used for marking; folios numbered in both margins; complete.

Age — Śaka 1665.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^b

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथातिरात्रे होतुः पर्यायशस्त्राणि ॥

हिं ३ भूर्भुवः स्वरों ३ शों ३ सावों ३ पांतमावो अंधस इंद्रमभिप्रगायत ॥ विश्वासाहं शतक्रतुं मंहिष्ठं चर्षणीनों ३ त्रिः ॥ etc.

fol 3^b होतुः प्रथमपर्यायः ॥

fol 5^b द्वितीयः पर्यायः ॥

Ends — fol. 71a

उक्थं वाचीति शस्त्वा जपेत् । ये ३ यजामहे प्र वामंधांसि मद्यान्यस्थुरर गेतं हविषो वीतये मे तिरो अर्यो हवनानि श्रुतं न उभा पिबतमश्विनोभा नः शर्म यच्छतं । अविद्रियाभिरूतिभी ३ वो ३ षट् ॥ सोमस्याग्ने वीही३ वौ३षट् ॥

इत्यातिरात्रे आश्विनशस्त्रसहितानि होतुः पर्यायशस्त्राणि समाप्तानि ॥ श्रीमहालक्ष्मीर्पणमस्तु ॥ श्रीअंबादैव्यैर्पणमस्तु ॥ श्री ॥ ॥ सां ॥ ब ॥ स ॥ दा ॥ ॥ शि ॥ पे ॥ ण ॥ म ॥ स्तु ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ शके १६६५ रुधिरोद्गारी नाम-संवत्सरे कार्तिके मासे शुक्लपक्षे प्रतिथौ आश्विनशस्त्रं समाप्तं ॥ छ ॥ छ ॥ याद्दशं पुस्तकं.....ग्रंथं यत्नेन प्रतिपालयेत् ॥ छ ॥

होतृप्रयोग also called प्रकृतिहौत्र

Hotṛprayoga also called Prakṛtihautra

No. 451 — 88 / 1884-87

Size — 8½ in. by 4 in.

Extent — 11 leaves; 10 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; yellow pigment used for corrections; white chalk also used for the same; fol. 9b blank; complete.

Copied by one Śrinivāsa, son of Keśavācārya.

Age — Śaka 1710 (?)

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1b

ॐ श्रीवेदव्यासाय नमः ॐ श्रीपरशुरामाय नमः । हरिः ॐ होतरे ३ हि इति श्रुत्वा ॥ होता शुचिःसन् प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोप-वीत्याचम्य दक्षिणोत्तरेण पादेन गत्वा वेदिश्रोण्योत्तरया पार्ष्णी समां निधाय प्रपदेन बर्हिराक्रम्य संहितौ पाणी धारयन्नाकाशवत्यंगुली हृदयसंमितावंक-संमितौ वा द्यावापृथिव्योः संधिमीक्षमाणः ॥ अग्नये समिध्यमानायानुब्रू३हि ॥ इति श्रुत्वा ॥ ओं नमः प्रवक्त्रे नम उपद्रष्टे नमोनुख्यात्रे क इदमनुवक्ष्यति ॥ etc.

Ends — fol. 10b

यजमानेन त्यागः आहवनीये समिधमभ्यादधाति । वेत्थाहि वेधो अध्वनः पथश्च देवांजसा अग्ने यज्ञेषु सुक्रतो ३॥ ये ३। यजामहेग्नि पथिकृतमा देवानामपि

पंथामगन्म यच्छक्नुवाम तनु प्रवोळ्हुं ॥ अग्निर्विद्वात्स यजात्सेदु होता सो अध्वरांत्सक्रतून्कल्पयाति वौ ३ षट्।

इति प्रकृतिहोतृप्रयोगः समाप्तः ॥ श्रीशके १७ प्लवंग संवत्सरफाल्गुन अमावास्यायां रवौ अभिजित्समये केशवाचार्यात्मज-श्रीनिवासेन लिखित-पठनार्थः ॥

श्रीवेंकटेशार्पणमस्तु । छ छ छ छः

नमस्ते गार्हपत्याय नमस्ते दक्षिणाग्नये
नमो आहनीयाय तुभ्यं त्रेधात्मने नमः १ ॥

होतृप्रयोग — Hotṛprayoga

No. 452 — 89 / 1884–87

Size — 8¾ in. by $4_{\frac{1}{16}}$ in.

Extent — 10 leaves; 12 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting clear legible and uniform; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Copied by one Mādhava-keṇī, son of Govinda; same as No. 88 of 1984–87.

Age — Modern.

Author — Not mentioned.

Begins — fol. 1^b

श्रीवेदव्यासात्मक श्रीपरशुरामाय नमः ॥

हरिः ॐ ॥ होतरेहि । इति श्रुत्वा etc. as in No. 88 / 1884–87

Ends — fol. 10^a

आहवनीये समिधमभ्यादधाति । ete. up to

इति प्रकृतिहोतृप्रयोगः समाप्तः ॥ as in No. 88 / 1884–87

followed by नमस्ते गार्हपत्याय नमस्ते दक्षिणाग्नये ।
नमो आहवनीयाय महावेद्यै नमोनमः ॥

ओंच मे स्वरश्च मे यज्ञोप च ते नमश्च । यत्ते न्यूनं तस्मै त उपयतेतिरिक्तं तस्मै ते नमः ॥

इदं किलके श्रावण शुक्ल ३ यायां कुजावारे केण्युपनामक-गोविंदस्यात्मज-माधवेन लिखितं रामकृष्णस्येदं पुस्तकं श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

हौत्र **Hautra**

No. 453 78 / 1884–86

Size — 6¾ in. by 3¾ in.

Extent — 11 leaves; 9 lines to a page; 24 letters to a line.

Description—Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्राs; old in appearance; handwriting small, but clear, legible; and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in the right-hand margins only; edges slightly worn out; complete.

Age — Appears to be old

Author — not mentioned.

Begins — fol. 1^{b}

॥ ॐ नमो यजुर्वेदाय ॥

ॐ एहि होतः ॥ कं प्रपद्ये तं प्रपद्ये । यत्ते प्रजापते शरणं छंद । स्तत्प्रपद्ये । यावत्ते विष्णो वेद । तावत्ते करिष्यामि । देवेन सवित्रा प्रसूत आर्त्विज्यं करिष्यामि etc.

Ends — fol. 11^{a}

एतेनाग्ने ब्रह्मणा वावृधस्व शक्तीवायत्ते...त्समाविदावा ।
उत प्रणेष्यभिवस्यो अस्मात्सं नः सृज सुमत्या वाजवत्या ।
अधाद्यज्ञं जातवेदा अंतरः पूर्वो अस्मिन्निपद्यासंम्वंसनि
सु विमुच्य विमुंच धेह्यस्मभं द्रविणं जावेद : ॥उदकोपः ॥
संचर उत्सृज्यते । होत्रं समाप्तं श्रीः ॥ श्री ॥ छ ॥

हौत्र **Hautra**

No. 454 103 / 1891–95

Size — 11⅝ in. by 4½ in.

Extent — 13 leaves; 7 lines to a page; 32 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; not old in appearance; handwriting bold, clear, legible and uniform;

yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Modern.

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1^{b}

। श्री गणेशाय नमः ॥ श्रीमल्लारये नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

नमः प्रवक्ते नम उपद्रष्ट्रे नमोनुख्यात्रे क इदमनुवक्ष्यति स इदमनुवक्ष्यति षण्मोर्वीरंहसःस्यांतु द्यौश्च पृथिवी चाहश्चरा त्रिश्चापश्चौषधयश्च वाक् समस्थित-यज्ञः साधु छंदांसि प्रद्येहमेव मां होतृशमांणं भूते भविष्यति जाते जनिष्यमाण आभजाम्यपाष्यं वाचो अशातिं वह ॥ etc.

Ends — fol. 13^{a}

अथास्या उत्तानमं ... लिंमधस्ताद्योक्त्रस्य निधायात्मनश्च सव्यं दक्षिणेन पूर्णपात्रं निनयन्वाचयति ॥ माहं प्रजां परासिचं या नः सयावरी स्थन ॥ समुद्रे वो निनयानि स्वं पाथो अपीथेति वाचयेत् ॥ वेदतृणान्यग्रे गृहीत्वा विधून्व-त्संततं स्तृणं सव्येन गार्हपत्यादाहवनीयमेति ॥

तंतुं तन्वन्रज० ॥ अयाश्चाग्ने० आतो देवा० इदं वि० भू० भुवः स्वस्वहा० भूर्भुवः स्वस्वाहा. ॥ ओं च मे स्वरश्च मे नमः ॥ इति हौत्र समाप्तः ॥ इदं पुस्तकं भावानिहरि । शार्दूलेन । लिखितं ॥ शुभंवतु ॥ छ ॥

हौत्र — Hautra

No. 455 — 104 / 1891–95

Size — 8$\frac{5}{8}$ in. by 3$\frac{1}{2}$ in.

Extent — 4 leaves; 9 lines to a page; 28 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters with पृष्ठमात्रास; old in appearance; handwriting; clear, legible and uniform; borders ruled in double black lines; red pigment used for marking; folios numbered in right-hand margins only; edges worn out; seems to be incomplete.

Age — Fairly old

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[b]

॥ ॐ नमो गणेशाय ॥

सान्नाय्यवति दर्शे चतुर्द्दश्यां दघ्नाग्निहोत्रं हुत्वा प्रातर्हुतशेषस्यानं। अमावास्यायां पूर्वान्हे अग्न्युद्धरणं। अग्न्यन्वाधानादौ विशेषः। षट् समिधो गृहीत्वा अग्निमष्टाकपालेन पुरोडाशेन। विष्णुमुपांश्वाज्येन। इंद्रं सान्नायेन असान्नायपक्षे। इंद्राग्नी द्वादशकपालेन पुरोडाशेन। प्रातरहं यक्ष्ये etc.

Ends — fol. 4[a]

सूक्तवाके अग्निरि. उपांशु विष्णुः श्राव्यः इदं हविः उपांशु अजुषतावीवृधत। श्राव्यः। महो ज्यांयः। अकृत। इंद्र इदं हविरजुषतावीवृध ... हो ज्यायोकृत। असा इंद्राग्नी इदं हविरजुषेतामवीवृधेतां महो ज्योयोक्रातां। देवा इत्यादि। परिधिभिः सहोपवेषं जुहोति अग्नीन्

———

हौत्र — Hautra

No. 456 — 65 / 1899–1915

Size — 8⅜ in. by 4 in.

Extent — 11 leaves; 12 lines to a page; 28–30 letters to a line.

Description — Modern paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting somewhat careless but clear and legible; folios numbered in both margins; edges slightly worn out; complete.

Age — Modern

Author — Not mentioned

Bgins — fol. 1[a]

श्रीगणेशाय नमः ॥

हिं भूर्भुवस्वरों अध्वर्यो शोशोंसारोमेह्यु षु ब्रवाणि तेग्न इत्थेतरग्गिरः॥ एभिर्वर्धास इंदुभों त्रिः ॥ अर्धर्चशः ऋक् ॥ यत्र क्व च ते मनो दक्षं दधस उत्तरं ॥ तत्रासदः कृणवत्सों न हिते पूर्तमक्षिपद्भुवन्नेमानां वसो ॥ अथादुवोवनवसोमग्नेत्वंन्नो अंतमः छ ॥ ete.

Ends — fol. 11[a]

अयासा वयसा कृतो या सहव्यमूहिषे या नो धेहि भेषजं स्वाहा ॥ आतो० भिः स्वाहा। इदं० रे स्वाहा ॥ भूस्वाहा ॥ भुवस्वाहा ॥ स्वस्वाहा ॥ भूर्भुवस्व-

स्वाहा ॥ ओं च मे स्वरश्च मे यज्ञेप च ते नमश्च । यस्ते न्यूनतर नैत उप यस्त तिरिक्तं तस्मै नमः ॥ संस्थाजपेनोपस्थाय तीर्थेन नि...म्यानियमः ॥

fol 11[a] इति हौत्र समाप्तः ॥ छ ॥

हौत्रमञ्जरी Hautramañjarī

No. 457 452 / 1883-84

Size — 9⅛ in. by 4¾ in.

Extent — 36 leaves; 11 lines to a page; 32-35 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters ; not very old in appearance; handwriting clear, legible and uniform; red pigment used for marking the portion; yellow pigment used for corrections; folios numbered in both margins; the Ms. contains several Mantras and Iṣṭis. Same as No. 79 / 1884-86.

Age — Does not appear to be very old

Author — Jagannātha Dīkṣita

Begins — fol. 1[b]

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ हरिः ॐ म् ॥

यस्तीर्थेन कर्म कर्तुं विहारं प्रपंनः ॥ etc. as in No. 79 / 1884-86

fol 19[b] इति श्रीजगंनाथदीक्षित० आधानहौत्रं समाप्तं ॥

fol 27[b] इति जगंनाथदीक्षितविरचितायां हौत्रमंजर्यां काम्येष्टिप्रकरणमिष्ट्ययनं च समाप्तं ॥

Ends — fol. 36[b]

इविरिमो अग्ने० व्यंतु ३ वौषट् ॥ इळोपाव्हानादिसूक्तवाके ॥ अग्निरिदं० सोम इदं अग्निः सोमो वरुणो मित्र इंद्रो बृहस्पतिः सविता पूषा सरस्वती त्वष्टा इदं० । देवा आज्यपा इत्यादि संस्थाजपांतं समानं पौर्णमासवदन्यत् ॥ इति सर्वपृष्टेष्टिः ॥

हौत्रमञ्जरी Hautramañjarī

No. 458 79 / 1884-86

Size — 13⅞ in by 5½ in.

Extent — 48 leaves; 11 lines to a page; 45–46 letters to a line.

Description — Modern country paper; Devanāgarī characters; new in appearance; handwriting small and closely written but clear, legible and uniform; folios numbered in both margins; the Ms. contains different kinds of Mantras from पशुहौत्र to चरक-सौत्रामणिहौत्र.

The Ms. is copied by one Kāśināthaśarmā at Savai Jayanagara.

Age — Saṁvat 1943

Author — Jagannātha Dīkṣita

Begins — fol. 1^{b}

॥श्रीगणेशाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः

यस्तीर्थेन कर्म कर्तुं विहारं प्रपन्नः तस्य प्राङ्निष्क्रमणात् मनोवाक्कायबंत्रणादयो नित्या स्युरिति सर्वत्र वेदितव्यं सर्वदा यज्ञोपवीती स्यात् यत्र निवीत-प्राचीनावीते विधीयते तत्रैव ते भवतो न मानुषं पैतृकं वा कर्म इष्ट्वेति चेदितव्यं etc.

fol 1^{a} इति श्रीजमंगनाथदीक्षितवि० द्विपशुहौत्र समाप्तं

fol 15^{a} इति हौत्रमंजर्यामन्वारंभणीयेष्टिहौत्र समाप्तं

Ends — fol. 48^{a}

ततः पादा उदकांतेवदध्यात् नमो व० आचामति भक्षस्याव० भक्षं कृ० प्रोक्ष्य प्रथमेन प्रष्टीर्वत्युत्तराभ्यां प्रगिलति प्रत्येकं शुध्यर्थमाचमनं तत आचम्य स्नायात् आपो अ० इदमा० सुमिज्या० उद्वयं त्तमसस्परीत्युदेत्य ब्रूयात् समिद्ग्रहणादि समानमतऊर्ध्वं हृदयशूलेना संस्थाजपात् संस्थाजपनोपस्थाय तीर्थेन निष्क्रामेदिति साग्निचित्यायां पशूक्तो विशेषः

इती श्रीजगन्नाथदीक्षितविरचितायां हौत्रमंजर्यां चरकसौत्रामणीहौत्रं समाप्तं । श्री श्रीराहा श्रीरामहाश्री श्रीराछै ॥ संवत् १९४३ का श्रावण कृष्ण २ रविवासरे लिपीकृता काशिनाथशर्मणा सवाई जयनगरे शुभंभवतु श्री ॥

References — Mss. – A – Aufrecht's Catalogus Catalogorum :– i, 770^{b}, ii, 237^{b}.

B – Descriptive Catalogues :– Ulwar Mss. Cat. 51, Extr. No. 8.

SUPPLEMENT

अग्निष्टोम-अच्छावाकप्रयोग Agniṣṭoma-Achhāvākaprayoga

No. 2A 54 (b) / 1884-87

Size — 9¼ in. by 3⅜ in.

Extent — 4 leaves; 12 lines to a page; 42 letters to a line.

Description — Country paper; Devanāgarī characters; handwriting small but clear, legible and uniform; borders ruled in double red lines; red pigment used for marking; yellow pigment used for cortection; complete.

Age — Saṁvat 1799

Author — Not mentioned

Begins — fol. 1[a]

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

अथाच्छावाकप्रयोगः ॥ वरणं चेत् ।

मह्न्मे वोचो भर्गो मे वोचो भगो मे वाचो यशो मे वोचस्तोमं मे वोचः क्लृप्तिं मे वोचो भुक्तिं मे वोचस्तृप्तिं मे वोचः सर्वं मे वाचः तन्मामवतु तन्मा विशतु तेन मुक्षिषीय ॥ etc.

Ends— fol. 4[a]

अत्र पितरो मादयध्वं यथाभागमावृषायध्वं ॥ सव्यावृत आग्नीध्रीये हविरुच्छिष्टं प्राश्याचम्य प्रतिप्रसृप्य। मृगतीर्थसर्पणं। विसंस्थितसंचरेण निष्क्रम्याग्नीध्रिये विनिसृत्याहुतीत्यादि होतृवत्समापयज्ञः ॥